

การเสด็จพระราชดำเนินเยือน
ประเทศนิวซีแลนด์ พ.ศ. 2505
และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน พ.ศ. 2509

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทาน
ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ

หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.ม.ป.ช.ม.ว.ม.
ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
วันพฤหัสบดีที่ 25 เมษายน พุทธศักราช 2534

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961116463

วันที่ 19 / 1 / 2509
เลขทะเบียน 00.99
เลขหมู่ 104
2509

✓ การเสด็จพระราชดำเนินเยือน
ประเทศนิวซีแลนด์ พ.ศ. 2505
และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน พ.ศ. 2509

สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทาน
ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี

หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.ม.ป.ช.ม.ว.ม.
ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
วันพฤหัสบดีที่ 25 เมษายน พุทธศักราช 2534

พ.ศ. 2534 จำนวน 5,000 เล่ม
ISBN 974-8049-49-3

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึง หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล
ซึ่งได้สิ้นชีพิตักษัยลงเมื่อวันพุธที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2534 ว่า ได้ทรงปฏิบัติราชการสนอง
พระเดชพระคุณอย่างใกล้ชิดและเป็นทีไว้วางพระราชหฤทัยตลอดมาช้านานในตำแหน่งราชเลขาธิการ
และรองคมนตรีในเวลาต่อมา จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้รับการพระศพ
ไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์โดยตลอด บัดนี้ ถึงวาระที่จะพระราชทานเพลิงพระศพอันเป็น
อาสานแห่งการพระราชกุศล จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สำนักราชเลขาธิการ
จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง การเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์ พ.ศ.2505 และสหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมัน พ.ศ.2509 ขึ้นพระราชทานเป็นอนุสรณ์

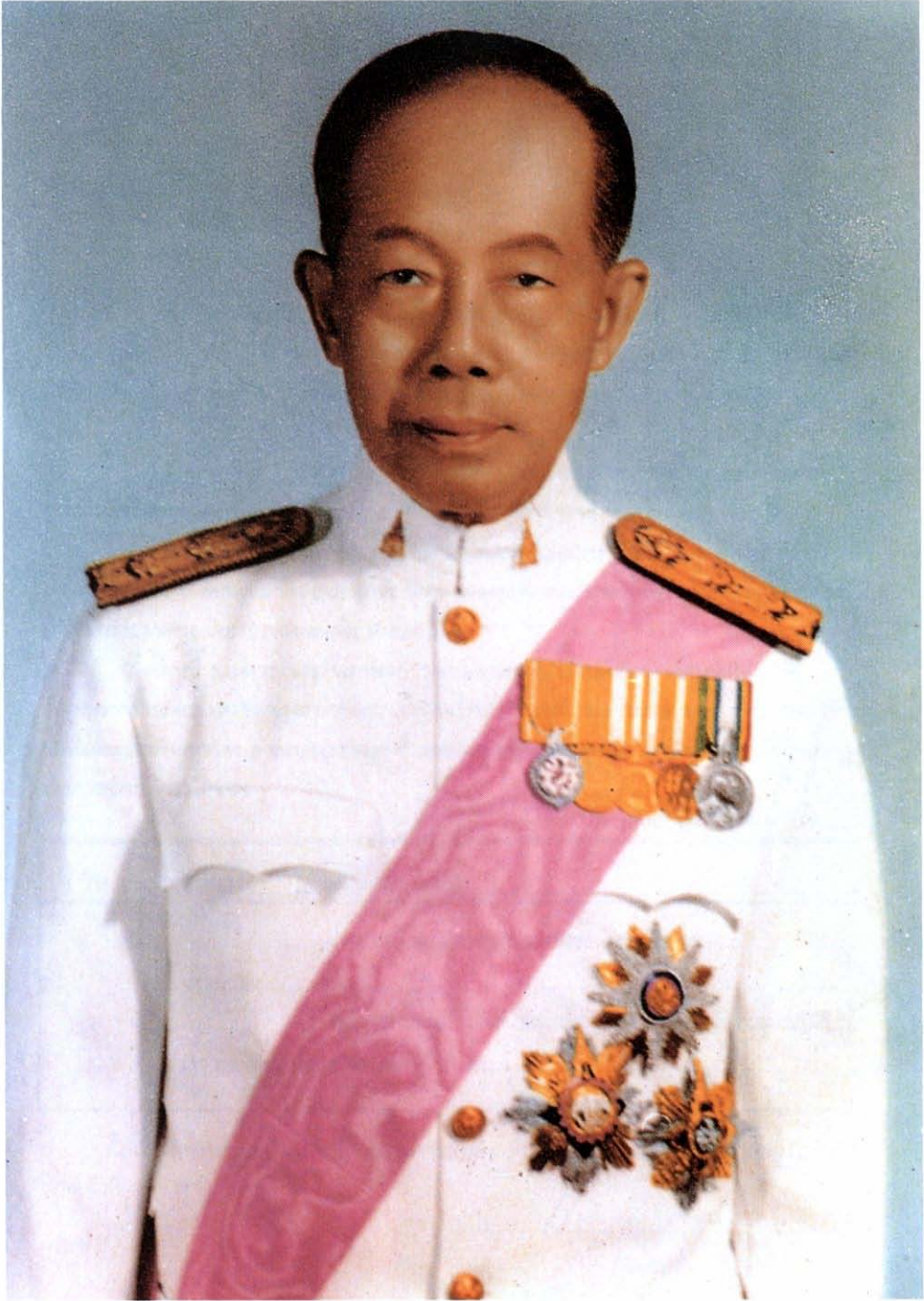
หนังสือเรื่องนี้แบ่งเป็นสองภาค ภาคแรกเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศ
นิวซีแลนด์ เรียบเรียงโดย พลตำรวจตรี ชุมพล โลหะชาละ ผู้ตามเสด็จในฐานะตำรวจสันติบาล
ภาคที่สอง เกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เรียบเรียง
โดยนายกนต์ธีร์ ศุภมงคล เอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ ผู้ตามเสด็จโดยตลอด เป็นหนังสือ
ที่ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์กับทั้งพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในด้านการเจริญทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศ

ทรงหวังพระราชหฤทัยว่า พระราชกุศลทักษิณานุปทานมายังที่ทรงพระราชอุทิศแก่หม่อมเจ้า
วงศานุวัตร เทวกุล กับทั้งประโยชน์อันจะพึงเกิดมีแต่หนังสือที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมให้พิมพ์พระราชทานนี้ จะเป็นวิบากสมมุติอันอำนวยอริคุณมณูญผลแก่ หม่อมเจ้า
วงศานุวัตร เทวกุล ในสัมปรายภพตลอดกาลทุกเมื่อไป

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ 11 มิถุนายน พุทธศักราช 2534

หน้าว่าง

หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ., ม.ป.ช., ม.ว.ม.

หน้าว่าง

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๕๒๒๗

สำนักพระราชวัง

๒๒ เมษายน ๒๕๓๔

หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อธิบดีกรมกวี ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ พระชนมายุ ๕๕ ชราภาพกรำบำนาญ ซึ่งกีดขานักราชเลขาธิกร กราบถวายบังคมลา ถึงรัชชีกษัตริย์ด้วยโรคพระหทัยวาย ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๐.๐๐ น.

วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๖.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำสรงศพ พร้อมด้วย เครื่องเกียรติยศพระโกศมณฑป ศาลาฉัตรศภาค วิกเบญจมนพิตร์คูสีศวนาราม กรุงเทพมหานคร พระพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศมณฑปประกอบศพ ฉัตร เครื่องสูงทองม้วนตั้งประดับ แครงธน แครงฝรั่ง ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำสรงศพ และรับศพอยู่ในพระบรมราชานุเคราะห์โกศตลอด มีพระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๗ คืน

กรณี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานน้ำสรงศพ และวางพวงมาลาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และของสมเด็จพระเจ้าอยู่กษัตริย์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ที่หน้าโกศศพ.

ประเมธรัตน์/พิภพ/๒๕๓๓๓๓๓/พณ.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
	นำหน่วยเวียน เจ้าภคพงศ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล	
	เพื่อนกราบ	
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานยุ่นาปฏิบัติ	
	เจ้าภคพงศไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.	

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

[Signature]

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๕๖๓๕

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

๒๕๒ เมษายน ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ำบำเพ็ญพระราชกุศล ๘ วันพระราชทานศพ
หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อธิการมนตรี ๗ ศาสาบัณฑิตมหาศาก วิทเบญจมนสิการดุสิตวราวม
กรุงเทพมหานคร

วันพุธ ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๐.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระสุทนต์ จม
มีพระธรรมเทศนาถ้อย ๑ แล้วพระสงฆ์นั้นถวายพรพระ รับพระราชทานฉัน และสดับปกรณ์
เวลา ๑๔.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม.

ประเวทย์/พิมพ์/สุวรรณ /ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

Handwritten signature

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๕๒๓๑

สำนักพระราชวัง

๒๖ เมษายน ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี
ไปในกราบบังคมทูลพระราชกฤษฎีกา ๗ วันพระราชทานยศ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อธิการบดี
๓. ศาสนาอิสลามภาค วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๐.๐๐ น.

พระบรมราชโองการ/พิมพ์/...../ทาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเวียน เจ้าภาพยศ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล
	๑	เพชรภรณ์

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

.....
ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ท.)

หมายรับสั่งที่ ๑๑๖๔๕

สำนักพระราชวัง

๒๖/๒ เมษายน ๒๕๓๔

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปในการสวดพระอภิธรรมศพ
 หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อธิการบดีตรี ณ สาขามัธยมศึกษา ๒ วัดเบญจมบพิตร -
 คูสีศวนาราม กรุงเทพมหานคร

วันพุธ ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๘.๓๐ น.

ประณมรัตน์/พิมพ์/...../ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ๑ เทชกราม.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
 โดยหน้าที่ราชการ

[Signature]

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ค.)

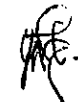
หมายรับสั่งที่ ๕๒๒๓

สำนักพระราชวัง

๒๒ เมษายน ๒๕๓๔

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โปรดให้ นายพน รอดมีบุญ เชิญทรงมาอาไปวางที่หน้าโกศศพ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. ที่ศาลาบังนาศภาค วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๗.๓๐ น.

ประณมรัตน์/พิมพ์/...../ทาน.

วัน	หน้าที่ <u>พนักงานพระราชพิธี</u>
	<u>นำหมายเวียน เจ้าภคศพ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล</u> <u>เพ็ชรงาม.</u>

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

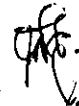
(แบบ ก.)

หมายรับสั่งที่ ๕๒๓๓

สำนักพระราชวัง

ณ เมษายน ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
ในการพระราชทานเพลิงศพ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อธิการบดี
ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร
รายละเอียดแจ้งในคัมหมายรับสั่งที่แนบมาพร้อมนี้.

ประณมรัตน์/พิมพ์/...../พาน.

วัน	หน้าที่	พนักงานพระราชพิธี
		นำหมายเวียน เจ้าภาพศพ หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล เพ็ชรปราบ
		เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงาน ที่นำปฏิบัติ เจ้าภาพไม่คงเสียค่าใช้จ่ายข่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่.....

สำนักพระราชวัง

ณ ๒๕๓๔

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
ในการพระราชทานเพลิงศพ หม่อมเจ้าวงศ์สาธุวัตร เทวกุล ป.จ.,ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อดีตองคมนตรี ราชการกรมป่าเขา
สังกัดสำนักพระราชวังเสนาธิการ ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๔.๐๐ น. เจ้าพนักงานจัดการเบื้องต้นเครื่องสู่กาศ
ณ ศาลาไม้ทรงมณฑป วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโกศมณฑปประกอบศ
ฉัตร เครื่องสูงทองแวลงตั้งประดับ แล้วยกศพไปเผา ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
เวลา ๑๘.๐๐ น. พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรม
ณนี้ แต่งกายเครื่องแบบนักศึกษา ไร้หูทนต์

วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๐.๐๐ น. นำเสด็จพระราชกุศพระราชมารดาในการออกเมรุ
พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดพระพุทธรูป ๑๖ มีพระธรรมเทศนาด้วย ๑ แล้วพระสงฆ์ตั้งนันทถวายศพพระ รั้วพระราชมารดา
ณนี้ แต่งกายเครื่องแบบนักศึกษา ไร้หูทนต์

เวลา ๑๔.๐๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดบังสุกุล เชิญโกศพระบรมราชกุศจากวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
ไปยังเมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส หุยกดตั้งพระบรมศพหน้าเวียนเมรุ แล้วยกขึ้นหิ้งบนฉัตรกษาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่พลับพลาอิศริยาภรณ์ ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ ๑๐ รูปสวดบังสุกุล แล้วยกพระราชมารดาขึ้นเมรุ
พระราชทานเพลิง สมควรแก่เวลาเสด็จพระราชดำเนินกลับ
ณนี้ แต่งกายเครื่องแบบนักเรียน ไร้หูทนต์

วันศุกร์ที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๓๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชมารดาไคร และภัคคาหารชานพนา
ในการเก็บอัฐิ
ณนี้ แต่งกายเครื่องแบบนักศึกษา ไร้หูทนต์.

พระประวัติย่อ
หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล

หน้าว่าง

พระประวัติย่อของ หม่อมเจ้า วงศานุวัตร เทวกุล

หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล เป็นโอรสของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ กับหม่อมจันทร์ เทวกุล ฯ ประสูติเมื่อวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2447 ทรงมีพี่น้องร่วมหม่อมมารดาเดียวกัน คือ

1. หม่อมเจ้าอัจฉราฉวี เทวกุล ท.จ.ว. (ญ) อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนราชินี ประสูติเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2438 ถึงชีพิตักษัย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2525
2. หม่อมเจ้าทัตตะศิธร เทวกุล (ญ) ประสูติเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2440 ถึงชีพิตักษัย เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2443
3. หม่อมเจ้าสุชาตามณี เทวกุล (ญ) ประสูติเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2442 ถึงชีพิตักษัยเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2498
4. หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล (ช) ประสูติเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2447 ถึงชีพิตักษัยเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2534
5. หม่อมเจ้าโชติศรีกฤติกา เทวกุล (ช) ประสูติเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2452 ถึงชีพิตักษัยเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2524

ทรงได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนราชินี และเมื่อเจริญชันษาพอสมควร ได้ย้ายไปรับการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยจ.ปร. ซึ่งขณะนั้นรับนักศึกษาผู้เยาว์เข้าเริ่มการอบรมวิชาสามัญ และฝึกกายบริหารและการกีฬาเพื่อเข้ารับการอบรมวิชาทหาร

ประมาณ ปี พ.ศ. 2466 ได้เดินทางไปศึกษาต่อยังประเทศอังกฤษ ในระหว่างการเดินทางได้ทราบข่าวว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการสิ้นพระชนม์ อย่างไรก็ตาม

ก็ตามได้เดินทางต่อไปยังประเทศอังกฤษโดยไม่ได้ย้อนกลับมา อาจเป็นเพราะหม่อมจันทร์ เทวกุล ได้เป็นนักเรียนทุนหลวงและได้รับการศึกษาอบรมในประเทศอังกฤษเมื่อยังเยาว์วัยเป็นเวลา รวมกันถึง 12 ปี จึงทำให้หม่อมเจ้าวงศานุวัตรฯ ทรงมีพื้นความรู้ทางภาษาอังกฤษดีกว่าพี่น้อง และเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน ประกอบกับทรงมีวิริยะอุตสาหะในการศึกษา ทั้งภาษาไทยและภาษา ต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษพร้อมกับทรงสนพระทัยในเรื่องภาษา จึงทำให้การศึกษา ของท่านอยู่ในระดับที่น่าพอใจของครูและอาจารย์ของท่าน ดังปรากฏในบันทึกแนบท้ายชีวประวัติ

นอกจากจะมีความสามารถในการเขียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นงานที่ท่านสนพระทัย แล้ว ยังเป็นที่ทราบกันในหมู่เพื่อน ๆ ญาติพี่น้องและลูกหลานว่า ท่านโปรดการเล่นกีฬาเป็น อย่างยิ่งและไม่ว่าจะเป็นที่กีฬาประเภทใดที่มีการออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ฟุตบอล เทนนิส แบดมินตัน ฯลฯ ท่านจะทรงได้ดี ในขณะที่ทรงศึกษาอยู่ในโรงเรียนประจำได้รับคัดเลือก ให้ อยู่ในทีมฟุตบอลของโรงเรียน ซึ่งก็ได้รับการยกย่องเป็นพิเศษเพราะท่านเป็นนักฟุตบอลที่มีความว่องไวปราดเปรียว และมีความทรหดอดทนอย่างยอดเยี่ยม สามารถทำชื่อเสียงและนำ ชัยชนะมาสู่โรงเรียนในการแข่งขันแทบทุกนัด ต่อมาเมื่อเริ่มเข้าทรงศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ก็ได้รับคัดเลือกให้เข้าอยู่ทีมเทนนิสของมหาวิทยาลัยด้วย

ในวันปลายเมื่อมีชันษามากขึ้น ได้หันมาเล่นกอล์ฟแทน ในระหว่างที่รับราชการอยู่ที่ กระทรวงการต่างประเทศพอเลิกงานในตอนเย็น ท่านมักจะลงมาเล่นบิงปองในสโมสรฯ กับเพื่อน ข้าราชการเสมอ

เริ่มรับราชการในกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2476 ในกรมพิธีการทูตและ ต่อมาได้ย้ายเข้ามาประจำอยู่ในสำนักงานที่ปรึกษา ซึ่งขณะนั้นพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น นราธิปพงศ์ประพันธ์ครองตำแหน่งอยู่ และในระหว่างนั้นได้เดินทางไปต่างประเทศในคณะ ผู้แทนไทยซึ่งมีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย

พ.ศ. 2491 ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดีกรมการเมืองตะวันออก

พ.ศ. 2494 ได้รับแต่งตั้งเป็นปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

พ.ศ. 2496 ได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำสำนักเซ็นเจมส์ ซึ่งเป็นจังหวัด เวลาที่มิพธิราชภิเษกของสมเด็จพระนางเจ้าอลิษาเบธที่ 2 และได้มีโอกาสได้เข้าร่วมพิธีด้วย

พ.ศ. 2497 ได้เดินทางมากรุงเทพฯ ในขณะที่นายกรัฐมนตรีอังกฤษ Sir Antony Eden เดินทางมาร่วมในการประชุมเพื่อการก่อตั้งองค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ (สปอ.)

ในระหว่างที่รับราชการที่สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน ได้เคยเดินทางไปร่วมในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติหลายสมัย โดยเฉพาะในปีที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคริพงษ์ประพันธ์ ได้ทรงรับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานของสมัชชาสหประชาชาติ

พ.ศ. 2501 ได้ย้ายกลับเข้ารับราชการในกระทรวงการต่างประเทศอีกครั้ง โดยได้รับแต่งตั้งเป็นปลัดกระทรวงอิกวาระหนึ่ง ขณะนั้นเป็นจังหวะเวลาที่พ้องกับการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสเปนและฮอลแลนด์อย่างเป็นทางการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและได้มีโอกาสร่วมอยู่ในคณะผู้ตามเสด็จพระราชดำเนินด้วย

พ.ศ. 2504 ได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตประเทศอิตาลี กรีซ และอิสราเอล ในระหว่างที่รับราชการอยู่ที่กรุงโรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จไปในพิธีอภิเษกสมรสของพระราชธิดาสเปนกับเจ้าหญิงโซเฟียที่กรุงเฮเธนส์

พ.ศ. 2505 โปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จฯ ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์อย่างเป็นทางการ

พ.ศ. 2506 ย้ายกลับเข้ารับราชการในกรุงเทพฯ เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นราชเลขาธิการ สืบต่อจากหม่อมเจ้านิกรเทวัญ เทวกุล จึงได้โอนสังกัดจากกระทรวงการต่างประเทศไปรับราชการที่สำนักราชเลขาธิการ ในระหว่างที่รับราชการในตำแหน่งดังกล่าว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จในการเสด็จพระราชดำเนินอย่างเป็นทางการเพื่อการเยือนประเทศออสเตรีย เยอรมัน และอิหร่าน

ต่อจากนั้น เมื่อปี พ.ศ. 2512 ได้รับพระราชทานพระมหากฤษฎาธิคุณ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นองคมนตรีและได้รับราชการสนองพระมหากฤษฎาธิคุณ จนถึงปี พ.ศ. 2526 สุขภาพเริ่มเสื่อมโทรม และเมื่อสำนึกว่า จะไม่สามารถที่จะรับราชการสนองพระคุณได้อย่างเต็มที่ จึงได้ตัดสินใจกราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2526

ในระหว่างที่รับราชการในตำแหน่งองคมนตรีได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการในมูลนิธิอานันทมหิดลด้วย

ระหว่างปี พ.ศ. 2526 ถึง 2527 ได้เดินทางไปอยู่กับลูกชาย ม.ร.ว.เทพกมล เทวกุล ซึ่งรับราชการอยู่ที่ประเทศเบลเยียม

หลังจากการฉลองวันเกิดอายุครบรอบ 82 ปี เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2529 สุขภาพเสื่อมโทรมหนักและในเวลาต่อมาไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ และได้สิ้นชีพิตักษัยที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2534 เวลา 11.00 น.

เครื่องราชอิสริยาภรณ์สูงสุดที่ได้รับพระราชทาน

- พ.ศ. 2496 มหาวชิรมงกุฏ
- พ.ศ. 2497 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- พ.ศ. 2511 ปฐมจุลจอมเกล้า
- พ.ศ. 2512 เหรียญราชรุจิ
- พ.ศ. 2520 เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้น 1

ชีวิตครอบครัว

ทรงสมรสกับหม่อมเจ้ากมลปราโมทย์ พระธิดาในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถและหม่อมเจ้าหญิงอัปสรสมาน กิติยากร เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2476 มีบุตรธิดาด้วยกัน คือ

1. ม.ร.ว. นิสาร์ตน์ เทวกุล (ญ)
เกิดเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2477
2. ม.ร.ว.เทพกมล เทวกุล (ช)
เกิดเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2479
มีหลานปู่ 3 คน ซึ่งเป็นธิดาของ ม.ร.ว. เทพกมล กับนางขวัญตา เทวกุล คือ
 1. ม.ล. อาภาวดี เทวกุล (ญ)
เกิดเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2508
 2. ม.ล. ขวัญกมล ทองใหญ่ (ญ) สมรสกับหม่อมหลวงคชาทอง ทองใหญ่
เกิดเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2510
 3. ม.ล. รดีเทพ เทวกุล (ญ)
เกิดเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2512

สารบัญ

ภาค 1	หน้า
การเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์ระหว่างวันที่ 18 – 26 สิงหาคม 2505	25
สันติบาลตามเสด็จฯ นิวซีแลนด์และออสเตรเลีย (พล.ต.ต. ชุมพล โลหะชาละ)	27
กำหนดการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์	165
พระราชดำรัสในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์	197
ภาค 2	
จดหมายเหตุการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	227
การเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ระหว่างวันที่ 22 – 28 สิงหาคม 2509	229
ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน	265
ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ ในประเทศไทย	337
กำหนดการถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแห่งประเทศไทย ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยือน ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ระหว่างวันที่ 22 – 28 สิงหาคม 2509	359
Programm für den Besuch Ihrer Majestäten des Königs und der Königin von Thailand in der Bundesrepublik Deutschland vom 22. bis 28. August 1966	375

หน้าว่าง

ภาค 1

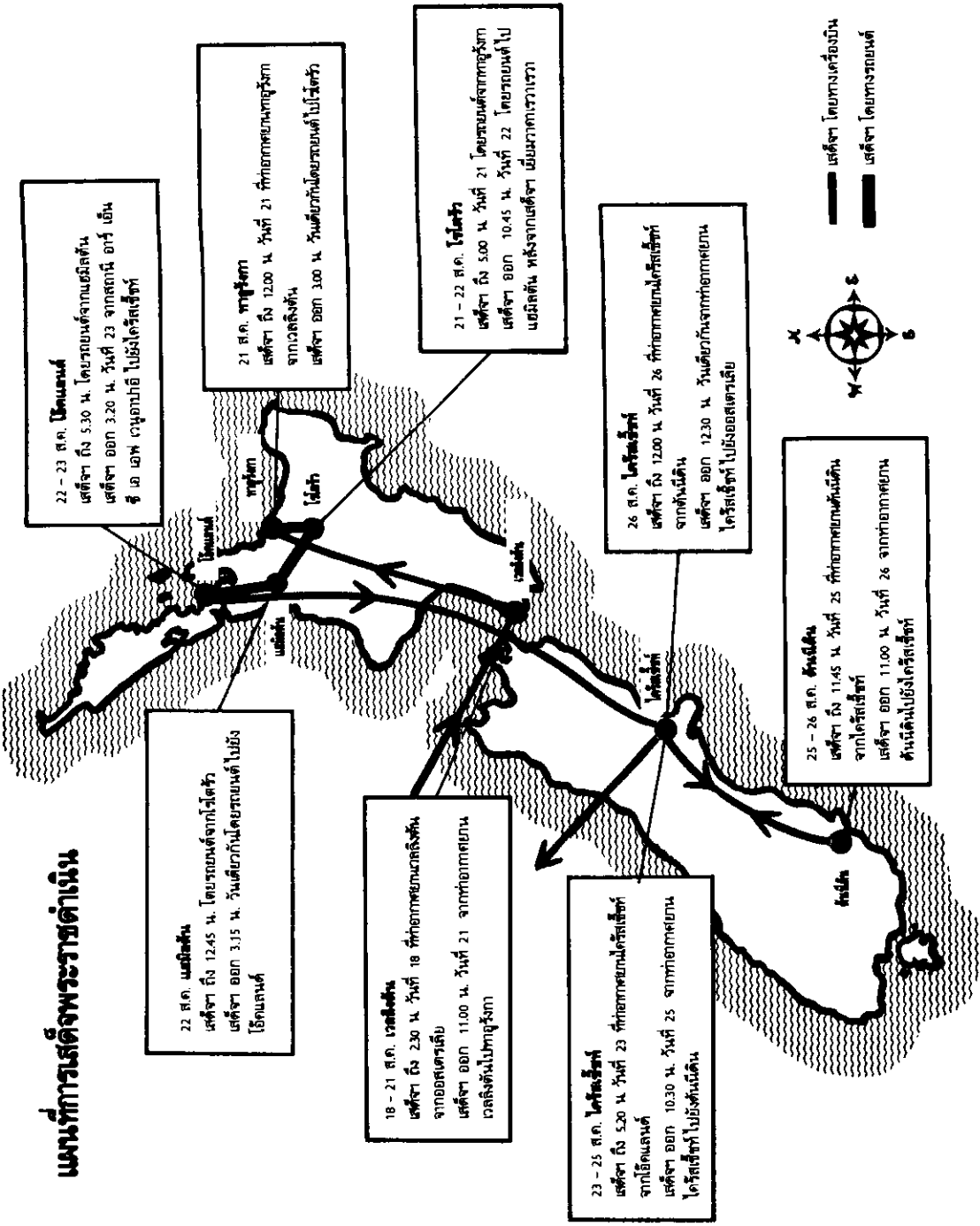
การเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์
ระหว่างวันที่ 18 - 26 สิงหาคม 2505

หน้าว่าง

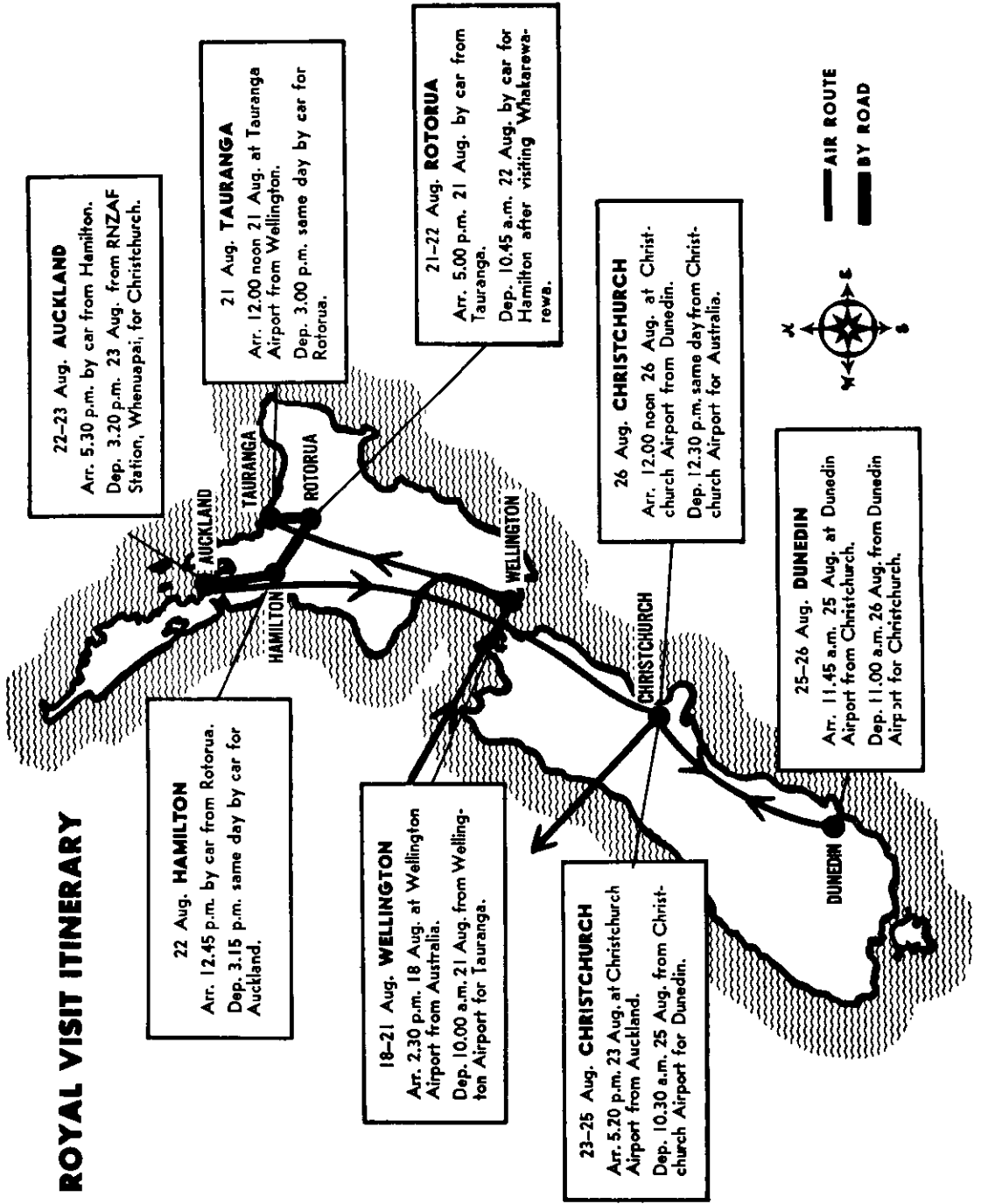
**สันติบาลตามเสด็จ นิวซีแลนด์
และออสเตรเลีย
พ.ศ.๒๕๖๖ โสภะวาระ**

หน้าว่าง

แผนทางการเสด็จพระราชดำเนิน

ROYAL VISIT ITINERARY

22-23 Aug. AUCKLAND
 Arr. 5.30 p.m. by car from Hamilton.
 Dep. 3.20 p.m. 23 Aug. from RNZAF Station, Whenuapai, for Christchurch.

21 Aug. TAURANGA
 Arr. 12.00 noon 21 Aug. at Tauranga Airport from Wellington.
 Dep. 3.00 p.m. same day by car for Rotorua.

21-22 Aug. ROTORUA
 Arr. 5.00 p.m. 21 Aug. by car from Tauranga.
 Dep. 10.45 a.m. 22 Aug. by car for Hamilton after visiting Whakarewa.

26 Aug. CHRISTCHURCH
 Arr. 12.00 noon 26 Aug. at Christchurch Airport from Dunedin.
 Dep. 12.30 p.m. same day from Christchurch Airport for Australia.

25-26 Aug. DUNEDIN
 Arr. 11.45 a.m. 25 Aug. at Dunedin Airport from Christchurch.
 Dep. 11.00 a.m. 26 Aug. from Dunedin Airport for Christchurch.

22 Aug. HAMILTON
 Arr. 12.45 p.m. by car from Rotorua.
 Dep. 3.15 p.m. same day by car for Auckland.

18-21 Aug. WELLINGTON
 Arr. 2.30 p.m. 18 Aug. at Wellington Airport from Australia.
 Dep. 10.00 a.m. 21 Aug. from Wellington Airport for Tauranga.

23-25 Aug. CHRISTCHURCH
 Arr. 5.20 p.m. 23 Aug. at Christchurch Airport from Auckland.
 Dep. 10.30 a.m. 25 Aug. from Christchurch Airport for Dunedin.

สันติบาลตามเสด็จฯ

นิวซีแลนด์ และ ออสเตรเลีย

พล.ต.ต. ชุมพล โลหะชาละ

ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

รักษาการในตำแหน่งผู้บังคับการกองปราบปราม

เมื่อรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตกลงใจตอบรับคำเชิญเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลียเป็นทางการแล้ว ทางรัฐบาลของประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลีย ก็ได้จัดส่งผู้แทนมาร่วมประชุมพิจารณากำหนดรายละเอียดในการเสด็จพระราชดำเนินครั้งนี้กับผู้แทนของรัฐบาลไทย เพื่อเป็นการถวายพระเกียรติและเพื่อความเหมาะสมแก่การจัดถวายให้ได้ทอดพระเนตรสภาพบ้านเมือง และได้พบกับบุคคลสำคัญของบ้านเมืองของเขาในระยะเวลาที่จะเสด็จฯ ไปด้วย การพิจารณาได้ตกลงกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์ ตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2505 ถึงวันที่ 26 สิงหาคม 2505 และตั้งแต่วันที่ 26 สิงหาคม 2505 ถึงวันที่ 12 กันยายน 2505 เป็นการเสด็จฯ เยือนประเทศออสเตรเลีย ทั้งประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศอยู่ในเครือจักรภพอังกฤษและเป็นสมาชิกของภาคีสันติสัญญาการป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สปอ.) จึงนับว่าประเทศทั้งสองนี้เป็นเพื่อนน้ำมิตรที่ก่ออดคอร่วมเป็นร่วมตายกันกับประเทศไทยอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากเมื่อเดือนมิถุนายน 2505 สถานการณ์ทางชายแดนด้านลาวอยู่ในสภาพที่ไม่น่าไว้วางใจเพื่อความไม่ประมาทรัฐบาลของประเทศนิวซีแลนด์ก็จัดส่งหน่วยทหารอากาศและพลร่มในความบังคับบัญชาของนาวาอากาศโทไอดีสเตเบล มาตั้งหน่วยประจำอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมาและรัฐบาลของประเทศออสเตรเลียก็ได้จัดส่งหน่วยทหารอากาศในความบังคับบัญชาของนาวาอากาศโทจอห์นดับลิวิซ์เปิด มาประจำอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ทหารของพันธมิตรแห่งภาคีประเทศอื่นก็ได้ส่งกำลังมาร่วมด้วยเป็นการประกาศให้ชาวโลกได้ตระหนักว่าประเทศพันธมิตรของภาคี สปอ. จะไม่ละทิ้งกันจะยืนหยัดป้องกันภัยอันตรายจากภัยแห่งคอมมิวนิสต์ร่วมกันอย่างแน่วแน่หากประเทศไทยถูกรุกราน การเสด็จฯ เยือนประเทศทั้งสองในยามนี้ของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์จึงนับว่าเป็นการไปกระชับสัมพันธไมตรีในระหว่างมิตรต่อมิตรให้สนิทแนบแน่น และทั้งยังเท่ากับเป็นการแสดงพระองค์ในฐานะองค์แทนของประเทศไทยให้ประชาชนชาวนิวซีแลนด์และชาวออสเตรเลียได้รู้จักเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี อันจักเป็นผลให้รากฐานของความเป็นมิตรได้หยั่งลึกแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ครั้งนี้

นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของนิวซีแลนด์และออสเตรเลียที่ได้มีการถวายการต้อนรับองค์พระประมุขของต่างชาติเป็นทางการ แม้ประเทศทั้งสองนี้จะเคยถวายการรับรองพระราชินีของเขา คือ Queen Elizabeth และ Duke of Edinburgh พระราชินีอังกฤษและพระสวามีมาแล้ว เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2496 ก็เป็นเวลาเนิ่นนานมาถึง 9 ปีเศษแล้ว

การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประเทศทั้งสองในครั้งนี้เป็นระยะเวลาติดต่อกันถึง 27 วัน (17 สิงหาคม ถึง 12 กันยายน 2505) การรับเสด็จฯ ของทั้งสองประเทศได้จัดเป็นพิธีการโดยตลอดทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศออสเตรเลียมีการปกครองเป็นระบบสหพันธรัฐรัฐบาลกลางตั้งอยู่ที่แคนเบอร์รา มีมลรัฐถึง 6 มลรัฐ แต่ละมลรัฐ ก็มีอาณาเขตพื้นที่กว้างขวางและมีเมืองหลวงกับรัฐสภาของตนเองต่างหากอีก การจัดถวายการรับรองแต่ละมลรัฐจึงดูคล้ายกับการรับรองของแต่ละประเทศ การเสด็จพระราชดำเนินในครั้งนี้นี้ต้องเสด็จพระราชดำเนินทั้งทางอากาศ ทางพื้นดิน และทางทะเล ท่ามกลางสภาพอันวิปริตแปรปรวนของธรรมชาติที่มีอยู่เป็นประจำในสองประเทศนี้ ซึ่งบางครั้งอากาศก็หนาวเย็นเยือก บางคราวก็ร้อนระอุเหมือนอากาศในฤดูร้อนของเมืองเราและบางขณะก็ต้องเสด็จฯ ท่ามกลางพายุฝนและลม แม้ความวิปริตแปรปรวนของธรรมชาติจะมีสักเพียงใด ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ยังคงทรงพระอุตสาหะตรากตรำพระราชวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปโดยมิได้ย่อท้อ ทรงตั้งพระทัยอย่างแน่วแน่ที่จะทรงปฏิบัติพระราชภารกิจต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดี การเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหรัฐอเมริกาและประเทศต่าง ๆ ในยุโรป 14 ประเทศเมื่อ พ.ศ. 2503 ในครั้งนั้นการเสด็จฯ แม้จะใช้เวลาเสด็จฯ ออกจากประเทศไปเป็นเวลานานประมาณถึง 7 เดือนเศษ เมื่อมาเทียบกับการเสด็จฯ ในครั้งนี้แล้วนับว่าพระราชภารกิจครั้งนี้จะหนักและเหน็ดเหนื่อยมากกว่า เพราะไม่มีช่วงเวลาได้ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถเลยผิดกับครั้งกระนั้นซึ่งเสด็จฯ เป็นระยะ ๆ แล้วก็ได้มาประทับพักที่พระตำหนักเมืองโลซานน์ สวิสเซอร์แลนด์ พระมหากษัตริย์องค์ที่พระองค์ทรงเสียดสีความเกษมสำราญเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์อันไพศาลแก่บ้านเมืองและประชาราษฎร์ในครั้งนี้อย่างยิ่งสุดจะหาสิ่งใดมาเปรียบได้

ในการเสด็จพระราชดำเนินไปเยือนประเทศทั้งสองในคราวนี้ พล.ต.ต.ต่อศักดิ์ ยมนาคน ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นนายตำรวจราชสำนัก นอ.สุรพล ไกรฤทธิราญ และร.อ.เสนาะวอนขอพร ร.น. เป็นนายทหารราชองครักษ์ไปในขบวนเสด็จฯ สำหรับบุคคลอื่น ๆ ที่ติดตามและมีหน้าที่ในขบวนเสด็จฯ มีรายพระนามและนามดังนี้คือ

ฯพณฯ ถนัด คอมันต์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

หม่อมเจ้าวงศานุวัตร เทวกุล

พล.อ. หลวงสุรณรงค์

สมุหราชองครักษ์

หม่อมเจ้าหญิงวิภาวดี รังสิต	นางสนองพระโอษฐ์
ดร. กัลย์ อิศรเสนา	เลขาธิการพระราชวัง
หม่อมราชวงศ์กิตินัดดา กิตติยากร	ราชเลขาธิการในพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในชบวนเสด็จฯ
พ.อ. หม่อมหลวงจินดา สนิทวงศ์	นายแพทย์ประจำพระองค์
นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์	หัวหน้ากองวัง
หม่อมหลวงนราวดี ทวีวงศ์	ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
หม่อมราชวงศ์เบญจวรรณ วรวรรณ	นางพระกำนัล
นายปริยาตกร คุณะเกษม	เลขานุการรัฐมนตรีต่างประเทศ
นายตุล บุณนาถ	เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
นายแก้วขวัญ วัชโรทัย	เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
นายธนัญชัย ราชวัลลภานุสิษฐ์	ผู้ช่วยราชเลขาธิการในพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในชบวนเสด็จฯ
นายสหัส พุกกะมาน	เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
นายชูพาณิชย์ ชูโต	เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
นายอุทัย สุวรรณจินดา	เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง
นางสาวผุสดี ศรีวิถิ	คุณข้าหลวง
หม่อมหลวงทัตสมัย เทวกุล	คุณข้าหลวง
นางสาวจับจิตต์ สุทัศน์	คุณข้าหลวง
นางสาวรามาศ สาทรัยกาญจน์	คุณข้าหลวง
นางสาววรรณิ ยรรยง	คุณข้าหลวง
นางสาวทิพา ศรีกุล	คุณข้าหลวง
นายเกยูร ลัมทอง	เจ้าหน้าที่การเงิน
นายธนเจริญ รามนันท์	ช่างภาพกรมประชาสัมพันธ์
นายวินิจ บุญวิวัฒน์	ช่างภาพไทยโทรทัศน์
ร้อยโทรัตนะ ไชยาค่า	ช่างภาพโทรทัศน์กองทัพบก

เครื่องบินพระราชพาหนะที่จะนำเสด็จฯ ไปสู่ทวีปน้อยของโลกอันเป็นที่ตั้งดินแดนสองประเทศแห่งนี้ รัฐบาลใช้เครื่องบินของบริษัทการบินแควนตัส (Qantas) แห่งออสเตรเลีย เป็นเครื่องบินกัณฑ์ไอพ่น "อีเล็คตรา 2" (Electra) อันเป็นแบบที่ได้รับการพัฒนาใหม่เยี่ยม

ควบคุมการบินโดยกัปตันโจเซฟ “จ็อค” รอส ผู้ผ่านการบินด้วยเครื่องบินสำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะ “อีลีคตรา” มาแล้วไม่ต่ำกว่า 13,000 ชั่วโมงบิน นายจอห์นพอร์ต รองผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ของสำนักงานใหญ่แห่งแควนตัส ได้บินมาแถลงต่อหนังสือพิมพ์ที่กรุงเทพฯ ด้วยตนเองก่อนหน้าวันเสด็จพระราชดำเนินว่า การเตรียมการเพื่อความปลอดภัยของเครื่องบินราชพาหนะลำนี้บริษัทแควนตัสดำเนินการล่วงหน้ามาแล้วเกือบ 3 เดือน เครื่องยนต์กังหันไอพ่นของ “อีลีคตรา” ราชพาหนะได้รับการถอดตรวจและประกอบอย่างแน่ใจที่สุด สำหรับห้องประทับในเครื่องบินมีการตกแต่งใหม่เอี่ยม โดยเฉพาะการจัดดอกไม้ในระหว่างที่เป็นเครื่องบินราชพาหนะจะมีการเปลี่ยนไม้ตัดดอกไม้สดสวยทุกท้องถิ่นที่เสด็จฯ ไปถึง กัปตันรอส ผู้ควบคุมเครื่องบินราชพาหนะก่อนหน้าที่จะรับภาระสำคัญยิ่งนี้ ได้เดินทางตรวจสอบข้อเท็จจริงตามสนามบินทุกแห่งที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปอย่างทั่วถึงตามหมายกำหนดการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินจากไทยในวันที่ 17 สิงหาคมนี้ เวลา 13.00 น. เครื่องบินพระที่นั่งใช้เวลาบินทั้งสิ้นประมาณ 18 ชั่วโมง โดยแวะตามสนามบินต่าง ๆ คือสิงคโปร์ 1 ชั่วโมง 10 นาที ดาร์วิน 1 ชั่วโมง ซิดนีย์ 1 ชั่วโมง กระทั่งถึงเวลาลงต้นนครหลวงของนิวซีแลนด์ เกาะใหญ่ซึ่งอยู่ใต้ออสเตรเลียลงไป

เมื่อกรมตำรวจได้รับทราบเรื่องการเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นการแน่นอนแล้ว พล.ต.ต. พจน์ ภาชนะนนท์ ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล รักษาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง จึงได้เรียนหารือต่อ พล.ต.ท. กระเชียร ศรุตานนท์ รักษาการในตำแหน่งรองอธิบดีตำรวจและท่านทำการแทนอธิบดีตำรวจ พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิรวงศ์ ว่า สมควรจัดนายตำรวจสันติบาลล่วงหน้าไปติดต่อเรื่องการถวายความอารักขายังดินแดนของทั้งสองประเทศนั้น การจัดนายตำรวจสันติบาลของเราเดินทางไปมิใช่แต่จะมุ่งหมายเฉพาะเรื่องการถวายความปลอดภัยเท่านั้น เพราะการส่งนายตำรวจเดินทางออกไปเพียงคนหนึ่งหรือสองคนในดินแดนต่างประเทศซึ่งเป็นท้องถิ่นที่ตนเองไม่เคยอยู่และไม่มี ความชำนาญต่อภูมิประเทศ ตลอดทั้งไม่ทราบนิสัยใจคอขนบธรรมเนียมประเพณีของประชาชนในชาตินั้นมาก่อนแล้ว นายตำรวจผู้นั้นจะไม่สามารถปฏิบัติงานให้บังเกิดผลดีได้เลย หากไม่ได้รับความสนับสนุนเป็นกันเองกับตำรวจของประเทศนั้น ๆ ซึ่งเป็นเสมือนเจ้าของถิ่นและเป็นผู้รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ภายในประเทศของเขาโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลซึ่งเป็นผู้เชิญแขกผู้มีเกียรติไปเยือนประเทศของตน ตามหลักก็คงไม่พึงประสงค์จะให้มิเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นคงต้องกำชับตำรวจของเขาให้พึงระมัดระวังรักษาเหตุการณ์อย่างเต็มที่ที่เป็นของแน่นอนอยู่ส่วนหนึ่งแล้วแต่การที่เห็นควรจัดออกไปก็เพราะ นอกจากจะเป็นการถวายความจงรักภักดีและเป็นแบบธรรมเนียมของนานาอารยประเทศเขานิยมกระทำกันแล้ว ยังจะเกิดประโยชน์ทางด้านอื่นอีกคือ

1. ได้พบเห็นวิธีการของตำรวจของเขาว่า เขาจัดการถวายความอารักขาของคัมภีร์ประมุขของเราอย่างใดทั้งในขณะที่ประทับอยู่ที่ประทับ ขณะเสด็จพระราชดำเนินไปในที่ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการถวายอารักขาขบวนเสด็จฯ และตามทางเสด็จฯ หากได้จดจำและนำมาเทียบเคียงกับประเทศอื่น ๆ แล้ว อาจดัดแปลงนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองของเราได้ แท้ที่จริงการถวายความปลอดภัยนี้อาจจะเป็นแนวทางสังเกตได้ทางหนึ่งว่าเป็นการถวายพระเกียรติภักดีน้อยเพียงใดด้วย

2. ได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ของแต่ละแห่ง หากทำความเข้าใจกันดีอาจได้เห็นหรือได้ทราบรายละเอียดถึงระบบการของตำรวจของเขา ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องใช้ในกิจการของตำรวจแปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นการต่อสายตาให้นายตำรวจของเราได้เห็นกว้างขวางขึ้น

กรมตำรวจเห็นเป็นการสมควรและเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วจึงได้มีคำสั่งให้ผมและ พ.ต.อ. เสนอ สุธะนันท์ ผู้กำกับการกอง 1 ตำรวจสันติบาลเป็นนายตำรวจสันติบาล เดินทางไปถวายอารักขาตั้งเช่นทุกคราวที่เสด็จพระราชดำเนินไปเยือนต่างประเทศ การเดินทางของผมครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกที่ต้องไปปฏิบัติงานในตำแหน่งงานของตำรวจสันติบาล ผมได้เคยตามเสด็จฯ ไปต่างประเทศหลายคราวก็ไปในฐานะนายตำรวจราชสำนักซึ่งติดตามเสด็จฯ ไปในขบวน สำหรับพ.ต.อ. เสนอฯ ได้เคยไปถวายอารักขาในงานของตำรวจสันติบาลที่ประเทศปากีสถานและมลายูมาแล้ว แท้ที่จริงหน้าที่ของนายตำรวจทั้งสองฝ่ายนี้ก็ต้องมีความสัมพันธ์กันโดยใกล้ชิดตลอดเวลาเหมือนกัน นายตำรวจสันติบาลเปรียบเหมือนกองระวางหน้าซึ่งนอกจากจะได้ไปติดต่อกับตำรวจท้องที่ในเรื่องการถวายความอารักขาเป็นการล่วงหน้าแล้ว ยังช่วยสดับตรับฟังสภาพเหตุการณ์ตลอดจนสภาวะของดินฟ้าอากาศและความรู้สึกของประชาชนในท้องถิ่นที่จะเสด็จฯ ไปให้ทราบก่อน เมื่อขบวนเสด็จฯ มาถึงก็มีการติดต่อให้นายตำรวจราชสำนักทราบเพื่อเป็นแนวทางประสานงานกัน หน้าที่นี้ พล.ต.ท. จักริส มั่นชุกกานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง พ.ต.อ.ประสาธน์ สุวรรณสมบูรณ์ รองผู้บังคับการตำรวจสันติบาล และ พ.ต.อ. เสนอ สุธะนันท์ ผู้กำกับการ 1 ตำรวจสันติบาล ได้เคยปฏิบัติเป็นผลดีมาแล้ว ในคราวเสด็จฯ เยือนต่างประเทศครั้งที่แล้ว ๆ มา

เมื่อผม และ พ.ต.อ. เสนอ สุธะนันท์ ได้รับทราบคำสั่งให้เดินทางแล้ว ก็ได้ถือโอกาสไปเยี่ยมคำนับ พลตรี เซอร์สตีเฟนแวร์ เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ประจำไทย ณ สถานเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ ถนนสาทร เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2505 ท่านเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ ได้ให้ความรู้ในสภาพของภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศตลอดทั้งให้คำแนะนำในเรื่องการเดินทางประกอบหมายกำหนดการเสด็จฯ เป็นอย่างดี หลังจากนั้นผมก็ได้ติดต่อรายละเอียดในเรื่องการเดินทางโดยเครื่องบินของสายการบินภายในประเทศของทั้งสองประเทศ กับเจ้าหน้าที่บริษัทการบิน

แควนตัสตลอดระยะทางตามหมายเสด็จฯ ได้เตรียมจองตัวเครื่องบินออกเดินทางล่วงหน้าก่อนเวลาเสด็จฯ ในระยะที่ใกล้เคียงที่สุดตลอดระยะทางซึ่งปรากฏตามตารางกำหนดการเดินทางของหมและ พ.ต.อ. เสนอฯ ที่ได้ตกลงกับบริษัทการบินแควนตัสไว้ดังนี้

วันที่	สนามบินเมือง	เวลา ณ ที่นั้น	เที่ยวบินที่	เครื่องบิน
12 ส.ค. 05	กรุงเทพฯ	ออก 14.40 น.	BA 704	Comet 4 ของ BOAC
13 ส.ค. 05	ซิดนีย์	ถึง 08.10 น.		
13 ส.ค. 05	ซิดนีย์	ออก 09.30 น.	QF 364	Electra ของ Qantas
13 ส.ค. 05	เวลลิงตัน	ถึง 15.30 น.		
20 ส.ค. 05	เวลลิงตัน	ออก 11.30 น.	148/523	D.C. 3 ของ NAC
20 ส.ค. 05	ทาจูริงกา	ถึง 16.05 น.		
21 ส.ค. 05	แฮมิลตัน	ออก 16.40 น.	NZ 714	D.C. 3 ของ NAC
21 ส.ค. 05	ไอ้คแลนด์	ถึง 17.25 น.		
22 ส.ค. 05	ไอ้คแลนด์	ออก 08.30 น.	NZ 163	Viscount ของ NAC
22 ส.ค. 05	โคริสเชิร์ช	ถึง 10.35 น.		
24 ส.ค. 05	โคริสเชิร์ช	ออก 19.00 น.	QF 877	Electra ของ Qantas
24 ส.ค. 05	ซิดนีย์	ถึง 21.20 น.		
25 ส.ค. 05	ซิดนีย์	ออก 07.20 น.	TN 429	Friendship ของ TAA
25 ส.ค. 05	แคนเบอร์รา	ถึง 08.15 น.		
28 ส.ค. 05	แคนเบอร์รา	ออก 08.30 น.	TN 450	Friendship ของ TAA
28 ส.ค. 05	ซิดนีย์	ถึง 09.25 น.		
30 ส.ค. 05	ซิดนีย์	ออก 09.45 น.	AN 902	D.C. 6 B ของ ANA
30 ส.ค. 05	บรีสเบน	ถึง 11.45 น.		
1 ก.ย. 05	บรีสเบน	ออก 17.50 น.	AN 323	Electra ของ ANA
1 ก.ย. 05	เมลเบิร์น	ถึง 21.30 น.		
4 ก.ย. 05	เมลเบิร์น	ออก 07.35 น.	TN 445	Super ของ TAA Viscount
4 ก.ย. 05	ไฮบาร์ท	ถึง 09.40 น.		
6 ก.ย. 05	ไฮบาร์ท	ออก 10.05 น.	TN 446	Super ของ TAA Viscount
6 ก.ย. 05	เมลเบิร์น	ถึง 11.45 น.		

วันที่	สนามบินเมือง	เวลา ณ ที่นั้น	เที่ยวบินที่	เครื่องบิน
6 ก.ย. 05	เมลเบิร์น	ออก 13.00 น.	AN 216	Viscount ของ ANA
6 ก.ย. 05	อาดิลเลด	ถึง 14.10 น.		832 Deluxe
9 ก.ย. 05	อาดิลเลด	ออก 15.00 น.	AN 216	D.C. 6 B ของ ANA
9 ก.ย. 05	เพิท	ถึง 19.15 น.		
14 ก.ย. 05	เพิท	ออก 15.45 น.		โบอิง 707 ของ BOAC
14 ก.ย. 05	กรุงเทพฯ	ถึง 23.45 น.		

นายตำรวจสันติบาลผู้มีหน้าที่ล่วงหน้าไปถวายอารักขาล้นเกล้าฯ ในต่างประเทศจะควรเตรียมการก่อนไปอย่างใดบ้างนั้นไม่มีแบบธรรมเนียมไว้ อาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมาผมจึงใคร่จะขอให้เป็นข้อสังเกตเพื่อเป็นแนวทางไว้เท่าที่เห็นว่า จะเป็นประโยชน์แก่นายตำรวจที่จะต้องออกไปปฏิบัติงานในลักษณะนี้ในโอกาสหน้า ดังนี้คือ

- ศึกษาให้ทราบถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมของประชาชนในชาตินั้น
- ทหาความรู้ถึงกิจการในวงการตำรวจของเขา แบ่งสายงานความรับผิดชอบกันอย่างใด
- ศึกษาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ของประเทศที่จะไป ตลอดจนความสัมพันธ์ที่มีต่อประเทศไทย และสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นของเขาเป็นมาอย่างไรเพื่อวินิจฉัยเหตุการณ์ ได้ถูก
- ควรรู้ลักษณะรูปร่างหน้าตา และประวัติทั้งทางส่วนตัวและหน้าที่การงานของบุคคลสำคัญ ๆ ของเขาพอสมควร
- ควรเตรียมหาความรู้เรื่องสินค้าออกและสินค้าเข้าของไทยที่มีแก่ประเทศที่จะไปนั้นพอสมควร เพราะในการสนทนากับเจ้าหน้าที่ของเขา มักจะมีปัญหาเรื่องนี้เข้ามาแทรกด้วยเสมอ
- ควรจะได้ทราบรายชื่อบุคคลในคณะทูตของไทย และจำนวนนักเรียนกับข้าราชการไทยที่ไปเรียนหรือดูงานอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อได้วิสาสะหรือสอบถามสิ่งทีอาจเป็นประโยชน์ได้เมื่อไปถึง
- จัดเตรียมเครื่องแต่งกายและของใช้ประจำตัวให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ อากาศและความนิยมของท้องถิ่น สิ่งทีควรเตรียมติดตัวไปเป็นพิเศษคือ ยารักษาโรคเล็กน้อย ๆ เช่น แก้วท้องเสีย ใช้หวัดและบาดแผลสด ๆ ควรจัดหาวิทยุทรานซิสเตอร์เล็ก ๆ เพื่อรับฟังข่าวความเคลื่อนไหวและจะเป็นมิตรแท้แก่เหงาได้ในเวลาพัก กับ

กล้องถ่ายรูปเล็ก ๆ ความมืดตัวไปด้วย

ควรจัดหาหนังสือภาพถ่ายแสดงสภาพความเจริญของท้องถิ่นต่าง ๆ ในบ้านเมืองของเรา ติดตัวไปมาก ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่หรือประชาชนที่เขาช่วยเหลือให้ความสะดวกเรา หากจะพอจัดหาสิ่งของพื้นเมืองของไทยในราคาพอสมควร เช่น ผ้าไหมไทยหรือกระตุมเขีต เข็มกลัดเงินถม ติดไปเพื่อให้เป็นสินน้ำใจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยสืบราชการลับ ซึ่งเขาอาจมาประจำให้ความติดต่อกับเราได้บ้างก็ดี

วันที่ 12 สิงหาคม 2505 ซึ่งเป็นวันอาทิตย์ และตรงกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ภายหลังจากที่ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในตอนเช้านั้นแล้ว เวลาประมาณ 13.30 น. ผมและ พ.ต.อ.เสนอ สุยะนันท์ ก็มาพร้อมกันที่ท่าอากาศยานดอนเมืองเพื่อเดินทางล่วงหน้าไปปฏิบัติงานถวายอารักขาตามที่ได้รับมอบหมายจากกรมตำรวจ ได้พบกับเซอร์สตีเฟนแวร์ (Sir Stephen Weir) เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ ประจำไทยกับภรรยาที่ห้อง V.I.P. ซึ่งจะเดินทางล่วงหน้าไปรอรับเสด็จฯ ณ กรุงเวลลิงตัน โดยเครื่องบินของบริษัท B.O.A.C เที่ยวบินเดียวกัน ตามกำหนดเวลาเครื่องบิน Comet 4 Flight BA 704 ของ B.O.A.C ซึ่งต้นทางมาจากลอนดอน ประเทศอังกฤษ ปลายทางคือ ซิดนีย์ ออสเตรเลีย จะมาถึงดอนเมืองเวลา 14.10 น. และออกจากท่าอากาศยานดอนเมืองเวลา 14.45 น. แต่เนื่องด้วยอากาศไม่ดีมีพายุฝนตกหนักเครื่องบินจึงมาถึงล่ากว่ากำหนดเลยต้องเลื่อนไปถึงเวลา 16.45 น. จึงได้ออกเดินทาง ผู้โดยสารเที่ยวบินนี้มีประมาณ 80 คน ส่วนมากเป็นชาวต่างประเทศมีคนไทยเพียงสองคนคือผมและ พ.ต.อ.เสนอ เท่านั้น การเดินทางโดยเครื่องบินของผมครั้งนั้นแม้จะไม่ใช่เป็นครั้งแรกแต่เหตุการณ์เรื่องเครื่องบินที่คลุมเครือ ล้าช้า โดยสารไปตกที่อินเดีย และเครื่องบินของสายการบินอาหรับขนาดใหญ่ในเมืองไทยเรา ผู้โดยสารตลอดทั้งนักบินเสียชีวิตหมด ยังติดหูติดตาสด ๆ ร้อน ๆ อยู่จึงดูตระหึงใจมิได้ แต่เมื่อรำลึกถึงว่าการปฏิบัติงานเพื่อถวายความจงรักภักดีต่อล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ พระบารมีของพระองค์ย่อมคุ้มครองไปตลอดทางแล้วก็สบายใจ เครื่องบินออกเดินทางทั้ง ๆ ที่พายุฝนและลมแรงยังมีได้ลดน้อยลงเลย เครื่องบินไอพ่น Comet 4 ที่ผมโดยสารไปนี้พอเริ่มออกบินไปได้ประมาณ 15 นาที ก็ปัดันเขาก็ประกาศชื่อเสียงของเขาให้ผู้โดยสารทราบตามระเบียบ ผมเองไม่ได้สนใจจะฟังเลยไม่ได้จำชื่อเขาไว้ ต่อจากนั้นก็ปัดันเขาก็บอกว่าบินจากกรุงเทพฯ ไปสิงคโปร์ใช้เวลาบิน 2 ชั่วโมง คาดว่าจะถึงสิงคโปร์เวลา 19.15 น. (เวลากรุงเทพฯ 18.45 น.) โดยบินสูง 35,000 ฟิต ความเร็ว 500 ไมล์ต่อชั่วโมง การเดินทางออกนอกประเทศโดยเครื่องบินของสายการบินนานาชาติ เขายกยอแข่งขันกันในเรื่องการบริการความสะดวกสบายแก่ผู้โดยสารอย่างเต็มที่ สำหรับค่าโดยสารส่วนมากราคาก็พอ ๆ กันเพราะเขามีการควบคุมไม่ให้แย่งตัดราคากัน

แต่ให้พยายามเอาชนะใจผู้โดยสารด้วยการประกวดประชันบริการที่ถูกใจ เช่นใช้เครื่องบินที่มีที่นั่งสะดวกสบาย ความเร็วสูงและแน่นอนในความปลอดภัย บริการอาหารและเครื่องดื่มบนเครื่องบินเป็นอย่างดี และคัดหาพนักงานรับใช้หญิง (Air Hostess) พนักงานรับใช้ชาย (Steward) ที่รูปร่างหน้าตาดีมีมารยาทน่ารักคอยรับใช้บนเครื่องบินระหว่างการเดินทาง เนื่องจากเครื่องบินบินในระดับสูงมากแม้ผมจะนั่งใกล้หน้าต่างก็ไม่สามารถจะมองเห็นภูมิภาคใด ๆ จากทางเบื้องล่างได้เลย นอกจากเห็นแต่หมู่เมฆขาวเหมือนปุยฝ้ายล่องลอยอยู่เต็มท้องฟ้าไปหมด เวลาประมาณ 19.20 น. (เวลาสิงคโปร์) เครื่องบินก็ร่อนลงจอดยังสนามบินสิงคโปร์เพื่อตรวจพักเครื่องเติมน้ำมัน และรับส่งผู้โดยสาร ทางบริษัทการบินเซาธ์อีสต์ได้รับผู้โดยสารจากเครื่องบินไปพัทธรณ์ที่ติกรับรองริมสนามบิน ที่ติกรับรองนี้ ชั้นบนมีสินค้าพื้นเมืองและสินค้าต่างประเทศบางชนิด ส่วนมากเป็นของญี่ปุ่น มีกล้องถ่ายรูป, กล้องถ่ายภาพยนตร์, เครื่องบันทึกเสียง และวิทยุทรานซิสเตอร์ขนาดเล็กและยี่ห้อต่าง ๆ วางขายในราคาถูกมาก เมื่อเทียบกับราคาในตลาดกรุงเทพฯ เขาเปิดประกาศโฆษณาว่าของทุกชิ้นที่วางขายอยู่นี้ยกเว้นภาษี (Free Tax) จึงขายได้ถูก พวกฝรั่งที่เดินทางผ่านดูนิยมซื้อหากันมาก ผมเองรู้ตัวว่ามีนิสัยตำราวจิตตวอยู่มากคือไม่ยอมซื้ออะไรง่าย ๆ เห็นสินค้าเหล่านี้แล้วก็อดระแวงสงสัยกลัวจะเป็นของไม่ดีเกรงถูกหลอกให้ซื้อเลยรอดพ้นจากการจ่ายเงินไป พักอยู่ที่สนามบินสิงคโปร์ประมาณ 30 นาที พอเวลา 19.50 น. เครื่องบินก็ออกเดินทางตรงไปยังจาร์จ่าเมืองหลวงของอินโดนีเซีย ระยะทางห่างจากสิงคโปร์ประมาณ 555 ไมล์ ใช้เวลาบินประมาณชั่วโมงครึ่งก็มาถึงสนามบินแคมายอร์ล (เวลาของที่นี่ช้ากว่ากรุงเทพฯ หนึ่งชั่วโมง) ที่ชั้นบนของอาคารพักริมสนามบินมีของพื้นเมืองที่ระลึกอินโดนีเซียหลายอย่างใส่ตู้โชว์ไว้ส่วนมากเป็นพวกตุ๊กตาสลักด้วยไม้และงา กับเครื่องเงิน ดูไม่ค่อยจะมีคนพลุกพล่านนัก เพราะเป็นเวลาประมาณ 22.00 น. เศษแล้ว ตามบริเวณริมรั้วเห็นมีเสาธงปักอยู่เป็นระยะ ๆ มากมายคงเตรียมติดธงนานาชาติรับงานกีฬาเอเชียนเกมส์ ซึ่งจะมีขึ้นในราวปลายเดือนสิงหาคม 2505 ผมพักอยู่ประมาณ 30 นาที เครื่องบินก็พาผมเดินทางต่อมายังดาร์วินซึ่งเป็นเมืองด่านหน้าทางเหนือของออสเตรเลีย ระยะทาง 1,764 ไมล์จากจาร์จ่าใช้เวลาบิน 4 ชั่วโมงเวลาของดาร์วินผิดกับที่กรุงเทพฯ 2 ชั่วโมง พักอยู่ที่นี้ 40 นาทีก็ออกเดินทางต่อมายังซิดนีย์เมืองหลวงของรัฐ New Southwales ซึ่งเป็นระยะสุดท้ายของเครื่องบินที่ผมโดยสารมานี้ ระยะทาง 2,032 ไมล์ ใช้เวลาบิน 4 ชั่วโมงเศษ มาถึงซิดนีย์เวลาประมาณ 09.45 น. วันที่ 13 สิงหาคม 2505 เมื่อถึงสนามบินซิดนีย์ฝนลงปรอย ๆ อากาศหนาวเย็นอุณหภูมิประมาณ 56 องศาฟาเรนไฮต์ Mr.Gordon Fraser Superintendent Security Officer ของบริษัท B.O.A.C. เคยเป็นตำรวจออสเตรเลียมาก่อนซึ่งคุณกระสินธุ์ มั่นประเสริฐ และคุณประกอบ ณ สงขลา เจ้าหน้าที่ของสายการบินแควนตัสประจำกรุงเทพฯ ได้กรุณาแนะนำให้รู้จัก ได้มารับผมและ พต.อ.เสนอ ที่บันไดเครื่องบินและพาผมพักที่ห้องรับรองของสนามบิน ท่านเอกอัครราชทูตพลตรีเซอร์สตีเฟนแวร์ (Sir Stephen Weir) และภรรยาจะมาพักอยู่ ณ ห้องรับรองเดียวกัน

Mr.Gordon Fraser ได้แนะนำให้ผมและ พ.ต.อ.เสนอ รู้จักกับ Chief Superintendent ของตำรวจแห่งรัฐนี้ชื่อ Mr.John D. Davies เป็นนายตำรวจฝ่าย Detective (เคยอารักขารัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลียมาประชุม สปอ. ที่กรุงเทพฯ เมื่อ 2-3 ปีก่อนนี้) กับแนะนำ Mr.Barnes Superintendent ของตำรวจในเครื่องบินแห่งซิดนีย์ให้ได้รู้จักด้วย Mr.Gordon Fraser ได้แนะนำว่าเครื่องบินที่จะเดินทางจากซิดนีย์ตรงไปเวลลิงตันนครหลวงนิวซีแลนด์ ซึ่งมีระยะทางห่างกัน 1,420 ไมล์ ในวันนั้น (13 สิงหาคม 2505) ไม่มี คนมีแต่ไปเพียงเมือง Auckland ซึ่งอยู่เกาะเหนือของนิวซีแลนด์ จะต้องค้างที่นั่นคืนหนึ่ง แล้วจับเครื่องบินจาก Auckland ต่อไปยัง Wellington ได้ และเครื่องบินที่จะไป Auckland จะออกจากซิดนีย์ เวลา 13.00 น. ท่านเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์เซอร์สตีเฟนแวร์ว่าจะไปเครื่องบินเที่ยวนั้นเหมือนกัน ผมและ พ.ต.อ.เสนอ เห็นว่าควรจะไปด้วยเพราะแม้จะยังไม่ถึงเวลลิงตันก็เข้าเขตประเทศนิวซีแลนด์ และใกล้เวลลิงตันเข้าไปแล้ว จะได้สังเกตภูมิประเทศของเมือง Auckland ล่วงหน้าไปด้วยเพราะเป็นเมืองที่ล้นเกล้าฯ จะเสด็จฯ ไปเยือนอยู่เหมือนกันดีกว่าจะพักเครื่องบินอยู่ที่ซิดนีย์ ผมและ พ.ต.อ.เสนอ ได้สนทนากับ Mr.Gordon Fraser Chief Superintendent Mr.John D.Davies และ Mr.Barnes อยู่ ณ ห้องพักของสนามบินนั้นเพื่อรอเวลาเครื่องบินออก ในระหว่างการสนทนา Mr.John D.Davies ได้ถามผมว่า เท่าที่ผมได้ไปเห็นมาหลายต่อหลายประเทศลองเปรียบเทียบดูที่หรือว่าประเทศไหนมีระบบอารักขาของตำรวจดีที่สุด ผมบอกว่า แม้ผมจะได้เคยเห็นวิธีการอารักขาของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป อเมริกา และ เอเชียมามากมายหลายประเทศก็จริง แต่ก็ไม่กล้าออกความเห็นว่าเป็นยอดเยี่ยมควรจะจดจำนำมาใช้เป็นแบบอย่าง แม้ในบ้านเมืองของผมเองก็ไม่ได้ลอกแบบใครมา เราพิจารณาจัดขึ้นตามความจำเป็นและความเหมาะสมสำหรับบ้านเมืองของเราโดยเฉพาะ เพราะการจัดอารักขาของแต่ละประเทศ การกำหนดหลักการขึ้นต่างต้องคำนึงถึงความเหมาะสมภายในประเทศของเขาเป็นหลักใหญ่เท่านั้น ไม่แน่ว่าจะเหมาะสมกับประเทศอื่น ๆ ไปด้วย เนื่องจากวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี จำนวนพลเมือง ฐานะการคลังของประเทศแต่ละแห่งไม่เท่าเทียมกัน ผมและ พ.ต.อ.เสนอได้ยกตัวอย่างการอารักขาของตำรวจอเมริกัน และตำรวจของอังกฤษมาเป็นตัวอย่าง ซึ่งเท่าที่สังเกตในความคิดเห็นของผมเห็นว่า การดำเนินงานด้านอารักขาของตำรวจทั้ง 2 ประเทศนี้ไม่เหมือนกันอย่างเห็นได้ชัด ตำรวจอเมริกันทำอะไรเปิดเผยอะอะโครมคราม ใช้กำลังคนและเครื่องมือเครื่องมือน้อย และพิถีพิถันละเอียดลออทุกแง่มุม แม้กระทั่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็คิดมากจนดูราวกับหวาดระแวงไปหมดกลายเป็นคนขลาด หากจะพิจารณากันอีกแง่หนึ่งอาจรู้สึกว่าเป็นการชมขวัญผู้ประสงค์ร้ายก็ได้เหมือนกัน แต่ตำรวจอังกฤษทำอะไรตรงกันข้ามเงิบ ๆ พยายามใช้คนน้อยแต่ใช้เครื่องมือทางวิชาการประกอบเหตุผลและความสังเกตมากซ่อนเร้นการดำเนินงานทั้งไม่ค่อยเปิดเผยตัว การปฏิบัติที่ผิดแปลกกันนี้ในความคิดของผมเห็นว่าอาจจะเนื่องมาจากนิสัยของพลเมืองในชาติประกอบกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์แต่อดีตของประเทศทั้ง 2 ผ่านมาไม่เหมือนกัน สหรัฐอเมริกาเคยพบกับเหตุการณ์ร้าย ๆ เกี่ยวแก่

ท่านประธานาธิบดีประมุขของประเทศของเขา ถูกลอบปลงร้ายมาหลายต่อหลายคราวเท่าที่จำได้ก็มี

1. ประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ถูกผู้แสดงละครชื่อจอห์นวิลเกสบูชใช้ปืนยิงตายในโรงละครฟอร์ดที่วอชิงตันเมื่อ 14 เมษายน พ.ศ. 2403

2. ประธานาธิบดีเจมส์ เอการ์ฟิลด์ ถูกชาร์ลส เอกิโตยิงตายขณะเดินอยู่ในบริเวณสถานีรถไฟ "บัลติมอร์และโบริตแมค" ในวอชิงตัน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2419

3. ประธานาธิบดีวิลเลียม แมคคินลีย์ ถูกยิงตายที่เมืองบัฟฟาโลว์รัฐนิวยอร์ก เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2439 โดยทรชนคนหนึ่งชื่อลีโอไนซกอส

4. ประธานาธิบดีซีโอดอร์ รูสเวลท์ ถูกคนบ้ายิงเอาถูกที่หน้าอกแต่ไม่ตาย ณ เมืองมิลวอกี เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2450

5. ประธานาธิบดีแฟรงค์ลินดี โรสเวลท์ ถูกยูโยเซฟแซงการายิงที่เมืองไมอามี รัฐฟลอริดา เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2471 ก่อนจะได้รับตำแหน่ง แต่สตรีคนหนึ่งปัดมือคนร้ายทัน กระสุนจึงพลาดไปถูกเอานายกเทศมนตรีแห่งชิคาโกถึงตาย แซงการาถูกตัดสินประหารชีวิตโดยเก้าอี้ไฟฟ้า

6. ประธานาธิบดีแฮร์รี ทรูแมน ถูกพวกชาตินิยมปอร์โตริโกบุกเข้ายิงขณะออกจากทำเนียบเบลเฮาส์ (ทำเนียบไวท์เฮาส์กำลังซ่อม) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2488 คนร้ายถูกยิงตาย 1 คน จับได้ 1 คน เจ้าหน้าที่อารักขาถูกยิงตาย 1 คน คนร้ายที่ถูกจับได้ตัดสินประหารชีวิต ประธานาธิบดีทรูแมนลดโทษให้จำคุกตลอดชีวิต

เมื่อเป็นเช่นนี้การจะชี้ชัดลงไปว่าของใครดีกว่ากันนั้นย่อมพูดยาก วิธีการรักษาของแต่ละแห่งจะเหมาะกับบ้านเมืองของใครเพียงใด ต้องพิจารณาให้รอบคอบ มิใช่ว่าหลักการของต่างประเทศโดยเฉพาะทางประเทศยุโรป หรืออเมริกาจะดีไปเสียทั้งหมดก็หาไม่

เวลา 13.00 น. เครื่องบิน Lockheed Electra ของสายการบิน TEAL พาผมและพ.ต.อ.เสนอ ออกจากซินีร์มายังไอ้คแลนด์เป็นการเริ่มเข้าสู่ดินแดนแห่งนกกีวี นิวซีแลนด์ เมื่อเวลา 18.37 น. อากาศที่นั่นหนาวเย็น Mr. Allen Kay Superintendent ตำรวจฝ่าย Detective ของเมืองนี้กับนายตำรวจอีกหลายนายมารับผมและ พ.ต.อ.เสนอ ถึงสนามบิน ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ของเมืองนี้ได้มาขอสัมภาษณ์เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ถึงเรื่องการเสด็จฯ ของลันเกล้าฯ ที่ห้องรับรองของสนามบิน สายการบิน TEAL ได้จัดให้ผมและพ.ต.อ.เสนอ พักที่ Grand Hotel ในเมือง ไฮเติลนี้เป็นไฮเติลเก่าห้องน้ายูนอกห้อง เครื่องให้ความอบอุ่นไม่มี เขาจัดกระเป๋าน้ำร้อนชุกไว้ได้ผ้าห่ม

ให้ใช้ 1 กระเป๋าคอมพิวเตอร์ ผมเองนึกถึงเรื่องนี้แล้วยังอดซ้ำตัวเองไม่หาย ในคืนวันที่พักแรมนั้นขณะผมซุกตัวเข้าใต้ผ้าห่มนอนปลายเท้าไปเหยียดถูกถุงกระเป๋าน้ำร้อนเข้า ความอุ่นของกระเป๋าน้ำร้อนซึ่งมีถุงขนสัตว์หุ้มทำให้ความรู้สึกหลอนตัวเอง นึกว่ามีลูกสุนัขหรือลูกแมวมาซ่อนอยู่ต้องกระโดดลงมาจากเตียงเปิดไฟฟ้าแล้วค่อย ๆ เปิดผ้าห่มดูจึงเห็นว่าที่แท้ก็กระเป๋าน้ำร้อน ท่านเซอร์สตีเฟนแวร์เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ และภรรยา ก็มาพักอยู่ที่เดียวกันนี้อยู่ห้องติดกับผม ได้รับประทานอาหารค่ำร่วมโต๊ะกันที่ห้องอาหารของไฮเต็ลในคืนวันที่มาพักนั้นด้วย

วันที่ 14 สิงหาคม 2505 เวลา 09.30 น. Mr. Allen Kay หัวหน้าตำรวจ Detective ของเมืองนี้ นำรถยนต์มารับพาผมและ พ.ต.อ.เสนอ ไปชมสภาพของบ้านเมืองแล้วมาส่งขึ้นเครื่องบินเมื่อเวลา 13.30 น. Electra ของสายการบิน NAC พาผมและ พ.ต.อ.เสนอมาถึงเวลลิงตันเมืองหลวงของนิวซีแลนด์เวลา 15.00 น. อากาศที่นั่นค่อนข้างจะหนาวเย็นพอใช้ แม้ผมจะได้อาศัยเสื้อคลุมซึ่งได้รับความเอื้อเฟื้อจากนางเอกหม่อมราชวงศ์พันธุ์ทิพย์ บริพัตร ให้ยืมมาช่วยคลุมก็ยังไม่หายหนาว อุณหภูมิประมาณ 50 องศาฟาเรนไฮต์ แต่ลมแรงจึงทำให้หนาวเย็นยิ่งขึ้น พอลงจากเครื่องบิน Mr. Robson รองอธิบดีกรมสืบราชการลับกระทรวงมหาดไทยกับ Mr. Watson หัวหน้าหน่วยในกรมสืบราชการลับได้มาแสดงตัวและทำความรู้จักกับผมและพ.ต.อ.เสนอโดยชี้แจงให้ทราบว่าการรัฐบาลนิวซีแลนด์ ได้มอบหมายให้ติดต่อทำความเข้าใจกับผมในงานเกี่ยวกับการถวายความอารักขาทั้งหมด บุคคลทั้งสองนี้สืบเชื้อสายชาวสก็อตอังกฤษ อายุอยู่ในวัยใกล้ 60 ปีแล้วทั้งสองคน เขาได้พาผมและพ.ต.อ.เสนอมาพักที่ไฮเต็ล Waterloo โรงแรมชั้นหนึ่งอยู่ใกล้ท่าเรือตรงข้ามสถานีรถไฟใหญ่กลางเมือง ผมและพ.ต.อ.เสนอ เรียกล้อกันเล่น ๆ ว่าโรงแรมตุนก็เพราะสถานที่ตั้งคล้ายกัน (โรงแรมตุนก็ตรงข้ามสถานีรถไฟหัวลำโพง) แต่อย่าไปเทียบกับเรื่องคุณภาพเพราะไกลกันมาก พวกขบวนการเสด็จฯ ส่วนใหญ่ก็มีบัญชีชื่อพักอยู่ที่นี้รวมทั้งท่านเซอร์สตีเฟนแวร์เอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์และภรรยา กับคุณวัฒนา อิศรภักดี เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และภรณาก็พักอยู่ที่แห่งเดียวกันนี้เหมือนกัน

การปฏิบัติงานในด้านการถวายความอารักขาในนิวซีแลนด์ ดินแดนซึ่งมีนกกีวีเป็นสัญลักษณ์ของผม กำลังจะเริ่มต้นและเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้รู้จักกับดินแดนที่น่าสนใจแห่งนี้พอสมควร ผมจึงขอถือโอกาสนำสิ่งที่น่ารู้มาให้ทราบเป็นเบื้องต้นเสียก่อน ดังนี้

สถานะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศ นิวซีแลนด์ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างเส้นศูนย์สูตรและขั้วโลกใต้ ในมหาสมุทรแปซิฟิกภาคใต้ เป็นแผ่นดินที่อยู่ใต้ที่สุดของแผ่นดินใด ๆ ในโลก ตามลักษณะแห่งภูมิศาสตร์จึงอาจเรียกได้ว่าเป็น “แผ่นดินใต้ถุนโลก” เช่นเดียวกับขั้วโลกที่เป็น “แผ่นดิน

หลังคาโลก” คือเป็นแผ่นดินที่อยู่สูงที่สุด พื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเกาะที่สำคัญรวม 2 เกาะคือ เกาะเหนือ (44,281 ตารางไมล์) และเกาะใต้ (58,093 ตารางไมล์) ในเกาะเหนือมีภูเขาอยู่ทางฝั่งตะวันออก และมีภูเขาไฟหลายแห่ง มีที่ราบตามชายฝั่งทะเลเพียงเล็กน้อย ในเกาะใต้มีทิวเขาแอลป์นอร์เวย์เหมือนสันหลังของเกาะ ค่อย ๆ ลาดไปสู่ที่ราบชายฝั่งเรียกว่าภูเขาแอลป์ภาคใต้ มียอดเขาชื่อ Mount Cook สูง 12,349 ฟุต เป็นยอดที่สูงที่สุด

สถานะทางการเมือง

ระบอบการปกครอง โดยที่นิวซีแลนด์เป็นประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ ฉะนั้นการปกครองของนิวซีแลนด์ จึงถือเอาระบอบการปกครองแบบ Parliamentary Democracy ของอังกฤษ เป็นบรรทัดฐาน แตกต่างกันแต่ว่ารัฐสภาของนิวซีแลนด์มีเพียงสภาเดียว คือสภาสამัญ หรือสภาผู้แทนราษฎร House of Representative ประกอบด้วยสมาชิก 80 นาย ส่วนสภาสูงหรือสภานิติบัญญัติ (Legislative Council) นั้น ได้ถูกยุบเลิกไปเมื่อ พ.ศ. 2494

ประมุขของประเทศ ในฐานะที่นิวซีแลนด์ยอมรับพระมหากษัตริย์อังกฤษเป็นประมุขของประเทศ ฉะนั้น จึงมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธ ที่ 2 แห่งอังกฤษทรงแต่งตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระองค์ในประเทศนี้ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ปัจจุบันนี้คือ Viscount Cobham เข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2500

คณะรัฐบาล จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2503 ปรากฏว่าพรรคยูไนเต็ดเนชันลได้รับเลือกตั้ง 46 คน พรรคกรรมกรได้รับเลือกตั้ง 34 คน นับว่าพรรคเนชันลมีเสียงข้างมากในรัฐสภาถึง 12 เสียง จึงเป็นพรรคที่จัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่เข้าบริหารราชการต่อไปเป็นเวลา 3 ปี

เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2503 นายโฮลิโอ๊ค หัวหน้าพรรคเนชันลได้เข้าพบและปฏิญาณตนต่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พร้อมทั้งเสนอบัญชีรายชื่อผู้ที่จะเป็นรัฐมนตรี 17 นาย มีรายนามและตำแหน่งที่ดำรงอยู่ดังต่อไปนี้

1. นาย เค. เจ.โฮลิโอ๊ค
RICHTHON.K.J. HOLYOAKE	- นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างประเทศ ทำหน้าที่ควบคุมกิจการด้านการตรวจเงินแผ่นดินและด้านนิติบัญญัติ
2. นาย เจ.อาร์ มาร์แชล
HON.J.R. MARSHALL	- รองนายกรัฐมนตรี
- รัฐมนตรีพาณิชย์และอุตสาหกรรม
- รัฐมนตรีการค้าโพ้นทะเล

3. นาย เจ.อาร์ แฮนน
HON.J.R. HANAN
 - รัฐมนตรียุติธรรม
 - อธิบดีกรมอัยการ
 - รัฐมนตรีกิจการเมารี
 - ทำหน้าที่ควบคุมกิจการด้านการเลือกตั้ง
4. นาย เจ.เค. แมคแอลไพน์
HON.J.K.McALPINE
 - รัฐมนตรีขนส่ง
 - รัฐมนตรีรถไฟ
 - ทำหน้าที่ควบคุมกิจการการบินพลเรือน
5. นาย ที.พี.ชานด์
HON.T.P. SHAND
 - รัฐมนตรีกรมกร
 - รัฐมนตรีตรวจคนเข้าเมือง
 - รัฐมนตรีเหมืองแร่
 - ทำหน้าที่ควบคุมกิจการด้านประชาสัมพันธ์ และแถลงข่าว ด้านจัดหาสถานที่หย่อนใจและทัศนอาจร
6. นายดับลิว.เอส.กู๊ดส์แมน
HON. W.S. GOODSMAN
 - รัฐมนตรีโยธาธิการ
 - รัฐมนตรีไฟฟ้า
7. นายเฮช.อาร์.เลค
HON.H.R. LAKE
 - รัฐมนตรีคลัง ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมกิจการด้านรายได้ภายในประเทศ ด้านสถิติ ด้านกองทุนสะสม ด้านกองทุนช่วยเหลือคนชรา และด้านสมาคมเพื่อมิตรภาพ
8. นายดี เจ.แเอร์
HON.D.J.EYRE
 - รัฐมนตรีกลาโหมทำหน้าที่ด้านการตำรวจด้วย
9. นายบี.อี.ทัลบอย
HON.B.E.TALBOYS
 - รัฐมนตรีเกษตร
10. นายอาร์.จี.เจอร์ราด
HON. R.G.GERARD
 - รัฐมนตรีที่ดิน ป่าไม้ ทำหน้าที่ควบคุมการประเมินราคาที่ดิน
11. นายเอฟ.แอล.เอ. กอทซ์
HON.F.L.A.GOTZ
 - รัฐมนตรีมหาดไทย
 - รัฐมนตรีดินแดนนอกฝั่งทะเล
 - รัฐมนตรีป้องกันสาธารณภัย
12. นาย เจ.แร
HON.J.RAE
 - รัฐมนตรีอาคารสงเคราะห์ ทำหน้าที่ควบคุมกิจการ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ประกันชีวิต และสะสมทรัพย์

13. นายดับลิวบี.เทนนันท์
HON.W.B.TENNENT - รัฐมนตรีศึกษาธิการ ทำหน้าที่ควบคุมกิจการ
วิจัยด้านวิทยาการ และด้านอุตสาหกรรม
14. นายเอน.แอล.เชลตัน
HON.N.L.SHELTON - รัฐมนตรีศุลกากร
15. นาย ดี.เอน.แมคเคย์
HON.D.N.McKAY - รัฐมนตรีสาธารณสุข
- รัฐมนตรีประกันสังคม
- รัฐมนตรีสวัสดิการเพื่อสงเคราะห์เด็กและสตรี
16. นาย เอ.อี.คินเซลลา
HON A.E. KINSELLA - รัฐมนตรีกระจายเสียง ทำหน้าที่ควบคุมกิจการ
ประกันไฟของรัฐ สถานพักฟื้น เบี้ยหวัดยาม
สงคราม และเป็นหัวหน้าคณะกรรมการบรรเทา
ทุกข์ภัยจากสงครามและแผ่นดินไหว
17. นาย ดี.ซี.ซีท
HON.D.C.SEATH - รัฐมนตรีลอย

การเลือกตั้ง นิวซีแลนด์แบ่งเขตเลือกตั้ง 80 เขต ประชาชนชาวนิวซีแลนด์ทั้งชายหญิง
ที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สตรีมีสิทธิในการเลือกตั้ง
เมื่อ พ.ศ. 2436) นิวซีแลนด์มีสภาผู้แทนราษฎรเพียงสภาเดียว ประกอบด้วยสมาชิก 80 นาย
เป็นชนผิวขาว 76 คน เป็นคนพื้นเมืองเผ่าเมารี 4 คน มีกำหนดวาระ 3 ปี

ผลของการเลือกตั้งทั่วไปตั้งแต่ปี 2492 - 2503

	2492	2494	2497	2500	2503
พรรคยูไนเต็ด แนชันล	46	50	45	39	46
พรรคเลเบอร์	34	30	35	41	34

พรรคการเมือง พรรคการเมืองปัจจุบันมีอยู่ 3 พรรค แต่ที่สำคัญและได้ที่นั่งในสภามี
เพียง 2 พรรคเท่านั้น คือพรรคแนชันลฝ่ายรัฐบาล กับ พรรคเลเบอร์ฝ่ายค้าน ส่วนพรรคโซเซียล
เครดิคลิกนั้นเป็นพรรคใหม่ ซึ่งก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2496 เคยส่งสมาชิกเข้าแข่งขันในการเลือกตั้ง
ทั่วไป 3 ครั้ง คือ ปี พ.ศ. 2497, 2500 และ 2503 แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง พรรคนี้เมินโยบายสนับสนุน
ให้ประชาชนได้รับประโยชน์ด้านบริการสังคมให้มากและจะเก็บภาษีเพียงเล็กน้อย

พรรคแนชันล พรรคนี้เคยมีชัยในการเลือกตั้งทั่วไป ติด ๆ กันถึง 3 ครั้ง และจัดตั้ง
รัฐบาลตั้งแต่ปี 2492 ถึง 2500 ระยะเวลาหัวหน้าพรรคคือนายซิดนีย์ ฮอลแลนด์ ซึ่งลาออกจาก

ตำแหน่งก่อนการเลือกตั้งปี 2500 หัวหน้าพรรคคนต่อมาคือนายโฮลีไอค์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีต่างประเทศ นโยบายที่สำคัญคือสนับสนุนการประกอบวิสาหกิจ โดยเสรี และมุ่งส่งเสริมให้ประเทศเป็นรัฐสวัสดิการ

พรรคเลเบอร์ ก่อตั้งเมื่อปี 2456 พรรคนี้เคยปกครองบ้านเมืองถึง 14 ปี ติด ๆ กัน (2478 - 2492) เพิ่งมาแพ้ 3 ครั้ง จากการเลือกตั้งทั่วไป 3 สมัย คือปี 2492, 2494, 2497 สำหรับการเลือกตั้งปี 2500 พรรคเลเบอร์ซึ่งมีนายวอลเตอร์ แนช เป็นหัวหน้าพรรคได้รับชัยชนะอย่างหวุดหวิด คือ 41 ต่อ 39 การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2503 พรรคเลเบอร์ต้องพ่ายแพ้แก่พรรคฝ่ายค้านคือพรรคแนชอีกครั้งหนึ่ง คือ 34 ต่อ 46 นายวอลเตอร์ แนช จึงเป็นหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านโดยปริยาย พรรคเลเบอร์มีนโยบายที่จะให้รัฐบาลควบคุมอัตราค่าแรงงาน และราคาเครื่องอุปโภคบริโภค นอกจากนี้พรรคยังเสนอให้รัฐบาลควบคุมการใช้สินเชื่ออย่างเด็ดขาด ส่วนการโอนกิจการอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐ ก็ให้เป็นไปเฉพาะอุตสาหกรรมบางชนิดที่สำคัญเท่านั้น

สถานะทางเศรษฐกิจ

ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจขั้นมูลฐานของนิวซีแลนด์ได้แก่การกสิกรรม และปศุสัตว์ พื้นที่ประมาณ 2 ใน 3 ของประเทศใช้ในการเพาะปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารกับเป็นทุ่งหญ้าใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ และป่าไม้พาณิชย์ ทรัพยากรธรรมชาติด้านเกษตรกรรมได้แก่ข้าวสาลี ข้าวโอ๊ต ข้าวบาร์เลย์ ผัก และผลไม้ ได้แก่ถั่ว มันฝรั่ง ผักกาดหัวและเทอร์นิพพันธุ์สวีเดน แอปเปิ้ล แพร์ ปศุสัตว์ ที่เลี้ยงมากที่สุดคือแกะ รองลงมาคือโค สุกร ม้า ปลานานาชนิดมีอยู่ตามแม่น้ำและทะเลสาบ แร่ต่าง ๆ มีถ่านหิน ทองคำ เงิน น้ำมันดิบ

เนื่องจากนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่มีภูเขา ทะเลสาบ น้ำตกอันก่อให้เกิดพลังงานตามธรรมชาติ โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำของนิวซีแลนด์จึงตั้งขึ้นโดยอาศัยพลังงานจากทะเลสาบโทโพ และแม่น้ำไวกาโต ส่วนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเครื่องที่สองของประเทศซึ่งได้พลังงานจากไอน้ำธรรมชาติ อันเกิดจากบ่อน้ำร้อนนั้น ติดตั้งที่เมืองไวรากิในเกาะเหนือ มีการทำป่าไม้เพื่อป้อนโรงงานทำกระดาษจากเยื่อไม้ และทำไม้ซอน

การเกษตร นิวซีแลนด์เลี้ยงแกะมากเป็นที่ 5 ในโลก ปี 2501 มีจำนวน 46,026,000 ตัว ผลิตขนแกะได้มากเป็นที่สองของโลก ส่งเนื้อแกะ ขนแกะ เนยเหลวและเนยแข็งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศจึงขึ้นอยู่กับราคาและความต้องการสินค้าออกประเภทเหล่านี้ในตลาดโลก

การอุตสาหกรรม นิวซีแลนด์มีเมืองถ่านหิน 191 เมือง ผลิตถ่านหินได้ปีละกว่า 2,500,000 ตัน ซึ่งเพียงพอแก่การใช้ทั่วประเทศ

เหมืองทองคำที่ขุดได้ปี 2500 คิดเป็นน้ำหนัก 30,125 ออนซ์ เป็นมูลค่า 376,000 ปอนด์

เหมืองเงินที่ขุดได้ปี 2500 คิดเป็นน้ำหนัก 1,279 ออนซ์

ที่เมืองนิวพลีมัธ ปี 2500 ผลิตน้ำมันดิบได้ประมาณ 250,000,000 แกลลอน

การค้ากับต่างประเทศ นิวซีแลนด์ ทำการค้าขายกับประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก โดยเฉพาะอังกฤษนับว่าเป็นประเทศลูกค้าที่ดีที่สุดของนิวซีแลนด์ สินค้าออกประมาณ 2 ใน 3 ของทั้งหมดส่งไปขายในตลาดอังกฤษ รองลงมาได้แก่สหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศส สินค้าออกที่สำคัญของนิวซีแลนด์ ได้แก่ อาหารประเภท นม เนย เนื้อสัตว์ ขนและหนัง ส่วนสินค้าเข้าได้แก่เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตเหล็กและเหล็กกล้า อลูมิเนียม อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ เครื่องเวชภัณฑ์ อุปกรณ์การขนส่ง ยานยนต์ เป็นต้น

กำลังรบ

การจัดกำลัง การป้องกันประเทศขึ้นอยู่กับสภาภิบาล โดยมิรัฐมนตรีกลาโหมเป็นหัวหน้าควบคุมกิจการทหารทั้งสามกองทัพอ สภาภิบาลนี้ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีอื่นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เสนาธิการทหารเรือ ทหารบก และทหารอากาศ ร่วมกับรัฐมนตรีคลังและรัฐมนตรีต่างประเทศในฐานะเป็นที่ปรึกษา

คณะเสนาธิการซึ่งประกอบด้วยเสนาธิการทหารเรือ ทหารบก และทหารอากาศ มีหน้าที่ให้คำแนะนำคณะรัฐบาล ด้านนโยบายป้องกันประเทศและปัญหาทางยุทธวิธี

งบประมาณกลาโหมประจำปี 2503 - 2504 มีจำนวนทั้งสิ้น 30,357,300 ปอนด์ เป็นเงินที่จ่ายในนิวซีแลนด์ 20,726,300 ปอนด์ (ปี 2502 - 2503 เงิน 19,222,388 ปอนด์) เงินทุนกลาโหมที่มีอยู่ในต่างประเทศเพิ่มเติมอีก 9,631,000 ปอนด์

สภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2506 เมื่อ 15 ส.ค. 05 โดยประกาศเป็นทางการว่า

ค่าใช้จ่ายในแต่ละกองทัพบกดังนี้

กองทัพบก

10,200,000 ปอนด์

กองทัพเรือ	6,900,000 ปอนด์
กองทัพอากาศ	9,050,000 ปอนด์
การก่อสร้างและบำรุงรักษาทั้งสามกองทัพ	2,450,000 ปอนด์
ตำรวจ	3,725,000 ปอนด์
(งบของตำรวจเพิ่มขึ้นกว่าปีที่แล้ว 184,759 ปอนด์)	

นิวซีแลนด์จะเปลี่ยนระบบการทหารตามแบบอเมริกัน เพื่อให้อยู่ระบบเดียวกับออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2503 โดยปรับปรุงเป็นแบบกองพัน Pentomicpentropic ประกอบด้วยกำลังพล 14,000 คน

ปี 2502 รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ประกาศยกเลิกการเกณฑ์ทหารซึ่งได้ใช้มาตั้งแต่ปี 2493 โดยเปลี่ยนมาเป็นการสมัครเข้ารับราชการทหารแทน

สภาพสังคม

ประชากร จำนวนประชากรถึงสิ้นเดือนเมษายน 2504 รวมทั้งสิ้น 2,414,000 คน ในจำนวนนี้เป็นชาวอเมริกันเมืองเสียประมาณ 150,000 คน พลเมืองในเมืองใหญ่ ๆ ซึ่งสำรวจเมื่อ 18 เม.ย. 04 มีจำนวนดังนี้ คือ

Auckland	448,200
Wellington	249,500
Hutt	
Christchurch	220,300
Dunedin	105,100
Hamilton	50,400
Palmerston North	43,200
Invercargill	41,100
Wanganui	35,700
Napier	32,800
Hastings	32,500
New Plymouth	32,400
Timaru	26,400
Nelson	25,300
Rotorua	25,100
Gisborne	25,100

การศึกษา การศึกษามกบังคับ กำหนดตั้งแต่อายุ 7 ถึง 15 ปีบริบูรณ์ ตามสถิติ ปี 2501 ปรากฏว่า 90% ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาและ 80% ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในโรงเรียน รัฐบาล มีมหาวิทยาลัย 4 แห่งในเมืองใหญ่ ๆ คือ มหาวิทยาลัยโอตากอที่เมืองดันนินดีน มหาวิทยาลัย

แคนทะเบอร์รี่ที่เมืองไครส์เชิร์ช มหาวิทยาลัยไอค์แลนด์ที่เมืองไอค์แลนด์ และมหาวิทยาลัย
 วิตตอเรีย นอกจากนี้ยังมีวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีก 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเกษตรศาสตร์แคนทะเบอร์รี่
 และวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แมสเซย์

ชีวประวัติบุคคลสำคัญ

นายกีธ แจ็กกา โฮลส์โฮค นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2447 ที่เมือง
 ริวก้า ศึกษาที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในเมืองนั้น แต่ต้องออกจากโรงเรียนเมื่ออายุได้ 12 ปี เนื่องจาก
 ต้องทำงานเลี้ยงครอบครัวซึ่งยากจน แต่ก็ได้ทำการศึกษาด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของมารดา
 ซึ่งเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนในเมืองนั้น นอกจากนี้นายโฮลส์โฮคยังได้เรียนวิชาปรัชญาทางไปรษณีย์
 อีกด้วย ครอบครัวของนายโฮลส์โฮคดำเนินชีวิตด้วยการปลูกยาสูบขาย เนื่องจากต้องทำงานหนัก
 ทำให้นายโฮลส์โฮคเป็นผู้ใหญ่เกินอายุ

นายโฮลส์โฮคเป็นนักกีฬาที่สามารถ ได้เป็นประธานของสหพันธ์รักบี้ฟุตบอลแห่ง
 โกลเด้นเมย์ และเป็นรองประธานของสหพันธ์รักบี้ฟุตบอลแห่งนิวซีแลนด์

นายโฮลส์โฮค ได้รับเลือกตั้งเข้ารัฐสภาครั้งแรกในนามของผู้แทนเมืองโมตูก้าในปี พ.ศ.
 2475 เมื่อเขามีอายุได้เพียง 28 ปี แต่เสียตำแหน่งให้แก่ นาย ซี.เอฟ.สกินเนอร์ ในปี 2481 ต่อ
 มาในปี 2486 ได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกในนามของผู้แทนเมืองปาเซีย ตัวนายโฮลส์โฮคเป็นกำลัง
 สำคัญของพรรคแนชนัล ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านในสมัยนั้น และในปี 2490 นายโฮลส์โฮคก็ได้รับ
 แต่งตั้งเป็นรองหัวหน้าพรรค

เมื่อพรรคแนชนัลได้เป็นรัฐบาลเมื่อปี 2492 นายโฮลส์โฮคได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี
 ว่าการกระทรวงเกษตร ในปี 2498 ได้เป็นประธานในการประชุมองค์การอาหารและเกษตร
 แห่งสหประชาชาติที่กรุงโรม ในปลายปี 2500 เมื่อเซอร์ซิดนีย์ ฮอลแลนด์ ลาออกจากตำแหน่ง
 นายกรัฐมนตรี นายโฮลส์โฮคก็ได้เข้ารับตำแหน่งแทน และได้รับเลือกตั้งอีกเมื่อปี พ.ศ. 2503
 ขณะนี้นายโฮลส์โฮคมีอายุ 56 ปี ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีต่างประเทศ ทำหน้าที่
 ควบคุมกิจการด้านการตรวจเงินแผ่นดิน และด้านนิติบัญญัติ เป็นผู้ที่ได้เดินทางมาแล้วกว้างขวาง
 ทั้งในสหรัฐอเมริกา ยุโรป สหภาพโซเวียตและเอเชีย นายโฮลส์โฮคแต่งงานเมื่อปี 2478 กับเนอร์มา
 อินกริม นักกีฬาผู้มีชื่อเสียงมีบุตรชาย 2 คน บุตรหญิง 3 คน

นายวอลเตอร์ แนช หัวหน้าพรรคเลเบอร์ ซึ่งเป็นฝ่ายค้าน เกิดปี 2425 ได้รับการศึกษา
 ที่คิตเตอร์มินสเตอร์ ประเทศอังกฤษ ได้รับปริญญาตรีบัณฑิตศึกษาด้านนิเทศศาสตร์จากมหาวิทยาลัย
 ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ จากทัฟท์คอลเลจ แมสซาชูเซต และจากมหาวิทยาลัย

เทมเปิล ฟิลาเดลเฟีย เคยเป็นผู้แทนนิวซีแลนด์ ไปประชุมองค์การกรรมกรสากลครั้งที่ 2 ปี 2463 เป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหารแห่งชาติของพรรคเลเบอร์ ระหว่าง 2462 - 2480 และปี 2493 เป็นเลขานุการพรรค ปี 2465 - 2475 เป็นสมาชิกรัฐสภานิวซีแลนด์ ปี 2472 เป็นรัฐมนตรีกระทรวงคลัง ปี 2478 - 2492 เป็นรองนายกรัฐมนตรี ปี 2483 - 2484 และเป็นนายกรัฐมนตรี ปี 2500 - 2503

เช้าวันที่ 15 สิงหาคม 2505 เวลา 09.30 Mr.Watson นำรถยนต์มารับผมและพ.ต.อ.เสนอ จากโฮเต็ลที่พัก ไปพบ Mr.Robson ยังที่ทำการกรมสืบราชการลับซึ่งเป็นบ้านอยู่ในซอยเล็ก ๆ ริมนถนนสายเปลี่ยวแห่งหนึ่งในเมือง ไม่มีป้ายชื่อที่ทำงานหรือยามเฝ้า เป็นบ้านลับไม่เปิดเผยดูจากภายนอกคล้ายเป็นบ้านคนอยู่ธรรมดา ผม พ.ต.อ.เสนอ Mr.Robson และ Mr.Watson ได้พิจารณากันถึงรายละเอียดของเส้นทางเสด็จฯ ประกอบกับแผนที่สังเขป ก่อนอื่นผมได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับเขาว่า การที่กรมตำรวจส่งผมและ พ.ต.อ.เสนอ มาที่นี่ มุ่งหมายให้มาเพื่อสังเกตการณ์ในการถวายอารักขาและจดจำนำไปเปรียบเทียบกับของบ้านเมืองอื่น แล้วดัดแปลงนำไปใช้ในบ้านเมืองของผม ขณะเมื่อมีแขกสำคัญชาวต่างประเทศมาเยี่ยม มิใช่ไม่ไว้วางใจในการอารักขาของเขาทั้งจะไม่ก้าวท้าวขอร้องให้ทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายอารักขาของเขาต้องปฏิบัติการใด ๆ อันเป็นการเกินเลยจากที่เขาได้พิจารณาจัดไว้แล้วเลย เพียงแต่ขอความสะดวกเรื่องยานพาหนะที่ผมกับ พ.ต.อ.เสนอ จะได้อาศัยไปตามสถานที่ต่าง ๆ โดยขอล่วงหน้าไปก่อนเวลาเสด็จฯ ทุก ๆ แห่งเท่านั้น หวังไม่ต้องเป็นห่วงหรือกังวลเรื่องอาหารหรือที่นั้งในภาณเสด็จฯ เพราะผมและพ.ต.อ.เสนอ จะปะปนอยู่กับประชาชนพื้นเมืองของเขาและช่วยตัวเองได้ Mr.Robson รับจะจัดยานพาหนะให้ได้ล่วงหน้าไปทุกแห่ง โดยจะจัดนายตำรวจสันติบาลซึ่งเป็นหัวหน้าตำรวจของเมือง Christchurch ชื่อ Mr.A.R.Grant เป็นนายตำรวจติดต่อดำเนินไปด้วยตลอดทาง ต่อจากนั้นได้สนทนากันถึงเรื่องภัยและการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในไทยและประเทศรอบ ๆ เมืองไทย ก่อนจากมาผมได้มอบสมุดภาพสี่ธรรมชาติบรรยายเป็นภาษาอังกฤษแสดงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและสถานที่สำคัญ เช่น พระบรมมหาราชวัง และปูชนียสถานที่สำคัญ ๆ ในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยกับหนังสือ Thai Illustrated ฉบับเดือนสิงหาคม 2505 ซึ่งมีภาพชาวเสด็จฯ เยือนมลายูและเสด็จฯ เยี่ยมทหารออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ไว้เป็นที่ระลึกแก่ที่ทำงานกรมสืบราชการลับของเขาด้วยซึ่งหนังสือเหล่านี้ผมได้รับความเอื้อเฟื้อจาก พ.ต.ต.ประจักษ์รา บุนนาค ผู้ช่วยบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ตำรวจ และแพทย์หญิงอนงค์ บุนนาค ภรรยา ได้ให้ผมขณะมาส่งที่สนามบินดอนเมืองวันออกเดินทางหลายชุด นับว่าเป็นหนังสือที่ทำความพอใจให้แก่ผู้รับ และเป็นประโยชน์แก่การประชาสัมพันธ์บ้านเมืองของเรามาก จึงต้องขอขอบคุณพ.ต.ต.ประจักษ์รา และคุณหมออนงค์ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

Mr.Robson ได้ให้ Mr.Watson พาผมและ พ.ต.อ.เสนอ ไปพบกับ Mr.C.L.Spencer ผู้

บัญชาการตำรวจนิวซีแลนด์ (เทียบเท่าอธิบดีตำรวจของเรา เพราะตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจที่นี่เป็นตำแหน่งสูงสุดในวงการตำรวจของเขา) ที่กรมตำรวจได้พบกับผู้บัญชาการตำรวจ Mr. C.L.Spencer และ Chief Inspector Mr.A.G.Beal ซึ่งเป็นกรรมการเจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความปลอดภัยของคณะกรรมการรับเสด็จฯ ของนิวซีแลนด์ Mr.C.L.Spencer ได้ให้ Mr.A.G.Beal อธิบายวิธีการถวายความอารักขา ซึ่งทางฝ่ายตำรวจนิวซีแลนด์ได้กำหนดไว้ให้ผมและ พ.ต.อ.เสนอ ได้ทราบดังนี้

เริ่มแต่เมื่อรัฐบาลแห่งประเทศนิวซีแลนด์ ได้ตกลงใจกราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มาเยือนแล้ว ทางกรมตำรวจนิวซีแลนด์ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการถวายความปลอดภัย ได้มีการประชุมวางแผนตลอดจนสำรวจสถานที่ที่จะประทับพัก และสถานที่ที่จะเสด็จฯ ไปทุกแห่ง ได้มีการตรวจสอบประวัติและสืบสวนพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ที่จัดมาประจำพระองค์ทุกหน้าที่โดยละเอียด การถวายการรับรองครั้งนี้เป็นครั้งแรกของนิวซีแลนด์ สำหรับการถวายการรับรองพระมหากษัตริย์ต่างประเทศ สมเด็จพระราชินีอังกฤษ และพระสวามีเคยเสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์ครั้งหนึ่งเมื่อประมาณ 9 ปีล่วงมาแล้วและจะเสด็จฯ มาเยือนเป็นทางการอีกในเดือนมีนาคม 2506 นี้ การจัดถวายอารักขาได้จัดอยู่ในระดับเดียว ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนอกจากจะใช้ตำรวจในเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบแล้ว บางสถานที่ยังมีเจ้าหน้าที่ทหารร่วมจัดถวายด้วย

การเสด็จแต่ละคราวมีรถยนต์วิทูและรถจักรยานยนต์ตำรวจนำ และตามรถยนต์พระที่นั่ง Mr.C.L.Spencer ผู้บัญชาการตำรวจนั่งรถยนต์วิทูตำรวจนำไปข้างหน้ารถยนต์พระที่นั่ง และ Mr.A.G.Beal นั่งรถยนต์วิทูตรวจทางไปข้างหน้ารถผู้บัญชาการตำรวจตลอดเส้นทางเสด็จฯ

ตามทางแยก ทางรถไฟผ่าน สะพาน และย่านชุมนุมชน มีตำรวจในเครื่องแบบพร้อมทั้งมีบัญชีรายชื่อตำรวจประกอบด้วยแผนที่สังเขปนนำมาแสดงให้ดูด้วย

ทุกเมืองและทุกแห่งที่เสด็จฯ ไปประทับ มีนายตำรวจชั้นหัวหน้าไปตรวจล่วงหน้าก่อน 1 วัน เมื่อตรวจเสร็จก็จัดตำรวจห้องถิ่นในเครื่องแบบเฝ้ารักษาเลย

ตามเส้นทางเสด็จฯ จัดตำรวจนอกเครื่องแบบแทรกซึ่มอยู่ในกลุ่มประชาชนและรายทางเป็นระยะ ๆ ในสถานที่ที่เสด็จฯ ไป มีตำรวจนอกเครื่องแบบปะปนอยู่ในกลุ่มแขกที่ได้รับเชิญทุกแห่ง

ที่ทำเนียบรัฐบาลในกรุงเวลลิงตัน ซึ่งจัดถวายเป็นที่ประทับ มีผู้พักรวมอยู่ด้วยเพียง

8 ท่าน นอกนั้นสำหรับบุคคลในคณะทางราชการพักอยู่ที่ไฮเต็ลสวอเตอร์ลู พวกที่เหลื่อพักที่ไฮเต็ล เซนต์ยอร์ช

หลังจากที่ได้อธิบายถึงหน้าที่และวิธีการโดยละเอียดแล้ว Mr.A.G.Beal ได้สอบถามผมและ พ.ต.อ.เสนอว่ามีวิธีการอะไรที่ดีควรแก้ไขหรือเพิ่มเติมอีก และวิธีการปฏิบัติของเขาจะขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของเราหรือไม่ ผมได้ชี้แจงให้ทราบ ว่า ผมและพ.ต.อ.เสนอรู้สึกขอบคุณในไมตรีจิตของตำรวจนิวซีแลนด์ที่ได้อธิบายให้เราได้ทราบรายละเอียดการปฏิบัติงานด้านถวายความอารักขาทุกกระยะ เราเป็นเพียงคนต่างท้องถิ่น ครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีโอกาสมาเยี่ยมจะไม่สามารถล่วงรู้สภาพของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้ดีเท่าเขา ความเหมาะสมในการจัดย่อมจะต้องอาศัยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาพิจารณาประกอบ เท่าที่เขาได้อธิบายให้ฟังก็นับว่าเป็นวิธีการที่ดีและรู้สึกว่ารัฐบาลของเขาได้จัดการอารักขาเป็นการถวายพระเกียรติแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นองค์พระประมุขของชาติเราเป็นอย่างสูงแล้ว ขอขอบคุณ

Mr.C.L.Spencer ผู้บัญชาการตำรวจบอกผมและ พ.ต.อ.เสนอว่า ในตอนบ่ายวันนี้ (15 สิงหาคม 2505) จะมีพิธีแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพลตำรวจ ณ บริเวณโรงเรียนพลตำรวจ (New Zealand Police Training School) ขอเชิญผม และพ.ต.อ.เสนอไปในงานเพื่อเป็นเกียรติด้วย โดยจะจัดให้ Inspector Mr.A.G.Beal นำรถยนต์มารับที่ไฮเต็ลที่พักเวลา 14.15 น. ผมและ พ.ต.อ.เสนอจึงลากลับที่พัก โดย Mr.Watson ขับรถยนต์มาส่ง

ตำรวจของประเทศนิวซีแลนด์นี้ เท่าที่ทราบจากผู้บัญชาการตำรวจว่ามีกำลังทั้งหมด และพลประมาณ 3,000 คน มีตำแหน่งและยศชั้นดังนี้ คือ :-

- Commissioner
- Deputy Commissioner
- Superintendent
- Inspector 1st
- Inspector 2nd
- Inspector 3rd
- Sgt. 1st
- Sgt. 2nd
- Sgt. 3rd
- พลตำรวจ

ผู้บัญชาการตำรวจ (Commissioner) มีที่ทำงานอยู่ในกรุงเวลลิงตัน มีเพียงตำแหน่งเดียว (ขณะนี้คือ นายซี.แอล. สเปนเซอร์) บังคับบัญชาตำรวจทั่วทั้งประเทศ โรงเรียนพลตำรวจก็มี

เพียงแห่งเดียว ตั้งอยู่ในเมืองเวลลิงตัน คือ New Zealand Police Training School ฝึก และสอนนักเรียนตำรวจเป็นรุ่น ๆ รุ่นละ 40 คน คุณวุฒิของนักเรียนตำรวจผู้เข้าสมัคร คือ เป็นชาวนิวซีแลนด์ อายุ 17 ปี รูปร่างและสุขภาพได้ขนาด สำเร็จประโยคมัธยมศึกษา หลักสูตรการเรียน 20 เดือน เมื่อเรียนสำเร็จแล้วบรรจุเป็นพลตำรวจส่งไปประจำตามที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ เมื่อได้ออกไปปฏิบัติงานทำความดีความชอบก็จะได้รับการเลื่อนชั้นจากพลตำรวจสูงขึ้นไปตามลำดับที่นี้ไม่มีโรงเรียนนายร้อยตำรวจเหมือนของเรา แต่เขาใช้อบรมและสอบพวก Sgt. 1st ขึ้นเป็น Inspector 3rd แล้วเลื่อนชั้นขึ้นไปตามความสามารถจนถึงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจ

เวลา 14.15 น. Inspector Mr.A.G.Beal นำรถยนต์มารับผมและพ.ต.อ.เสนอ จากโฮเต็ลวอเตอร์ลู เพื่อพาไปดูพิธีแจกประกาศนียบัตรนักเรียนพลตำรวจตามนัด รถยนต์วิ่งใช้เวลาประมาณ 40 นาที ก็มาถึง โรงเรียนตั้งอยู่ที่เชิงเขามีบริเวณกว้างขวาง วันนั้นท้องฟ้าแจ่มใสอากาศปลอดโปร่งดี ทางโรงเรียนเขาจัดให้ผมและพ.ต.อ.เสนอนั่งอยู่เก้าอี้แถวหน้าในกลุ่มอาจารย์ของโรงเรียน ส่วนพวกญาติของนักเรียนและแขกอื่น ๆ ที่ได้รับเชิญอยู่แถวหลัง ๆ ผู้ที่มาร่วมงานในวันนั้นมีประมาณ 200 คนเศษ บริเวณพิธีจัดขึ้นที่ลานกลางแจ้งภายในโรงเรียน ไม่มีการประดับธงทิว ดนตรีที่บรรเลงก็ใช้แผ่นเสียงดุประหยัดดี นักเรียนที่สำเร็จและกำลังเรียนอยู่ได้มาตั้งแถวรออยู่แล้ว มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 80 คน การเข้าแถวแบ่งออกเป็น 2 แถว คือแถวแรกเป็นพวกที่สำเร็จแล้ว ส่วนแถวที่สองอยู่ต่อจากแถวแรกเป็นพวกที่ยังเรียนอยู่ เครื่องแบบของนักเรียนตำรวจคงเหมือนกับเครื่องแบบพลตำรวจทุกอย่างผิดกันแต่ใช้หมวกแบเร่ต์ สีน้ำเงินแก่แทนที่จะเป็นหมวกกะโล่ดำทรงสูง

เวลา 15.00 น. ผู้บัญชาการตำรวจ นายซี.แอล. สเปนเซอร์ ในเครื่องแบบตำรวจ กับพลจัตวา แอล.จี.กอส ในเครื่องแต่งกายพลเรือน ประธาน มาถึงบริเวณพิธี พลจัตวา แอล.จี.กอส อยู่ในวัยประมาณ 65 ปี เป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนพลตำรวจนครบาลแห่งนี้ และเคยเป็นผู้กำกับการโรงเรียนนี้มาเมื่อปี ค.ศ. 1952 ปัจจุบันรับบำนาญ เมื่อประธานในพิธีมาถึง ผู้บังคับแถว คือผู้กำกับการโรงเรียนพลตำรวจบอกแถวนักเรียนทำความเคารพ แผ่นเสียงบรรเลงเพลงชาตินิวซีแลนด์ สิ้นเสียงเพลงชาติ ผู้บัญชาการตำรวจ นายซี.แอล. สเปนเซอร์ พาพลจัตวา แอล.จี.กอส ไปตรวจแถวโดยเดินตรวจบุคลิกลักษณะ และเรื่องแต่งกายของพลตำรวจที่สอบได้ และจะสำเร็จเป็นพลตำรวจโดยละเอียดในแถวทีละคน ได้ตรวจแต่ศีรษะจรดเท้าทั้งด้านหน้าและด้านหลังทุกคนระหว่างตรวจได้ถามทุกข์สุขและดูท่วงทิวจาไปด้วย ระหว่างนั้นแผ่นเสียงเปิดเพลงมาร์ชเบา ๆ เมื่อได้ตรวจทั่วทุกคนแล้วก็กลับมานั่งเก้าอี้ ผู้กำกับการโรงเรียนได้กล่าวรายงานผลการเรียนทั้งภาควิชาในห้องเรียน ภาคปฏิบัติในภูมิประเทศของนักเรียนรุ่นนี้ ซึ่งมีจำนวน

40 คน สอบได้ 36 คน ตก 3 คน และไม่ได้สอบ เพราะป่วย 1 คน ได้รายงานผลของการเอาใจใส่ในด้านกีฬาของนักเรียนซึ่งเขาถือว่าเป็นคะแนนที่สำคัญในการสอบของนักเรียนทางหนึ่งด้วย จบแล้วผู้บัญชาการตำรวจ นายซี.แอล. สเปนเซอร์ ได้กล่าวแนะนำประธานในพิธี คือ พลจัตวา แอล.จี.กอกซ์ ว่าเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนนี้มา มีประวัติการทำงานนำเลื่อมใส ได้ผ่านการรบในยุทธภุมิในฐานะทหารหาญของชาติมาหลายคราว ขณะนี้ออกรับบำนาญแล้ว สรุปท้ายว่าพิธีอันมีเกียรติวันนี้ได้มีนายตำรวจผู้ใหญ่ของประเทศไทย 2 นาย ได้มาร่วมเป็นสักขีพยานด้วย จบแล้วพลจัตวา แอล.จี.กอกซ์ ได้กล่าวถึงประวัติของโรงเรียนตั้งแต่แรกเริ่ม ซึ่งมีอาคารไม่กี่หลัง และครูกับนักเรียนก็มีไม่กี่คน ได้เจริญและก้าวหน้าขึ้นจนเป็นโรงเรียนซึ่งมีความเป็นปึกแผ่นติดตั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ได้แสดงความยินดีแก่นักเรียนที่สำเร็จออกมารับใช้ประชาชน ได้กล่าวถึงน้ำใจ (Spirit) ของตำรวจอังกฤษซึ่งถือเป็นแบบทโดยต้องทำตัวให้เป็นทีที่เชื่อถือเพื่อสร้างความเลื่อมใสให้แก่ประชาชน จบแล้วได้แจกรางวัลที่ 1 และที่ 2 ในประเภทต่าง ๆ แก่นักเรียนที่เรียนดี, ทำงานดี, ฝึกอาวุธและยิงปืนดี กับเล่นกีฬาดี แล้วแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่เรียนสำเร็จ จบแล้วผู้บัญชาการตำรวจ นาย ซี.แอล. สเปนเซอร์ นำกล่าวปฏิญาณตนว่าจะเป็นการที่ดี อดทน, เสียสละ, ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และรักษากฎหมายด้วยความเที่ยงธรรม การกล่าวปฏิญาณตน นักเรียนตำรวจทุกคนที่เรียนสำเร็จในมือถือคัมภีร์ไบเบิล ในขณะที่กล่าว เมื่อได้ปฏิญาณตนเสร็จแล้วก็คินหมวกแบเรต์และรับหมวกกะโล่ทรงสูงมาสวมแทนเป็นอันว่าได้เป็นพลตำรวจโดยสมบูรณ์แล้ว ทั้งกายและใจ เสร็จพิธีการเลี้ยงน้ำชาแก่บรรดาญาติและแขกที่มาในงาน พวกผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ได้มาขอถ่ายภาพผมและ พ.ต.อ.เสนอ คู่กับนายซี.แอล. สเปนเซอร์ ผู้บัญชาการตำรวจ เมื่อถ่ายเสร็จได้สอบถามหน้าที่การทำงานที่ผมและ พ.ต.อ.เสนอ มาปฏิบัติ ผมได้ขอตัวกับผู้บัญชาการตำรวจ นาย ซี.แอล. สเปนเซอร์ ว่าขอความกรุณาอย่าให้หนังสือพิมพ์ถือเป็นข่าวเลย เพราะการมาทำงานของผมไม่ควรเป็นข่าวแก่ประชาชน ถือว่ามาติดต่อร่วมงานเป็นการภายในกับตำรวจนิวซีแลนด์ธรรมดา ไม่มีอะไรเป็นพิเศษที่ควรจะเป็นข่าว นายซี.แอล. สเปนเซอร์ เข้าใจเหตุผลดีจึงขอร้องพวกหนังสือพิมพ์ให้งดออกข่าวที่เกี่ยวกับผมและ พ.ต.อ.เสนอ ซึ่งพวกเหล่านั้นก็เชื่อฟังและรับคำ นายเอ.จี.บิล. พาผมและพ.ต.อ.เสนอกลับมาถึงโฮเต็ลวอเตอร์ลูที่พักเวลา 17.10 น.

เมื่อกลับมาถึงที่พักได้รับทราบจากเจ้าหน้าที่ของโฮเต็ลว่า คุณวัฒนา อิศรมักดี เอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงแคนเบอร์รา และ เวลลิงตัน กับภรรยา ซึ่งปกติประจำอยู่กรุงแคนเบอร์ราได้เดินทางจากออสเตรเลียมาถึงที่นี่แล้ว พ.ต.อ.เสนอคุ้นเคยชอบพอกับคุณวัฒนา และภรรยาดี เพราะเป็นอัสสัมชนิกรุ่นเดียวกัน ผมกับ พ.ต.อ.เสนอจึงขึ้นไปเยี่ยมคำนับที่ห้องพัก ได้พบคุณวัฒนา และภรรยา กับคุณจรัส คีร์รัฐนิคม เลขาธิการตรีของสถานทูตไทยประจำกรุงเวลลิงตัน และภรรยากำลังสนทนากันอยู่ ท่านเอกอัครราชทูตวัฒนาและภรรยา ดูจะดีใจมากที่ได้พบผมและ

พ.ต.อ.เสนอในยามนี้ โดยมีได้ทราบล่วงหน้ามาก่อน ผมและ พ.ต.อ.เสนอได้เรียนให้ทราบถึงหน้าที่การงานและผลงานที่ได้มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองของเขาเป็นลำดับมาแต่วันมาถึงจนเป็นที่พอใจแล้ว คุณวัฒนาและภรรยาทราบที่ผมและ พ.ต.อ.เสนอได้เคยตามเสด็จฯ ได้เห็นวิถีการรับรองของต่างประเทศมาหลายประเทศแล้ว จึงใคร่จะขอคำแนะนำเพื่อความเหมาะสม และเพื่อความเรียบร้อยเรียบร้อย ในขั้นต้นได้ขอความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเข้าเฝ้าฯ ของนักเรียน และคนไทยในนิวซีแลนด์และออสเตรเลีย ทั้งที่สนามบินและที่ที่ประทับตามหมายกำหนดการว่าจะมีข้อเสนอแนะอย่างไรที่จะนำไปชี้แจงกับผู้เข้าเฝ้าฯ ผมได้ให้คำแนะนำไปว่า การเข้าเฝ้าฯ ของหมูนักเรียนหรือคนไทยจะเป็นที่ใดก็ตามขอให้ทำซบให้ช่วยกันรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งการแต่งกายและมารยาทอันดีงามในขณะที่เข้าเฝ้าฯ จะเป็นเครื่องแสดงถึงความจงรักภักดีและทำให้ชาวนิวซีแลนด์และชาวออสเตรเลียได้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทยเราด้วย อันจะเป็นเครื่องส่งเสริมเกียรติภูมิของชาติ การที่นักเรียนและคนไทยทุกคนที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ โดยใกล้ชิดนอกประเทศเช่นนี้ น้อยคนนักที่จะมีโอกาสนับว่าเป็นโชคเป็นเกียรติประวัติของชีวิตซึ่งจะหาได้ยาก ความภักดีใจ ได้ชักซ้อมการใช้ราชาศัพท์บางคำ ผมมีความเห็นว่าควรให้นักเรียนพยายามใช้ เพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติไว้ แม้จะผิดพลาดไปบ้างเพราะไม่เคย ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ก็ไม่ทรงถือ เพราะยอมทรงทราบได้ตัวว่าทางไกลต่อการใช้ ย่อมจะใช้ให้ถูกต้องคล่องแคล่วได้ยาก ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเมื่อพระองค์มีพระราชปฏิสันถารด้วย ขอให้ถวายคำตอบให้ได้ ได้ทราบจำนวนยอดของนักเรียนไทยและคนไทยตลอดทั้งครอบครัวที่จะมารวมกันในวันเข้าเฝ้าฯ ณ ทำเนียบรัฐบาลกรุงเวลลิงตันที่ประทับ มีประมาณ 59 คน ในจำนวนนี้หลายคนได้เดินทางมาจากหลายต่อหลายเมืองประจวบกับในระยะนี้อยู่ในระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัยปิดภาคเรียน การเดินทางมาเฝ้าฯ จึงไม่เสียการเรียน ในระหว่างการเข้าเฝ้าฯ ของคนไทยในต่างแดน ในที่หลายแห่ง ผมซาบซึ้งใจและขบขันใจในการที่คนไทยนำเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้นของคุณเอื้อสุนทรสนาน มาขับร้องมาก เพราะเนื้อร้องเข้ากับบรรยากาศดีทั้งเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมร่วมร้องเพลงถวายพระพรพร้อม ๆ กัน ผมจึงแนะนำให้ทำซึ่งเชื่อว่านักเรียนจะได้ฝึกซ้อมร้องกันได้โดยไม่ต้องเสียเวลามากนัก ท่านเอกอัครราชทูตวัฒนา รับว่าจะไปแนะนำนักเรียนดู

หลังจากรับประทานอาหารค่ำที่ไฮเต็ลแล้ว ประมาณ 20.30 น. ผมและพ.ต.อ.เสนอพากันเดินชมตึกกรมและบ้านเมืองตามถนนใกล้ ๆ ไฮเต็ลที่พัก ถนนหนทางสว่างไสวแต่จะหาคนเดินถนนยากเต็มทีดูราวกับเมืองร้างอากาศก็หนาวเย็น นับแต่ย่างเหยียบเข้าเขตแดนนิวซีแลนด์ รู้สึกว่าคนนิวซีแลนด์มีนิสัยมัธยัสถ์ รักชีวิตครอบครัว เมื่อเลิกงานต่างก็มุ่งกลับบ้าน สโมสรราตรี (Night Club) แท้ไม่พบ พวกที่รักสนุกทางเดินราหภาพระสงค์จะยึดเส้นยึดสายเป็นครั้งคราว ก็พากันไปรับประทานอาหารค่ำตามห้องอาหารของไฮเต็ลบางแห่งซึ่งมีดนตรีวงเล็ก ๆ และมี

พลอร์เต้นรำด้วยเรียกกันว่า Dinner Dance ผู้มารับประทานอาหารค่ำและเต้นรำจะเสียค่าดนตรีเพิ่มจากค่าอาหารอีกเพียงเล็กน้อยแต่ยังถูกกว่าตามสโมสรราตรีมาก ที่เที่ยวเตร่นอกบ้านหายากจะมีที่หย่อนคลายอารมณ์ก็เพียงโรงภาพยนตร์ ซึ่งภาพยนตร์ที่บรรจุอยู่ในโปรแกรมก็ล้วนแล้วแต่เป็นภาพยนตร์ที่ผ่านเมืองไทยนาน ๆ มาแล้ว ได้เดินอยู่แถวย่านกลางเมืองประมาณครึ่งชั่วโมงก็ต้องกลับที่พัก

วันที่ 16 สิงหาคม 2505 เวลา 07.30 น. พ.อ.บุลฤทธิ ทรพรทธานนท์ ผู้ช่วยทูตทหารไทย ได้โทรศัพท์มาจากโฮเต็ลเซนตีย์ออร์ซที่ปัก ว่าขอเชิญผมและ พ.ต.อ.เสนอรับประทานอาหารกลางวันและพบปะกับหัวหน้านักเรียนไทยในเวลลิงตันที่ Shanghai Cafe เวลา 12.30 น. ได้ตอบรับไว้

เวลา 09.30 น. Mr.Watson นำรถยนต์มารับผมและ พ.ต.อ.เสนอจากโฮเต็ลที่ปักไปพบกับ Mr.Robson ที่สำนักงานกรมสืบราชการลับได้ตกลงรายละเอียดเรื่องการเดินทางไว้ดังนี้ คือ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มาถึงเวลลิงตัน วันที่ 18 สิงหาคม 2505 ผมและ พ.ต.อ.เสนอ จะถวายอารักขาอยู่ที่เวลลิงตัน

- วันที่ 20 สิงหาคม 2505 เวลา 11.00 น. ออกเดินทางจากเมืองเวลลิงตันโดยเครื่องบินไปตรวจสภาพของท้องถื่นและติดต่องานกับตำรวจเมืองทาวรูริงกา จากทาวรูริงกา เดินทางโดยรถยนต์ไปรอรับเสด็จฯ ที่เมืองโรโตราัว

- วันที่ 21 สิงหาคม 2505 เวลา 09.00 น. ออกจากเมืองโรโตราัวโดยรถยนต์ผ่านเมืองแฮมิลตันถึงเมืองโอ๊คแลนด์รอรับเสด็จฯ และถวายอารักขาอยู่ที่เมืองนั้น

- วันที่ 23 สิงหาคม 2505 เวลา 13.30 น. ออกเดินทางมายังเมืองไคร้สเช็ชท์ โดยเครื่องบินรอรับเสด็จฯ และถวายอารักขาที่เมืองไคร้สเช็ชท์

- วันที่ 24 สิงหาคม 2505 เวลา 19 น. ออกจากเมืองไคร้สเช็ชท์ นิวซีแลนด์ ไปยังกรุงแคนเบอร์รา เมืองหลวงของออสเตรเลียโดยเครื่องบิน เพื่อติดต่องานถวายอารักขากับตำรวจออสเตรเลียเป็นการล่วงหน้า

ในการเดินทางได้ออกเดินทางก่อนขบวนเสด็จฯ ในระยะเวลากระชั้นชิดที่สุดเพื่อตรวจสภาพท้องถื่นและจะได้มีโอกาสตดูสถานที่ ๆ จะเสด็จฯ ไปทุกแห่งตลอดทั้งที่ประทับ ทั้งนี้โดยมีนายเอ.อาร์.แกรนท์ หัวหน้าตำรวจสันติบาลของเมืองไคร้สเช็ชท์ ซึ่งกรมสืบราชการลับแห่งนิวซีแลนด์

จัดให้เป็นเจ้าหน้าที่ติดต่อร่วมไปกับผมด้วยโดยตลอด สำหรับขบวนเสด็จฯ จะออกจากนิวซีแลนด์ ไปออสเตรเลีย วันที่ 26 สิงหาคม 2505

ก่อนจะออกจากกรมสืบราชการลับ นายริอบสัน รองอธิบดีได้เชิญรับประทานอาหาร กลางวันในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 17 สิงหาคม 2505 ไว้ แล้วได้ให้นายวัทสันพามผมและ พ.ต.อ.เสนอ ไปพบเพื่อทำความรู้จักกับคณะกรรมการจัดถวายการรับเสด็จฯ รู้สึกว่าเป็นการเอื้อเฟื้อมาก ก่อนจะไปที่ตึกอำนวยการของคณะกรรมการฯ ซึ่งอยู่หลังตึกรัฐสภา ได้ผ่านตึกรัฐสภาก่อนจึง ได้แวะชมสถานที่ภายในตึกแห่งนี้ด้วย

คณะกรรมการจัดถวายการรับเสด็จฯ ของนิวซีแลนด์ประกอบด้วย

Mr. J.V. Meech	ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการ
Mr. P.J.O' DeM.V.O.	รองผู้อำนวยการ
Mr. C.H. Williams M.V.O.	หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์
Mr. D.A. Johnston	หัวหน้าฝ่ายพิธีการ
Mr. S.G. Mudge	หัวหน้าฝ่ายยานพาหนะ
Major H.B. Honnor	หัวหน้าฝ่ายเคลื่อนย้ายกำลังอารักขา
Mr. E. T.O' Courra	หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน
Mr. D.J. Cummings	หัวหน้าฝ่ายอำนวยความสะดวก
Miss B.N. Manning M.V.O.	เลขานุการ
Miss J.B. Topsom	พนักงานชวเลข - พิมพ์ดีด
Miss B.J. Macdonald	พนักงานชวเลข - พิมพ์ดีด
Squadron Leader J. H. Dunlop	เจ้าหน้าที่ดูแลสัมภาระ

เจ้าหน้าที่ตำรวจถวายความอารักขาและรักษาความสงบ

Mr. C.L. Spencer	ผู้บัญชาการตำรวจ
Chief Inspector A.G. Beal	

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ประจำขบวนเสด็จฯ

Mr. N.N. McMillan	ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ - รอยเตอร์
Mr. J.R. Hutchinson	ช่างภาพ, แผนกภาพยนตร์แห่งชาตินิวซีแลนด์

Mr. A.M. Manning

ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์, สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว
และประชาสัมพันธ์

Mr. A.E.P. Latham

ผู้แถลงข่าว, วิทยุกระจายเสียงแห่งนิวซีแลนด์

Mr. R. Anderson

ช่างถ่ายรูป, ห้องถ่ายรูปแห่งชาติของนิวซีแลนด์

ผมไปถึงขณะที่คณะกรรมการฯ เพิ่งเลิกประชุมกันจึงได้มีโอกาสพบและได้ทำความรู้จักกับคณะกรรมการในจำนวนนี้หลายท่านในเวลาเดียวกัน คุณจรัส ศิริรัฐนิคม เลขาธิการสถานทูตไทยก็ได้เข้าประชุมในขณะนั้นด้วยแต่ นาย เจ.วี.มีซ ประธานฝ่าย มิได้มาร่วมประชุม ได้สนทนากับบุคคลในคณะกรรมการถึงเรื่องเกี่ยวกับการรับเสด็จฯ ส่วนใหญ่เขากล่าวออกตัวว่าบ้านเมืองของเขามีพลเมืองน้อยยังไม่เคยรับรองประมุขของประเทศใดมาก่อน การเตรียมการของเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายอาจจะไม่เรียบร้อยพอ แต่ก็มุ่งหวังตั้งใจว่าจะพยายามทำให้ดีที่สุดเสมือนรับเสด็จฯ พระราชินีของเขาซึ่งจะเสด็จฯ มาในเดือน มีนาคม 2506 นี้เหมือนกัน โดยจะไม่ให้มีอะไรยิ่งหย่อนไปกว่ากันเลย แล้วนาย เอส.จี.มีซ หัวหน้าฝ่ายยานพาหนะได้ออกบัตรรถยนต์และบัตรประจำตัวให้ผมและ พ.ต.อ.เสนอยึดถือไว้ใช้สำหรับผ่านเขตหวงห้ามต่าง ๆ ทั่วประเทศออกจากที่นั่น นายวัทสัน พาเราไปชมท่าเทียบรัฐบาลซึ่งเขาจัดถวายเป็นที่ประทับ และจะจัดเป็นที่ประทับสำหรับพระราชินีอังกฤษในคราวเสด็จฯ มาในเดือนมีนาคม 2506 ด้วย ขณะไปถึงภายในตัวตึกกำลังตกแต่งและทำความสะอาดอยู่ เราเดินดูแต่รอบนอกตัวตึกมิได้เข้าไปภายใน เพราะสังเกตเห็นบริเวณมีรั้วรอบขอบชิด มีตำรวจยามรักษาการณ์ทั้งประตูหน้าและประตูหลังโดยแข็งขันอยู่ตลอดเวลาแล้ว เรื่องการทำงานตรวจสอบสถานที่เกี่ยวกับความปลอดภัยนี้ในเรื่องความพิถีพิถันเท่าที่ผ่านมายุ่งยากจะขอยกให้หน่วยรักษาความปลอดภัยของอเมริกัน ซึ่งทุกครั้งที่มิหนำที่ตรวจจะเป็นภายในอเมริกาเองก็ดี หรือที่เขามีหน้าที่ต้องตามเข้ามาอารักขาบุคคลสำคัญของประเทศของเขาในบ้านเมืองของเราก็ตามที่ เขาจัดพิถีพิถันการตรวจตรามาก ทั้งสถานที่ตัวบุคคลและยานพาหนะ ในบริเวณสถานที่ที่บุคคลสำคัญของเขาจะไป เขาจะต้องมาตรวจดูด้วยตัวเองอย่างละเอียดลออแม้ตามได้พรมปูพื้น, เก้าอี้, หลังฉากหลังม่านตลอดจนตามดวงโคมไฟฟ้า เพดานและตามผนังตึก ยานพาหนะที่บุคคลสำคัญของเขามาทั้ง ๆ คนขับซึ่งบางครั้งก็เป็นคนของเขาหรือหากจะเป็นบุคคลที่เราจัดให้เขาก็มีการตรวจสอบประวัติอย่างละเอียดแล้วก็ตาม และทั้ง ๆ ที่คนรถก็เฝ้ารถอยู่ กับยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจของเราที่เฝ้าอยู่ด้วย แต่พอใกล้ ๆ เวลาบุคคลสำคัญของเขาจะไปหรือจะกลับ เจ้าหน้าที่หน่วยรักษาความปลอดภัยของเขาจะต้องเอาเครื่องมือตรวจสอบลูกระเบิดเวลาตรวจเสียก่อนตามเบาะนั่งหลังรถและใต้รถดู ๆ จะเห็นว่าเขาเคร่งทฤษฎีมาก แม้เขาจะพิถีพิถันเข้มงวดต่อหน้าที่มากเพียงใด ก็ยังไม่วายมีเหตุการณ์ร้าย ๆ เกิดขึ้นในบ้านเมืองเขาเสมอ ดังที่เคยกล่าวมาแล้วในตอนต้นคล้ายกับว่าคนกลัวผีมักจะถูกผีหลอกเสมอฉะนั้น แต่หากจะรำลึกถึงพุทธภาษิตที่ว่า ความประมาทเป็นทาง

แห่งความตายก็อาจจะต้องทำตามแบบอเมริกันไว้ก็ไม่เลวเหมือนกัน ความคิดของผมเองเห็นว่าในฐานะบ้านเมืองเล็ก ๆ อย่างเรา การทำงานต้องพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อีกมาก ไม่ใช่จะเดินสายตึงตลอดกาล บางภูมิภาคและบางเหตุการณ์ก็ควรจะไปเดินสายกลาง เพื่อรักษาหน้าเจ้าของบ้านเขาไว้บ้าง แต่ในสภาพของท้องถิ่นและสภาวะของเหตุการณ์ในบางแห่ง เราก็อาจจะต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัยเหนือสิ่งอื่นใด ซึ่งเรื่องการปฏิบัตินี้ยากที่จะวางกฎเกณฑ์เป็นการแน่นอน ต้องแล้วแต่ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติเป็นครั้งคราวไป ต้องให้บังเกิดผลทั้งด้านรักษาความปลอดภัยและด้านรักษาน้ำใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองของเขาด้วย

นอกจากทำเนียบรัฐบาล นายวัทสันพานั่งรถยนต์ชมภูมิประเทศและสถานที่ที่จะเสด็จฯ ไป มีศาลาเทศบาล, สถานทูตไทย, โรงเรียนทันตนามาย, อนุสาวรีย์ทหารที่เสียชีวิตในสงครามแล้วเลยพาขึ้นไปบนยอดเขา Victoria ซึ่งสูงประมาณ 5,600 ฟุต บนยอดเขามีศาลาพักร้อนสำหรับนักท่องเที่ยวชมภูมิประเทศรอบ ๆ เมืองเวลลิงตัน ในศตวรรษที่สิบเก้าเป็นวงกลม (คล้ายเข็มทิศเดินเรือ) มีลูกศรแสดงทิศทางว่าเมืองสำคัญ ๆ ของโลกอยู่ทางทิศไหนและห่างจากนครเวลลิงตันเท่าใด (ระยะทางตรง) เช่นลอนดอนห่าง 11,685 ไมล์ สิงคโปร์ห่าง 5,295 ไมล์ นิวเดลีห่าง 7,856 ไมล์ แคนเบอร์ราห่าง 1,445 ไมล์ เป็นต้น ใกล้เคียง ๆ แทนหินวงกลมยังมีแทนหินทำเป็นแผนที่สังเขปของโลกแสดงประกอบไว้ด้วยเป็นของที่ท่าง่าย ๆ ลงทุนก็น้อยแต่จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนหรือนักทัศนาจรผู้ชมภูมิประเทศมากในบ้านเมืองของเราหากจะจำมากกว่าบ้างเช่น บนภูเขาทองวัดสระเกษหรือตามยอดเขาสูง ๆ ตามต่างจังหวัด ซึ่งในขั้นแรกเพียงแต่บอกทิศทางและระยะของสถานที่สำคัญ ๆ ของบ้านเมืองเราก็เพียงพอแล้ว ยังไม่ถึงขั้นจะต้องทำให้กว้างขวางไปถึงเมืองในต่างประเทศเช่นของเขา จะทำให้เด็กนักเรียนหรือผู้ชมภูมิประเทศเห็นภูมิประเทศและเข้าใจทิศทางได้ดีขึ้น นอกจากเนินเขายอดนี้มาที่เนินเขาอีกเนินหนึ่งบนเขาลูกเดียวกันนี้มีอนุสรณ์สถานทำเป็นแทนหินรูปสามเหลี่ยมสร้างเพื่อเป็นเกียรติแก่นายทหารเรืออเมริกันคือ Rear Admiral Richard Evelyn Byrd มีจารึกคำอาลัยไว้ ณ แผ่นศิลานั้นว่า

Richard Evelyn Byrd

Rear Admiral USN

Born 25 Oct. 1888

Died 11 March 1957

Ambassador of Goodwill-Friend of New Zealand.

The stones on this wall are from the Koettlitz Glacier Region Cape Hallett and Cape Evans Antarctica.

ลงมาจากเขาวัดตอเรียได้ชมภูมิประเทศของเมืองเวลลิงตัน เมืองหลวงของนิวซีแลนด์นี้ตั้งอยู่บนเนินเขาล้อมรอบด้วยอ่าวนิโคลสันซึ่งเป็นที่สวยงามแห่งหนึ่ง เขาอันลาดชันน่านน้ำสีครามและยอดเขาที่คลุมด้วยหิมะเรียงรายอยู่เบื้องหลัง ทำให้นครเวลลิงตัน มีทิวทัศน์

ตระการตาและงดงามอย่างไม่อาจจะลืมเสียได้ ยอดเขาเคลเบิร์น (Kelburn) วัดสทาร์น (Wadestown) เมาทิวิคตอเรีย (Mt. Victoria) เมลโรส (Melrose) หรือบรูกลิน (Brooklyn) เหล่านี้นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นรถไปก็ได้อย่างง่ายดาย และเมื่ออยู่บนเขาเหล่านี้จะมองเห็นภูมิภาพของขุนเขาตลอดจนอาคารบ้านเรือนและทะเล ซึ่งงดงามน่าดูยิ่งนัก ยิ่งในยามราตรีด้วยแล้วทิวทัศน์ดังกล่าวจะยิ่งน่าดูยิ่งขึ้น ดวงไฟหลายหมื่นหลายพันดวงซึ่งรายล้อมรอบท่าเรือ ส่องแสงครอบคลุมไปทั่วหน้าผา และไหล่เขาดูระยิบระยับคล้ายจะแข่งกับแสงดาวบนท้องฟ้า ท่าเรือเป็นที่น่าภูมิใจของชาวเวลลิงตัน ทุกผู้ทุกนาม เป็นสมบัติที่มีคุณค่ายิ่งกว่าที่จะมีไว้ชม ท่าเรือลึกพอเพียงที่เรือขนาดใหญ่ที่สุดของโลกบางลำเข้าเทียบได้ และทำให้อยู่ห่างจากถนนใหญ่เพียงไม่กี่ฟุต อีกทั้งหาดทรายและอ่าวก็เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและว่ายน้ำ ห่างจากนครเวลลิงตันไปทางเหนือประมาณ 2-3 ไมล์ เป็นที่ตั้งของเมืองโรเวอร์ฮัตต์ (Lower Hutt city) ซึ่งเป็นเมืองรองจากเวลลิงตัน เป็นเมืองที่ขยายกว้างใหญ่ออกไปอย่างรวดเร็วที่สุดของประเทศ บริเวณที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของนิวซีแลนด์ และเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมของนครเวลลิงตันนั่นคือ ฮัตต์ แวลลีย์ (Hutt Valley) ซึ่งปัจจุบันมีพลเมืองกว่า 120,000 คน เป็นเมืองที่มีถนนหนทางเป็นระเบียบ และอาคารบ้านเรือนและสวนที่สวยงาม

ประวัติย่อของนครเวลลิงตัน

เมื่อประมาณ พ.ศ. 1468 (925) คู๊ป (Kupe) นักสำรวจผู้มีชื่อชาวโพลินีเซียนได้เดินทางมาพบเวลลิงตัน และได้ตั้งชื่อเกาะสองเกาะของนิวซีแลนด์ว่า ซัมส์ (Somes) และวาร์ด (Ward) ตามชื่อของมาทิว (Matiu) และมากาโร (Makaro) บุตรสาวของเขา ต่อมาอีกสามศตวรรษ ทารา (Tara) นักสำรวจอีกคนหนึ่งได้เดินทางมาตั้งหลักแหล่งอยู่ที่ริมอ่าวเวลลิงตันซึ่งเรียกกันว่า "วันกานุย อา ทารา" (Whanganui a Tara) หรืออ่าวใหญ่ทารา (The Great Harbour of Tara) ในปีพ.ศ. 2316 (1773) กัปตันคูก (Capt. Cook) ได้แวะเข้ามาจอดเรือที่ปากอ่าวแต่ไม่ได้ทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2369 (1826) มีเรือใบอังกฤษ 2 ลำ ชื่อ โรซานา (Rosana) และแลมบ์ตัน (Lambton) แล่นเข้ามาในอ่าวเวลลิงตัน และได้ตั้งชื่ออ่าวว่า "พอร์ตนิโคลสัน" (Port Nicholson) ตามชื่อของอธิบดีกรมเจ้าท่าแห่งซิดนีย์ หลังจากนั้นอีก 13 ปี เรือเล็กของบริษัทนิวซีแลนด์ (New Zealand Company) ขนาด 400 ตันชื่อ ทอรี (Tory) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งเดินทางมายังเวลลิงตันเพื่อทำการสำรวจที่ตั้งอาณานิคมชาวยุโรป เมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2383 (1840) เรือ ออโรรา (Aurora) ได้นำพวกที่จะมาตั้งถิ่นฐานถาวรมาขึ้นฝั่งที่เปโทเน (Petone) และหลังจากนั้นไม่นานนักก็ได้มีการย้ายอาณานิคมไปยังอีกด้านหนึ่งของอ่าว ซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบันของนครเวลลิงตัน เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2383 ได้ตั้งชื่อเมืองว่า เวลลิงตัน ตามชื่อของดยุกแห่งเวลลิงตัน (Duke of Wellington) ในฐานะที่กานด์ุคได้ให้ความช่วยเหลือแก่บริษัทนิวซีแลนด์ ต่อมาอาณานิคม

เล็ก ๆ แห่งนี้ขยายกว้างใหญ่ออกไปเป็นลำดับ และในปี พ.ศ. 2408 (1865) ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งรัฐบาลไปยังนครเวลลิงตันซึ่งได้กลายเป็นนครหลวงของนิวซีแลนด์สืบมาจนกระทั่งปัจจุบัน

มาถึง Shanghai Cafe ร้านอาหารจีนเวลาประมาณ 12.25 น. ได้พบกับ ร.ต.อ.เฉลิมศักดิ์ ไรจนประดิษฐ์ ทันตแพทย์โรงพยาบาลตำรวจซึ่งได้รับทุนตามแผนการโคลัมโบมาดูงานคัลเลอร์กรรรมในช่องปาก ที่โรงพยาบาลในเมืองดันนีดีน และพันโทหม่อมราชวงศ์ สุรชา เทวกุล กับ คุณประทีน อุณากุล อาจารย์โรงเรียนเตรียมทหารซึ่งได้รับทุนตามแผนการโคลัมโบ มาดูงานการสอนภาษาอังกฤษที่มหาวิทยาลัยในเวลลิงตันรออยู่ก่อนแล้ว ลักครูปันเอก บุลฤทธิ์ ทรรทรานนท์ ผู้ช่วยทูตทหารและภรรยา ก็มาถึงได้รับประทานอาหารและถามสารทุกข์สุกดิบกันตามธรรมเนียมของคนไทย ที่เพิ่งมาพบกันในต่างแดน ได้ทราบถึงความรู้สึกโดยทั่ว ๆ ไป ของคนไทยที่ได้ทุนมาดูงานตามสาขาวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนพวกเขาทุนส่วนตัว ต่างคนต่างมีความรู้สึกตรงกันอยู่อย่างหนึ่งคือคิดถึงบ้าน เพราะความอ้างว้างเปล่าเปลี่ยวมีมาก หลายคนที่มาเรียนหรือมาดูงานที่นี่ต้องกลับบ้านก่อนกำหนดเนื่องจากเป็นโรคคิดถึงบ้าน คิด ๆ ดูก็น่าเห็นใจเพราะชีวิตของคนที่นี่ดูช่างเป็นชีวิตที่มีระเบียบเสียจริง ผมเองได้ผ่านบ้านเมืองในต่างแดนมาไม่น้อยเพิ่งมาพบที่นี่เป็นแห่งแรกทีรู้สึกเสียเบียดเหงา มาร่วมรับประทานอาหารกลางวันและสนทนากันอยู่ประมาณ 2 ชั่วโมงจึงแยกทางกันกลับที่พัก

วันที่ 17 สิงหาคม 2505 เวลา 11.00 น. นายวัทสัน นำรถยนต์มารับที่ไฮเต็ลตามที่ นายรอบสันได้นัดเชิญเลี้ยงอาหารกลางวันไว้ แล้วได้พาผมและ พ.ต.อ.เสนอมารับกับนายรอบสัน และ นายแกรนท์ที่ทำงานของเขา นายแกรนท์เป็นนายตำรวจสันติบาลหัวหน้าประจำเมืองไคร้สตีชท์วัย 40 ปี ทางการได้ส่งไปตรวจสภาพสถานที่ตามเมืองต่าง ๆ ที่มีหมายกำหนดการจะเสด็จฯ ไป เพิ่งกลับมาถึงเวลลิงตันและถูกกำหนดตัวให้เป็นนายตำรวจติดต่อกับผมและ พ.ต.อ.เสนอ โดยตลอด นายรอบสันได้จัดเลี้ยงอาหารกลางวันที่ภัตตาคารแห่งหนึ่งกลางเมือง ให้โอกาสผมกับ พ.ต.อ.เสนอได้สนทนากับนายแกรนท์โดยใกล้ชิดทำให้คุ้นเคยกันเร็วขึ้น หลังอาหารกลางวัน นายรอบสันได้จัดให้นายเรย์ มิลเลอร์ เจ้าหน้าที่คนหนึ่งของหน่วยสืบราชการลับพาผมและ พ.ต.อ.เสนอชมสภาพของบ้านเมืองโดยทั่ว ๆ ไปอีกครึ่งหนึ่ง สังเกตเห็นตามถนนหนทางและสถานที่ราชการกับห้างร้านบางแห่งประดับธงชาติของเขา และบางสถานที่ก็มีธงชาติของประเทศในเครือสหราชอาณาจักรประดับด้วยธงชาติไทยมีเพียงแห่งเดียว คือที่ยอดตึกศาลาเทศบาล ที่สนามบินเวลลิงตัน ยังไม่มีการตกแต่งธงทิว เห็นทหารบกกำลังซ้อมตั้งแถวกองเกียรติยศกันอยู่ในลานบิน ไม่มีการตกแต่งซุ้มหรือประดับไฟฟ้าตามถนน เหมือนการรับรองทางเมืองเรา แม้ธงชาติของเขาเองหรือธงชาติในเครือจักรภพอังกฤษที่ประดับตามสถานที่ต่าง ๆ ก็เป็นธงเก่าที่คาดว่าเคยใช้ประดับในงานเทศกาลโดยทั่ว ๆ ไปมาแล้วเป็นประจำ ดูเป็นการประหยัดดี กลับมาถึงไฮเต็ลที่

พักเวลาเกือบ 17.00 น. พ.ต.อ.เสนอ เปิดวิทยุฟังมีข่าวของทางราชการประกาศเชิญชวนข้าราชการ ประชาชนตลอดจนนักศึกษาและนักเรียนให้ไปรับเสด็จฯ โดยบอกเส้นทางเสด็จฯ และเวลาที่ จะเสด็จฯ มาถึงให้ทราบโดยละเอียด เวลา 20.00 น. ถึง 21.40 น. สถานีวิทยุกรุงเวลลิงตัน ได้มีรายการภาษาอังกฤษแนะนำประเทศไทยในบทนำว่า Modern Bangkok มีการสัมภาษณ์บุคคล ในวงการต่าง ๆ ซึ่งบันทึกเสียงการโต้ตอบมาเป็นภาษาอังกฤษใช้แบ็คกราวด์ด้วยเพลงไทยเดิม มีเรื่องการศึกษา คุณหญิงดุขงฎี มาลากุลให้สัมภาษณ์ การหนังสือพิมพ์ คุณหญิงนิลวรรณ ปิ่นทอง ให้สัมภาษณ์ และนายปิ ซาวันวีซีแลนด์ อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์สัมภาษณ์นัก ท่องเที่ยวชาวนิวซีแลนด์ที่เคยมาเมืองไทยและผู้หญิงไทยตามคาบารต์ในกรุงเทพฯ บันทึกเสียง ที่นำมาออกอากาศนี้ สถานีวิทยุกรุงเวลลิงตันว่า ได้รับความเอื้อเฟื้อมาจากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ของประเทศออสเตรเลีย ทำยบทความได้บรรยายถึงสภาพที่ตั้ง ดินฟ้าอากาศและนิสัยใจคอ ของพลเมือง แถมทำยว่าแม้ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป จะค่อนข้างยากจนแต่ด้วยความมีน้ำใจโอบอ้อม อารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จึงไม่ปรากฏมีคนอดตายเลย ได้กล่าวถึงความสวยงามอย่างวิจิตรพิสดาร ของวัดวาอารามปราสาทพระราชวังและกล่าวว่า เป็นประเทศหนึ่งในตะวันออกที่ชาวนิวซีแลนด์ ควรหาโอกาสไปเที่ยว ปิดท้ายรายการด้วยเพลงรำวง นับว่าเป็นรายการที่แนะนำให้ประชาชน ชาวนิวซีแลนด์เข้าใจสภาพของบ้านเมืองเราได้ดีพอสมควร ซึ่งการประชาสัมพันธ์บ้านเมืองของเรา ให้ชาวต่างชาติรู้จัก และเข้าใจได้ถูกต้องนี้ทราบว่ องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว (อสท.) ถือเป็น หลักการและได้กระทำอยู่แล้ว

วิทยุได้รายงานสภาพอากาศในเวลลิงตันของวันที่ 18 สิงหาคม 2505 (วันเสด็จฯ มาถึง) ว่ามีลมมรสุมพัดผ่านมาอากาศจะหนาวเย็นและมีฝนตลอดวัน เมื่อพูดถึงเรื่องอากาศของประเทศ นี้แล้วผมก็ควรจะได้นำให้ทราบว่ ความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศมีอยู่ทุกวัน หนังสือพิมพ์ หรือวิทยุตลอดจนโทรทัศน์ถือเป็นข่าวสำคัญที่จะต้องบอกกล่าวแก่ประชาชน และประชาชน ก็ดูจะสนใจที่จะต้องรู้สภาพดินฟ้าอากาศแต่ละวันเหมือนเป็นอาหารประจำวันแม้การหักทหาย ปราศรัยในระหว่างมิตรสหายที่พบกัน แทนที่จะถามสารทุกข์สุกดิบกันตามแบบธรรมเนียม ตะวันตกหรือตะวันออก ที่นี้เขาจะต้องขึ้นต้นด้วยเรื่องดินฟ้าอากาศก่อน ซึ่งเรื่องนี้เมื่อเราเข้า มาอยู่ในบ้านเขาหากจะให้ถูกใจเขาราก็ต้องเดินตามแบบธรรมเนียมของเขา

วันที่ 18 สิงหาคม 2505 ตั้งแต่รุ่งสว่างตลอดมาฝนตกเป็นละออง อากาศก็ครึ้มมืดมัว ตรงตามที่เจ้าหน้าที่อุตุนิยมวิทยาประกาศ คุณระบิล เกษรสุคนธ์ เลขานุการเอกของสถานทูตไทย ประจำกรุงเวลลิงตัน ได้โทรศัพท์มาจากสถานทูตไทย ขอให้ผมและพ.ต.อ.เสนอ ไปร่วมรับประทานอาหารกลางวันและสังสรรค์กับนักเรียนไทยและคนไทยก่อนถึงเวลาไปรับเสด็จฯ ที่สนามบิน เวลา 10.30 น. ผมและ พ.ต.อ.เสนอ จึงไปยังสถานทูตไทยซึ่งตั้งอยู่เยื้องบ้านเอกอัครราชทูตอเมริกัน

สถานทูตของเรามีความโอโง่งสมฐานะ แต่เมื่อมีจำนวนนักเรียนและคนไทยมารวมกันคราวเดียว มาก ๆ ก็ดูแคบไปได้ พบกับเอกอัครราชทูตไทย คุณวัฒนา อิศรภักดี และภรรยา พ.อ.บุลลฤทธิ์ ทรพรทรานนท์ ผู้ช่วยทูตและภรรยา คุณระวีล เกษรสุคนธ์ อุปทูตไทย คุณจรัส ศิริรัฐนิคม เลขานุการ ตริและภรรยา กับนักเรียนไทยและคนไทยที่มาศึกษาและดูงาน ได้มารวมชุมนุมกันอยู่อย่าง พร้อมเพรียงเพื่อเตรียมตัวไปรับเสด็จฯ ที่สนามบินพร้อมกัน ทุกคนได้รับแจกธงกระดาษ ชาติไทยและธงชาตินิวซีแลนด์คู่กัน คุณวัฒนาขอให้ผมช่วยแนะนำการปฏิบัติตัวของคนไทยที่จะเข้าเฝ้าฯ ที่สนามบินในขณะเสด็จฯ มาถึงและในขณะเข้าเฝ้าฯ ที่ทำเนียบรัฐบาลในวันที่ 19 สิงหาคม 2505 ผมได้ชี้แจงไปว่าขอให้ทุกคนอยู่ในระเบียบและยืนเฝ้าฯ ในขอบเขตที่ทางการ เขาจัดไว้ให้ เมื่อเครื่องบินพระที่นั่งจอดสนิท ลั่นกล้อฯ ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ ลงมาจากเครื่องบิน ขอให้ทุกคนเปล่งเสียงไชโยและโบกธงชาติของทั้งสองชาติโดยพร้อมเพรียงกันกับขณะลั่นกล้อฯ เสด็จฯ มาที่แถวนักเรียนหรือเสด็จฯ ผ่านหน้าแถวให้หัวหน้านักเรียนทั้งหญิงชายเปล่งเสียงถวาย พระพรว่า "ขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จงทรงพระเจริญ" แล้วให้นักเรียนคนอื่น ๆ ทั้งหมดเปล่งเสียงไชโยรับพร้อม ๆ กันหลาย ๆ ครั้ง พร้อมกับโบกธงชาติของไทยและนิวซีแลนด์ไปด้วย หลังจากนั้นได้มีการชักซ้อมร้องเพลง "ราชา เป็นสง่าแห่งแคว้น" ของคุณเอื้อ สุนทรสนาน ซึ่งเนื้อร้องยาวไม่มีใครจำได้หมดคงจำได้แต่บท ส่งท้ายเพียงตอนเดียว ทางสถานทูตไทยเลี้ยงอาหารกลางวันข้าวมันไก่ หลังอาหารผมและพอเสนอ ต้องรีบกลับมาอยู่ที่พักเพื่อรอพบเจ้าหน้าที่หน่วยสืบราชการลับซึ่งเขาจะมารับ เวลา 13.30 น. Mr. Ray Miller นำรถยนต์มารับพาผมทั้งสองไปยังสนามบิน ตามเส้นทางเสด็จฯ มีตำรวจและ ทหารในเครื่องแบบยืนเรียงรายรักษาการณ์ ทางตำรวจได้ระดมนักเรียนพลตำรวจมาช่วยรักษาการณ์ ด้วย มาถึงสนามบินเวลา 14.00 น. ที่สนามบินมีประชาชนไม่น้อยกว่า 4,000 คน ซึ่งนับว่ามาก เมื่อเทียบส่วนกับจำนวนพลเมืองของที่นี่ได้มารอรับเสด็จฯ การประดับธงทิวที่สนามบินมีแต่ ธงชาตินิวซีแลนด์ธงไทยหาไม่พบ กองเกียรติยศของทหารบกตั้งแถวรับเสด็จฯ อยู่ในลานบิน ความสวยงามจากการตกแต่งสถานที่ที่สนามบินไม่หรูหราเหมือนกับการประดับประดาในการ รับรองของประเทศเท่าที่ผ่านมา แต่อย่าเพิ่งเข้าใจผิดคิดไปว่าเขาไม่เต็มใจรับเสด็จฯ การตกแต่ง ธงทิวหรือประดับไฟฟ้าตามถนนหรือสถานที่ต่าง ๆ เป็นเพียงการตกแต่งวัตถุภายนอกล่อตา หากขาดน้ำใจที่เป็นมิตรไมตรีต่อกันเสีย ความสวยงามของธงทิวหรือไฟฟ้าที่ประดับไว้ก็ไร้ความหมาย สำหรับการรับรองของนิวซีแลนด์หากจะหย่อนเรื่องเครื่องประดับวัตถุภายนอก แต่เรื่องน้ำใจ แล้วต้องยอมยกให้ นิวซีแลนด์เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีพลเมืองเพียงไม่ถึงสองล้านห้าแสนคน แต่เรื่องน้ำใจแล้วน่าจะนิยมยิ่งกว่าชาติใหญ่ ๆ บางชาติเสียอีก

ใกล้เวลาเครื่องบินพระที่นั่งจะมาถึง ท้องฟ้าเปลี่ยนแปลงดีขึ้น อากาศสดใสสว่างมีแดดออก ฝนขาดเม็ดตั้งแต่ใกล้เที่ยง พวกเราคนไทยหลายคนต่างชื่นชมและเชื่อมั่นในบุญญาบารมีของ

ลันเกล้าฯ จริง ๆ ที่บันดาลัยอากาศแปรเปลี่ยนไปได้เช่นนี้ แม้หนังสือพิมพ์หลายฉบับในเวลลิงตัน
 ยังกล่าวขวัญถึงเรื่องนี้ในวันรุ่งขึ้นว่าเป็นอิทธิปาฏิหาริย์แท้ ๆ เวลา 14.27 น. เครื่องบินพระราช
 พาหนะร่อนลงสู่ลานบิน เมื่อเครื่องบินจอดเรียบร้อยและประตูเครื่องบินเปิดออก กลุ่มนักเรียนไทย
 และคนไทยซึ่งทางการเขากำหนดให้ตั้งแถวอยู่ในลานบิน ไม่ห่างจากเครื่องบินจอดเท่าใดนักต่างก็
 เปล่งเสียงไชโยแสดงความปิติยินดี และโบกธงชาติไทยและธงชาตินิวซีแลนด์ถวายการต้อนรับ
 โดยพร้อมเพรียงกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในฉลองพระองค์ชุดเต็มยศทหารอากาศ
 เสด็จฯ ลงมาจากบันไดเครื่องบินก่อน แล้วสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจึงเสด็จฯ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินถึงท่าอากาศยานเวลลิงตัน นครหลวงของประเทศนิวซีแลนด์

ตามลงมา ปืนใหญ่ของทหารบกนิวซีแลนด์ที่สนามบินยิงสลุตถวายความเคารพ 21 นัด แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ในขณะที่เดียวกันนั้นเครื่องบินไอพ่นของกองทัพอากาศนิวซีแลนด์จำนวน 6 เครื่องก็บินโฉบฉวัดเฉวียนไปมาเป็นการแสดงความเคารพ ที่เชิงบันไดเครื่องบินผู้สำเร็จราชการ The Right Honorable Viscount Cobham ได้มาถวายการเคารพและถวายการรับเสด็จฯ ว่า “Welcome To New Zealand Your Majesty” แล้วได้ถวายการแนะนำ Viscountess Cobham และ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นาย Holyoake กับภรรยาตามลำดับ ท่าน Viscount Cobham เชิญเสด็จฯ มาประทับที่ปราสาทพิธกลางลานบินปีกด้านขวาของปราสาทพิธคณะรัฐมนตรีและภรรยา ยืนเรียงรายรับเสด็จฯ อยู่ ปีกด้านซ้ายบรรดาทูตานุทูตต่างประเทศและนายทหารชั้นผู้ใหญ่ของนิวซีแลนด์ทั้งสามกองทัพยืนเรียงรายอยู่ ด้านหน้าปราสาทพิธทหารบกกองเกียรติยศซึ่งมีพันตรี L.G.Sanders เป็นผู้บังคับกองเกียรติยศตั้งแถวรับเสด็จฯ ผู้บังคับกองเกียรติยศพันตรี L.G.Sanders ถวายรายงานและกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ตรวจแถวทหารกองเกียรติยศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตรวจแถวกองเกียรติยศ แตรวงทหารบรรเลงเพลงมาร์ชราชวัลลภ เมื่อทรงตรวจแถวทหารกองเกียรติยศเสร็จแล้ว ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรีนายโฮลีโฮ๊คได้ถวายการแนะนำคณะรัฐมนตรีและภรรยาทูตานุทูตต่างประเทศและนายทหารชั้นผู้ใหญ่ทั้งสามกองทัพกับคณะกรรมการจัดถวายการรับเสด็จฯ และภรรยาที่ยืนเรียงรายเฝ้าอยู่ใกล้ปราสาทพิธ แล้วได้เชิญเสด็จฯ มาที่กลุ่มนักเรียนไทยและคนไทย เมื่อมาถึง ฯพณฯ นายโฮลีโฮ๊คได้พูดสัพยอกว่า ท่านทราบว่าพวกนักเรียนไทยเหล่านี้ต่างคิดถึงบ้านและลี้วนแต่อยากกลับบ้านเมืองไทยกันทั้งนั้น

เสด็จพระราชดำเนินตรวจ
แถวทหารกองเกียรติยศ

ผู้สำเร็จราชการกราบบังคม
ทูลถวายการต้อนรับ

ส่วนหนึ่งของคนไทยผู้มารับเสด็จ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบขอบใจผู้สำเร็จราชการและประชาชนที่มารับเสด็จ

แล้วนำเสด็จฯ กลับมาที่ปราสาทฯ ๗พญา Viscount Cobham กราบบังคมทูลถวายการต้อนรับมีความว่า ครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกที่รัฐบาลและประชาชนชาวนิวซีแลนด์รู้สึกชื่นชมที่ได้มีโอกาสถวายการต้อนรับองค์พระประมุขต่างประเทศ ความผูกพันระหว่างชาติของเราทั้งสองแต่อดีต นับว่าราบรื่นตลอดมาและนานวันก็จะยิ่งมั่นคงยิ่งขึ้น ในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นมิตรของชาติเราทั้งสองอยู่ในชั้นเป็นมิตรร่วมตายกันแล้ว ชาติของเรามีอุดมการณ์ร่วมกันอยู่ที่ว่าปรารถนา

ประชาชนชาวนิวซีแลนด์เฝ้าฯ รับเสด็จตลอดสองข้างทาง

สันติและรักเสรี พระองค์เสด็จฯ มาจากเมืองไทยดินแดนที่ยึดมั่นและอุดมไปด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณี ทั้งภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์อันเก่าแก่ของชาติ ส่วนนิวซีแลนด์เป็นประเทศเล็กที่เพิ่งก่อร่าง สร้างตนเองขึ้นมาโดยอาศัยพื้นฐานขนบธรรมเนียมประเพณีจากชาวยุโรปและชาวพื้นเมือง (Polynesia) มาใช้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสตอบความว่า

พระองค์ขอขอบคุณต่อรัฐบาลและประชาชนชาวนิวซีแลนด์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ประเทศไทยทั้งทางเศรษฐกิจและการทหารตามแผนการโคลัมโบ พระองค์ได้ทรงทราบ กิตติศัพท์ที่ว่า นิวซีแลนด์เป็นดินแดนอันมีระเบียบสวยงามและประชาชนก็มีมาตรฐานการครองชีพเป็นอย่างดี พระองค์และพระราชินีจึงมีพระประสงค์เสด็จฯ มาเยือนทอดพระเนตร และตั้งพระทัยไว้ว่าจะพยายามจัดจํานำไปเป็นแบบอย่าง

เป็นความจริงที่ว่าเหตุการณ์ของโลกในระยะนี้ได้ชักจูงให้ไทยกับนิวซีแลนด์ได้หันมา ผูกพันสนิทสนมกันยิ่งขึ้น เพราะชาติของเราทั้งสองมีอุดมการณ์ตรงกันที่ว่ารักเสรีและผดุง ยุติธรรม

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเอเชียเมื่อเร็วๆ นี้แสดงให้เห็นโลกประจักษ์แล้วว่า ความผูกพันระหว่าง ชาติของเราทั้งสองได้ยึดมั่นในแผนการป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจะ ยึดถือตลอดไปมิเสื่อมคลาย

เวลา 14.55 น. ขบวนเสด็จฯ ออกจากสนามบิน รูปขบวนเสด็จฯ มีรถยนต์วิหุยก์ตำรวจ ซึ่ง Mr.A.G.Beal นั่งเปิดทางไปข้างหน้า ตามด้วยขบวนรถจักรยานยนต์ตำรวจ 4 คัน ถัดมา เป็นรถยนต์วิหุยก์ของผู้บัญชาการตำรวจ

แล้วจึงถึงรถยนต์พระที่นั่งและรถยนต์ในขบวนอีก 14 คัน รถยนต์ตำรวจปิดท้ายขบวน ที่ท้ายรถตำรวจคันปิดท้ายขบวนมีป้ายภาษาอังกฤษว่า Do not Pass (ห้ามแซง) ขนาดใหญ่ติดไว้ ด้วย ขบวนเสด็จฯ แล่นผ่านถนน Cobham Drive, Evans Bay Parade, Oriental Parade, Wakefield Street, Lower Cuba Street. สองข้างทางมีประชาชนไม่น้อยกว่า 15,000 คนเรียงรายรับเสด็จฯ เห็นคนที่มารับหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสน่ารักน้ำใจประชาชนของเขาที่พร้อมเพรียงกันมารับเสด็จฯ มากมายเกินกว่าที่คาดหมายไว้ เพราะเมื่อเทียบจำนวนพลเมืองในเวลลิงตันแล้วแทบจะออกมา รับกันหมดทุกบ้านเลย การประดับธงทิวตามถนนหนทางนอกเมืองไม่มี ตามถนนในเมืองและ ตามสถานที่ราชการมีแต่ธงในเครื่องสหราชอาณาจักรประดับ ที่เสาไฟฟ้าริมถนนบางแห่งมีแผ่น ป้ายวงกลมสีต่าง ๆ กลางแผ่นป้ายเป็นตราครุฑสีแดงประดับ การอรักรักษาตามเส้นทางเสด็จฯ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนรถยนต์พระที่นั่งไปยังศาลาเทศบาล

ของตำรวจนอกจากจะมีตำรวจรายทางแล้ว ยังใช้รถจักรยานยนต์มีวิทยุส่งการคอยติดต่อบอกจุดผ่านให้ทราบกันเป็นระยะ ๆ อีกด้วย เวลา 15.10 น. ขบวนเสด็จฯ มาถึงศาลาเทศบาล นาย F.J.Kitts นายกเทศมนตรีและภรรยากราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ เข้าไปในตึกที่ทำการศาลาเทศบาล ณ ที่นี้ปรากฏว่ามีประชาชนชาวนิวซีแลนด์ไม่น้อยกว่า 5,000 คนมาแออัดรับเสด็จฯ อยู่มาก ซึ่งแม้ว่าพณฯ นายโฮลีไอค นายกรัฐมนตรีเมื่อลงจากรถยนต์แล้วก็จะผ่านฝูงชนเข้าไปในตึกศาลาเทศบาลได้ยังต้องเสียเวลาไปบ้าง ในขณะที่นั้นได้มีชายชาวนิวซีแลนด์ผู้หนึ่งได้ร้องตะโกนไม่เห็นด้วยในการมาเยือนของลันเกล้าฯ ตำรวจและทหารที่รักษาการณ์อยู่ในบริเวณนั้นได้นำตัวออกไป ชายผู้ก่อความวุ่นวายนี้ปรากฏตามประวัติที่ได้ทราบภายหลังว่า เป็นนักศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเวลลิงตัน อายุประมาณ 30 ปี iveauวดเครารุงรังทำตัวเป็นผู้คงแก่เรียนได้ศึกษามานานหลายปีแล้ว และค้างอยู่อีกเพียงวิชาเดียวก็จะสำเร็จได้ปริญญา แต่ไม่ยอมสอบ ตำรวจเขาสันนิษฐานว่าเป็นแผนที่จะรักษาสภาพความเป็นนักศึกษาไว้เพื่ออาศัยชื่อนักศึกษาก่อความวุ่นวาย มีอาชีพรับจ้าง มีครอบครัวแล้วและเคยถูกจับในข้อหาว่าแจ้งเท็จโดยนำหญิงคนที่เป็นภรรยาคนนี้ไปจดทะเบียนสมรส แจ้งอายุกับเจ้าหน้าที่ผิดจากความเป็นจริง ศาลพิพากษาปรับ เรื่องเล็กน้อยนี้ขอให้เราผ่านไปเสียได้

เวลา 15.15 น. เสด็จฯ จากศาลาเทศบาลผ่านถนน Lower Cuba Street, Mercer Street, Jervois Quay, Taranaki Street, Courtenay Place, Kent Terrace, Ellice Street, Dufferin Street ถึงทำเนียบรัฐบาลซึ่งทางการจัดถวายเป็นที่ประทับ เวลาประมาณ 15.25 น. ระยะทางจากสนามบิน

ทำเนียบรัฐบาลซึ่งรัฐบาลนิวซีแลนด์
จัดถวายเป็นที่ประทับ

ถึงทำเนียบรัฐบาลประมาณ 8 กิโลเมตร เมื่อเสด็จฯ ถึงทำเนียบรัฐบาลที่ประทับ ผู้สำเร็จราชการ
นิวซีแลนด์ Governor General Cobham ได้ถวายการแนะนำนายทหารราชองครักษ์นิวซีแลนด์
3 นาย ซึ่งจัดถวายเป็นพระเกียรติในระหว่างประทับอยู่ในนิวซีแลนด์ คือ พันโท R.J.H.Webb
M.B.E. (ทหารบก) ผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์, นาวาอากาศเอก S.M.Hope
M.B.E. (ทหารอากาศ) และนาวาเอก W.N.Waite (ทหารเรือ)

เวลา 19.30 น. ได้พบกับ พล.ต.ต.ต่อศักดิ์ ยมภาค และคุณพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์ หัวหน้า

กองมหาดเล็กที่ห้องอาหารในโฮเต็ลที่พักจึงชวนกันไปรับประทานอาหารจีนที่ร้าน Cathey Cafe ถนน Courtney Place รสชาติไม่เป็นเรื่องเลย แต่ค่าอาหารถูกมาก รู้สึกว่าจะหาร้านอาหารจีนที่มีรสแบบตะวันออกยากในเมืองนี้ เพราะมีคนชาวตะวันออกน้อยและไม่ใช่อเมริกันที่ท่องเที่ยวอาหารจีนที่นี้จึงเป็นลักษณะจีนแบบฝรั่ง

วันที่ 19 สิงหาคม 2505 วันนี้เป็นวันอาทิตย์ ร้านค้าปิดหมดแม้บุหรีก็หาซื้อไม่ได้ ถนนหนทางเงียบ ตอนเช้า 07.00 น. เศษ ได้เปิดวิทยุฟังทราบข่าวจากสถานีวิทยุเวลลิงตันประกาศว่า เมื่อคืนนี้ (18 สิงหาคม 2505) ไม่ทราบเวลาได้มีพวกซึ่งทางตำรวจสันนิษฐานว่าเป็นพวกนิยมคอมมิวนิสต์ ได้บังอาจปลดและฉีกธงชาติที่ประดับตามริมถนนและตามสถานที่ราชการบางแห่ง ยังจับคนร้ายไม่ได้ ได้พบกับ ฯพณฯ ถนัด คอมันต์ รัฐมนตรีต่างประเทศในห้องอาหารของโฮเต็ลที่พักเมื่อเวลา 18.00 น. เศษ จึงได้เรียนเรื่องนี้ให้ท่านได้ทราบไว้ด้วย

เวลา 10.00 น. ได้ออกจากที่พักไปพบ พลอ. หลวงสุรณรงค์ สมุหราชองครักษ์ที่ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งเป็นที่ประทับ ได้เรียนปฏิบัติให้ทราบถึงการที่ผมและ พ.ต.อ.เสนองฯ ได้มาติดต่อประสานงานในด้านการถวายความอารักขากับตำรวจนิวซีแลนด์และจะได้ล่วงหน้าไปก่อนขบวนเสด็จฯ ทุกแห่ง หากมีข่าวคราวที่ควรจะเรียนให้ทราบจะได้ติดต่อผ่าน พล.ต.ต.ต่อศักดิ์ ยมมาต นายตำรวจราชสำนักในขบวนเสด็จฯ

แผ่นป้าย "ขอจง ทรง พระ เจริญ" และธงชาติไทย ที่ประดับอยู่หน้าร้านย่านการค้ากลางเมืองเวลลิงตัน

เวลา 11.30 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ทอดพระเนตรถนนหนทางและสภาพของบ้านเมืองในกรุงเวลลิงตันเป็นการเสด็จฯ ส่วนพระองค์ ไม่มีหมายกำหนดการ การถวายความอารักขาจึงไม่มีรถจักรยานยนต์ตำรวจนำ คองมีแต่รถยนต์วิฑูตำรวจโดย Chief Inspector Mr.A.G Beal นั่งนำมีรถยนต์ในขบวนที่ตาม เสด็จฯ เพียง 4 คัน ผมได้ตามเสด็จฯ ไปด้วย รถยนต์พระที่นั่งแล่นผ่านถนนสายต่าง ๆ ใน เมือง เห็นที่ร้านจำหน่ายสรรพสินค้าใหญ่ของเมืองชื่อร้าน Dic ซึ่งอยู่ในย่านการค้ากลางเมือง ได้มีแผ่นป้ายหนังสือไทยว่า “ขอจงทรงพระเจริญ” กับประดับผ้าเป็นธงชาติไทยอยู่หน้าร้าน นอกจากนั้นได้สังเกตเห็นธงชาติที่ประดับตามถนนทุกซอกและปลดไปหลายผืนเป็นธงชาติใน เครื่องสหภาพอังกฤษทั้งสิ้น สันนิษฐานว่าผู้ฉีกหรือทำลายคงมุ่งหมายประท้วงการรับเสด็จฯ ของ รัฐบาลมากกว่าเจตนาเป็นอื่น และคงเป็นกลุ่มเดียวกับชายที่ส่งเสียงอื้อฉวรบกวนที่หน้าศาลา เทศบาลวันเสด็จฯ มาถึงนั่นเอง ผมไม่พยายามคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ เพราะที่แท้จริงก็เป็นเรื่อง ภายในของเขาจึงไม่ได้ติดต่อถามรายละเอียดเรื่องนี้จากตำรวจของเขา Mr.A.G.Beal ได้นำเสด็จฯ ขึ้นไปทอดพระเนตรทิวทัศน์ของเมืองบนยอดเขาวิกตอเรีย (เป็นสถานที่แห่งเดียวกับที่นาย วัทสันได้พาผมขึ้นไปชม ได้กล่าวรายละเอียดสถานที่แห่งนี้ไว้ในตอนต้นแล้ว) เวลา 12.15 น. เสด็จฯ กลับที่ประทับ

ทิวทัศน์ของเมืองบนยอดเขาวิกตอเรีย

วันนี้เวลา 17.30 น. ทางรัฐบาลนิวซีแลนด์ได้กำหนดให้นักเรียนไทยและคนไทยในนิวซีแลนด์เข้าเฝ้าฯ ณ ทำเนียบรัฐบาล ครั้นเวลา 16.00 น. ผมและ พตอ.เสนอกา ได้ไปที่สถานทูตไทยเพื่อพบปะกับนักเรียนไทยและคนไทยที่เตรียมตัวจะไปเฝ้าฯ ได้มีการชกซ้อมร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีและเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น เสร็จแล้วเวลา 17.10 น. จึงพากันออกจากสถานทูตมายังทำเนียบรัฐบาลซึ่งห่างกันชั่วระยะรถยนต์วิ่งเพียง 10 นาที เท่านั้น

เวลา 17.00 น. คณะกรรมการจัดถวายการรับเสด็จฯ ของนิวซีแลนด์เข้าเฝ้าฯ ถวายตัวเวลา 17.30 น. ท่านเอกอัครราชทูต วัฒนา อิศรภักดี ได้นำข้าราชการสถานทูตและคนไทยกับนักเรียนไทยในนิวซีแลนด์เข้าแถวในท้องโถงใหญ่ ภายในท้องโถงนอกจากจะมีช่างภาพนิ่งและภาพยนตร์ของบริษัทไทยโทรทัศน์ (ช่อง 4) ของกรมการทหารสื่อสาร (ช่อง 7) และของส่วนพระองค์แล้ว ยังมีผู้ถือข่าวและช่างภาพของหนังสือพิมพ์ในนิวซีแลนด์อีกมากมายคอยบันทึกข่าวและจับภาพอยู่ด้วย เมื่อเรียบริบร้อยแล้ว ลักครู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในฉลองพระองค์ชุดสากลสีเทาเข้ม และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงฉลองพระองค์ผ้าไหมไทยสีเหลืองเข้มทั้งชุดได้เสด็จฯ เข้ามาในท้องโถงและมาประทับยืนบนปราสาทแก้ว สุภาพสตรีผู้แทนนักเรียนไทยผู้หนึ่ง (ขอโทษที่จำชื่อไม่ได้) พูลเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ นักเรียนไทยและคนไทยร่วมกันร้องเพลงราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น จบเพลงท่านเอกอัครราชทูต วัฒนา อิศรภักดี กราบบังคมทูลถวายรายงาน ดังนี้

“ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาท ปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า ในฐานะเอกอัครราชทูตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ประจำประเทศนิวซีแลนด์ ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณา ถวายรายงานทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ดังต่อไปนี้

1. ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวลลิงตัน ประกอบด้วย
 - เอกอัครราชทูต คือ ข้าพระพุทธเจ้า 1
 - เลขานุการเอก (นายระบิล เกสรสุคนธ์) 1
 - ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร (พ.อ.บุลฤทธิ์ ทรรทรานนท์) 1
 - และเลขานุการตรี (นายจรัส ศิริรัฐนิคม) 1

รวม 4 นายแต่เอกอัครราชทูตและผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร ตามปกติประจำอยู่ ณ กรุงแคนเบอร์รา ระหว่างที่ข้าพระพุทธเจ้าไม่อยู่ในประเทศนิวซีแลนด์ นายระบิล เกสรสุคนธ์ ทำหน้าที่เป็นอุปทูตผู้รักษาราชการสถานเอกอัครราชทูต

ข้าราชการไทยและนักเรียนไทยในนิวซีแลนด์เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

2. นักเรียนและข้าราชการที่มาศึกษาและดูงานอยู่ในประเทศนิวซีแลนด์มีจำนวน 52 คน

เป็นนักเรียนตามแผนการโคลัมโบ	31	คน
นักเรียนทุน UNESCO	3	คน
ทุน Federation of University Women	1	คน
และทุนส่วนตัว	17	คน

ในจำนวนเหล่านี้อยู่ที่กรุงเวลลิงตัน 33 คน อยู่ห่างกรุงเวลลิงตันในระยะเพียง 100 ไมล์เศษ 2 คน อยู่ที่โอ๊คแลนด์ (เกาะเหนือ) 3 คน อยู่ที่ไคร้สเชิร์ช 4 คน และอยู่ที่ตันนีดิน 10 คน

3. คนไทยที่มาประกอบอาชีพส่วนตัว ณ กรุงเวลลิงตัน 1 ครอบครัวประกอบด้วย สามีภรรยา และบุตร 3 คน

รวมคนไทยในประเทศนิวซีแลนด์ตามปกติ 59 คน

การที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศนิวซีแลนด์ครั้งนี้ ย่อมทำให้พวกข้าพระพุทธเจ้าได้รับชื่อเสียงและเกียรติยศยิ่งใหญ่ ด้วยพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม นับเป็นมิ่งมงคลอันประเสริฐ นอกจากนี้ที่ได้มีพระบรมราชานุญาตให้ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสนี้ ย่อมเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวง

ข้าพระพุทธเจ้าในนามของข้าราชการและคนไทยทั้งปวงในประเทศนิวซีแลนด์ขอน้อมเกล้าถวายพระพรชัยมงคล ขอสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงอภิบาลรักษาได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททั้งสองพระองค์ อีกทั้งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและพระเจ้าลูกเธอให้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงพระเจริญยิ่ง ๆ เป็นมิ่งขวัญของประชาชนชาวไทยทั้งในและนอกประเทศชั่วนิรันดร์

ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ข้าพระพุทธเจ้าในนามของสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวลลิงตัน ขอทูลเกล้าฯ ถวายกลองไม้แกะสลักแบบชาวพื้นเมืองเมารี ซึ่งในโบราณกาลได้ใช้กลองเช่นนี้เก็บสิ่งของที่มีค่าเช่น ขนนกที่ใช้ประดับกาย และเครื่องประดับอื่น ๆ และเป็นกลองที่ย่อมเป็นสมบัติตกทอดจากบรรพบุรุษไปยังลูกหลานต่อไป

ควรมีควรสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ "

ภรรยาเอกอัครราชทูตไทยประจำนิวซีแลนด์ทูลเกล้าฯ ถวายกลองไม้

จับคำกราบบังคมทูล ภรรยาท่านเอกอัครราชทูตไทยได้ทูลเกล้าฯ ถวายกลองไม้แกะสลักแบบชาวพื้นเมืองชาวเมารี เป็นกลองไม้สี่เหลี่ยมขนาดเล็กสีแดงมีรูปมังกรสลักอยู่บนฝากลอง ทำนองเฝ้าสมบัติอันมีค่า แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่นักเรียนและคนไทยในนิวซีแลนด์มีความว่า

เมื่อพระองค์เสด็จฯ มาถึงสนามบิน ท่านนายก คีซโฮลิว็อค ได้นำมาพบนักเรียนไทยที่คอยรอรับอยู่ในลานบินได้ยื่นท่านนายกฯ พูดกับนักเรียนไทยว่า รู้ว่าพวกนักเรียนไทยต่างคิดถึงบ้าน และอยากกลับบ้านกับแทบทั้งนั้น พระองค์ขอให้นักเรียนคิดทุกคนว่าการที่ทุกคนต้องจากบ้านเกิดเมืองนอนมาเป็นการมาศึกษาหาความรู้ ไม่ใช่มาเที่ยวหาความสนุก ฉะนั้นจึงต้องมีมานะอดทน หากใจท้อแท้ขาดความอดทนมุ่งแต่คิดถึงบ้าน ความเอาใจใส่ในการเรียนก็จะด้อยไปและอาจเรียนไม่สำเร็จ หรือแม้สำเร็จก็คงไม่ได้รับผลสมบูรณ์เท่าที่ควร ฉะนั้นพระองค์จึงขอให้นักเรียนทุกคนจงมีความอดทนพยายามเอาใจใส่ในการเรียนให้คุ้มกับเงินของญาติพี่น้องหรือรัฐบาลต้องส่งเสียออกค่าใช้จ่ายให้

นักเรียนไทยในต่างแดนย่อมเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนไทยทั้งชาติ อย่าประพฤตีสິงที่เสียหาย ขอให้ปฏิบัติตนแต่ในทางที่ดีงาม และพยายามทำความเข้าใจถึงสภาพความเป็นอยู่ของบ้านเมืองเราให้ต่างชาติเขาเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง เอกอัครราชทูตไทยเป็นทูตทางราชการของรัฐบาล แต่พวกนักเรียนทุกคนเปรียบเสมือนทูตของประชาชนคนไทยทั้งชาติเหมือนกัน

พระราชทานพระบรมราโชวาทให้กับข้าราชการและนักเรียนไทย

ในที่สุดได้ทรงสรุปว่า บ้านเมืองเราก็เหมือนครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่งจะอยู่โดยโดดเดี่ยวไม่ได้ จำเป็นต้องมีมิตรสหายไว้พึ่งพาอาศัยกัน แต่เราจะเป็นมิตรกับชาติใดเราก็ต้องแสดงตัวและทำตัวของเราให้เป็นมิตรที่ดีให้มิตรของเราทั้งรักและนับถือเราด้วย

จบพระบรมราโชวาทแล้วได้โปรดประทานให้นักเรียนและคนไทยร่วมฉายภาพหมู่กับสิ้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้ หลังจากนั้นสิ้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับบรรดานักเรียนไทยและคนไทยอย่างใกล้ชิดโดยทั่วถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสอบถามถึงการศึกษาของนักเรียนและข้าราชการที่มาดูงานได้ตรัสให้มีความสามัคคีในหมู่คณะและพยายามตั้งใจศึกษาหาความรู้เพื่อจะได้ตัดแปลงนำไปใช้ในบ้านเมืองของเรา รับสั่งว่าปกติพระองค์ไม่ชอบพูดมาก แต่เมื่อพูดถึงเรื่องนี้ก็อดพูดมากไม่ได้ เพราะชาติบ้านเมืองต้องการคนดีมีความรู้ และทั้งต้องการความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถตรัสถามถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศ ตลอดจนอาหารการรับประทาน ซึ่งบรรดาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้คงจะจงใจทำให้ทุกคนคิดอยากจะกลับบ้านมากขึ้น พระบรมราโชวาทและพระราชปฏิสันถารที่พระองค์โปรดประทานให้แก่บรรดานักเรียนไทยและคนไทยในนิวซีแลนด์ในวาระนี้เปรียบเสมือนน้ำทิพย์ชะโลมใจให้บรรดาคนไทยในที่เฝ้าเต็มตื่นไปด้วยความปีติน้ำตาแห่งความตื่นตันใจคลออยู่ในดวงตาของหลาย ๆ คน นักเรียนทุกคนต่างปวารณาตัวกันว่า เราจะมานะอดทนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อนำความรู้กลับไปรับใช้บ้านเกิดเมืองนอนของเรา

ทรงฉายพระบรมฉายาลักษณ์ร่วมกับข้าราชการไทยและนักเรียนไทย

เวลาประมาณ 18.00 น. บรรดานักเรียนและคนไทยในที่เฝ้าฯ ได้ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีถวายพระพร จบแล้วล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ ขึ้นพระตำหนัก

วันที่ 20 สิงหาคม 2505 เวลา 09.30 น. Mr.Grant และ Mr.Ray Miller นำรถยนต์มารับที่ไฮเตลที่พัก ผมและ พ.ต.อ.เสนอ ได้จัดเสื้อผ้าเครื่องใช้ใส่กระเป๋าลงบรรจุรถยนต์เตรียมออกเดินทางจากเวลลิงตันไปล่วงหน้า ได้แวะดูพิธีการรับเสด็จฯ ที่โรงเรียนทันตานามัย ขณะไปถึงที่หน้าโรงเรียนซึ่งเป็นอาคารตึก 8 ชั้นอยู่ริมถนน มีนายแพทย์ นางพยาบาลมาเข้าแถวรอรับเสด็จฯ ๗ คนฯ ดี.เอ็น.แม็คเคย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขคอยเฝ้ารับเสด็จฯ อยู่แล้วประชาชนเป็นจำนวนมากยืนรอรับเสด็จฯ อยู่ริมถนนตามเส้นทางเสด็จฯ ท่ามกลางอากาศอันหนาวเย็นและมีละอองฝนเล็กน้อย เวลา 10.10 น. เสด็จฯ มาถึงได้ทอดพระเนตรกิจการและการรักษาพยาบาลของโรงเรียนจนถึงเวลา 11.10 น. จึงเสด็จฯ ไปยังศาลาเทศบาล

เวลาประมาณ 11.15 น. Mr.Grant และ Mr.Ray Miller พาผมและ พ.ต.อ.เสนอ มายังสนามบินเวลลิงตัน เพื่อเดินทางต่อไปยังเมือง ทาฮูริงกา แต่สนามบินที่เมือง ทาฮูริงกา เป็นสนามบินเล็ก การเดินทางของผมจึงต้องเลยไปเปลี่ยนเครื่องบินเล็กที่เมืองโอ๊คแลนด์ก่อน แล้วจึงย้อนกลับมายังเมืองทาฮูริงกาได้ เวลา 12.30 น. เครื่องบิน ดี. ซี. 3 ของสายการบิน NAC พาผมและ พ.ต.อ.เสนอ กับ Mr.Grant มายังโอ๊คแลนด์ (ตามกำหนดเวลาเครื่องบินจะออกเวลา 11.30 น. แต่เครื่องบินขัดข้องจึงออกไป 1 ชั่วโมง) เวลา 13.45 น. มาถึงสนามบินเมืองโอ๊คแลนด์เปลี่ยนเครื่องบินเป็นเครื่องบิน 2 เครื่องยนต์ ออกเดินทางเวลา 15.10 น. มาถึงสนามบินทาฮูริงกา

เวลา 16.20 น. สนามบินที่นี่เป็นสนามบินขนาดเล็ก ทางวิ่งก็เป็นสนามหญ้าจึงรับน้ำหนักให้เครื่องบินขนาดใหญ่ลงไม่ได้ ที่สนามบินเห็นคนงานกำลังประดับธงราวเพื่อถวายการรับเสด็จฯ มีแผ่นป้ายกระดาษโฆษณาติดอยู่ที่โรงเก็บเครื่องบินเป็นรูปช้าง (หมายถึงประเทศไทย) เอาวงจับกับขานกกีวี (หมายถึงประเทศนิวซีแลนด์) เป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นไมตรีต่อกัน ที่สนามบินได้มีตำรวจสันติบาลของเมืองทาวรูริงกา นาร์ถยนต์ 2 คันมาคอยรอรับ ตัวเมืองอยู่ห่างจากสนามบินประมาณ 20 กิโลเมตร ภายในเมืองมีการประดับประดาด้วยธงชาติมาก แม้ธงชาติไทยก็มีประดับตามร้านค้าไม่น้อย เนื่องจากระยะเวลาที่เสด็จฯ มาที่นี่ เป็นระยะเวลาเดียวกันกับที่เมืองทาวรูริงกา มีการประกวดนางงามส้มในฤดูเทศกาลส้มประจำปี (Orange Crush Festival) ตามร้านค้าจึงประดับประดาร้านด้วยผลส้มและกิ่งส้มอย่างสวยงาม ที่โฮเต็ลนิวทาวรูริงกาที่จัดเป็นที่ประทับพัก ชั่วขณะที่เสด็จฯ ผ่านมาได้ประดับด้วยผ้าระบายสีเหลืองเขียวและมีแผ่นป้ายตราครุฑกับธงชาติไทยด้วย ต่อจากนั้นได้เลยไปดูซานฟรานซิสโกเรสตอรั้งค์ ซึ่งเป็นสถานที่ที่นายกเทศมนตรีเมืองทาวรูริงกา จัดถวายพระกระยาหารกลางวันเลี้ยง และอยู่ไม่ห่างจากโฮเต็ลนิวทาวรูริงกาเท่าใดนัก ภายในสถานที่ทั้งสองแห่งนี้ เจ้าหน้าที่กำลังตกแต่งสถานที่อยู่ มีตำรวจในเครื่องแบบของเมืองดูแลควบคุมอยู่ด้วย

เวลา 16.45 น. ออกเดินทางจากเมืองทาวรูริงกาไปยังเมืองโรโตรัว ระยะทางห่างกันประมาณ 80 กิโลเมตรเศษ เวลา 18.45 น. ถึงเมืองโรโตรัว ทางตำรวจเขาได้จงใจให้ผมและคณะมาพักที่แกรนด์โฮเต็ล ซึ่งเป็นโฮเต็ลเดียวกับที่สิ้นเกล้าฯ จะมาประทับพัก โฮเต็ลแห่งนี้โอโงงและสะอาดสะอาดดี เป็นโฮเต็ลสองชั้นค่อนข้างเก่าไม่มีเครื่องให้ความอบอุ่นในห้อง แต่มีอยู่ที่ทางเดินนอกห้อง ภายหลังอาหารค่ำในคืนวันที่มาพักนั้น ขณะที่ผม พ.ต.อ.เสนอ กับ Mr.Grant รับประทานอาหารร่วมกันอยู่ที่ห้องกาแฟ ผมได้ถามคนรับใช้ที่เสิร์ฟกาแฟว่าโฮเต็ลนี้มีกี่ห้อง แก่ทำท่าทางแสดงความแปลกใจในคำถามและตอบว่าแกรรับใช้อยู่ที่นี้มาเกือบ 20 ปีแล้วไม่เคยนับสักทีว่ามีกี่ห้อง เพราะมีทั้งห้องเตียงเดี่ยวและเตียงคู่ แต่ทราบว่าคุณมาพักเต็มที่ได้ประมาณ 120 คน พระราชินีอังกฤษเมื่อเสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์คราวที่แล้วก็มาพักที่โฮเต็ลนี้ ขณะเมื่อนั่งรถยนต์ผ่านเข้ามาในเมืองโรโตรัวจะแลเห็นควันขาวลอยคลุ้งในอากาศโดยทั่ว ๆ ไป กลิ่นควันเป็นกลิ่นกำมะถันครั้งแรกเข้าใจว่าเป็นการเผาไหม้ของสิ่งของธรรมดา มาทราบภายหลังว่าเป็นกลิ่นกำมะถันซึ่งพวยพุ่งขึ้นจากดินส่งกลิ่นเหม็นตลบไปทั่วเมือง

เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงพระราชกรณียกิจประจำวันของสิ้นเกล้าฯ หลังจากที่ได้เดินทางไปเดินทางล่วงหน้ามาก่อนเป็นลำดับติดต่อกัน จึงขอย้อนกลับไปเล่าถึงเหตุการณ์นั้น ๆ ต่อไป

เวลา 11.15 น. (วันที่ 20 สิงหาคม 2505) เสด็จฯ ถึงศาลาเทศบาล นายกเทศมนตรี นครเวลลิงตัน นายเอฟ.จี.คิดส์ ฝ้าฯ รับเสด็จฯ ในงานรับเสด็จฯ ณ สถานที่แห่งนี้พระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัสแก่ชุมชนแห่งนั้น ความว่า

พระองค์มีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาเยือนนิวซีแลนด์ ดินแดนแห่งความมีระเบียบ สวยงาม และประชาชนมีการครองชีพดี ซึ่งกิตติศัพท์นี้ทำให้พระองค์มีความอยากรู้อยากเห็นเพิ่มขึ้น และการได้มาเห็นก็เพื่อเป็นแนวทางศึกษาหาความรู้ นอกจากนั้นเหตุผลในการที่เสด็จฯ มาเยือน ประการแรกก็คือ เพื่อนำความขอบคุณและความปรารถนาดีของประชาชนในเมืองหลวงของประเทศไทยมามอบให้แก่ประชาชนในเวลลิงตัน นครหลวงของนิวซีแลนด์ ประการที่สองซึ่งนับว่าเป็นประการสำคัญก็คือการได้มาแสดงความเป็นมิตร ให้ชาวนิวซีแลนด์ได้ประจักษ์แก่ตาและความเป็นมิตรนี้นับวันจะยิ่งกระชับแน่น ไม่มีวันจะแตกแยกกันได้เลย นี่คือความมุ่งหวังตั้งใจในการเสด็จฯ มาเยือนของพระองค์

เวลา 12.15 น. เสด็จฯ ไปทรงวางพวงมาลาที่อนุสาวรีย์ชาวเวลลิงตันที่เสียชีวิตในสงคราม โดยมีประธานสมาคมทหารผ่านศึกแห่งชาติ (นายแฮมิลตัน มิทเชล) และประธานสมาคมทหารผ่านศึกเวลลิงตัน (นายดับลิว. ดี. ลิวชาร์ส. เอ็ม. บี. อี., อี.ดี.) ฝ้าฯ รับเสด็จฯ

ทรงวางพวงมาลาที่อนุสาวรีย์ทหารผ่านศึกเวลลิงตัน

เสด็จพระราชดำเนินตรวจแถวทหารกองเกียรติยศที่หน้าตึกรัฐสภา

เวลา 12.32 น. เสด็จ จากอนุสาวรีย์ไปยังรัฐสภา รัฐบาลนิวซีแลนด์โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีนายโฮลีไอค์ และหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน นายดับลิวนเนสได้จัดถวายพระกระยาหารกลางวันเป็นพิธีการรับรอง (State Luncheon) ณ โซเซียลฮอลล์ ตึกรัฐสภา มีแขกผู้มีเกียรติไปร่วมในงานนี้จำนวนกว่า 280 คน ประกอบด้วยรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลปัจจุบัน สมาชิกรัฐสภา บรรดาทูตานุทูตต่างประเทศ ตลอดจนบุคคลสำคัญในวงการอื่น ๆ พร้อมด้วยภรรยา ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีนายโฮลีไอค์นั่งอยู่ตรงกลางโต๊ะใหญ่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประทับข้างขวา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถประทับข้างซ้าย อีกข้างหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ คือนางโฮลีไอค์ และนาย เจ. อาร์. มาร์แชล รองนายกรัฐมนตรี

รายการพระกระยาหารกลางวันมีลำดับดังนี้

Tauranga Grapefruit, Toheroa Soup, Nelson Flounder, Fresh Crayfish Tails Braised Smoked Ham and Roast Seasoned Tom Turkey

ฯพณฯ นายโฮลีไอค์ ได้เชิญชวนดื่มถวายพระพรแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเชิญชวนดื่มถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธ

ในระหว่างงานเลี้ยงรับรองเป็นพิธีการครั้งนี้ (State Luncheon) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัสความว่า

การที่นิวซีแลนด์ได้ส่งกองทหารไปช่วยประเทศไทย ในระหว่างมีวิกฤตการณ์เกิดขึ้น ในเวลานั้น พระองค์ทรงสรรเสริญการตกลงใจของรัฐบาลและประชาชนนิวซีแลนด์ที่ได้แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวอย่างซัดแจ้งปราศจากข้อสงสัยใด ๆ ทั้งยังเป็น การแสดงให้ประจักษ์ถึงความรู้สึกรับผิดชอบอีกด้วย การเสด็จฯ มาในครั้งนี้ของพระองค์และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ มีพระประสงค์เพื่อจะได้กล่าวขอใจเป็นการส่วนพระองค์ด้วย พระองค์ขอสรรเสริญในความสนับสนุนและความช่วยเหลือของนิวซีแลนด์ ที่ได้ส่งทหารหาญไปยังประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน

ภายหลังเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง เป็นผลทำให้แนวความคิดแต่เดิมของไทยที่ว่า “โลกเรามีพื้นฐานสี่เหลี่ยม” (หมายถึงการผูกพันเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้านในวงจำกัด) นั้น ต้องเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง แล้วเกิดแนวความคิดใหม่คือ เห็นว่าโลกเปรียบเสมือนครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่งอันกอปรไปด้วยชาติต่าง ๆ ซึ่งปรารถนาเสรีภาพและรักสันติสุข โดยอาศัยเชื่อฟังกฎบัตรของสหประชาชาติเป็นหลักร่วมกัน นานาประเทศได้พยายามต่อสู้เพื่อ

ดำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประชากรในโลกทั้งมวล บันไดคันแรกที่จะนำไปสู่จุดหมายนี้ก็คือนานาประเทศในภูมิภาคหนึ่ง ๆ ควรจะร่วมมือกันดังเช่นนิวซีแลนด์กับประเทศไทย ผลอันเกิดจากทัศนะคตินี้ ได้ก่อให้เกิดองค์การอีคาเฟ (ECAFE) แผนการโคลัมโบ (Colombo Plan) และองค์การ สปอ. (SEATO) ทั้งนิวซีแลนด์และไทยต่างก็ได้ให้ความสนับสนุนองค์การดังกล่าวนี้ด้วยกันอย่างเต็มที่ ด้วยความช่วยเหลือของแผนการและองค์การเหล่านี้จึงได้มีข้าราชการและนักเรียนไทยเดินทางมาศึกษาและดูงานในนิวซีแลนด์เพิ่มมากขึ้น เมื่อบรรดาข้าราชการและนักเรียนเหล่านั้นกลับไปถึงประเทศไทย พวกเขาต่างก็พากันกล่าวขวัญถึงความเป็นมิตร ความก้าวหน้าและความเอื้ออารีของนิวซีแลนด์ คนไทยเหมือนกับนิวซีแลนด์ในข้อที่ว่าเสรีภาพในการทำและการพูด พระองค์ทรงหวังว่าความร่วมมืออันแนบแน่นระหว่างนิวซีแลนด์กับไทย จะยังผลให้บังเกิดสันติภาพและความสงบเรียบร้อยอันถาวรขึ้น ซึ่งมีใช่แต่เฉพาะประเทศของเราทั้งสอง หากแต่จะเกิดขึ้นแก่มวลประเทศทั้งหลายในโลกนี้ด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงคาดหวังว่าจะได้เสด็จฯ ไปเยือนภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศอันเต็มไปด้วยความงดงามนี้และเมื่อเสด็จฯ กลับไปยังประเทศไทยแล้วก็จะทรงรำลึกถึงไมตรีจิต และมิตรภาพของรัฐบาลและประชาชนนิวซีแลนด์ตลอดจนพรรคฝ่ายค้านด้วย พระองค์ตรัสพร้อมกับแยมพระสรวล ในที่สุดพระองค์ทรงอำนวยพรให้รัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนนิวซีแลนด์ทุกคนได้รับความสุข ความเจริญโดยทั่วหน้ากัน

ผู้สำเร็จราชการฯ นำผู้อำนวยการสวนสัตว์เข้เผิงฯ เพื่อนำนกกีวีมาถวายทอดพระเนตร ณ ที่ประทับ หลังเสด็จพระราชดำเนินกลับจากรัฐสภา

หัวหน้าคณะทูตานุทูตต่างประเทศ
ประจำนิวซีแลนด์และภรรยาจัดงาน
ราตรีสโมสรรับรองถวาย ณ ทำเนียบ
รัฐบาล

หลังจากนั้นเสด็จฯ กลับทำเนียบรัฐบาลที่ประทับ เวลา 21.00 น. หัวหน้าคณะของบรรดา
คณะทูตานุทูตต่างประเทศประจำนิวซีแลนด์ และภรรยาจัดงานราตรีสโมสรรับรองถวาย ณ
ทำเนียบรัฐบาล ในงานนี้มีการลิลาศด้วย งานได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยสมพระเกียรติยิ่ง
จนเวลา 23.30 น. งานจึงยุติ

ในการเสด็จฯ มาเยือนประเทศนิวซีแลนด์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในครั้งนี้ ก่อนเสด็จฯ มาถึงได้มีหนังสือพิมพ์ชั้นนำในประเทศ
ของเขาหลายฉบับต่างลงบทความสดุดีการเสด็จฯ มาของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ เพื่อให้
บทความตามเสด็จฯ เรื่องนี้สมบูรณจึงขอนำบทความของหนังสือพิมพ์โดมิเนียน (The Dominion)
ฉบับวันที่ 18 สิงหาคม 2505 มาถ่ายทอดให้ท่านผู้อ่านได้ทราบความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์
ของเขา ซึ่งเท่ากับเป็นความคิดเห็นของประชาชนชาวนิวซีแลนด์เสียด้วยดังนี้

หัวข้อเรื่องของบทความนี้ลงไว้ว่า "การถวายการรับรองราชอาคันตุกะของเรา ผู้เสด็จฯ
มาจากทวีปเอเชีย"

การถวายการรับรองแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แห่งประเทศไทยซึ่งกำหนดเสด็จฯ มาถึงกรุงเวลลิงตันในวันนี้ย่อมจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่มีความสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ ระหว่างชาวนิวซีแลนด์กับเอเชีย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกที่เสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์ และในการนี้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถจะเสด็จฯ มาด้วย นับได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกอย่างแท้จริงที่เสด็จฯ มาเยือนเรา พระราชินีซาลอตแห่งตองกา (Queen Salote of Tonga) ซึ่งดินแดนของพระองค์อยู่ในอาณัติของอังกฤษ พระองค์เป็นพระสหายที่ดีของชาวนิวซีแลนด์และได้ทรงสร้างพระตำหนักสำหรับพักผ่อนในยามว่างไว้ที่ไอคแลนด์ แต่สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศเอกราชสมบูรณ์โดยแท้ประเทศหนึ่งในเอเชียและทั้งเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียที่มีสัมพันธภาพอันแน่นแฟ้นและสัมพันธภาพนั้นก็มีความสำคัญยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนเก่า คำพูดที่ว่า "ตะวันออกไกล" ซึ่งเคยถึงกันบ่อย ๆ นั้นมีความหมายสำหรับชาวอังกฤษ แต่สำหรับเราชาวนิวซีแลนด์ในขณะนี้ รู้สึกว่า "ตะวันออกไกล" เป็น "อุดรที่ใกล้ชิด" (Nearer North) เหตุการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นในเอเชียไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจก็ตามแล้วอยู่ในความวิตกกังวลของพวกเราชาวนิวซีแลนด์ด้วยกันทั้งสิ้น และมีใ้เราจะมีแต่คิดวิตกกังวลเท่านั้น หากแต่เรายังได้ลงมือร่วมหาทางแก้ไขอีกด้วย ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้เรากำลังให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่บรรดาประเทศในเอเชีย อาทิ เช่นการให้ความช่วยเหลือตามแผนการโคลัมโบเป็นต้น มีนักเรียนนักศึกษาจากเอเชียเดินทางมาศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของเราเพิ่มมากขึ้น และบรรดานักเรียนนักศึกษาเหล่านั้นต่างก็ได้รับการต้อนรับจากพวกเราเป็นอย่างดี สำหรับประเทศไทยนั้นเราได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษโดยการส่งทหารไปช่วยเหลือเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในลาวเมื่อเร็ว ๆ นี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนการป้องกันร่วมกัน ซึ่งเราได้ร่วมกันกับออสเตรเลียและประเทศอื่น ๆ ด้วย

อย่างน้อยที่สุดการเสด็จฯ มาครั้งนี้ ย่อมจะทำให้ประชาชนชาวนิวซีแลนด์นับแต่เด็กนักเรียนขึ้นไปได้รู้จักคุ้นเคยกับชื่อใหม่ของประเทศไทยหรือประเทศสยามในอดีต ยุโรปโดยเฉพาะอังกฤษได้ทำการติดต่อกับประเทศไทยมาเป็นเวลานานหลายศตวรรษมาแล้ว แต่ในสมัยนั้นรู้จักกันในนามว่าสยาม เช่นเดียวกับอิหร่านซึ่งรู้จักกันในนามของเปอร์เซีย มีผู้กล่าวกันว่าชื่อสยามนี้มาจากคำว่าไซยา (Saia) ซึ่งเป็นชื่อเมืองที่อังกฤษเดินเรือไปถึงเป็นครั้งแรก แต่ชาวสยามเรียกชื่อประเทศของตนว่าไทย ซึ่งหมายถึงอิสระเสรี ชื่อไทยนี้อังกฤษเพิ่งมาเป็นที่รู้จักเมื่อ พ.ศ. 2482 (ค.ศ. 1939) เราหวังว่าประเทศไทยคงจะเป็นดินแดนแห่งอิสระเสรีเสมอ

การที่ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์ย่อมจะยังผลให้เราได้รู้จักเอเชียมาก

สุดท้ายจะกล่าว เพราะเอเชียเป็นทวีปที่กว้างใหญ่ไพศาลและยังคงลึกลับอยู่ทั้ง ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวและนักเขียนพากันกล่าวถึงเอเชียไว้มาก พวกเราก็ได้รู้จักเอเชียมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะประเทศไทยและความสำคัญของประเทศที่มีต่อนานาประเทศ ประชาชนชาวไทยเป็นพุทธมามกะ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาสำคัญศาสนาหนึ่งของโลก ในแง่เศรษฐกิจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปลูกข้าวและบริโภคข้าว ในขณะที่เดียวกันเราก็อาศัยผลิตผลจากข้าว ไทยจะช่วยให้เราได้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของเอเชียดีขึ้นเมื่อเราสังเกตดูจากประเทศไทยซึ่งมีขนาดเล็กกว่านิวซีแลนด์ แต่มีพลเมืองถึง 25 ล้านคน และกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเมืองหลวงก็มีพลเมืองถึง 1,300,000 คน

ราชอาณาจักรของเราคงจะได้รู้ได้เห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ จากประเทศของเรา หนังสือพิมพ์โดมิเนียนหวังว่าลันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์คงจะได้ประจักษ์ว่านิวซีแลนด์ได้เจริญก้าวหน้าไปมากทั้ง ๆ ที่เป็นประเทศที่เกิดใหม่ การถวายการรับรองจากประชาชนชาวนิวซีแลนด์คงจะเต็มไปด้วยความอบอุ่นสมกับที่เป็นประเทศที่มีทิวทัศน์อันสวยงามและในการถวายการรับเสด็จฯ ครั้งนี้คงจะช่วยเสริมสร้างมิตรภาพ ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่ประเทศของเราทั้งสองเป็นแน่นอน

วันที่ 21 สิงหาคม 2505 เวลา 07.00 น. ขณะที่ผมพักอยู่ที่แกรนด์ไฮเตลในเมืองโรโตรัวได้เปิดวิทยุสถานีโรโตรัวฟัง มีรายงานข่าวลันเกล้าฯ เสด็จฯ งานซึ่งรัฐบาลจัดถวายพระกระยาหารกลางวันรับรองที่รัฐสภาและงานราตรีสโมสรที่ทำเนียบรัฐบาลในตอนค่ำวันเดียวกัน ทั้งมีข่าวเรื่อง นายดี.จี.แอร์ รัฐมนตรีกลาโหมได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าววิทยุและหนังสือพิมพ์ว่า ทหารกองเกียรติยศที่จัดมารับเสด็จฯ ที่สนามบินเวลลิงตันในวันเสด็จฯ มาถึงนั้นเป็นนักเรียนทหารปีแรกของ The New Zealand Army Regular Force Cadets School At Waiouru ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 17 ปี ยังไม่เคยออกงานใดมาก่อนเลย จึงปรากฏว่านักเรียนทหารสองนายเป็นลมล้มสลบในขณะพิธี หนังสือพิมพ์หลายฉบับจับภาพมาลงไว้อย่างชัดเจน (นายดี.จี.แอร์ คงเกรงประชาชนจะหาว่าเป็นการทรมานนักเรียนทหารเพราะยังไม่เคยรับแขกเมืองชั้นประมุขของประเทศเป็นพิธีการเช่นนี้มาก่อน) ท่านรัฐมนตรีกลาโหมได้แถลงว่า การนำทหารใหม่ ซึ่งอายุน้อยมาเข้าพิธีรับเสด็จฯ ในครั้งนี้ก็เพื่อฝึกหัดให้เคยชินกับงานพิธี และเพื่อเป็นการแสดงสมรรถภาพของทหารใหม่ต่อประชาชน สำหรับหน่วยทหารดุริยางค์ก็จัดมาจากหน่วยดุริยางค์ของ The 1st Battalion Wellington Regiment และเพื่อเป็นการถวายการต้อนรับให้สมพระเกียรติ หน่วยดุริยางค์นี้ได้บรรเลงเพลงมาร์ชราชวัลลภ ซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ในขณะทรงตรวจแถวทหารกองเกียรติยศด้วย ได้มีข่าวรายงานอากาศว่าในวันนั้นมีลมมรสุมผ่านจะมีฝนตกโดยทั่วไป อากาศทางแถบใต้จะหนาวเย็นและมีหิมะตกแถบแถวเมืองดันทันดินและไครสต์เชิร์ช ที่เมืองทาอูริงกาที่ผมผ่านมามานี้ (20 ส.ค. 05) ทางคณะกรรมการจัดงานได้คัดเลือก "ราชินีสวนส้มประจำปี" (Queen of Orange Festival 1962) ในจำนวนสาวงามผู้เข้าประกวด 19 นางสาว ปรากฏว่านางสาว Lesley

Sisson อายุ 18 ปี ได้รับเลือก ทางคณะกรรมการเตรียมจัดให้เข้าเฝ้าฯ ขณะลั่นเกล้าฯ เสด็จฯ ผ่านด้วย

เวลา 09.00 น. ออกจากโฮเตลที่พักแหว่ดูสถานที่โดยทั่ว ๆ ไปในเมืองโรโตรัวที่ลั่นเกล้าฯ จะเสด็จฯ มีหอประชุมชาวน์เซลล์ซึ่งเป็นสถานที่ที่นาย เอ.เอ็ม.ลินตัน นายกเทศมนตรีของเมืองโรโตรัวจัดงานเลี้ยงรับรองถวายและมีการแสดงพื้นเมืองของชนเผ่าเมารี (Maori) ถวายให้ทอดพระเนตรในคืนวันเสด็จฯ มาถึงด้วย หอประชุมชาวน์เซลล์นี้ตั้งอยู่ริมทะเลสาบโรโตรัว

ต่อจากนั้นได้ไปดูหมู่บ้านชาวเผ่าเมารี ตำบลน้ำพุร้อนวาคาเรวาทอมลารีเซฟ (Whakarewarewa Thermal Reserve) อยู่ห่างจากเมืองโรโตรัวประมาณ 3 - 4 ก.ม. เท่านั้น ที่นี้ได้พบกับคุณประวิณและคุณเปี่ยมโชค สุจริตกุล สามีภรรยาซึ่งเพิ่งกลับมาจากการรับเสด็จฯ ที่เวลลิงตัน และเดินทางล่วงหน้ามาคอยรับรอเสด็จฯ ที่เมืองนี้อีก หมู่บ้านเมารีนี้อยู่ใกล้กับบ่อน้ำร้อนซึ่งพุพวยพุ่งเอาละอองน้ำ มีกลิ่นกำมะถันเป็นหมอกควันเต็มไปหมดทั่วทั้งบริเวณ เพื่อให้ได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของชนเผ่าเมารี เจ้าของถิ่นดั้งเดิมของนิวซีแลนด์นี้โดยละเอียด จึงขอลำดับเรื่องราวให้ท่านผู้อ่านได้ทราบเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชนเผ่านี้เสียก่อนดังนี้

(จากหนังสือ Handbook of Maori and Oceanic Ethnology South Sea Folk เรียบเรียงโดย Gilbert Archey Director Auckland War Memorial Museum)

ก่อนที่จะได้ทราบว่าชนเผ่าเมารีที่มาอยู่นิวซีแลนด์นี้เป็นใคร มาจากไหน แต่เมื่อใดนั้น เราจำต้องกล่าวอย่างกว้าง ๆ และให้คลุมไปทั่วย่านมหาสมุทรแปซิฟิกด้วย แต่ก่อนอื่นก็ใครจะกล่าวโดยย่อให้ได้ทราบถึงเชื้อชาติที่สำคัญของมนุษย์ในโลกซึ่งมีอยู่ 3 เชื้อชาติด้วยกัน คือ

1. นิกรอยด์ (Negroid) ซึ่งมีผิวดำส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในทวีปอาฟริกา
2. คอเคเซียน (Caucasian) โดยทั่วไปผิวก่อนข้างขาว อาศัยอยู่ในบริเวณนับตั้งแต่ยุโรปไปจนถึงอินเดีย
3. มองโกลอยด์ (Mongoloid) เป็นพวกผิวเหลือง อาศัยอยู่ในเอเชียตะวันออกและอเมริกาเหนือกับอเมริกาใต้

เมื่อกกล่าวถึงเชื้อชาติในโลกโดยย่อแล้ว ทวนกลับมากล่าวถึงเชื้อชาติในย่านแปซิฟิกซึ่งแบ่งแยกออกเป็น 3 พวกใหญ่ คือ เมลานิเซีย (Melanesia) ไมโครนิเซีย (Micronesia) และโพลินิเซีย (Polynesia) เชื้อชาติใหญ่ ๆ 3 เชื้อชาติดังกล่าวนี้ อาศัยอยู่ในบริเวณแปซิฟิกตอนใต้ (South Pacific)

ชนชาติเมลานิเซียน มีผิวดำสนิทและผมหยิก ได้แก่พวกนิโกรในอาฟริกากลาง ซึ่งอาจจะหมายถึงพวกนิกรอยด์ (พวกที่มีผิวเหมือนนิโกร) ในย่านมหาสมุทรก็ได้ (Oceanic Negroid)

หลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับชนชาติผิวดำหมกหมึกเหล่านี้พบกันในอินเดียและในหมู่เกาะอีสต์อินดีส (East Indies) และดูเหมือนว่าแต่ก่อนพวกนิกรอยด์นี้ได้อพยพมาจากแอฟริกาผ่านอินเดียตอนใต้และอีสต์อินดีส หมู่เกาะในแปซิฟิกภาคตะวันตก (Western Pacific) ไปยังหมู่เกาะเฮบริดส์ (Hebrides) และฟิจิ (Fiji)

นอกจากพวกผิวดำในเกาะทสมเนียซึ่งเจ้าหน้าที่บางคนเชื่อว่า อพยพมาจากพวกเมลานีเซียนั้นแล้ว ไม่ปรากฏว่าพวกนิกรอยด์ (ชนผิวดำคล้ายนิโกร) มีอยู่ในทวีปออสเตรเลีย

นับแต่สมัยดึกดำบรรพ์ ชนผิวดำซึ่งมีเชื้อสายคอเคเซียนและมีเชื้อชาติเดียวกับชนชาวพื้นเมืองในทวีปออสเตรเลียได้อาศัยอยู่ในอินเดียตอนใต้ ซึ่งเราเรียกกันว่าพวกที่อยู่ก่อนชนชาติดราวิเดียน (Pre Dravidians) ต่อมาอีกหลายศตวรรษพื้นที่อินเดียทั้งประเทศก็กลายเป็นที่อยู่อาศัยของชนผิวดำที่มีเชื้อสายคอเคเซียน อีกพวกหนึ่ง คือ ชนชาติดราวิเดียนที่อาศัยอยู่ในอินเดียภาคกลางและภาคใต้ในปัจจุบัน ชนชาติเหล่านี้ได้พากันขับไล่ชนชาติที่อยู่ก่อนหน้าเข้าไปอยู่ตามแถบภูเขาและป่า

นอกจากนี้ยังมีชนชาติที่มีลักษณะคล้ายกับชนชาติดราวิเดียนในอินเดีย อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และในหมู่เกาะอีสต์อินดีส แต่ชนชาติดังกล่าวซึ่งเรียกกันว่าอินโดนีเซียนั้นได้ผสมกับพวกมองโกลอยด์ซึ่งเป็นพวกผิวเหลืองจากบริเวณใกล้เคียงกับจีนตอนใต้

เมื่อมาถึงตอนนี้ ก็อาจถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของชนชาติโพลินีเซียนและไมโครนีเซียนภาวะความกดดันของพลเมืองในเอเชียตอนใต้ ซึ่งบางทีอาจเนื่องมาจากการถูกพวก "อารยัน" รุกรานเข้ามาทางภาคเหนือของอินเดียเมื่อราว 1,500 ปีก่อนคริสตศักราชก็ได้ ความกดดันดังกล่าวได้มีผลมาถึงประชาชนชาวอินโดนีเซีย ที่อยู่ตอนปลายคาบสมุทรอินเดียตะวันออกเฉียงใต้ด้วย นั่นก็คือ ก่อนที่เริ่มต้นคริสตศักราชได้มีชนชาติผิวสีน้ำตาลได้อพยพออกไปสู่ย่านแปซิฟิกเรื่อย ๆ เป็นลำดับนับเป็นเวลานาน

เส้นทางอพยพอันหนึ่ง อาจจะไปตามแนวฝั่งนิวกินีและฝั่งตะวันออกของหมู่เกาะเมลานีเซียนชนชาติโพลินีเซียที่อาศัยอยู่ตามเกาะเล็ก ๆ ในหมู่เกาะเมลานีเซียนั้น กล่าวกันว่าเป็นพวกที่อพยพมา แต่ตามทางศึกษาค้นคว้าเมื่อไม่นานมานี้กล่าวว่า ชนชาติโพลินีเซียดังกล่าว อาจจะมาจากพวกไมโครนีเซียนและจากทองกา (Tonga) หรือซามัว (Samoa) อย่างไรก็ตามชนชาติเมลานีเซียนอาจจะอาศัยอยู่ตามเกาะต่าง ๆ ที่เป็นภูเขาซึ่งเต็มไปด้วยอันตราย และเส้นทางอพยพผ่านหมู่เกาะร้างทางเหนือเส้นศูนย์สูตรนั้นแสดงให้เห็นว่ามีอันตรายน้อย ฉะนั้นธรรมชาติจึงเป็นสิ่งผลักดันให้มีการอพยพจากเกาะหนึ่งที่มีอันตรายมากไปยังเกาะหนึ่งที่มีอันตรายน้อยเกาะหินปะการังย่อมจะมีพืชขึ้นได้ยากและเมื่อผู้อพยพมีบุตรหลานเพิ่มมากขึ้นสัก 2-3 ชั่วโมงก็ย่อมจะทำให้

หาอาหารยากขึ้น จึงได้มีการอพยพโดยเรือแคนูต่อไปทางตะวันออกเพื่อเสาะแสวงหาที่อยู่อาศัย
แห่งใหม่ ด้วยความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและความตื่นตระหนก พวกเขา “ไวกิงส์” แห่งตะวันออก
(Vikings of the Sunrise) จึงได้อพยพจากเกาะหินปะการังที่ตัดขาดแคลนจากเกาะหนึ่งไปยัง
อีกเกาะหนึ่งเรื่อยไปจนกระทั่งถึงแหล่งอุดมสมบูรณ์ ในย่านแปซิฟิกภาคกลางถึงหมู่เกาะที่อยู่
รอบเกาะตาฮิติ (Tahiti)

ณ ที่นี้เป็นที่เริ่มต้นของชนชาติโพลินีเซีย เป็นที่ขยายเผ่าพันธุ์ เป็นที่ชนชาติท่องเที่ยว
พเนจรสมัยก่อนได้สอนวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เป็นที่ชนชาติพเนจรกลายเป็นชนชาติ
ที่ตั้งมั่นเป็นหลักแหล่ง นับเป็นเวลาหลายศตวรรษที่หมู่เกาะตาฮิติเป็นถิ่นกำเนิดของชนชาติ
ดังกล่าว และเป็นศูนย์กลางที่ชนชาติเหล่านั้นได้ขยายออกไปอาศัยอยู่ตามเกาะอื่น ๆ ในทุก
ทิศทุกทางเป็นรัศมีระยะทางไกลประมาณ 1,000 ไมล์

ทางด้านตะวันตกเป็นที่ตั้งของเกาะตองกา (Tonga) และซามัว (Samoa) อันเป็นที่ซึ่งพวกที่
อพยพมาในตอนแรกบางพวกได้อพยพกลับไปอยู่ทางทิศเหนือเป็นที่ตั้งของหมู่เกาะฮาวาย ซึ่ง
ก็เป็นที่อยู่อาศัยของชนชาติโพลินีเซียเช่นกัน นอกจากนี้ชนชาตินี้ยังได้เข้าไปครอบครองหมู่เกาะ
มาเคสซา (Marquesas islands) ซึ่งตั้งอยู่ทิศทางตะวันออกเฉียงเหนือ และอพยพเข้าไปยังหมู่
เกาะตูอาโมตู (Tuamotu) หรือหมู่เกาะต่ำ เรื่อยไปจนกระทั่งถึงอีสเตอร์ไอส์แลนด์ซึ่ง ณ ที่นั้น
ชนชาตินี้ได้สร้างอนุสาวรีย์เสาหินขนาดใหญ่ไว้หลายต้น และในที่สุด ได้เดินทางลงไปทางตะวันตก
เฉียงใต้ จนกระทั่งมาถึงนิวซีแลนด์ ในตอนแรก ๆ เป็นการเดินทางมาเพื่อการสำรวจ แต่ต่อมา
ในภายหลังได้เข้ามายึดครองด้วย

โดยเหตุนี้เราจึงตีความว่า **ชนชาติโพลินีเซีย** คือพวกอินโดนีเซียซึ่งมีผิวสีน้ำตาล ซึ่ง
เดิมมีเชื้อชาติคอเคเซียแต่ได้ผสมกับพวกที่อพยพมาจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และจากเมลานีเซีย
ชนชาติพวกนี้เมื่อระยะ 2,000 ปีมานี้ ได้ท่องเที่ยวไปอยู่ในบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้

ชนชาติไมโครนีเซีย มีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับชนชาติโพลินีเซีย พวกนี้โดยมูลฐาน
แล้วก็เป็นพวกอินโดนีเซียเหมือนกันกับพวกโพลินีเซีย แต่เป็นพวกที่คงอาศัยอยู่ในบริเวณหมู่เกาะ
ทางเหนือเส้นศูนย์สูตร หรือพวกที่มาจากอีสท์อินดีส์ในตอนหลังและต่อมาได้ผสมกับพวกมองโกลอยด์
ผิวเหลือง จนกระทั่งมีสายเลือดของชนชาติเมลานีเซียเหลืออยู่น้อยที่สุด หมู่เกาะใหญ่ ๆ ที่พวกนี้
อาศัยอยู่ซึ่งประกอบเป็นหมู่เกาะไมโครนีเซียนั้นได้แก่คาโรไลน์ (Caroline) ลาโดรอน (Ladrone)
และมาเรียนาส (Marianas) เกาะเหล่านี้เดิมที่อยู่ใต้อารักขาของญี่ปุ่น นอกจากนี้ก็ได้แก่หมู่เกาะ
กิลเบอร์ต (Gilbert Islands) ซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษ

ชนเผ่าเมารี ไม่น่าจะคิดว่าการอพยพที่แท้จริงของพวกโพลินีเซียข้ามมหาสมุทรแปซิฟิก

นั้นจะทำได้อย่างง่าย ๆ หรือตรงไปดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การเดินทางอพยพของพวกนี้นั้นจะต้องเป็นไปในแนวออกย้อนววน แต่ก็น่าสนใจที่ว่าการเดินทางอพยพเข้าไปสู่นิวซีแลนด์นั้นดำเนินไปอย่างง่าย ๆ และแน่นอนเหลือเกินในระยะแรก ๆ ก็คงจะได้กระทำกันมาแล้ว อย่างไรก็ตามจะลงความเห็นเชื่อได้จากการศึกษาถึงลักษณะทางร่างกาย ภาษาและศิลปะของชนเผ่าเมารีและของชนชาติโปลินีเซีย อาทิเช่นพวกเมารีมีร่างกายและค่อนข้างดำ พวกเมารีกับพวกนิวกินีบางพวกใช้รูปวงกลม ในการแกะสลักบนไม้ ในขณะที่เดียวกันในการแกะสลักของพวกโปลินีเซียตะวันออกทำเป็นรูปเหลี่ยม คิดว่าพวกเมลานีเซียคงเคยเดินทางมายังนิวซีแลนด์มาก่อน แต่ยังมีพวกนิกรอยด์ หรือพวกเมลานีเซียอยู่ในหมู่เกาะโปลินีเซียตะวันออก ยิ่งกว่านั้นปัจจุบันนี้เป็นที่เข้าใจกันว่ารูปเส้นโค้งที่ปรากฏอยู่ในงานแกะสลักของพวกเมารีนั้นมีมูลฐานแตกต่างจากศิลปะของพวกเมลานีเซีย

ถ้าเราเชื่อว่าพวกเมลานีเซียอพยพเข้าไปสู่นิวซีแลนด์เรื่องราวเหตุการณ์อื่น ๆ ที่อาจเป็นไปได้ก็ควรจะเชื่อไปด้วย ได้แก่เรื่องราวการอพยพเป็นครั้งคราวของพวกโปลินีเซียตะวันออกเข้ามาสู่นิวซีแลนด์ในสมัยประวัติศาสตร์ตอนต้น ชนชาติเหล่านั้นได้กระจัดกระจายกันอยู่ตามถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งบางพวกได้ไปถึงหมู่เกาะชาธัม (Chatham Islands) พวกที่อาศัยที่อยู่ในหมู่เกาะชาธัมนี้ เป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นชนเผ่าเมารีและคำว่ามารูยิวี (Maruiwi) นั้นอาจจะใช้เรียกพวกที่อาศัยอยู่บนพื้นแผ่นดินใหญ่ในสมัยแรก

เราพอจะเชื่อได้ว่าชนเผ่าเมารี และโอตาโกเมารี ได้แก่พวกโปลินีเซียตะวันออกในสมัยแรก พวกนี้ความคล้ายคลึงกันในทางร่างกายและเกี่ยวพันกันในทางวัฒนธรรมด้านวัตถุ (Material Culture) ได้แก่ศิลปะและฝีมือในการแกะสลักซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกันกับลักษณะวัฒนธรรมของโปลินีเซียตะวันออก เราไม่ค่อยจะรู้แน่ชัดเกี่ยวกับชนชาติที่มาอยู่เมื่อเริ่มแรกที่สุดในเกาะเหนือ แต่งานแกะสลักไม้และกระดูกเก่า ๆ บางอย่างในทั้งสองเกาะ ซึ่งไม่เหมือนกับงานแกะสลักของพวกเมารี และทำให้เห็นเป็นงานแกะสลักแบบรูปง่าย ๆ ของพวกราโรตองกา (Rarotonga) กับแมงโกยา (Mangaia) แสดงว่าพวกที่อพยพมาในสมัยแรกสุดเป็นพวกโปลินีเซียตะวันออกทั้งหมด

พวกที่อาศัยอยู่ก่อนนี้มีขนบธรรมเนียมประเพณีแบบเมารี แต่ก็ไม่มีหลักฐานอ้างอิงที่แน่นอน อันเป็นที่ยุติได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับข้อที่ว่า ชนชาตินี้ได้อพยพมาเมื่อไรและมาจากไหน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะพวกที่มาอาศัยอยู่ในสมัยแรกได้ผสมปนเปกับพวกที่อพยพมาต่อหลังจากดินแดนกำเนิดของโปลินีเซียตะวันออกและขนบธรรมเนียมโดยเฉพาะของพวกนี้ก็ถูกทำลายหรือละทิ้งไป

อย่างไรก็ตาม ขนบธรรมเนียมประเพณีของพวกเมารีในสมัยหลัง ๆ มีอยู่มากมายและ

แน่นอนชัดเจน ดังจะเห็นได้จากชนบทรรมนิยมประเพณีของพวกที่อยู่เกาะตาฮิติกับราโรทองกา ซึ่งเหมือนกัน เหตุการณ์ต่อไปนี้อาจถือได้ว่าเป็นเรื่องประวัติศาสตร์คือเรื่องกำหนดวันเวลา พวกเมารีไม่มีการนับปีแต่บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้เป็นสมัย ๆ ตามสมัยของบรรพบุรุษของตน สมัยหนึ่ง ๆ มีกำหนด 25 ปี ดังนั้นกำหนดวันเวลาจึงเป็นเพียงการประมาณเอาเท่านั้น

เมื่อราว ค.ศ. 950 นักสำรวจชาวเกาะตาฮิติคนหนึ่งชื่อคูปี (Kupe) ได้แล่นเรือไปทางใต้ของเกาะได้ผจญภัยมากมายและในที่สุดได้ไปถึงเกาะ ๆ หนึ่งซึ่งอยู่สุดทางตะวันตกเฉียงใต้ จากชนบประเพณีของพวกเมารีนั้นกล่าวว่า คูปีเป็นผู้แบ่งดินแดนออกเป็น 2 เกาะ จากการเล่าของพวกเมารีนี้เองทำให้เราเห็นจริงจังกูปีเป็นคนแรกที่แล่นเรือผ่านเส้นทางที่เราเรียกกันในปัจจุบันนี้ว่าช่องแคบค็อก (Cook Strait) คูปีได้แล่นเรืออ้อมเกาะเหนือแล้วก็กลับไปยังเกาะตาฮิติตามเดิม แต่พวกเมารีก็มีได้กล่าวไว้ว่า คูปีได้พบผู้คนอาศัยอยู่ในเกาะนั้นก่อนแล้วหรือไม่

หลังจากสมัยคูปีต่อมาอีก 200 ปี ได้มีบันทึกการเดินทางไปถึงนิวซีแลนด์อีกเป็นครั้งที่ 2 รองจากคูปี การเดินทางไปครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการแข่งขันเรือแคนูที่เกาะตาฮิติมีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อ วาทองกา (Whatonga) เป็นผู้ชนะการแข่งขันเกิดความตื่นเต้นในผลสำเร็จของตน ถึงกับแล่นเรือออกจากทะเลสาบไปสู่ทะเลลึก และแล้วได้หายสาบสูญไป ดังนั้นปู่ของเขาชื่อ ตัว (Toi) จึงออกแล่นเรือติดตามไปค้นหาวาทองกา ตัว (Toi) ได้แล่นเรือไปตามเส้นทางของคูปี และเกาะแรกที่เขาไปพบ คือเกาะชาธัม (Chatham) ถัดจากนั้นได้แล่นเรือต่อไปจนถึงอ่าวเพลันตี (Bay of Plenty) ซึ่ง ณ ที่นี้ เขาได้ตั้งรกรากชนเผ่าตัว (Toi tribe) ขึ้นและเป็นที่ยาวาทองกาเดินทางมาอยู่ร่วมกับเขาในระหว่างที่วาทองกากำลังจะเดินทางกลับไปยังตาฮิติ

ในปี พ.ศ. 2185 (ค.ศ. 1642) อเบล ทาสแมน (Abel Tasman) นักเดินเรือคนสำคัญของดัตช์ ได้เดินทางมาพบนิวซีแลนด์ซึ่งในตอนนั้นปรากฏว่ามีชนเผ่าเมารี ได้ตั้งหลักแหล่งอยู่ตามถิ่นต่าง ๆ ทั่วไปทั้งในเกาะเหนือและเกาะใต้ หลังจากนั้นไม่มีชาวยุโรปคนใดเดินทางอีก นอกจากกัปตันเจมส์ค็อก (Captain James Cook) นักเดินเรือผู้มีชื่อซึ่งเป็นคนแรกได้เดินทางมาถึงเมื่อปี พ.ศ. 2312 (ค.ศ. 1769)

ในตอนต้นศตวรรษที่ 19 บรรดานักล่าปลาวาฬ และแมวน้ำได้เดินทางมาล่าปลาวาฬ และแมวน้ำในทะเลแถบนิวซีแลนด์ และบางพวกได้มาตั้งหลักแหล่งอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2357 (ค.ศ. 1814) หมอสอนศาสนาชื่อ ซามูเอล อาร์สเดน (Rev Samuel Arsdan) ได้เดินทางไปเผยแพร่ศาสนาในหมู่ชนเมารี

นับเป็นเวลาหลายปีที่บรรดาผู้ที่มาตั้งรกรากอยู่ในนิวซีแลนด์ ได้พากันขอร้องให้รัฐบาลอังกฤษมาจัดตั้งอาณานิคมขึ้น เพื่อบังคับใช้กฎหมายและระเบียบข้อบังคับในนิวซีแลนด์ รัฐบาล

อังกฤษลงเลใจอยู่ระยะหนึ่ง แต่แล้วในที่สุดก็ตกลงประกาศอธิปไตยเหนือนิวซีแลนด์เมื่อ ปี พ.ศ. 2383 (ค.ศ. 1840) โดยนาวาเอก วิลเลียม ฮอบสัน แห่งราชนาวีอังกฤษ ได้ทำสัญญากับ บรรดาหัวหน้าชนเผ่าเมารี เรียกว่าสนธิสัญญาแห่งไวตังกิ ฝ่ายอังกฤษให้ความคุ้มครองป้องกัน ตามกฎหมายและให้ความปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนค้าขาย และชนเผ่าเมารียอมรับนับถือ ระเบียบข้อบังคับของอังกฤษนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาบรรดาเรือพวกที่จะมาตั้งอาณานิคมมา จากถิ่นต่าง ๆ ในหมู่เกาะอังกฤษ ก็หลั่งไหลเข้าสู่ นิวซีแลนด์

เกิดสงครามเมารีแล้วมีสันติภาพ ภายหลังจากที่ชาวยุโรปได้มาตั้งอาณานิคมอยู่ในนิวซีแลนด์ หลายสิบปี ได้เกิดการแตกแยกกันขึ้นระหว่างชนเผ่าเมารีกับพวกปาเกฮา (Pakeha) ซึ่งพวกเมารี เรียกพวกผิวขาว เหตุการณ์ได้ทวีความรุนแรงขึ้นจนถึงขั้นสงคราม การสู้รบส่วนใหญ่เกิดใน เกาะเหนือ ในการสู้รบกับพวกหัวหน้าชนเผ่าเมารีนี้มีอยู่หลายครั้งที่ชาวยุโรปได้รับการสนับสนุน จากพวกเมารีที่จงรักภักดีต่ออังกฤษ การสู้รบที่นับว่าสำคัญครั้งสุดท้ายเกิดขึ้นที่เมืองไวกาโต (Waikato) เมื่อปี พ.ศ. 2408 (ค.ศ. 1865)

ในปี พ.ศ. 2410 (ค.ศ. 1867) ชาวเมารีได้รับสิทธิให้มีผู้แทนของตนในสภาผู้แทนราษฎร ได้ 4 คน และในปี พ.ศ. 2415 (ค.ศ. 1872) หัวหน้าเมารี 2 คน ได้รับสิทธิเข้าไปนั่งในสภานิติบัญญัติ (Legislative Council) หรือสภาสูง (Upper House) นับแต่นั้นเป็นต้นมา ชาวเมารีกับชาวยุโรปก็ ไม่มีเรื่องขัดแย้งหรือพิพาทกันอีกและต่างก็อยู่ร่วมกันอย่างสันติสนมตลอดมา ปัจจุบันความ เสมอภาคระหว่างเชื้อชาติทั้งสองนี้มักจะถูกนำไปเป็นตัวอย่างในการร่วมมือกันระหว่างชนต่างชาติ ในที่อื่นของโลกเสมอ

พวกเมารีกับพวกผิวขาวมีความเคารพนับถือกันเป็นอย่างดี ในการคบค้าสมาคมกัน ก็ไม่มีการถือผิว พวกเมารีนิยมชมชอบพวกผิวขาวและเลือกคบพวกผิวขาวได้ตามรสนิยมตาม ความพอใจของตนได้ ตลอดจนการศาสนา วัฒนธรรม และมาตรฐานการครองชีพได้ทุกระดับ แม้ว่าชนสองชาตินี้จะมีชนบประเพณีแตกต่างกัน และจำเป็นต้องมีการปกครองต่างกันก็ตาม แต่ก็ไม่มีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันในสิทธิทางกฎหมาย ทางการศึกษา ทางเศรษฐกิจ ทางการเมือง แต่อย่างใด

ออกจากหมู่บ้านชาวเผ่าเมารีที่ตำบลน้ำพุร้อนวาคาเรวาเรวาเทอมัลรีเซฟแห่งนี้แล้วได้ เลยผ่านมาดูโรงงานกำเนิดไฟฟ้าโดยอาศัยพลังความร้อนจากน้ำร้อนใต้พื้นพิภพที่ไวราเกอิ (Wairakei) ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองโรโตรัวประมาณ 40 กม. โรงงานไฟฟ้าที่ผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังไอน้ำโดย อาศัยความร้อนจากน้ำร้อนใต้พื้นพิภพนี้ รู้สึกว่าจะเป็นของใหม่สำหรับบ้านเมืองเรา ผมเองก็ เพิ่งจะเคยเห็นและเชื่อว่าท่านผู้อ่านอีกไม่น้อยที่คงจะยังไม่เคยเห็นมาก่อนเช่นกัน ผมจึงถือ

โอกาสเล่าสภาพการทำงานและความเป็นมาของโรงงานไฟฟ้าไวราไก ซึ่งผมได้ไปพบเห็นมานี้ให้ท่านผู้อื่นได้ทราบพอสมควร

สถานีไฟฟ้าไวราไก (Wairakei Geothermal-Steam Station)

สถานีไฟฟ้าไวราไกเป็นโรงงานที่ผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังไอน้ำ โดยอาศัยความร้อนจากภายในพิภพ (Geothermal-Steam Power) เป็นแห่งแรกของนิวซีแลนด์ ตั้งอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำไวกาโต (Waikato River) ห่างจากเมืองเทาโป (Taupo) ไปทางเหนือประมาณ 6 ไมล์ สถานีไฟฟ้าแห่งนี้มิใช่จะมีความสำคัญเฉพาะในด้านการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่เกาะเหนือ (North Island) เท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญในข้อที่ว่าเป็นความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ก้าวหน้าใหม่ซึ่งยังเป็นที่รู้จักกันน้อย อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าในการผลิตกระแสไฟฟ้าในด้านนี้กำลังจะขยายกว้างขวางออกไปทุกที เมื่อ 3 ปีก่อนมีอิตาลีอยู่เพียงประเทศเดียวเท่านั้นที่มีสถานีไฟฟ้าผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยกำลังไอน้ำ โดยอาศัยความร้อนจากภายในพิภพ (Geothermal-Steam Power) คือสถานีไฟฟ้าลาร์ดาเรลโล (Lardarello) ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2474 (ค.ศ. 1931) ต่อมาจึงได้มีสถานีไฟฟ้าแบบเดียวกันนี้ขึ้นในนิวซีแลนด์ แคลิฟอร์เนีย และสหภาพโซเวียตตามลำดับ ปัจจุบันสถานีไฟฟ้าแบบนี้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างมีเป็นจำนวนมาก และที่กำลังอยู่ในระหว่างการสำรวจอีกมากมายหลายแห่งเช่นกัน เช่น ในภูมิภาคต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต เม็กซิโก ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ และเอลซาลวาดอร์ ดังนั้นจึงเป็นประจักษ์พยานได้ว่าการใช้ไฟฟ้าโดยอาศัยความร้อนจากภายในพิภพนับเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งในประวัติศาสตร์พัฒนาการทางไฟฟ้า

สถานีไฟฟ้าไวราไกตั้งอยู่ในอาณาบริเวณที่เต็มไปด้วยภูเขาไฟที่ยังไม่ตายของนิวซีแลนด์ ซึ่งมีอาณาเขตตั้งแต่ภูเขาโรอาเปฮู (Mt. Ruapehu) ในภาคกลางของเกาะเหนือตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปจนถึงเมืองเทาโป (Taupo) โรโตรัว (Rotorua) และตลอดจนถึงเกาะไวท์ (White Island) เป็นอ่าวเพล็นตี (Bay of Plenty) อาณาบริเวณดังกล่าวนี้มีความยาวประมาณ 150 ไมล์ กว้างประมาณ 38 ไมล์ ทั้งนี้ยกเว้นบริเวณตรงปลายทั้งสองข้างซึ่งมีความกว้างไม่ถึง 10 ไมล์

ชั้นของหินและการได้มาซึ่งไอน้ำ โครงการไฟฟ้าไวราไกใช้ระบบการควบคุม การไหลของน้ำร้อนใต้พิภพ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากการประสานกันระหว่างน้ำใต้ดินกับหินที่ร้อนจัดหรือที่ละลาย ชั้นของหิน (Rock Strata) ที่ไวราไกประกอบด้วยชั้นหินภูเขาไฟที่เรียกว่าพัมมิส (Pumice) ซึ่งอยู่ลึกประมาณ 100 ฟุต ถัดไปเป็นชั้นหินทราย (Sandstone Rock) หนา 300 - 500 ฟุต ได้ลงไปอีกเป็นชั้นหินภูเขาไฟชนิดไรโอไลต์ (Rhyolite) กับพัมมิส (Pumice) รวมกัน ลึกลงไปประมาณ 2,000 ฟุต เป็นหินชั้นละลายของภูเขาไฟที่เรียกว่าอิกนิมไบรท์ (Ignimbrite) และคิดว่าหินพื้นฐานคงจะอยู่ในส่วนลึกประมาณ 10,000 ฟุต น้ำที่อุณหภูมิสูงได้ไหลแทรกซึมผ่านรอยแตกแยกของ

ชั้นหินอิกนิมโบรท์ตลอดขึ้นไปจนถึงชั้นหินภูเขาไฟที่อยู่สูงขึ้นมา สำหรับไอน้ำนั้นได้มาจากไต้พิภพโดยการเจาะเป็นรูลงไป เมื่ออัดแรงกดดันอย่างสูงลงไปบนน้ำที่ร้อนอยู่แล้ว น้ำนั้นก็เดือดและก่อให้เกิดไอน้ำ ดังนั้นไม่ว่าที่ใดก็ตามถ้าเจาะรูลงไปยังชั้นหินภูเขาไฟก็จะได้ไอน้ำทุกแห่งไปแต่ถ้าเจาะลึกลงไปประมาณ 2,000 ฟุต และไปถูกหรือใกล้กับรอยแตกของชั้นหินภูเขาไฟก็จะได้ไอน้ำที่มีแรงดันสูง

การสำรวจขั้นต้น ระหว่างปี พ.ศ. 2473 (ค.ศ. 1930) ได้มีการพิจารณาและปรึกษาหารือกันถึงการที่จะนำเอาไอน้ำธรรมชาติในย่านที่ความร้อนภายใต้พิภพมาใช้ให้เป็นประโยชน์ และเมื่อต้นปี พ.ศ. 2483 (ค.ศ. 1940) สภาคณบดีทางวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรม (Council of Scientific and Industrial Research) ได้มีมติให้ดำเนินการสำรวจ ผลการสำรวจปรากฏว่าวิธีที่ดีที่สุดในการนำเอาไอน้ำร้อนใต้พิภพมาใช้ให้เป็นประโยชน์ก็คือ การนำมาใช้ผลิตกระแสไฟฟ้า สภาได้รับรายงานมากมายเกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า โดยอาศัยความร้อนจากใต้พิภพที่ ลาร์ดาเรลโล (Lardarello) ของอิตาลี จากนั้นก็ได้ร่างโครงการวิทยาศาสตร์ห้าปีขึ้น และโครงการนี้ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลเมื่อปี พ.ศ. 2492 (ค.ศ. 1949) เดิมทีการสำรวจครั้งนี้กำหนดจะทำการสำรวจในภูมิภาคที่มีความร้อนใต้พิภพที่มีอยู่ทั้งหมด และได้จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสำรวจมากมายมาจากต่างประเทศ อีกทั้งได้จัดเตรียมแผนงานไว้นั้นเป็นที่เรียบร้อย แต่แล้วในเวลาต่อมาสภาคณบดีทางวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมได้มีมติให้ทำการสำรวจเฉพาะอาณาบริเวณพื้นที่ 14 ตารางไมล์ที่ไวราโกเท่านั้น การสำรวจในขั้นต้นซึ่งดำเนินการโดยกรมการคณบดีทางวิทยาศาสตร์และอุตสาหกรรมได้เสร็จเรียบร้อยเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2494 (ค.ศ. 1951) จากผลการสำรวจครั้งนี้ทำให้รัฐบาลอนุมัติโครงการเจาะไอน้ำใต้พิภพซึ่งสามารถจะผลิตกระแสไฟฟ้าได้ถึง 20,000 กิโลวัตต์ในพื้นที่ไม่ถึง 2 ตารางไมล์ ในการทดสอบบ่อที่เจาะในระยะต้น ปรากฏว่าเป็นพื้นที่ที่จะได้รับไอน้ำดีที่สุด พื้นที่ดังกล่าวนี้ต่อมาได้กลายเป็นที่ตั้งสถานีไฟฟ้าไวราโก การเจาะไอน้ำกระทรวงโยธาธิการเป็นผู้ดำเนินงาน โดยเริ่มต้นด้วยการเจาะบ่อขนาด 4 นิ้ว ในการเจาะสำรวจในระยะต้นเมื่อกกลางปี พ.ศ. 2496 ปรากฏว่าได้ไอน้ำจำนวนมากพอตามที่ต้องการ ต่อมาได้สั่งซื้อเครื่องมือเจาะน้ำมัน 2 เครื่อง มาจากสหรัฐอเมริกาเพื่อนำมาใช้เจาะบ่อไอน้ำขนาด 8 นิ้ว ที่แรกคิดว่าจำเป็นจะต้องสำรวจหาไอน้ำแห้ง (ไม่มีสารองค์ประกอบของน้ำเจือปนอยู่) ชนิดเดียวกับที่มีในลาร์ดาเรลโล แต่การเจาะสำรวจหาไอน้ำดังกล่าวไร้ผล เพราะไอน้ำที่ไวราโกมีน้ำอยู่มากมาย อย่างไรก็ตามไอน้ำที่เจาะได้เป็นไอน้ำที่มีคุณภาพเป็นที่พอใจเกือบจะเท่า ๆ กับไอน้ำแห้ง (Dry Steam) แม้ว่าจะต้องทำการแยกเอาสารประกอบของน้ำออกจากไอน้ำเสียก่อน ก่อนที่จะส่งไอน้ำไปยังเครื่องกังหัน (Turbine)

ขั้นต่าง ๆ ของการพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. 2496 (ค.ศ. 1953) Merz และ Mclellau วิศวกร

ที่ปรึกษาจากอังกฤษได้มาให้คำแนะนำและทำรายงานเกี่ยวกับการติดตั้งสถานีการไฟฟ้าไอน้ำใต้พิภพที่ไวราโก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) ได้มีการทำสัญญาก่อสร้างกับบริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลคอนแทรคเตอร์ส (International Contractors) ซึ่งเป็นบริษัทรวมระหว่างบริษัทของนิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา และสวีตเซอร์แลนด์ สัญญานี้เป็นสัญญาก่อสร้างสถานที่และติดตั้งเครื่องจักรในชั้นที่ 1 ซึ่งสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ถึง 69,000 กิโลวัตต์ การก่อสร้างเริ่มเมื่อกลางปี พ.ศ. 2499 และเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2501 เครื่องจักรเครื่องแรกได้เริ่มทำงาน เครื่องจักรชั้นที่ 1 นี้ประกอบด้วยเครื่องชนิดมีความกดดันสูงจำนวน 2 เครื่อง แต่ละเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าได้เครื่องละ 6,500 กิโลวัตต์ เครื่องชนิดที่มีความกดดันปานกลาง 2 เครื่อง ซึ่งสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าเครื่องละ 11,200 กิโลวัตต์ และเครื่องชนิดที่มีความกดดันต่ำ 3 เครื่อง ซึ่งสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้เครื่องละ 11,200 กิโลวัตต์ การติดตั้งเครื่องทุกเครื่องในชั้นที่ 1 นี้เสร็จเรียบร้อยเมื่อปลายเดือนมีนาคม พ.ศ. 2503 และได้เริ่มดำเนินงานติดตั้งเครื่องในชั้นที่ 2 เพิ่มขึ้นอีกซึ่งจะทำให้สถานีการไฟฟ้าแห่งนี้สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ถึงประมาณ 151,400 กิโลวัตต์ นอกจากนี้ยังจะได้ติดตั้งโรงงานสำรองขนาด 41,200 กิโลวัตต์ ไว้อีก เพื่อให้สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าใช้ได้เต็มเมื่อจำเป็นต้องหยุดเครื่องบางเครื่องเพื่อทำการซ่อมแซม การติดตั้งเครื่องจักรและอุปกรณ์การไฟฟ้า ดำเนินการโดยกรมการไฟฟ้านิวซีแลนด์ซึ่งปัจจุบันเป็นผู้ดำเนินงานสถานีการไฟฟ้าแห่งนี้

จากโรงงานไฟฟ้าแห่งนี้ ผม พ.ต.อ.เสนอ และนายแกรนท์ได้แวะดูน้ำตกที่ Huka Falls ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กันและอยู่ริมทางที่จะผ่านไปยังเมืองแฮมิลตัน น้ำตกฮิวกานี้มีระดับสูงประมาณ 80 เมตร เป็นน้ำตกที่ไหลลงสู่แม่น้ำไวคาโต (Waikato) กระแสน้ำไหลแรงและมีทิวทัศน์ใกล้เคียงสวยงามมาก ชาวนิวซีแลนด์ ได้ใช้ประโยชน์จากกระแสน้ำตกนี้ไปก่อให้เกิดเป็นพลังงานไฟฟ้าเหมือนกัน

สถานที่ทั้งสองแห่งนี้ คือทั้งที่โรงงานไฟฟ้าไวราโก และน้ำตกฮิวกามีได้มีกำหนดการเสด็จฯ ทอดพระเนตร เพราะอาจจะไม่พอเนื่องจากระยะทางเสด็จฯ จากเมืองโรโตรัวตันทางถึงเมืองโอ๊คแลนด์ปลายทาง เป็นระยะไกลประมาณไม่น้อยกว่า 200 กม. ต้องใช้เวลาเดินทางมาก

จากน้ำตกฮิวกา ผมและคณะได้เดินทางตรงมายังเมืองแฮมิลตัน ซึ่งเป็นเส้นทางเสด็จฯ ผ่าน และทางการของเมืองได้จัดถวายพระกระยาหารกลางวันรับรองที่คาร์โดรนารีเซพชันรูมส์ (Cardrona Reception Rooms) ได้แวะดูสถานที่ทั้งที่โฮเต็ลริเวอร์รินา (Riverina Hotel) ซึ่งเป็นที่ประทับพักชั่วคราว และสถานที่จัดถวายการรับรองที่คาร์โดรนารีเซพชันรูมส์ ออกจากเมืองแฮมิลตันเดินทางโดยรถยนต์ตรงมายังเมืองโอ๊คแลนด์ ระยะทางทั้งกันประมาณ 130 กม. ถึงเมืองโอ๊คแลนด์ ประมาณ 18.00 น. ได้แวะโฮเต็ลพักที่ Hotel New Criterion อยู่ติด ๆ กับโฮเต็ล Star ที่ลิ้นเกล้าฯ

และข้าราชการผู้ตามเสด็จฯ จะมาพัก สำหรับที่สตาร์โฮเต็ลทางเจ้าหน้าที่รับรองของเมืองนี้ เขาจองไว้หมดทั้งโฮเต็ล ไม่มีผู้อื่นพักอยู่เลย ทั้งได้จัดตำรวจเฝ้าไว้ด้วย แต่สภาพของโฮเต็ล New Criterion ที่ผมมาพักเต็มแยะ คับแคบและไม่สู้สะอาดนัก ภายในห้องมีกลิ่นเหม็นอับ แสงแดดส่องเข้าไม่ถึง ต้องอาศัยแสงสว่างจากไฟฟ้าตลอดทั้งวัน ห้องน้ำก็เป็นห้องน้ำรวมอยู่ไกลจากห้องที่พักมาก แต่จำเป็นต้องมาเช่าอยู่ก็เพราะอยู่ใกล้ที่ประทับสะดวกแก่การปฏิบัติงาน วันมาถึงพอไปลงนามในสมุดบัญชีผู้มาพัก เจ้าหน้าที่ทะเบียนโรงแรมซึ่งเป็นหญิงวัยกลางคนสอบถามว่าจะพักกี่วัน และขอให้ชำระเงินค่าที่พักล่วงหน้าก่อนทันที แถมมีป้ายติดไว้ว่าไม่รับใช้เช็คเงินสดเสียอีกด้วย ทำทางเค็มไม่ใช่เล่น เมื่อได้เข้ามาในห้องพักก็มาพบประกาศติดไว้ในห้องอีกว่า ไม่รับผิดชอบเรื่องสิ่งของที่มีติดตัวมาสูญหาย หากมีของมีค่านามากก็ให้นำไปฝากผู้จัดการโฮเต็ลเสียก่อน กับกำชับว่าทุกครั้งที่ออกนอกห้องต้องใส่กุญแจห้อง เสียงคนเมาส่งเสียงอะอะคละคลั่งด้วยกลิ่นอาหารจากห้องครัวผ่านขึ้นมาจากชอกตึกชั้นล่างเข้ามาตามช่องหน้าต่างห้องพัก จะปิดหน้าต่างให้สนิทก็เหม็นกลิ่นอับภายในห้องเหลือเกิน จึงจำต้องทน

เวลา 20.30 น. หลังจากรับประทานอาหารค่ำในโฮเต็ลที่พักแล้ว ผมจึงชวน พ.ต.อ.เสนอ และนายแกรนท์ ไปเดินชมสภาพของเมืองใกล้ ๆ โฮเต็ลที่พัก ผ่านโฮเต็ลสตาร์ที่ประทับได้แวะเข้าไปเดินดูห้องต่าง ๆ ภายในโฮเต็ลซึ่งเป็นตึกสามชั้น มีตำรวจห้องที่นอกเครื่องแบบและในเครื่องแบบดูแลอยู่ทุกชั้น หลังจากนั้นได้เดินมายังดาวทาวน์ (Down Town) ซึ่งเป็นย่านการค้าไปตามถนนควีนสตรี (Queen Street) มีโรงภาพยนตร์หลายโรงตั้งอยู่ทั้งสองฟากถนน ความกว้างขวางและเก้าอี้หนังของผู้เข้าชมไม่ดีไปกว่าโรงภาพยนตร์เฉลิมเขตร์หรือเฉลิมไทยของเราเลย รายการฉายเป็นภาพยนตร์เก่าที่ผ่านกรุงเทพฯ มานาน ๆ แล้ว พิจารณาแล้วเห็นว่าตลาดภาพยนตร์และโรงฉายภาพยนตร์ของเราออกจะล้าหน้าหลายต่อหลายประเทศ ซึ่งทั้งนี้โปรดอย่าคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจเลย เพราะเป็นการนำเงินตราออกนอกประเทศปีละไม่น้อย ที่โรงภาพยนตร์โรงหนึ่งชื่อ Regent กำลังฉายภาพยนตร์เรื่องหนึ่งเป็นภาพยนตร์เพลง มี เอลวิส เพรสลีย์ (Elvis Presley) นำแสดง เด็กรุ่น ๆ วัยทีนเองทั้งหญิงชายยืนออกกันอยู่เต็มหน้าโรง ทุกคนแต่งกายแบบอเมริกัน เด็กผู้ชายแต่งกายชุดกางเกงขาสั้นทรงกลมเสื้อเชิ้ตแขนยาวลายพับแขน ทรงผมยาวไว้จอน เด็กผู้หญิงก็อยู่ในกางเกงบลูยีนส์เสื้อสีสดยีนส์สายไปสายมา เห็นแล้วอดคิดถึงจิ้งเหลนไทยในกรุงเทพฯ ไม่ได้ เพราะมีสภาพไม่ผิดเพี้ยนกันเลย อิทธิพลของภาพยนตร์ได้ระบดไปทั่วทิศเห็นปานฉะนี้

ร้านค้าทุกแห่งกลางคืนเขาไม่เปิดขายเหมือนบ้านเรา มีแต่ของโชว์ให้ดูตามหน้าร้าน จะเปิดจำหน่ายก็แต่ร้านอาหารเท่านั้น แต่คนตามถนนดูยังเดินกันไปมาคึกคักไม่เงียบเหงาเหมือนเมืองเล็ก ๆ เช่นโร้ดราวีหรือเวลลิงตัน เพราะเป็นเมืองใหญ่มีผู้คนมาก บ้านเมืองใหญ่กว่าเวลลิงตันเมืองหลวงเสียอีก ร้านใหญ่ ๆ หลายร้านมีธงชาติไทยและธงชาติในเครือจักรภพอังกฤษประดับ

ระบบการจราจรของยวดยานในเมืองนี้รวมตลอดทุกแห่งในนิวซีแลนด์ใช้ระบบเดียวกับอังกฤษและเมืองไทยเราคือ ให้อยวดยานทุกชนิดเดินทางซ้ายของถนน ชும்สัญญาณไฟตามสี่แยกเป็นชும்ไฟอัตโนมัติ ไม่ต้องใช้ตำรวจคุม เป็นการทูนกำลังตำรวจ บ้านเมืองเราก็กำลังเปลี่ยนมาใช้เช่นเดียวกัน ถนนหนทางเขาสะอาดสะอาดและกว้างขวางดี ทั้งจำนวนยวดยานก็ดูไม่ขวกไขว้มากมายนัก ทางเดินเท้าตามถนนในย่านการค้ากว้างคนเดินไปมาสะดวก ไม่ล้นลงมาเดินตามถนน แต่แม้กระนั้นเขาก็ยังคิดจัดระบบบังคับให้คนเดินบนทางเท้าต้องเดินเหมือนรถที่วิ่งตามถนน โดยที่ทางเดินเท้าทั้งสองฟากถนนมีเส้นขาวขีดแบ่งกลางทางเดินเท้าให้คนเดินทางซ้ายของเส้น เพื่อเวลาเดินสวนกันจะได้ไม่ต้องหลบกัน แต่ดูประชาชนไม่ค่อยจะร่วมมือปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ที่เขาไม่ได้ถือเคร่งครัดนักเพราะเห็นคนเดินสวนกันไปมาขวกไขว้จึงดูจะไม่ไ้ผล และตามสี่แยกถนนทุกแห่งเขาทำเส้นเดินข้ามถนนไว้เป็นสองช่องเช่นกัน คนจะข้ามฟากถนนก็เดินตามช่องซ้ายของเส้น สำหรับเส้นข้ามถนนนี้มีผู้นิยมปฏิบัติเนื่องจากข้ามถนนไ้รวดเร็วไม่ต้องคอยหลบหลีกเลี่ยงกัน น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือที่ทางม้าลายข้ามถนนนี้เขานิยมใช้แผ่นอิฐหรือหินขาวปูลงในยางแอสฟัลต์เป็นเส้น ๆ แทนสีขาวเขียน ดูจะถาวรและสวยงามคงทนดีกว่าการใช้สีขาวเขียน หากไม่เป็นการสิ้นเปลืองมากตำรวจจราจรจะพิจารณานำมาทดลองใช้ดูบ้างก็ดี

กลับโฮเต็ลที่พักเมื่อเวลา 21.30 น. ได้เปิดวิทยุสถานีส่งของเมืองนี้ฟัง พอดีมีรายการถ่ายทอดจากเมืองโรโตรัวในรายการแสดงการเล่นของชนเผ่าเมารีถวายที่หอประชุมซาว์นเชลล์ (Sound Shell Auditorium) ก่อนการแสดงมีการบรรยายประวัติของชนเผ่าเมารีประกอบด้วย

สำหรับรายละเอียดในการเสด็จพระราชดำเนินของลันเกล้าฯ ในวันที่ 21 สิงหาคม 2505 มีดังนี้

เวลา 09.40 น. เสด็จฯ ออกจากทำเนียบรัฐบาลที่ประทับไปยังท่าอากาศยานเวลลิงตัน เพื่อเสด็จฯ ต่อไปยังเมืองทอว์ริงกา ณ ท่าอากาศยานเวลลิงตัน นายเอฟ.เจ.คิตส์ นายกเทศมนตรีนครเวลลิงตันและผู้มีเกียรติเป็นจำนวนมากมาเฝ้าฯ ส่งเสด็จฯ

เวลา 12.00 น. เครื่องบินดาโกต้าของกองทัพอากาศนิวซีแลนด์ซึ่งมีนาวาอากาศตรี T.J. Dawaher เป็นกัปตัน และเรืออากาศโท L'Eef กับเรืออากาศโท N.J. Barr เป็นนักบินผู้ช่วยประจำเครื่องบินพระที่นั่งนำเสด็จฯ มาถึงท่าอากาศยานเมาท์มองกานุย (Mt. Maunganui) ณ ที่นี้นายกเทศมนตรีเมืองทอว์ริงกา (นายดี.เอส. มิทเชล.เอ็ม.บี.อี.) และภรรยา นายกเทศมนตรีเมืองเมาท์มองกานุย (นายเอ.อาร์.แฮริส) และภรรยาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ มีประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ไม่น้อยกว่าสองพันคนได้พากันมากอวยเฝ้าฯ รับเสด็จฯ อยู่ด้วย ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ลงมาจากเครื่องบินพระที่นั่งโดยมีสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ตามเสด็จฯ ลงมาด้วยนั้น ประชาชนที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ได้พากันโห่ร้องถวายการต้อนรับอย่าง
สนั่นหวั่นไหว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเป็นจุดรวมแห่งสายตาของประชาชน
ที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ รวมทั้งตากล้องนับตั้งแต่กัล้องชนิดธรรมดาถูกไปจนถึงกัล้องชนิด
ดีราคาแพงที่สุด นายดี.เอส. มิทเชล นายกเทศมนตรีเมืองทาจูริงกาพร้อมด้วยภรรยาได้นำเสด็จฯ
มายังไฮเต็ลนิวทาจูริงกา ตามสองข้างทางที่เสด็จฯ เข้าไปยังตัวเมืองทาจูริงกาซึ่งเป็นระยะทาง
ประมาณ 15 กม. นั้น มีประชาชนจำนวนมากกันยืนเรียงรายคอยรับเสด็จฯ กันอยู่คับคั่ง
สองฟากทาง ในขณะที่รถยนต์พระที่นั่งผ่านไปบรรดารถยนต์บรรทุกได้หยุดถวายการรับเสด็จฯ
พร้อมทั้งเปล่งเสียงโห่ร้องอย่างยินดีปรีดา นอกจากนั้นบรรดาผู้ขับรถอื่น ๆ ตลอดจนจนชานาที่
ทำงานอยู่สองข้างทางได้พากันโบกมือเปล่งเสียงโห่ร้องถวายการต้อนรับเช่นกัน เมื่อเสด็จฯ ไป
ถึงไฮเต็ลนิวทาจูริงกา นั้นปรากฏว่าช้ากว่ากำหนดการเสด็จฯ ไปถึงเกือบครึ่งชั่วโมง แต่ก็ไม่มีใคร
ที่คอยรับเสด็จฯ อยู่ ณ ที่นั้นแสดงความกระวนกระวายใจเลย เพราะต่างก็ทราบกันดีว่าขบวน
รถยนต์พระที่นั่งไม่สามารถจะแล่นผ่านหมู่ประชาชนที่คอยเฝ้าฯ รับเสด็จฯ อยู่สองฟากทาง
ด้วยความเร็วตามปกติได้

นับเป็นครั้งแรกที่เมืองทาจูริงกาและอ่าวเพลินตีเมารีได้รับเกียรติจัดถวายการต้อนรับแด่
สิ้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ การถวายการต้อนรับได้จัดถวายอย่างสมพระเกียรติยิ่ง นายโทมัสทาทา
(Thomas Tata) ชายฉกรรจ์ชั้นหัวหน้าคนหนึ่งของชาวเผ่าเมารีได้นำพวกงาติ - แฉงกาเรา
(Ngati-Hangarau) เข้าเฝ้าฯ ด้วยทำที่ย่าเกรงพระบารมี แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรง

เสด็จพระราชดำเนินถึงเมืองทาจูริงกา

ชาวเมารีทำพิธีรับเสด็จถวายตาม
ประเพณีพื้นเมือง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบขอบใจชาวเมืองทาจิกิสถาน

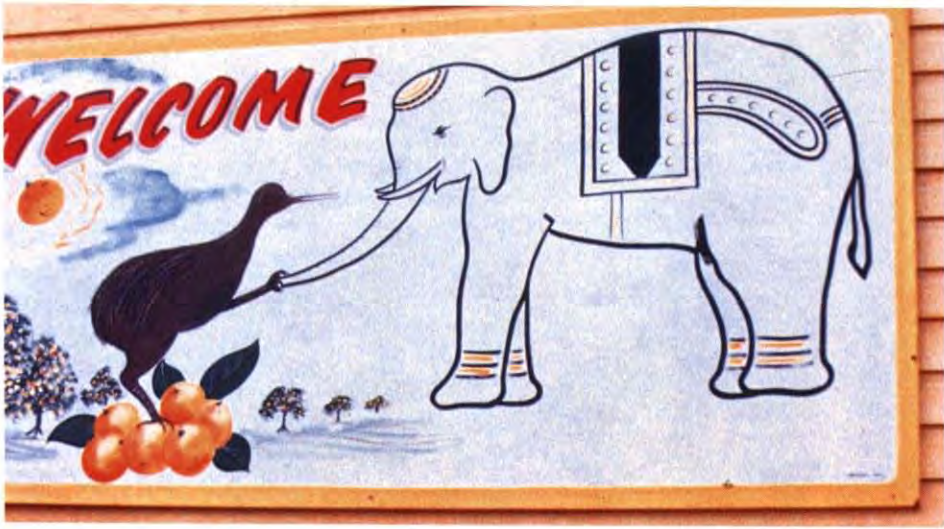
ปลุกปลอบใจผู้เข้าเฝ้าฯ ให้คลายประหม่าด้วยทรงเยี่ยมพระสรวลรับในขณะที่เขาก้มถวายบังคมเคารพ เมื่อจบพิธีของชาวเผ่าเมารีแล้ว เป็นพิธีรับเสด็จฯ ของเทศบาลเมืองทาจิกิสถานโดยภรรยา นายกรัฐมนตรีตุลเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้แล้วนายกเทศมนตรี นายดี.เอส. มิทเชล ได้กราบบังคมทูลถวาย การต้อนรับในนามของประชาชนชาวทาจิกิสถานมีความว่า ชาวทาจิกิสถานรู้สึกปลาบปลื้มและยินดี ทั้งระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าฯ ที่พระองค์เสด็จฯ มาเยือน การเสด็จฯ มาเยือน ของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างยิ่งหลวงระหว่างประเทศ ทั้งสอง คำว่าประเทศไทยซึ่งหมายถึงดินแดนแห่งความเป็นอิสระเสรีนั้น ย่อมเป็นสัญลักษณ์ แสดงให้เห็นถึงหลักมูลฐานในการดำเนินชีวิต นิวซีแลนด์ตระหนักดีว่าประเทศไทยสามารถธำรง รักษาเอกราชและอธิปไตยของตนไว้ได้อย่างมั่นคงยั่งยืนตลอดมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสตอบมีความว่า

“เรามีความยินดีมากที่ได้มาอยู่ ณ ที่นี้ และขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้ให้การต้อนรับ อย่างอบอุ่นเป็นอย่างดี เราขอขอบใจในความเป็นมิตรทั้งชาวเมารีและชาวพิวชาว (Pakeha) ทุกคน การที่เรามาที่นี่ในครั้งนี้เสมือนหนึ่งช้างมาเยี่ยมและนำความปรารถนาดีมาให้หนักก็วี ทรงปลื้มพระราชหฤทัยที่ได้เห็นหนักก็วีต้อนรับความปรารถนาดีของช้างอย่างเต็มใจยิ่ง”

พระราชดำรัสอีกตอนหนึ่งของพระองค์มีว่า

“อ่าวเพลินต์เป็นอ่าวประวัติศาสตร์ พระองค์คิดว่าดินแดนแห่งนี้มิได้ยากจนลงเลยนับ

“การที่เรามาที่นี้ในครั้งนี่เสมือนหนึ่งช่างมาเยี่ยมและนำความปรารถนาดีมาให้นกก็วี ทรงปลื้มพระราชหฤทัยที่ได้เห็นนกก็วีต้อนรับความปรารถนาดีของช่างอย่างเต็มใจยิ่ง” นี่เป็นส่วนหนึ่งของพระราชดำรัสตอบประชาชนชาวเมืองทาอูรังกา

แต่สมัยที่ปตันคึกเป็นต้นมา” พระองค์มีพระราชดำรัสต่อในท่ามกลางเสียงหัวเราะแสดงความพึงพอใจของประชาชนที่มาชุมนุมเฝ้ารับเสด็จฯ อยู่ ณ ที่นั้นว่า “ข้าพเจ้าจะไม่คิดเช่นนั้นอย่างไรได้ในเมื่อท่านทั้งหลายยังคงปกป้องรักษาดินแดนแห่งนี้ไว้ด้วยความภาคภูมิใจและด้วยความขยันขันแข็งในการปฏิบัติงาน”

พระองค์ทรงยกเอาพระราชดำรัสของอดีตพระมหากษัตริย์ของชาวไทยสมัยกรุงสุโขทัย (พ่อขุนรามคำแหง) ซึ่งได้จารึกเป็นหลักฐานอยู่ในศิลาจารึกขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” ซึ่งมีความหมายว่าความอุดมสมบูรณ์ในผืนแผ่นดินไทยย่อมหาได้จากพื้นดินอีกตอนหนึ่งของพระราชดำรัสของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์เดียวกันนี้ได้กล่าวว่า ประชาชนของพระองค์ทุกคนย่อมมีเสรีภาพในการค้าขายและอยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง นี่ย่อมเป็นหลักมูลฐานของระบอบประชาธิปไตยซึ่งประเทศไทยได้มีมาแต่กาลนานและนิวซีแลนด์ก็มีเสรีภาพเช่นนั้นเหมือนกัน

เมื่อได้ประทับพักชั่วคราว นายกเทศมนตรีเมืองทาอูรังกาก็ได้จัดถวายพระกระยาหารกลางวันรับรอง ณ ซานฟรานซิสโกริเซฟชั่นรูมส์ เวลา 14.45 น. เสด็จฯ กลับโฮเต็ลนิวทาอูรังกา เวลา 15.00 น. เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งออกจากเมืองทาอูรังกาไปยังเมืองโรโตรัว มีระยะทางประมาณ 54 ไมล์ เส้นทางเสด็จฯ ผ่านถนนสายต่างๆ ดังนี้ แสรริงตันสตรีท, เดอะสแตร์นด, สปริงสตรีท, คาเมรอนโรัด, แอฟเวนิว ที่ 15, ทางหลวงสาย 2, เวลคัมเบย์โรัด, ทางหลวงสาย 2, จากนั้นผ่าน เดอะ ปูเก, ทางหลวงสาย 33, เข้าสู่เมืองโรโตรัวผ่านไวโอราโรัด, เพนตันสตรีท

นายกเทศมนตรีเมืองโรโตรั่วจัดงานชีวิตริเซฟชั่นถวาย ณ หอประชุมซาว์เซลล์

การแสดงของชนเผ่าเมารีในงานชีวิต
ริเซพชั่น

เวลา 17.00 น. เศษ เสด็จฯ ถึงแกรนด์ไฮเต็ลในเมืองโรโตรัวซึ่งทางการจัดถวายเป็นที่ประทับ
แรม นายกเทศมนตรีเมืองโรโตกัว (นายเอ.เอ็ม.ลินตัน) เฝ้าฯ รับเสด็จฯ เสวยพระกระยาหาร
ค่าเป็นการส่วนพระองค์ ณ ไฮเต็ลที่ประทับ

เวลา 20.15 น. เสด็จฯ จากไฮเต็ลที่ประทับไปยังหอประชุมซาว์นเซลล์ นายกเทศมนตรี
เมืองโรโตรัวจัดงานชีวิตริเซพชั่นและการแสดงของชนเผ่าเมารีถวาย ในงานถวายการรับรอง ณ
หอประชุมแห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสด้วย พระราชดำรัสของ
พระองค์ตอนหนึ่งมีว่า “การอยู่ร่วมกันฉันมิตรระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์ ย่อมเป็นตัวอย่าง
ที่ดีที่ประชาชาติอื่นอาจจะดำเนินรอยตาม การอยู่ร่วมกันที่แท้จริงนั้นคือการอยู่ร่วมกันอย่างเคียง
บ่าเคียงไหล่และต่างก็เคารพโดยถือหลักถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันหลักการนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่โลกปรารถนา
เป็นอย่างยิ่ง หากนิวซีแลนด์กับไทยได้อยู่ร่วมกันฉันนี้ยิ่งนานไป ย่อมจะเป็นผลให้การอยู่รวม
กันนั้นขยายวงกว้างออกไปยังประชาชาติอื่นทั่วโลกด้วย” พระราชดำรัสอีกตอนทรงมีว่า “สมควร
จะกล่าวได้ว่าโรโตรัวเป็นสถานที่น่าท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพราะประชาชน
มีน้ำใจดีประคบกับมีภูมิประเทศสวยงามเป็นที่ตรึงตาประทับใจยิ่งนัก ในโอกาสที่ได้มาเยือน
ในครั้งนี้พระองค์ ได้พบเห็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งนั่นคือการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกระหว่างชนเผ่า
เมารีกับชนผิวขาว ชนทั้งสองชาตินี้อยู่ร่วมกันอย่างสามัคคีกลมเกลียวและยืนหยัดเคียงบ่าเคียง
ไหล่กันดี ตามความคิดเห็นของพระองค์ทรงเห็นว่า การอยู่ร่วมกันโดยสันตินั้นหมายถึงการ
อยู่ร่วมกันอย่างผาสุจริง ๆ มิใช่การอยู่ร่วมกันโดยสันติที่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อ หมายความว่า
ต้องไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่มีสงครามเย็น ไม่มีสงครามจิตวิทยาและไม่มีการทำสงคราม
ด้วยอาวุธ พระองค์มีพระราชดำรัสว่าเป็นการยากที่จะแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสันติภาพ
ที่แท้จริงและสันติภาพจอมปลอม แต่วิธีที่ดีที่สุดนั้นต้องพยายามทำความเข้าใจในตัวคนอื่นให้
ถูกต้องยิ่งขึ้น และการเสด็จฯ มาเยือนของพระองค์ครั้งนี้ ก็เพื่อที่จะมาทำความเข้าใจกับท่าน
ทั้งหลายให้ดีขึ้น ทั้งเพื่อให้ท่านทั้งหลายได้เข้าใจเราถูกต้องยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นเมื่อเราต่างก็
เข้าใจในกันและกันดีแล้ว ความเป็นมิตรของชาติเราทั้งสองก็จะกระชับแน่นยิ่งขึ้นสถาพรตลอดไป

การแสดงของชนเผ่าเมารีที่ถวายให้ทอดพระเนตร ณ หอประชุมแห่งนี้ ลำดับแรกเริ่ม
ด้วยการร้องเพลงและเต้นรำแกว่งลูกพอยรูปร่างคล้ายกับแกว่งบัณเฑาะว์ของพราหมณ์ (Poi
Dances) ลำดับที่สองเป็นการแสดงประกอบการร้องเพลง มีความหมายแสดงถึงการเดินทาง
โดยเรือแคนูจากเกาะอื่นทางทะเลได้มายังเกาะนิวซีแลนด์เมื่อโบราณกาล ลำดับสุดท้ายเป็นการ
แสดงชื่อแฟร์เวลแอกชั่นของ

วันที่ 22 สิงหาคม 2505 ตั้งแต่เช้าท้องฟ้ามีดครึ้ม ไม่มีแสงแดดเลย อากาศหนาวเย็น
เพราะฝนตกพรำมาตลอดคืน เวลา 9.30 น. นายแอลเลนเคย์ หัวหน้าตำรวจฝ่ายสืบสวนของ

เมืองโอ๊คแลนด์ นำรถยนต์มารับผมกับ พ.ต.อ.เสนอและนายแกรนท์ จากโฮเต็ล New Criterion ที่พัก มาแวะดูความเรียบร้อยของโฮเต็ลสตาร์ที่ทางการเขาจัดเป็นที่ประทับ ได้สนทนาวิสาสะกับตำรวจนอกเครื่องแบบที่เฝ้าดูแลสถานที่ สักครู่จึงได้ไปดูสภาพของศาลาเทศบาลเมืองโอ๊คแลนด์ ซึ่งตั้งอยู่มุมถนนควีนส์ ทั้งที่โฮเต็ลสตาร์ที่ประทับและศาลาเทศบาลเมืองโอ๊คแลนด์ได้ประดับธงทิว และเตรียมตกแต่งสถานที่ไว้เรียบร้อยแล้ว ต่อจากนั้นได้ไปดูท่าเรือควีนส์ ซึ่งตามหมายกำหนดการลั่นเกล้าฯ จะเสด็จฯ มาลงเรือของราชนาวิกวิวิแลนด์ที่นี่เพื่อข้ามฟากแม่น้ำสู่ท่าราชานวิ แอดมิรัลตี้สตีปส์ ฐานทัพเรือ เดวอนพอร์ต ผังตรงข้าม ออกจากท่าเรือควีนส์ นายแอลเลนเคย์พาผมนั่งรถยนต์เลาะไปตามอ่าวฮอบสัน (Hobson Bay) ซึ่งเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนชาวเมืองด้วยการมาตกปลาและเล่นเรือใบ ข้ามสะพานซึ่งทอดข้ามอ่าวฮอบสัน สะพานนี้มีความยาวประมาณ 1 กม. เศษ เห็นจะยาวไม่น้อยไปกว่าสะพานโกลเด้นเกตของเมืองซานฟรานซิสโกในอเมริกา มีการเก็บเงินค่าผ่านสะพานเหมือนสะพานบางปะกงของเราแต่ก่อนเหมือนกัน ค่าผ่านสะพาน 2 ซิลลิง (ประมาณ 5 บาท) ต่อรถยนต์ 1 คัน รถยนต์ทุกขนาดทุกชนิดราคาเดียวกัน วิธีการชำระเงินค่าผ่านสะพานเป็นวิธีการเดียวกับสะพานโกลเด้นเกตคือเวลารถยนต์แล่นมาถึงเชิงสะพาน ผู้ขับขี่ได้ชำระเงินแก่เจ้าหน้าที่สะพานแล้วไม่มีการให้ตั๋ว แต่เลขจากเครื่องกลไกของสะพานจะขึ้นบอกโดยอัตโนมัติให้ทราบเองทันทีว่ารถผ่านไปกี่คัน และผู้นำรถยนต์ผ่านจะต้องชำระทุกคันไม่ยกเว้นแม้รถเจ้าหน้าที่ รู้สึกว่าวิธีการชำระเงินเช่นนี้จะประหยัดเวลาและป้องกันการทุจริตได้ดีกว่าการใช้ตั๋วมาก ไปถึงฐานทัพเรือ เดวอนพอร์ตพอดีเป็นเวลาที่เขากำลังซ้อมการรับเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีการยิงสลุต โดยสมมุติเรือยนต์พระที่นั่งข้ามฟากมาจากท่าเรือควีนส์ ที่ใกล้ประตูทางเข้าด้านหน้าของเดวอนพอร์ต เนวิล เบส มีป้ายห้ามถ่ายภาพปิดประกาศไว้ นายแอลเลนเคย์ บอกกับผมว่า หากต้องการถ่ายภาพก็จะขออนุญาตเจ้าหน้าที่กองทัพอเรือเขาให้ ผมเห็นว่าดูจะรบกวนในสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะเป็นเขตทหารเขาย่อมสงวนและหวงห้าม จึงบอกว่าขออยู่แค่หน้าประตู ไม่ประสงค์จะเข้าไปภายในหรือถ่ายรูป เพราะที่เมืองไทยสถานที่เช่นนี้เราก็ห้ามเรื่องการถ่ายภาพเหมือนกัน เป็นระเบียบเดียวกัน เราเป็นเจ้าหน้าที่ควรช่วยกันรักษาระเบียบจะดีกว่า

ออกจากฐานทัพเรือ เดวอนพอร์ต ได้มาแวะรับประทานอาหารกลางวันภัตตาคารชายทะเลระหว่างทาง เสร็จแล้วผมแวะที่สำนักงานของบริษัทการบิน TEAL เพื่อตรวจสอบเวลาและสำรองที่นั่งล่วงหน้าสำหรับเครื่องบินที่จะเดินทางล่วงหน้าต่อไปยังเมืองไครส์เชิร์ชพຽນนี้เข้า (23 ส.ค. 05) ได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่ของบริษัทการบินเรื่องที่นั่งว่าได้จัดเตรียมไว้ให้เรียบร้อย 3 ที่ คือ ผม พ.ต.อ.เสนอ และนายแกรนท์ เครื่องบินจะออกจากสนามบินเมืองโอ๊คแลนด์เวลา 08.30 น. ตรงไปเมืองไครส์เชิร์ชเลยโดยไม่ต้องแวะเวลลิงตัน

ออกจากที่นั่นได้เลยไปดูพิพิธภัณฑ์ Auckland War Memorial Museum ซึ่งเป็นสถานที่

ที่ล้นเกล้าฯ จะเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรในเช้าวันที่ 23 สิงหาคม 2505 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้ ตั้งอยู่บนเนินสูงเป็นเอกเทศ มีบริเวณกว้างขวาง มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นร่มรื่นโดยรอบ เห็นพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานในการสงครามของเมืองไอ้คแลนด์แห่งนี้แล้วอดคิดถึงพิพิธภัณฑ์สถานของเราที่กรุงเทพฯ ไม่ได้ เพราะชาติที่มีอารยธรรมและวัฒนธรรมมาแต่โบราณกาล เขามักจะประกวดประชันกันนำโบราณวัตถุออกแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ชาวต่างชาติที่ผ่านมาหรืออนุชนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านวัฒนธรรม ศิลปกรรม ในอดีตของบรรพชนแห่งชาตินั้น ๆ ฉะนั้นทรัพย์สมบัติอันล้ำค่าในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานของทุกชาติ เขาจึงต้องระมัดระวังในเรื่องการดูแลรักษาเป็นอย่างมาก ทั้งสถานที่ก็ต้องจัดให้อุณหภูมิพอสมควร โดยพิพิธภัณฑ์สถานของแทบทุกประเทศเขามักจะสร้างให้เป็นสถานที่เอกเทศมีบริเวณกว้างขวาง มีไม้ดอกไม้ใบร่มรื่นสวยงามเพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้าชมมีจินตนาการไปได้ไกลสำหรับพิพิธภัณฑ์สถานของเราจะคับแคบแออัดมากไป และต้องเสียหายไปบ้างบางส่วนเมื่อคราวไฟไหม้โรงละครศิลปากร ฉะนั้น หากมีสถานที่ที่จะขยับขยายหรือเปลี่ยนแปลงให้ได้ที่กว้างขวางเป็นเอกเทศแบบนานาประเทศเขาได้ ก็น่าจะพิจารณาเคลื่อนย้ายไป

ที่พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานในการสงครามของเมืองไอ้คแลนด์แห่งนี้เป็นตึกสามชั้น ที่ยอดตึกด้านหน้าภายนอกอาคาร มีอักษรภาษาอังกฤษจารึกไว้ว่า

MCM XIV-MCM XVIII

The whole earth is the sepulchre of famous men but in foreign lands also by memorials
graven not on stone but on the hearts of men

หากจะถอดความเป็นภาษาไทยก็คงมีความหมายดังนี้

“สมัยศตวรรษที่ 14 ถึงศตวรรษที่ 18

ณ สุสานอันเป็นที่สิงสถิตของวีรชนแห่งชาติ ซึ่งได้ไปเสียชีวิต ณ ต่างแดนนี้ นามของท่านที่ได้จารึกไว้เพื่อความทรงจำแก่บรรดาชาวเรา นั้น มิใช่จะสลักติดอยู่แต่ที่แผ่นศิลาในสุสานนี้เท่านั้นไม่ หากแต่ยังได้จำหลักไว้ในดวงใจของชาวเราทุกผู้ทุกนามตลอดไปด้วย”

ที่เหนือประตูทางเข้าพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีอักษรภาษาอังกฤษจารึกไว้ว่า

The citizens of Auckland raised this building to the memory of those from the province
Who served in the great war MCM XIV-MCM XVIII they were a wall unto us both by night
and by day.

หากจะถอดความเป็นภาษาไทยก็คงมีความหมายดังนี้

“ประชาชนชาวเมืองโอ๊คแลนด์ได้สร้างอนุสรณ์สถานแห่งนี้ขึ้นไว้ เพื่อความทรงจำในวีรกรรมของวีรชนชาวนิวซีแลนด์ ผู้เสียสละชีวิตรับใช้ชาติในมหาสงครามสมัยศตวรรษที่ 14 ถึงศตวรรษที่ 18 นามของท่านผู้มีเกียรติเหล่านี้จะปรากฏอยู่ ณ ผนังตึกอนุสรณ์สถานแห่งนี้ トラบซันจินรินดร”

เมื่อได้ผ่านเข้าไปภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้แล้ว จะได้ชมสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นล่าง (GROUND FLOOR)

ทางปีกขวาของอาคาร เป็นห้องแสดงวัตถุสิ่งของ เกี่ยวกับมนุษยวิทยาทางภาคพื้นแปซิฟิกตอนใต้ (HALL OF SOUTH PACIFIC ETHNOLOGY) ซึ่งประกอบด้วยวัตถุสิ่งของที่ทำและใช้อยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ของบุคคลสามเชื้อชาติ (ดูภาพประกอบ)

1. เชื้อชาติโปลินีเซีย ได้แก่พวกที่อยู่ตามหมู่เกาะคุก, ตาฮิติ, มาเควสซา อีสเตอร์ และฮาไวอิ
2. เชื้อชาติไมโครนีเซีย ได้แก่พวกที่อยู่ตามหมู่เกาะกิลเบิร์ตและเอลไลซ์
3. เชื้อชาติเมลานีเซีย ได้แก่พวกที่อยู่ตามหมู่เกาะนิวกินีผ่านโซโลมอนส์ ไปจนถึงฟีจี

วัตถุสิ่งของที่น่าออกแสดงมี เสื้อผ้าทาปา (Tapa Cloth) เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการจับปลาในมหาสมุทรและพืชที่ใช้เป็นอาหาร

ทางปีกซ้ายของอาคาร เป็นห้องแสดงประวัติศาสตร์ของโลกในสมัยโบราณเกี่ยวกับมนุษยวิทยานับแต่สมัยหินจนถึงสมัยโลหะทองบรอนซ์ (Bronze Age) ว่ามีความเป็นมาอย่างไร

1. แสดงแหล่งอารยธรรม ของอียิปต์ กรีกและโรมัน
2. แสดงแหล่งวัฒนธรรม ของแอฟริกา อินเดีย จีน ทิเบต อเมริกา ออสเตรเลีย บอร์เนียว และหมู่เกาะต่าง ๆ ในมหาสมุทรอาร์คติก

ทั้งได้นำเอาเครื่องปั้นดินเผา และหยกจีนสมัยโบราณกับเครื่องปั้นและทองบรอนซ์ของญี่ปุ่นสมัยโบราณมาแสดงด้วย

ห้องโถงใหญ่กลางอาคาร เป็นห้องแสดงศิลปกรรมของพวกชนเผ่าเมารีประกอบด้วยอาคารที่ประชุมของพวกเมารี โรงเก็บของ เรือแคนูที่ใช้ทำสงครามในสมัยโบราณพร้อมด้วยอุปกรณ์เครื่องมือเกาะสลักซึ่งได้แก่เครื่องมือที่เป็นหินและเหล็กกล้า

ด้านขวาของห้องโถง เป็นห้องแสดงเครื่องมือและอาวุธของพวกเมารีประกอบด้วย

อาวุธในการทำสงคราม เครื่องมือในการทำสวน การก่อสร้างและการแกะสลัก เครื่องมือจับปลา เครื่องมือจับสัตว์ อาหารและเครื่องใช้ในการทำอาหาร

ด้านซ้ายของห้องโถง เป็นห้องแสดงศิลปะวัตถุที่เป็นเครื่องประดับของพวกแมรี ได้แก่ ติกิ (Tiki) หรือหยก เสื้อผ้า มีเสื้อคลุม ชุดดนตรี ชุดฝังศพ เครื่องมือในการสัก เครื่องหย่อนใจ (Pastimes)

ห้องเรือแคนู แสดงเรือแคนูที่ใช้ในย่านแปซิฟิก มีทั้งของจริงและภาพเขียนติดแสดงไว้ตามฝาผนัง

หอดูดาว อยู่ด้านขวาถัดจากห้องเรือแคนู

ชั้นสอง (FIRST FLOOR)

ทางปีกซ้ายของอาคาร เป็นห้องพิพิธภัณฑ์นกได้แก่นกชนิดต่าง ๆ ที่มีอยู่ในนิวซีแลนด์ รวมทั้งนกกีวด้วย นกทั้งหมดได้สถาปนาใส่ตู้กระจกไว้ให้เห็นลักษณะ ขนาดรูปร่างเหมือนนกมีชีวิตจริง ๆ

ห้องประวัติศาสตร์ธรรมชาติ เป็นห้องที่แสดงเกี่ยวกับพฤกษศาสตร์ ได้แก่วิวัฒนาการของชีวิตพืช โดยเฉพาะพืชในย่านแปซิฟิก พืชที่นำมาทำสีย้อมผ้า ยารักษาโรค ฝักฝ้ายลินิน ต้นไม้ที่ใช้เป็นประโยชน์ในการประดิษฐ์เครื่องเรือนและของใช้ ยางเคารี (Kauri Gum) แมลงและผีเสื้อต่าง ๆ

ที่เฉลียง มีเครื่องสายคราม เครื่องแก้วและเครื่องเงิน เครื่องทองบรอนซ์ เครื่องเคลือบนาฬิกาในสมัยต่าง ๆ

ทางปีกขวาของอาคาร เป็นห้องแสดงธรณีวิทยา มีแร่ธาตุต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีภาพแบบเรือต่าง ๆ ที่ใช้ในสมัยโบราณ นกต่างถิ่น (Exotic Birds) สถาปนาไว้ จำพวกสัตว์ต่าง ๆ ในป่าของนิวซีแลนด์สถาปนาไว้ กับลำดับภาพชีวิตในสมัยต่าง ๆ

ที่ระเบียงบันไดของชั้นกลาง (ระหว่างชั้นล่างกับชั้นสอง) มีเสตมป์ไปรษณียากรนานาชาติและเงินเหรียญในสมัยต่าง ๆ แสดง

ชั้นสาม (SECOND FLOOR)

เป็นชั้นที่แสดงถึงอนุสรณ์สถานเพื่อความทรงจำในมหาสงครามโลกครั้งที่สอง

ทางปีกซ้ายของอาคาร มีการแสดงภาพเขียนสีน้ำมันและหุ่นในตู้กระจกแสดงถึงการรบในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองด้านมหาสมุทรแปซิฟิก นอกจากนี้ก็มีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ยึดมาได้จากข้าศึกในการรบครั้งนั้น ตามแนวรบด้านต่าง ๆ มีปืนเล็ก, ปืนใหญ่, ลูกกระเบิด, ธงชัยเฉลิมพล, รถเกราะ, เครื่องบินญี่ปุ่น ตลอดจนทั้งเครื่องแบบและเหรียญตราต่าง ๆ

ทางปีกขวาของอาคาร แสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ยึดได้จากข้าศึก มีทั้งญี่ปุ่นและเยอรมัน (ปืนใหญ่, ปืนเล็กยาว, ปืนพกขนาดต่าง ๆ, ดาบและลูกกระเบิด)

แสดงภาพและหุ่นจำลองของเรือรบต่าง ๆ ของนิวซีแลนด์ที่ใช้ในการสงครามขณะนั้น
แสดงเครื่องบินรบแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในสมัยนั้น

แสดงการรบของพวกเมารีในสมัยโบราณ

ตามผนังตึกหลายด้านของชั้นนี้มีรายชื่อของทหารหาญผู้สละชีพเพื่อประเทศชาติ และเพื่อรักษาสันติสุขของโลกในหลายต่อหลายสมรภูมิจารึกไว้ด้วยตัวอักษรทองแดงนูนพร้อมทั้งมีธงชัยเฉลิมพลของกองทัพที่ได้ผ่านสมรภูมิในสมัยนั้น ๆ ประดับไว้ด้วย ทุกผนังตึกมีถ้อยคำจารึกประกอบว่าเป็นการรบสมัยใดที่ใด ต่อท้ายว่าเพื่อเตือนความทรงจำแก่นุชนรุ่นหลัง ๆ และเพื่อแสดงว่าพวกเราไม่เคยลืมคุณงามความดีของบรรดาวีรชนผู้มีเกียรติเหล่านั้นเลย

ออกจากพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้นั่งรถยนต์ชมทิวทัศน์รอบ ๆ เมือง เมืองโอ๊คแลนด์ได้ชื่อว่าเป็นเมืองด่านหน้าของนิวซีแลนด์ (The Gateway to New Zealand) มีความหมายว่า ผู้จะเดินทางเข้าสู่ดินแดนแห่งนี้ก็จะต้องผ่านเมืองนี้เข้าไปก่อนเป็นลำดับแรก เพราะเป็นทั้งเมืองท่าเรือที่ใหญ่โตและเป็นเมืองที่มีเครื่องบินพาณิชย์ผ่านมากด้วย มีพลเมืองถึง 448,200 คน ซึ่งนับว่าเป็นเมืองใหญ่โตและมีพลเมืองหนาแน่นกว่าเมืองใด ๆ ในนิวซีแลนด์ เป็นเมืองที่มีทัศนียภาพสวยงาม มีหาดทรายชายทะเลที่น่าลงเล่นและอากาศก็ดีเกือบตลอดปี จึงเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจากที่ต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลกมักจะมาพักผ่อนเสมอมิได้ขาด

กลับถึงโฮเต็ลที่พัก ผ่านโฮเต็ลสตาร์ที่ประทับเวลา 15.00 น.เศษ มีตำรวจในเครื่องแบบรักษาการณ์ทั้งที่หน้าโฮเต็ลและภายในหลายคน มีป้ายห้ามจอดรถติดไว้หน้าโฮเต็ลเป็นระยะเกือบช่วงตึก คงเตรียมไว้ให้เป็นที่จอดรถยนต์ในขบวนเสด็จฯ

สำหรับรายละเอียดในการเสด็จพระราชดำเนินของล้นเกล้าฯ ในวันที่ 22 สิงหาคม 2505 มีดังนี้

เวลา 09.30 น. เสด็จฯ จากแกรนด์โฮเต็ลที่ประทับโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังท่าบลาน้ำพุร้อนวาคาเรวาทอมัลลีเซฟ เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านตัวอย่างของชนเผ่าเมารีซึ่งทางการของเมืองนี้ได้รับการไว้ให้ชาวต่างชาติที่ผ่านมาได้ชม ที่ประตูทางเข้ามีอนุสรณ์สถานของพวกนักรบ

ทอดพระเนตรหมู่บ้านตัวอย่างของชนเผ่าแมริที่ตำบล
น้ำพุร้อนหาคาเรวเรวเทอมัลรีเซฟ

สตรีซึ่งหัวหน้าชาวเผ่าแมริจัดถวาย
ให้เป็นผู้นำเสด็จทอดพระเนตร
บริเวณรอบ ๆ

แบบบ้านซึ่งมีรูปสลักเทพเจ้าของชาวเมารี

เผ่าเมารีที่เสียชีวิตทางสมรภูมิด้านตะวันออกกลางและอิตาลีในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อเสด็จฯ มาถึงผู้อำนวยการส่งเสริมการท่องเที่ยวกรมประชาสัมพันธ์ของนิวซีแลนด์ นาย ดับลิว.จี. สตีเฟน และภรรยากับหัวหน้ามัคคุเทศก์ชาวเมารี นาง Emiley ซึ่งคอยเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายตัวและนำเสด็จฯ มายังหอประชุมของชนเผ่าเมารี ก่อนเสด็จฯ ถึงหอประชุมได้เสด็จฯ ผ่านสะพานไม้ข้ามลำธารปูอาเรงกา (Puarenga Stream) ซึ่งเป็นลำธารน้ำใสสนิทมาก มีกระแสน้ำไหลเอื่อยๆ ทั้งไม่สู้ลึกนัก นักท่องเที่ยวมักชอบโยนเหรียญเงินลงไปเพื่อให้เด็ก ๆ ชาวเมารีพื้นเมืองแสดงความสามารถพุ่งหลาวจากบนสะพานลงไปม้วนขึ้นมาเป็นบำเหน็จ ข้ามสะพานนั้นไปแล้วก็เสด็จฯ ถึงหอประชุม ณ ที่นั้น นาง Emiley ได้ถวายการแนะนำมัคคุเทศก์สตรีเมารีในเครื่องอาภรณ์ประดับกายประจำเผ่าอีก 5 คน คือ Hopeni, Annie, Kere, Susie, และ Katie ซึ่งในจำนวนนี้ 4 คน คือ Susie, Hopeni Annie และ Emiley เคยเป็นมัคคุเทศก์นำเสด็จฯ พระราชินีอาลิซาเบธที่สองแห่งอังกฤษและท่านดยุ๊กแห่งเอดินเบิร์ก เมื่อครั้งเสด็จฯ มาเยือนหมู่บ้านนี้เมื่อ ค.ศ. 1953 มาแล้ว ระหว่างเสด็จฯ ทอดพระเนตรบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้านนี้ ท้องฟ้ามีตึกครีมีละอองฝนประกออบกับมีหมอกคว้นกัมะถันพวยพุ่งไปทั่วบริเวณ ยิ่งบริเวณด้านหลังซึ่งมีบ่อน้ำพุร้อนพวยพุ่งสูง และมีบ่อโคลนเดือดยังมีหมอกคว้นกัมะถันแผ่หนาทึบ เส้นทาง

ทอดพระเนตรที่ประชุมอันเป็นสถาน
ศักดิ์สิทธิ์ของชาวเมารี

น้ำพุร้อนวาคาเรวาวา

เสด็จฯ บางตอนมีน้ำฝนนองพื้นดินถึงกับเป็นโคลน มัคคุเทศก์ได้นำเสด็จฯ ทอดพระเนตรภายในบริเวณหมู่บ้านแห่งนี้โดยทั่วถึง ก่อนที่จะเสด็จฯ กลับ ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จฯ เข้าไปในห้องประชุมประจำหมู่บ้านของชาวเผ่าเมารี ซึ่งภายในห้องประชุมตามเสาและตามผนังทุกด้านซึ่งเป็นไม้ ได้แกะสลักเป็นภาพฝีมือวิจิตรประณีต ณ สถานที่แห่งนี้ชาวเผ่าเมารีได้ร่วมชุมนุมร้องเพลงเป็นภาษาเมารีถวายพระพรด้วย ประชาชนเผ่าเมารี ณ หมู่บ้านแห่งนี้ เมื่อได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถโดยใกล้ชิด ต่างก็พากันสรรเสริญในพระบุคลิกภาพตลอดจนพระสิริโฉมอันงดงามของพระองค์ ถึงกับพากันขนานพระนามของพระองค์เป็นภาษาเมารีว่า “Te kahurangi o te rawhiti” (Little treasure of East) อันหมายถึงพระองค์เปรียบเสมือน “อัญมณีดวงน้อยอันล้ำค่าแห่งบูรพาทิศ”

เวลา 10.44 น. เสด็จฯ จากหมู่บ้านน้ำพุร้อนหาวาเรวาเรวาท่อมัลลีเซฟไปยังเมืองแฮมิลตัน เส้นทางเสด็จฯ ได้เสด็จฯ ผ่านตัวเมืองโรโตรัวอีกครั้งหนึ่ง แล้วไปตามถนนแนลสัน สตรีท, ฟริต สตรีท, เพนตัน สตรีท, อาโมฮายู สตรีท, ตูตานิโค สตรีท, อาราวาสตรีท, เพนตัน สตรีท, เม็มมอเรียลไดร์วี, เลค ไรด์, แพร์รี สปริงไรด์ ต่อจากนั้นเสด็จฯ เข้าเมืองแฮมิลตัน ผ่านทางหลวงสาย 5 และสาย 1 ไปยังไฮเตลริเวอร์รินา แถบตะวันออกของเมืองแฮมิลตัน

เวลา 12.45 น. เสด็จฯ มาถึงไฮเตลริเวอร์รินา นายกเทศมนตรีเมืองแฮมิลตัน (ดร.เดนิส รोजเจอร์ส) เฝ้าฯ รับเสด็จฯ เมื่อได้ประทับพักชั่วคราว เวลา 13.15 น. จึงเสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังห้องรับรองคาร์โดรนารีเซฟชั่นรูมส์ ขบวนเสด็จฯ ผ่านกลางตัวเมืองแฮมิลตัน ตามเส้นทางแกรย์ สตรีท, บริดจ์ สตรีท, และ วิคเตอเรีย สตรีท

เวลา 13.30 น. นายกเทศมนตรี ดร.เดนิส รोजเจอร์ส ได้ถวายพระกระยาหารกลางวันรับรอง ณ ห้องรับรองคาร์โดรนารีเซฟชั่นรูมส์ ในระหว่างการถวายพระกระยาหารกลางวันรับรอง ณ สถานที่แห่งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำรัสว่า

ประชาชนชาวไวคาโต (Waikato) มีความบึกบึนทนแดดทนฝน (Water-proof) บริเวณชนบทของไวคาโตจึงเต็มไปด้วยฟาร์มซึ่งเจริญและเป็นระเบียบงดงามน่าดูยิ่งนัก โลกสมัยปัจจุบันนี้ทุกคนต้องมีความคิดก้าวหน้า พระองค์รู้สึกดีใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อได้มาเห็นพวกเขาทำได้ใช้วิทยาศาสตร์ประกอบกับวิทยาการแผนใหม่ในการพัฒนาฟาร์ม ยิ่งกว่านั้นพลังงานไฟฟ้าของที่นี่ ยังเป็นอุปกรณ์สำคัญในการพัฒนาฟาร์มให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างดีด้วย ในการพัฒนาการกสิกรรมให้เจริญก้าวหน้านั้น ไม่มีสิ่งใดจะสำคัญยิ่งไปกว่าการทำงานด้วยความขยันขันแข็ง พระองค์เห็นว่าประชาชนเมืองนี้มีความขยันขันแข็งกันดี จึงแนพระราชหทัยว่าคงจะได้รับผลสำเร็จด้วยกันทุกคน

ประเทศไทยก็เป็นประเทศกสิกรรมเหมือนกัน ทั้งการกสิกรรมยังมีความสำคัญเสมือน

กระดุกสันหลังของประเทศด้วย บทบาทสำคัญอันหนึ่งของการกสิกรรมก็คือว่าเรากำลังทำการต่อสู้ซึ่งเป็นการต่อสู้หลายสิ่งหลายอย่างด้วยกัน การต่อสู้ที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่การต่อสู้ให้พ้นจากความหิว ทั้งนิวซีแลนด์และประเทศไทยต่างก็ต้องทำการต่อสู้เพื่อให้พ้นจากหิวเหมือนกัน พระองค์รู้สึกดีใจที่เราเอาชนะมันได้

พระองค์รู้สึกตื่นเต้นและเป็นสุขใจ เมื่อได้มาพบเห็นนครไวกาโตเนิ่งตามมาดูและล้อมรอบไปด้วยฟาร์มที่เจริญก้าวหน้ามาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและพระองค์ ขอขอบใจประชาชนชาวไวกาโตและแฮมิลตันที่ได้มีน้ำใจดี ให้การต้อนรับพระองค์ด้วยไมตรีจิตอันอบอุ่นยิ่ง

ก่อนจะเสด็จฯ ออกจากเมืองแฮมิลตัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานหีบบุหรีมีพระปรมาภิไธยย่อแก่ ดร.เดนิส รोजเจอร์ส นายกเทศมนตรีเมืองแฮมิลตัน ทั้งได้มีพระราชดำรัสพร้อมทั้งทรงพระสรวลน้อย ๆ ว่า พระองค์ได้พระราชทานหีบบุหรีให้แก่นายกเทศมนตรีมา 3 เมืองแล้วในการเสด็จฯ มาในระยะ 2 วันนี้ แต่เพิ่งเห็นนายกเทศมนตรีเมืองนี้ที่สุบบุหรี (จะเป็นด้วยการรักษาอนามัยหรือเกี่ยวกับการประหยัดก็ไม่ทราบ เท่าที่สังเกตเห็น รู้สึกว่าชาวนิวซีแลนด์สุบบุหรีกันน้อยมาก หากคิดเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์กับชาติอื่น ๆ แล้ว)

เวลา 16.00 น. เศษ ลันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์เสด็จออกจากเมืองแฮมิลตันโดยรถยนต์พระที่นั่งเพื่อเสด็จฯ มายังเมืองโอ๊คแลนด์ ฝนตกพรำมาตั้งแต่เช้าไม่ขาดระยะเลย แสงแดดก็ไม่มี ทำให้อากาศหนาวเย็น ตามหมายกำหนดการลันเกล้าฯ จะเสด็จฯ ออกจากเมืองแฮมิลตันเวลา 15.15 น. แต่เนื่องจากฝนเป็นอุปสรรคจึงทำให้การเดินทางต้องล่าไปกว่ากำหนด ตั้งแต่เวลา 16.00 น. เศษ ล่วงมาประชาชนชายหญิงชาวเมืองโอ๊คแลนด์หลายร้อยคนได้มายืนรอรับเสด็จฯ ที่ทางเดินเท้าบริเวณใกล้ไฮเต็ลสตาร์ทั้งสองฟากถนน ได้ทราบจากวิทยุของตำรวจส่งข่าวมาให้ทราบว่าขบวนเสด็จฯ ออกจากเมืองแฮมิลตันล่ากว่ากำหนดประมาณ 1 ชั่วโมง ฉะนั้นคงจะเสด็จฯ มาถึงไม่ก่อนเวลา 18.30 น. เวลายังเย็นลงประชาชนที่มาคอยรอรับเสด็จฯ ยิ่งทยอยกันมามากขึ้น ๆ วิทยุของตำรวจเขาก็คอยประกาศให้ประชาชนที่รอรับเสด็จฯ ตามเส้นทางเสด็จฯ และที่แถวหน้าไฮเต็ลที่ประทับทราบเป็นระยะ ๆ ว่าขบวนเสด็จฯ มาถึงไหนแล้ว ได้ทราบข่าวจากวิทยุของตำรวจว่ารถยนต์พระที่นั่งประสบอุบัติเหตุยางรถยนต์ล้อหลังข้างซ้ายแตกขณะเสด็จฯ ออกจากเมืองแฮมิลตันมาได้ไม่นานนัก ขบวนรถต้องหยุด ลันเกล้าฯ ทรงเปลี่ยนรถยนต์พระที่นั่ง

ประมาณเวลา 18.00 น. ทหารอากาศนิวซีแลนด์ประมาณ 1 กองร้อยได้มาเสริมกำลังเรียงรายสลับกับตำรวจในเครื่องแบบรักษาการณ์แถวหน้าไฮเต็ลที่ประทับทั้งสองฟากถนน นอกจากนั้นยังมีตำรวจสุนัขจิ้งจอก 2 ตัวมายืนเฝ้าตรึงริมถนนหน้าประตูทางเข้าไฮเต็ลที่

ประทับข้างละตัวดูแปลกตาดีเพราะยังไม่เคยเห็นที่ได้จัดเช่นนี้มาก่อน การจราจรบนถนนหน้าไฮเต็ลเริ่มปิดมิให้ยวดยานทุกชนิดผ่านตั้งแต่เวลา 18.30 น. ขณะนั้นฝนดูจะตกหนาเม็ดขึ้นประชาชนก็ได้ลดน้อยถอยลงเลย ผมกับ พ.ต.อ.เสนอ สงสารนายแกรนด์ที่ต้องมาคอยยืนตากฝนอยู่กับผมด้วย เลื่อกันหนาวซึ่งมิได้กันฝนของผมเปียกชุ่มโชกมาถึงเสื้อสักหลาดสากลข้างใน เพราะไม่มีแม่แต่หมวกหรือร่มช่วย เห็นศรัทธาของประชาชนชาวเมืองเขาทนได้ ผมก็ต้องอดทนทั้งรำลึกอยู่เสมอว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติด้วย ประมาณเวลา 19.15 น. รถยนต์วิหุยน้าของตำรวจมีป้ายหน้ารถติดไว้ว่า

Royal Party Approaching

Please Pull Down and Stop

(รถยนต์ในขบวนเสด็จ กำลังตามมา โปรดลดความเร็วแล้วหยุดแอบ) ได้แล่นผ่านมาถึงหน้าไฮเต็ล ตำรวจในรถยนต์ได้ร้องประกาศทางเครื่องขยายเสียงว่ารถยนต์คันที่สองที่ตามมาคือรถยนต์พระที่นั่ง ประชาชนซึ่งไม่น้อยกว่า 6 - 7 ร้อยคนสองฟากถนนต่างก็ฮือกันลงไปในถนน มิใช่ที่ตำรวจและทหารจะกันก็ไม่ยอมฟังคำห้ามปรามเพราะอยากเห็นพระพักตร์ของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์โดยใกล้ชิด พอรถยนต์พระที่นั่งแล่นเข้าเทียบประตูทางเข้าสตาร์ไฮเต็ล เสียงปรบมือและเสียงร้องฮือ ๆ ฮูเร ฮือ ๆ ฮูเร ติดต่อกันดังกึกก้องหวั่นไหว อากาศขณะนั้นก็ขมุกขมัวมากเพราะพลบค่ำแล้วแสงไฟฟ้าน้ำไฮเต็ลก็ไม่สู้สว่างนักเพราะไม่ได้เตรียมการว่าจะเสด็จ มาถึงค่าขนาดนั้นฝนก็ยิ่งตกหนาเม็ดโดยไม่เบาบางลงเลยดูราวกับจะทำหายศรัทธาของประชาชน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถเสด็จลงจากรถยนต์พระที่นั่งก็เสด็จเข้าสู่ไฮเต็ลที่ประทับเลย ประชาชนทั้งหญิงชายบ้างอ้อมลูกจูงหลานต่างยังไม่ยอมกลับเพราะคงเห็นพระพักตร์ของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ไม่เต็มอ้อมที่อุตสาห์ยืนกรำฝนคอยเฝ้าชมพระบารมีอยู่เป็นเวลานานับชั่วโมง ๆ จึงพากันยืนออแน่นอนเต็มถนนหน้าไฮเต็ลที่ประทับจนยวดยานผ่านไปมาไม่ได้และพากันเปล่งเสียงร้องพร้อม ๆ กันว่า We want the King and we want the Queen ร้องกันอยู่ดังนี้ติดกันนานประมาณ 5 นาที นายแกรนด์ซึ่งยืนเปียกฝนชุ่มโชกไปทั้งตัวอยู่กับผมก็ยังพลอยร้องตะโกนตามประชาชนเหล่านั้นไปด้วย ผมเองนึกภาวนาอยู่ในใจขอให้ล้นเกล้าฯ ทรงสดับคำร้องขอของประชาชน เพราะหากพระองค์ได้ทรงสดับคำร้องขอก็คงได้เสด็จออกมาให้ประชาชนได้ชื่นชมพระบารมีสมความมุ่งหวังตั้งใจที่เฝ้าอดทนรอคอย คงจะมีผู้ใดไปกราบบังคมทูลให้ทรงทราบ ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์จึงเสด็จออกมาประทับยืนที่ระเบียงหน้ามุขชั้นสองของไฮเต็ล โดยมีเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์ประจำประเทศไทย ท่านเซอร์สตีเฟนแวร์รี่ ยืนเฝ้าฯ อยู่ข้างหลัง ประชาชนปรบมือถวายการต้อนรับและพากันเปล่งเสียงถวายพระพรพร้อมกัน โดยมีได้นัดหมายว่า We cheer the King and we cheer the Queen ดังติดต่อกันเป็นเวลานาน

ลันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ โดยเฉพาะสมเด็จพระบรมราชินีนาถแม้จะเริ่มมีพระอาการประชวร ทั่วเพราะถูกละอองฝนในการเสด็จฯ ทางรถยนต์ตลอดทาง ก็ทรงพระอุทสาหะตราพระราชวรกาย เสด็จออกมาประทับที่ระเบียงหน้ามุขกลางแจ้งท่ามกลางสายฝน ทรงโบกพระหัตถ์กับทรงพระสรวล ตอบรับคำร้องถวายพระพรของประชาชน แม้อากาศในขณะนั้นจะซมุกซมัวเพราะเป็นเวลาค่ำ แล้วและแม้ความหนาวจะเยือกเย็นเพราะสายฝนที่ตกมาตลอดทั้งวัน แต่ความดีมีค่าในน้ำใจ ของประชาชนชาวเมืองไอค์แลนด์ที่ตั้งตาเตรียมใจคอยรับเสด็จฯ ทำให้ผมเองทั้ง ๆ ที่ยืนเฝ้าฯ อยู่กลางแจ้งในกลุ่มประชาชนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงรู้สึกกลับอบอุ่นอย่างประหลาดเพราะ ความปีติแผ่สำราญไปทั่วกาย ประชาชนชาวเมืองที่คอยเฝ้ารับเสด็จฯ ต่างก็สมหวัง เมื่อลันเกล้าฯ เสด็จกลับเข้าภายในโฮเต็ลที่ประทับ ทุกคนก็ทยอยกันกลับด้วยดวงหน้าและดวงใจที่ปลื้มปีติ เขาคงจะกลับสู่ที่พักของเขาด้วยดวงใจที่เบิกบานและคงจะกลับไปเล่าสู่ครอบครัวของเขาให้ ทราบถึงพระบุคลิกภาพของลันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ และเขาคงจะจำและจดจำไปอีกนาน แสนนานถึงการรับเสด็จฯ ของเขาครั้งนี้

ยานพาหนะที่ใช้ในขบวนเสด็จฯ ทางรัฐบาลนิวซีแลนด์จัดหารถยนต์สีดำใหม่เอี่ยม ทั้งหมด โดยรถยนต์พระที่นั่งเป็นรถยนต์โรลส์รอยล์แก่ง รถยนต์พระที่นั่งรองเป็นรถยนต์ โรลส์รอยล์เปิดประทุน ส่วนรถยนต์ในขบวนเสด็จฯ เป็นรถยนต์แก๊งฮัมเบอร์ มีวิทยุพูด ติดต่อกันได้ทุกคัน รถทุกคันเพิ่งนำออกใช้ในการรับเสด็จฯ คราวนี้เป็นครั้งแรกและเตรียมไว้ ใช้ในงานรับเสด็จฯ สมเด็จพระราชินีอาลิซาเบธที่ 2 ซึ่งกำหนดจะเสด็จฯ มาเยือนประเทศนี้ ในเดือนมีนาคม 2506 ด้วย

ผมได้ติดต่อการงานในเรื่องการจัดการรักษาความปลอดภัยของตำรวจที่นี่ให้พล.ต.ต.ต่อศักดิ์ ยมภาค นายตำรวจราชสำนักเวรซึ่งมีหน้าที่ติดตามมาในขบวนเสด็จฯ ทราบและทั้งได้แจ้งให้ ทราบด้วยว่าผมจะต้องออกเดินทางล่วงหน้าไปก่อนขบวนเสด็จฯ ด้วยเครื่องบิน เพื่อไปติดต่อ และดูแลล่วงหน้าทางเมืองไคริสเตียซ์ในเช้าวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 23 สิงหาคม เวลา 08.30 น.

ในคืนวันนั้น (22 สิงหาคม 2505) ลันเกล้าฯ ได้เสวยพระกระยาหารค่ำเป็นการส่วน พระองค์ ณ โฮเต็ลที่ประทับ เวลา 20.15 น. ได้เสด็จฯ ไปศาลาเทศบาลนครไอค์แลนด์โดย รถยนต์พระที่นั่ง ตามเส้นทางเสด็จฯ อัลเบิร์ตสตรีท, คัสตอมส์สตรีท และควีนสตรีท ประชาชน ชาวเมืองเรียงรายรับเสด็จฯ หนาแน่นตลอดระยะทาง นายกเทศมนตรีจัดงานรับรองชีวิต รีเซปชัน ถวาย สถานีวิทยุของเมืองนี้ได้ถ่ายทอดเสียงในบริเวณงานออกอากาศให้ประชาชนได้ทราบ โดยละเอียด

ในระหว่างงานรับรองนายดี.เอ็ม.รอบบินสัน นายกเทศมนตรีได้กล่าวถวายการต้อนรับ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ด้วยการถวายพระพรเป็นภาษาเมารีเริ่มต้น ซึ่งเป็นแบบธรรมเนียมของชาวเมารีว่า

Haeremai, Haeremai, Haeremai ต่อจากนั้นจึงได้กราบบังคมทูลเป็นภาษาอังกฤษความว่า

“ข้าพระพุทธเจ้า รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มีโอกาสถวายการต้อนรับใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยชาติตระกูล การฝึกอบรมวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีสำหรับฐานันดรอันสูงส่ง”

คำกราบบังคมทูลอีกตอนหนึ่งมีว่า

“ข้าพระพุทธเจ้าถวายการต้อนรับด้วยความปลาบปลื้มปิติเป็นล้นพ้น เพราะบรรดานักเรียน นักศึกษาจากประเทศไทยได้วางตัวสนิทสนมกับชาวนิวซีแลนด์เป็นอย่างดีทั้งในโรงเรียน มหาวิทยาลัย การติดต่อค้าขาย การอาชีพต่างๆ และในสังคมทั่วไป ข้าพระพุทธเจ้าหวังว่า ความรู้และการศึกษาอบรมที่นักศึกษาไทยได้รับจากนิวซีแลนด์ไปนี้ คงจะเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ชาวไทยและประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคตด้วย”

ครั้นแล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัสตอบเริ่มต้นด้วยภาษาไทยก่อนว่า

“ข้าพเจ้าขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ต้อนรับเราอย่างดีและมีเพลงที่ไพเราะมาก” ต่อจากนั้นจึงได้มีพระราชดำรัสเป็นภาษาอังกฤษความว่า

“บัดนี้เราได้มาประจักษ์น้ำใจของเจ้าของบ้านชาวเมืองโอ๊คแลนด์ที่มีจิตเอื้ออารีในการต้อนรับเรา สมดังที่เราเคยคาดหวังไว้เมื่อก่อนจากเมืองไทยมา”

พระราชดำรัสของพระองค์อีกตอนหนึ่งทรงมีว่า

“เมื่อ 700 ปีมาแล้ว พระมหากษัตริย์ไทยทรงสั่งสอนพลกนิกรของพระองค์ให้ทำการต้อนรับอาคันตุกะทุกคนด้วยไมตรีจิตให้เต็มภาคภูมิไม่ว่าอาคันตุกะผู้นั้น จะเป็นมิตรหรือศัตรูก็ตาม เพราะในเมื่อการต้อนรับเป็นไปด้วยมิตรไมตรีเช่นนั้นแล้ว ก็จะช่วยผลทำให้มิตรเป็นมิตรสนิทยิ่งขึ้น และทั้งอาจเป็นผลทำให้ศัตรูเปลี่ยนหายกลายเป็นมิตรได้ด้วย เราหวังว่าท่านทั้งหลายคงจะเห็นเราที่เป็นมิตรอยู่แล้วเป็นมิตรสนิทยิ่งขึ้นอีก เมืองโอ๊คแลนด์นี้สวยงามน่าชมมากใครๆ ที่ได้มาเห็นก็พูดกันอย่างนี้ (เสียงประชาชนหัวเราะ) สำหรับเราเองเพียงแต่ได้ยินคำกล่าวนั้นเท่านั้น เพราะเมื่อเรามาถึงเมืองนี้ก็ปรากฏว่าเป็นเวลาค่ำมืดเสียแล้ว น่าเสียดายที่การมาเยือนของเรามีเวลาน้อยมากเพียง 20 ชั่วโมงครึ่งเท่านั้นเพราะฉะนั้นการกล่าวต้อนรับเราของนายกเทศมนตรี

จึงเท่ากับเป็นการกล่าวสงเสริมในโอกาสเดียวกันนี้ด้วย การมาครั้งนี้เรามาโดยหน้าที่สันถวไมตรี ทั้งได้นำเอาความปรารถนาดีจากประชาชนชาวไทยเกือบ 27 ล้านคน มามอบให้แก่พวกท่านทั้งหลาย ด้วย เราตั้งจิตปรารถนาขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสุขความเจริญ ตลอดจนได้รับผลสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามที่ท่านพึงประสงค์ทุกประการ”

ในระหว่างงานถวายการรับรองนาย ดี.เอ็ม.รอบบินสัน นายกเทศมนตรีเมืองไอคแลนด์ ได้กราบบังคมทูลถามสมเด็จพระบรมราชินีนาถว่า พระองค์เสด็จฯ จากเมืองไทยมาเป็นเวลานานวันคงทรงคิดถึงและทรงเป็นห่วงทูลกระหม่อมฟ้าชายและทูลกระหม่อมฟ้าหญิงบ้างเป็นแน่ หากมีพระราชประสงค์จะรับสั่งทางวิทยุโทรศัพท์ทางไกลไปกรุงเทพฯ ทางนี้สามารถจะจัดถวายให้ได้เพราะติดต่อกันได้ สมเด็จพระบรมราชินีนาถมีพระราชดำรัสตอบว่า ทรงคิดถึงแต่ไม่ทรงวิตกกังวลเพราะพระมารดาของพระองค์ช่วยดูแลอยู่แล้ว พระองค์ไม่ทรงทราบมาก่อนว่าที่นี่สามารถติดต่อกันได้โดยตรงทางวิทยุโทรศัพท์

วันที่ 23 สิงหาคม 2505 หลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้วได้เก็บข้าวของเครื่องใช้ลงกระเป่าเตรียมตัวออกเดินทาง นายแอลเลนเคย์หัวหน้าตำรวจฝ่ายสืบสวนของเมืองไอคแลนด์ นำรถยนต์มารับขณะจะออกเดินทางไปพบกับคุณขวัญแก้ว วัชโรทัย ร.ท.รัตนะ ไชยาคำ และคุณวินิจ บุญวิวัฒน์ที่หน้าโฮเต็ล โดยคนทั้งสามเพิ่งกลับจากไปส่งฟิล์มภาพยนตร์ให้บริษัทไทยโทรทัศน์และโทรทัศน์กองทัพบกกรุงเทพฯ เพื่อออกข่าวการเสด็จพระราชดำเนินโดยฝากให้สำนักงานบริษัทเดินอากาศของสายการบิน TEAL จัดการส่งให้ ผม พต.อ.เสนอ และนายแกรนท์มาถึงสนามบินไอคแลนด์ เมื่อเวลา 08.00 น. ได้ร่ำลากับนายแอลเลนเคย์ที่มาส่งแล้วจึงขึ้นเครื่องบินไวสแคนต์ เที่ยวบินที่ 163 ของสายการบิน NAC ตรงมายังเมืองไคริสเชิร์ช เครื่องบินออกเดินทางเวลา 08.30 น. ตามเวลาบินจะถึงสนามบินเมืองไคริสเชิร์ชเวลา 10.30 น. นายแกรนท์หัวหน้าตำรวจสันติบาลประจำเมืองไคริสเชิร์ชเพื่อนรักของผมจะตื่นเต้นดีใจที่จะได้กลับบ้านเขาได้วิทยุไปส่งหน้าบอกให้ภรรยา นำรถยนต์มารับที่สนามบิน แต่เมื่อเครื่องบินบินมาถึงเมืองไคริสเชิร์ชตามกำหนดเวลาทรรคนะวิสัยของอากาศไม่ดี เมฆหมอกหนาที่บและลอยต่ำสูงจากระดับพื้นราบประมาณ 200 ฟิตเท่านั้น อยู่บนเครื่องบินมองไม่เห็นพื้นดินเลยเครื่องบินต้องบินอยู่ในระดับสูง หอบังคับการบินที่สนามบินเมืองไคริสเชิร์ช ไม่ยอมให้นักบินเสี่ยงต่อการนำเครื่องบินลง แม้เครื่องบินจะมีเรดาร์ช่วยเพราะบริเวณใกล้ ๆ สนามบินมีภูเขาสูงอยู่โดยรอบกับต้นจึงประกาศให้ผู้โดยสารทราบว่าจะต้องนำเครื่องบินกลับไปลงที่สนามบินเวลลิงตันก่อนเมื่ออากาศดีแล้วจึงจะกลับมาใหม่ ที่สนามบินเวลลิงตันเป็นสนามบินริมน้ำและเป็นอ่าวไม่มีภูเขาสูงสะดวกและปลอดภัยในการนำลง เครื่องบินกลับมาลงที่สนามบินเวลลิงตันเวลา 11.00 น. เศษนึ่งพักรอสภาพความเปลี่ยนแปลงของอากาศอยู่ที่สนามบินประมาณ 1 ชั่วโมงพอเวลาประมาณ

12.00 น. เศษ เจ้าหน้าที่ของสายการบิน NAC เขาก็ประกาศว่าอากาศปลอดภัยพอสมควร ออกเดินทางต่อไปได้แล้ว เครื่องบินจึงออกจากสนามบินเวลลิงตัน นายแกรนท์บอกกับผมในระหว่างเดินทางว่า ที่สนามบินเมืองไครสต์เชิร์ชเป็นดั่งนี้เสมอ บางคราวต้องเสียเวลาหลาย ๆ ชั่วโมง เพราะอากาศไม่ดีแต่ไม่เคยปรากฏเครื่องบินประสบอุบัติเหตุเลย ในการเสด็จพระราชดำเนินของลันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ก็จะเสด็จฯ โดยเครื่องบินไวสเคานต์ของสายการบิน NAC ซึ่งจัดเป็นพระราชพาหนะพิเศษแต่ถ้าหากอากาศไม่ดีเสด็จฯ มาไม่ได้ทางการเขาเตรียมวางแผนไว้ 3 แผน คือ

1. ถ้าอากาศไม่ดีจนเครื่องบินไม่สามารถใช้สนามบินไครสต์เชิร์ชลงได้ แต่สนามบินเวลลิงตันยังใช้ได้จะเสด็จฯ โดยพระราชพาหนะเครื่องบินมาลงที่สนามบินเวลลิงตัน แล้วเสด็จฯ โดยรถยนต์เดินทางไปยังเมืองไครสต์เชิร์ช
2. ถ้าอากาศไม่ดีจนสนามบินเวลลิงตันก็ปิดใช้ไม่ได้ เครื่องบินพระราชพาหนะจะมาลงที่สนามบิน Ohakea นอกเมืองเวลลิงตันแล้วเสด็จฯ โดยรถยนต์เข้านครเวลลิงตันและเสด็จฯ โดยเรือเดินทางไปยังเมืองไครสต์เชิร์ช
3. หากทรศนะวิสัยของอากาศไม่ดี จนสนามบิน Ohakea ก็ใช้ไม่ได้ ลันเกล้าฯ จะประทับพักอยู่ที่ไฮเติลสตาร์อีกคืนหนึ่ง

เวลา 14.00 น. เครื่องบินที่ผมกับคณะเดินทางมา ได้มาถึงสนามบินเมืองไครสต์เชิร์ช ภรรยา นายแกรนท์นำรถยนต์มารับและได้พามาส่งที่ไฮเติลเอมบาซซีในเมือง ไฮเติลนี้อยู่ห่างจากไฮเติลยูไนเต็ด เซอร์วิสที่ประทับประมาณ 800 เมตร

เวลา 15.00 น. เศษ หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว นายแกรนท์ได้พาไปตรวจและดูสถานที่ที่ลันเกล้าฯ จะเสด็จ มีไฮเติลยูไนเต็ด เซอร์วิส ที่ประทับซึ่งอยู่ ณ จัตุรัส Cathedral กลางเมือง ต่อจากนั้นได้ไปที่ Civic Theatre ซึ่งนายกเทศมนตรีของเมืองนี้ (นาย จี.แมนนิ่ง) จะจัดงานเลี้ยงรับรองอย่างเป็นทางการ ทั้งในคืนวันที่เสด็จฯ มาถึง (24 ส.ค. 05) ยังได้จัดรอยัลคอนเสิร์ตโดยวงดุริยางค์ แนชั่นแนล ออร์เคสตรา ออฟเดอะ บริดจ์คาสติง คอร์ปอเรชัน (NZBC National Orchestra) ถวายให้ทอดพระเนตร ณ สถานที่แห่งเดียวกันนี้ด้วย ต่อจากนั้นได้ไปที่ วินเตอร์การ์เดิน ซึ่งทางการของเมืองนี้ได้จัดถวายพระกระยาหารกลางวันรับรองเป็นทางการที่นี้แล้วได้ไปยังที่ทำการสภาอากาศซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจะเสด็จมาเยี่ยม ก่อนกลับไฮเติลที่พัก ได้แวะสอบถามถึงเครื่องบินพระที่นั่งสายการบิน NAC ได้ทราบจากทางบริษัทว่า ทางการบินได้เปลี่ยนให้เสด็จฯ ทางรถยนต์เดินทางจากนครเวลลิงตัน มาถึงเมืองไครสต์เชิร์ชแล้วเพราะอากาศไม่ดี เครื่องบินพระที่นั่งไม่สามารถมาลงที่สนามบินเมืองไครสต์เชิร์ชได้ คงเสด็จฯ มาได้เพียงสนามบินนครเวลลิงตัน กำหนดรถยนต์พระราชพาหนะ

ออกจากท่าเรือนครเวลลิงตันประมาณเวลา 20.00 น. และกำหนดจะมาถึงท่าเรือเมืองไครสต์เชิร์ช เวลาเช้ามีดวันที่ 24 สิงหาคม 2505 ที่ไฮเต็ลเอมบาซซี ผมพักอยู่กับพ.ต.อ.เสนอเพียงสองคน ส่วนนายแกรนทักกลับไปพักที่บ้านส่วนตัวของเขา ซึ่งอยู่ใกล้สนามบิน

เวลา 19.45 น. หลังอาหารค่ำ นายแกรนทได้นำรถยนต์มารับผมกับ พ.ต.อ.เสนอไปที่บ้านของเขาเพื่อทำความรู้จักและได้วิสาสะกับครอบครัวของเขา เส้นทางที่จะไปได้ผ่านบริเวณงานแสดงอุตสาหกรรมแห่งชาติประจำปี (Industrial Fair) ซึ่งอยู่ถนนลินคอล์น กำลังมีงานแสดงอุตสาหกรรมประจำปีคล้ายกับที่กรุงเทพฯ เคยจัดที่สวนลุมพินีแต่การจัดของเขา นอกจากมีการแสดงสินค้าพื้นเมืองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากอุตสาหกรรมภายในประเทศแล้ว ยังมีพวกกระเช้าสวรรค์, ม้าหมุน, รถยนต์หมุน, และปาเป้า, โยนห่วง, ตกเบ็ด, ปิงโกพนันคล้ายงานวัดบ้านเรสมัยก่อน เป็นการชักจูงคนให้มาชมงานด้วย บริเวณงานพื้นดินและและเป็นโคลนตม เพราะฝนตกอยู่ตลอดเวลา ค่าผ่านประตูคนละ 6 เพนนี (ประมาณ 200 บาท) ผู้คนที่มกเที่ยวในงานไม่สู้จะมากนัก เดินดูโดยทั่วบริเวณงานใช้เวลาประมาณหนึ่งชั่วโมงเศษ ได้ผ่านร้านของกรมตำรวจ มีการแสดงสถิติคดี, ภาพแสดงการจับกุมคนร้ายสำคัญๆ และที่กลางร้านมีภาพถ่ายของผู้บัญชาการตำรวจนิวซีแลนด์ นายซี.แอล. สเป็นเซอร์ ขนาดใหญ่ตั้งอยู่ใต้ภาพมีคำขวัญภาษาอังกฤษเขียนไว้ว่า

“Law and order in the community is the responsibility of the government as representative of the people as a whole. Its agent is the Police Force specially trained section of the community needing the full-cooperation of the public it serves to fulfill its obligations property”

หากจะถอดความหมายเป็นภาษาไทยก็คงมีความหมายดังนี้

“พระราชกำหนดกฎหมาย และข้อบังคับคำสั่งของทางราชการ ที่ใช้บังคับแก่มวลชนย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาล ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของปวงชน ตำรวจซึ่งได้รับการฝึกฝนอบรมมาให้มีความสันตติจิตเป็นพิเศษ เป็นผู้รักษากฎหมายและข้อบังคับคำสั่งนี้ การที่จะให้บังเกิดความศักดิ์สิทธิ์เป็นผลดีตั้งใจหวัง อยู่ที่ประชาชนจะต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ตำรวจจึงจะสามารถพิทักษ์ และรับใช้ประชาชนได้อย่างเต็มที่ ด้วยความภาคภูมิใจ”

คำขวัญนี้ ผมคิดว่าเป็นคำขวัญที่ใช้ได้ทุกหนทุกแห่ง และทุกกาลสมัย

ออกจากบริเวณงานก็ตรงไปยังบ้านนายแกรนท ไปตามทางได้ผ่านมหาวิทยาลัยในทางวิศวกรรมศาสตร์ เห็นที่ตึกเรียนมีไฟฟ้าสว่างไสว รถยนต์จอดเต็มลานหน้าตึกได้ความว่าเป็นการเรียนภาคค่ำของนิสิตซึ่งกลางวันต้องทำงาน ถึงบ้านนายแกรนทเวลาประมาณ 21.00 น. เศษ นายแกรนทได้แนะนำให้รู้จักกับครอบครัวของเขา มีภรรยาและบุตรสาวอีกสามคน ซึ่งคนโต

อายุ 20 ปี กำลังเรียนมหาวิทยาลัยแพทยแห่งรังสีวิทยา คนที่สองอายุ 16 ปี กำลังเรียนมัธยมศึกษา และคนเล็กอายุ 7 ปี กำลังเรียนชั้นประถมศึกษา ผมได้มอบหนังสือไทย อินลัสเตรตเต็ด ฉบับเดือนสิงหาคม 2505 กับเช็คเงินสดเงินถมรูปเรือหงส์ แก่บุตรสาวทั้งสามคนของนายแกรนท์ไว้เป็นที่ระลึก ขณะกำลังสนทนากันอยู่ นายรอบสัน รองอธิบดีกรมสืบราชการลับได้โทรศัพท์มาจากนครเวลลิงตัน พูดกับนายแกรนท์ให้เตรียมการในเรื่องการถวายการอารักขาล้นเกล้าฯ ซึ่งจะเสด็จฯ มาถึงเซ้ามีดทางเรือ ผมกับนายแกรนท์จึงตกลงกันว่า ผมกับนายแกรนท์จะไปดูแลและถวายอารักขาที่บริเวณท่าเรือ โดยนายแกรนท์จะมารับผมจากโฮเต็ลเวลา 05.00 น. กับจัดให้ พ.ต.อ.เสนอกับนายเดวิดสัน ผู้ช่วยของนายแกรนท์ไปดูแลทางโฮเต็ลยูไนเต็ดเซอร์วิสที่ประทับตั้งแต่วันที่ 06.00 น. ได้สนทนาอยู่กับนายแกรนท์และครอบครัวจนเวลา 23.00 น. จึงขอตัวกลับ

สำหรับรายละเอียดในการเสด็จพระราชดำเนินของล้นเกล้าฯ ในวันที่ 23 สิงหาคม 2505 มีดังนี้

เวลา 09.45 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฉลองพระองค์ชุดเครื่องแบบทหารเรือ เมืองหนาว เสด็จฯ จากโฮเต็ลสตาร์ที่ประทับโดยรถยนต์พระที่นั่งมายังพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานในการสงครามของเมืองไอ้คแลนด์ (Auckland War Memorial Museum) ตามเส้นทางคีย์สตรีท, แกลีสโตไนร์ริต, เซนต์สตรีเฟนส์, แอฟเวนิว, พาร์เนลริต, โดเมนไดริว เมื่อเสด็จฯ ถึง นางสาวหลุยส์ บิชอป เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ได้ทูลเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม

ทอดพระเนตรพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานในการสงครามของเมืองไอ้คแลนด์

ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์นำเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสิ่งต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑ์

ส่วนหนึ่งของโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑ์เมืองโอ๊คแลนด์

ราชินีนาถ นายจอห์น ซีบรูค ประธานคณะกรรมการสถาบันและพิพิธภัณฑสถานไอ้คแลนด์กับ ดร.กิลเบอร์ตอาซซี ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เฝ้าฯ รับเสด็จฯ และถวายคำชี้แจง ได้ทอดพระเนตรสิ่งต่าง ๆ ภายในพิพิธภัณฑสถานโดยทั่วถึงด้วยความสนพระทัยจนเวลาประมาณ 11.00 น. จึงเสด็จฯ ออกจากพิพิธภัณฑสถานเพื่อไปยังฐานทัพเรือเดวอนพอร์ต อากาศหมุกหมัวฝนก็ตกลงมาอย่างหนักตั้งแต่เช้าตรู่ ฝนหยุดตกอากาศค่อยแจ่มใสและมีแสงแดดเมื่อก่อนหน้าที่จะเสด็จฯ ออกจากพิพิธภัณฑสถานไม่ถึง 5 น. ก่อนที่จะเสด็จฯ ไปฐานทัพเรือเดวอนพอร์ต ได้แวะเยี่ยมโรงพยาบาลเมืองไอ้คแลนด์ เมื่อเสด็จฯ ถึงนาง Helen Hurst หัวหน้านางพยาบาลทูลเกล้าฯ ถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ รัฐมนตรีมหาดไทย นาย F.L.A. Gotz นำ Dr. W.E. Henley ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเข้าเฝ้าฯ แล้ว Dr. W.E. Henley ได้กราบบังคมทูลเบิกนายแพทย์ประจำโรงพยาบาลแห่งนี้เข้าเฝ้าฯ เป็นรายบุคคล ก่อนเสด็จฯ กลับได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดเยี่ยมไว้เป็นที่ระลึกในการเสด็จฯ เยี่ยมโรงพยาบาลแห่งนี้ด้วย

ทอดพระเนตรกิจการโรงพยาบาลเมืองโอ๊คแลนด์ และทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดเยี่ยม

เวลา 11.45 น. จากโรงพยาบาลเมืองไอ้คแลนด์โดยรถยนต์พระที่นั่งสู่ท่าราชนาวี แอดมิรัลตี้สเต็ปส์ สเต็จฯ ถึงท่าราชนาวีแอดมิรัลตี้สเต็ปส์เวลาประมาณ 12.00 น. ณ ที่นั้นนาย F.L.A. Gotz รัฐมนตรีมหาดไทยได้นำผู้อำนวยการท่าเรือแห่งเมืองไอ้คแลนด์ นายอาร์ชีรอฟชาวอริ และเสนาธิการทหารเรือ พลเรือตรี พี.พิปป์ลี, C.B.G., D.S.C., V.R.D. เข้าเฝ้าฯ แล้วพลเรือตรี พี.พิปป์ลี เสนาธิการทหารเรือนำเสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งของกองทัพเรือข้ามฟากแม่น้ำสู่ฐานทัพเรือเดวอนพอร์ต เมื่อรถยนต์พระที่นั่งเทียบท่าเรือของฐานทัพเรือเดวอนพอร์ต ปืนใหญ่ของกองทัพเรือยิงสลุดถวายความเคารพ นายดี.เจ.แอร์ รัฐมนตรีกลาโหมและนายทหารเรือชั้นผู้ใหญ่เป็นจำนวนมากเฝ้าฯ รับเสด็จฯ หลังจากทรงตรวจแถวทหารกองเกียรติยศแล้ว นายดี.เจ.แอร์ ได้กราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ ขึ้นตึกกองบัญชาการกองทัพเรือ ทางกองทัพเรือได้จัดถวายพระกระยาหารกลางวัน

เสด็จลงเรือยนต์พระที่นั่งสู่ฐานทัพเรือเดวอนพอร์ต

เวลา 13.00 น. ก่อนถึงเวลาเสวยพระกระยาหารกลางวัน นายดี.เอ็ม รอบบินสัน นายกรัฐมนตรีเมืองไอคแลนด์ ได้ติดต่อกับทางกรมไปรษณีย์กรุงเทพฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถให้สามารถรับสั่งทางวิทยุโทรศัพท์ทางไกลกับทูลกระหม่อมทั้งสี่พระองค์ จากตึกกองบัญชาการกองทัพเรือเดวอนพอร์ต มายังพระตำหนักสวนจิตรลดาได้โดยการติดต่อผ่านสถานีวิทยุของเมืองซิดนีย์, ฮองกง แล้วจึงถึงกรุงเทพฯ ขณะนั้นเวลาทางกรุงเทพฯ เพิ่งเป็นเวลา 09.00 น. (ช้ากว่าเวลาที่ไอคแลนด์ 3 ชั่วโมง) เป็นการแสดงความก้าวหน้าของเครื่องมือสื่อสาร ซึ่งแม้จะอยู่ไกลกันคนละฟากฟ้า ก็สามารถสนทนาวิสาสะกันได้เหมือนอยู่ใกล้กัน นับว่าได้อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทุกวงการเป็นอย่างมาก

เวลา 14.15 น. หลังจากเสวยพระกระยาหารกลางวันแล้ว ได้เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งสู่ที่ตั้งกองทัพอากาศนิวซีแลนด์ที่ตำบลเวนูอาไฟ (Whenuapai) เส้นทางเสด็จฯ คาลลิโอเวไรด์, วิตอเรียไรด์, อัลเบอร์ตไรด์, เลคไรด์, ฮอลส์คอร์ทเนอร์, เฮิร์สตแมร์ไรด์, แอนแซคสตรีท, อีสต์โคสต์ไรด์, ทางหลวงใหญ่สายเหนือผ่านเค็ดสวิลล์ และริเวอร์เฮด, ทางหลวงใหญ่สายชายฝั่งตะวันตกไปสู่ชุมทางเวนูอาไฟ จากนั้นเข้าสู่ที่ตั้งกองทัพอากาศเวนูอาไฟ

บรรดาชื่อสถานที่ตั้งของหมู่บ้าน ตำบล หรือเมืองในประเทศนี้หลายต่อหลายแห่งมักจะใช้ชื่อเรียกและมีความหมายเป็นภาษาเมารี ซึ่งเป็นภาษาของชนชาติเจ้าของถิ่นได้ตั้งไว้แต่ดั้งเดิม ชื่อของตำบลเวนูอาไฟ (Whenuapai) ซึ่งเป็นที่ตั้งของฐานทัพอากาศแห่งนี้ ก็เป็นชื่อในภาษาเมารีซึ่งแปลว่าผืนแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์โดยแยกศัพท์ได้ดังนี้คือ เวนูอา (Whenua) แปลว่า Country หรือ Ground ซึ่งมีความหมายถึงผืนแผ่นดิน และไฟ (pai) แปลว่า good หมายถึงความอุดมสมบูรณ์

เช่นเดียวกับเมืองโรโตรัว (Rotorua) ซึ่งได้เสด็จฯ ผ่านมาแล้ว ก็เป็นภาษาเมารีเช่นกัน และความหมายที่มาของชื่อเมืองโรโตรัวนี้ก็มีประวัติสืบเนื่องมาจาก Ihenga ชนชาวเผ่าเมารี ผู้พบเมืองโรโตรัว ก่อนหน้าที่จะได้พบที่ตั้งเมืองได้พบทะเลสาบ Rotoiti ใกล้เคียง เมืองนี้มาก่อน เป็นแห่งแรก จึงได้มาพบเมืองนี้ทีหลัง เลยได้ให้ชื่อเมืองที่พบนี้ว่า โรโตรัว (Rotorua) ซึ่งแยก คำแปลได้ดังนี้

โรโต (Roto) แปลว่า Lake (ทะเลสาบ)

รัว (rua) แปลว่า Two (สอง)

หรือหากจะแปลเอาความก็มีความหมายว่า Lake number two ทะเลสาบหมายเลขสองนั่นเอง

เวลา 15.10 น. เสด็จฯ ถึงที่ตั้งกองทัพอากาศที่เวนูอาโพ นาวาอากาศเอกเอ.พี. เกนสฟอร์ด D.S.O., D.F.C., A.F.C. ผู้บังคับการฐานทัพอากาศแห่งนั้นเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ทางรัฐบาลนิวซีแลนด์ ได้จัดเครื่องบินของบริษัทการบินนิวซีแลนด์ (NAC) แบบไวส์แคนท์ ชื่อ "City of Auckland" เป็นเครื่องบินพระราชพาหนะ เครื่องบินลำพระที่นั่งนี้มีนางสาว Natalie Coe และนางสาว Diana Brabant เป็นพนักงานรับใช้หญิงประจำเครื่องบิน และมีนาวาอากาศเอก D.F. St. George แห่งกองทัพอากาศนิวซีแลนด์ตามเสด็จฯ ไปในเครื่องบินด้วย เนื่องจากทัศนวิสัยของอากาศทางเมืองไครสต์เชิร์ชในวันนั้นไม่ดี อากาศมืดครึ้มตลอดวัน เมฆลอยต่ำจากพื้นดินเพียงประมาณ 300 - 400 ฟุต ตามกำหนดเวลาเครื่องบินพระที่นั่งลำนี้จะถึงสนามบินเมืองไครสต์เชิร์ชเวลา 17.20 น. โดยเสด็จฯ จากสนามบินเวนูอาโพเวลา 15.20 น. แต่เมื่ออากาศวิปริตเป็นอุปสรรคแก่การบินเพราะสนามบินเมืองไครสต์เชิร์ชมีภูเขาสุงๆ ใกล้เคียง ทางเจ้าหน้าที่ทหารอากาศนิวซีแลนด์ จึงไม่กล้าเสี่ยงอันตรายที่จะส่งนำเครื่องบินพระราชพาหนะลง และได้ดำเนินการเปลี่ยนแผนเพื่อถวายเป็นความปลอดภัย โดยนำเครื่องบินพระราชพาหนะมาลงยังสนามบินเวลลิงตันตามแผนแก้ไขแผนหนึ่งเมื่อเวลาประมาณ 18.00 น. ขณะเสด็จฯ ถึงฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก ทางคาร์ได้นำเสด็จฯ ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์และผู้ติดตามมาประทับพักและพักยังไฮเต็ลวอเตอร์ลู ใกล้ท่าเรือชั่วคราว เพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งของเครื่องใช้ลงเรือเดินทะเล ชื่อ Rangatira ของบริษัท Union Steam Ship Company, Ltd. ซึ่งจะเป็นพระราชพาหนะนำเสด็จฯ ต่อไปยังเมืองไครสต์เชิร์ชแทน ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้เสวยพระกระยาหารค่าเป็นการส่วนพระองค์ ณ ไฮเต็ลวอเตอร์ลู ที่ประทับ หลังจากนั้นได้เสด็จฯ มาลงเรือเดินทะเล "Rangatira" ซึ่งนาย W.H.C. Millward เป็นกัปตัน นาย F.K. Macfarlane ผู้จัดการใหญ่ของบริษัทเดินเรือ Union Steam Ship Company, Ltd.. เฝ้าฯ รับเสด็จฯ เรือพระที่นั่งเคลื่อนออกจากท่าเวลา 20.27 น. เรือเดินทะเลลำพระที่นั่ง

นี้มีประชาชนผู้โดยสารอื่นร่วมโดยเสด็จฯ ไปด้วยถึง 520 คน ในจำนวนนี้มีนักเรียนไทย 2 คนซึ่งกำลังศึกษาวิชาวิศวกรรมเหมืองแร่อยู่ที่มหาวิทยาลัยโอดาโก เมืองตันนินดิน ชื่อ นายองค์คุณ อยู่มั่น และนายสุนันท์ บุญมีประเสริฐ อยู่ในกลุ่มผู้โดยสารนี้ด้วย ทั้งมีสรรพสินค้านานาชาติ บรรทุกลงระวางตามปกติ มิได้จัดเป็นเรือพระที่นั่งโดยเฉพาะ เพราะเป็นเรือโดยสารเดินประจำระหว่างเมืองเวลลิงตันกับเมืองไครสต์เชิร์ช เพียงแต่ได้ตกแต่งห้องผู้โดยสารชั้นดาดฟ้า B ห้อง P และ Q ให้เป็นห้องประทับเท่านั้น เรือได้แล่นมาตลอดคืน

เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบถึงความรู้สึกของประชาชนชาวเมืองไครสต์เชิร์ชที่มีต่อการเสด็จฯ มาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ องค์พระประมุขของชาวไทยในครั้งนี่ว่ามีความรู้สึกสถานใด ผมจึงขอถ่ายทอดบทความบทหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไครสต์เชิร์ชสตาร์ (The Christchurch Star) ฉบับที่ 23 สิงหาคม 2505 ในหัวข้อบทว่า "A Royal Occasion" (พระราชวโรกาส) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

พระราชวโรกาส

นครไครสต์เชิร์ชขอถวายการต้อนรับแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แห่งประเทศไทยในโอกาสที่เสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์ชั่วคราวระยะเวลานับสั้นครั้งนี้ด้วยความปลื้มปิติ ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์จะทรงให้เกียรติแก่นครแห่งนี้ด้วยการเสด็จฯ มาประทับอยู่นครแห่งนี้ถึงวันเสาร์ (วันที่ 25 สิงหาคม 2505) แม้จะเป็นระยะเวลาอันน้อยแต่ก็ยิ่งนับว่าเป็นโอกาสดี สำหรับประชาชนทั้งหลายที่จะได้แสดงความเคารพต่อองค์พระประมุขของประเทศที่เป็นมิตรของเราจากเอเชียและต่อพระราชินีของพระองค์ ซึ่งทรงพระสิริโฉมงดงามยิ่ง

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์ครั้งนี้ย่อมมีความสำคัญต่อสัมพันธภาพทางการทูตของนิวซีแลนด์กับมิตรประเทศในเอเชียอาคเนย์ได้กระชับกันแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา นิวซีแลนด์ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบรรดาประเทศเพื่อนบ้านในย่าน "อุดรที่ใกล้ชิด" (Nearer North) มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้มิใช่จะใกล้ชิดกับบรรดาประเทศที่อุบัติขึ้นใหม่เท่านั้น หากแต่ยังได้ผูกพันใกล้ชิดกับประเทศที่เก่าแก่ที่สุดในย่านนั้นด้วย

ก่อนหน้านี้ไม่นานนักสัมพันธภาพระหว่างนิวซีแลนด์ กับสหพันธรัฐมลายาได้กระชับแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นเพราะการมาเยือนของนายกรัฐมนตรีอิบราฮิม บันดาร์มาน ครั้นมาบัดนี้ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทำนองนั้น ได้บังเกิดขึ้นระหว่างนิวซีแลนด์กับประเทศไทยเพราะการเสด็จฯ

มาเยือนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ การที่ไทยกับนิวซีแลนด์เป็นพันธมิตรกันนี้ นับว่าไทยได้ยืนหยัดเป็นมิตรร่วมตาย โดยมีสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันกับนิวซีแลนด์เป็นหลักประกัน ประเทศทั้งสองมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด เพราะต่างก็เป็นภาคีสมาชิกขององค์การ สปอ. ด้วยกัน ความผูกพันในด้านจิตใจระหว่างประเทศทั้งสองนี้มีประจักษ์พยานที่เห็นได้ชัดก็คือ นิวซีแลนด์ ได้ตัดสินใจส่งกองทหารไปช่วยประเทศไทยในยามเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในลาว

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองมีอยู่มากยิ่งไปกว่าที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นล้นพ้น ภายใต้แผนการโคลอมโบ นิวซีแลนด์ได้ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่ประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยได้รับความรู้ความชำนาญในหลายด้านด้วยกันซึ่งจำเป็นแก่การส่งเสริมการเศรษฐกิจของประเทศไทย นอกจากนี้นิวซีแลนด์ยังได้รับนักศึกษาจากประเทศไทยไว้จำนวนมากมายอีกด้วย

สิ่งเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างประเทศทั้งสอง ยิ่งนานไปความสัมพันธ์อันนี้ นับวันก็จะยิ่งกระชับแน่นยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้นสิ่งที่เรามุ่งมาดปรารถนาก็คือว่าประชาชนของประเทศทั้งสองควรจะได้ศึกษาทำความเข้าใจระหว่างกันให้ดียิ่งขึ้น การเสด็จ มาเยือนนิวซีแลนด์ครั้งนี้มิใช่จะก่อให้เกิดความรู้ความคิดใหม่ ๆ ให้ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์เท่านั้น ที่สำคัญกว่านั้นได้แก่การที่พระองค์ ได้นำเอกลักษณ์ที่ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของประชาชนชาวไทยมาให้ประชาชนชาวนิวซีแลนด์ได้ประจักษ์ ซึ่งเป็นวิถีทางเสริมสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมอันประมาณค่ามิได้ให้บังเกิดขึ้นด้วย

วันที่ 24 สิงหาคม 2505 เวลาเช้าตรูประมาณ 05.00 น. เศษ นาย Grant หัวหน้าตำรวจสันติบาลกับนาย Nickson ผู้ช่วย ได้นำรถยนต์มารับผมจากโฮเต็ลที่พักไปยังท่าเรือ Lyttleton ซึ่งอยู่ห่างจากในเมืองประมาณ 20 กม. ถึงท่าเรือเวลาประมาณ 06.00 น. เศษ เรือโดยสาร Rangatira ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งเข้าเทียบท่าพอดี ผู้โดยสารอื่นที่โดยสารมาจากเวลลิงตันต่างลงจากเรือ ที่ท่าเรือแห่งนี้มีซานซาลารถไฟเข้าเทียบสะดวกในการขนถ่ายสินค้า และสะดวกแก่ผู้โดยสารที่จะเดินทางต่อไปยังจุดหมายปลายทางอื่น ๆ มีขบวนรถไฟที่จะเข้าเมืองไคร้สเช็ชท์ และที่จะไปเมืองตันนีดินจอดเทียบรออยู่ก่อนแล้วที่บ้านไคเรือมีนักเรียนไทยไม่น้อยกว่า 10 คน ในจำนวนนั้นนายแพทย์ ร.ต.อ.เฉลิมศักดิ์ โรจนประดิษฐ์ ทันตแพทย์ของโรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งมาดูงานศัลยกรรมทางช่องปาก ณ โรงพยาบาลเมืองตันนีดินรวมอยู่ด้วย ต่างถือธงชาติไทยและธงชาตินิวซีแลนด์มารอเฝ้าฯ รับเสด็จฯ อยู่ นักเรียนเหล่านี้เป็นพวกที่เรียนหนังสืออยู่ที่เมืองไคร้สเช็ชท์และตันนีดินได้ไปรับเสด็จฯ ที่เวลลิงตันมาก่อนแล้ว และเดินทางล่วงหน้ามาคอยรอเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ที่นี้อีก สังเกตจากดวงหน้าและท่าทางดูทุกคนมีความตั้งใจแน่วแน่และ

อึมเอิบใจกันดีที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ถวายความจงรักภักดีโดยใกล้ชิด

ที่ท่าเรือนอกจากจะมีตำรวจสันนิบาตนอกเครื่องแบบโดยความอำนวยการของนายแกรนท์ และนายนิคสันปะปนอยู่ตามกลุ่มประชาชนทั่ว ๆ ไปแล้ว ยังมีตำรวจในเครื่องแบบในความอำนวยการของ Chief Superintendent ของเมืองนี้ชื่อ นาย Brown วางกำลังรักษาการณ์อยู่โดยทั่วไปอีกด้วย ประชาชนชาวเมืองที่มาคอยเฝ้าฯ รอรับเสด็จฯ ที่ท่าเรือหนาแน่นพอประมาณ เห็นจะเป็นด้วยยังเข้ามาจากอากาศค่อนข้างหนาวเย็นลมก็แรง ทั้งการเปลี่ยนแปลงเส้นทางเสด็จฯ โดยกะทันหัน ประชาชนอาจจะทราบกันยังไม่ทั่วถึงก็เป็นได้ มีธงทิวประดับที่อาคารใกล้ท่าเรือ และบริเวณท่าเรือพอสมควร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระกระยาหารเข้าในห้องเคบินที่ประทับบนเรือ พนักงานหญิงของเรือซึ่งทำหน้าที่ถวายพระกระยาหารเข้าวันนั้นคือนางสาว Thelma Lauder

เวลา 09.15 น. ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ ลงจากเรือ ที่เซิงบันไดเรือ นายเทศมนตรีแห่งลิตเติลตัน (นายเจ.บี. คอลเลท) และภรรยา, ปลัดเทศบาล (นายเจ. ทอมป์สัน) และภรรยา, ประธานการทำเรือ (นายเอ.เอ. แม็คฟาเลน) และภรรยากับผู้อำนวยการทำเรือ (นายเอ.แอล. เบอร์ค) และภรรยาได้เฝ้าฯ รับเสด็จฯ ใกล้ ๆ กันนั้นกลุ่มนักเรียนไทยที่รอเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ต่างก็โบกธงชาติส่งเสียงไชโยโห่ร้องถวายการต้อนรับพร้อมกัน ผมงกับนายแกรนท์ และนายนิคสัน ยืนอยู่ในกลุ่มกรรมกรท่าเรือไม่ห่างจากที่นั้นเท่าใดนัก แล้วขบวนรถยนต์พระที่นั่งก็เดินทางเข้าสู่เมืองไคร้สเชิร์ชโดยรถยนต์วิหตุตำรวจ ซึ่ง Chief Inspector Mr. Beal นำ ถัดมาก็เป็นรถวิหตุของผู้บัญชาการตำรวจ Mr. C.L. Spencer แล้วจึงถึงรถยนต์พระที่นั่งและรถยนต์ของบุคคลในขบวนผมและนายแกรนท์กับนายนิคสันได้นั่งรถยนต์ต่อท้ายขบวนตามมา รถยนต์ตำรวจคันปิดท้ายขบวน ซึ่งอยู่หน้าคันผม เขามีแผ่นป้ายอักษรภาษาอังกฤษ พื้นป้ายเหลืองตัวหนังสือดำติดท้ายรถว่า

Do Not Pass

Royal Tour

(ห้ามแซงขบวนเสด็จ)

การติดแผ่นป้ายท้ายรถตำรวจคันท้ายขบวนนี้เป็นวิธีการเดียวกันกับที่ใช้ในเวลลิงตัน และโอ๊คแลนด์ แต่ข้อความในแผ่นป้ายไม่ตรงกันทีเดียวนัก

วันนี้ (24 สิงหาคม 2505) อากาศดีแต่เช้าแม้จะค่อนข้างหนาวเย็นอยู่สักหน่อย แต่ท้องฟ้าก็สดใสมีแสงแดดปราศจากเมฆหมอกไม่เหมือนวันก่อน ๆ พอสายขึ้นขณะขบวนรถยนต์พระที่นั่งเคลื่อนที่ออกจากท่าเรือ ดวงอาทิตย์ก็ฉายแสงแรงกล้าช่วยเพิ่มความอบอุ่นให้ดีขึ้น ระยะเวลาตามเส้นทางเสด็จฯ มีคนเรียงรายมากทั้งสองฟากถนนยิ่งเข้าเขตในเมืองคนก็หนาแน่นมากขึ้น

ในย่านการค้าพวกร้านค้าทั้งสองฝากทางตลอดจนประชาชนที่เข้าไปติดต่อในร้านต่างหยุดการซื้อขายชั่วคราว ผ่านร้านเสริมสวยหลายแห่ง สุภาพสตรียังอยู่ในชุดเสื้อคลุมกำลังตัดผมหรือแต่งหน้าเสริมสวยค้างอยู่ ก็ออกมาหึ่ง ๆ ที่ยังอยู่ในสภาพเช่นนั้น พวกกันมายืนเฝ้าฯ รับเสด็จฯ หน้าร้านตามริมถนนเต็มไปหมด

การรักษาการณ์และการปิดถนนในการเสด็จฯ ของตำรวจเมืองนี้ และโดยทั่ว ๆ ไปในนิวซีแลนด์ เขาดำเนินการดังนี้

- ก่อนวันเสด็จฯ ประมาณ 1 หรือ 2 วัน ทางตำรวจได้ออกประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้าทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ โดยบอกเส้นทางเสด็จฯ และเวลาที่เสด็จฯ ผ่านถนนสายต่าง ๆ การให้ข่าวแก่หนังสือพิมพ์ละเอียดถึงขนาดมีแผนที่เส้นทางเสด็จฯ แสดงประกอบด้วย

เมื่อได้พิจารณาดูแล้ว การแถลงข่าวโดยละเอียดทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์เช่นนี้ อาจมีคุณประโยชน์คือ

1. ทำให้ประชาชนทราบล่วงหน้า จะได้มีโอกาสเตรียมตัวมาคอยรับเสด็จฯ ตามจุดที่เห็นว่าสะดวกและใกล้ได้ในเวลาพอสมควร ทั้งเจ้าของอาคารบ้านเรือนที่รู้ว่าจะอยู่ในเส้นทางรับเสด็จฯ ผ่านจะได้เตรียมตกแต่งธงทิวและทำความสะอาดรับ

2. ประชาชนที่มีกิจธุระจำเป็นต้องใช้เส้นทางที่จะเสด็จฯ ผ่านใกล้ ๆ กับเวลาเสด็จฯ จะได้หาทางเลี่ยงไปใช้เส้นทางอื่น เป็นการผ่อนคลายเป็นการจราจรของยานพาหนะภายหลังเวลาเสด็จฯ คับคั่งมาก

ผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นได้ก็คือ เรื่องการรักษาความปลอดภัยอันอาจเป็นช่องทางให้ผู้คิดการร้ายมีเวลาเตรียมการล่วงหน้าได้นาน โดยหาสถานที่ผ่านที่เป็นที่เปลี่ยวหรือที่มีกำลังเจ้าหน้าที่รักษาอยู่น้อยคิดก่อการร้ายขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องคอยสอดส่องและสืบสวนอยู่ตลอดเวลาแล้ว

- ก่อนเวลาเสด็จฯ ประมาณ 5 นาที มีตำรวจจราจรขับรถจักรยานยนต์เปิดทางไปข้างหน้าเป็นสัญญาณให้ตำรวจรายทางได้ทราบว่าจะใกล้เวลาเสด็จฯ แต่ยังไม่ปิดการจราจร

- มีรถยนต์วิทยุของตำรวจแล่นนำหน้ารถยนต์พระที่นั่งสองคัน คันแรกห่างจากคันที่สองประมาณ 25 เมตร และคันที่ 2 ห่างจากขบวนรถจักรยานยนต์ตำรวจประมาณ 15 เมตร แล้วจึงถึงรถยนต์พระที่นั่ง เมื่อรถยนต์วิทยุนำของตำรวจคันแรกผ่านรถที่สวนมาและที่กำลังแล่นอยู่ในทิศทางเดียวกันต้องบังคับให้หยุดแอบชิดข้างทางหมด รถที่จะตัดผ่านเส้นทางเสด็จฯ ตามทางแยก ก็ต้องหยุดรอ

- ตำรวจในเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบรักษาการณ์รายทางตามถนนและตาม
ทางแยก (ตำรวจในเครื่องแบบอยู่หน้าประชาชน ตำรวจนอกเครื่องแบบอยู่ในกลุ่มประชาชน)

ขบวนเสด็จฯ ถึงไฮเตล United Service ที่ประทับ ณ จตุรัส Cathedral กลางเมืองเวลา
ประมาณ 10.00 น. นาย G. Manning C.M.G. นายกเทศมนตรีนครไคร้สเช็ชท์และภรรยาอ
รับเสด็จฯ อยู่ ประชาชนชาวเมืองไคร้สเช็ชท์ถวายการรับเสด็จฯ อยู่ที่ลานหน้าไฮเตลที่ประทับ

เสด็จพระราชดำเนินถึงเมืองไคร้สเช็ชท์

มากมาย ต่างส่งเสียงร้อง We want the king, we want the queen สลับกันไปมาอย่างอึงมี่ ความประสงค์ก็เพื่อได้ชมพระบารมีโดยใกล้ชิดให้เต็มทีเช่นเดียวกับเมืองอื่น ๆ ที่เสด็จฯ ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จฯ มาประทับที่หน้ามุขระเบียงชั้นสองด้านหน้าของไฮเต็ล เมื่อเสด็จฯ ออกมาประชาชนต่างก็ร้อง ฮีบ ฮีบ ฮูเรฯ ถวายพระพรกันดังกึกก้อง ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้โบกพระหัตถ์และทรงพระสรวลรับบรรดาประชาชนผู้มาถวายการต้อนรับ ลักครู่จึงเสด็จฯ เข้าสู่ภายในไฮเต็ลที่ประทับ

จากนั้น ผมและ พ.ต.อ.เสนอได้ไปสอบเวลาเครื่องบินที่จะออกเดินทางไปเมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย จากสำนักงานของสายการบินแควนตัส ซึ่งได้จองล่วงหน้าไว้จากกรุงเทพฯ แล้ว ทางสำนักงานยืนยันว่ามีที่นั่งเรียบร้อย เครื่องบินจะออกเดินทางในวันนั้น (24 สิงหาคม 2505) เวลา 19.00 น. ให้ผมไปถึงสนามบินก่อนเวลาเครื่องบินออก 30 นาที

เมืองไคร้สเชิร์ชเป็นเมืองใหญ่และมีพลเมืองประมาณ 220, 300 คน นับว่าหนาแน่นที่สุดของเกาะใต้ ตัวเมืองตั้งอยู่บนพื้นที่ราบ Canterbury พลเมืองส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และเป็นเมืองที่มีโบสถ์หลายต่อหลายแห่งสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมเยอรมันในสมัยโบราณ (Gothic Church) คือมีลักษณะยอดประตูหน้าต่างสูงและแหลมเป็นการจำลองแบบอย่างโบสถ์ในเมืองอังกฤษ โดยเฉพาะยอดโบสถ์ที่จตุรัส Cathedral มีความสูงถึง 210 ฟุต เมืองนี้สมาคม Canterbury ซึ่งมีนาย John Robert Godley เป็นนายก และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นพวกอพยพมาจากอังกฤษ ได้วางแผนผังและร่วมมือกันสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความเจริญขึ้น นับแต่ปี พ.ศ. 2393 เป็นต้นมา ภูมิภาคของเมืองจึงมีบรรยากาศกลายเป็นเมืองเมืองหนึ่งในเกาะอังกฤษ ที่สวนสาธารณะกลางเมืองชื่อ Hagley Park มีอาณาเขตพื้นที่ 497 เอเคอร์ มีพันธุ์ไม้ดอกไม้ใบนานาชนิดปลูกอย่างเป็นระเบียบสวยงาม และในฤดูใบไม้ผลิจะเห็นดอก Daffodils สีเหลืองสดบานสะพรั่งโดยทั่วๆ ไปดูสวยงามมาก ที่ซานเมืองมีหาดทรายชายทะเลชื่อ Summer Beach เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจในวันสุดสัปดาห์ของประชาชน ห่างจากเมืองไปทางทิศตะวันออก 210 ไมล์ จะมีทิวเขาซึ่งมียอดเขา Mount Cook เบียดเขาที่สูงที่สุดของนิวซีแลนด์ตั้งอยู่ ยอดเขา Mount Cook นี้สูงถึง 12,340 ฟุต ที่เชิงเขามีไฮเต็ลชั้นดีหลายแห่งสำหรับรับรองพวกนักไต่เขา, นักเล่นสกี และนักท่องเที่ยวจากที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ จากในเมืองไปยังเชิงเขาแห่งนี้มีถนนที่ราบเรียบตัดไปถึง ยอดเขา Mount Cook แห่งนี้ชาวเมารีได้ขนานนามว่า "Aorangi" (cloud-piercer ทะลุเมฆ) ซึ่งมีความหมายว่าเป็นยอดเขาที่มีความสูงเหนือเมฆ

เวลา 12.00 น. เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งมายัง Civic Theatre ซึ่งนายกเทศมนตรีนครไคร้สเชิร์ชจัดงานรับรอง Civic Reception เป็นพิธีการถวาย ณ สถานที่แห่งนี้ตั้งแต่เวลา 11.00 น. ก่อนจะถึงเวลาเสด็จฯ ประชาชนจำนวนมากหลังจากที่ไม่สามารถเข้าไปฝ้าฯ ในโรงละครได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จออกหน้ามุขระเบียงชั้นสอง
ของโรงแรมที่ประทับ เพื่อให้ประชาชนได้เฝ้าฯ ชมพระบารมี

เพราะที่นั่งทุกที่นั่งเต็มหมดแล้วได้มายืนเรียงรายคอยรอเฝ้าฯ รับเสด็จฯ อยู่ทั้งสองฝั่งถนน Gloucester หน้าโรงละครซิวคเคียเตอร์เนื่องแน่น ภายในโรงละครผู้มารอเฝ้าฯ ก็พากันมาเฝ้าฯ เต็มทุกที่นั่ง ซึ่งโรงละครแห่งนี้มีเก้าอี้ประมาณ 1,500 ที่นั่ง

เวลา 12.15 น. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ถึงที่ประทับ ซึ่งทางการจัดพระเก้าอี้ถวายไว้บนเวทีภายในโรงละครเรียบร้อยแล้ว นายออร์ซ แกมนิ่ง C.M.G. นายกเทศมนตรีนครไคริสเชิร์ช ได้กราบบังคมทูลถวายการต้อนรับมีความว่า

“ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายการต้อนรับแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสที่เสด็จฯ มาเยือนนครไคริสเชิร์ชและชาวแคนเตอร์เบอรี ในนามของนายกเทศมนตรี เทศมนตรี และประชาชนชาวเมืองนี้ตลอดจนชาวแคนเตอร์เบอรี ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายของแสดงความปลื้มปีติยินดีด้วยความเคารพที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท แต่ประเทศและประชาชนชาวไทยทุกคน ประเทศไทยมีวัฒนธรรมอันงดงาม มีความเจริญก้าวหน้าทางสังคม ทางศาสนา และทางการเมือง ทั้งได้รับการเสริมสร้างให้ดีขึ้นจากอิทธิพลของอารยธรรม ตะวันออก และเมื่อร้อยปีที่แล้วก็ได้รับอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกด้วย ประเทศไทยจึง

สูงส่งมีเอกราชและอธิปไตยตลอดกาลนานมา และด้วยเจตจำนงที่จะธำรงรักษาเอกราชของชาติไว้ให้มั่นคง จึงได้ร่วมทำสนธิสัญญาเป็นมิตรร่วมกันกับนิวซีแลนด์และประเทศอื่น ๆ เพื่อป้องกันเอเชียอาคเนย์ไว้ให้พ้นจากภัยอันตรายใด ๆ ซึ่งอาจถูกรุกราน สนธิสัญญาร่วมกันดังกล่าวนี้ได้ดำเนินไปในรูปความร่วมมือทุกวิถีทางระหว่างนิวซีแลนด์กับประเทศไทย และประเทศพันธมิตรอื่น ๆ ด้วย อย่างไรก็ตามไม่มีความร่วมมือใดที่บังเกิดผลดียิ่งไปกว่าผลแห่งความร่วมมือกันตามแผนการโคลอมโบ ตามแผนนี้ได้มีนักเรียน นักศึกษาจากประเทศไทยเดินทางมาศึกษาเล่าเรียนในนิวซีแลนด์เป็นจำนวนมาก และชาวนิวซีแลนด์หลายคนก็ได้คุ้นเคยกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทย การเสด็จฯ มาเยือนนิวซีแลนด์ประจวบกับเป็นระยะเวลาที่นิวซีแลนด์มีความสนใจประเทศไทยมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นโอกาสดีที่พวกเขาพระพุทธรเจ้าทั้งหลายจะได้ถวายความเคารพแด่พระองค์ และได้มีโอกาสฝากความปรารถนาดีไปยังประชาชนชาวไทยด้วย ในขณะที่ประทับอยู่ในนิวซีแลนด์ขอได้ฝากละอออรุธิพระบาทจงทรงพระเกษมสำราญ และเมื่อเสด็จฯ นิวัติประเทศไทยแล้ว ขอได้ฝากละอออรุธิพระบาทได้ทรงพระกรุณานำความปรารถนาดีของชาวนิวซีแลนด์ ไปฝากถวายทูลกระหม่อมฟ้าชายและทูลกระหม่อมฟ้าหญิงทุกพระองค์ด้วย พวกเขาพระพุทธรเจ้าหวังและเชื่อมั่นว่าเมื่อได้ฝากละอออรุธิพระบาทตรัสถึงนิวซีแลนด์ในโอกาสที่เสด็จฯ กลับไปแล้ว ได้ฝากละอออรุธิพระบาทคงจะทรงรำลึกถึงมิตรภาพของชาวนิวซีแลนด์ที่มีต่อประชาชนชาวไทยและความนิยมชมชื่นในพระบารมีซึ่งประชาชนชาวนิวซีแลนด์มีต่อได้ฝากละอออรุธิพระบาทด้วย ข้าพระพุทธเจ้าตระหนักดีว่าประชาชนชาวแคนเตอร์เบอร์รี่รู้สึกว่าการถวายการต้อนรับครั้งนี้ เต็มต้นไปด้วยความปีติยินดียิ่ง จนสุดจะสรรหาถ้อยคำใดมากล่าวถวายคำกราบบังคมทูลให้ทรงทราบสมกับความรู้สึกจากใจจริงได้”

แขกผู้มีเกียรติและประชาชนที่เฝ้าฯ อยู่ภายในโรงละครต่างพากันปรบมือรับคำกราบบังคมทูล ของนายกเทศมนตรีนี้อย่างพร้อมเพรียงกัน

จบคำกราบบังคมทูลแล้ว นายกเทศมนตรีได้ทูลเกล้าฯ ถวายภาพเขียนสีน้ำมันโดยนาย Austin Deans ศิลปินผู้มีชื่อเสียงของนิวซีแลนด์ เป็นภาพทิวเขาซึ่งแสดงให้เห็นยอดเขา Mount Cook และเห็นธารน้ำแข็ง Tasman บนยอดเขาด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสตอบโดยไม่มีต้นร่างเลย ทั้งพระราชดำรัสของพระองค์ยังได้สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรทำให้ผู้เฝ้าฯ อยู่ ณ ที่นั้นพากันหัวเราะครื้นเครงไปตาม ๆ กัน พระราชดำรัสของพระองค์ตอนหนึ่งซึ่งเรียกเสียงหัวเราะให้กับผู้มาเฝ้าฯ มีว่า

มีอะไรแปลก ๆ บางอย่างเกี่ยวกับโรงละครแห่งนี้ ขณะเมื่อเราผ่านเข้ามารู้สึกเหมือนดังว่าโรงละครนี้กำลังโคลงเคลง แต่เราได้คิดว่ามันโคลงเคลงจริง ๆ หรือ หากแต่เห็นจะเป็น

เพราะว่าเราเดินทางมาที่นี่โดยทางเรือของท่านนั่นเอง

พระราชดำรัสของพระองค์อีกตอนหนึ่งมีว่า

แม้ว่าอากาศจะหนาวเย็นแต่การต้อนรับของประชาชนที่นี่ ได้ทำให้เราได้รับความอบอุ่น ยิ่งจนคลายหนาวไปได้อย่างประหลาด ไม่ว่าดินฟ้าอากาศจะเป็นอุปสรรคอย่างไรเราก็ขอให้ความปรารถนาดีของประชาชนชาวไทยมอบให้ท่านทั้งหลาย ซึ่งได้จัดการต้อนรับเราเป็นอย่างดี ยิ่งแม้ว่าพระอาทิตย์จะฉายแสงมาให้เราได้เห็นภูมิภาพเพียงชั่วเวลาน้อย ในขณะที่เรามาถึงที่เกาะใต้หรือที่เราอยากจะเรียกว่าเกาะกลางนั้นก็ตาม เราก็ได้พบเห็นหลักวัฒนธรรม การดำรงชีพทางเกษตรกรรมและการอุตสาหกรรมของประชาชนไม่ผิดเพี้ยนกันกับทางเกาะเหนือเลย ในนครแห่งนี้เราได้พบเห็นสิ่งสวยงามมากมายหลายอย่างในบรรดาสิ่งเหล่านี้ได้แก่การจัดการวางผังเมืองที่ดีมีระเบียบสวยงาม เราต้องขอแสดงความยินดีกับท่านทุกคนที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นิวซีแลนด์

พระองค์มีพระราชดำรัสต่อไปว่า

ทั้งประเทศไทยและนิวซีแลนด์ต่างก็มีความมุ่งมาดปรารถนาตรงกันคือต้องการสันติภาพและความเจริญก้าวหน้า ซึ่งประเทศของเราทั้งสองจะต้องร่วมกันดำเนินการให้บรรลุถึงจุดหมายดังกล่าวนี้ต่อไป อันเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ ไม่เฉพาะแต่ประชาชนของสองประเทศนี้เท่านั้น หากแต่ยังเป็นประโยชน์ต่อมวลชนทั้งโลกอีกด้วย ในที่นี้มีเด็กเป็นจำนวนมากมารวมฟังอยู่ด้วย ฉะนั้นเราจึงปรารถนาที่จะได้เห็นเด็ก ๆ ในที่นี้ทุกคนได้ซาบซึ้งในสันติภาพและความเจริญก้าวหน้า

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสจบลงแล้ว ได้พระราชทานหีบบุหรีเงินมีพระปรมาภิไธยย่อแก่นายกเทศมนตรีนครไคร้สเช็ชท์เป็นการตอบแทน

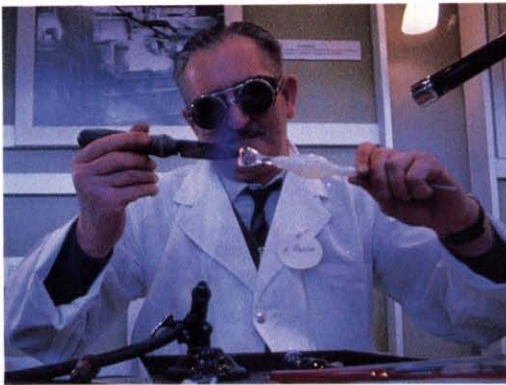
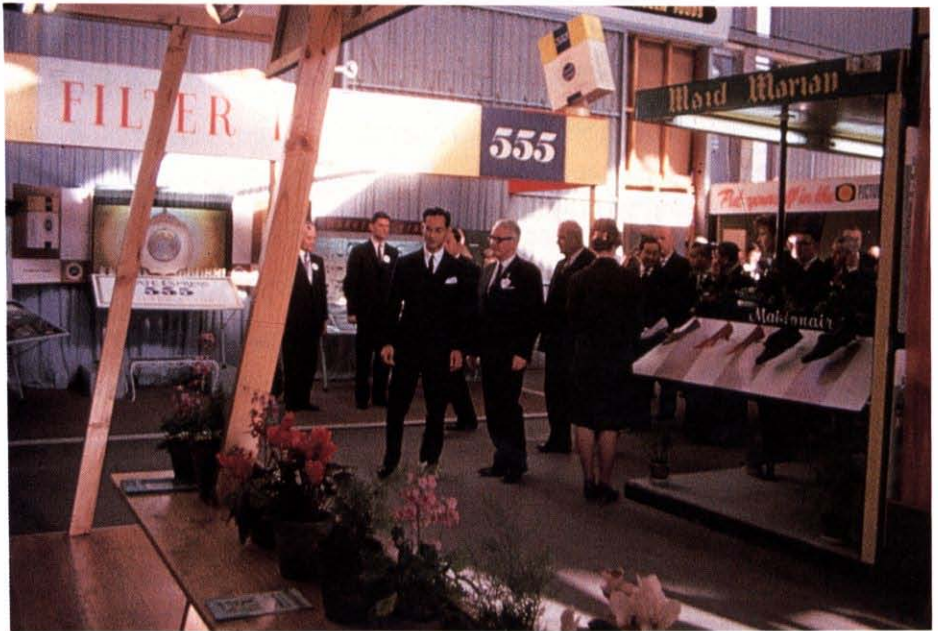
เวลา 12.45 น. สิ้นสุดพิธีงานถวายการรับรองชีวิตริเซปชั่น นายกเทศมนตรีนครไคร้สเช็ชท์ กราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ จากโรงละคร Civic Theatre ไปยัง Winter Garden ขบวนเสด็จฯ ผ่านกลางตัวเมืองนครไคร้สเช็ชท์ เส้นทางเสด็จฯ แมนเชสเตอร์สตรีท, วูร์สเตอร์สตรีท, แคธดรอลสแควร์ วูร์เตอร์ สตรีท, เคมบริดจ์ เทอเรส, บริดจ์ ออฟ รีเมมบรันส์ แคชเชล สตรีท, โคลอมโบ สตรีท, แคธดรอล สแควร์, อามา สตรีท

เวลา 13.00 น. เสด็จฯ ถึง Winter Carden นายกเทศมนตรีนครไคร้สเช็ชท์ถวายพระกระยาหารกลางวัน หลังจากนั้นเสด็จฯ กลับโฮเต็ลที่ประทับ

เวลา 15.15 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังแอดดิงตัน

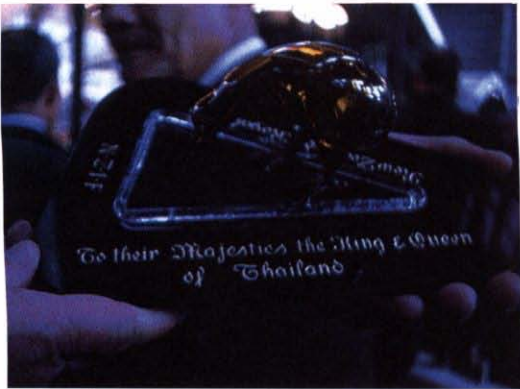
เสด็จพระราชดำเนินถึงแอดดิงตันโชว์กราวนด์ ซึ่งเป็นบริเวณการออกงานแสดงอุตสาหกรรมแห่งชาติประจำปี

การเป่าแก้วเป็นรูปสัตว์และเป็นภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ของบริษัททำเครื่องแก้วแห่งนิวซีแลนด์

ทอดพระเนตรการเขียนสวดลาย
ลงในจานอาหารกระเบื้องเคลือบ

เจ้าหน้าที่ได้เป่าแก้วเป็นนกกีวีเพื่อทูลเกล้าฯ ถวาย

โซว์กราวน์ ซึ่งเป็นบริเวณการออกงานแสดงอุตสาหกรรมแห่งชาติประจำปี (The New Zealand Industrial Fair) เส้นทางเสด็จฯ แคชิตรอล สแควร์, วูร์สเตอร์ สตรีท, ออกซ์ฟอร์ด เทอเรส, ลินคอล์นไอร์แลนด์ เวลา 15.25 น. เสด็จฯ ถึง นายเอ. เอช. สจ๊วต ประธานสมาคมแคนเตอเบอร์รี่แมนแพคเจอร์ไรส์ แอสโซซิเอชัน ฝ่าฝืน รับเสด็จฯ และนำเสด็จฯ ทอดพระเนตรการแสดงของร้านต่าง ๆ ภายในบริเวณงาน ได้ทอดพระเนตรการเป่าแก้วเป็นรูปสัตว์และเป็นภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ของบริษัททำเครื่องแก้วแห่งนิวซีแลนด์ แล้วได้เสด็จฯ ไปประทับทอดพระเนตรการเขียนลวดลายลงในเครื่องใช้ภาชนะกระเบื้องเคลือบของบริษัท Crown Lynn Potteries ซึ่งนางสาว Mary Bayley ได้เขียนลวดลายลงในจานอาหารกระเบื้องเคลือบถวายให้ทอดพระเนตรเป็นที่พอพระราชหฤทัย จึงรับสั่งซื้อโดยให้ทางบริษัทจัดทำจานกระเบื้องเคลือบ ชุดอาหารค่ำ (Dinner) โดยทรงออกแบบลวดลายในจานเป็นภาพช้างจับมือกับนกกีวี สัญลักษณ์แห่งความเป็นมิตรไมตรีของชาติไทยกับนิวซีแลนด์ เป็นที่ระลึกในการเสด็จฯ มาเยือนคราวนี้ของพระองค์ ซึ่งทางบริษัทรับจะจัดทำตามพระราชประสงค์ได้ หลังจากนั้นได้เสด็จฯ มาทอดพระเนตรเรือยนต์เร็วแบบต่าง ๆ ของบริษัท C.W.F.Hamilton Marine, Ltd. ทรงพอพระราชหฤทัยในฝีมือการต่อเรือและวางเครื่องยนต์ของบริษัท จึงทรงสั่งต่อเรือยนต์เร็ว 1 ลำ เพื่อทรงนำมาไว้ใช้ในพระราชกิจต่าง ๆ เรือยนต์เร็วที่ทรงสั่งต่อเป็นเรือขนาด 15 ฟุต 6 นิ้ว เครื่องยนต์มีกำลัง 200 แรงม้า มีความเร็วสูงสุด 50 ไมล์ต่อชั่วโมง ความเร็วเฉลี่ย 35 ไมล์ต่อชั่วโมง น้ำหนักเรือ 1,800 ปอนด์ ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง 7 แกลลอนต่อชั่วโมง ตัวเรือสร้างด้วยไม้มะฮอกกานีสีทอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามว่า "สุวรรณกวี" ซึ่งชื่อนี้เป็นมงคลนามเพราะตัวเรือก็สร้างด้วยมะฮอกกานีสีทองและยังพ้องกับชื่อลอตเตอรีของนิวซีแลนด์ซึ่งมีชื่อว่า "Golden Kiwi" เหมือนกัน ทางบริษัทผู้สร้างจะได้ทำตรานกกีวีด้วยบรอนซ์สีทองเป็นสัญลักษณ์ติดที่ลำเรือด้วย ราคาเรือ 1,900 ปอนด์ (ประมาณ 95,000 บาท) หลังจากได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรร้านต่าง ๆ จนทั่วบริเวณงานแล้ว จึงได้เสด็จฯ กลับ

การจัดงานออกงานแสดงสินค้าเช่นนี้ โดยเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรมผู้ผลิตสินค้าทั้งหลาย เช่นญี่ปุ่นหรือเยอรมันเขาจัดทำกันแทบจะเป็นประจำเดือนเลยโดยมากจัดขึ้นตามเมืองใหญ่ ๆ ที่เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าหรือเป็นที่ชุมนุมนักท่องเที่ยวกันจัดแล้วแต่ความเหมาะสมแก่สภาพของฤดูกาลแห่งท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะการจัดงานแสดงสินค้าเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกยิ่ง เป็นเครื่องมือที่ช่วยใ้ห้างการค้าไม่อยู่หนึ่งทำใ้ห้างการค้าเศรษฐกิจคึกคักกระปรี้กระเปร่าและไ้หวัดอยู่เสมอ งานแสดงสินค้าครั้งหนึ่งก็หมายถึงว่าผู้ผลิตและพ่อค้าทั้งหลายต้องพยายามที่จะนำสินค้าของตนเองออกมาแสดงใ้ให้ตลาดหรือประชาชนผู้ซื้อได้ทราบว่สินค้าของตนนั้นมีประสิทธิภาพหรือคุณภาพอย่างไรและมีการปรับปรุงใ้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ เป็นการนำมาประกวดประชันกันเพื่อที่จะสร้างความพึงพอใจ เรียกความนิยมใ้แก่ผู้ซื้อ อันจะเป็นทาง

ให้สินค้านั้น ๆ แพร่หลาย ประเทศไทยเราแม้จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศกสิกรรม แต่การจัดงานแสดงสินค้าก็ไม่ใช่เป็นของใหม่สำหรับเมืองเราเสียทีเดียว เราเคยจัดทำกันมาแล้วหลายคราวโดยความร่วมมือของทางราชการ แม้ผลที่ได้จะยังไม่ได้รับสมบรูณ์นักเพราะการจัดทำจะอยู่ในวงแคบการโฆษณาไม่กว้างขวางไปได้ไกลเท่าที่ควร ในปัจจุบันนี้รัฐบาลกำลังเร่งพัฒนาเศรษฐกิจของชาติอยู่ทุกวิถีทาง บ้านเมืองเรายังมีสินค้าพืชผลและงานฝีมือที่สามารถสร้างความสนใจให้ชาวต่างประเทศ พอจะนำออกเป็นสินค้าเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประเทศอยู่อีกเป็นจำนวนไม่น้อย แต่เรากลับยังไม่สามารถหาตลาดให้สินค้าของเราออกไปจำหน่ายในต่างประเทศได้เพียงพอ เป็นที่คาดหวังว่าในกาลภายหน้าหากรัฐบาลจะรับจัดงานแสดงสินค้า โดยมือของรัฐบาลเอง พยายามโฆษณาไปยังนักธุรกิจการค้านอกประเทศให้สนใจกับงานแสดงสินค้านี้โดยกว้างขวาง ตลอดจนให้ความร่วมมือกับห้างร้านที่หวังจะนำสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแสดง เช่น ยกเว้นภาษีหรือให้ความสะดวกประการอื่น ๆ ตามความเหมาะสมสมควร ประโยชน์นี้อาจจะได้รับสูงขึ้น เพราะขณะนั้นงานทางด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวและการส่งเสริมอุตสาหกรรมการลงทุนภายในประเทศ กำลังเป็นที่สนใจของชาวต่างประเทศอย่างกว้างขวางมากขึ้นแล้ว

ในเวลาเดียวกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรงานแสดงอุตสาหกรรมแห่งชาติประจำปี ณ แอ็ดดิงตัน ไชร์กราวนีย์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ทอดพระเนตรกิจกรรมของสภาอากาศนิวซีแลนด์ ณ ไคร้สเชิร์ทเซนเตอร์

อนุภชาตทูลเกล้าฯ ถวายสมุด
ภาพ และเข็มอนุภชาตสำหรับ
ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอฯ ทุกพระองค์

ได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรกิจกรรมของสมาคมชาตินิวซีแลนด์ ณ ไคร้สเชิร์ชเซนเตอร์ (The North Canterbury centre of the Red Cross Society in Christchurch) โดยเสด็จฯ จากไฮเตลที่ประทับ เวลา 15.20 น. เส้นทางเสด็จฯ แคธิตรอล สแควร์, วูร์สเตอร์ สตรีท, โรลส์ตัน แอฟเวนิว, แคชเชล สตรีท เมื่อเสด็จฯ ถึงพลจัตวา เค.แม็คคอมมิก C.B., C.B.E., D.S.O., E.D ประธานสมาคมชาตินิวซีแลนด์เฝ้ารับเสด็จฯ

เด็กหญิง Annette Dynes อนุภชาตนิวซีแลนด์ทูลเกล้าฯ ถวายสมุดภาพมิตรไมตรีซึ่งเป็นภาพวาดแสดงถึงการดำรงชีวิตของชาวนิวซีแลนด์ ฝีมือวาดโดยเด็กหญิงอนุภชาตวัย 12 ขวบ ชื่อ Yvonne Mackey ฝากให้แต่อนุภชาตไทย และเด็กหญิง Rosemary Clinton อนุภชาตนิวซีแลนด์ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องหมายอนุภชาตนิวซีแลนด์ฝากให้ทูลกระหม่อมหญิงทุกพระองค์ด้วย

นาง R.I. Brake นายกสภาภาษาของเมืองนี้ (The President of the North Canterbury Centre) ได้นำเสด็จฯ ทอดพระเนตรกิจกรรมของสภาภาษา มีห้องสมุด, ห้องฝึกฝนตนเอง ซึ่งเป็นห้องสำหรับเหล่าอนุภาษตฝึกหัดการปฐมพยาบาลขั้นต้น, ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่อนุภาษต ซึ่งขณะเสด็จฯ ไปถึง เจ้าหน้าที่เหล่าอนุภาษตกำลังบรรจุหีบห่อเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มเตรียมจัดส่งไปช่วยผู้ประสบอุทกภัยในฮ่องกงอยู่ ได้เสด็จฯ เข้าไปในห้องครัวซึ่งเหล่าอาสาภาษต โดยการนำของนางสาว M. Bruce ได้ปรุงอาหารให้ทอดพระเนตร มีพระกระแสรับสั่งแก่เหล่าอาสาภาษตที่ประกอบอาหารในห้องครัวนั้นว่า "กลิ่นอาหารชวนรับประทานจริง ๆ"

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่งองค์สภานายิกาแห่งสภาภาษาตไทย ได้เสด็จฯ มาเยี่ยมสภาภาษาตนิวซีแลนด์ครั้งนี้ ประธานสภาภาษาตแห่งชาติของนิวซีแลนด์ พลจัตวา เค. แม็คคอมิค ได้นำอมเกล้าฯ ภายวิตามิน บี เป็นจำนวนมาก เพื่อนำมาใช้ในกิจการรักษาพยาบาลคนไข้ของสภาภาษาตไทย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงรับไว้ และได้มีพระราชดำรัสตอบรับ ท้ามกลางเจ้าหน้าที่สภาภาษาต และหมู่อนุภาษตนิวซีแลนด์จำนวนมากมีความว่า

ในกรุงเทพฯ สภาภาษาตไทยมีโรงพยาบาลที่กว้างขวางใหญ่โตรับรักษาพยาบาลประชาชนที่ยากจนทั่วไปโดยไม่คิดค่ารักษาพยาบาล นอกจากนั้นสภาภาษาตยังได้จัดส่งสมาชิกของสภาภาษาตไปช่วยดูแลรักษาตามโรงพยาบาลต่างๆ ในต่างจังหวัดในคราวที่เกิดโรคระบาด หรือมีเหตุฉุกเฉินเป็นพิเศษเกิดขึ้นด้วย

พระราชดำรัสของพระองค์อีกตอนหนึ่งทรงมีว่า

พระองค์ทรงปลื้มปิติที่ได้เห็นเหล่าอนุภาษตของนิวซีแลนด์ช่วยกันปฏิบัติงานของสภาภาษาตด้วยท่าทางทะมัดทะแมงแข็งขัน การทำงานของเหล่าอนุภาษต ในปัจจุบันจะเป็นเครื่องฝึกฝนให้บังเกิด ความรู้ความชำนาญในกาลภายหน้า พระองค์ยินดีที่จะได้นำเอาสมุดภาพมิตรไมตรีนี้ไปมอบให้แก่อนุภาษตของตไทย ทั้งขอขอบใจในไมตรีจิตแทนเขาเหล่านั้นด้วย เครื่องหมายอนุภาษตนิวซีแลนด์ที่ได้ฝากไปถวายแด่ทุลกระหม่อมหญิงทั้งสามพระองค์คงจะสร้างความพึงพอใจในเกียรติที่ได้รับนี้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระองค์ในนามของสภาภาษาตไทย ขอขอบใจในไมตรีจิตของสภาภาษาตแห่งชาตินิวซีแลนด์ที่ช่วยเหลื่อมอบวิตามิน บี เป็นจำนวนมากให้วิตามินเหล่านี้จะได้นำไปแจกจ่ายแก่ประชาชนผู้เจ็บป่วยที่ยากจนโดยมิตคิดมูลค่า ซึ่งพระองค์ทรงหวังว่า คนไข้อนาตาที่ได้รับแจกวิตามินนี้คงจะซาบซึ้งและสำนึกในไมตรีจิตอันสูงส่งของสภาภาษาตนิวซีแลนด์นี้เป็นอย่างยิ่ง

เมื่อได้มีพระราชดำรัสจบลงแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทาน

โล่เงินเป็นที่ระลึกแก่สภากาชาดแห่งนิวซีแลนด์ มีเครื่องหมายกาชาดกับมีพระปรมาภิไธยย่อ และมีข้อความภาษาอังกฤษจารึกอยู่ในแผ่นโล่นั้นว่า

“With Cordial greetings and sincere thanks of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand, President, Thai Red Cross, 24 th August 1962”

หลังจากนั้นทางการสภากาชาดนิวซีแลนด์ ได้ถวายพระสุธารสร้อย ระหว่างการรับรอนี้ นาง R.I. Brake นายกสภากาชาดของเมืองนี้ได้สดุดีผลงานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถท่ามกลางเจ้าหน้าที่สภากาชาดและเหล่าอนุกาชาดนิวซีแลนด์ว่า “พระบุคลิกภาพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ทรงมีพระราชปฏิสันถารท่ามกลางเจ้าหน้าที่ของสภากาชาดและเหล่าอนุกาชาดนิวซีแลนด์ ช่างสมกับที่เป็นทูตไมตรีจากสภากาชาดไทย และเป็นองค์แทนของประชาชนชาวไทยเสียจริงเขารู้สึกเป็นเกียรติทั้งเต็มต้นและปิติยินดียิ่ง ที่สภากาชาดแห่งนี้ ได้มีโอกาสถวายการรับรอนองค์สภานายิกาแห่งสภากาชาดไทย และทั้งรู้สึกสนใจในผลงานของสภากาชาดไทยเป็นอย่างยิ่งด้วย”

เวลาประมาณ 17.00 น. เศษ เสด็จฯ กลับโฮเต็ลที่ประทับ

เนื่องจากใกล้จะสิ้นสุดวันเสด็จฯ เยือนนิวซีแลนด์ของล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์แล้ว ผมและ พ.ต.อ.เสนอ จะต้องออกเดินทางล่วงหน้าไปติดต่อบุปฏิบัติหน้าที่ของผมทางประเทศออสเตรเลียเสียก่อน โดยจะต้องออกเดินทางด้วยเครื่องบินในเวลา 19.00 น. ค่ะวันนี้ (24 ส.ค. 05) ซึ่งทั้งนี้ผมได้ติดต่อกับ พล.ต.ต.ต่อศักดิ์ ยมภาค ให้ทราบ เป็นการประสานงานกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นาย Robson รองอธิบดีกรมสืบราชการลับนิวซีแลนด์ ได้ทราบกำหนดการเดินทางของผม ได้มีไมตรีจิตขึ้นเครื่องบินจากกรุงเวลลิงตันมาพบเพื่อได้วิสาสะกันก่อนจะอำลากันไป เวลา 15.25 น. นายแกรนท์ได้พาผมและ พ.ต.อ.เสนอมาพบนาย Robson ที่ทำงานของหน่วยสืบราชการลับประจำเมืองไครสต์เชิร์ช ซึ่งสำนักงานตั้งอยู่บนตึกชั้นสามของอาคารร้านค้าแห่งหนึ่งกลางเมือง มองแต่เพียงผิวเผินจะไม่สามารถทราบได้เลยว่าเป็นสำนักงานของหน่วยนี้ ได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในงานของตำรวจและการคลี่คลายขยายตัวของลัทธิตคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคต่างๆโดยทั่วไป นาย Robson ได้จัดเลี้ยงน้ำชาผมและ พ.ต.อ.เสนอบนสำนักงานนั้น หลังจากนั้นเวลา 17.00 น. นาย Robson และนายแกรนท์ได้พาผมและ พ.ต.อ.เสนอออกนั่งรถยนต์ชมภูมิภาพของเมืองไครสต์เชิร์ช ก่อนจะตรงไปยังสนามบินเพื่อเดินทางต่อไปได้ผ่านสถานที่ฝึกหัดการจรรจรสำหรับเยาวชนของเทศบาล ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 5 ไร่ เป็นบริเวณสนามเด็กเล่น ซึ่งเป็นที่ฝึกหัดให้เยาวชนได้รู้จักสภาพเครื่องหมายของการจรรจรและสัญญาณที่ใช้ตามถนนต่างๆ ทุกชนิดเป็นการฝึกหัดให้เด็ก ๆ เคยชินและเข้าใจต่อเครื่องหมายและสัญญาณการจรรจรต่างๆ เท่านั้น บ้านเราเคยมีจัดทำกันที่ใกล้สนามเด็กเล่นโอวบูนไฮ้สวนลุมพินี แต่ดูทอดทิ้ง

hurst ไทรมไป เห็นจะเป็นด้วยไม่มีงบประมาณซ่อมเครื่องเล่นและของใช้ ความจริงสถานที่ฝึกหัด เช่นนี้ดูจะให้ประโยชน์มาก หากทางการตำรวจกองสวัสดิภาพประชาชนและเทศบาลจะช่วยกันเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ น่าจะลองพิจารณาดู แม้จะต้องลงทุนจัดหาเครื่อง เช่น รถยนต์ถีบเล็ก ๆ หรือจักรยาน 2 ล้อ 3 ล้อเล็ก ๆ เพราะนอกจากจะเป็นการฝึกนิสัยเด็กให้รู้จักเชื่อฟังกฎข้อบังคับการจราจรแล้ว ยังสร้างความเพลิดเพลินให้เด็กมีสถานที่เล่นที่ไม่สิ้นเปลืองมากและมีประโยชน์ หากจะใช้ตำรวจหญิงหรือตำรวจชายที่สุภาพเรียบร้อยคอยให้คำแนะนำช่วยด้วยก็จะทำให้เด็กมีความรักใคร่และนิยมในตัวตำรวจมากยิ่งขึ้น

นาย Robson และนายแกรนท์พามาพบ พ.ต.อ.เสนอ มาถึงสนามบินเมื่อเวลา 18.00 น. เศษ ได้จัดการเรื่องที่นั่งและกระเป๋าเสื้อผ้าเรียบร้อยแล้ว พอได้พบกับท่านเอกอัครราชทูต วัฒนา อิศรภักดี และภรรยา ซึ่งจะเดินทางล่วงหน้าไปออสเตรเลียโดยเครื่องบินเที่ยวเดียวกันกับผม ท่านเอกอัครราชทูตวัฒนาดูรอบคอบดี ได้ประกันชีวิตในการเดินทางโดยเครื่องบินเที่ยวนี้ไว้กับบริษัทการบินที่สนามบินนั้นด้วย ใกล้เคียงเวลาเครื่องบินออกผมและ พ.ต.อ.เสนอ ได้รำลือนาย Robson และนายแกรนท์ ได้ขบใจในโมติจริตของทางการตำรวจและหน่วยสืบราชการลับของนิวซีแลนด์ที่ได้อนุญาต และช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผมและ พ.ต.อ.เสนอ เป็นอย่างดียิ่ง ทั้งนี้เห็นจะเป็นด้วยบุญญาบารมีของสันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ ที่ได้ทรงเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่ชาวนิวซีแลนด์ ความเอื้อเฟื้อจึงแผ่มาถึงผมและ พ.ต.อ.เสนอ ได้รับเกียรติตลอดจนได้รับความสะดวกนานับประการไปด้วย

เครื่องบิน Electra ของสายการบิน (Qantas) พามาและ พ.ต.อ.เสนอกับท่านเอกอัครราชทูต วัฒนา อิศรภักดี และภรรยาออกเดินทางจากสนามบินเมืองไครส์เทิร์ช ตรงไปยังเมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อเวลา 19.10 น.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสวยพระกระยาหารค่ำเป็นการส่วนพระองค์ ณ โฮเต็ลที่ประทับ

เวลา 20.15 น. เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังโรงละคร Civic Theatre ในงานแสดงดนตรีของวงดุริยางค์แห่งชาติของนิวซีแลนด์ เนชั่นแนลออร์เคสตรา ออฟเดอะนิวซีแลนด์ บริออดคาสต์ติ้งคอร์ปอเรชัน (NZBC) เมื่อเสด็จฯ ถึง Dr. F.J. Llewellyn ประธาน NZBC ฝ่าฯ รับเสด็จฯ และนำเสด็จฯ เข้าสู่พระเก้าอี้ที่ประทับ เพลงแรกที่วงดุริยางค์เริ่มบรรเลงถวายคือเพลง โอเวอเจอร์ชื่อ "Festival" ของ Douglas Lilburn ตามต่อมาด้วยเพลง "Till Eulenspiegel" ของ Richard Strauss และเพลง "Serenade in D. K 203" ของ Mozart และ "From the New World" ซิมโฟนีหมายเลข 9 ของ Dvorak เวลาประมาณ 22.00 น. เศษ สิ้นสุดการแสดง เสด็จฯ กลับที่ประทับ

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร
งานแสดงดนตรีของวงดุริยางค์แห่งชาติ
ของนิวซีแลนด์ ณ โรงละคร Civic
Theatre

วิธีการจัดการแสดงดนตรีของวงดุริยางค์แห่งชาติ ณ โรงละครซีกเคียเตอร์นี้ นอกจากทางการเขาจะได้จัดเก้าอี้ไว้สำหรับบุคคลในชวบนเสด็จฯ และแขกผู้มีเกียรติที่ได้รับเชิญมาแล้ว เพื่อมิให้เห็นว่าคนดูน้อย เขายังจำหน่ายบัตรแก่ประชาชนที่ประสงค์จะมาฟังฯ โดยใกล้ชิดหรือต้องการจะฟังเพลงด้วย โดยกำหนดที่นั่งไว้จำนวนหนึ่งซึ่งจะทำให้ที่นั่งทุกเก้าอี้เต็ม บัตรที่จำหน่ายราคาก็สูงพอใช้และกำหนดการแต่งกายของผู้ซื้อบัตรไว้โดยเรียบร้อยด้วย โดยกำหนดให้แต่งกายราตรีสโมสรเช่นเดียวกับแขกผู้ได้รับเชิญ แต่เพียงการจำหน่ายบัตรล่วงหน้าก่อนวันแสดงไม่กี่วันบัตรที่จำหน่ายก็หมด วิธีการเช่นนี้ดูจะดีสำหรับนำมาใช้กับบ้านเรา ในงานที่รัฐบาลจัดรับรองอาคันตุกะผู้มีเกียรติต่างประเทศในงานรับรองครั้งที่แล้ว ๆ รัฐบาลมักจะจัดนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรให้แขกเมืองชม และในการแสดงนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ มาทอดพระเนตรด้วยทุกครั้ง สถานที่แสดงในระหว่างที่โรงละครแห่งชาติยังก่อสร้างไม่เสร็จ ก็ได้อาศัยหอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถานที่แสดงตลอดมา แต่เนื่องจากหอประชุมเป็นสถานที่กว้างขวางจุผู้ชมได้หลายพันคนเพื่อมิให้เห็นว่าผู้เข้าชมโหรงเหรง ทางกรมก็ต้องเชิญเกมมิ่งให้ข้าราชการแต่ชั้นเอกขึ้นไปมาชม แม้กระนั้นที่นั่งก็ยังไม่ถึงกับเต็มทุกที่นั่ง การแสดงนาฏศิลป์ได้เสียเวลาฝึกซ้อมต้องใช้จ่ายค่าเครื่องแต่งตัว ค่ามาก ค่าประดับไฟฟ้า และอื่น ๆ ไม่น้อย การแสดงแต่ละครั้งก็จัดไม่ซ้ำกันเพราะพยายามเลือกเฟ้นให้บรรยากาศของการแสดงเหมาะสมกับการรับรองอาคันตุกะแห่งประเทศนั้น ๆ ผมเข้าใจว่าหากจะจำหน่ายบัตรแก่ผู้ประสงค์จะเข้าชมสำหรับหอประชุมชั้นล่างด้านใดด้านหนึ่งในราคาพอสมควร โดยกำหนดเรื่องการแต่งกายให้เป็นระเบียบเดียวกับแขกผู้ได้รับเชิญก็น่าจะเป็นการหารายได้ช่วยค่าใช้จ่ายในการแสดงแต่ละคราวได้พอใช้ เพราะการแสดงนาฏศิลป์ของกรมศิลปากรที่นำออกแสดงอวดแขกเมืองชาวต่างประเทศแต่ละคราวได้เลือกเฟ้นทั้งตัวคนและเนื้อเรื่องไว้ดีแล้ว เชื่อว่าชาวต่างประเทศจำนวนไม่น้อยคงสนใจ เพราะหาโอกาสชมยากและทั้งเท่าที่ได้เป็นการอวดการรับรองแขกเมืองของรัฐบาลของเราได้ทางหนึ่ง การจำหน่ายบัตรนอกจากจะเป็นการช่วยหารายได้มาชดเชยกับรายจ่ายบ้างแล้ว ยังได้ช่วยแก้ปัญหาเรื่องคนเข้าชมน้อยให้ดูคึกคักขึ้นได้ด้วย

วันที่ 25 สิงหาคม 2505 เวลา 10.00 น. เสด็จฯ จากไฮเต็ลที่ประทับโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังท่าอากาศยานเมืองเคิร์สเซิร์ท เส้นทางเสด็จฯ แคสโตรอล สแควร์, วูร์สเตอร์ สตรีท, โรลสตัน แอฟเวนิว, ปาร์ค เทอเรส, ฮาร์เปอร์ แอฟเวนิว, เพนดัลตันโรัด, เม็มมอเรียล แอฟเวนิว

เวลา 10.20 น. เสด็จฯ ถึงท่าอากาศยาน นายจี. แมนนิ่ง นายกเทศมนตรีนครเคิร์สเซิร์ท ฝาฯ ส่งเสด็จฯ ณ ลานบิน ก่อนเสด็จฯ ขึ้นเครื่องบิน ทรงตรวจแถวทหารอากาศกองเกียรติยศโดยเรืออากาศโท T.E. Enright เป็นผู้บังคับแถว

นายกเทศมนตรีเมืองโคริสเซซท์เฝ้าฯ
ส่งเสด็จ ณ ลานบิน

เวลา 10.30 น. เครื่องบินของบริษัทการบินนิวซีแลนด์ (NAC) แบบไวส์เคานท์ โดย นาย A.C. Kenning เป็นกัปตันออกเดินทางตรงไปยังท่าอากาศยานดันนีดีน เพื่อความรอบคอบทางการของเมืองไครสต์เชิร์ชเขาเตรียมขบวนรถไฟพระที่นั่งพิเศษสำรองไว้ หากอากาศไม่ดี เสด็จฯ ไปยังเมืองดันนีดีนโดยเครื่องบินไม่ได้ เขาจัดให้เสด็จฯ โดยขบวนรถไฟพิเศษได้ทันที ซึ่งจะใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง (เครื่องบินใช้เวลาบินเพียง 1 ชั่วโมง 15 นาที) เครื่องบินพระที่นั่งได้บินผ่านยอดเขาคุกส์ซึ่งสูงที่สุดในนิวซีแลนด์ กัปตันได้นำเครื่องบินมาบินวนในระดับสูงจากยอดเขาเพียง 3,500 ฟิตเพื่อให้ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ได้ทอดพระเนตรทิวเขา นี้โดยใกล้ชิด บนยอดเขามีหิมะปกคลุมภูเขาชาวโพลน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จมาประทับในห้องของนักบิน ทรงถ่ายภาพทิวเขาและธารน้ำแข็ง Tasman (เกิดขึ้นจากหิมะตกทับถมกันแล้วละลายไหลลงมาเป็นทาง) อยู่ทางทิศตะวันออกของทิวเขาไหลเป็นทางยาวถึง 18 ไมล์ เป็นธารน้ำแข็งที่มีทัศนียภาพที่สวยงามเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

ทอดพระเนตรภูมิภาพประเทศนิวซีแลนด์บนแผนที่ โดยมีรัฐมนตรีมหาดไทยกราบบังคมทูลถวายคำอธิบายแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขณะประทับเครื่องบินพระที่นั่งเพื่อเสด็จ
พระราชดำเนินไปเมืองฉันทนินดิน

ธารน้ำแข็ง ของภูเขาคูกส์

เครื่องบินพระที่นั่งเสด็จฯ ถึงท่าอากาศยาน Momona ของเมืองดันทันดิน เมื่อเวลา 11.55 น. นายเทศมนตรีเมืองดันทันดิน นาย T.K.S. Sidey และภรรยาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ประชาชนประมาณ 1,200 คนมาคอยเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ที่บริเวณสนามบิน ในจำนวนนี้มีนักเรียนไทยรวมอยู่ด้วย 10 คน เป็นนักเรียนชายที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยโอตาโก 9 คน และเป็นนางพยาบาลดูงานอยู่ที่โรงพยาบาลโอตาโก 1 คน (นางสาวเพ็ญศรี ปิยะรัตน์)

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงแกรนด์ไฮเต็ลที่ประทับ ประชาชนเป็นจำนวนมากคอยเฝ้าฯ ชมพระบารมี แม้จะเสด็จเข้าที่ประทับแล้ว ประชาชนต่างก็ไม่ยอมกลับ ยังคงให้รถยนต์ถวายพระพรแสดงความยินดีตลอดเวลา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถเสด็จออก ณ ระเบียง
ของโรงแรมที่ประทับ เพื่อให้
ประชาชนเฝ้าฯ ชมพระบารมี
อีกครั้งหนึ่ง

เมืองดุนีดินนี้ได้ชื่อว่าเป็นเมืองเอดิเนบอโรของเกาะใต้ “Edinburgh of the South” นักบวชนิกาย Presbyterians ชาวสก็อตซ์ได้ก่อสร้างสรรคัมมีความเจริญขึ้นเริ่มแต่ค.ศ. 1848 จนเป็นเมืองใหญ่มีพลเมืองถึง 99,000 คนในปัจจุบัน ตัวเมืองสร้างอยู่บนเนินเขาถึงเจ็ดลูก คล้ายกรุงโรมนครหลวงของอิตาลี เป็นที่ยกย่องกันโดยทั่วไปในวงการศึกษาว่ามหาวิทยาลัยโอตาโก (Otago University) และวิทยาลัยการแพทย์ (The New Zealand Medical School) ของเมืองนี้เป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการเป็นยอด

ประชาชนชาวเมืองดุนีดินส่วนมากสืบเชื้อสายมาจากชาวสก็อตซ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีการรับรองจึงเลียนแบบชาวสก็อตซ์มาใช้ เริ่มแต่สนามบินโดยจัดนาย Allen Dodd แห่งวงดุริยางค์ Dunedin Highland Pipe Band กับนาย Fergus Mathieson แห่งวงดุริยางค์ The City of Dunedin Caledonian Pipe Band สองคนในเครื่องแต่งกายชาวสก็อตซ์มาเป่าปี่สก็อตซ์ เดินนำเสด็จฯ จากบันไดเครื่องบินไปประทับรถยนต์พระที่นั่ง เวลา 12.00 น. เศษ เสด็จฯ จากท่าอากาศยาน Momona โดยรถยนต์พระที่นั่งเข้าสู่เมืองดุนีดิน เส้นทางเสด็จฯ แอร์พอร์ต ไรต์, ผ่านออกอัลลันตันสู่ทางหลวงใหญ่สายใต้ จากนั้นผ่านไปออกมอสกีลทางอีสต์ ไตเอริ ไรต์, บุษ ไรต์, กอร์ดอน ไรต์ ไปสู่ทางหลวงใหญ่สายใต้, เคเวอร์แฮมเวลลีย์ ไรต์, เซาท์ ไรต์, บรินเซส สตรีท, แมนส์ สตรีท, ไฮฟ์ สตรีท

เวลา 12.50 น. เสด็จฯ ถึงแกรนด์ไฮเตลที่ประทับ ณ สถานที่ประทับนี้ ภายในห้องพระบรมมของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทางการได้จัดพระเก้าอี้ชุดสีชมพู ฟ้า มีประวัติอันสูงเกียรติมาเก่าแก่โดยพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์อังกฤษเคยใช้มาแล้วถึงสองพระองค์ คือพระเจ้า George ที่ 6 ซึ่งเสด็จฯ มาที่นี้ในขณะยังดำรงพระอิสริยยศเป็น Duke of York เมื่อ ค.ศ. 1927 และ Duke of Windsor ขณะยังทรงเป็น Prince of Wales พระเก้าอี้ชุดนี้เป็นสมบัติของตระกูล Sidey หลังจากเสวยพระกระยาหารกลางวันเป็นการส่วนพระองค์ ณ ไฮเตลที่ประทับแล้ว เวลา 14.45 น. เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งออกจากไฮเตลแกรนด์ไปยังสนามกีฬา Carisbrook เพื่อทอดพระเนตรการแข่งขันรักบี้ฟุตบอลระหว่างทีมโอตาโก (ทีมเจ้าของถิ่น) กับทีมเวลลิงตัน (ทีมเมืองหลวง) เวลา 14.50 น. เสด็จฯ ถึงสนามกีฬา ประธานของสหพันธ์สมาคมโอตาโกรักบี้ฟุตบอล นาย C.K. Saxton ใฝ่ฯ รับเสด็จฯ และได้เบิกนักกีฬาทั้งสองฝ่ายเข้าเฝ้าฯ เป็นรายบุคคล นักกีฬาทีมโอตาโกสวมเสื้อและกางเกงขาว ส่วนทีมเวลลิงตันสวมเสื้อดำกางเกงขาว ประชาชนที่เข้าเฝ้าฯ ที่สนามกีฬาในวันนั้นหนาแน่นประมาณไม่น้อยกว่า 12,000 คน การกีฬารักบี้ฟุตบอลเป็นกีฬาที่ประชาชนชาวนิวซีแลนด์นิยมมาก แทบจะกล่าวได้ว่าเป็นกีฬาประจำชาติได้ที่เดียว แม้นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์ นายโฮลีไอคิกเคยเป็นนักกีฬารักบี้ที่สามารถได้เป็นประธานของสหพันธ์รักบี้ฟุตบอลแห่งโกลเด็นเมย์ และเป็นรอง

ทอดพระเนตรการแข่งขันรักบี้ฟุตบอลระหว่างทีมโอดาโกกับทีมเวลลิงตัน

ประธานของสหพันธ์รักบี้ฟุตบอลแห่งชาติด้วย ในการเดินทางตามเสด็จฯ ไปตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วต่อหลายเมืองครั้งนี้ ได้พบเห็นสนามรักบี้มีอยู่โดยทั่วไป และนักกีฬาที่นี่เริ่มฝึกหัด เล่นกันตั้งแต่อยู่โรงเรียนสามัญอายุยังน้อย ความนิยมกีฬารักบี้ฟุตบอลนี้ คงจะติดมาจากสาย เลือดของบรรพชนชาวอังกฤษ แต่มาตรฐานการเล่นเท่าที่เห็นยังไม่ถึงอังกฤษ ที่นี้การแข่งขัน เริ่มแต่เวลาประมาณ 15.00 น. ซึ่งเวลาขนาดนี้ของที่นี่อากาศยังเย็นอยู่แดดไม่ค่อยมีและแม้ จะมีก็ไม่ร้อนแรงเหมือนบ้านเรา การแข่งขันดำเนินไปอย่างน่าดู เพราะทั้งสองทีมมีฝีเท้าทัดเทียม กันเมื่อหยุดพักครึ่งเวลาก็มีวงดนตรีบรรเลงสลับ ผลของการแข่งขันปรากฏว่าทีมโอตาโกเจ้าถิ่น มีชัยชนะทีมเวลลิงตันไปด้วยคะแนน 17 จุดต่อ 9 จุด สิ้นสุดการแข่งขันแล้วจึงเสด็จฯ กลับ โฮเต็ลที่ประทับ เส้นทางเสด็จฯ เบิร์น สตรีท, ฮิลไซด์ โร้ด, คิง เอ็ดเวิร์ด สตรีท, ปรีนเซส สตรีท, แมนส์ สตรีท, ไฮฟ์ สตรีท เสวยพระกระยาหารค่ำ ณ โฮเต็ลที่ประทับ

เวลา 20.15 น. ลั่นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งจากโฮเต็ลที่ ประทับไปยังศาลาเทศบาลเมืองดันนีดีนในพิธีถวายการรับรองชีวิต รีเชปชั่น เมื่อเสด็จฯ ถึงนายก เทศมนตรีและภรรยาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ที่ประตูทางเข้า ประชาชนที่มาเฝ้าฯ รับเสด็จฯ ภายใน ห้องประชุมของศาลาเทศบาลอัดเยียดกันอยู่เต็มทุกที่นั่งไม่น้อยกว่า 3,000 คน มีพรมแดงปู เป็นลาดพระบาทจากหน้าประตูตรงไปสู่เวทีที่ประทับ พิธีการถวายการรับรองเริ่มต้นแต่เสด็จฯ มาถึงโดยนาย Allen Dodds และนาย Fergus Mathieson ในเครื่องแต่งกายชาวสก็อตซ์เป่าปี่สก็อตซ์ เดินนำเสด็จฯ เข้าสู่ห้องประชุมของศาลาเทศบาล เมื่อเสด็จฯ ถึงเวทีที่ประทับ นาย D.A.

พิธีถวายการรับรองชีวิต รีเซปชั่น ณ
ศาลาเทศบาลเมืองดันทันดิน

Byars ดัดเปียโนบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีถวาย ทุกคนในห้องประชุมยืนถวายความเคารพ จบเพลงแล้วสุภาพสตรีผู้มีเกียรติ 2 ท่านคือ Sarah Owen และ Mary Campbell ทูลเกล้าฯ ถวาย และมอบช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและแก่นาง Sidey ภรรยานายกเทศมนตรี ต่อจากนั้น นาย Maurice Till นักเปียโนผู้มีฝีมือเยี่ยมได้ดัดเปียโนเพลง "Devotion" ของ Schuman และเพลง "Polonaise in A Flat" ของ Chopin โดยมีนักร้องเสียง Baritone ชาวสก๊อตซ์ ชื่อ นาย Campbell Nicol และนางสาว Jean Kirk-Burnand ร้องเพลงสก๊อตซ์ประสานเสียง 3 เพลง ถวายด้วย

นาย T.K.S. Sidey นายกเทศมนตรีเมืองดันทันดินได้กราบบังคมทูลถวายการต้อนรับ ความว่า

ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายการต้อนรับองค์พระประมุขของชาติที่มีชื่อเสียงมาแต่กาลนาน ทั้งเป็นชาติที่นิวซีแลนด์มีความสัมพันธ์อยู่อย่างสนิทสนมและนับวันจะยิ่งแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในรัชสมัยของพระองค์นี้ พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์มากมาย เพื่อช่วยเหลือพสกนิกรโดยทรงศึกษาปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนจนความต้องการและความรู้สึกนึกคิด ของพสกนิกรของพระองค์เป็นแนวทาง ยิ่งกว่านั้นพระองค์ยังได้ทรงปลุกฝังสัมพันธภาพอันดี กับนานาประเทศอีกด้วย ข้าพระพุทธเจ้าชาวดันทันดินขอเสนอตัวที่จะประกอบกิจการทุกอย่าง อันจะเป็นผลส่งเสริมให้สัมพันธภาพระหว่างชาตินิวซีแลนด์กับชาติไทยแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รวมทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการค้าขาย

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแห่งประเทศไทยได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ ในด้านสังคมสงเคราะห์จนเป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไปในฐานะองค์สภานายิกาแห่งสภาภคชาติไทย

ชาวนิวซีแลนด์ตระหนักดีว่าขณะนี้ประชาชาติต่าง ๆ กำลังจะพึงพาอาศัยตัวเองได้มาก ยิ่งขึ้น และเราก็พร้อมที่จะปลุกฝังสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศในค่ายเดียวกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นด้วย

มหาวิทยาลัยโอตาโก มีบทบาทสำคัญในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของชาวดันทันดินเพราะเป็น สถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการอันทรงคุณค่าแก่นักศึกษา และนับแต่ได้มีแผนโคลอมโบ เป็นต้นมามหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็ได้ต้อนรับนักศึกษาจากเอเชียมากยิ่งขึ้น โดยแผนโคลอมโบนี้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนิวซีแลนด์กับไทยสนิทสนมแนบแน่นมากยิ่งขึ้น ข้าพระพุทธเจ้า ต้องขอชมเชยบรรดานักศึกษาจากต่างประเทศที่สามารถเอาชนะปัญหาเรื่องการเรียนภาษาจน สามารถเข้านั่งฟังการบรรยายได้ มหาวิทยาลัยโอตาโกได้อำนวยความสะดวกในด้านหอพักสำหรับ นักศึกษาชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาภายใต้แผนโคลอมโบ

และหวังว่าคงจะได้ต้อนรับนักศึกษาจากประเทศไทยมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชาติของเราทั้งสองได้เป็นอย่างดี

ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายพระพรขอให้สิ้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงพระเกษมสำราญเสด็จฯ นวัตกรรมประเทศไทยโดยสวัสดิภาพและทรงประกอบพระราชกรณียกิจพัฒนาประเทศชาติของพระองค์ให้รุ่งเรืองสถาพรยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไป

จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสตอบมีความว่า

ท่านนายกเทศมนตรี ท่านเทศมนตรี และท่านผู้มีเกียรติเราต้องขอขอบใจท่านที่ให้การต้อนรับเราเป็นอย่างดีนับแต่ที่สนามบินตลอดมา ทั้งยังบันดาลให้มีแสงแดดอันสดใสรับ (ผู้ฟังปรบมือ) เราได้จดจำไว้ เพราะเราไม่ได้พบแสงแดดอันสดใสอย่างนี้มาเลยในระหว่างเดินทางจนกระทั่งขณะนี้

เรารู้สึกประทับใจมากในการที่ท่านได้จัดการต้อนรับ ประกอบด้วยมีดนตรีและเพลงไพเราะให้ฟัง โดยเฉพาะเพลงของโซแปงเป็นเพลงที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงโปรดปรานมาก

เพลงของสก็อตซ์มีความหมายต่อท่านมาก เพราะไม่เพียงแต่ทำให้ระลึกถึงชาวต้นน้ำดินซึ่งเป็นเชื้อสายสก็อตซ์เท่านั้น หากยังทำให้หวนรำลึกถึงสก็อตซ์แลนด์อันเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของบรรพบุรุษของท่านอีกด้วย เป็นสิ่งดีที่น่าชื่นชม เราชาวไทยก็คิดถึงบรรพบุรุษของเราเหมือนกันในเมืองไทย เราเคยกล่าวกับประชาชนอยู่เสมอว่าวัฒนธรรมทุกอย่างมีกำเนิดมาจากบรรพบุรุษของเรา ดังนั้นเราจึงควรเคารพและระลึกถึงพระคุณอยู่ตลอดเวลา และก็เป็นที่ดีที่พวกท่านได้พากันระลึกถึงบรรพบุรุษของท่านเหมือนกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำรัสถึงข้อความในหนังสือพิมพ์ “เดอะอีเวนิ่งสตาร์” (The Evening Star) ซึ่งกล่าวถึงพระองค์ว่าเป็น “เจ้าชีวิต” (Lord of Life) บ้างเป็น “อนุชาพระอาทิตย์” (Half brother of the Sun) บ้างและเป็น “เจ้าของร่ม 24 คัน” (Possessor of twenty-four Umbrellas)

พระองค์ได้เห็นข้อความอย่างนี้ในหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ อีก ไม่ทราบว่าเป็นหนังสือพิมพ์เอาข้อความดังกล่าวนี้มาจากไหน ถ้าพระองค์มีร่ม 24 คันจริงก็น่าจะได้เอาติดตัวมาด้วยในวันนี้อย่างน้อยคันหนึ่งสำหรับจะได้ใช้กันแดด หรือไม่ก็จะไม่เปียกปอนเมื่อคราวไปเยือนเกาะเหนือ ซึ่งมีฝนตกทุกวันตลอดเวลา รู้สึกเป็นธรรมเนียมของหนังสือพิมพ์ที่มักจะนิยมลงข้อความท่านองนี้ แต่ข้อความอย่างนี้ไม่มีความหมายอะไรบางอย่างที่อาจทำให้คนอ่านขบขันได้บ้าง อย่างไรก็ตาม ย่อม

เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าท่านไม่ควรหลงเชื่อในทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้ยินได้ฟังมา (ผู้ฟังปรบมือ) แม้อาจเป็นได้ว่าพระองค์เป็นกษัตริย์แห่งตะวันออก ฟรังพร้อมไปด้วยความหรรษาและระเบียบพิธี อาจจะมีบางสิ่งบางอย่างเป็นแบบอย่างของชาวตะวันออก เป็นของประหลาดซึ่งพวกท่านคงอยากรู้ อยากเห็นแต่ก็ไม่ควรเชื่อไปเสียหมดทุกอย่าง เราควรจะได้ไตร่ตรองคิดใคร่ครวญไตร่ตรอง และใช้สามัญสำนึกพิจารณาว่าสิ่งนี้สิ่งนั้นน่าจะเป็นจริงหรือไม่ ข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับโลกที่เราอาศัยอยู่ทุกวันนี้ ซึ่งเป็นสมัยที่เต็มไปด้วยความคิดเพื่อเจ้อันเลื่อนลอยและมีอยู่มากมาย ยิ่งกว่าดาวเทียม

พระองค์ได้ตรัสถึงนักศึกษาไทยในเมืองดันทินดิว่า ควรจะได้ศึกษาเล่าเรียนหาความรู้ความชำนาญแต่ในสิ่งที่ตั้งามที่ตนเชื่อมั่นและคิดใคร่ครวญดูโดยรอบคอบแล้ว ความจริงในมหาวิทยาลัยก็คงจะสอนให้นักศึกษาได้มีความรู้ไม่เฉพาะแต่วิชาการเท่านั้น แต่คงจะสอนให้รู้จักใช้สมองคิดเพื่อตัดสินใจอะไรผิดอะไรถูกอีกด้วย

เกี่ยวกับเรื่องการสร้างสรรค์ดินแดนโอตาโก และการขุดค้นเหมืองทองคำนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสว่า จากการที่ได้มาที่โอตาโกนี้เราได้เรียนรู้บางสิ่งบางอย่าง ในส่วนที่เกี่ยวแก่ประวัติความเป็นมา และความเจริญของบ้านเมืองของท่านและได้พบว่า ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศมิได้ขึ้นอยู่กับเฉพาะแต่ความขยันขันแข็งในการทำงานและการใช้วิชาความรู้ เท่านั้น หากแต่บางครั้งยังต้องอาศัยโชคเป็นเครื่องช่วยด้วยเหมือนกัน พระองค์มีพระราชดำรัสต่อไปว่า การพัฒนาการบ้านเมืองของเรา เราต้องชวนขายขอกู้เงินจากธนาคารโลกมาช่วย ประเทศอื่นบ้างก็ต้องชวนขายหาจากแหล่งอื่น แต่พวกท่านได้เงินกู้จากธรรมชาติ ท่านมีเหมืองทองคำ แล้วสิ่งอื่น ๆ ก็ตามมา

พระองค์ได้ตรัสถึงการแข่งขันรักบี้ฟุตบอลนสำคัญเมื่อวันเสาร์ว่า พวกท่านได้สร้างสรรค์สังคมและแนวทางชีวิตความเป็นอยู่ของที่นี่มาแล้วด้วยดี สำหรับการกีฬาท่านก็ได้รับชัยชนะในการแข่งขันรักบี้ฟุตบอล (ผู้ฟังปรบมือ) เราต้องขอแสดงความยินดีในผลสำเร็จนี้ด้วย โอกาสหน้าถ้าเราได้กลับมาเยี่ยมท่านอีก เราหวังว่าเราจะนำเอาทีมรักบี้ฟุตบอลของไทยมาปราบท่าน หรือบางทีก็จะนำมาให้ท่านปราบ (ผู้ฟังปรบมือ)

ประชาชนชาวนิวซีแลนด์เป็นมิตรของเราอย่างแท้จริง เราขอให้มิตรของเราทั่วทั้งนิวซีแลนด์ มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และมีอนาคตอันแจ่มใสโดยทั่วกันทุกคน

หลังจากนั้น นาย T.K.S. Sidey นายกเทศมนตรีได้ทูลเกล้าฯ ถวายภาพเขียนสีน้ำมันมีชื่อว่า "Skaters, Arrowtown, Otago" โดยมีมือเขียนของนาย Douglas Badcock ศิลปินผู้มีชื่อชาว

นายกเทศมนตรีเมืองดันนีดีนทูลเกล้าฯ ถวายภาพเขียนสีน้ำมัน มีชื่อว่า *Skaters, Arrowtown, Otago*

พระราชทานหีบบุหรีเงินถมมีพระปรมาภิไธยย่อเป็นการตอบแทน

นิวซีแลนด์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานหีบบุหรีเงินถมมีพระปรมาภิไธยย่อ แก่นายกเทศมนตรีเป็นการตอบแทน เสด็จฯ กลับโฮเต็ลที่ประทับเมื่อเวลา 22.25 น.

วันที่ 26 สิงหาคม 2505 เวลา 10.15 น. เสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่งออกจากโฮเต็ลที่ประทับไปยังท่าอากาศยานดันนีดีน ณ ที่นั้น นายกเทศมนตรีเมืองดันนีดีนเฝ้าฯ ส่งเสด็จฯ เครื่องบินพระที่นั่งของบริษัทรบินนิวซีแลนด์ (NAC) แบบไวล์แคนท์ออกจากท่าอากาศยานเมืองดันนีดีน

เมื่อเวลา 11.00 น. ใช้เวลาบินชั่วโมงเศษก็ถึงสนามบิน Harewood เมืองไครสต์เชิร์ช เมื่อเสด็จฯ ถึงได้มีพิธีการส่งเสด็จฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการเสด็จฯ ต่อไปยังประเทศออสเตรเลีย ณ สนามบินแห่งนี้

นายโฮลีเอ็ค นายกรัฐมนตรีได้อ่านสารส่งเสด็จฯ ของ Lord Cobham ผู้สำเร็จราชการ นิวซีแลนด์ซึ่งป่วยและมาส่งเสด็จฯ มิได้ ต่อหน้าข้าราชการและผู้มีเกียรติที่มาเฝ้าฯ ส่งเสด็จฯ มีไวส์เคานท์เตสค็อบแฮม ภรรยาผู้สำเร็จราชการ, ภรณยานายกรัฐมนตรี, คณะรัฐมนตรีและ ภรรยา, เสนาธิการทหารบก (Major General L.W. Thornton) เสนาธิการทหารเรือ (Rear-Admiral P. Phipps) เสนาธิการทหารอากาศ (Air Vice-Marshal I.G. Morrison) ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ของนิวซีแลนด์และคณะทูตานุทูตต่างประเทศและภรรยา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำรัสตอบ พระราชดำรัสของพระองค์ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษบางตอนมีดังนี้

“The few days we have spent in your beautiful and hospitable country have been truly rewarding, as they allowed us to know more about the New Zealand people, whose spontaneous friendliness and cordiatity will be long remembered by us all.”

“We have been fortunate to see a great number of them. And, whether pakeha or Maori, young or old, they seem to live in happiness and contentment.”

“Appreciating the blessing of nature, they know how to live in harmony and work together in fruitful co-operation.”

“Combining determined efforts with skill and intelligence they have succeeded in creating a national society which distinguishes itself by its balanced harmony, its high standard of culture and progressive outlook to the future.”

“For a long time to come the sight of New Zealand people working in the fields, in the shops or in the homes, and smiles, the friendly waving of hands and the joyous cries, with which they greeted us everywhere will always remain the most pleasant memories in our hearts and our minds.”

“I should like to leave you with this very simple message on behalf of the Queen and myself.

To each and every New Zealander we thank you from the depths of our hearts for your kindness and hospitality.”

“May you be blessed with good health and prosperity and may our two nations, which share similar institutions and aspirations, continue as in the past to work together as close friends with respect and affection for each other for our own good and for the good of the generations to come.”

รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ทำพิธีส่งเสด็จ
ในการเยือนนิวซีแลนด์ ณ สนามบิน
Harewood เมืองไครส์เชิร์ช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงอำลาและมีพระราชปฏิสันถารแก่บรรดาผู้มีเกียรติที่มาส่งเสด็จฯ โดยทั่วถึง หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ไปยืนประทับรับการเคารพบนปราสาททหารอากาศกองเกียรติยศ แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ปืนใหญ่ยิงสลุต 21 นัด เครื่องบินทิ้งระเบิดของกองทัพอากาศนิวซีแลนด์ 4 เครื่องบินโฉบในระยะต่ำถวายความเคารพแล้วทรงตรวจแถวทหารกองเกียรติยศ แตรวงบรรเลงเพลง "Now is the Hour" ไวส์เคานท์เตสค็อบแฮม นายกรัฐมนตรี นายโฮลีไอล์และภรรยา, คณะรัฐมนตรีและภรรยา เสนาธิการทหารทั้ง 3 กองทัพ และบรรดาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของนิวซีแลนด์ ตลอดจนทูตานุทูตต่างประเทศและภรรยาได้เรียงรายเป็นแถวส่งเสด็จฯ ที่ลานบินจนถึงเชิงบันไดเครื่องบิน ประชาชนชาวเมืองไคร้สเชิร์ชมาเฝ้าฯ ส่งเสด็จฯ ที่สนามบินไม่น้อยกว่า 3,000 คน เวลา 13.15 น. เสด็จฯ โดยเครื่องบินพระที่นั่งจากท่าอากาศยาน Harewood เมืองไคร้สเชิร์ช ไปเยือนประเทศออสเตรเลียเป็นทางการต่อไป

การเสด็จฯ เยือนประเทศนิวซีแลนด์เป็นทางราชการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้สิ้นสุดลงแล้วด้วยดี แต่พระราชภารกิจที่พระองค์จะต้องทรงปฏิบัติยังมีได้สุดสิ้นลงเพียงนั้น เพราะการเสด็จฯ ไปเยือนประเทศออสเตรเลียเป็นทางราชการเพิ่งกำลังจะเริ่มต้น (26 สิงหาคม ถึง 12 กันยายน 2505)

กำหนดการเสด็จพระราชดำเนิน
เยือนประเทศนิวซีแลนด์

หน้าว่าง

NEW ZEALAND

Royal Visit, 18th - 26th August 1962.

Governor-General: His Excellency The Right Honourable Viscount Cobham.

Prime Minister: The Right Honourable Keith Holyoake.

หน้าว่าง

Visit of
THEIR MAJESTIES
THE KING AND QUEEN
OF THAILAND
to
NEW ZEALAND

18 August 1962

to

26 August 1962

ARRANGEMENTS

หน้าว่าง

CONDENSED ITINERARY

<i>Page No.</i>	<i>Place</i>	<i>Arrival</i>		<i>Departure</i>	
		<i>Date</i>	<i>Time</i>	<i>Date</i>	<i>Time</i>
11	Wellington	18 Aug.	2.30 p.m.	21 Aug.	10.00 a.m.
17	Tauranga Airport	21 Aug.	Noon	21 Aug.	12.05 p.m.
17	Tauranga	21 Aug.	12.35 p.m.	21 Aug.	3.00 p.m.
19	Rotorua	21 Aug.	5.00 p.m.	22 Aug.	10.45 a.m.
22	Hamilton	22 Aug.	12.45 p.m.	22 Aug.	3.15 p.m.
23	Auckland	22 Aug.	5.30 p.m.	23 Aug.	2.10 p.m.
26	RNZAF Station, Whenuapai	23 Aug.	3.15 p.m.	23 Aug.	3.20 p.m.
27	Christchurch Airport	23 Aug.	5.20 p.m.	23 Aug.	5.25 p.m.
27	Christchurch	23 Aug.	5.45 p.m.	25 Aug.	10.00 a.m.
31	Christchurch Airport	25 Aug.	10.25 a.m.	25 Aug.	10.30 a.m.
32	Dunedin Airport	25 Aug.	11.45 a.m.	25 Aug.	11.50 a.m.
32	Dunedin	25 Aug.	12.35 p.m.	26 Aug.	10.15 a.m.
34	Dunedin Airport	26 Aug.	10.55 a.m.	26 Aug.	11.00 a.m.
35	Christchurch Airport	26 Aug.	Noon	26 Aug.	12.30 p.m.

MILAGES AND MODE OF TRAVEL

<i>From</i>	<i>To</i>	<i>Milage</i>	<i>Mode of travel</i>
Wellington . . .	Tauranga Airport . . .	266	Air
Tauranga Airport . . .	Tauranga . . .	11	Road
Tauranga . . .	Rotorua . . .	54	Road
Rotorua . . .	Hamilton . . .	67	Road
Hamilton . . .	Auckland . . .	80	Road
Auckland . . .	RNZAF Station, Whenuapai	28	Road
RNZAF Station, Whenuapai	Christchurch Airport . . .	483	Air
Christchurch Airport . . .	Christchurch . . .	7	Road
Christchurch . . .	Christchurch Airport . . .	7	Road
Christchurch Airport . . .	Dunedin Airport . . .	198	Air
Dunedin Airport . . .	Dunedin . . .	20	Road
Dunedin . . .	Dunedin Airport . . .	20	Road
Dunedin Airport . . .	Christchurch Airport . . .	198	Air

The Royal Party

HIS MAJESTY THE KING OF THAILAND
HER MAJESTY THE QUEEN OF THAILAND

Official Suite

HIS EXCELLENCY
MR THANAT KHOMAN *Minister of Foreign Affairs*

HIS SERENE HIGHNESS PRINCE
WONGSA NUWATRA DEVAKULA

GENERAL LUANG SURANARONG *Chief A.D.C. General*

HER SERENE HIGHNESS
PRINCESS VIBHAVADI RANGSIT *Lady-in-Waiting*

DR KALYA ISRASENA - - - *Grand Chamberlain*

MOM RAJAWONGSE *Private Secretary to His Majesty*
KITTINADA KITTIYAKARA *the King*

COLONEL MOM LUANG
CHINDA SANITWONGSE *Physician to His Majesty the King*

MR POONPERM KRAIRIKSH - *Master of the Household*

GROUP CAPTAIN
SURAPOL KRAIRITTIRON *A.D.C.*

LIEUTENANT SNOH
VORNKORBHORN *A.D.C.*

POLICE MAJOR-GENERAL
TORSAKDI YOMNAK *Police Officer attached to the Court*

MOM LUANG NRAVADI *Private Secretary to Her Majesty*
DAVIWONGSE *the Queen*

MOM RAJAWONGSE BENJAWAN
WORAWAN *Maid of Honour*

Honorary A.D.C.'s attached to Official Suite for New Zealand Visit

COMMANDER W. N. WAITE - - *Royal New Zealand Navy*

LIEUTENANT-COLONEL *The Royal Regiment of*
R. J. H. WEBB, M.B.E. *New Zealand Artillery*

WING COMMANDER *Royal New Zealand Air Force*
S. M. HOPE, M.B.E., A.F.C.

Accompanying Their Majesties on the New Zealand Visit

HIS EXCELLENCY

MR VADHANA ISARABHAKDI *Thai Ambassador to New Zealand*

MRS ISARABHAKDI

HIS EXCELLENCY MAJOR-GENERAL

SIR STEPHEN WEIR, K.B.E., C.B.,

D.S.O. - - - *New Zealand Ambassador to Thailand*

LADY WEIR

MR I. P. MUIR - - - *Second Secretary, New Zealand
Embassy, Thailand*

Unofficial Suite

MR PREYACH GUNA-KASEM - - *Assistant Secretary to the Minister
of Foreign Affairs*

MR TULA BUNNAG - - - *Duty Officer*

MR KEOKHWAN VAJARODAYA - *Personal Photographer to His
Majesty the King*

MR KHWANKEO VAJARODAYA - *Personal Photographer to Her
Majesty the Queen*

MR DHANANJAI *Assistant to His Majesty the King's*
RAJAVALLABHANUSITH *Private Secretary*

MR XUBASNA SUTO - - - *Valet*

MR UTHAI SUWANCHINDA - - *Valet*

MR SAHAS BHUKAMANA - - *Valet*

Ladies attached to the Household of Her Majesty the Queen

MISS PHUSSADI SORVAVITHI - - *Wardrobe Mistress*

MOM LUANG DASAMAI DEVAKULA *Maid to Her Majesty the Queen*

MISS JABHJIT SUDASNA - - - *Maid to Her Majesty the Queen*

MISS VARAMAS SARAIKANAJANA - *Maid to Her Majesty the Queen*

MISS VARNNEE YANYONG - - *Hairdresser to Her Majesty the Queen*

MISS DIBA SORAKUL - - - *Maid to Her Majesty the Queen*

Financial Officer

MR KUKAYOON LIATHONG

Government Photographers

- MR VINITH BOONVIVATHANA - *Thai TV Channel 7*
 MR THONCHAROEN RAMANAN - *Thai TV Channel 4*
 LIEUTENANT RATNA CHAIYAKAM - *Still Photographer, Army*

GOVERNOR-GENERAL OF NEW ZEALAND

HIS EXCELLENCY THE RIGHT HONOURABLE
 VISCOUNT COBHAM, G.C.M.G., T.D.

PRIME MINISTER OF NEW ZEALAND

THE RIGHT HONOURABLE KEITH HOLYOAKE

Ministers in Attendance

- THE RIGHT HON. KEITH
 HOLYOAKE, PRIME MINISTER *Minister in Attendance*
- THE HON. LÉON GÖTZ,
 MINISTER OF INTERNAL AFFAIRS *Associate Minister in Attendance*

New Zealand Government Officials in Attendance

MR J. V. MEECH, SECRETARY FOR
INTERNAL AFFAIRS	<i>Director of The Royal Visit</i>
MR P. J. O'DEA, M.V.O., GROUP
EXECUTIVE OFFICER, DEPARTMENT
OF INTERNAL AFFAIRS	<i>Assistant Director</i>
MR C. H. WILLIAMS, M.V.O.,
PRINCIPAL, INFORMATION AND PRESS
SECTION, DEPARTMENT OF TOURIST
AND PUBLICITY	<i>Public Relations Officer</i>
MR D. A. JOHNSTON, RECEPTION
OFFICER, DEPARTMENT OF INTERNAL
AFFAIRS	<i>Ceremonial Officer</i>
MR S. G. MUDGE, PRINCIPAL, GENERAL
SERVICES DIVISION, GENERAL POST
OFFICE	<i>Transport Officer</i>
MAJOR H. B. HONNOR, THE ROYAL
REGIMENT OF NEW ZEALAND ARTILLERY	<i>Movements Officer</i>
MR E. T. O'CONNOR, EXECUTIVE
OFFICER (ADMINISTRATION),
DEPARTMENT OF INTERNAL AFFAIRS	<i>Administration Officer</i>
MR D. J. CUMMINGS,
ASSISTANT RECEPTION OFFICER,
DEPARTMENT OF INTERNAL AFFAIRS	<i>Accommodation Officer</i>

MISS B. N. MANNING, M.V.O., *Secretary to Director*
 SECRETARY-TYPIST, DEPARTMENT
 OF INTERNAL AFFAIRS

MISS J. B. TOPSOM, *Shorthand-typist*
 DEPARTMENT OF INTERNAL AFFAIRS

MISS B. J. MACDONALD, *Shorthand-typist*
 DEPARTMENT OF INTERNAL AFFAIRS

Police Officials in Attendance

MR C. L. SPENCER - - - - - *Commissioner of Police*

CHIEF INSPECTOR A. G. BEAL, B.E.M. - *Officer-in-Charge, Police
 Arrangements*

Attached for Visit

SQUADRON LEADER J. H. DUNLOP, *Baggage Officer*
 ROYAL NEW ZEALAND AIR FORCE

WARRANT OFFICER H. EDWARDS, *Assistant Baggage Officer*
 ROYAL NEW ZEALAND AIR FORCE

Public Relations Representatives Attached for Visit

MR N. N. McMILLAN - *Journalist, New Zealand Press
 Association - Reuters*

MR J. R. HUTCHINSON - *Cameraman, New Zealand National Film Unit*

MR A. M. MANNING - *Journalist, Press and Information Section,
 Department of Tourist and Publicity*

MR A. E. P. LATHAM - *Commentator, New Zealand Broadcasting
 Corporation*

MR R. ANDERSON - *Photographer, New Zealand National
 Publicity Studios*

WELLINGTON

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
SATURDAY, 18 August	2.27 p.m.	Arrive Wellington Airport by Royal Aircraft (QEA Electra).
	2.30 p.m.	<p>Their Majesties leave aircraft.</p> <p>Their Majesties are welcomed by:</p> <p>His Excellency the Governor-General, The Right Honourable Viscount Cobham, G.C.M.G., T.D., and The Viscountess Cobham;</p> <p>The Prime Minister, The Right Honourable Keith Holyoake, and Mrs Holyoake.</p> <p>Proceed to dais.</p> <p>CEREMONY OF WELCOME.</p> <p>Royal Salute.</p> <p>Inspection of Royal Guard of Honour.</p> <p>(Guard Commander – Major L. J. Sanders, New Zealand Regiment).</p> <p>The Prime Minister presents Ministers of the Crown and their wives, Heads of Mission in New Zealand, the Chiefs of Staff and the Director of the Royal Visit.</p>
SATURDAY, 18 August (continued)	2.50 p.m.	<p>Address of Welcome by His Excellency the Governor-General.</p> <p>Reply by His Majesty.</p> <p>Leave by car for Wellington Town Hall.</p> <p>Route via: Calabar Road Cobham Drive Evans Bay Parade Oriental Parade Wakefield Street Lower Cuba Street.</p>
	3.10 p.m.	<p>Arrive Town Hall.</p> <p>WELCOME TO WELLINGTON CITY.</p> <p>(Mayor: Mr F. J. Kitts).</p>

WELLINGTON—continued

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
SUNDAY, 19 August	3.15 p.m.	Leave for Government House. Route via: Lower Cuba Street Mercer Street Jervois Quay Taranaki Street Courtenay Place Kent Terrace Ellice Street Dufferin Street.
	3.25 p.m.	Arrive Government House, where stay during Wellington visit. Evening free from official engagements.
		Free from official engagements until 5.00 p.m.
	5.00 p.m.	Presentation of New Zealand Royal Visit Officials.
	5.30 p.m. Evening	Their Majesties receive Thai students. Dinner Party at Government House.
MONDAY, 20 August	10.00 a.m.	Leave by car for Dental Nurse Training School. Route via: Dufferin Street Ellice Street Buckle Street Taranaki Street Webb Street Upper Willis Street.
	10.10 a.m.	VISIT DENTAL NURSE TRAINING SCHOOL. (Minister of Health: Hon. D. N. McKay).
	11.10 a.m.	Leave by car for Town Hall. Route via: Upper Willis Street Willis Street Mercer Street Wakefield Street Lower Cuba Street.

WELLINGTON—continued

Date	Approximate Time	Details
	11.15 a.m.	Arrive Town Hall. CIVIC RECEPTION. (Mayor: Mr F. J. Kitts).
	12.15 p.m.	Leave by car for Wellington Citizens' War Memorial. CEREMONIAL DRIVE THROUGH CITY. Route via: Lower Cuba Street Mercer Street Willis Street Lambton Quay.
	12.25 p.m.	Arrive Wellington Citizens' War Memorial. LAY WREATH ON MEMORIAL. (Dominion President, New Zealand Returned Services' Association: Mr Hamilton Mitchell). (Wellington President: Mr W. D. Leuchars, M.B.E., E.D.).
	12.32 p.m.	Leave by car for Parliament House. Route via: Lambton Quay Bowen Street Entrance.
	12.35 p.m.	Arrive Main Steps, Parliament House. Met by the Prime Minister, Rt. Hon. Keith Holyoake, and Mrs Holyoake. Royal Salute. Inspection of Royal Guard of Honour. (Guard Commander—Major L. J. Sanders, New Zealand Regiment). Proceed to Prime Minister's suite.
	1.00 p.m.	STATE LUNCHEON IN SOCIAL HALL, PARLIAMENT HOUSE.

WELLINGTON—continued

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
TUESDAY, 21 August	Later	Return to Government House.
		Route via: Molesworth Street Bunny Street Waterloo Quay Customhouse Quay Jervois Quay Wakefield Street Kent Terrace Ellice Street Dufferin Street.
	9.00 p.m.	RECEPTION AT GOVERNMENT HOUSE OF HEADS OF DIPLOMATIC MISSIONS AND THEIR WIVES.
	9.30 p.m.	BALL AT GOVERNMENT HOUSE.
	9.40 a.m.	Leave by car for Wellington Airport. Route via: Dufferin Street Paterson Street Mt. Victoria Tunnel Ruahine Street Wellington Road Cobham Drive Calabar Road.
	9.50 a.m.	Arrive Wellington Airport. (Mayor: Mr F. J. Kitts).
10.00 a.m.	Leave for Tauranga Airport by Royal Aircraft (RNZAF Dakota).	

TAURANGA

Date	Approximate Time	Details
TUESDAY, 21 August (continued)	Noon	Arrive Tauranga Airport. (Mayor of Tauranga: Mr D. S. Mitchell, M.B.E.). (Mayor of Mount Maunganui: Mr A. R. Harris).
	12.05 p.m.	Leave by car for Tauranga. Route via: Aerodrome Road Hewletts Road Maunganui Road Highway No. 2.
		CEREMONIAL DRIVE. Route via: Turret Road 15th Avenue Cameron Road Spring Street The Strand Harington Street.
	12.35 p.m.	Arrive New Tauranga Hotel.
	1.00 p.m.	Walk to dais on The Strand (opposite Hotel).
		CIVIC RECEPTION. (Mayor: Mr D. S. Mitchell, M.B.E.).
	1.20 p.m.	Walk back to Hotel.
	1.25 p.m.	Leave by car for San Francisco Reception Rooms. Route via: Harington Street Willow Street Wharf Street Durham Street.
	1.30 p.m.	CIVIC LUNCHEON. (Mayor: Mr D. S. Mitchell, M.B.E.).

TAURANGA—continued

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
	2.45 p.m.	Return to Hotel. Route via: Durham Street Hamilton Street The Strand Harington Street.
	3.00 p.m.	Leave by car for Rotorua.

ROTORUA

Date	Approximate Time	Details
TUESDAY, 21 August (continued)		Route via: Harington Street Willow Street Spring Street The Strand Devonport Road 15th Avenue Turret Road Highway No. 2 Welcome Bay Road Highway No. 2 then through Te Puke Highway No. 33 entering Rotorua via Wairoa Road Fenton Street.
	5.00 p.m.	Arrive Grand Hotel, Rotorua, where stay overnight. (Mayor: Mr A. M. Linton).
		Dine privately at Hotel.
	8.15 p.m.	Leave by car for Sound Shell. Route via: Fenton Street Rotorua War Memorial Drive.
	CIVIC RECEPTION AND MAORI ENTERTAINMENT FOLLOWED BY SUPPER AND SOCIAL GATH- ERING. (Mayor: Mr A. M. Linton).	
Later	Return to Grand Hotel. Route via: Lake Road Tutanekai Street Arawa Street Fenton Street.	

ROTORUA—continued

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
WEDNESDAY, 22 August	9.30 a.m.	<p>Leave Hotel by car for Whakarewara Thermal Reserve.</p> <p>Route via: Fenton Street Arawa Street Government Gardens Hinemoa Street Fenton Street Hemo Road.</p>
	9.40 a.m.	<p>Arrive Model Pa, Thermal Reserve.</p> <p>VISIT MODEL PA.</p> <p>(District Manager, Department of Tourist and Publicity: Mr W. G. Stevens).</p>
	Later	<p>Proceed by car to Maori War Memorial Gateway.</p> <p>Route via: Hemo Road Fenton Street Froude Street Tryon Street.</p> <p>VISIT THERMAL AREA.</p>
	10.45 a.m.	<p>Leave by car for Hamilton.</p> <p>CEREMONIAL DRIVE THROUGH CITY OF ROTORUA.</p> <p>Route via: Tryon Street Froude Street Fenton Street Amohau Street Tutanekai Street Arawa Street Fenton Street Rotorua War Memorial Drive Lake Road Fairy Springs Road; thence via Highways Nos. 5 and 1 entering Hamilton via Cambridge Road Naylor Street Firth Street Clyde Street.</p>

HAMILTON

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
WEDNESDAY, 22 August (continued)	12.45 p.m.	Arrive Riverina Hotel. (Mayor: Dr Denis Rogers, R.D.).
	1.15 p.m.	Leave by car for Cardrona Reception Rooms. CEREMONIAL DRIVE THROUGH CITY. Route via: Clyde Street Grey Street Bridge Street Victoria Street.
	1.30 p.m.	CIVIC LUNCHEON. (Mayor: Dr Denis Rogers, R.D.).
	3.15 p.m.	Leave by car for Auckland. Route via: Victoria Street Highway No. 1 entering Auckland via Motorway Eilerslie Turnoff Eilerslie Main Highway Ladies' Mile Remuera Road Orakei Road Ngapipi Road Tamaki Drive Quay Street Albert Street.

AUCKLAND

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
WEDNESDAY, 22 August (continued)	5.30 p.m.	Arrive Star Hotel, Auckland, where stay overnight. (Mayor: Mr D. M. Robinson). Dine privately at Hotel.
	8.15 p.m.	Leave by car for Auckland Town Hall. Route via: Albert Street Customs Street Queen Street. CIVIC RECEPTION, FOLLOWED BY SUPPER AND SOCIAL GATHERING. (Mayor: Mr D. M. Robinson).
	Later	Return to Hotel. Route via: Queen Street Wellesey Street West Albert Street.
THURSDAY, 23 August	9.45 a.m.	Leave by car for Auckland War Memorial Museum. Route via: Albert Street Quay Street Gladstone Road St. Stephens Avenue Parnell Road Domain Drive to Museum Entrance.
	9.55 a.m.	VISIT MUSEUM. (President, Auckland Institute and Museum Council: Mr John Seabrook, A.F.C., E.D.). Morning tea with members of the Auckland Institute and Museum Council and their wives.

AUCKLAND—continued

Date	Approximate Time	Details
	11.00 a.m.	<p>Return to Hotel.</p> <p>Route via: Domain Drive through Hospital Grounds</p> <p>BRIEF STOP TO MEET SENIOR HOSPITAL STAFF.</p> <p>(Chairman of Auckland Hospital Board: Mr T. H. C. Caughey).</p> <p>thence via: Park Road Grafton Bridge Symonds Street Wellesey Street Albert Street.</p>
	11.40 a.m.	<p>Leave by car for Admiralty Steps.</p> <p>CEREMONIAL DRIVE THROUGH CITY.</p> <p>Route via: Albert Street Wyndham Street Hobson Street Pitt Street Karangahape Road Queen Street</p> <p>BRIEF STOP AT TOWN HALL.</p> <p>(Mayor: Mr D. M. Robinson).</p> <p>thence via Queen Street to Queen's Wharf.</p>
	11.58 a.m.	<p>Arrive Queen's Wharf.</p> <p>(Chairman Auckland Harbour Board: Mr R. C. F. Savory).</p>
	Noon	<p>Walk to Admiralty Steps.</p> <p>(Chief of Naval Staff: Rear Admiral P. Phipps, C.B.E., D.S.C., V.R.D.).</p>
	12.02 p.m.	<p>Leave by Royal Barge for Devonport Naval Base.</p>

AUCKLAND—continued

Date	Approximate Time	Details
	12.10 p.m.	<p>VISIT DEVONPORT NAVAL BASE.</p> <p>(Minister of Defence: Hon. Dean J. Eyre).</p> <p>Royal Salute.</p> <p>Inspection of Royal Guard of Honour.</p> <p>(Guard Commander - Lt. Comd. F. E. J. Mason, RNZN).</p> <p>Lunch at Naval Base.</p>
	2.10 p.m.	<p>Leave by car for RNZAF Station, Whenuapai.</p> <p>Route via:</p> <p>Calliope Road</p> <p>Victoria Road</p> <p>Albert Road</p> <p>Lake Road</p> <p>Hurstmere Road</p> <p>Kitchener Road</p> <p>East Coast Road</p> <p>Main North Highway</p> <p>Main West Coast Highway to Whenuapai Junction</p> <p>thence to</p> <p>RNZAF Station, Whenuapai.</p>
	3.15 p.m.	<p>Arrive RNZAF Station, Whenuapai.</p> <p>(Commanding Officer: Group Captain A. P. Gainsford, D.S.O., D.F.C., A.F.C.).</p>

CHRISTCHURCH

Date	Approximate Time	Details
THURSDAY, 23 August <i>(continued)</i>	3.20 p.m.	Leave for Christchurch by Royal Aircraft (NAC Viscount).
	5.20 p.m.	Arrive Christchurch Airport. (Mayor: Mr G. Manning, c.m.g.). (Chairman, Paparua County: Mr J. H. Weaver).
	5.25 p.m.	Leave by car for Christchurch. Route via: Memorial Avenue Fendalton Road Harper Avenue Park Terrace Rolleston Avenue Worcester Street Cathedral Square.
	5.45 p.m.	Arrive United Service Hotel, where stay during Christchurch visit. Dine privately at Hotel. Evening free from official engagements.
FRIDAY, 24 August		Morning free from official engagements.
	Noon	Leave by car for Municipal Chambers. Route via: Cathedral Square Colombo Street Gloucester Street Manchester Street.
	12.05 p.m.	Arrive Municipal Chambers.
	12.15 p.m.	CIVIC RECEPTION IN CIVIC THEATRE. (Mayor: Mr G. Manning, c.m.g.).
	12.45 p.m.	Leave Municipal Chambers for Winter Garden.

CHRISTCHURCH—continued

Date	Approximate Time	Details
		<p>CEREMONIAL DRIVE THROUGH CITY.</p> <p>Route via: Manchester Street Worcester Street Cathedral Square Worcester Street Cambridge Terrace Bridge of Remembrance Cashel Street Colombo Street Cathedral Square Colombo Street Armagh Street</p>
	1.00 p.m.	Arrive Winter Garden.
		CIVIC LUNCHEON.
		(Mayor: Mr G. Manning, c.m.g.).
	Later	Return to Hotel.
		<p>Route via: Armagh Street Madras Street Gloucester Street Colombo Street Cathedral Square</p>
	3.15 p.m.	His Majesty leaves by car for Addington Show Grounds.
		<p>Route via: Cathedral Square Worcester Street Oxford Terrace Hagley Avenue Lincoln Road.</p>
	3.25 p.m.	Arrive Show Grounds.
		VISIT INDUSTRIES FAIR.
		(President, Canterbury Manufacturers' Association: Mr R. H. Stewart).
	Later	Return to Hotel.

CHRISTCHURCH—continued

<i>Data</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
	3.20 p.m.	<p>Her Majesty leaves by car for North Canterbury Centre, New Zealand Red Cross Society.</p> <p>Route via: Cathedral Square Worcester Street Rolleston Avenue Cashel Street.</p> <p>INSPECT RED CROSS ACTIVITIES</p> <p>(Dominion President, New Zealand Red Cross Society: Brigadier M. MacCormick, C.B., C.B.E., D.S.O., E.D.). (Centre President: Mrs R. I. Brake).</p>
	Later	<p>Return to Hotel. Dine privately at Hotel.</p>
	8.15 p.m.	<p>Leave by car for Civic Theatre.</p> <p>Route via: Cathedral Square Colombo Street Gloucester Street Manchester Street.</p> <p>ATTEND ROYAL CONCERT BY NATIONAL ORCHESTRA OF THE NEW ZEALAND BROADCASTING CORPORATION.</p> <p>(Chairman, New Zealand Broadcasting Corporation: Dr F. J. Llewellyn).</p>
	Later	<p>Return to Hotel</p> <p>Route via: Manchester Street Worcester Street Cathedral Square.</p>

CHRISTCHURCH—continued

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
SATURDAY, 25 August	10.00 a.m.	Leave by car for Christchurch Airport. Route via: Cathedral Square Worcester Street Rolleston Avenue Park Terrace Harper Avenue Fendalton Road Memorial Avenue.
	10.25 a.m.	Arrive Christchurch Airport. (Mayor: Mr G. Manning, c.m.g.).
	10.30 a.m.	Leave for Dunedin Airport by Royal Aircraft (NAC Viscount).

DUNEDIN

Date	Approximate Time	Details
SATURDAY, 25 August (continued)	11.45 a.m.	Arrive Dunedin Airport. (Mayor: Mr T. K. S. Sidey). (Chairman Taieri County: Mr J. A. Jones).
	11.50 a.m.	Leave by car for Dunedin. Route via: Airport Road Miller Road Centre Road Allanton-Outram Highway Main South Road thence through Mosgiel via Riccarton Road Bush Road Gordon Road Quarry Road thence via: Main South Road Caversham Valley Road South Road Princes Street Manse Street High Street.
	12.35 p.m.	Arrive Grand Hotel, where stay overnight. Lunch privately at Hotel.
	2.40 p.m.	Leave by car for Carisbrook. Route via: High Street Princes Street South Road Burns Street.
	2.50 p.m.	Arrive Carisbrook. ATTEND REPRESENTATIVE RUGBY UNION FOOTBALL MATCH, OTAGO v. WELLINGTON. (President, Otago Rugby Football Union: Mr C. K. Saxton).
	Later	Return to Hotel. Route via: Burns Street Hillside Road King Edward Street Princes Street Manse Street High Street.
		Dine privately at Hotel.

DUNEDIN—continued

<i>Date</i>	<i>Approximate Time</i>	<i>Details</i>
SUNDAY, 26 August	8.10 p.m.	Leave by car for Dunedin Town Hall. CEREMONIAL DRIVE THROUGH CITY. Route via: High Street Princes Street The Octagon George Street Moray Place North.
	8.15 p.m.	Arrive Town Hall. CIVIC RECEPTION FOLLOWED BY SUPPER AND SOCIAL GATHERING. (Mayor: Mr T. K. S. Sidey).
	Later	Return to Hotel. Route via: Harrup Street The Octagon Princes Street High Street.
	10.15 a.m.	Leave by car for Dunedin Airport. Route via: High Street Princes Street South Road Caversham Valley Road Main South Road Allanton-Outram Highway Centre Road Miller Road Airport Road.
	10.55 a.m.	Arrive Dunedin Airport. (Mayor: Mr T. K. S. Sidey).
11.00 a.m.	Leave for Christchurch by Royal Aircraft (NAC Viscount).	

CHRISTCHURCH

Date	Approximate Time	Details
SUNDAY, 26 August (continued)	Noon	Arrive Christchurch Airport. (Mayor: Mr G. Manning, C.M.G.).
	12.20 p.m.	FAREWELL CEREMONY. Royal Salute. Inspection of Royal Guard of Honour. (Guard Commander - Flight Lieutenant T. E. Enright, RNZAF). Official Farewells: Ministers of the Crown and their wives; The Prime Minister and Mrs Holyoake; His Excellency the Governor-General and The Viscountess Cobham.
	12.30 p.m.	Leave Christchurch Airport by Royal Aircraft (QEA Electra) for Australia.

หน้าว่าง

พระราชดำรัสในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน
เยือนประเทศนิวซีแลนด์

หน้าว่าง

Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by
His Excellency The Governor-General of New Zealand
at Wellington Airport,
18th August 1962

Your Excellency,

The Queen and I deeply appreciate your kind words of greeting. The friendly sentiment which the people here have expressed in our regard is most gratifying. We want to express to Your Excellency and through you to the people of New Zealand our heartfelt thanks. We have long heard of the beauty of New Zealand and of the high standards attained by the great people of this country. And in spite of the trouble brewing in the various parts of the world they continue their forward march surely and steadily. Hence when Your Excellency invited us to visit this country we gladly accepted your kind invitation. We are looking forward to seeing with our own eyes the remarkable achievements made here, and we hope to be able to learn something and profit by your experience.

It is certainly true that it is only in the recent years that the current of world events has brought our two countries into such close and friendly association. Our two nations, however, are animated by the same ideals — the love of freedom and fair play. These are the two main factors that are being more and more emphasized in the sphere of international relations. It is no wonder, therefore, that when world events brought our countries more closely together the similarity of outlook created mutual attraction. We firmly believe in the dignity of man and in justice in all human dealings. It was for this reason that both our countries became members of the United Nations as well as the South-East Asia Treaty Organization.

The modern development in the means of communication has shortened the distance of the world. The policy of splendid isolation is a thing of the past. People come to realize that nations are inter-dependent and that community of interest demand mutual co-operation and concerted action. Both our countries are fully conscious of this. We appreciate the active part played by New Zealand in the Colombo Plan and the many contributions she has made for the advancement of our region of the world in the economic and educational fields.

Your reaction to the recent events in Laos has further proved our identity of purpose in the joint defense of South-East Asia. Indeed we can say with truth and without hesitation that our two peoples share the same aspiration. That we are bound by various ties of common interest and that the relations between them are marked by mutual regard and esteem.

Your Excellency, we regard all New Zealanders as our friends and in making this visit we feel that we are visiting friends whose friendship we highly value. We thank you once again for the kind and cordial reception.

Address of Welcome by The Mayor of The City of Wellington,
to Their Majesties The King and Queen of Thailand,
Town Hall,

18th August 1962

May it please Your Majesties,

As Mayor of the City of Wellington, and on behalf of its citizens, I have the honour to extend to Your Majesties a most cordial welcome on this, your first visit to New Zealand.

The Mayor of the Capital City never forgets that it is an honour to represent the citizens, and he is never more aware of that honour than when it becomes his duty to welcome the Head of a State.

To that honour is added pleasure when the Head of the State is the King and Spiritual Ruler of a nation with the long and proud history of Thailand.

Need I add, that all citizens welcome equally your gracious Queen, of whom we have heard and read so much, whose portraits we have seen so often, and whom we are delighted at last to see in person.

Today, with distances measured in hours, not miles, Thailand, once distant, is now close.

Your presence here stimulates interest in a country very different from our own. Thailand is of the East, while our civilization and culture comes from the West. Thailand's history covers many centuries while ours is brief. Marked as these contrasts are, however, we have many interests in common. Paramount among them is a love of freedom.

Indeed Thais often refer to their country as "Muang Thai", land of the free, and its long history of independence reflects the depth of their devotion to liberty.

Today New Zealand and Thailand are associated for a number of important purposes—for common defence through SEATO, for regional economic development through ECAFE, for social and economic co-operation through the Colombo Plan, for international peace through the United Nations. Daily we are being brought into closer, more frequent, and more rewarding contact. Your most gracious Majesties' visit is part of this process of greater intimacy and co-operation between us. Accordingly it makes you doubly welcome here today.

Address by His Majesty The King of Thailand
at The Wellington Civic Reception, Town Hall,
20th August 1962

Your Worship, Your Excellencies, Ladies and Gentlemen, Citizens of Wellington,

First of all I must thank you all for this very wonderful reception and not only that, but also for the kind words spoken by His Worship, the Mayor, and also for the reception we had on our arrival and everywhere we go. We are very thankful for this warm reception and we can see the warmth of your heart.

We are very glad to see that our visit here has aroused some curiosity among you. But to say the least, curiosity has its use. Curiosity in material things leads to knowledge. There would be no science without curiosity, and curiosity of our people leads to acquaintance and acquaintance often leads to friendship and hate also sometimes. But first of all people must know each other to be able to decide if they like, they love or if they hate. Only fools and perhaps other evil-meaning people say bad things about people they don't know. That is why we are here. Our first objective is to bring the greetings and goodwill of our people back home in our capital, Bangkok. Bring the greetings and goodwill to the people of Wellington as the capital of New Zealand. But the second objective is most important. It is to come and know you and let all of you know us, so that we can decide, really decide, if we are going to be friends or enemies. But I don't think the latter case will arise and I hope that the first case, that is we will be friends as we have been, will continue and we will be closer, even closer, friends. And let nobody talk us into quarrelling and grow apart from each other. So this is what we hope to achieve in our visit here.

Wellington here is a very beautiful town. We have seen some of it from the mountain top and we have seen the bay and the mountain. It is a very, well, I cannot say anything else, very beautiful city. And I hear that this city has been the capital of New Zealand for nearly one century already. The reason lies not only in the beauty of the city but in the central location of this city in New Zealand. And although it is situated on the north island, it is in the central position between the north and the south and I suppose it doesn't take part—doesn't take sides. But a capital city should not take sides. That is why I think that this city will continue to be the capital city of New Zealand for a long time to come and we wish it because they deserve it, the people and city, to be the capital of this beautiful country which is New Zealand.

And now I wish all of you citizens of Wellington, I wish the City of Wellington and also the whole country, both islands, wish that you have progress and prosperity and that you will be all able to live in peace, because we realize now that the world is not at peace so it is very nice to see people and a country in peace, happy and prosperous. I wish you all the best of luck.

Speech by His Excellency The Prime Minister of New Zealand
at The State Luncheon Given in Honour of
Their Majesties The King and Queen of Thailand,
Parliament House, Wellington
20th August 1962

It is a signal honour and pleasure for me to welcome here today King Bhumibol of Thailand and his beautiful consort, Queen Sirikit. It has been said of a Royal marriage that "it is the brilliant edition of a universal fact and as such, it rivets mankind". Here certainly is a Royal couple whose charm and distinction are already renowned outside the borders of their own country. In their persons they incorporate many of the qualities which give Thailand its special lustre among the countries of South-East Asia.

Those who have had the privilege of visiting Thailand — as I have had — will need no reminding of the many and varied delights it has to offer — the smiling courtesy and friendliness of its people, the rich beauty of rice field and temple, the vivid life of the great capital, Bangkok, another "city of the angels". But those who have been able to spend a longer time in the country, or who have studied a little of Thai history, will be aware of the sturdier virtues which provide the foundations of the nation's stability. Pre-eminent among these are the devotion and loyalty which over many years and through all changes of fortune the Thai people have accorded their Sovereign.

The citizens of Thailand proudly call their country Muang Thai, "Land of the Free", and indeed no country in Asia can look back on a longer history as an independent and sovereign State. To the tradition of freedom and of national unity, embodied in the King, the present Royal House, founded by King Rama I in 1782, has made a major contribution. This cherished freedom of the Thais has not gone unchallenged, nor undefended, down the centuries, but it is only for brief periods that it has been interrupted. The prolonged enjoyment of political independence has inevitably and indelibly marked the character of the nation and people. Where in many parts of the world today relations between different peoples and different races are warped or shadowed by the memory of past colonial domination, the Thais are able to accept their fellow men on equal terms, with a friendliness and serenity which spring from confidence in the values of their own civilisation, from a willingness to appreciate the virtues of other cultures, and from an untempered sense of common humanity.

As you are all aware, the end of the Second World War brought far-reaching changes to Asia and the Pacific. Countries which previously had had little contact with one another, because of distance and differing backgrounds, now became aware of their common interests and of the need to co-operate with one another, if their freedom and independence were to be preserved. Of no countries is this more true than of Thailand and New Zealand. In September 1954 Thailand and New Zealand became allies in the South-East Asia Treaty Organisation. In June 1956 New Zealand's first diplomatic representative in South-East Asia, who at that time held the position of New Zealand Commissioner in Singapore, was accredited as Ambassador to Thailand. With the opening of diplomatic missions in Bangkok and Wellington there began a period of close and friendly collaboration between Thailand and New Zealand which has been maintained until the present day. While the danger of external aggression persists, and so long as international security cannot be guaranteed on a wider basis, New Zealand recognises the need for regional defensive arrangements. Accordingly, we value our association with Thailand in SEATO, and we are convinced that this association has contributed to the security

of South-East Asia during the past eight years. When, early in May this year, the military situation in northern Laos seriously deteriorated and pro-Communist forces pressed towards the border with Thailand, New Zealand willingly joined her SEATO allies in demonstrating solidarity with Thailand by sending a small token force to that country. Your Majesties' gracious visit to these troops during the recent Royal tour of North-East Thailand was deeply appreciated by the men concerned and by the New Zealand Government.

I would, however, be giving a completely false impression if I presented Thai - New Zealand relations solely in the light of military commitments and co-operation. Both our countries are aware that lasting conditions of security and stability can be established only if they are accompanied by orderly economic and social progress. Both countries are concerned with the need to combat hunger and illiteracy to provide people with hope and opportunity as well as safety from aggression. In the pursuit of these goals New Zealand is directly associated with Thailand in the Economic Commission for Asia and the Far East and in the Colombo Plan.

If I choose here to speak with special warmth of the Colombo Plan it is because that unique association provides a form of international co-operation and exchange which is, I think, peculiarly well-suited to the New Zealand temperament and to New Zealand resources and needs. The central concept of the Plan — to raise living standards through the sharing of wealth and technical skills for the benefit of all — is both noble and practical. But apart from the material benefits given and received under the Plan, we in New Zealand particularly value the rewarding human relationships which it brings and the opportunity it gives of enriching our understanding by contact with civilisations older and more varied than our own.

No account of co-operation between Thailand and New Zealand at the international level would be complete without reference to our long association within the United Nations. Thailand became a member of the United Nations in December 1946. Since that time no nation has shown a more admirable respect for the principles and policies of that organisation nor co-operated more generously in the work of its committees and agencies. Six United Nations Specialised Agencies now have their regional headquarters in Bangkok, and Thailand has played host to many United Nations missions to South-East Asia. In 1950 Thailand, together with New Zealand, was one of the 16 Member States that answered the call of the United Nations and provided a contingent of combat troops to serve under the United Nations Command in Korea.

Earlier in my speech I mentioned my own good fortune in visiting Thailand. Last February a new opportunity to strengthen the ties between New Zealand and Thailand arose when six New Zealand members of Parliament visited Thailand as the guests of the Thai Constituent Assembly. All the members of this group have since testified to the benefit and pleasure they derived from their visit and have paid warm tribute to the kindness and hospitality with which they were received. I very much hope that New Zealand will be able to reciprocate this hospitality and that arrangements can be made for a return visit to New Zealand by members of the Thai Constituent Assembly.

It only remains for me to close this speech by extending to Your Majesties the best wishes of the Government and people of New Zealand for a long and happy life and for the continued progress and prosperity of Thailand. May Your Majesties' visit to this country leave an abiding

impression of the lively interest and warm goodwill which the people of New Zealand feel for Thailand, in the richness of its history, in its striving for economic and social development, and in its steadfast stand for freedom.

**Reply of His Majesty The King of Thailand
to His Excellency The Prime Minister of New Zealand
at The State Luncheon, Parliament House, Wellington,**

20th August 1962

Mr. Prime Minister, the Honourable Leader of the Opposition, Excellencies, Ladies and Gentlemen,

The words that we've just heard have been spoken in cordial terms and with much eloquence about the Queen and myself, and also about my country. Those were indeed very kind words, and the Queen and I wish to ask you, Mr. Prime Minister and Mr. Nash, to accept our very sincere thanks. As Mr. Nash said, that when talking after you and after the Prime Minister, it is difficult to talk so much. But I won't go on talking for half an hour, I promise you. And just to remark something, that Bangkok doesn't mean the 'City of the Angels', it means the 'Village of the Olives'. But Bangkok is also called the 'City of the Angels' because it is called Krung Thep . . . This is very long, so we simplify it for the foreigners so that they can call it only Bangkok — it's much easier. Our country, which is known as Thailand, we call Muang Thai; that is difficult, so — the Honourable Prime Minister, he could not pronounce it — that is why we called it Thailand.

In the past New Zealand was only known as the islands near the Antipodes, and Thailand only a country in the Far East. And that meant that they were far away places from Europe, which was then conceived as the centre of the world. But now since the end of the World War II, this conception of a rather square world with a centre and four corners has definitely changed and has given way to a new idea of the world as a family of nations, free and happy, under the auspices of the United Nations, striving for peace, progress, and prosperity to all peoples alike.

The first step towards this worthy object is that the countries within a region, whose outlook and interests are similar should come together as New Zealand and Thailand have done, in order to concert their efforts in every phase of endeavour through mutual co-operation. The ECAFE, the Colombo Plan, and the SEATO, are but the results of such conception. And both New Zealand and Thailand have given full support to them. Under the arrangements provided by these institutions an increasing number of students and officials from Thailand have come to New Zealand, and those who have come back, or returned to Thailand, speak with glowing accounts of the friendliness, hospitality, and prosperity of your country.

Both the Prime Minister and Mr. Nash have been to Thailand, and you will have noticed that the Thai people are just like the New Zealanders — proud of their freedom of expression and action, and many more things that you have told this distinguished assembly. About the smiling girls — I think it is due to their having been in this dental school, so they have beautiful teeth. So we owe part of the smile to New Zealand, and to this dental school. We thank you.

Thai people themselves are increasingly aware of the goodwill and the active co-operation of the Government and the people of New Zealand. Your reaction to the recent alarming

situation in Laos has shown, beyond any shadow of doubt, the courage of the Government and of the people of New Zealand, as well as this consciousness of their responsibilities. We ourselves visited the fine military personnel you sent to our country, and we are here to give thanks in person, for your stand with our country and people, and for the dedication of your gallant men to our common Cause.

Their presence in Thailand, which is indeed a first line defence of New Zealand itself, will, no doubt, increase New Zealand's own security and prestige. It is our hope that the growing friendship between our two countries will result in the consolidation of peace and order, not only in our region, but also throughout the world. For the threat to peace anywhere is a menace to the whole world.

Let me thank you again, Mr. Prime Minister, for the kind invitation from your Government, which has enabled the Queen and myself to come and do our part to cement the friendship between our two countries and our people. The Queen and I highly value our personal association with your Governor-General and the Viscountess Cobham, and also with you and Mrs. Holyoake. We look forward to visiting other parts of your beautiful country and meeting many more people, and I am sure that we shall take back with us, on our return, fond memories of the hospitality of the people and the Government of New Zealand—including the Opposition—and also of our very pleasant stay among all of you.

And in conclusion, I wish to extend our best wishes for prosperity and a bright future for New Zealand, its Government, its institutions, and all the nice people here.

Address of Welcome by His Excellency The Governor-General of New Zealand
to Their Majesties The King and Queen of Thailand
at The Government Reception, Government House,
Wellington,

20th August 1962

Your Majesties,

On behalf of the Government and people of New Zealand, I extend to Your Majesties a most warm and friendly greeting.

Your visit here marks a signal occasion. Never before has New Zealand had the privilege of welcoming to its shores the Head of State of one of our Asian neighbours. We count it as a particular honour that Your Majesties should so graciously have accepted New Zealand's invitation to spend these coming days among us.

It is only in recent years that the current of world events has brought Thailand and New Zealand into such close and friendly association. During this time we in New Zealand have become increasingly conscious of the interests we share with the great countries of Asia and of the value of at last bridging the wide gulf which history and tradition have placed between Asian civilization and our own.

Recent though they are, our ties are nonetheless real. Indeed, the swift movement of events in the last two decades has given the task of forging strong and abiding bonds between Asia and New Zealand, a new importance and urgency.

Between Thailand and New Zealand special ties of friendship and common interest have developed, to the strength of which the visit of Your Majesties bears impressive witness. Thailand and New Zealand share a similar conviction of the right of all nations to enjoy freedom to pursue their own way of life, under institutions suited to the needs and national character of each. This conviction has led our two countries to join in pledging our efforts to the common defence against the dangers which threaten free men and free institutions everywhere.

But friendship between Thailand and New Zealand is not reflected only in our joint participation in a defensive alliance. It finds expression also in the common desire to improve the well-being of the countries of Asia and to help their peoples to attain that standard of life without which peace and freedom are constantly endangered.

Your Majesties come from a country, rich in tradition and steeped in a proud and ancient history, to New Zealand, a young country building its society upon the foundations of a heritage in which the cultures of Europe and Polynesia are closely interwoven. We assure you of our pleasure that your visit here, necessarily brief though it is, will allow you to see much of New Zealand and to meet many of its people.

On behalf of the Government and people of New Zealand, I once again welcome Your Majesties as the gracious Monarchs of our friend and ally, Thailand, and wish you, and those who travel with you, a pleasant and rewarding visit to this country.

**Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by His Excellency The Governor-General of
New Zealand
at The Government Reception, Government House,
Wellington,
20th August 1962**

Your Excellency,

The Queen and I deeply appreciate your kind words of greeting. The friendly sentiment which the people here have expressed in our regard is most gratifying. We want to express to Your Excellency, and through you to the people of New Zealand, our heartfelt thanks.

We have long heard of the beauty of New Zealand and of the high standard attained by the great people of this country. And in spite of the troubles brewing in the various parts of the world, they continue their forward march surely and steadily. Hence when Your Excellency invited us to visit this country, we gladly accepted your kind invitation. We are looking forward to seeing with our own eyes the remarkable achievements made here, and we hope to be able to learn something and profit by your experience.

It is certainly true that it is only in recent years that the current of world events has brought our two countries into such close and friendly association. Our two nations however are animated by the same ideal — the love of freedom and fair play. These are the two main factors that are being more and more emphasized in the sphere of international relations. It is no wonder, therefore, that when world events brought our countries more closely together, the similarity of outlook created mutual attraction. We firmly believe in the dignity of man and in justice in all human dealings. It was for this reason that both our countries became members of the United Nations as well as the South-East Asia Treaty Organization.

The modern development in the means of communications has shortened the distances of the world. The policy of splendid isolation is a thing of the past. People come to realize that nations are interdependent and that community of interests demands mutual co-operation and concerted action. Both our countries are fully conscious of this. We appreciate the active part played by New Zealand in the Colombo Plan and the many contributions she has made for the advancement of our region of the world in the economic and educational fields. Your reaction to the recent events in Laos has further proved our identity of purpose in the joint defence of South-East Asia. Indeed we can say with truth and without hesitation that our two peoples share the same aspirations, that they are bound by various ties of common interest and that the relations between them are marked by mutual regard and esteem.

Your Excellency, we regard all New Zealanders as our friends. And in making this visit, we feel that we are visiting friends, whose friendship we highly value.

We thank you once again for the kind and cordial reception.

**Address of Welcome by The Mayor of The Borough of Tauranga
to Their Majesties The King and Queen of Thailand
at The Civic Reception, The Dais on The Strand,**

21st August 1962

May it please Your Majesty,

We, the Mayor, Councillors and Citizens of the Borough of Tauranga desire to convey to Your Majesty, Queen Sirikit and to your suite a most sincere, cordial and friendly welcome to our town and district.

Your visit takes place at a time of growing co-operation between our countries and of increasing awareness of our common interests. There are many grounds for friendship between us. The name of your country "Land of the Free" symbolizes a principle which is fundamental to our way of life: we in New Zealand have the same determination as Thailand has shown throughout its history to safeguard its independence and national sovereignty.

The influence of British principles in the early development of your educational and government systems and the use of English as a second language provide a background for continued and increasing contacts. Already we are linked in varied forms of association, including the United Nations, the Economic Commission for Asia and the Far East, the South-East Asia Treaty Organisation and the Colombo Plan.

For Tauranga itself there are perhaps additional and special ties. The people of Tauranga, like your own have a rural background, live in an area with a similar rainfall to your own Capital and port, and are keenly interested in sport. With these common interests it is our earnest desire and belief that a sincere and happy friendship with your people will continue and extend. We tender to Your Majesty, Queen Sirikit, and the members of your party our respectful wishes for a pleasant and profitable journey in New Zealand. Your visit is a unique occasion in our town's history. It is our hope that it will provide you with enjoyment and warm memories of the friendship and respect towards you of all the people here.

Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by The Mayor of The Borough of Tauranga
at The Civic Reception, The Dais on The Strand,

21st August 1962

Your Worship, Your Excellencies, Councillors and Citizens of the Borough of Tauranga,

We are very happy to be here and we want to thank you for this warm-hearted welcome and also for the friendship of both the Maori people and the Pakeha. We have come here to bring you the friendship of the Thai people and their goodwill. I see that you receive their greetings and I shall not forget to tell them that you have such a goodwill towards them also.

Here is a historical place with a Bay of Plenty which I hope has not gone poor since the time of Captain Cook. But I don't think so because you people have preserved with pride and hard work. In our country there is a saying or rather a long saying by a King about seven hundred years ago who said that in the water there is fish; in the field there is rice. That means we have plenty also. But in that saying—that proclamation of the King—he also said who wants to trade elephants may trade elephants, who wants to trade horses may trade horses. That means the freedom of trade and that all the citizens, all the people should live like brothers. This is the basis of democracy. For we have seen here also this freedom which we have had for a long time. And we are very happy to see that. But this principle of freedom, this principle of freedom of trade, of action is a very valuable property, a valuable thing we must keep, we must preserve and we should not let other forces, other interferences come in because in this time we have outside of our region many forces, many bad influences which want to come in and destroy our nice and happy way of life. That is why we must co-operate as we are doing now through different organizations, exactly the Colombo Plan to mention only one. And that is why we have come here so that you good people may know that you have friends and we come here we find out that we have friends. So let it be like this forever. And in coming here I may say that the elephant brings the greetings to the Kiwi. And I am very happy to see that the Kiwi receives those greetings.

I wish you all prosperity, success, and happiness.

**Address of Welcome by the Mayor of the City of Rotorua
to Their Majesties The King and Queen of Thailand
at the Civic Reception, Sound Shell,
21st August 1962**

May it please Your Majesties,

On behalf of the people of the City of Rotorua and the surrounding district it is my honour and privilege humbly to present to Your Majesties this address of welcome.

It was with very great pleasure that we learned of your intention to spend some time in Rotorua during your short visit to New Zealand. It is very gratifying to us that you honour us in this way.

Rotorua has been host to many great people and your visit adds great lustre to the list of those who have gone before you, chief among them was our own beloved Queen Elizabeth II and Philip, Duke of Edinburgh.

We are glad of the opportunity to express our appreciation of the magnificent part played by Your Majesties, your Government, your people and your country in defending freedom within the region of the South-East Asia Treaty Organisation. We are deeply conscious of the common interest of our two countries in the preservation of stability and the prevention of aggression in South-East Asia. We are conscious too of our association in other forms of co-operative endeavour, particularly the United Nations, the Economic Commission for Asia and the Far East, and the Colombo Plan. We particularly value the Colombo Plan which has enabled us to meet young people from Thailand and to increase our understanding of its culture and way of life.

Rotorua is famed as an International Tourist Resort. Here you will observe nature in many needs. Here, also, is one of the principal centres of Maori life in New Zealand. Our Maori people have their own special part to play in the welcome to you this evening.

Together Maori and European we welcome you. We trust that you will long be spared to enjoy the love of your own people and the friendship of all with whom you have visited on this tour.

Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by The Mayor of The City of Rotorua
at The Civic Reception, Sound Shell,

21st August 1962

Your Worship, Citizens of Rotorua,

I want to thank you for the kind words of welcome you have just uttered now which only confirms the magnificent welcome by the people when we came this afternoon. This part of the country, Rotorua, deserves to be the international resort of New Zealand because of its beauty in the nature, beauty in the lakes, in the Mountains, the green of the fields and also and most of all in the beauty in the hearts of its citizens. And here we find something which is very important in this time—in this difficult time. We find the peaceful co-existence of the Pakeha and the Maoris. Here they live side by side in harmony. By peaceful or peace I mean real peace not the kind that is used for propaganda. Peace which means no war either cold war, psychological war or weapon warfare, underground warfare all these are not peace. And by co-existence I mean the real co-existence to be able to live side by side with respect and with the principle of give-and-take. And give is give the best and take is take the best of everything. This co-existence, this real co-existence is much needed in the world and in this region also. That is why we are all very happy that New Zealand and Thailand have been co-existing in that way with the organizations, different organizations that Your Worship has mentioned. And if we go on co-existing in that way and perhaps make it more, make it wider through the world, the world will be at peace, real peace for once. But we find that it is very difficult to distinguish between what is real co-existence or real peace and false co-existence or false peace. The best way to try to distinguish the false from the real is to know better. And our visit here as one objective is for us to know you better and for you to know us better, so that we get the understanding that we need.

I shall end with my fervent wishes that what I say now will come true for the whole world, not only for New Zealand and Thailand. And I also wish that the people, the citizens of Rotorua and also of the whole of New Zealand enjoy peace, prosperity and success. Thank you.

Address of Welcome by The Mayor of The City of Hamilton
to Their Majesties The King and Queen of Thailand
at The Civic Reception, Cardrona Reception Rooms,
22nd August 1962

Your Majesties,

We, the Mayor, Councillors and Citizens of Hamilton and the people of Waikato are very greatly honoured by your visit today and on behalf of the people, it is my pleasure to extend to you the warmest of welcomes, to express delight at your presence here, and to give an assurance of our friendship for your country and its people.

In your journey this morning, you will have passed by some of the fine farms which make this region one of the most productive in the world. Hamilton lies in the centre of this area and its development and prosperity have largely been the result of the industry and enterprise of the farmers whose grassland management and application of scientific knowledge have earned them world-renown.

Just as we are proud of our farmers of the Waikato so, too, are we proud of our City which is not yet 100 years old. You on the other hand are the ruler of an ancient land, celebrated in history, rich in tradition, and now engaged in a process of adaptation to the conditions and demands of the modern world. There is much therefore that our peoples can learn from one another. We are gratified that association between New Zealand and Thailand is extending and we regard this visit here today as adding new meaning and lustre to our friendship.

May you have long life and happiness. Our best wishes go with you and we trust that you will take away with you many pleasant memories of your visit to New Zealand.

Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by The Mayor of The City of Hamilton
at The Civic Reception, Cardrona Reception Rooms,

22nd August 1962

Your Worship,

First many words of thanks. Thanks for the welcome, thanks for the lunch and thanks for your kind words.

We found out coming to this town that the warmth of the welcome was not dampened and also the enthusiasm was not dampened by the rain, and we find that your people are water-proof. So thank you for this water-proofness.

In this present time one talks much of industry, heavy industry and all that goes with that thing which is very important also. But it is very refreshing and it is a heart-warming thing to see this country and the cattle district which is blooming and we can see the very prosperous farm land around here. We in Thailand are also an agricultural country and we consider agriculture as the backbone of the country. But in this new world everything must have progress, even agriculture, so it is with great pleasure that we have seen that you have here applied the new modern development of science and technique. And moreover you have here the electrical power necessary for progress. For the advancement of agriculture there is nothing more important than hard work and I see that your people are industrious and they should be successful. Apart from that we need the modern technique machinery and also research and I know that you are doing research in every kind of agricultural activity. In agriculture I mean everything that pertains to the growing by nature of things that can be used by human beings. And that is the most important thing in this world. We are fighting a fight, many fights rather. One of the fights is freedom from hunger and both the country around here and Thailand are fighting this fight, and I am glad to say that we are winning it.

Well, I won't tell you more, say anything more, except that we are very grateful to everyone of you for this kind of reception, this kind reception here and also to all the people concerned. We wish you every success and luck.

**Address of Welcome by The Mayor of The City of Auckland
to Their Majesties The King and Queen of Thailand
at The Civic Reception, Town Hall,**

22nd August 1962

May it please Your Majesties,

We, the Mayor, Councillors and Citizens of the City of Auckland, extend to Your Majesties respectful and sincere greetings on the joyous occasion of your first visit to Auckland. On behalf of our Maori citizens we greet you in the traditional Maori form — Haeremai, Haeremai, Haeremai!

Today we rejoice in our privilege of welcoming to our City, a King and his Queen, splendidly equipped by birth, by training, by culture, and by tradition, for Their high office. We are honoured by your presence here because we know from what we have learned about Your gracious Majesties that we are greeting friends. We know that you earnestly seek for the greatest good for your State and indeed for all mankind. We know of your benevolent interest in agriculture, in art, in medicine, in the sciences, and in all that is best, and that makes for an enduring and enlightened civilization.

Especially do we pay tribute to the interest of Her Majesty in the work of the International Red Cross Society and similar valuable movements. We well know that Her Majesty's enthusiastic work in these causes has been greatly appreciated by your own people and is an example that all could well emulate.

As a people that recognises the importance of the home and of good family relationships, we are happy to welcome you as parents. Though at times, because of your official duties, distance separates you from your beloved children, we know that wherever you are, your thoughts are always with them. We pray that your four children may be endowed with every blessing and happiness and that they may inherit the outstanding qualities of Their gracious parents.

We welcome Your Majesties all the more gladly because of the very favourable impression that students from your country are making on our people — in schools, in the universities, in the trades and professions and in the community generally. We pray that the knowledge and training your people are receiving in this country will be of the greatest benefit to themselves and to your country. Their stay in New Zealand is a pleasure to us and we hope that they enjoy being with us as much as we delight in being their hosts. We wish them a useful and happy future on returning to their homeland.

Your Majesties come to us as visitors, vitally interested in the solution of the problems which confront us all in these difficult days. The people you meet and the places you visit in the course of your extended world travels will allow you to learn at first hand the way of life and the opinions of people in many countries. All this is part of the work you are undertaking so as to be better able to serve your country.

I am sure that in many ways our two countries can help each other. Your Majesties' visit to New Zealand clearly indicates that your country is ready and willing to participate in this mutual exchange of thoughts and assistance. It will cement our partnership in a society of people of goodwill who uphold in national life the high ideals of the freedom-loving nations.

May we hope that your short stay in this country will give you an insight into our way of life and that you will find the scenic beauty of our land delightful and interesting, and may you take back to Thailand many happy memories of your visit to our city.

Your Majesties,

On behalf of the Citizens of Auckland we wish you God Speed and a safe and pleasant journey home. Pakeha and Maori, we wish you Kia ora.

**Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by The Mayor of The City of Auckland
at The Civic Reception, Town Hall,**

22nd August 1962

Your Worship, Your Excellencies, Ladies and Gentlemen,

(Thai) Now I have told you in Thai that I thank you for your very wonderful reception by the people and you, all of you, and the beautiful song we have heard, because His Worship has greeted us with Maori words. Now we see the hospitality of this great city of Auckland. And I want to tell you that we feel right at home because we have the same tradition of hospitality in my country.

Seven hundred years ago one King of Sukhothai in Thailand gave this advice to his people. He told them that if any stranger came to one's doorstep one should receive him with full honour be he foe or friend. That means that we highly value hospitality. The friend will be friendlier and the foe may become friend. And when we come here we come as friends as His Worship has said and I hope you find that we are friends, and better friends all the more.

This City of Auckland is very beautiful, they say. For myself I have only heard of its beauty because when we came in tonight it was dark and we could not see the beautiful city, the harbour bridge and everything that could be viewed in this city. But our visit here is unfortunately very short about 20 and $\frac{1}{2}$ hours only and we'll have to go. Perhaps it is that reason that His Worship has greeted us and said farewell to us also at the same time. And His Worship has spoken about problems that we face. Yes, we face many problems, you and me, your country and mine. But in this City of Auckland you have solved many problems also. Especially, you have the balance of the production of agriculture and of industry which is a great achievement. You have many things in this city or vicinity that means you have balanced all the activities. There is a Naval Base here, so you are well protected. And you will soon have, perhaps not soon enough, your airport. So that this city will be fully a gateway to outside world to the north. I have spoken about the problems which face us. One of the biggest problems in governing a nation is balance in every field. In every country there is a government and in every government there are many ministries. For instance the military depends on their defence ministry, there is the health, the education, the economy and agriculture not to mention the interior and foreign affairs. But all these ministries must work together and it is a great problem because of budget. They all want all the money. Except the foreign affairs who doesn't get it. But imagine if we gave all the money to say the health ministry to build many research centres and many hospitals everyone of us will have perfect health and nobody of all of us would die and we would become over-populated. And then the doctors would be very proud of their achievement that everybody is in good health, but there will be a new, or not new but there will be an increase of one illness. There'll be malnutrition because we neglected the agriculture. So we must give also to the agriculture. That means if we give to two ministries, health and agriculture, we should have good health and our stomachs wouldn't be empty. But if we don't give to the military, to the defense, in no time our country could be invaded, and where would go all these hospitals, research centres. So we must have the military also. And I could go on and on, could bore you for a long time.

So I can only tell you that it would take so much money that we should need many Kiwis, golden ones. And that is the great problem I have and you have, I think. So I won't give further lecture about this because we all have to think about it and help each other co-ordinate all our efforts to the ultimate end, that is peace, prosperity, good health of the people. We come here on this visit — on a mission. We bring you the greetings of our people, everyone of them, or almost 27 million of them, to your people, to everyone of you; and to get your greetings for them. Now we have those greetings and we thank you.

We wish you all success and prosperity and good health and everything you want.

Thank you.

Address of Welcome by The Mayor of The City of Christchurch
to Their Majesties The King and Queen of Thailand
at The Civic Reception, Civic Theatre,

24th August 1962

May It Please Your Majesty, to accept this address as an expression of the warm welcome we extend to you and to Her Majesty Queen Sirikit on the occasion of your visit to the City of Christchurch and the Province of Canterbury.

On behalf of the Mayor, Councillors and Citizens of the City and the people of the Province of Canterbury, we tender our respectful greetings to you personally and through you to your friendly nation and the people of Thailand.

Yours is a country of splendid traditions, where social, religious and political progress has been enriched by the influence of other Eastern civilizations, and in the last 100 years by Western civilization also. Thailand has always valued, and long enjoyed, its position as an independent and sovereign nation and it is in the determination to safeguard its independence, that it has entered into treaty relationships with New Zealand and other countries for the defence of South-East Asia. This defensive alliance is supplemented by other valuable forms of association between New Zealand and Thailand. None, however, has been more productive of friendship and goodwill than the Colombo Plan, through which many of your students have come to live and study in this country and many New Zealanders have been brought into contact with the richness and variety of Thai culture.

Your journey thus takes place at a time of growing interest in Thailand. It gives us the opportunity to express to you both, in person, our sincere high regard for Your Majesties and our feelings of goodwill towards your people.

May your stay in our midst be enjoyable and may you have many happy memories of your visit when you return to your young family. To the Prince and Princesses of Thailand we would ask that you convey our sincerest good wishes. We hope and trust that when you tell them of New Zealand you will have the most vivid recollections of our friendship for your people and our admiration for your own outstanding qualities.

On behalf of the Citizens of Christchurch we have the honour to subscribe ourselves.

Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by The Mayor of The City of Christchurch
at The Civic Reception, Civic Theatre,

24th August 1962

Your Worship, Excellencies, Honourable Councillors, Citizens of Christchurch and People of the Province of Canterbury.

Thank You. Thank you very warmly for the kind reception you have given us. The weather is cold for us but the reception is warm, so we don't mind it.

We have come here and I must say that I find something quite strange here, it is that this theatre, Civic Theatre here is rolling. But I don't think it is really rolling but I am rolling because we have come here by that ferry. We had to come here no matter the weather would be cloudy, misty or rainy, that doesn't matter. We had to come here to bring the greetings of our people to all of you people of this part of New Zealand. And we are glad to be here, and again thankful because you have made wonderful arrangements, even the sunshine has appeared for a moment. We have visited the north island already, and we have found many things of interest and many beautiful things. In this part of New Zealand, the south island, or should I say the middle island, I don't know. But I think we should consider that we have here two islands because they are of equal size, the third is a little too small to be considered. We have found in both parts the same spirit of balance between all activities of the people here. That is for the activity in agriculture and in industry. Agriculture gives us the natural resources and people transform them with industry into finished products. In this city of Christchurch we find many wonderful things. Among them good city planning, which is a great thing for a city. And also the warmth of the people, that means the human character of the people here. So I must congratulate all of you for the part you have taken in the building of the whole New Zealand country and nation.

Our visit here in New Zealand has given us great pleasure and indeed we can say that both Thailand and New Zealand have the same aspirations. That is peace and progress for everyone. And we should continue that big work of progressing and of getting peace for our people. The work we are doing is not of benefit only for our people, our countries or our region but it is for the whole world, so that we can live in peace and prosperity, and after us our children and the children of our children. I see in this audience many children, I wish them a happy future. But for their future we must work and after us they must work also. So it is my fervent wish that all of you should meet with success and prosperity.

Your Worship, from the people of Thailand, I wish the people of Christchurch and of New Zealand the best of luck and a bright future.

Address by Her Majesty The Queen of Thailand
at The North Canterbury Centre,
New Zealand Red Cross Society, Christchurch,
24th August 1962

Ladies and Gentlemen,

It has been very interesting for me as the President of the Thai Red Cross Society to see various activities of this Centre of the New Zealand Red Cross.

The idea of the Red Cross is compassion to fellowmen without exception, and it can be practised in many ways. In Bangkok the Thai Red Cross Society maintains a large hospital where free care is given to the people who cannot afford it. In the different provinces the members of the Red Cross assist in hospitals and also in relief work in case of disasters.

I am happy to see that the Junior Red Cross of New Zealand is very active indeed. Their work now will train them for their future life, and while learning they contribute to the welfare of others and at the same time to international understanding. I shall be very glad to present this friendship album to the Juniors of Thailand and thank you on their behalf. My children will be proud of the medal given to them. It is indeed thoughtful of you.

In particular I wish to express on behalf of the Thai Red Cross my warmest thanks to you Mr. President for your gift of Vitamin B presented to our society. Its use will be reserved for our people who are in need of it and have no means to buy it. I am sure all of us at home sincerely appreciate your generous gesture. In token of our appreciation may I ask you to accept this shield from the Thai Red Cross Society with all my sincere good wishes for every success of your New Zealand Red Cross Society.

Address of Welcome by the Mayor of the City of Dunedin
at the Civic Reception, Town Hall,

25th August 1962

It is our pleasure and privilege to convey to you a very sincere welcome to this Province of Otago and in particular to its chief City of Dunedin.

We are fully aware of the honour you have bestowed upon us by asking this visit to our City: we welcome you as the head of an ancient and illustrious nation with which New Zealand's ties are steadily increasing.

During your reign you have done much to assist the people of Thailand and have travelled widely within your own country to learn the problems, needs and aspirations of your people. You have also, by travelling beyond its borders, sought ways to strengthen relationships with other countries and to derive from their experience information which may be of value to your nation and its people.

We in New Zealand welcome any opportunities which exist for closer links with Thailand, for more frequent contacts with its people, and for more varied exchanges of ideas and commerce. Your visit enables us to demonstrate our keen interest and warm goodwill towards you and your country.

We also welcome Her Majesty Queen Sirikit, whose beauty is so evident and who is already well known for her work as President of Red Cross of Thailand and her interest in other welfare work in your country.

We trust that at some time in the future you will again visit us and we hope and pray that Your Majesties will have a safe and pleasant return to your homeland; that you will retain happy memories of New Zealand and that your country may be blessed with peace and prosperity.

Reply of His Majesty The King of Thailand
to The Address of Welcome by The Mayor of The City of Dunedin
at The Civic Reception, Town Hall

25th August 1962

Your Worship, Excellencies, Honourable Councillors, Ladies and Gentlemen and Citizens of all the cities here represented.

First of all, of course, I must thank you, I must thank you for many things. I must thank you for the kind reception we had when we came in the airport this morning and the bright sunshine you gave us. It was very thoughtful, because we didn't find so much sunshine in both north and south islands until now, so that I had to put on my sunglasses. In fact tonight I should have brought them, the glare is so strong here. And then I must thank all the good people who have received us all the way to the hotel, we are very touched by their kind reception. And then again I must thank you for this wonderful reception here this evening with the nice songs and music you have provided us and especially the first by Mr. Morrill, especially the Chopin piece which is the favorite of my good lady here and also the nice Scottish tunes just now. And I envy you down here, down there in the audience there, because I could not see them so well as you do. These Scottish tunes, they mean a lot. Not only to you who are of Scottish descent but it means a lot to us to see that you have some, always have some relations and think about your first homeland from which your ancestors came. This is very refreshing, and I must say we the Thai people also think about our ancestors, and we should. Because in Thailand I always tell everyone that the way we are now our nation, our independence and all our customs they come from our ancestors. And we should respect them, we should be grateful to them. That is why it is very nice to see you people have the same spirit. I cannot say more than that.

About the reception here, I have read in the paper something and when His Worship told us that the good relations were emphasized with the coming here of Thai students and so that they come here to have contact and direct contact with the people here, with the customs here, with your spirit. When there is something I have read in the paper that distresses me, because it is not a big thing, it is not an important thing, but it shows something. I have copied it because I cannot remember it. It concerns my titles. It is under the heading of "Ready I Ready". They say that "What a find, King Bhumibol", that's me, "was better prepared for the weather than any other man who has ever visited this city. After all, his titles include Lord of Life, Descendent of Buddha, Supreme Arbiter of the Ebb and Flow of the Tide, Half-Brother of the Sun and the possessor of 24 umbrellas!" All this I have seen in other papers at other times also, and we don't understand where it comes from. If I had 24 umbrellas I should have at least one today, here, to protect me of the sunshine, your strong sunshine. Or I wouldn't have been too wet up there, up north on the north island when we had rain all the time. I don't know where it comes from, but it has become something traditional for the paper—newspapers to put this in. And it doesn't mean anything. It is perhaps funny, like you laugh now, it is funny, yes? But it can mean something. It means that you should not believe everything you hear, and even if it is something that seems to be right for a King. They say an Oriental King with all the luxuries, all the ceremonies should have something which is a little oriental or a little curious, queer. But I think that applies also for other things, other ideas, not things, ideas. We should not believe everything, we should inquire and we should think. Just use your head, your common sense that to see if the things you hear are true or not. This is very important in this present time in which there are many ideas floating in the air. Perhaps more ideas than satellites so it is just a warning. This article is not very dangerous but other ideas can be dangerous. Your Worship

you have said about the coming of students here I hope that you teach them good things that they can believe. And that they can use their heads. In fact, in the university one should teach the people not only all the technical things but also the way to think, the way to know what is good what is not good. And, by the way, Your Worship, I am not university man. I have degrees, many degrees, but they are all honorary.

For coming here in this city and this province, I have learned something or I can tell you how I learn things not in the university but from things, or from people or from cities. We can learn something from the history of this part of your country. Looking at the history we can learn about how we should develop a region or country, how it should be done. But we also learn that the prosperity of a country depends not only on hard work and knowledge but also on good chance. The settlers came here around 1848. It was not until the gold rush that things got going. We in our country, we try to get loans from the World Bank and from other countries and other people to build our economy. You had a loan, your loan was from nature. You got gold that made the things go along, and from that time you had a good planning, built up the learning, that is the university, the school, the industry, the woolen mills, your harbour and everything that made your life prosperous. All that by good hard work, yes. And then you went along with social work, especially the Plunket Society and finally after building up the life, the economy, the social work, you today—you had a big victory in rugby. All that crowns the history and development of this part of the country, and I must congratulate you.

Your Worship hopes that we come back again. Well, we would like to come back but next time when we come back we should bring our rugby team to crush you also. Or to be crushed. Our visit here in the whole country of New Zealand, and especially here in Dunedin has brought us many pleasures and we got to know you, people of New Zealand, and we like you very much. We find that it is true that the people of New Zealand are our friends so I would like to wish all our friends here and all over New Zealand a prosperous time, success and a very bright future. Thank you.

Speech of Farewell by His Excellency The Governor-General
at The Conclusion of Their Majesties' State Visit
to New Zealand
at Christchurch Airport,
26th August 1962

Your Majesties,

Since I welcomed you to Wellington only a few short days ago, you have travelled throughout the length and breadth of this land of ours. Your Majesties have most graciously carried out an arduous programme in fulfilment of what I know was your earnest desire to meet as many people and to see as much of the country as possible. For their part, the people of New Zealand, who had awaited the visit of Your Majesties with keen anticipation, have richly enjoyed the experience of having you among us.

You have seen our towns and our countryside, our rivers, beaches, plains, mountains, lakes and forests, and the men and women of New Zealand. You leave behind you happy memories for thousands of our children and a sense of the pride and joy which you yourselves derive from your own young family. The warmth and charm of your personalities have indeed won the hearts of all New Zealanders, old and young, Maori and Pakeha alike.

Now that the time has come to say farewell, it is fitting to reflect upon the significance of your journey here. Our two countries have in recent years become close friends and allies, working together for the preservation of peace and security and for the creation of a better life for all. Your visit, however, has in a tangible way brought our peoples still nearer to each other. True friendship can come only from close understanding and it is in increasing understanding between Thailand and New Zealand that Your Majesties have played so successful and memorable a part. Respect and reverence for Monarchy and its traditions lie deep within the hearts of all Thais and New Zealanders—our devotion to our own Queen is matched by the devotion of the Thai people to Your Majesties. This loyalty to the Crown is a source of strength to both our peoples and is an added and special element in the friendship between us. It underlines our common ideals and aspirations, our love of freedom, and our determination to go forward together in comradeship. It transcends differences of race and religion, diminishes the barriers of geography, and makes us one in spirit.

Your Majesties, permit me to express the hope that you have enjoyed your stay with us as much as we have enjoyed your gracious presence here. May I, in bidding you farewell, say on behalf of my wife and myself and of all New Zealanders that our deepest hopes go with you for the continued happiness and well-being of Your Majesties, your family, and all the people of Thailand. With deep respect I thank Your Majesties for your warm friendliness and wish you and your entourage a safe and happy return to your own country.

หน้าว่าง

ภาค 2

จดหมายเหตุ
การเสด็จพระราชดำเนินเยือน
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

หน้าว่าง

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
ระหว่างวันที่ 22 - 28 สิงหาคม 2509

หน้าว่าง

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นเวลา 6 วัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินถึงเมืองเบอร์เมนเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2509 หลังจากได้ทอดพระเนตรโรงงานอุตสาหกรรมและสถานที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมประชาชนาธิบดีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่เมืองบาด คิสซิงเกน เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2509

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขณะเสวย
พระสุธารสชากับมาดาม ลีบเก้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขณะเสวยพระกระยาหารเข้ากับ ดร.ฟรันซ์ ลิบเพอร์ท (ปลัดกระทรวงการคลังแห่งรัฐบาวเวเรีย) และภริยา ในฐานะผู้ถวายการต้อนรับ ก่อนเสด็จฯ ทอดพระเนตร ปราสาทบนเกาะ *Herreninsel* ในทะเลสาบ *Chiemsee*

หน้าว่าง

ด่วนมาก

ที่ ทท.๐๕๐๐/๒ ๒๕ ๓๘

กระทรวงการต่างประเทศ

๓๐ มิถุนายน ๑๙๖๙

เรื่อง ประธานาธิบดีแห่งสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันขอให้นำความกราบบังคมทูล
เจริญพรสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

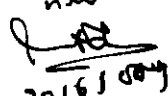
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

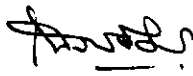
ควมกระทรวงการต่างประเทศได้รับโทรเลขจากสถานเอกอัครราชทูต
ณ กรุงบอนน์ รายงานว่า เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๑๙๖๙ สถานอัครราชทูตโคโลญในงาน
เลี้ยงรับรองที่ Luback Town-Hall เอกอัครราชทูตโคโลญมีโอกาสสนทนากับ
พสกนิกร ประธานาธิบดี ลือเค ทาตา ประธานาธิบดีโคสตอนภายใต้พระนามสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ รวมทั้งสมเด็จพระ
เจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และโคซอวองในเอกอัครราชทูตแจ้งความ
ประสงค์โครงการนำมิ่งขวัญเจริญพรสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนาง
เจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จ ฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันบางมิใช่เป็น
พระราชกรณียกิจระหว่างที่ทั้งสองพระองค์ประทับอยู่ในประเทศดังกล่าวแต่ก่อน
ที่จะถึงนี้

เอกอัครราชทูตเข้าใจว่าระยะเวลาอันเหมาะสม ในการเสด็จเยือน
สหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน ควรจะเป็นต้นเดือนสิงหาคมหรือถึงวันที่ กันยายน
ไปแล้ว ทั้งนี้ สุกแต่พระราชอาณาศรัภ

จึงขอเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพิจารณาดำเนินการตาม
ที่ขอเสนอขอทราบ การจะควรประการใด สุกแต่พระทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
พียงนี้ ทานรัฐมนตรี ฯ รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
พร้อมเรื่องแล้ว

๑๐ มิ.ย. ๒๕๐๙

ใน แล...

30/6/69

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายไพโรจน์ ชัยนาม)
ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

24.6.69
29.6.69

27.6.69

30.6.69
29.6.69

คำสั่งราชการเลขที่
เลขที่รับที่ ๓๕๒๓๖
วันที่ ๒๒-๑๑-๒๕๖๓
เวลา ๑๓.๕๕ น.

ด่วนมาก

ที่ สร.๐๔๐๑/ ๓๐๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ประธานาธิบดีแห่งสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันขอให้ความกราบบังคมทูล เชิญพรบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ เยือนสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน

ทูล ราชเลขาธิการ

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศรายงานตามที่ได้รับจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ ว่า เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ศกนี้ เอกอัครราชทูตได้ไปในงานเลี้ยงรับรองที่ Lubeck Town-Hall เอกอัครราชทูตได้มีโอกาสสนทนากับ ฯพณฯ ประธานาธิบดี ลิบเค ฯพณฯ ประธานาธิบดี ได้สอบถามถึง พรบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ รวมทั้งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และโอรสธิดา ให้เอกอัครราชทูตแจ้งความประสงค์ขอกราบบังคมทูล เชิญพรบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จ ฯ เยือนสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันอย่างมิใช่เป็นทางราชการ ในระหว่างที่ทั้งสองพระองค์ประทับอยู่ในประเทศอังกฤษ ขณะนี้ สถานการณ์ที่จะถึงนี้ เอกอัครราชทูตเข้าใจว่าจะระยะเวลาอันเหมาะสมในการ เสด็จเยือนสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันนั้น ควรจะเป็นต้นเดือนสิงหาคม หรือหลังวันที่ ๒๒ กันยายนไปแล้ว ทั้งนี้ สุดแต่พระราชอัชฌาศัย กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้ความกราบบังคมทูล ฯ ทูลไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ลงมติขอให้ความกราบบังคมทูล ฯ ทูลไป ส่วนการจะควรประการใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

จึงทูลมาเพื่อขอได้โปรดเกล้าความกราบบังคมทูลพระกรุณาเวียนพระราชาปฏิบัติ การจะควรประการใดก็สุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ

แล้วแต่จะโปรด

(นายณัฐ บริสุทธี)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

โทรเลข

ที่ส่งไป	()	รับที่		ผู้รับ	วันที่	พ.ศ.
เรื่อง	กระทรวงการต่างประเทศ กรุงปราก ฯ	ส่งถึง	สำนักงานเสนา ฯ ()			
ถึง	สถานเอกอัครราชทูต ฯ กรุงปราก ฯ	ส่งถึง	สำนักงานปลัด ฯ ()			
ผู้รับที่	กระทรวงการต่างประเทศ ฯ	ส่งถึง	กรมการพิธี ()			
รับที่	กระทรวงการต่างประเทศ ฯ	ส่งถึง	กรมพิธีการทูต ()	กองกงสุล		
		ส่งถึง	กรมพิธีการทูต ()			
		ส่งถึง	กรมพิธีการทูต ()			
		ส่งถึง	กรมพิธีการทูต ()			
		ส่งถึง	กรมพิธีการทูต ()			
		ส่งถึง	กรมพิธีการทูต ()			

THAI EMBASSY
BONN

CONFIDENTIAL

18/2509

Reyortel No. 23/2509,

1. His Majesty wishes to know whether the invitation was extended on the President's initiative or as result of your suggestion.
2. If it was a genuine invitation and not a casual remark, please find out how they would plan to receive Their Majesties, and if possible please send an estimated program of the visit.
3. For your information, Their Majesties would not be interested in spending a few days simply as tourists or for a rest. But if it can be a useful visit with interesting program for Their Majesties to do or to see, like visiting industrial or scientific installations, then the invitation might be favourably considered.
4. Suggested dates for the visit from 23 to 25 September coincide with weekend. Therefore, it may not be convenient for the Host Government.
5. In case of acceptance, Their Majesties will probably be accompanied by the Royal Children and members of Their Suite.

THANAT

โทรเลข

วันที่	เลขที่ () คำคม ()	จาก	ถึง	จัด	ผู้รับ	วันที่	เวลา
		Royal Thai Embassy, Bonn.	Ministry of Foreign Affairs.	สำนักงานเลขานุการ ()			
				สำนักงานปลัด ()			
				กรมการเลขา ()			
				กรมพิธีการทูต ()	ป	ค	
				กรมเศรษฐกิจ ()			
				กรมสันติศึกษา ()			
ส่งวันที่	8th July, 2509, at 1740 hrs.			กรมสารนิเทศ ()			
รับวันที่	9th July, 2509, at 0700 hrs.			กรมองค์การฯ ()			
				พิเศษ ()			

FOREIGN OFFICE,
BANGKOK.

CONFIDENTIAL

24/2509

In reply to your telegram No. 18/2509,

I beg to inform you that His Excellency the President had made his wish on his own initiative and not (repeat not) at my suggestion and in view of his sincere esteem and high regard to Their Majesties as expressed to me each time I had the honour of talking to him. I personally believe that his desire is genuine and not (repeat not) just a mere casual remark. I call on Chief of Protocol whom I kindly informed of the matter on the same day in Lubeck and who subsequently gave our Embassy period during which the President would be on holidays. He will be glad to take the matter up with the President. He asks me until when Their Majesties would remain in England and how long would Their Majesties be graciously prepared to stay in Germany so that appropriate date and programme for the visit could be proposed.

KUNTHI.

โทรเลข

ที่ส่งไป	เลขที่ (S)	ที่กรม ()	จำนวน	ผู้รับ	วันที่	เวลา
จาก	2509/1067	Royal Thai Embassy, Bonn.	สำนักงานเลขานุการ ()			
			สำนักงานปลัด ()			
			กรมการพิธี (๓)			
ถึง		Ministry of Foreign Affairs.	กรมศึกษา (๒)			
			กรมการทูต ()			
			กรมการกงสุล ()			
ในวันที่	10th August, 2509,	at 2010 hrs.	กรมการกงสุล ()			
			กรมการกงสุล ()			
ในวันที่	10th August, 2509,	at 2100 hrs.	กรมการกงสุล ()			

EMBASSY OFFICE,
BANGKOK.

26/2509

Their Majesties the King and Queen have accepted the invitation of President Lübke to pay a private visit to Germany from 22nd August to 26th August. In this connection, Federal Foreign Office will release press statement to the effect that as guests of the President Their Majesties will visit various industrial and scientific establishments in Bremen and Munich. Since the President, on his summer holidays, will not be in Bonn, he will receive Their Majesties at Bad Kissingen on 25th August and 26th August. I shall inform you of the text of press release as well as detailed programme of the visit as soon as available.

KONTHE.

กระทรวงการต่างประเทศ

ที่ กท.๐๔๐๐/๒๕๖๒

กระทรวงการต่างประเทศ

๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สว.๐๔๐๐/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานจากสถานเอกอัครราชทูต ๓ กรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงรับคำกราบบังคมทูลเชิญของประธานาธิบดีคิม จอง อิล แห่งเกาหลีเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๒ ถึง ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ เกี่ยวกับเรื่องนี้ กระทรวงการต่างประเทศเยอรมนีจะได้ออกประกาศแก่หนังสือพิมพ์ว่า ในฐานะเป็นแขกของประธานาธิบดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จ ฯ ทอดพระเนตรสถานีและโรงงานทางสถานอุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ในเมืองบิโรมัน และมุนิก แต่เนื่องจากประธานาธิบดีเยอรมันกำลังหยุดพักก่อนในดูร์ซันและจะไม่อยู่ในกรุงบอนน์ จึงจะเสด็จรับเสด็จ ฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ที่เมือง Bad Kissingen ในวันที่ ๒๕ และ ๒๖ สิงหาคม สถานเอกอัครราชทูต ๓ กรุงเทพมหานคร จะจัดส่งคำประกาศแก่หนังสือพิมพ์ และรายงานละเอียดเกี่ยวกับกำหนดการเสด็จ ฯ เยือนครั้งนี้มาให้ทราบต่อไป

จึงขอเรียนมาเพื่อทราบ และได้โปรดนำความกราบทูลต่อฝ่าเฝ้าราชการแทนพระองค์ ทรงทราบฝ่าพระบาทด้วย ทั้งนี้ ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศพร้อมเรื่องแล้ว.

Handwritten signature and notes in Thai script.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

Handwritten signature of the Thai Ambassador to Germany.

(นายจรัส เจตมดีมนตรี)

รองปลัดกระทรวง ฯ ทำการแทน

ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

Handwritten initials and date: 15/08/2021

กรมพิธีการทูต

วิเชียร ว่าง
ทวีสินต์ แก้ว
อุทัย พิมพ์

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.

สำนักเลขาธิการ
 เลขที่... ๓๑.๓๖...
 วันที่... ๑๓.๑๑.๕๕...
 เวลา... ..

ตัวเนก

ที่ สร.๐๔๐๑/ ๕๕๕๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๕

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ เป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ตราพระราชกฤษฎีกา

อ้างถึง มติที่ สร.๐๔๐๑/๕๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๕

ตามที่แจ้งมติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบด้วยตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ฯ เป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาเพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูล ฯ นั้น

บัดนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้รับรายงานจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ โคทรงรับคำกราบบังคมทูลเชิญของประธานาธิบดี ลิบเก ทึจะเสด็จ ฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันระหว่างวันที่ ๒๒ ถึง ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๕ เกี่ยวกับเรื่องนี้ กระทรวงการต่างประเทศเยอรมันจะได้ออกประกาศแกหนังสือพิมพ์ว่า ในฐานะเป็นแขกของประธานาธิบดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จ ฯ ทอดพระเนตรสถาบันและโรงงานทางานอุตสาหกรรมและวิชาอุตสาหกรรม ฯ ในเมืองเว็รมุน และมุนิค แต่เนื่องจากประธานาธิบดีเยอรมันกำลังจะเสด็จเยือนในกรุงบอนน์ จึงจะต้อนรับเสด็จ ฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ที่เมือง Bad Kissinger ในวันที่ ๒๕ และ ๒๖ สิงหาคม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ จะได้ออกประกาศแกหนังสือพิมพ์ และรายละเอียดเกี่ยวกับกำหนดการเสด็จ ฯ เยือนครั้งนี้มาโดยทางต่อไปจึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้นำเสนอท่านนายกรัฐมนตรีทราบแล้ว

จึงทูลมาเพื่อโปรดให้นำความกราบบังคมทูลสำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงทราบฝ่าพระบาทในโอกาสอันควร.

แล้วแต่จะโปรด

(นายมณูญ วีระสุทธิ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

สำนักเลขาธิการ
เลขที่.....
วันที่.....
เวลา.....

ที่ สร.๐๘๐๑/ ๑๐๑๒๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๖ สิงหาคม ๒๕๐๘

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

พล ราชเลขาธิการ

อ้างถึง หนังสือที่ รล.๐๐๐๑/๒๕๐๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๐๘

ตามที่แจ้งว่า ใ้หน้าเรื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ใ้ทรงรับคำกราบบังคมทูลฯ เชิญของประธานาธิบดีอิมเม็คเคิล จะเสด็จฯ เยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ระหว่างวันที่ ๒๒ ถึง ๒๘ สิงหาคม ๒๕๐๘ ซึ่งกราบทูลผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงทราบแล้ว นั้น

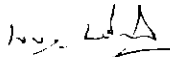
บัดนี้ กระทรวงการต่างประเทศรายงานตามที่ได้รับจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์ ว่า กระทรวงการต่างประเทศเยอรมันได้ออกประกาศแห่งสื่อพิมพ์เรื่องนั้นแล้วในขณะนั้นของวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๐๘ มีข้อความดังต่อไปนี้

"At the invitation of Federal President, Their Majesties the King and Queen of Thailand will pay a visit to Germany from August 22 to 28, 1966. The King will meet with the President at Bad Kissingen, where he is on his vacation. The King's programme in Germany will include visits to industrial establishment, a fishery-habour, a fast-torpedo-boat dockyard, a small-aeroplane factory as well as a sailing school."

กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้นำความกราบทูลผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เห็นว่าเสนอทานานาภิรัฐมนตรีทราบแล้ว

จึงทูลเกล้าฯ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทกราบทูลผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงทราบฝ่าพระบาท ในโอกาสอันควร.

แล้วแต่จะโปรด

(นายนนุญ ปรสิษฐ์)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

กองกลาง.

กระทรวงมหาดไทย
วันที่ 23 ก.ย. 2509
เลขที่ 38540

วันที่ 22. 09. 2509 12.00
4410 6
KÖNIGLICH THAI BOTSCHAFT
500 BAD GODENBERG
URIBERSTRASSE 68

ที่ กต. 3674

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

๑๙ กันยายน ๒๕๐๙

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จประพาสสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

รับที่ 3056
วันที่ 23.09.09
ชม. 10.30

อ้างถึง โทร เลขที่ ๓๓/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๙

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. กำหนดการเสด็จพระราชดำเนินเยือนเบอร์เมน (ภาษาเยอรมัน)
 ๒. กำหนดการเสด็จพระราชดำเนินเยือนรัฐบาวาเรีย (")
 ๓. คำแปลหมายกำหนดการเป็นภาษาไทย
 ๔. หมายเหตุคำอธิบาย

อนุสนธิโทร เลขสถานเอกอัครราชทูต ฯ ที่อ้างถึง รายงานกระทรวง
ว่า การเสด็จประพาสสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันได้เสร็จลงเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม
ศกนี้ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
ได้เสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังเมืองซาลซ์เบอร์ก ประเทศออสเตรีย นั้น ข้าพเจ้า
ขอประทานรายงานเกี่ยวกับการเสด็จประพาสครั้งนี้โดยละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ภูมิหลังของการเสด็จพระราชดำเนินประพาสสหพันธ์สาธารณรัฐ
เยอรมัน

ตามที่กระทรวงทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๙ ข้าพเจ้าได้มี
โอกาสพบกับ พมา ประธานาธิบดี ลีบเก ในงานรับรอง ณ ศาลาเทศบาลเมืองดูเบ็ค
เนื่องในพิธีฉลองสี่ปีแห่งนครคิส ท่านประธานาธิบดีได้ถามข้าพเจ้าถึงพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อข้าพเจ้าได้เรียน

ให้ทราบว่า ทั้งสองพระองค์พร้อมด้วยพระราชธิดาจะเสด็จแปรพระราชฐานไปประทับ
อยู่ ณ ประเทศอังกฤษในเร็ววันนี้ ท่านประธานาธิบดีก็ขอให้ข้าพเจ้านำความกราบ
บังคมทูลเชิญเสด็จประพาสสหพันธรัฐเยอรมันเป็นการส่วนพระองค์ ตอนนั้น
เนื่องจากมีแขกอื่นเป็นจำนวนมากอยู่ด้วยกัน ข้าพเจ้าจึงมิได้มีโอกาสสนทนากับ
ท่านประธานาธิบดีเพียงเท่าใด แต่ได้แจ้งให้อธิบดีกรมพิธีการทูตซึ่งติดตามท่าน
ประธานาธิบดีไปในงานทราบ

อธิบดีกรมพิธีการทูตนั้นจะพิจารณาถึงกำหนดเวลาที่เหมาะสม
หากจะเสด็จ เนื่องด้วยตามปกติในฤดูร้อนท่านประธานาธิบดีหยุดพักราชการระหว่าง
เดือนสิงหาคมและกันยายน อธิบดีกรมพิธีการทูตรับที่จะแจ้งให้สถานเอกอัครราชทูต
ทราบถึงวันหยุดพักที่แน่นอนของท่านประธานาธิบดี

ครั้นเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน สถานเอกอัครราชทูตได้รับแจ้งจากเจ้า
หน้าที่ฝ่ายพิธีการของกระทรวงการต่างประเทศว่า ท่านประธานาธิบดีจะหยุดพักผ่อน
ระหว่างวันที่ ๑๒ สิงหาคม ถึง ๒๑ กันยายน ฉะนั้น จึงเสนอแนะให้เสด็จประพาส
ก่อนวันที่ ๑๑ สิงหาคม หรือมิฉะนั้นก็ภายหลังวันที่ ๒๒ กันยายน ซึ่งสถานเอกอัครราช
ทูตได้มีโทรเลขที่ ๒๓/๒๕๐๙ รายงานให้กระทรวงทราบ

ต่อมา กระทรวงได้มีโทรเลขที่ ๑๔/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม
ขอทราบว่าการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จของท่านประธานาธิบดีครั้งนี้ ท่านประธาน
าธิบดีใคร่เริ่มเองหรือเป็นควยข้าพเจ้าเสนอแนะ และเป็นความประสงค์อันแท้จริง
ของท่านประธานาธิบดีหรือเพียงแต่กล่าวตามอหิยาศัย แต่กระทรวงได้กรุณาแจ้งมา
ควยว่า ถ้าหากมีกำหนดการให้ไปทูลพระเนตรกิจการต่าง ๆ กานอุตสาหกรรม
หรือวิทยาศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยแล้ว ก็มีทางที่จะไปรทเกล้า ฯ
พิจารณาควยก็

ข้าพเจ้าได้มีโทรเลขที่ ๒๔/๒๕๐๙ เรียนชี้แจงไปยังกระทรวงว่า
ท่านประธานาธิบดีเป็นผู้แสดงความปรารถนาขึ้นเอง ข้าพเจ้ามิได้เป็นผู้เสนอแนะ
ส่วนขอที่ว่าขบขันคำเชิญที่จริงใจหรือกล่าวคำตามอหิยาศัย ข้าพเจ้าไม่ทราบแน่ แท้
เหตุผลที่ทำให้ข้าพเจ้าเชื่อใจว่าท่านประธานาธิบดีมีความตั้งใจจะกราบบังคมทูลเชิญ
จริง มีใจกล่าวเพียงเพื่ออหิยาศัย เพราะท่านประธานาธิบดีมีความรู้สึกยกย่องพระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างมาก อนึ่ง เพื่อประกอบการร่างกำหนดการ

ถวาย ฝ่ายเยอรมันใครจะขอทราบว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะประทับอยู่ในประเทศอังกฤษจนกระทั่งเมื่อใด และจะเสด็จประพาสสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันได้เป็นเวลานานเท่าใด

๒. การเตรียมกำหนดการเสด็จประพาส

ระหว่างที่รอคำตอบจากกระทรวง ข้าพเจ้าได้ปรึกษานหาหรือกับฝ่ายเยอรมันในเรื่องกำหนดการเสด็จประพาสบาง ข้าพเจ้าเสนอแนะว่า โดยที่ในการเสด็จประพาสเป็นทางราชการ เมื่อปี ๒๕๐๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเสรีนครฮัมบูร์กแล้ว คราวนี้น่าจะเสด็จเสรีนคร เบรเมน ซึ่งเป็นเมืองที่ก้าวหน้าในคานอุตสาหกรรม การประมงและท่าเรือเป็นอย่างมาก ฝ่ายเยอรมันเสนอแนะกรุงเบอร์ลินตะวันตก เพราะเป็นความประสงค์ของทางราชการที่จะให้ประมุขของมิตรประเทศไปเยือนกรุงเบอร์ลินตะวันตก ทั้งจะเห็นได้จากการที่ประธานาธิบดี เคนเนดี และสมเด็จพระนางเจ้าอลิซาเบธที่ ๒ ได้ไปเยือนเบอร์ลินตะวันตกทั้งคู่ ตลอดจนเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ประธานาธิบดีบุร์กีบาแห่งตูนิเซียก็ได้ไปเยือนเบอร์ลินตะวันตกเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้เป็นแต่เพียงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเบื้องต้นระหว่างฝ่ายเยอรมันกับข้าพเจ้าเท่านั้น เพราะในตอนนั้นยังไม่ทราบแน่ชัดว่าจะเสด็จพระราชดำเนินหรือไม่ ข้อสำคัญก็คือ ถ้าไม่ทราบจะพระราชดำเนินได้เมื่อใดและเป็นเวลานานเท่าใด ก็ยากที่จะร่างกำหนดการเสนอให้ฝ่ายเราพิจารณาได้

ข้าพเจ้าได้เดินทางไปยังประเทศอังกฤษเพื่อเฝ้าผู้ลละของซูลิพระบาทกราบบังคมทูลพระกรุณาเกี่ยวกับเรื่องนี้รวม ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม และครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ครั้งแรกทรงมีพระราชปรารภว่าการเสด็จสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน ถ้าสามารถหอคพระเนตรกิจการความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยก็จะเป็นการดีมิใช่เสด็จเพื่อทัศนจรหรือพักผ่อน สำหรับเสรีนคร เบรเมนไม่ทรงซิคของ และโดยเฉพาะมีพระราชปรารภจะหอคพระเนตรอุตสาหกรรมการต่อเรือเร็วยามฝั่งและเครื่องบินขนาดเล็ก เครื่องบินที่บินขึ้นระยะสั้น สถานีอวกาศ ฯลฯ ส่วนเรื่องกรุงเบอร์ลินตะวันตกมีนัยทางการ เมืองระหว่างประเทศแ่งอยู่ควย โปรดเกล้า ๆ ให้

ข้าพเจ้ารายงานหาหรือรัฐบาลก่อน เกี่ยวกับกำหนดวันเสด็จประพาส มีพระราชดำรัสว่าตอนต้นเดือนสิงหาคม ก่อนประธานาธิบดีหยุดพักผ่อนอาจจะกระชั้นชิดเกินไป เวลาภายหลังวันที่ ๒๒ กันยายน อันจะเป็นวันที่ประธานาธิบดีกลับจากหยุดพักผ่อนก็ไม่สะดวก เนื่องจากมีพระราชประสงค์จะเสด็จนิวัติประเทศไทยทันทีภายหลังที่ทูลกระหม่อมฟ้าชายเสด็จเข้าโรงเรียนประจำในวันที่ ๒๑ กันยายน ด้วยเหตุนี้ ถ้าเป็นไปได้ จึงน่าจะเสด็จพระราชดำเนินภายหลังวันที่ ๒ สิงหาคม และจะประทับอยู่ประมาณ ๕ วัน

ในขั้นแรก กระทรวงการต่างประเทศเยอรมันมีคำว่าจะจัดให้เสด็จพระราชดำเนินจากกรุงลอนดอนมายังเสรีนคร เบรเมน ประทับอยู่ ๒ วัน แล้วเสด็จกรุงบอนน์ ซึ่งผู้รักษาการแทนประธานาธิบดีจะเป็นผู้รับเสด็จในนามของรัฐบาลสหพันธ์ จากกรุงบอนน์จะจัดให้เสด็จพระราชดำเนินไปยังเมืองமாக คิสซิงเกน รัฐบาลวาเรีย เพื่อพบประธานาธิบดี ลีบเก้และภรรยา ซึ่งหยุดพักผ่อนอยู่ที่นั่น ครั้นเมื่อทางกระทรวงการต่างประเทศเยอรมันเสนอเค้าโครงกำหนดการ รับเสด็จดังกล่าวไปยังท่านประธานาธิบดี ท่านสั่งให้คัดการเสด็จประพาสกรุงบอนน์ออก เพราะการเสด็จประพาสคราวนี้เป็นภาระส่วนพระองค์ตามคำเชิญของท่านประธานาธิบดีโดยเฉพาะ จากเสรีนคร เบรเมนให้เสด็จพระราชดำเนินตรงไปยังเมืองமாக คิสซิงเกนทันที ทางกระทรวงการต่างประเทศต้องแก้ไขเค้าโครงรับเสด็จให้เป็นไปตามนี้ดังกล่าว

อนึ่ง ในการรับเสด็จของท่านประธานาธิบดีที่เมืองமாக คิสซิงเกน เติมฝ่ายกระทรวงการต่างประเทศเยอรมันเสนอให้จัดพระกระยาหารค่ำทูลเกล้าฯ ถวาย โดยจะมีคณะรัฐมนตรีฝ่ายรัฐบาลสหพันธ์ไปร่วมด้วย แต่ท่านประธานาธิบดีก็ปฏิเสธแก้อีก โดยปรารถนาจะให้เป็นการส่วนพระองค์จริง ๆ ไม่ให้ฝ่ายรัฐบาลสหพันธ์มีส่วน

เมื่อได้หลักการอย่างกว้าง ๆ เช่นนี้แล้ว ทางกระทรวงการต่างประเทศเยอรมันได้ปรึกษากับเสรีนคร เบรเมนและรัฐบาลวาเรีย เพื่อกำหนดรายละเอียดการเสด็จประพาส การศึกษาค้นคว้าเรื่องการพักผ่อน เพราะกำหนดเวลาใกล้กระชั้นชิดมาก และทางฝ่ายรัฐบาลสหพันธ์วินิจฉัยเองไม่ได้ การเสด็จเสรีนคร เบรเมนเป็นเรื่องของรัฐบาลเบรเมน การเสด็จประพาสเมืองமாக คิสซิงเกน เป็นเรื่องของท่านประธานาธิบดี และโดยที่เมืองமாக คิสซิงเกนเป็นเมืองในรัฐบาลวาเรีย รัฐบาลวาเรียถือ

ว่าจะต้องมีส่วนรับผิดชอบที่มิวนิค อันเป็นนครหลวง เจรจากันจนกระทั่งวันที่ ๑๔ สิงหาคม จึงตกลงกำหนดการไต่แน่นอน

โดยที่ไม่มีสายกวมรับผิดชอบก็คือโดยกระทรวงระหว่างกรุงลอนดอนกับ เสรีนคร เบรเมน ฝ่ายเยอรมันได้จึกเครื่องบินของกองทัพอากาศถวายสำหรับคณะ โศยเสด็จ และโดยที่กิจการแรกที่จะเสด็จทอดพระเนตรที่เสรีนคร เบรเมนได้แก่ อุตสาหกรรมสร้างเครื่องบิน ทางบริษัท Die Vereinigten Flugtechnischen Werke ไคเซอร์อิมไบร์บริษัท Hamburg Flugzeugbau GMBH จักเครื่องบิน HFB 320 ถวายเป็นพระราชพาหนะอีกลำหนึ่ง

ในชั้นแรกได้ตกลงกันว่า ข้าพเจ้าจะโดยสารเครื่องบินของบริษัทลำนี้ จากนครฮัมบูร์กไปกรุงลอนดอนเพื่อรับเสด็จ แต่เนื่องจากเป็นเครื่องบินเล็กมีที่นั่ง จำกัดเพียง ๗ ที่ ซึ่งจะต้องสงวนให้นายโบลม (Blöhm) รองประธานของ บริษัท Hamburg Flugzeugbau GMBH เจ้าของเครื่องบิน ซึ่งจะเป็นผู้กราบบังคมทูลถวายคำอธิบายเสียหนึ่งที่ ข้าพเจ้าได้พูดไปทางท่านราชเลขาธิการ และ ไคร้รับพระบรมราชานุญาตให้มารับเสด็จที่สนามบินเสรีนคร เบรเมนได้

ควาวันที่ ๒๑ สิงหาคม ข้าพเจ้าได้เชิญนายโบลมมาพบที่โรงแรม แอตแลนติก นครฮัมบูร์ก เพื่อสอบถามเกี่ยวกับเครื่องบิน HFB 320 (๑) และรายละเอียดในการที่นายโบลมจะบินไปรับเสด็จ และได้เชิญให้นายโบลมร่วมในการรับประทานอาหารค่ำที่ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พล.ต.อ. ประเสริฐ รุจิระวงศ์ จักให้แก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายเยอรมันที่นครฮัมบูร์กด้วย

๓. การรับเสด็จของฝ่ายสถานเอกอัครราชทูต

ในตอนแรกเมื่อทางกระทรวงการต่างประเทศเยอรมันมีคำริจะให้ ฝ่ายรัฐบาลสหพันธ์ทำการรับเสด็จ ณ กรุงบอนน์ ข้าพเจ้าได้สั่งให้เตรียมการถวายการรับเสด็จ ณ ทำเนียบเอกอัครราชทูต และให้ดำเนินการปรับปรุงสถานที่ให้เหมาะสม บรรดาข้าราชการทั้งหลายต่างชื่นชมโสมนัสที่จะได้มีโอกาสถวายความจงรักภักดีโดยทั่วหน้า

ครั้นเมื่อฝ่ายเยอรมันเปลี่ยนแปลงกำหนดการโดยไม่จักให้เสด็จพระราชดำเนินมายังกรุงบอนน์ ข้าพเจ้าได้เชิญประชุมบรรดาข้าราชการฝ่ายไทยทุก

สำนัก เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการรับเสด็จ เมื่อได้ปรึกษาหารือกันโดยรอบคอบแล้ว ที่ประชุมมีความเห็นว่า ราชาราชการทุกคนจะไปรับเสด็จเมื่อเสด็จพระราช ดำเนินถึงเสรีนคร เบรเมน และรอส่งเสด็จเมื่อเสด็จพระราชดำเนินออกจากนคร มิวนิคตามกำหนดการ ก็จะต้องบิสดานที่ทำการเป็นเวลา ๔ วัน ฉะนั้น เพื่อมิให้ เสียราชการ เห็นสมควรกำหนดตัวผู้ที่มีหน้าที่ไปรับเสด็จ คือ ให้ พ.อ.พัฒนา พยัคฆนิธิ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ เดินทางไปกับข้าพเจ้าและภรรยาเพื่อติดตาม เสด็จ ในฐานะที่การเสด็จพระราชดำเนินคราวนี้จะต้องใช้เครื่องบินของกองทัพอากาศเยอรมัน และจะเสด็จทอดพระเนตรกิจการสร้างเครื่องบินและอาวุธจรวด ตอนเสด็จทอดพระเนตรอุตสาหกรรมสร้างเรือเร็วเวียมฝั่งที่เสรีนคร เบรเมน ให้ น.อ.ชอม ศิริวิวัฒน์ ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารเรือ ซึ่งประจำอยู่ที่กรุงปารีส มาตามขบวน เสด็จ เฉพาะตอนนั้นควย ส่วนทางสถานเอกอัครราชทูต ไทนายโกศล สินขวานนท์ เลขานุการโท ไปร่วมควยอีกคนในฐานะผู้รู้ภาษาเยอรมัน

สำหรับนักเขียนไทยในสหพันธสาธารณรัฐ ที่ประชุมตกลงมอบให้ ที่ปรึกษาฝ่ายการศึกษา นำข่าวการเสด็จประพาสไปแจ้งให้ทราบในที่ชุมนุมประจำปี่ ณ เมือง เคอนิชชไตน์ ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม โดยไม่มีกัรแนะนำหรือขอรับให้ ไปรับเสด็จ แต่ในขณะเดียวกันให้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของเสรีนคร เบรเมน เพื่อ อำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนไทยที่จะไปรับเสด็จที่สนามบิน

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาเมื่อข้าพเจ้าไป ฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทครั้งที่สอง

๔. การเสด็จประพาสนครเบรเมน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรม ราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินออกจากสนามบินลอนดอนเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม เวลา ๑๖.๐๐ น. ฟ้าอากาศ ภัยเครื่องบินพระที่นั่ง HFB 320 ส่วนคณะ โดยเสด็จขบวนล่วงหน้ามาถึงก่อน ๑ ชั่วโมงโดยเครื่องบิน Convaír CA-031 ของกองทัพอากาศเยอรมัน

เมื่อเตรียมร่างกำหนดการ มีคำวิถันไว้ว่า เครื่องบินพระที่นั่ง HFB- จะบินผ่านคลองคิล เพื่อให้ได้ทอดพระเนตรก่อนจะบินไปเบรเมน แต่

ปรากฏว่าอากาศไม่อำนวย (๒) จึงบินตรงมายังเบอร์เมน ถึงสนามบินเวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา

ประธานซีเนคแห่งเสรีนคร เบอร์เมนและภรรยา (Mr. and Mrs. Dehnkamp) พร้อมด้วยซีเนเตอร์บางคน ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของเบอร์เมน และ นายลิ่ง กงสุลไทยกิตติมศักดิ์และภรรยา ตลอดจนประชาชนทั่วไปรอรับเสด็จอยู่เนืองแน่น เมื่อเครื่องบินพระที่นั่งจอดเรียบร้อยแล้วทั้งสองพระองค์เสด็จลง ขาพเจ้านำ Dr. Count Welczeck รองอธิบดีกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศเยอรมัน ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้แทนส่วนตัวของท่านประธานาธิบดี ลีบเก้ เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท Dr. Count Welczeck นำประธานซีเนคและภรรยา ซีเนเตอร์ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และภรรยาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทไทย ลำดับ ทรงมีพระราชปฏิสันถารถามพระราชอัชฌาศัยย์ แล้วโบกพระหัตถ์ค้อมประชาชนที่รวมชุมนุมแวดล้อม ก่อนเสด็จขึ้นรถพระที่นั่ง (๓) ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับนักเรียนไทยซึ่งไปร่วมรับเสด็จ แล้วขบวนรถพระที่นั่งค่อย ๆ เคลื่อนออกจากสนามบิน นักเรียนไทยร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี แล้วเปล่งเสียงไชโย ประชาชนโบกมือ และโห่ร้องถวายความยินดี จากสนามบินตลอดทาง เข้าสู่ตัวนคร เบอร์เมนมีผู้คนเจ้าแตรรอรับเสด็จคึกคัก ทำให้การเสด็จพระราชดำเนินครั้งนี้ ซึ่งความจริงเป็นการเสด็จส่วนพระองค์ มีบรรยากาศเริ่มแรกคล้ายการเสด็จพระราชดำเนินเป็นทางราชการ ทั้งนี้ เป็นครั้งแรกที่เสรีนคร เบอร์เมนมีโอกาสดำเนินการต้อนรับประมุขของต่างประเทศ หลังจากที่พระเจ้าคริสเตียนที่ ๖ แห่งเดนมาร์กและนอร์เวย์ และ พระนางโซฟี มัคดาเลน (Sophie Magdalene) เสด็จมาเยือนเมื่อ ค.ศ. ๑๗๓๓

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงแรม Park เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ นาฬิกา ที่โรงแรมซัททงชาติร์บเสด็จ ฯ และมีฝูงคนยืนคอยรับเสด็จอยู่เป็นจำนวนมาก คำวันนั้นไม่มีกำหนดการอย่างใด มีแต่ Prinz Reuss ผู้จัดการบริษัท Bism und Voss นครฮัมบูร์กมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ โรงแรมที่ประทับ รุ่งขึ้น วันอังคารที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๘ เวลา ๑๘.๔๕ นาฬิกา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินออกจากโรงแรมโดยรถยนต์พระที่นั่ง เพื่อไปยังเขื่อนเทียบเรือ Martini-Anlager โดยมี นาย Karl Eggers ซีเนเตอร์ว่าการเศรษฐกิจ ตามเสด็จ เสด็จพระราชดำเนินลงเรือ

(๔) Kartal P333 ทรงไปยังโรงงาน Die Vereinigten Flugtechnischen Werke ระหว่างทางฝนปรอยลงมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยืนประทับกรำฝนตลอดเวลาเจ้าหน้าที่เรือตรวจฉลองพระองค์คลุมยางสีเหลือง แล้วเสด็จพระราชดำเนินลงเรือเร็วเล็กอีกลำหนึ่ง กอนถึงโรงงานสร้างเครื่องบิน มีผู้แทนหนังสือพิมพ์เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทขอพระราชทานสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสด็จประพาสเสรีนคร เบรเมน

ที่โรงงาน Die Vereinigten Flugtechnischen Werke Dr. Otto Proksch ผู้จัดการ กราบบังคมทูลถวายรายงานความเป็นมาโดยสังเขปของโรงงานเริ่มแต่ปี ค.ศ. ๑๘๘๖ จนกระทั่งปัจจุบัน โรงงานได้ดำเนินการกาวหน้าในด้านการวิจัยเกี่ยวกับเครื่องบินเล็กประเภทต่าง ๆ และได้จัดตั้งเครื่องบินตัวอย่างแบบ VC-400 (๕) , VFW 614 (๖) และ VFW H-2 (๗) ให้ทอดพระเนตร ใ้มีการแสดงการบินของเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ที่ใช้ในการขนส่งทางทหารชนิด Transall C 160 (๘) และ Flying Crane พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ขนาดเล็กเป็นพิเศษ เพราะเหมาะสำหรับใช้ในบริเวณป่าทึบ แต่ปรากฏว่าการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ขนาดเล็กนี้ จะต้องใช้เวลาอีกสองปีจึงจะสมบูรณ์ ไ้ทรงมีพระราชปณิธานในหลักการการดำเนินงานและการวิจัยจรวด (Europa Rocket) ส่วนที่ ๓ (๙) ซึ่งรัฐบาลเยอรมันได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดสร้าง และได้ดำเนินการทดลองเป็นผลสำเร็จแล้วเมื่อเดือนพฤษภาคมปีนี้ ในโอกาสที่เสด็จเยือนโรงงานครั้งนี้ ผู้จัดการนำหุ่นจำลองจรวด Europa Rocket ทูลเกล้าฯ ถวาย

ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตรโรงงาน Die Vereinigten Flugtechnischen Werke สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโรงงานทำเครื่องเงิน มีนางเค็น-คัมพ์ ภรรยาประธานซีเนคและภรรยาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่บางคนโดยเสด็จ ทรงสนพระราชหฤทัยในวิธีทำงานของช่าง และความคึกคักขอมชมสำหรับเด็กมีลวดลายสลักเกี่ยวกับนิทานเรื่อง Struwelpeter และไ้ทอดพระเนตรเครื่องเงินอันมีค่าที่โรงงานเก็บรวบรวมไว้

เมื่อเสร็จจากภาคอิทธิพระเนตรโรงงานทั้งสองแล้ว ทั้งสองพระองค์
 कांगเสด็จพระราชดำเนินมาพร้อมกันที่ภัตตาคาร Strandlust เพื่อเสวยพระ
 กระยาหารกลางวันที่ประชาชนซีเนตและภรรยาจักทูลเกล้า ฯ ถวาย มีผู้ติดตามใน
 ขบวนเสด็จทั้งฝ่ายเยอรมันและไทย ตลอดจน Dr. Proksch ผู้ถวายคำอธิบาย
 ที่โรงงาน Die Vereinigten Flugtechnischen Werke และสองพี่น้อง
 ตระกูล Lürssen เจ้าของอุทกเรือที่จะเสด็จในคอนบายรวมโต๊ะเสวย

ภายหลังพระกระยาหารกลางวัน เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปยังอุทกเรือ Lürssen - Werft
 โดยมีสองพี่น้อง Lürssen เป็นผู้เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทกราบบังคมทูลถวาย
 คำอธิบาย บริษัทนี้ไม่เคยเคยเรือ "จันทร์" ให้แก่กรมอุทกศาสตร์ มีความชำนาญ
 ในการต่อเรือเร็วยามฝั่งโดยเฉพาะ แต่ก็ต่อเรือบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ด้วย
 เสด็จลงเรือ Kartal P 333 ที่จอดอยู่ที่เขื่อนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทอดพระเนตร
 เรือโคลละเอียก ต่อจากนั้นเสด็จทอดพระเนตร เรือวิ่งเหนือน้ำ Hydrofoil (๑๐)
 และภาพยนตร์สั้นเกี่ยวกับเรือชนิดต่าง ๆ ที่บริษัทสร้าง จนถึงเวลาเกือบ ๑๗.๐๐
 นาฬิกา จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับโรงแรมที่ประทับ

คอนบายเดียวกัน สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จ
 พระราชดำเนินไปทอดพระเนตร Focke Museum โดยมี Mrs. Dr. Weber
 ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการของพิพิธภัณฑ์ และนาย Moritz Thape ซีเนเตอร์
 ทางการศึกษา เป็นผู้นำเสด็จและกราบบังคมทูลถวายคำอธิบาย

คำวันนั้น เวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา ประชาชนซีเนตและภรรยาถวาย
 พระกระยาหารค่ำที่ศาลากลาง Das Alte Rathaus มีแขกผู้มีเกียรติทั้งชาว
 เยอรมันและกงสุลต่างประเทศประจำเบอร์เมนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทประมาณ
 ๑๕๐ คน นายเคห์นคัมพ์ กราบบังคมทูลคอนรับ เนนถึงความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
 และวัฒนธรรมซึ่งมีมาช้านานระหว่างเสรีนคร เบอร์เมนกับประเทศไทย พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบเป็นภาษาเยอรมัน ขอบใจประชาชนซีเนต
 และชาวเมืองเบอร์เมนที่เฝ้าถวายการคอนรับอย่างอบอุ่น ทรงถือเป็นการแสดงให้

* แต่ก็เห็น Hydrofoil

เห็นไมตรีจิตมิตรภาพที่ประชาชนชาวเยอรมันมีต่อประเทศไทย นอกจากนั้น ยังทรงปิติยินดีที่ได้มีโอกาสทอพระเนตรความก้าวหน้าและความเจริญรุ่งเรืองของเสรีนคร เบรเมนด้วยพระองค์เอง

ในโอกาสนี้ นายเคห์นคัมพ์ไกทู้ชเกล่า ๆ ถวายเรือจำลอง Hanse-Kogge แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และชอนเงินหตุคกาแพ (Mocca-service) ๑ ชุด แก่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานหีบบุหรีดมชนาคใหญ่แก่นายเคห์นคัมพ์ และสมเด็จพระนางเจ้า ๆ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานผ้าไหมไทยสีน้ำเงิน ๑ พับแก่นางเคห์นคัมพ์

วันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๐๘ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ๆ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปยังเมืองเบรเมอร์ฮาเฟิน โดยรถยนต์พระที่นั่ง มี Dr. George Borttscheller ซีเนเตอร์ว่าการเดินเรือและคมนาคม นาย Karl Eggers ซีเนเตอร์ว่าการเศรษฐกิจตามเสด็จ นาย Bodo Selge นายกเทศมนตรีเมืองเบรเมอร์ฮาเฟินและภรรยาับเสด็จ เวลา ๑๐.๔๕ นาฬิกา ณ ห้องประชุมศาลาเทศบาล แล้วนาย Hinrich Meiners ผู้อำนวยการการประมงของเบรเมอร์ฮาเฟิน กราบบังคมทูลถวายคำอธิบายเกี่ยวกับกิจการของบริษัทการประมงและความสำคัญของปลาแซลมอนเศรษฐกิจของเบรเมอร์ฮาเฟิน (๑๑) ทั้งได้ฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับการประมงนำลึกลงท้ายให้ทอพระเนตรด้วย

ต่อจากนั้น เสด็จพระราชดำเนินทอพระเนตรโรงงานปลาอาหารสำเร็จรูป "Fisch-ins-Land" ของบริษัท "Nordsee" นาย Eberhard Wienst Wienstein ผู้อำนวยการบริษัท และนาย Martinus van der Meulen นำเสด็จและกราบบังคมทูลถวายคำอธิบาย

เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา นายกเทศมนตรีเบรเมอร์ฮาเฟินถวายพระกระยาหารกลางวัน ณ ภัตตาคารริมทะเล Columbusbahnhof เสร็จแล้ว เวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา เสด็จทอพระเนตรท่าเรือคนโดยสารแบบใหม่ (๑๒) Columbuskaje เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปทอพระเนตรห้องจำลองโรงเก็บสินค้าของท่าเรือเบรเมน โดยมีนาย Beier ผู้อำนวยการ

ทำเรือเบร เมนกราบมังคมทูลถวายคำอธิบาย แล้วเสด็จพระราชดำเนินกลับโรงแรม
ที่ประทับเวลา ๑๗.๔๕ นาฬิกา

ถัดจากนั้น เวลาประมาณ ๑๘.๐๐ นาฬิกา มีผู้แทนหนังสือพิมพ์ (๑๓)
มาขอพระราชทานสัมภาษณ์ มีพระราชดำรัสว่า การเสด็จมาประพาสเบร เมนและ
เบร เมอร์ฮาเฟินนี้มีประโยชน์ เพราะได้แลกเปลี่ยนการสนทนาต่าง ๆ ที่อาจมีคุณค่า
สำหรับประเทศไทย

ต่อขอกราบบังคมทูลถามเกี่ยวกับภาวะการเมืองของประเทศไทย
ซึ่งได้รับการคุกคามจากคอมมิวนิสต์ มีพระราชดำรัสว่า ประเทศไทยมีเจตจำนงจะ
ดำรงความเป็นอยู่โดยเสรี ภายใต้ระบบการที่จะนำมาซึ่งความเจริญรุ่งเรืองและ
สันติสุขแก่ประชาชน โดยวิธีการสหกรณ์ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะกระจายผลิตภัณฑ์ได้
ให้ทั่วถึงกลุ่มประชากรโดยทั่วกัน แต่ความพยายามสร้างระบบดังกล่าวได้รับอุปสรรค
อยู่บ้างจากการดำเนินงานของคอมมิวนิสต์ ซึ่งทั้งการแทรกซึมและบ่อนทำลายอยู่เสมอ
หากต่างฝ่ายให้ความสนใจแก่การยกระดับความเป็นอยู่และการศึกษาของอาณาประช
าราษฎร์แล้ว ก็คงจะไม่มีปัญหายุ่งยากในโลกเช่นทุกวันนี้ โปรคเกลา ๓ พระราชทาน
สัมภาษณ์แบบสนทนาเช่นนี้อยู่เป็นเวลาหนึ่งชั่วโมงเศษ และได้พระราชทานน้ำชาให้
แก่ผู้สื่อข่าวที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย

เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ นาฬิกา โปรคเกลา ๓ พระราชทานเลี้ยง
อาหารค่ำแก่ประชาชนซีเนคและซีเนเคอร์ทั้งหลายพร้อมทั้งนายกเทศมนตรีเบร เมอร์
ฮาเฟินและภรรยา ตลอดจนบรรดานักเรียนไทยที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
โปркเกลา ๓ ให้เชิญนาง Marta Tams ผู้ซึ่งนิคาคเคยเป็นผู้ขับเรือพระที่นั่ง
ถวายแก่พระบาทสมเด็จพระปิยะมหาราชเมื่อเสด็จประพาสเยอรมันมาร่วมด้วย ใน
โอกาสนี้ทางเมืองเบร เมนได้จัดวงดนตรีแจ๊สถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
โปркเกลา ๓ เข้าร่วมวงดนตรี พร้อมกับควายนายกเทศมนตรีเบร เมอร์ฮาเฟิน ซึ่ง
เล่นเปียโนเพลงพระราชนิพนธ์ งานดำเนินอยู่จนเที่ยงคืน จึงเสด็จขึ้น

คำวันนั้นโปркเกลา ๓ พระราชทานของที่ระลึกแก่ซีเนเคอร์

Eggers, Bortscheller นาย Richter ผู้แทนเสรีนคร เบร เมนประจำ
กรุงบอนนและภรรยา นาย Kahlitz ปลัดบัญชาการซีเนค Dr. Heuer

หัวหน้าฝ่ายพิธีการ นาย Kruppenbacher รองหัวหน้าฝ่ายพิธีการ และนาย Selge
นายกเทศมนตรีเบรเมนรออาเฟ่นและภรรยา

๕. การเสด็จพระราชดำเนินเยือนรัฐบาวาเรีย

วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๙ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินออกจากโรงแรม Park ไปยังสนามบิน ประธานซีเนคและภรรยาพร้อมด้วยซีเนเคอร์อื่นและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของเสรีนคร เบรเมนรอส่งเสด็จอยู่ที่สนามบินท่ามกลางประชาชนและนักเรียนไทยเป็นจำนวนมาก เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา เสด็จขึ้นเครื่องบินชนิด Convair ซึ่งเป็นเครื่องบินราชการของท่านประธานาธิบดีลึบเก้ ออกจากสนามบินเบรเมนถึงสนามบินคิชิงเกนเวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ที่นั้น Count Welczeck นำ Dr. von Brand หัวหน้าฝ่ายพิธีการของรัฐบาวาเรีย นาย Riepl กงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ไทย Dr. Klemmert นายกเทศมนตรีเมืองคิชิงเกน และผู้บังคับการหน่วยทหารสหรัฐ ๓ เมืองนี้ ซึ่งรอรับเสด็จอยู่ เผ่าทูตละของรัชฎีพระบาท ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับผู้มารับเสด็จเล็กน้อย แล้วเสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่งต่อไปถึงโรงแรม Kurhaus ที่ประทับ ณ เมืองบาค คิชิงเกน เมื่อเวลาประมาณ ๑๒.๔๕ นาฬิกา

ภายหลังพระกระยาหารกลางวัน Dr. Von Brand กราบบังคมทูลเชิญเสด็จไปทอดพระเนตรปราสาท Aschach ^(๑๔) ที่ชานเมืองบาค คิชิงเกน เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงปราสาท Countess von Luxburg ปัจจุบันอายุ ๘๘ ปี เข้าเผ่าทูตละของรัชฎีพระบาทและทูลเกล้า ฯ ถวายช่อกกล้วยไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ Prof. Dr. von Freeden ผู้อำนวยการ Mainfränkisches Museum นำเสด็จทอดพระเนตรปราสาทและกราบบังคมทูลถวายคำอธิบาย ตลอดเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินถึงปราสาทจนกระทั่งเสด็จพระราชดำเนินกลับ มีประชาชนมาชุมนุมคอยชมพระบารมีอยู่ที่หน้าปราสาทอย่างคับคั่งและปรบมือถวายการต้อนรับ เสด็จพระราชดำเนินกลับถึงที่ประทับเวลาประมาณ ๑๕.๓๕ นาฬิกา

ต่อมาเวลา ๑๖.๕๕ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมท่านประธานาธิบดี ลึบเก้และภรรยา ณ ที่พักรับรองของประธานาธิบดี ท่านประธานาธิบดีจักพระ

สุธารสชาติทุกเกล้า ๆ ถวาย ประทับอยู่ด้วยโคมลำพังจนกระทั่งเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา
จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับ

คู่วันนั้น ท่านประธานาธิบดี ลีบเก้และภรรยา เป็นเจ้าภาพถวาย
พระกระยาหารค่ำ ณ โรงแรม Kurhaus มีแขกผู้มีเกียรติมาร่วมด้วยประมาณ
๒๐ คนรวมทั้ง Prof. Dr. von Freeden, Dr. Weiß นายกเทศมนตรี เมือง
บาค คิสซิงเกน Dr. Göbig ผู้จัดการสถานพักผ่อน Dr. Denhardt นายแพทย์
ใหญ่และภรรยา ก่อนเริ่มพระกระยาหารมีวงดนตรีเบาชนประจำเมืองบรเลง
ถวายหน้าโรงแรม โคมแต่งเครื่องแบบทหาร สมัยนโปเลียน ท่ามกลางประชาชนเป็น
จำนวนมาก

ในระหว่างเสวยพระกระยาหาร ท่านประธานาธิบดีกราบบังคมทูล
ต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดียิ่ง ได้เน้นถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดสนิทสนมระหว่าง
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันกับประเทศไทย ซึ่งเริ่มมาเป็นเวลากว่าร้อยปี ท่านประธานา
ธิบดีขอเวลาที่จะได้พบเพื่อนไทย เฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมานาน
เพ็งได้มีโอกาสวันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับเยอรมันมิใช่จะเป็นการติดต่อกันระหว่าง
ประมุขของประเทศ แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยกับชาวเยอรมัน และมีลักษณะ
หนักไปในทางเศรษฐกิจ ท่านประธานาธิบดีกราบบังคมทูลทูลทูลว่า การเสด็จประพาส
เบรเมนนับเป็นก้าวที่สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม การค้า และการเงินเรือของไทย
การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นสิ่งจำเป็น ในคอนท่าย ประธานาธิบดีได้ท้าวถึง
ประวัติศาสตร์ที่แสดงให้เห็นว่า เยอรมันกับไทยมีมิตรร่วมกันมาแต่ศตวรรษที่ ๑๓
คุปหลายท่านสู้รบกับชนชาวเยอรมันในสงคราม Liegnik ค.ศ. ๑๒๔๔ แล้วตอบไป
เอเซีย ต่อมาได้มีบังคับให้ชนชาวไทยต้องหนีจากทางใต้ของจีนลงมาอยู่ในดินแดน
ไทยปัจจุบัน ขณะนี้ชาวไทยและชาวเยอรมันก็กำลังเผชิญกับศัตรูสายเดียวกันอีกอย่างใน
สมัยก่อน ทั้งสองชาติจึงจำต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสตอบขอบคุณท่านประธานา
ธิบดีในการที่เชิญให้เสด็จมาประพาสเยอรมันเป็นการส่วนพระองค์ และในการที่มี
ปรารณาดีต่อประเทศไทยเสมอมา ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศสืบเนื่องมาจาก
ความเข้าอกเข้าใจของประชาชนและผู้นำของทั้งสองฝ่าย ประชาชนชาวไทย รัฐบาลไทย
ตระหนักในความสัมพันธ์ของความร่วมมือที่รัฐบาลเยอรมันกรุณาให้แก่ประเทศไทย

เช้าวันรุ่งขึ้นที่ ๒๒ สิงหาคม เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ท่านประธานาธิบดีและภรรยาเข้าหูละออของซูลีพระบาทที่โรงแรมที่ประทับ และนำเสด็จพระราชดำเนินไปยังเมือง Würzburg เพื่อทอดพระเนตรMainfränkisches Museum และป้อมโบราณ Marienberg ซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขาเหนือเมือง Würzburg ในการนี้ Prof. Dr. von Freedен เป็นผู้กราบบังคมทูลถวายคำอธิบาย ใต้ทอดพระเนตรศิลปวัตถุต่าง ๆ ของ Tilman Riemenschneider ผู้เป็นปฏิมากรในปลายยุคโกธิค (Gothic) แห่งเมือง Würzburg

ระหว่างประทับอยู่ที่สถานพิพิธภัณฑ์ นาย Stiegler ผู้สื่อข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียง Radio Bavaria ขอพระราชทานสัมภาษณ์ มีพระราชดำรัสว่า ศิลปวัตถุอันมีค่าที่เก็บไว้ในสถานพิพิธภัณฑ์ แสดงให้เห็นความก้าวหน้าในชีวิตจิตใจของประเทศและประชาชน ท่านเองเที่ยวกันทั่วโลก ศิลปินของทุกชาติทุกภาษาต่างพยายามที่จะแสดงออกซึ่งคุณงามความดีของมนุษย์ และทรงถือโอกาสมีพระราชดำรัสขอชมคุณประธานาธิบดีที่ได้เชิญให้มาเยือนเยอรมัน และขอใจประชาชนชาวเยอรมันที่ได้ถวายการต้อนรับอย่างดียิ่ง

หลังจากการเสวยพระกระยาหารกลางวันร่วมกับประธานาธิบดีและภรรยาที่ภัตตาคาร "Zur Grundmühle" แล้ว เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ประธานาธิบดีและภรรยากราบบังคมทูลลา และส่งเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังเมืองมิวนิค โดยรถยนต์พระที่นั่ง ผ่านทางหลวง Autobahn สายใหม่ ซึ่งประมาณค่าก่อสร้างคกกีโลเมตรละ ๒ ล้านบาทเศษ ถึงโรงแรมที่ประทับ "Vier Jahreszeiten" เมื่อเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

คืนวันนั้น นาย Goppel นายกรัฐมนตรีบาวาเรียและภรรยาถวายพระกระยาหารค่ำ ณ โฮเทิลคอนติเนนเทล มีแขกผู้มีเกียรติมาเข้าหูละออของซูลีพระบาทประมาณ ๕๐ คน ได้แก่ บรรดารัฐมนตรีของรัฐบาลบาวาเรียและภรรยา นาย George Brauchle นายกเทศมนตรีเมืองมิวนิค และ Prinz Franz von Bayern โอรสของ Herzog (Duke) von Bayern ในโอกาสนี้ นายกรัฐมนตรีกราบบังคมทูลต้อนรับ มีพระราชดำรัสตอบเป็นภาษาเยอรมันว่า ทรงยินดียินดีที่ได้เสด็จมาประพาสเยอรมันอีกเป็นครั้งที่สอง ความซื่อสัตย์และการต้อนรับอันอบอุ่นของประชาชนชาวเยอรมันในการเสด็จครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. ๑๙๒๐ ยังเป็นที่ประทับพระ

ราชหฤทัยอยู่ ถึงแม้เวลาไต่ผ่านพ้นไปได้ ๒ ปีแล้ว พระองค์ยังประสบไมตรีจิตมิตรภาพ
ที่ชาวเยอรมันได้มีต่อชาวไทยอย่างเดิม คราวนี้เสด็จพระราชดำเนินมาประพาสสมิวนิค
นครหลวงของรัฐบาวาเรีย อันเป็นเมืองที่สวยงามและมีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์
ศิลปวัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและทางเทคนิค

นายกรัฐมนตรีบาวาเรียได้ทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก และไปรษณ
ภัณฑ์ พระราชทานหีบบุหรือถมขนาดใหญ่แก่นายกรัฐมนตรีและไหมไทยหนึ่งหีบแก่
ภรรยานายกรัฐมนตรี

หลังจากนั้น นายกรัฐมนตรีก็อุปเปลไตกรามบังคมทูลเชิญให้เสด็จไป
ทอดพระเนตร Pinakothek พิพิธภัณฑ์ภาพวาดที่มีชื่อเสียงของยุโรป ทั้งสองพระองค์
ทรงสนพระราชหฤทัยเป็นอย่างมาก ประทับอยู่ที่พิพิธภัณฑ์จนถึงเวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา
จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับ

วันเสาร์ที่ ๒๗ สิงหาคม เวลา ๐๕.๓๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไป Ottobrunn เพื่อทอดพระเนตรกิจการของ
บริษัทสร้างอาวุธจรวดและการบิน Bölkow โดยมีนายกรัฐมนตรีอุปเปลไตกร
นาย Ludwig Bölkow พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคไคกรามบังคมทูลถวายคำ
อธิบายเกี่ยวกับเครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์ที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป ซึ่งใช้สำหรับตรวจสอบ
การปฏิบัติงานของตัวจรวด (๑๕) เกล็ดคอปเตอร์ชนิด BO-105 (๑๖) เครื่องบินที่บินขึ้น
โดยทรง (๑๗) จรวดอวกาศ รวมทั้งจรวด Eldo (๑๘) จรวดนำวิถี Cobra (๑๙)
ใช้ในการยิงรถถัง ทางบริษัทได้จัดให้ทอดพระเนตรภาพยนตร์เรื่องจรวดนำวิถี Cobra
และการทดลองยิงจรวดทิ้งถ่วง

ในเช้าวันเดียวกันนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชดำเนินเยือนบ้านเด็กกำพร้า โดยมีนาย George Brauchle
นายกเทศมนตรีนครมิวนิคเป็นผู้นำเสด็จฯ และนาย Werner Wittmann ผู้อำนวยการ
การสถาบันเยาวชนแห่งนครมิวนิคเป็นผู้กรามบังคมทูลถวายคำอธิบาย สมเด็จพระนาง
เจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงสนพระราชหฤทัยในชีวิตเบื้องหลังของเด็กที่อยู่ใน
สถานนั้น ทรงทอดพระเนตรโรงครัวและการเตรียมอาหาร และไปรษณภัณฑ์
พระราชทานเงินให้แก่บ้านเด็กกำพร้าเป็นจำนวน ๑,๐๐๐ มาร์ค

ตอนกลางวัน นายกรัฐมนตรีอุปเปลไตกรและภรรยาถวายพระกระยาหาร

ที่โรงแรม Kaiserin Elisabeth เสร็จแล้ว ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรสถานีอวกาศที่ Raisting อันเป็นสถานีรับสื่อข่าวสารการติดต่อกับดาวเทียม มีเจ้าหน้าที่นำเสด็จและกรมวังคุมทูลถวายคำอธิบายโดยละเอียด จากสถานีอวกาศที่ Raisting เวลาประมาณ ๑๕.๓๐ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินไปยัง Diessen เพื่อทรงสักการะเล่นออร์แกนในโบสถ์ Klosterpfarrkirche และเสด็จพระราชดำเนินกลับโรงแรมที่ประทับ เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

ในวันนั้น เวลา ๒๐.๒๕ นาฬิกา เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับไปยังห้องพระโรง พระราชวังเก่า (Residenz) ซึ่งเคยเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดินบาวาเรีย เพื่อทรงสักการะเครื่องดนตรี chamber music แล้วเสด็จทอดพระเนตรเครื่องเพชรนิลจินดาและวัตถุมีค่าอื่น ๆ ของราชวงศ์บาวาเรีย ที่เก็บเป็นพิพิธภัณฑ์วัตถุในพระราชวัง จนถึงเวลา ๒๓.๐๐ นาฬิกาเศษ จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับโรงแรมที่ประทับ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานของที่ระลึกแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายเยอรมันผู้ตามเสด็จ ฯ และผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินครั้งนี้ คือ Dr. Count Welczeck รองอธิบดีกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ เยอรมันและภรรยา Dr. Freiherr von Brand หัวหน้าฝ่ายพิธีการทูตแห่งรัฐบาวาเรีย Dr. Huber รองหัวหน้าฝ่ายพิธีการทูตแห่งรัฐบาวาเรียและภรรยา นาย Stozt แห่งกรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ นาย Merkl เจ้าหน้าที่ที่ติดต่อกองรัฐบาวาเรีย นางสาว Siebourg ล่ามจากกระทรวงการต่างประเทศ นาย Bauhaus และนาย Hilgers เจ้าหน้าที่ฝ่ายความปลอดภัยของรัฐบาลเยอรมัน

วันอาทิตย์ที่ ๒๔ สิงหาคม อากาศไม่อำนวย โปรดเกล้า ฯ ให้งดการทรงเรือใบตามกำหนดการออกเสด็จ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากโรงแรม Vier Jahreszeiten เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา ไปยังทะเลสาบ Chiemsee ประทับเรือพระที่นั่งไปเกาะ Herreninsel เสดวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ภัตตาคารบนเกาะ โดย Dr. Lippert ปลัดกระทรวงการคลังแห่งรัฐบาวาเรียและภรรยาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในฐานะเจ้าภาพ แล้วนำเสด็จโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังพระราชวัง ซึ่งพระเจ้า Ludwig ที่ ๒ แห่งบาวาเรียทรงสร้าง

ไว้ โคบอลต์แบบพระราชวังแวร์ซายของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ทรงทอดพระเนตร
บรรดาห้องต่าง ๆ ในพระราชวัง จนถึงเวลา ๑๘.๓๐ นาฬิกา จึงเสด็จพระราช
ดำเนินต่อไปยังประเทศออสเตรีย ขบวนเสด็จถึงพรมแดนเยอรมัน-ออสเตรีย เวลา
๑๕.๓๕ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ฝ่ายเยอรมันเผ่ากรามบั้งคมทูลลา แล้วเสด็จพระราชดำเนิน
เข้าเขตออสเตรีย ข้าพเจ้าและภรรยาได้ติดตามเสด็จไปชมรถขบวน และส่งเสด็จที่
สนามบินเวียนนาเพื่อนิวัติประเทศอังกฤษเมื่อบายวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๐๔

๖. สรุป

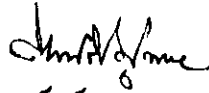
การเสด็จประพาสสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันคราวนี้ แม้จะมีลักษณะ
เป็นการส่วนพระองค์ตามคำกรามบั้งคมทูลเชิญของประธานาธิบดี ลีบเก้ แต่โดยทั่วไป
แล้ว นับว่าโคบอลต์ยิ่ง จริ่งอยู่ รัฐบาลสหพันธ์ไม่ควรมีโอกาสถวายการรับเสด็จ แต่ก็ไต่
ถวายเป็นความสะทกนานาประการ เจ้าหน้าที่พิธีการทุกของกระทรวงการต่างประเทศ
ได้ให้ความร่วมมือกับสถานเอกอัครราชทูตโคบาลต์ จากการบริหารของรัฐบาล
เบอร์เมนและบาวาเรีย เห็นได้ว่ามีการเอาใจใส่อย่างสมพระเกียรติ ทุกแห่งหนที่
เสด็จพระราชดำเนินผ่าน มีประชาชนชาวเยอรมันคอยเฝ้าชมพระบารมีค้ำคั่ง ค้าง
โบกมือและ เปล่งเสียงถวายความยินดี โคบาลต์ที่เสด็จนครเบอร์เมน ซึ่งตามปกติ
เท่าที่ทราบ ประชาชนนิยมเก็บความรู้สึก ไม่สู้จะแสดงออกนอกหน้า และไม่ทันหัน
ในกิจการนอกระงะกิจของคุณ แต่กลับปรากฏว่าโคบาลต์มาคอยห้อมล้อมรับเสด็จทุก
โอกาส บรรดาหนังสือพิมพ์รายวันของท้องถิ่นลงข่าวและภาพเป็นประจำ (๒๐) เป็น
อันว่า ในค่านการประชาสัมพันธ์ การเสด็จประพาสได้ประโยชน์แก่ประเทศไทยเต็ม
บริบูรณ์

นอกจากนั้น การเสด็จประพาสยังให้ความรู้แก่ฝ่ายเราเป็นอันมาก
เราได้เห็นความเจริญก้าวหน้าของฝ่ายเยอรมันทั้งในค่านวิทยาศาสตร์ วิชาการและ
การอุตสาหกรรม การประกอบบางอย่างซึ่งตามปกติถือเป็นความลับเพราะ เกี่ยวกับการ
ทหารและการป้องกัน ฝ่ายเยอรมันก็ถวายให้โคบอลต์พระเนตร อาทิเช่น กิจการ
ของบริษัท Bölkow และยังเป็นโอกาสให้ฝ่ายเราได้ทำความเข้าอก เข้าใจในภาวะ
การณภายใน และความคองการของประเทศไทยด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสต่อข้าพเจ้าว่า ท่าน
ประธานาธิบดี ลีบเก้ กรามบั้งคมทูลยืนยันว่า รัฐบาลเยอรมันพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ

มือแก่รัฐบาลไทยอย่างมากที่สุดที่จะกระทำได้ ในการพัฒนาประเทศ หากรัฐบาลไทย
 มีความประสงค์อย่างใด ก็ขอให้ปรึกษาหารือและแจ้งความปรารถนามาให้ทราบ
 Senator Eggers ของรัฐบาลเบรเมนกราบบังคมทูลว่า ถ้าประเทศไทยประสงค์
 จะติดต่อกับในด้านการค้าอย่างใดกับเสรีนคร เบรเมนก็ยินดีจะช่วยเหลือ ส่วนนายLudwig
 Bölkow แห่งบริษัทBölkow รับที่จะให้ความสะดวกต่าง ๆ ในกรณีที่ฝ่ายไทย
 ประสงค์จะส่งเจ้าหน้าที่มาฝึกหรือดูงาน ภายในกรอบงานของบริษัท นายLürssen
 แห่งบริษัท Lürssen-Werft ก็ได้แสดงท่าทีอันดีทันท่วงที

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายกนกชัย คุรมงคล)

เอกอัครราชทูต

หมายเหตุคำอธิบายคำสั่งส่งมาด้วย หมายเลข ๔.

- (๑) กูเอกสาร ก.
- (๒) เสรีนคร เบร เมเนมิฐานะ เป็นรัฐหนึ่งในสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน มีรัฐบาลปกครองเป็นอิสระ—สำหรับกิจการภายใน เรียกว่า ซีเนค ประธานซีเนคเท่ากับหัวหน้ารัฐบาล หรือนายกรัฐมนตรี สำหรับนายเทศมนตรี นอกจากคำร่างตำแหน่งเป็นประธานซีเนคแล้ว ยังเป็นนายกเทศมนตรีของเบร เมเนคด้วย บรรดาสมาชิกของคณะรัฐบาล หรือรัฐมนตรี เรียกว่าซีเนเคอร์
- (๓) รถเมอริเซเคส เบนซ์ ๒๐๐ สร้างพิเศษสำหรับเสด็จสมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษ คราวที่แล้ว แบบลิมุซิน
- (๔) เรือ Kartal P 333 เป็นเรือเร็วขามฝั่งแบบ 21K90 - 011 ที่บริษัทLürssen-Werft สร้างให้รัฐบาลเยอรมันมอบแก่กองทัพเรือกรีก ตามความตกลงช่วยเหลือทางทหารภายในกรอบของการนาโต

P 333 แบบ 21 K 90 - 011

ยาว ๔๒.๕ เมตร

ระวางบรรทุก ๑๓๐ ตัน

กำลังเครื่องยนต์ ๔ ชุด ๓,๐๐๐

ความเร็วสูงสุด ๔๒ นอต

ราคา ๓.๘ ล้านมาร์ค (ยังไม่ทึคอาวูธ)

ราคาอาวูธ ๒ ล้านมาร์ค

บริษัทนี้สร้างเรือเร็วขามฝั่งที่มีขนาดข้อมลงอีก คือ แบบ 21K108-011

ยาว ๓๖.๒๐ เมตร

ระวางบรรทุก ๑๐๕ ตัน

ความเร็วสูงสุด ๔๐ นอต

ราคา ๕.๘ ล้านมาร์ค (ยังไม่ทึคอาวูธ)

ราคาอาวูธ ๑.๒ ล้านมาร์ค

เมื่อPrinz ReuB

บริษัท Blöem und Voss

มาเข้าทูลละอองธุลีพระบาท ไค้กราบบังคมทูลว่า
อัมบุร็ก สร้างเรือเร็วขามฝั่งอีกชนิดหนึ่ง ยาว ๓๑

เมตร ความเร็ว ๒๕ น็อต ราคา ๒.๑๖ ล้านมาร์ค

- (๕) (๖) (๗) (๘) คูเอกสาร ข.
 (๙) ส่วนที่ ๑ และส่วนที่ ๒ รัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นผู้จัดสร้างตามลำดับ
 (๑๐) เอกสารเกี่ยวกับเรือชนิดนี้ จะจัดส่งตามมาทีหลัง
 (๑๑) ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ เบรเมอร์ฮาเฟินจับปลาได้ถึง ๒๐๑,๐๐๐ ตัน คิดเป็นมูลค่า
 ๑๖๔ ล้านมาร์ค (คูเอกสาร ค.)
 (๑๒) เป็นท่าเรือคนโดยสารแบบใหม่ซึ่งมีสะพานเชื่อมโดยตรงจากเรือมายังที่พัก
 ผู้โดยสาร
 (๑๓) รายชื่อนักหนังสือพิมพ์ที่เข้าเฝ้าขอพระราชทานสัมภาษณ์

Dr. Adamietz	Pressechef des Senats
Herr Steinhage	Bremer Nachrichten
Herr Knappe	Weser-Kurier
Herr Groß	Nordd. Volkszeitung
Herr Nagy	Quick
Herr Fischbeck	Quick
Herr Biermann	Deutsche Presseagentur
Herr Uecker	Freischaffender Pressefotograf

- (๑๔) เจ้าของคนที่สุดท้ายของปราสาท Aschach คือ Count Karl von Luxburg
 ทำพันธกรรมมอบปราสาทและศิลปวัตถุอันมีค่าที่บรรพบุรุษและตนเองได้สะสมไว้
 ให้เป็นสมบัติของรัฐ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๕ โดยสงวนให้สิทธิ Countess Carola
 von Luxburg ผู้ภรรยา อาศัยอยู่ต่อไปจนกว่าจะถึงแก่กรรม
 (๑๕) (Hybrid-analogue) machine for systemsimulation of
 complexed flying objects

- (๑๖) (๑๗) (๑๘) และ (๑๙) เอกสารเกี่ยวกับเครื่องบิน จรวด และจรวดนำวิถี
 ดังกล่าว จะจัดส่งมาให้ภายหลัง
 (๒๐) หนังสือพิมพ์ที่

หน้าว่าง

ภาพพระราชกรณียกิจระหว่างการเดินทางเสด็จพระราชดำเนินเยือน
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
วันที่ 22 - 28 สิงหาคม 2509 *

* แหล่งข้อมูล : สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

หน้าว่าง

ข่าวตัดจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ
ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ลงข่าวการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันพร้อมคำแปลสรุป *

* แหล่งข้อมูล : สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

หน้าว่าง

ข่าวหนังสือพิมพ์ วันที่ 22 สิงหาคม 2509

**พระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินีเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหพันธ์
สาธารณรัฐเยอรมัน**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ตั้งแต่วันจันทร์เป็นต้นไปเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ตามคำเชิญของประธานาธิบดีสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ราชอาณาจักรทั้งสองพระองค์จะประทับอยู่ที่นครเบรเมนเป็นเวลา 3 วันก่อนแล้วจะเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังเมือง Kissingen ในวันพฤหัสบดี เพื่อพบปะกับนาย Lübke ตามหมายกำหนดการทั้งสองพระองค์จะทรงเยี่ยมชมป้อม Marienburg ที่เมือง Würzburg ในวันศุกร์แล้วจึงเดินทางต่อไปยังนครมิวนิค ในวันนี้นายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาวเรีย จะจัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำถวาย ในวันเสาร์ทั้งสองพระองค์จะเสด็จเข้าชมสถานีสื่อสารดาวเทียมที่เมือง Raisting และในวันอาทิตย์จะเสด็จฯ ไปเยี่ยมชมโรงเรียนสอนการเล่นเรือใบที่ทะเลสาบ Chiemsee รัฐบาวเรียจะจัดงานเลี้ยงพระกระยาหารถวายแต่ทั้งสองพระองค์ที่โรงแรม Schlosshotel บนเกาะ Herrenchiemsee ก่อนที่จะเสด็จต่อไปยังประเทศออสเตรียในวันเดียวกันต่อไป

Thailändisches Königspaar kommt in die Bundesrepublik

Bonn (dpa)

König Bhumibol und Königin Sirikit von Thailand kommen am Montag auf Einladung des Bundespräsidenten zu einem einwöchigen Privatbesuch in die Bundesrepublik. Das Königspaar wird sich zunächst drei Tage in Bremen aufhalten. Am Donnerstag werden Bhumibol und Sirikit nach Kissingen weiterreisen, wo sie mit Lübke zusammentreffen. Für Freitag ist eine Besichtigung der Feste Marienburg in Würzburg vorgesehen. Von dort reist das Königspaar nach München. Der bayerische Ministerpräsident hat die königlichen Gäste zu einem Abendessen eingeladen. Samstag wollen der König und die Königin die Satellitenstation in Raisting und am Sonntag eine Segelschule am Chiemsee besuchen. In dem Schloßhotel auf der Insel Herrenchiemsee gibt das Land Bayern ein Essen, bevor das Königspaar am nächsten Sonntag nach Österreich weiterreist.

200 22 VIII 66

ข่าวหนังสือพิมพ์ วันที่ 23 สิงหาคม 2509

ดนตรีแจ๊สสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน พระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินี ได้เสด็จถึงสนามบินเบรเมน เมื่อวันที่จันทร์ โดยมีนาย Dehn Kamp หัวหน้าคณะรัฐมนตรีแห่งเบรเมน เป็นผู้ให้การต้อนรับ และถวายดอกกุหลาบแดงจำนวน 25 ดอกแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในระหว่างที่ประทับอยู่ที่เบรเมนเป็นเวลา 3 วัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จะเสด็จเข้าเยี่ยมชมโรงงานเครื่องบิน die Vereinigten Flugtechnischen Werke โรงงานเครื่องเงินเบรเมน อยู่ต่อเรือ Lurssen และท่าเรือ Erzhafen Weserport ตลอดจนโรงงานผลิตภัณฑ์จากปลาในเมือง Bremerhaven ราชอาณาจักรทั้งสองเดินทางจากสนามบินเข้าเมืองเบรเมนโดยรถยนต์ Mercedes 600 ซึ่งทางเลขาธิการสภาเมืองเบรเมนได้จัดการเช่ามาเพื่อใช้ในการนี้ ทั้งนี้โดยมีนักหนังสือพิมพ์ผู้หนึ่งเป็นผู้ติดต่อให้ ตามปกติรถคันนี้ราคาเช่าจะตกวันละ 1,000 มาร์ค แต่สำหรับครั้งนี้ทางเมืองเบรเมนได้ราคาเช่าเพียง 250 มาร์คเท่านั้น ที่พิเศษก็คือทางฝ่ายกรมพิธีการของเมืองเบรเมนได้จัดเตรียมวงดนตรีแจ๊ส Harald-Eckstein-Sextett เพื่อให้เล่นดนตรีแจ๊สถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำที่โรงแรม Parkhotel

Jazzkonzert für König Bhumibol

bk. Bremen (Eigener Bericht)

Das thailändische Königspaar traf am Montag auf dem Bremer Flughafen zu einem Besuch in der Bundesrepublik ein. Senatspräsident Dehnkamp, der die Gäste begrüßte, überreichte Königin Sirikit 25 dunkelrote Rosen. Bei dem dreitägigen Aufenthalt in Bremen will König Bhumibol die Vereinigten Flugtechnischen Werke, die Bremer Silberwarenfabriken, die Lürssen-Werft und den Erzhafen Weserport sowie einige Betriebe der Fischindustrie in Bremerhaven besichtigen. Die Gäste fahren vom Flughafen in einem Mercedes 600, den die Bremer Senatskanzlei als Leihwagen für den Besuch gemietet hatte, in die Stadt. Den Wagen hatte ein Journalist vermittelt, der einen guten Draht nach Untertürkheim hat. Statt 1000 Mark Leihgebühr pro Tag braucht Bremen nur 250 Mark pauschal zu bezahlen. Eine besondere Überraschung hat sich das Bremer Protokoll für König Bhumibol ausgedacht. Zu einem privaten Abendessen im Parkhotel wird das Harald-Eckstein-Sextett, eine Jazzband, aufspielen.

หนังสือพิมพ์ Bremer Nachrichten วันพุธที่ 24 สิงหาคม 2509

ถวายการต้อนรับอย่างจริงใจแก่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงชื่นชมพิพิธภัณฑ์ Focke
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชม
เครื่องบินและเรือ

ในวันที่สองของการเสด็จพระราชดำเนินเยือนนครเบรเมน พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชจะเสด็จพระราชดำเนินเยือนโรงงานเครื่องบิน Vereinigten
Flugtechnischen Werken ที่เมือง Lemweder และทอดพระเนตรวิธีการผลิตและขั้นตอน
การผลิตที่อยู่อู่เรือ Fr. Lürssen ที่เมือง Vegesack ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ ซึ่งทรงมีหมายกำหนดการแยกต่างหาก จะเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมชม
โรงงานผลิตเครื่องบินเบรเมน และพิพิธภัณฑ์ Focke ในการนี้ นาย Eggers รัฐมนตรี
เศรษฐกิจของรัฐเบรเมน และนาง Lene Dehnkamp จะเป็นผู้ติดตามราชอาคันตุกะ
ทั้งสองพระองค์ในฐานะผู้แทนของนครเบรเมน นอกจากนี้ที่เมือง Lemweder นาย
Eduard Hasskamp นายกเทศมนตรีเมือง Oldenburg จะเป็นผู้ถวายการต้อนรับแด่พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะผู้แทนของรัฐ Niedersachsen หลังจากนั้น ในตอนเที่ยง
ทั้งสองพระองค์จะเสวยพระกระยาหารกลางวันโดยมีนาย Dehnkamp ผู้ว่าราชการเมือง
เบรเมนร่วมอยู่ด้วย ที่ภัตตาคาร Strandlust ในเมือง Vegesack ในตอนค่ำหัวหน้าคณะ
รัฐมนตรีของรัฐเบรเมนจะถวายเลี้ยงพระกระยาหารเป็นเกียรติแด่ราชอาคันตุกะทั้ง
สองพระองค์ และทั้งสองพระองค์จะทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดทอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นเรือที่ท่า Martinianleger
เมื่อเวลา 10.00 น. เพื่อเดินทางไปยังเมือง Lemweder เรือเร็วที่ประทับนำเสด็จเข้าเยี่ยมชม
ท่าจอดเรือจากต่างประเทศในท่าเรือที่เบรเมนอยู่ระยะเวลาหนึ่งก่อนที่เรือยนต์ท่องเที่ยว
Lüma ซึ่งอยู่อู่เรือ Lürssen จัดถวายเป็นเรือที่ประทับจะเข้าเทียบ แล้วจึงทรงเปลี่ยน
เรือที่ประทับเป็นเรือ Lüma เพื่อเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังท่าจอดเรือยนต์ของเมือง
Lemweder เมื่อเสด็จถึงเมือง Lemweder Dr. Otto Proksch ผู้อำนวยการของโรงงานเครื่องบิน

Vereinigten Flugtechnischen Werken ได้ถวายการต้อนรับ และนำเสด็จต่อไปยังโรงงาน โดยทางรถยนต์ ที่โรงงาน VFW พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตรขั้นตอนการผลิตของโรงงานเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ขนาดเล็กที่พัฒนาขึ้นใหม่ เครื่องบินไอพ่น Starfighter และการทดสอบความทนทานในการถูกกระแทกซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยเป็นอย่างยิ่งและได้ทรงมีพระดำรัสถามรายละเอียดต่าง ๆ หลังจากเสด็จเข้าชมสถานีทดลองการระเบิดแล้วเสด็จต่อไปยังเมือง Vegesack เมื่อเวลา 12.45 น. ในระหว่างการเสด็จเยือนโรงงาน VFW ครั้งนี้ทางโรงงานได้จัดถวายแบบจำลองของจรวด "ยูโรป" เป็นของขวัญ

ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเข้าเยี่ยมชมโรงงานผลิตเครื่องบินเบรเมน โดยมีนาย Jacobskötter เป็นผู้อำนวยการโรงงาน และนาย Lüllma ผู้จัดการโรงงานผลิตเครื่องบินเบรเมน ในเขตพื้นที่ Sebaldbruck เป็นผู้นำเสด็จชมโรงงาน สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงแสดงความสนพระทัยในการแกะสลักบนเครื่องบิน ตลอดจนให้ความสนใจต่อผลิตภัณฑ์เครื่องบินที่ทำขึ้นอย่างมีศิลปะที่เก็บสะสมไว้ และสำหรับการเยือนครั้งนี้โรงงานได้จัดชุดช้อนล้อมากาแฟเงินเคลือบทอง จำนวน 16 ชิ้นถวายให้เป็นของขวัญแต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถด้วย

หลังจากที่ทั้งสองพระองค์ ได้เสวยพระกระยาหารกลางวันร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการที่ภัตตาคาร Strandlust โดยมีนาย Dehmkamp ผู้ว่าราชการเมืองเบรเมนร่วมอยู่ด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เสด็จต่อไปยังอูว์เรือ Fr. Lürssen ที่อูว์เรือ นาย Gerd Lürssen เจ้าของกิจการและนาย Fritz Ott น้องชายเป็นผู้อำนวยการต้อนรับ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทอดพระเนตรเรือเร็ว เรือไฮโดรพอย ซึ่งโรงงานเป็นผู้สร้างขึ้น

ในระหว่างนั้นสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จกลับจากเมือง Vegesack กลับไปที่ตัวเมืองเพื่อเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ Focke โดยมี (นาง) Dr. Weber และผู้ช่วย Dr. Fliedner เป็นผู้ถวายคำอธิบาย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงใช้เวลาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์อยู่ประมาณ 60 นาที ในระหว่างที่ทรงเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ มี

อัศวินในชุดเกราะโบราณได้มาแสดง และถวายความเคารพด้วยการวันทยาวิธ ก่อนเสด็จกลับ นาย Moritz Thape รัฐมนตรีเพื่อการศึกษาของรัฐเบรเมนซึ่งคอยถวายการต้อนรับอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ ได้ถวายหนังสือรูปภาพเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ Focke เป็นที่ระลึกสำหรับการเสด็จเยือนครั้งนี้

ในตอนค่ำ นาย Dehnkamp ผู้ว่าราชการเมืองเบรเมน และภริยา ได้จัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำเพื่อถวายเป็นเกียรติแด่ทั้งสองพระองค์ หลังจากพิธีถวายการต้อนรับแล้ว ผู้ว่าราชการเมืองเบรเมนได้ถวายการแนะนำคณะรัฐมนตรีของเบรเมนและภริยา แด่ทั้งสองพระองค์ หลังจากนั้นทั้งสองพระองค์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในสมุดทองของนครเบรเมน แล้วเสด็จต่อไปยังห้องโถงชั้นบนของตึกที่ทำการเก่าของรัฐบาลเมืองเบรเมนซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดเลี้ยง งานเลี้ยงครั้งนี้มีแขกผู้มีเกียรติมาร่วมจำนวน 150 คน ในระหว่างงานเลี้ยง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสขอบคุณต่อการต้อนรับของนครเบรเมนครั้งนี้ โดยทรงมีพระราชดำรัสเป็นภาษาเยอรมันสั้น ๆ หลังจากนั้น ผู้ว่าราชการเมืองเบรเมนได้ถวายชุดกาแฟออกกทำด้วยเงินแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นของขวัญสำหรับการเสด็จเยือนครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำแบบจำลองของ Hanse-Kogge สำหรับเป็นที่ระลึกของการเสด็จเยือนครั้งนี้กลับกรุงเทพฯ ด้วย

Echtes Bremer Wetter auch für Königinnen
Als Sirikit gestern zur Bremer Silberwaren-
fabrik kommt, gießt es in Strömen. Von
seinem großen schwarzen Schirm geschützt,
schneit Sirikit auch bei Regen ohnmü-
tig zur Beschichtigung. Fotos (2) - Fischer.

Es dampft, rächt und spritzt — eine „Feuertoule“ für Sirikit in der Gießerei der Schmelzriegel in Bören gegossen wird Wolfgang Jacobskötter, Chef der Fabrik, Bremer Silberwarenfabrik. Ein Gießler zeigt der Königin, wie das edle Metall aus dem überreichte der Königin dann ein tertiäres Kolliebesteck aus vergoldetem Silber.

Gruß mit offenem Visier für Sirikit

Königin freute sich im Focke-Museum — König Bhumibol sah Flugzeuge und Boote

Am zweiten Tag ihres Besuchs in der Hansestadt gingen König Bhumibol von Thailand und Königin Sirikit gestern getrennte Wege. Während sich Seine Majestät mit der Technik befaßte, widmete Ihre Majestät sich anmutigeren Dingen: Der König informierte sich bei den Vereinigten Flugtechnischen Werken in Lemwerder und bei der Fr.-Lürssen-Werft in Vegesack über Produktionsmethoden und Fertigungsprogramme — die Königin besuchte die Bremer Silberwarenfabrik und das Focke-Museum. Als Repräsentanten Bremens begleiteten Wirtschaftssenator Eggers und Frau Lene Dehmkamp das Herrscherpaar. Als Vertreter Niedersachsens begrüßte in Lemwerder der Präsident des Verwaltungsbezirks Oldenburg, Eduard Haszkamp, den König. Ein gemeinsames Essen, an dem auch Bürgermeister Dehmkamp teilnahm, führte das Königspaar zwischen den Besichtigungstouren mittags in der „Strandlust“ in Vegesack zusammen. Die Bartrouten der Gäste aus Thailand säumten auch gestern Tausende von Bremern, die trotz des unköniglichen Wetters — die Protokollchefs: „Keine Panne, bis auf den Regen“ — geduldig unter Schirmen ausharrten. Am Abend gab der Präsident des Senats ein Essen zu Ehren des Herrscherpaares. Anschließend trugen sich König Bhumibol und Königin Sirikit in das Goldene Buch ein.

Regen liegt in der Luft, als König Bhumibol Punkt zehn Uhr am Martinianleger das Schiff besteigt, das ihn westerabwärts nach Lemwerder bringen soll. Aber kaum hat das Schnellboot — ein Neubau der Lürssen-Werft für die türkische Marine — mit schäumender Buqwelle Fahrt aufgenommen,

fallen die ersten Tropfen. Den König, in leichtem blauem Wettermantel, kümmert es nicht. Er will die Fahrt an Bremens Häfen vorbei in frischer Luft erleben — und stülpt sich eine Kapuze über den Kopf.

Vor dem Überseehafen stoppt das Schnellboot kurz ab, zu einem Blick auf Kräne und

Schiffe. Wenige Minuten später abermals Halt. Eine Jacht geht längsseits — die königlichen Farben wechseln den Mast: An Bord der „Lüma“ von der Lürssen-Werft geht die Reise weiter zum Jachthafen von Lemwerder. In der großen schwarzen Pullman-Linousine fahren der König und Dr. Otto Proksch, Direktor der Vereinigten Flugtechnischen Werke, an den Farben Thailands vorbei, durch das Werkstor.

90 Sekunden dauert die Begrüßung unter freiem Himmel auf dem Werksgelände. Eifrige junge Damen komplementieren die Zaungäste „bitte hinter diesen weißen Strich“. Dann ziehen sich Werksleitung und Gäste zu einem Glas Sekt zurück. Als Gastgeschenk von VFW erhält der König das Modell einer „Europa-Rakete“.

Während der Polizei-Begleitschutz in der Werkskantine Pause macht und zu Mittag ißt, geben die Ingenieure dem König einen Einblick in das Fertigungsprogramm der Vereinigten Flugtechnischen Werke. Mit lärmendem Motor hebt sich ein neuentworfener Kleinhubschrauber in die Luft; mit flatternden roten Hosenbeinen zieht der Pilot auf seinem unverkleideten Sitz seine Schleifen

Programm des Königspaar-Besuchs

Das Besuchsprogramm des thailändischen Königspaares sieht für heute vor:

10.15 Uhr: Das Königspaar verläßt das Park-Hotel zur Fahrt nach Bremerhaven.

11.00 Uhr: Ankunft bei der Fischereihafen-Betriebsgesellschaft in Bremerhaven. Begrüßung durch den Oberbürgermeister der Stadt, Dr. Bodo Selge. Besichtigung fischverarbeitender Betriebe.

13.00 Uhr: Der Magistrat der Stadt Bremerhaven gibt dem Königspaar im Restaurant des Columbusbahnhofs ein Essen.

15.00 Uhr: Besichtigung der Columbuskaje.

15.30 Uhr: Rückfahrt nach Bremen über die Erzumschlaganlage „Weserport“.

16.30 Uhr: Besichtigung des Modellraums der Bremer Lagerhaus-Gesellschaft im Bremer Überseehafen.

17.45 Uhr: Rückfahrt zum Park-Hotel. Privates Abendessen im Hotel.

über dem Gelände. Vor Halle 10, in der König Bhumibol einen Starfighter betrachtet und einen Bruchfestigkeitstest mit einer Transall C-160 erlebt, steht mit pfeifenden und dröhnenden Turbinen ein Hubschrauber-Ungetüm, ein „Fliegender Kran“, einige Meter über dem Boden.

Der König, der nicht zuletzt mit der Absicht nach Deutschland kam, hier ein geeignetes kleines Patrouillenflugzeug für Thailands Luftwaffe zu finden, stellt viele Fragen. Alle Einzelheiten der Versuche, die ihm vorgeführt werden, interessieren ihn. Zahllose Fachausdrücke aus dem Flugzeugbau fallen — die Dolmetscherin hat ihre Mühe.

Um 12.45 Uhr, nach einem Blick in die Testanlage für Explosiv-Verformung, ist der Besuch bei VFW zu Ende. Mit der Fähre, die eigens zu diesem Zweck für den öffentlichen Verkehr gesperrt war, setzt die Autokolonne mit dem König und seiner Begleitung über nach Vegesack.

Die zahllosen Zuschauer, die sich unter Regenschirmen um die „Strandlust“ drängen, sind zu dieser Zeit schon halb auf ihre Kosten gekommen: Königin Sirikit ist nach ihrem Besuch in der Bremer Silberwarenfabrik bereits eingetroffen. Fast eineinhalb Stunden lang hatte sie sich am Vormittag von Direktor Jacobskötter und Betriebsleiter Lüllmann einen Einblick in die Silberwarenfabrikation in Sebaldsbrück geben lassen.

Spaß am Struwelpeter

Mit besonderer Aufmerksamkeit verfolgte die Königin die Arbeit der Graveure; sie blieb bei ihnen stehen und ließ sich genau die Arbeitsweise erklären. Amüsiert betrachtete sie sich die Kinderbestecke mit Motiven aus dem Struwelpeter. Ganz gefangen aber war sie vor einer Sammlung kunstvollen Silberwerks. Eine Teekanne mit Petroleumwärmer tat es ihr besonders an, ein wertvolles Stück, das 700 Arbeitsstunden erfordert hatte.

Die Arbeiterinnen gönnten sich ein paar langsamere Takte bei der Arbeit; sie hatten nur Augen für die zierliche Sirikit. Als sich die Königin, dankbar für ein sechzehnteiliges vergoldetes Silber-Kaffee-Besteck als Gastgeschenk der Bremer Silberwarenfabrik, verabschiedete, standen sie an den Fenstern und winkten ihr nach.

Das Essen in der „Strandlust“ geht ganz zwanglos und inoffiziell vonstatten. Zwar ist auch Bürgermeister Dehmkamp noch gekommen, weil sonst Bremens First Lady, die die Königin begleitet, allein wäre — aber es fallen keine Trinksprüche und Tischreden. Sozusagen unter sich und abgeschirmt vor den Blicken der Vegesacker, die sich die Nasen an den Fensterscheiben plattdrücken,

Flugzeuge und Schiffe interessieren König Bhumibol besonders. Hier bei den Vereinigten Flugtechnischen Werken informierte er sich über die Produktion des Bremer Flugzeugbaus. In Begleitung von Senator Eggers (rechts) schaut er sich hier Teile der in Bremen gebauten Transall an. Als Gastgeschenk bekommt der König im Werk ein Modell der „Europa-Rakete“. Foto: Mönch

freuen sich Gäste und Gastgeber an geräuchertem Forellenfilet mit Chutneytunke, Salat „Lakmé“, doppelter Kraftbrühe „Royal“, gebratenem Lammrücken vom Spieß „Gourmandaise“ und frischen Pflirsichen „Melba“.

Informationen unter Deck

Danach trennen sich wieder die Wege des Königs und der Königin. Für einige Minuten klappt es nicht ganz nach Protokollzeitplan, weil etwas dazwischen kommt, das auch der umsichtigste Organisator nicht einplanen kann. Nicht die Königin, sondern der König fährt als erster durch das Spalier der winkenden Menschen vor der „Standlust“.

Auf dem Gelände der Fr.-Lürssen-Werft ist

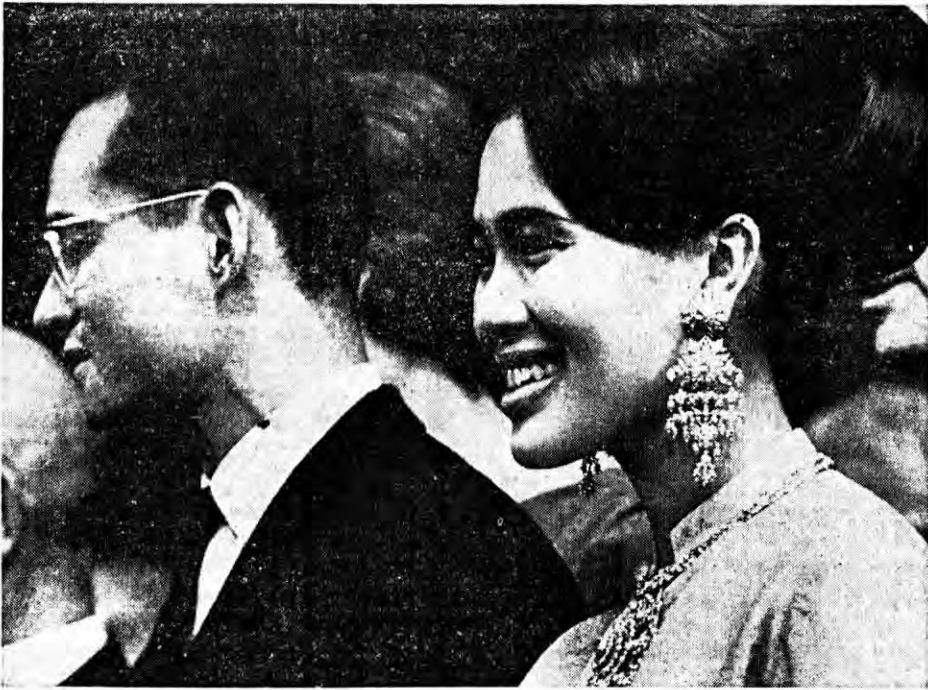
die gesamte Belegschaft angetreten. Chef Gerd Lürssen und sein Bruder Fritz Otto nehmen den Gast in Empfang. Mit sicherem Schritt steigt der König die Gangway zum Schnellboot hinab, das ihn am Morgen am Martinianleger abgeholt hatte. Sofort verschwindet er unter Deck. Und er läßt sich dort offensichtlich vieles zeigen, denn es dauert geraume Zeit, ehe der schwarze — gekrönte — Kopf wieder an Deck erscheint.

Mit sichtbarem Interesse nimmt König Bhumibol anschließend das Tragflächenboot in Augenschein, das sich ihm bereits am Vormittag während der Fahrt nach Lemwerder auf der Weser vorgestellt hatte. In allen Einzelheiten läßt er sich das Funktionieren dieses Versuchstyps der Werft erklären, mit dessen Bau vor einem Jahr begonnen wurde

„Eine Geldtruhe für meinen Mann!“

Königin Sirikit rollt derweil mit ihren Begleiterinnen von Vegesack zurück in die Stadt. Dreißig Polizeibeamte ziehen sich vor dem Focke-Museum ihre weißen Handschuhe

an. Im Museum gibt man sich vor dem Eintreffen des hohen Besuchs hanseatisch-gelassen. „Wir haben nichts Besonderes vorbereiten müssen — unser Haus ist zu

Rund 150 Gäste defilieren gestern abend im Rathaus am Königs paar (unser Foto) vorbei, das bei einem Essen des Senats zu Gast war. Die Königin trug kostbaren Schmuck ihrer Heimat. Foto: Mönch

jeder Zeit etwas Besonderes", meint mit berechtigtem Stolz Frau Dr. Weber. Die Wissenschaftlerin ist dazu ausersehen, Königin Sirikit den Charakter des Landesmuseums zu erklären, assistiert durch Kustos Dr. Fliedner. „Es ist schließlich ein ‚Damenbesuch‘, da bin ich dran“, lacht Frau Dr. Weber und sucht noch schnell den Schlüssel für die berühmte „Taler-Truhe“.

Die Bremer sammeln sich trotz dräuender Wolken um die Absperrungen. Ein dicker Baumstumpf wird aus seiner Halterung genommen, eigentlich sperrt er die Autozufahrt zum Museum — doch für die Königin muß er weichen. Der Senator für das Bildungswesen, Moritz Thape, schwingt sich aus seinem Wagen. Ein paar Bremer applaudieren kräftig.

Dann wieder das gleiche Bild — die Königin, schmal und zierlich, die Bremer lachend und winkend unter Regenschirmen. Sechzig Minuten Museumsrundgang erwarten die Monarchin. Und diese sechzig Minuten sind für sie nicht nur lehrreich, interessant und angehaucht mit musealen Werten — sie sind für sie amüsant, kurzweilig. Sie kommt sogar aus ihrer lachelnden Ruhe. Lacht fröhlich-kindlich — zum Beispiel beim alten, blitzblanken Ritter im Maximiliansharnisch, der so galant die Hellebarde schwingt und sich grüßend mit offenem Visier präsentiert.

Frau Dr. Weber versteht es dabei ausgezeichnet, die ganz neue Ausstellungstechnik des Hauses in den Vordergrund zu rücken, Anekdoten verbräwend um trockene Historie zu legen und doch immer gebührend die Einmaligkeit dieses Hauses zwischen „green lawn and many flowers“ — wie die Königin begeistert anmerkte — aufzuzeigen. Immer wieder Berührungspunkte: vor der verwickelten Geldtruhe mit dem geheimnisvollen Mechanismus helle Bewunderung des erlauchten Gastes — so etwas wünscht sich die Königin für ihren Mann! Und doch bedauert sie gleichzeitig den „armen Dieb“, der an diese Teufeltruhe geraten sollte.

Das Protokoll drängt

Frau Dr. Weber breitet die Schätze des Museums aus, findet in ihrem Gast eine begeisterte ZuhörerIn, die sich aus der „Tresen-Kammer“ kaum lösen kann. Doch das Protokoll drängt. Höhepunkt: das Bauernhaus aus Mittelsbüren — hier soll endlich Schluß sein. Die Königin will nicht. Neugierig läuft sie aus dem Kreis vor der Feuerstelle in die kleinen Wohnstuben, will alles genau wissen, freut sich kindlich und bedauert, daß Mann und Kinder nicht dabei sein können.

Schluß-Defilee. Senator Thape überreicht als Erinnerungsgabe einen Bildband über das

In der festlich geschmückten oberen Halle des Alten Rathauses waren gestern abend König Bhumibol (Mitte) und Königin Sirikit (links) Gäste des Senats. Bürgermeister Dehnkamp überreichte der Königin als Gastgeschenk ein silbernes Service.

Foto: Mönch

Focke-Museum. Herzlicher Dank der Königin an Frau Dr. Weber, jeder ringsum spürt, wie ehrlich er gemeint ist... Das dichte Spalier der laut klatschenden Bremer, ein spärlicher Sonnenstrahl, beruhigte Polizeibeamte sind noch zu registrieren. Und vielleicht auch die Erinnerung an eine kleine Märchenkönigin, die begeistert über einen Wandteller strich, auf dem — für sie nicht zu entziffern — verschnörkelt stand: „Meines ist der Morgenstern, wer ihn sieht, der hat ihn gern.“

Geschenke: Service und Kogge

Während des Essens, das der Senat dem Königspaar gestern abend in der oberen Halle des Alten Rathauses gab, hieß Bürger-

meister Dehnkamp die Gäste noch einmal herzlich willkommen. Er wies auf die alten wirtschaftlichen und kulturellen Beziehungen zwischen Bremen und Thailand hin. Sie würden einmal mehr durch die Anwesenheit von König Bhumibol und Königin Sirikit unterstrichen.

Vor dem Rathaus hatten sich zahlreiche Bremer eingefunden, von denen viele bis zum Abschluß des Empfangs ausharrten. Bürgermeister Dehnkamp und seine Frau begrüßten das Herrscherpaar vor dem Rathaus. Anschließend stellte der Präsident des Senats im Kaminsaal des Rathauses die Mitglieder des Senats und ihre Frauen vor. Vor dem Essen trugen sich die thailändischen Gäste in das Goldene Buch der Hansestadt ein.

Durch das mit vielen Blumen geschmückte Rathaus begaben sich König und Königin dann in die obere Halle. Königin Sirikit trug einen schwarz-gold-rosa gestreiften Wickelrock und eine enge Jacke in Rosé. Der König erschien in einem nachtblauen Anzug.

An sechzehn runden Tischen nahmen die rund 150 Ehrengäste Platz. Die Speisenfolge: Bündener Rauchfleisch mit grünen Feigen, Hummer in Mayonnaise, Rehrücken, Pfifferlinge, Apfelmuß mit Preiselbeeren, Kartoffelbällchen, Vanilleeis mit heißen Sauerkirschen. Während des Essens dankte König Bhumibol in einer kurzen, in Deutsch gehaltenen Ansprache für die herzliche Aufnahme in Bremen. Sein Besuch werde die Freundschaft zwischen beiden Ländern festigen. Bürgermeister Dehnkamp überreichte Königin Sirikit ein Gastgeschenk des Senats: ein Mokkaservice in Silber. Die eingravierte Widmung lautet: „Ihrer Majestät Königin Sirikit von Thailand überreicht vom Senat der Freien Hansestadt Bremen. Bremen, den 23. August 1966.“ König Bhumibol nimmt als Erinnerung an Bremen das Modell einer Hansekogge mit nach Bangkok. W.U./ther/stef.

ข่าวหนังสือพิมพ์ Bremer Nachrichten วันที่ 25 สิงหาคม 2509

เสวยปลาน้ำคอกไม้ (Makrelen)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในเมือง Bremerhaven เมื่อวานนี้

นักโทษได้ร่วมโบกมือต้อนรับด้วย

ในการเสด็จเยือนรัฐเบรเมนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเป็นวันที่สามและวันสุดท้ายเมื่อวานนี้ จัดเป็นการเดินทางที่สนุกทีเดียว ชาวเมืองเบรเมนและเบรเมนฮาเฟิน เจ้าของบ้านและแขกผู้มาเยือนต่างก็ยิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อเสด็จไปถึง นายกเทศมนตรีเมือง Bremerhaven นาย Bodo Selge ได้ถวายการต้อนรับอย่างปิติยินดี รู้สึกว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะไม่ทรงวิตกกังวลเลยที่ในวันนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถผู้ทรงสิริโฉม ก็ได้ดึงดูดความสนใจของทุกคนไปรวมอยู่ที่พระองค์แต่ผู้เดียวอีกครั้ง หมายกำหนดการ ของทั้งสองพระองค์ประกอบด้วย ทรงเข้ารับฟังคำบรรยายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแปรรูป ปลาและเสด็จเข้าชมโรงงาน เสวยพระกระยาหารเข้าในภัตตาคาร "Bahnhofs am Meer" เสด็จพระราชดำเนินบนท่าเรือ Columbuskaje และทอดพระเนตรการขนถ่ายสินค้าใน บริเวณท่าเรือ Weserport ในตอนบ่ายเสด็จเข้าชมห้องแสดงแบบจำลองของบริษัท Bremer Lagerhaus-Gesellschaft เพื่อทอดพระเนตรการทำงานของท่าเรือต่าง ๆ และ อุตสาหกรรมต่าง ๆ ในเบรเมน ในตอนเย็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระ นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารค่ำเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อแสดงความขอบคุณในการต้อนรับที่โรงแรม Park-Hotel วันนี้ราชอาณาจักรทั้งสอง พระองค์จะเสด็จต่อไปยังเมือง Kitzingen โดยเครื่องบินที่ประทับจะออกเดินทางจาก Neuenlander เวลา 10.00 น. จาก Kitzingen จะเสด็จต่อไปยังเมือง Bad Kissingen เพื่อ ทรงพบกับนาย Lübke ประธานาธิบดีสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

เมื่อทั้งสองพระองค์เสด็จขึ้นประทับในรถยนต์พระที่นั่งหน้าโรงแรม Park-Hotel เพื่อเสด็จไปเมือง Bremerhaven ประชาชนชาวเบรเมนก็แสดงการต้อนรับด้วยการเปล่งเสียงว่าไฮโยในระหว่างที่เสด็จจากเบรเมนไปยัง Bremerhaven ขบวนเสด็จได้

เคลื่อนผ่านกลุ่มนักท่องเที่ยวที่กำลังทำงานอยู่ กลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าวได้หยุดพักการทำงานระยะหนึ่งพร้อมทั้งโบกเครื่องไม้เครื่องมือเพื่อเป็นการถวายการต้อนรับ เมื่อเสด็จถึงเมือง Bremerhaven ที่โรงงานผลิตภัณฑ์ปลาชนิดต่างๆ นาย Heinrich Meiners ผู้อำนวยการโรงงานผลิตภัณฑ์ปลาได้ถวายการต้อนรับ แล้วนำเสด็จทั้งสองพระองค์เข้าสู่ห้องโถงใหญ่ของโรงงานเพื่อทรงรับฟังคำบรรยายเกี่ยวกับความสำคัญของปลาต่อเศรษฐกิจของเบรเมน หลังจากนั้นทั้งสองพระองค์ได้ทอดพระเนตรภาพยนตร์เกี่ยวกับการทำงานในเรือประมงและการรับปลาในทะเล เรื่อง “BX 678”

ในการเสด็จเข้าเยี่ยมชมโรงงานแปรรูปปลาชื่อ “Fisch-ins-Land” ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท “Nordsee” นาย Eberhard Wienstein และนาย Martinus von der Meulen ผู้อำนวยการของบริษัท เป็นผู้นำเสด็จทอดพระเนตรบริษัทฯ หลังจากที่ทั้งสองพระองค์ได้ทรงสวมชุดขาวทับฉลองพระองค์ตามที่โรงงานจัดไว้ให้ก่อนแล้ว ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จฯ เข้าชม แพนกปลาสด ห้องรมควัน และห้องแช่เย็น พร้อมทั้งทรงได้รับการแนะนำให้รู้จักกับปลาชนิดต่างๆ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้ให้ความสนใจกับปลารมควันชนิดหนึ่งชื่อ “Schillerlocken” เป็นอย่างมาก

หลังจากที่ได้เสด็จชมโรงงานผลิตภัณฑ์ปลาแล้ว ขบวนเสด็จได้มุ่งหน้าต่อไปยังภัตตาคาร “Bahnhof am Meer” โดยผ่านไปตามถนน Weserstrasse Georgstrasse, Buergermeister-Smidt-Strasse ซึ่งตลอดทางที่ขบวนเสด็จผ่านไปก็มีประชาชนชาว Bremerhaven มายืนโบกมือถวายการต้อนรับอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อเสด็จถึงภัตตาคารเรียบร้อยแล้ว นาย Selge นายกเทศมนตรีของ Bremerhaven ได้กล่าวถวายการต้อนรับอีกครั้ง หลังจากนั้นในตอนบ่ายทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปทอดพระเนตรท่าเรือ Kaiserhafen และสถานีขนถ่ายสินค้า Weserport และเสด็จเข้าชมแบบจำลองหุ่นของท่าเรือเบรเมนที่ Lagerhaus-Gesellschaft โดยมี นาย Gerhard Beier ผู้อำนวยการเป็นผู้จัดแสดงแบบหุ่นจำลองถวาย ซึ่งปรากฏว่าการแสดงแบบหุ่นจำลองครั้งนี้เป็นที่พอพระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างเห็นได้ชัด

ข่าวหนังสือพิมพ์ Bremer Nachrichten วันที่ 25 สิงหาคม 2509

“ข้าพเจ้าได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ต่อประชาชนของข้าพเจ้าต่อไป” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสรุปผลการเสด็จมาเยือนนครชตุททิง

ในการพระราชทานสัมภาษณ์แก่นักข่าวของเบรเมนเมื่อตอนค่ำของเมื่อวานนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงสรุปผลการเสด็จมาเยือนนครชตุททิงว่า “มนุษย์ทุกคนบนโลกนี้ต่างก็ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน และข้าพเจ้าเดินทางมาที่นี่ก็เพื่อที่จะได้มาเห็นและมาสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนของข้าพเจ้าได้ต่อไป” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านเทคนิค และด้านอุตสาหกรรม ประเทศไทยยังคงต้องการได้รับข้อเสนอแนะและความช่วยเหลือเป็นสิ่งที่ทรงตรัสแก่นักข่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงขอบคุณที่ทรงได้รับประสบการณ์หลายอย่างที่มีค่าจากเบรเมนและ Bremerhaven และทรงขอบคุณต่อการถวายการต้อนรับอย่างจริงใจ

สำหรับคำถามที่ว่า การเสด็จมาเยือนนี้จะมีผลโดยตรงต่อความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างบริษัทต่าง ๆ ที่ได้เสด็จไปเยือนกับประเทศไทยหรือไม่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงไม่สามารถตอบได้ แต่ได้ทรงกล่าวถึงการเสด็จไปชมโรงงานเครื่องบิน Vereinigten Flugtechnischen Werken ว่า ประเทศไทยมีความต้องการเครื่องบินขนาดเล็กที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นเครื่องบินตรวจการของกองทัพอากาศและของตำรวจ และนำเสียดายที่เครื่องบินในลักษณะดังกล่าวอยู่ในเพียงชั้นทดลองของ VFW

สำหรับเรือที่ได้ทรงทอดพระเนตรที่อู่ต่อเรือ Fr. Lürssen ที่เมือง Vegesack นั้นทรงเห็นว่า “สามารถช่วยเหลือได้ดี” ประเทศไทยมีความต้องการเรือขนาดเล็กที่มีความคล่องตัวสูงเป็นพิเศษ เพื่อใช้ปกป้องชาวประมงและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใช้ในการดำเนินการต่อต้านการลักลอบขนอาวุธ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า ทางอู่ต่อเรืออาจจะสามารถต่อเรือในลักษณะดังกล่าวให้กับประเทศไทยได้ ในราคาที่ประเทศไทยสามารถซื้อได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประทับพระทัยการแปรรูปปลาด้วยระบบ อันทันสมัยที่ได้ทอดพระเนตรในระหว่างการเสด็จเยือน Bremerhaven เมื่อตอนเช้า ของวันนี้ การแปรรูปปลาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ทรงเห็นว่าสามารถนำไปใช้ในประเทศไทย ได้เช่นเดียวกัน

ในการพระราชทานสัมภาษณ์ ได้ทรงแสดงถึงความกังวลของพระองค์ต่อสถานการณ์ ทางการเมืองของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากสงครามในเวียดนามที่ได้ทวีความ รุนแรงขึ้น “พวกเราต้องการเพียงที่จะอยู่อย่างมีเสรีภาพภายใต้ระบบที่ประชาชนมีความ เป็นอยู่ดีและมีสันติภาพที่มั่นคง” ทรงตรัสแก่นักข่าว การพยายามจัดตั้งระบบที่เป็น แบบสังคมนิยมโดยไม่ยึดถืออยู่กับความเชื่อทางลัทธิ ซึ่งทรงหมายถึงการจัดตั้งกลุ่ม สหกรณ์ ต้องได้รับผลกระทบจากสิ่งที่เกิดขึ้นในสงครามเวียดนามมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่ง รวมถึงในประเทศไทยด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า “ถ้าหากว่ามนุษย์ทุกคนหันมาให้ความ สนใจต่อการพยายามยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนแต่เพียงอย่างเดียว ก็จะไม่มีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นอีกต่อไป” ซึ่งหลักการอันนี้ทรงได้รับการยืนยันว่าถูกต้อง อีกครั้งจากการเสด็จมาเยือนเบรเมนครั้งนี้ พระองค์และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม ราชินีนาถ ขอขอบใจสำหรับประสบการณ์ครั้งนี้จากใจจริง

เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณต่อการต้อนรับ ทั้งสองพระองค์ได้ทรงจัด งานเลี้ยงเป็นการส่วนพระองค์ขึ้นเมื่อตอนค่ำวานนี้ที่โรงแรม Park-Hotel บุคคลสำคัญ ต่าง ๆ ของเบรเมน กรรมการบริหารของบริษัทต่าง ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายพิธีและ ภริยาต่างได้รับเชิญให้มาในงานนี้ บรรยากาศในห้องประชุมใหญ่ของโรงแรม Park-Hotel เป็นไปอย่างสนุกสนานและไม่มีพิธีรีตองมากนัก หลังจากการเสด็จตามหมาย กำหนดการที่หนักมาทั้งวัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีโอกาสนี้จะได้ผ่อนคลาย พระอิริยาบถกับงานอดิเรกของพระองค์ วงดนตรี Harald-Eckstein-Sextett ได้แสดง ดนตรีที่ทรงชอบมากที่สุดถวาย ดนตรีแจ๊สสมัยใหม่

Ein Riegenfisch für Sirikit. — Dieses Prachtexemplar auf Eis hatten die Fischereiarbeiter extra für den hohen Besuch bereitgehalten.
Foto: Mönch

Lächelnd ließ es sich Königin Sirikit gefallen, daß man ihr vor Besichtigung der Fischfabrik einen weißen Kittel anzog.
Foto: Mönch

Das Königspaar dankt den Bremern

Bremen und die Bremer haben sich einen Platz im Herzen des Königs und der Königin von Thailand erobert. Im Park-Hotel bat der König gestern abend die Journalisten: „Sagen Sie der Bevölkerung: Wir bedanken uns für die herzliche Aufnahme und für das freundliche Lächeln, das die Bremer immer für uns hatten!“ Auch die Königin, so setzte Seine Majestät aufgeräumt hinzu, sei ganz begeistert von dem Empfang an der Weser. Spontan antwortete der König auf die Frage nach seinem nachhaltigsten Eindruck während des Besuchsaufenthaltes: „Die herzliche Begrüßung!“ Auf die Frage, ob die Reise nach Bremen für das Königspaar Ferien bedeutete oder eine Bürde seines Amtes gewesen sei, reagierte Bhumibol diplomatisch: „Offiziell Ferien“, meinte er, „aber gleich, als wir hier ankamen, sah es wie ein Staatsbesuch aus.“ Gerne hätten Sirikit und er auch ihre Kinder — drei Prinzessinnen und den 14jährigen Kronprinzen Vajiralongkorn — mitgebracht. Aber: „Die Kinder hatten keine Ferien!“

Majestäten aßen Makrelen

Sirikit und Bhumibol gestern in Bremerhaven – Auch Häftlinge winkten

Zu einem ausgesprochen vergnügten Ausflug wurde gestern, am dritten und letzten Tag des Besuchs von König Bhumibol und Königin Sirikit, die Reise des thailändischen Herrscherpaares nach Bremerhaven. Wetter, Bremer und Bremerhavener an den Straßen, Gastgeber und Gäste — sie alle zeigten sich allerbesten Stimmung. Den König, herzlich begrüßt von Oberbürgermeister Bodo Selge, bekümmerte es offenkundig nicht, daß seine schöne Königin auch an diesem Tage wieder alle Aufmerksamkeit auf sich vereinte. Ein Einführungsvortrag über die fischverarbeitende Industrie mit anschließender Besichtigung eines Betriebes, ein Frühstück für Ihre Majestäten im Restaurant des „Bahnhofs am Meer“, ein Bummel über die Columbuskaje und ein Blick auf die Erzsenschlagsanlage „Weserport“ standen auf dem Programm in der Unterweserstadt. Die Protokollgewaltigen sahen mehr als einmal besorgt auf die Uhr: Dem König und der Königin gefiel es überall so gut, daß sie sich Zeit ließen. Ein Besuch im Modellraum der Bremer Lagerhaus-Gesellschaft nach der Rückfahrt rundete am Nachmittag die Bekanntschaft mit Bremens Häfen und Industrie ab. Am Abend revanchierten sich die Gäste mit einem privaten Essen im Park-Hotel für die liebevolle Sorgfalt, mit der sie von Bremens Bevölkerung und ihren Repräsentanten drei Tage lang umgehen wurden. Heute fliegt das Königspaar um 10 Uhr vom Neuenlander Feld weiter nach Kitzingen, um von dort zu Bundespräsident Lübke nach Bad Kissingen zu reisen.

Die Bremer sprechen inzwischen die Sprache der thailändischen Gäste: „Thai Yo!“ rufen sie, als König Bhumibol und Königin Sirikit vor dem Park-Hotel in ihre Wagen steigen. Und „Thai Yo!“ grüßt ein Pappschild an der Autobahnauffahrt Freihäfen. Auf Bremens Rüttelstrecke bis zum Ihlpohler Kreisell drosselt die Eskorte vorsichtig das Tempo. Ein paar Strafgefangene bei Außenarbeiten legen kurze Pause ein, winken mit ihren Geräten. Pause auch in der Stendorfer Schule an der B 6. Die Kinder schwenken grüne Zweige. Ein harter L'egenschauer vor Stotel; die Kolonnenfahrer haben Mühe, den Vordermann zu sehen.

In Bremerhaven aber lacht die Sonne. Hunderte von Schulkindern säumen die Straßen zum Fischereihafen, mit Tüchern und Blumen und Fähnchen in den Händen. Arbeiter und Arbeiterinnen, die Arme über weißen Gummischürzen verschränkt, haben die Arbeit liegengelassen.

Auch König Bhumibol bekam in der Fischfabrik eine Papiermütze auf den Kopf, wie es allgemeine Hygiene-Vorschrift ist.

Foto: Mönch

„Es ist mir eine große Ehre, Sie, Eure Majestäten, heute im Fischereihafen Bremerhaven begrüßen zu dürfen!“ empfängt Fischereidirektor Hinrich Meiners die Gäste. Im großen Sitzungssaal der Fischereibetriebsgesellschaft erfahren die Majestäten, Exzellenzen und Durchlauchten — die anwesen-

Im Modellraum der Bremer Lagerhaus-Gesellschaft demonstrierte Direktor Beier dem Königspaar, wie exakt die bremischen Häfen funktionieren. Senator Dr. Bortscheller (Mitte) erläuterte die Aufgaben der Hafenwirtschaft in der Hansestadt. Foto: Mönch

den Senatoren Eggers und Dr. Bortscheller, Oberbürgermeister Bodo Selge und die Herren vom Magistrat der Stadt sind hier ja zu Hause — erst auf deutsch, dann auf englisch von der Bedeutung des Fisches für Bremens Wirtschaft. Sie hören, daß allein im vorigen Jahr 201 000 Tonnen Fisch im Wert von 168 Millionen Mark auf den Auktionen im Fischereihafen verkauft wurden. Von Trawlern und Kuttern hören sie und von harter Arbeit auf See. Wie sie vor sich geht, zeigt der Farbfilm „BX 678“.

Beim Pförtner des Fischverarbeitungsbetriebs „Fisch-ins-Land“, einer Tochtergesell-

schaft der „Nordsee“, werden zur gleichen Zeit weiße Kittel und Papiermützen ausgegeben. Die Direktoren Eberhard Wienstein und Martinus van der Meulen, bereits zünftig — und hygienisch — bekittelt, stehen als „Fremdenführer“ für den König und die Königin bereit.

„Oh, ist die hübsch“, brechen Sekretärinnen und Arbeiterinnen in Schwärmerie aus, als Sirikit — in weißem Wollmantel, eine weiß-schwarz-scharlachrote Kappe auf dem blauschwarzen Haar — erscheint. Alle Welt hat nur noch Augen für die Königin; der König scheint daran gewöhnt.

„Ich habe Erfahrungen gesammelt, die meinem Volk dienen werden“

Der König zieht das Fazit des Besuchs in der Hansestadt

„Alle Menschen auf dieser engen Erde sind aufeinander angewiesen, und ich bin hierhergekommen, um Dinge zu sehen und Erfahrungen zu sammeln, die auch meinem Volk dienen können.“ Mit diesen Worten zog König Bhumibol von Thailand gestern abend auf einer Pressekonferenz vor bremischen Journalisten das Fazit seiner Reise in die Hansestadt. Besonders auf dem Gebiet des Erziehungswesens, der Gesundheitspflege, der Technik und der Industrie brauche Thai-

land Anregung und Hilfe, sagte der König. In Bremen und Bremerhaven habe er dazu wertvolle Erfahrungen sammeln können, für die er — ebenso wie für die herzliche Aufnahme — sehr dankbar sei.

Ob der Besuch unmittelbare geschäftliche Verbindungen zwischen den besuchten bremischen Firmen und Thailand bewirken wird, konnte der König gestern noch nicht sagen. Zu dem Besuch bei den Vereinigten

Flugtechnischen Werken meinte er, Thailand benötige vor allem kleine Maschinen, die sich für Patrouillenflüge der Luftwaffe und der Polizei eigneten. Bhumibol bedauerte, daß die Entwicklungen solcher Typen bei VFW noch nicht abgeschlossen seien.

„Durchaus eine Hilfe“ könnten jedoch die Schiffe sein, die er bei der Fr. Lürssen Werft in Vegesack kennengelernt habe. Thailand brauche insbesondere kleine, wendige Boote für den Schutz der Fischer und speziell für den Einsatz gegen Waffenschmuggler. Der König deutete die Hoffnung an, daß die Werft derartige Boote — zu einem für sein Land erschwinglichen Preis — bauen könne.

Außerordentlich angetan zeigte sich der Herrscher von der modernen Fischverarbeitung, die er am Vormittag in Bremerhaven gesehen hatte. Gerade hier seien ihm Möglichkeiten vor Augen geführt worden, die auch in seinem Land zu verwirklichen seien.

Besorgt berichtete der König im weiteren Gespräch mit den Journalisten über die politische Situation seines Landes, auf die sich auch die Verschärfung des Krieges im nahen Vietnam auswirke. „Wir möchten nur frei sein unter einem System, das der Bevölkerung Wohlergehen und Frieden sichert“, sagte Bhumibol. Der Aufbau eines sozialistischen Systems, ohne ideologische Färbung, wobei er in erster Linie an die Bildung von Genossenschaften denke, werde gestört durch immer häufigere unliebsame Begleiterscheinungen des Vietnam-Krieges auch in seinem Land.

„Wenn alle Menschen sich darauf konzentrieren würden, den Lebensstandard der

Völker zu heben, gäbe es keinerlei Schwierigkeiten mehr“, meinte der Monarch. Auch für diesen Grundsatz sei der Besuch in Bremen nicht zuletzt eine Bestätigung gewesen, fügte er hinzu. Für diese Erfahrung seien er und auch Königin Sirikit von Herzen dankbar.

Seinen Dank für die Gastfreundschaft in der Hansestadt stattete das Königspaar gestern abend auch noch mit einem privaten Essen im Park-Hotel ab. Die Bürgermeister Dehmkamp und Koschnick, die Senatoren Dr. Borttscheller, Eggers, Dr. Graf, Speckmann und Thape, die Protokollchefs und ihre Mitarbeiter, die Vorstandsmitglieder bremischer Werften und anderer Großbetriebe waren dazu mit ihren Ehefrauen eingeladen. Im Konferenzsaal des Park-Hotel ging es bei diesem Essen heiter und gelöst zu. Nach angefüllten Besuchstagen fand König Bhumibol sogar Muße für sein Steckenpferd: Das Harald-Eckstein-Sextett servierte die Lieblingskost für die Ohren des Monarchen — modernen Jazz.

Sonderverkehr zur Messe

Zum Besuch der Frankfurter Herbstmesse und der Lederwarenmesse in Offenbach führt die Deutsche Bundesbahn u. a. auch auf der Strecke Bremen — Hannover — Frankfurt (Main) und zurück an mehreren Tagen und in bestimmten planmäßigen Zügen im Zeitraum vom 26. August bis 2. September Sonderverkehr zu ermäßigten Fahrpreisen in der 1. und 2. Wagenklasse durch.

Weißer Papierkappe für gekrönten Kopf

Der weiße Mantel bleibt auch den Majestäten nicht erspart. „Ist das nötig?“ haucht Sirikit und steigt dann tapfer in die Arme. Fröhlich lachend knotet sich die Königin ein weißes Chiffontuch über ihre bunte Kappe. König Bhumibol stülpt sich die papierne weiße Kappe auf den gekrönten Kopf.

Die Maskerade sorgt für Heiterkeit. Eine Versammlung weißvermummter Gestalten — „wie lauter Arzte!“ platzt die Königin heraus. Bonns stellvertretender Protokollchef Graf Welzbeck hängt sich den obligaten Regenschirm fester über den weißen Arm.

Frischfischabteilung, Räucherei und Frosterie stehen auf dem Rundgangsplan. Sekundanlang rümpft Sirikit die Nase — es stinkt. Rotbarsch, Hering, Kabeljau — Sirikit und

Bhumibol lernen sie alle kennen, die „Früchte des Meeres“. Die Frauen an den Filetiermaschinen arbeiten mit sicheren Händen weiter, aber ihre Augen wandern mit bei jedem Schritt der Königin.

„Schillerlocken — was ist das?“ Ihre Majestät will es ganz genau wissen. Wie soll sie sich's auch zusammenreimen, Schiller und Fisch? Mit aufmerksamen, schwarzen Augen hört sie zu, als Direktor van der Meulen es ihr erklärt: „Auf Buchenholz geräuchert, wie in alten Zeiten!“ Vergebens sucht alles nach dem englischen Wort für „Buche“. Aber es schmeckt der Königin trotzdem, an einer improvisierten Kostproben-Tafel mitten in der Arbeitshalle. Von den Schillerlocken nimmt sie zweimal.

So mit gewecktem Appetit versehen geht es weiter, ohne weiße Kittel, vorbei an endlosen Reihen winkender Bremerhavener. In Massen drängen sie sich an Weserstraße, Georgstraße, Bürgermeister-Smidt-Straße: Die Polizei hat ihre liebe Not, die Fahrbahn freizubehalten.

In schneller Fahrt — kostbare Minuten Zeit sind aufzuholen — rollt der Konvoi zum „Bahnhof am Meer“. Klare Ochsenschwanzsuppe mit altem Cherry, Chicken à la King, Heilbutt „Hawaii“ mit Patateis, Ananas, Pfirsich, Mango-Chutney, Champagner-Creme, Kaffee und Pariser Gebäck warten bereits. Oberbürgermeister Selge heißt die Gäste aus dem fernen Thailand noch einmal herzlich willkommen. König Bhumibol fin-

det eine gern gehörte Antwort: „Als Tor nach Deutschland ist uns Bremerhaven besonders wichtig.“

Nach einer Fahrt durch den nördlichen Kaiserhafen und an der Erzumschlaganlage „Weserport“ vorbei kehrt das Königspaar am Nachmittag nach Bremen zurück. Mit sichtbarem Vergnügen erleben Bhumibol und Sirkrit Bremens Spielzeug für große Leute: das Modell der bremischen Häfen bei der Lagerhaus-Gesellschaft. Als Direktor Gerhard Beier die Knöpfe drückt und Schiffe und Kräne zu leben beginnen, hat der König, un-
verkennbar seinen Spaß.

ข่าวหนังสือพิมพ์ Bremer Nachrichten วันที่ 26 สิงหาคม 2509

สิ่งที่ยังอยู่ถ้อยถองของขวัญมากมาย

ราชอาณาจักรทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินต่อไป - นายกเทศมนตรี
เล่นเปียโน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินออกจากสนามบิน Neuenlander เมื่อตอนเช้า เวลา 10.00 น. ของเมื่อวานนี้ ในขณะที่แสงแดดจ้าสดใส ตลอดระยะเวลาที่ประทับอยู่ในเบอร์เมน มีบุคคล 4 คน ที่ต้องทำงานอย่างเหน็ดเหนื่อยในการถวายการต้อนรับในการเสด็จครั้งนี้ คือ Dr. Eberhard Heuer หัวหน้าฝ่ายพิธีการพร้อมกับผู้ช่วยอีก 2 คน คือนาย Dieter F. Kruppenbacher และ Manfred Ebel รวมทั้ง นาย Herbert Brakebusch หัวหน้าพนักงานบริการของโรงแรม Park-Hotel ทั้งสี่สามารถทวายนอนได้แล้วอย่างสบายใจ งานหนักได้ผ่านไปแล้ว หน้าที่ที่เคร่งครัดวันละ 18 ชั่วโมง แต่ผลที่ได้ก็คุ้มเหนื่อย ทุกอย่างดำเนินไปอย่างเรียบร้อย และพระราชอาคันตุกะก็ทรงแสดงว่าทรงชอบพระทัยส่วนข้อขัดข้องเล็กน้อย ซึ่งบางครั้งต้องทำให้หน้านิ้วคิ้วขมวดกันนั้น มีแต่บุคคลภายในเท่านั้นที่สังเกตเห็น แต่สำหรับตอนนั้นบรรดาเจ้าหน้าที่ทั้งที่ศาลาเทศบาลและที่ Hollersee ไม่มีใครนึกถึงกันอีกแล้ว พวกเขาต่างลืมหันหมดแล้ว

ในห้องทำงานของหัวหน้าฝ่ายพิธีการเมื่อวานนี้ดูแล้วเหมือนกับว่าได้มีการจัดงานฉลองวันเกิดขึ้น ในตะกร้าใหญ่มีกล่องของขวัญห่อเรียบร้อยสีต่าง ๆ วางอยู่เต็ม บนตู้ก็เป็นหุ่นจำลองเรือใบแบบฮันซาภาษาแล็คเป็นเงาใหม่เอี่ยม ทั้งหมดคือของขวัญที่ได้มีการถวายให้แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในระหว่างการเสด็จเยือนเบอร์เมนครั้งนี้ อีก 2-3 วัน ของขวัญเหล่านี้จะได้รับการบรรจุอย่างดีและจะถูกส่งต่อไปยังสถานเอกอัครราชทูตไทยซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำไรน์เพื่อส่งต่อไปยังกรุงเทพฯ ต่อไป

ฝ่ายพิธีการได้ใช้เวลาในการเตรียมการเพื่อรับเสด็จครั้งนี้เป็นเวลา 3 สัปดาห์ โดยได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากกระทรวงการต่างประเทศสหพันธ์ฯ ทุกสิ่งทุกอย่าง

ตั้งแต่วินาทีแรกที่เสด็จมาถึงในตอนบ่ายของวันจันทร์จนถึงเวลาที่เครื่องบินที่ประทับบินออกไปเมื่อตอนเช้าของเมื่อวานนี้ได้มีการวางแผนและกำหนดไว้แล้วอย่างแน่นอนแต่อย่างไรก็ดี ทุกสิ่งทุกอย่างก็เป็นไปแบบผ่อนคลายเป็นไปอย่างนุ่มนวลกับระเบียบพิธีมากนัก อย่างเช่นได้มีการกำหนดไว้ในตอนแรกว่า ผู้รับใช้ส่วนพระองค์ในขณะผู้ติดตามเท่านั้นที่จะเป็นผู้ถวายการรับใช้ในระหว่างการเสวยพระกระยาหารทุก ๆ มื้อ แต่เมื่อถึงเวลาจริงปรากฏว่า เหตุการณ์ได้เปลี่ยนไปเป็นอีกแบบ ผู้ที่รับหน้าที่ถวายการรับใช้ในระหว่างการเสวยพระกระยาหาร คือ นาย Brakebusch และหัวหน้าประจำชั้น นาย Pietro Pellegrino และนาย Karl Schmidt

ในงานพระราชทานเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อเป็นการขอบพระทัยในวันสุดท้าย วงดนตรี Harald-Eckstein-Sextett ได้บรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงร่วมบรรเลงเพลงด้วย โดยได้ทรงเป่าแซกโซโฟนและแคริเน็ตและมีนาย Bodo Selge นายกเทศมนตรีแห่งเมือง Bremerhaven เป็นผู้เล่นเปียโน

„Majestät, melde Maschine startbereit!“ — Flugzeugführer Rathmann, König Bhumibol und Königin Sirikit.

Zurück blieb ein Berg von Paketen

Königspaar abgereist – „Sirikit wirkte wie
Champagner“ – Oberbürgermeister am Piano

Als der stille König Bhumibol und seine schöne Königin Sirikit gestern morgen um zehn Uhr bei strahlendem Sonnenschein über dem Neuenlander Feld entschwanden, erlaubten sich vier Herren in Bremen zum erstenmal seit der Ankunft der Gäste aus dem Fernen Osten herzhaft zu gähnen. Sie waren rechtschaffen müde: Protokollchef Dr. Eberhard Heuer, seine beiden Mitarbeiter Dieter F. Kruppenbacher und Manfred Ebel und Erster Oberkellner Herbert Brakebusch vom Park-Hotel. Wahrhaft harte Arbeit haben sie hinter sich – achtzehn Stunden Rastlosigkeit war Tages-Soll. Doch der Lohn blieb nicht aus: ein dankbares Königspaar und die zufriedene Feststellung, daß „alles wie am Schnürchen“ klappte. Die ganz kleinen Pannen, die – bemerkt nur von den Eingeweihtesten – gelegentlich Sorgenfalten verursachten, sind für die Fleißarbeiter im Rathaus und am Hollersee inzwischen schon nicht mehr der Rede wert; sie haben sie schon vergessen.

Im Dienstzimmer des Protokollchefs sah es gestern aus wie auf einer kleinen Geburtstagsparty. Ein Waschkorb voller buntverpackter Pakete, auf dem Schrank ein frisch lackiertes Hansa-Koggen-Modell — die Gastgeschenke für Bhumibol und Sirikit. In den nächsten Tagen reisen sie, bruchfest verstaubt, zur Botschaft Thailands an den Rhein und von dort weiter an den königlichen Hof in Bangkok.

Die ganze Abteilung Protokoll legte gestern eine kleine „Siegesfeier“ lang — „die haben wir wirklich verdient“ — die Hände in den Schoß und ließ den gelungenen Königsbesuch noch einmal Revue passieren. Genau drei Wochen Vorbereitungszeit hatten für das große Ereignis zur Verfügung gestanden — selbst nach dem gerade absolvierten Besuchs-„Trainin.“ während der Tausend-Jahres-Wochen eine knapp bemessene Zeit. Trotzdem gelang es noch, protokollgerecht alle Gäste 14 Tage vor den Empfängen und Essen einzuladen.

Drei Wochen lang ging es bei Dr. Heuer dafür allerdings zu wie in einem Bienenhaus. Die fünf Telefone in seinem Zimmer klingelten unablässig und oft gerug zur gleichen Zeit. Von der Ankunftssekunde am Montagmittag bis zum Abflug gestern morgen — jede Minute des Besuchs, jeder Schritt des Königspaares und ihrer Begleiter hatten ihren festen Platz im Plan.

„Als der Name Sirikit fiel“, erzählte Dr. Heuer gestern, „da war uns klar, daß dieser Besuch etwas ganz Besonderes würde, ein richtiges Bonbon!“ Nur kommen gekrönte Häupter ja nicht alle Tage in die Hansestadt. Wie also alles wirklich richtig machen? Das Auswärtige Amt gab Hilfestellung. Und doch lief am Ende, mehr als einmal zum Erstaunen der Protokollkundigen vom Rhein, alles ganz hanseatisch-gelassen ab. Nicht zuletzt waren es dabei die Gäste selbst, die dem Besuch diese heitere und zwanglose Note gaben. Daß trotzdem Dr. Heuer, Kruppenbacher und Ebel, als die Organisatoren mit der Stoppuhr, mit fliegenden Rockschoßen ordentlich ins Schwitzen kamen, wurde in dieser Atmosphäre kaum bemerkt.

Vor allem, natürlich, war es Sirikit, die grazios und beschwingt jegliches Lampenfieber schnell vertrieb. Schwärmt Dr. Heuer: „Ein Vergnügen, ihr die Hand zu halten!“ Und Assessor Kruppenbacher: „Sie wirkte wie Champagner!“

Schwärmerei für die Königin auch gestern noch im Park-Hotel. Erster Oberkellner Herbert Brakebusch: „Gleich am ersten Abend war das Eis gebrochen.“ Nur die Leibdiener im Gefolge bedienen die Majestäten bei Tisch, hatte es zuerst geheißt. Aber schon bei der ersten Mahlzeit kam es anders. Es servierte Brakebusch und die Etagenchefs

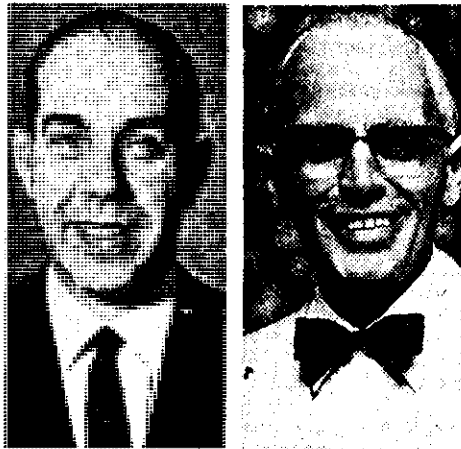
Pietro Pellegrino und Karl Schmidt. Und dabei blieb es.

Nur einmal bedienten Brakebusch und seine Garde nicht. Das war am letzten Abend, und Park-Hotel-Direktor Werner Wolff bekam einen Schreck: Kaum war die erlauchte Gesellschaft, die das Königspaar zu einem Dank-Essen geladen hatte, versammelt, da erhoben sich Bhumibol und Sirikit und marschierten unbekümmert zum kalten Büfett. Inspizierten es — und langten zu. Brakebusch kam gar nicht mehr dazu, das Herrscherpaar nach seinen Wünschen zu fragen. „Ich glaube“, lachte er gestern, „es hat den beiden Spaß gemacht, sich einmal selbst das Essen zu holen!“

Und ebenso ungewöhnlich, wie dieser nette Abend begann, endete er denn auch: Als das Harald-Eckstein-Sextett Kompositionen des Königs bot — nach fotokopierten Noten, die das findige Protokoll aufgetrieben hatte —, da juckte es Bhumibol — und keiner erkannte den sonst so reservierten Monarchen wieder in diesem Augenblick — förmlich in den Fingern. Er griff zu Saxophon und Klarinette und spielte mit. Wenig später ließ sich einer der Gäste nicht lumpen: Bremerhavens Oberbürgermeister Bodo Selge trat ans Piano. Bis weit nach Mitternacht erlebten Königin und Bürgermeister, Senatoren und Direktoren und Damen eine Jam-Session, die es in sich hatte.

Wen wundert's da, daß sich am nächsten Morgen der Abschied besonders herzlich ausnahm? Auf dem roten Teppich vor der Convair-„Metropolitan“ der Bundeswehr fiel wenigstens ein dutzendmal das Wörtchen „Danke schön“, ehe an der Gangway Flugzeugführer Rathmann erschien: „Majestät, melde Maschine startbereit!“

Walter Unger

Müde: Protokollchef Dr. Eberhard Heuer Müde: 1. Oberkellner Herbert Brakebusch

**ข่าวหนังสือพิมพ์ Saale zeitung 22 – 27 สิงหาคม 2509
ในเมือง Bad Kissingen**

วันที่ 22 สิงหาคม 2509 พระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินีเสด็จมาเยือน
- ทรงเข้าเยี่ยมประธานาธิบดีสหพันธ์ฯ และเสด็จไปปราสาท Aschach -
ในระหว่างไปพักฟื้นที่เมือง Bad Kissingen ซึ่งจุดประสงค์ลำดับแรกก็เพื่อการ
พักผ่อนของประธานาธิบดีและภรรยา นั้น ปรากฏว่ามีเหตุการณ์ใหญ่ที่อยู่ในหมาย
กำหนดการเพียงประการเดียว คือ การเสด็จเข้าเยี่ยมท่านประธานาธิบดีและภรรยา
ของพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยและสมเด็จพระราชินี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ และผู้ติดตามจำนวนเล็กน้อยจะเดินทางมาถึงเมือง Bad Kissingen ใน
วันที่ 25 สิงหาคม และจะทรงเข้าพำนักที่โรงแรม Kurhaus ในตอนบ่ายของวันนั้น พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนิน
ชมปราสาท Aschach ทั้งนี้โดยมี Dr. Von Freeden จาก Würzburg เป็นผู้ถวายคำอธิบาย
และหลังจากนั้นทั้งสองพระองค์จะทรงเข้าเยี่ยมประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ และภรรยา
ณ สถานพักฟื้นของ Kurländerhaus ตอนค่ำของวันเดียวกันประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ
ถวายพระกระยาหารค่ำเป็นเกียรติแก่ทั้งสองพระองค์ ในวันต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จพระราชดำเนินเยือนเมือง Würzburg
พร้อมกับประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ และผู้ติดตาม หลังจากทรงเข้าเยี่ยมชมสถานที่
ต่าง ๆ โดยเฉพาะพิพิธภัณฑ์ที่ในป่าอ้อมปราการบนเขาเมารีนแบร์กและเสวยพระกระยาหาร
กลางวันร่วมกันแล้ว ทั้งสองพระองค์จะเสด็จพร้อมผู้ติดตามต่อไปยังเมือง München

saale Zeitung Bad Kissinger, Kontas, 22 August 00

Thailändisches Königspaar kommt

Besuch beim Bundespräsidenten und auf Schloß Aschach

Während seines Kuraufenthaltes in Bad Kissingen, der in erster Linie der Erholung des Bundespräsidenten und seiner Gattin gewidmet bleiben soll, ist als einziges größeres Ereignis der Besuch des Thailändischen Königs mit seiner Gemahlin beim Bundespräsidenten vorgesehen.

Das Thailändische Königspaar, König Bhumibol und Königin Sirikit, werden am 25. August mit einem kleinen Gefolge nach Bad Kissingen kommen und im Kurhaus-Hotel wohnen. Das Königspaar unternimmt am Nachmittag zunächst einen Besuch auf Schloß Aschach, wobei Dr. von Froeden, Würzburg,

die Führung übernehmen wird. Anschließend machen König Bhumibol und Königin Sirikit dem Bundespräsidenten und seiner Gattin einen Besuch im Sanatorium Kurländerhaus. Am Abend gibt der Bundespräsident zu Ehren seiner hohen Gäste ein Essen im Kurhaus-Hotel. Am nächsten Tag fährt das Thailändische Königspaar, zusammen mit dem Bundespräsidenten, nach Würzburg. Dort sind verschiedene Besichtigungen, vor allem des Mainfränkischen Museums auf der Festung Marienberg, vorgesehen. Anschließend ist ein gemeinsames Essen in der Grundmühle. Von dort setzen König Bhumibol und Königin Sirikit mit ihrem Gefolge die Reise nach München fort.

ข่าวหนังสือพิมพ์ วันที่ 26 สิงหาคม 2509 พระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินีใน Bad Kissingen

- ชุมหาราชในโรงแรม Kurhaus - ทรงเข้าชมพิพิธภัณฑ์ในปราสาท Aschach - ทรงพบปะกับประธานาธิบดีสหพันธ์ฯ - ทรงลงพระนามในสมุดทองของเมือง - วันนี้เสด็จต่อไปยัง Würzburg และมิวนิก

พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จมาถึงเมือง Bad Kissingen เมื่อตอนเที่ยงของเมื่อวานนี้ ทั้งสองพระองค์กำลังอยู่ในระหว่างการเสด็จเยือนยุโรป และได้เดินทางมาเยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันตามคำเชิญของประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ทั้งสองพระองค์เสด็จมาจากลอนดอนและทรงเข้าประทับที่เมือง Bremen เป็นเมืองแรกในสหพันธ์ฯ เป็นเวลา 4 วัน ต่อจากนั้นทั้งสองพระองค์ได้เสด็จโดยเที่ยวบินพิเศษจาก Bremen ไปยัง Kitzingen และเสด็จต่อโดยทางรถยนต์มายัง Bad Kissingen และทรงเข้าประทับที่โรงแรม Kurhaus โดยมี Freiherrn von Brand หัวหน้าฝ่ายพิธีการทูต ของสำนักนายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาวาเรีย วุฒิสมาชิก Josef Riepl กงสุลใหญ่ กิตติมศักดิ์ไทย ณ เมืองมิวนิก เป็นผู้ถวายการต้อนรับ ที่ Kitzingen และ Dr. Weiss นายกเทศมนตรีของเมือง Bad Kissingen เป็นผู้ถวายการต้อนรับแทนชาวเมือง Bad Kissingen ขบวนรถยนต์ที่นำทั้งสองพระองค์มายัง Bad Kissingen ตลอดจนพิธีต้อนรับที่ Bad Kissingen ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ประชาชนได้ถวายการต้อนรับ แต่ทั้งสองพระองค์อย่างอบอุ่นด้วยการโบกมือและปรบมือถวาย

สองชั่วโมงหลังจากนั้นทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปยังปราสาท Aschach ที่ปราสาท Aschach มี Dr. Weiss ประธานสภาเขตและนายกเทศมนตรีของเมืองพร้อมด้วยภรรยา, ศาสตราจารย์ Dr. von Freedен ผู้อำนวยการของพิพิธภัณฑ์ Mainfränkischen Museums เป็นผู้ถวายการต้อนรับ ทั้งสองพระองค์ได้ทรงใช้เวลาเยี่ยมชมปราสาทจนหมดเวลา ตามที่กำหนดไว้และเสด็จกลับ

หลังจากเสด็จกลับมาถึงโรงแรมที่ประทับ Kurhaus ได้ประมาณ 1 ชั่วโมง พระบาท

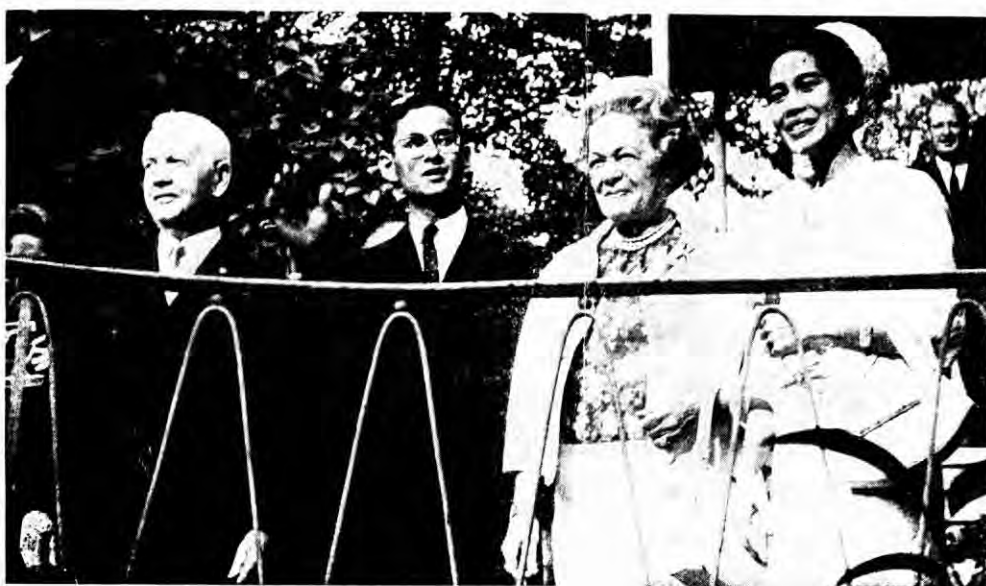
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จไปยังสถานพักฟื้น Kurländerhaus เพื่อทรงเข้าเยี่ยม Dr. Lübke ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ

ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ได้รอกฎายการต้อนรับอยู่ที่ประตูทางเข้าหลังจากที่ได้มีการกล่าวทักทายการต้อนรับแล้ว ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ได้นำเสด็จพระราชดำเนินทั้งสองพระองค์เข้าสู่สถานพักฟื้น ทั้งสองพระองค์ได้เคยเสด็จมาเยือนสหพันธ์ฯ อย่างเป็นทางการแล้วเมื่อปี 2503 โดยเป็นแขกของประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ส่วน Dr. Heinrich Lübke ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ และภรรยา นาง Wilheimine ได้เคยเดินทางไปเยือนไทยเมื่อปี 2505

โดยการนำของนาย Zähler ครูดนตรีของเมือง วง Jugendmusikkorps ได้บรรเลงเพลงชาธาเนต ให้แก่กษัตริย์พระราชอาคันตุกะทั้งสองและประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ที่บริเวณหน้าโรงแรมที่ประทับ Kurhaus และได้มีการถวายพระกระยาหารค่ำแด่ราชอาคันตุกะทั้งสองพระองค์ในโรงแรมเดียวกันนี้ด้วย

Das thailändische Herrscherpaar in Bad Kissingen

**Königsstandarte auf dem Kurhaus-Hotel – Besichtigung des Schloßmuseums
Aschach – Zusammentreffen mit dem Bundespräsidenten
Goldene Buch der Stadt – Heute Weiterfahrt nach Würzburg und München**

Die Besuch beim Bundespräsidenten im Sanatorium Kurländerhaus.

Das thailändische Herrscherpaar, König Bhumibol und Königin Sirikit, traf gestern mittag in Bad Kissingen ein. Das Königspaar befindet sich auf einer Europareise und besucht auf Einladung des Bundespräsidenten auch die Bundesrepublik. Von London kommend, war Bremen für vier Tage die erste Station. Von dort kamen die königlichen Gäste mit einem Sonderflugzeug nach Kitzingen, wo sie vom Protokollchef der Bayer. Staatskanzlei, Freiherrn von Brand, und dem thailändischen Generalkonsul in München, Senator h. c. Josef Riepl, begrüßt wurden. Bereits eine Stunde später fuhr der Konvoi, von Motorradfahrern der Landpolizei eskortiert, in der Kurhausstraße vor dem Kurhaus-Hotel vor. Die erste und einzige Panne des Protokolls: Der Wagen mit dem König und der Königin fuhr

etwa 12 Meter am Eingang des Kurhaus-Hotels vorbei und mußte zurückstoßen.

Inzwischen war Oberbürgermeister Dr. Weiß zum Wagen geeilt und entbot nach Vorstellung durch den bayerischen Protokollchef, Freiherrn von Brand, den königlichen Gästen aus Thailand einen herzlichen Willkommensgruß der Stadt Bad Kissingen.

Im Foyer des Kurhaus-Hotels begrüßte in Vertretung des Hausherrn Hoteldirektor Hartmann König Bhumibol und Königin Sirikit.

Die Auffahrt und kurze Begrüßungszeremonie in der Kurhausstraße hatte mehrere hundert Schaulustige angelockt, die mit herzlichem Beifall und freudig winkend beobachteten, wie dem Stuttgarter Mercedes-Pullman 600 mit dem Kennzeichen S - KE 600 und der königlichen Standarte das Königspaar entstieg.

Obbürgermeister Dr. Weiß begrüßt vor dem Kurhaus-Hotel das Königspaar; dazwischen Protokollchef Freiherr von Brand.

Überall zeigte sich Sirikit lächelnd; so kennt man die „Blume des Ostens“. Links König Bhumibol und davor der Bonner Protokollchef Graf v. Walzeck.

Königin Sirikit wendete sich den Zuschauern zu, lächelte und winkte.

Als das Herrscherpaar zwei Stunden später nach Schloß Aschach abfuhr, hatten sich erneut viele Menschen in der Kurhausstraße versammelt und brachten Ovationen dar, als das Königspaar aus dem Hotel kam und den Wagen bestieg. Im Schloßhof Aschach empfingen, als Hausherr Bezirkstagspräsident Oberbürgermeister Dr. Weiß und Gattin, sowie der Direktor des Mainfränkischen Museums, Prof. Dr. von Freedon, die königlichen Besucher, denen die gegenwärtig wieder in Aschach weilende 89jährige Gräfin Carola von Luxburg einen Strauß Orchideen überreichte.

Offensichtlich beeindruckt zeigte sich das Königspaar von dem Reichtum und den Schönheiten des Schloßmuseums, zumal eine Fülle wertvoller Zeugen asiatischer Kunst und Kultur enthalten ist. Die im Protokoll für die Besichtigung vorgesehene Zeit wurde bis zur letzten Minute in Anspruch genommen.

Während die Fahrt zum Schloß Aschach an der Au entlang führte, erfolgte die Rückfahrt über die Salinenstraße.

Nach einer einstündigen Ruhepause im Kurhaus-Hotel fuhren König Bhumibol und Königin Sirikit zum Sanatorium Kurländerhaus, um Bundespräsident Dr. Lübke einen Besuch abzustatten.

Der Bundespräsident und seine Gattin erwarteten ihre Gäste aus dem fernen Thailand vor dem Portal und geleiteten sie nach kurzer, aber herzlicher Begrüßung in das Sanatorium. Das Herrscherpaar war bereits 1960 bei einem offiziellen Staatsbesuch in Deutschland Gast des Bundespräsidenten, während Bundespräsident Heinrich Lübke und seine Gattin Wilhelmine 1962 in Thailand waren.

Unter Leitung von Stadtmusikmeister Zähler erfreute das Jugendmusikkorps Bundespräsident Lübke und dessen königlichen Gäste mit einem Ständchen vor dem Kurhaus-Hotel, in dem das Abendessen stattfand. Unter den 20 geladenen Gästen befanden sich u. a. Oberbürgermeister Dr. Weiß, Kurdirektor Dr. Göbig und Chefarzt Dr. Denhardt, mit ihren Gattinnen.

ข่าวหนังสือพิมพ์วันที่ 24 สิงหาคม 2509 พรงนี้พระมหากษัตริย์ไทย
และสมเด็จพระราชินีเสด็จมาเยือน

- ทรงเข้าชมปราสาท Aschach - เพลงซาราเนตโดย Jugendmusikkorps
- ทรงลงนามในสมุดทอง -

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ซึ่งอยู่ในระหว่างการเยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในปัจจุบัน จะเสด็จมาเยือนเมือง Bad Kissingen ในวันพฤหัสบดีนี้ทั้งสองพระองค์จะเสด็จถึงประมาณ 12.45 น. ที่โรงแรม Kurhaus หลังจากเสวยพระกระยาหารกลางวันแล้ว ทั้งสองพระองค์มีหมายกำหนดเสด็จพระราชดำเนินชมปราสาท Aschach จนถึงเวลา 15.30 น. แล้วเสด็จกลับโรงแรมที่ประทับ และอีกหนึ่งชั่วโมงหลังจากนั้นทั้งสองพระองค์จะเสด็จไปเยี่ยมประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ที่สถานพักฟื้น Kurländerhaus แล้วจะเสด็จกลับโรงแรมที่ประทับอีกครั้งเวลา 18.05 น.

หากสภาพอากาศเหมาะสม ในเวลา 19.30 น. จะมีขบวนพาเหรดของวงโยธวาทิตของ Jugendmusikkorps ที่หน้าโรงแรม Kurhaus ที่ประทับ และบรรเลงเพลงซาราเนตถวาย ในโอกาสนี้ทั้งสองพระองค์จะเสด็จออกที่บริเวณหน้ามุขของโรงแรมที่ประทับ หลังจากนั้นทั้งสองพระองค์มีหมายกำหนดที่จะลงพระนามในสมุดทองของเมือง Bad Kissingen ในโรงแรมที่ประทับ และเวลา 20.00 น. ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ ก็จะจัดเลี้ยงอาหารค่ำเพื่อถวายเป็นเกียรติแก่ทั้งสองพระองค์

วันศุกร์ เวลา 10.05 น. ทั้งสองพระองค์จะเสด็จต่อไปยังเมือง Würzburg โดยมีประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ และภรรยาร่วมเดินทางไปด้วย ทั้งสองพระองค์จะประทับอยู่ที่ป้อม Marienberg ใน Würzburg ถึงประมาณ 12.00 น. เวลาประมาณ 12.05 น. ทั้งสองพระองค์เสด็จพร้อมด้วยคณะต่อไปยัง Grundmühle ที่ Rimpar ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์ฯ จะอำลาจากทั้งสองพระองค์เวลา 15.30 น. หลังจากนั้นทั้งสองพระองค์จะเสด็จพร้อมกับผู้ติดตามต่อไปยังเมือง München

Morgen kommt das Thailändische Königspaar

Besuch auf Schloß Aschach — Ständchen des Jugendmusikkorps —
Eintragung ins Goldene Buch

Die gegenwärtig zu einem Besuch in der Bundesrepublik weilenden königlichen Gäste aus Thailand, König Bhumibol und Königin Sirikit, kommen morgen, Donnerstag, nach Bad Kissingen. Hier werden die hohen Gäste gegen 12.45 Uhr am Kurhaus-Hotel erwartet. Dort ist das Mittagessen vorgesehen. Um 14.35 Uhr fahren die königlichen Gäste dann nach Schloß Aschach zur Besichtigung der Kunstschätze des Schlosses. Museumsdirektor Prof. Dr. von Freeden wird die Schloßführung selbst übernehmen. Gegen 15.30 Uhr erfolgt die Rückkehr zum Kurhaus-Hotel. Eine Stunde später statten König Bhumibol und Königin Sirikit dem Bundespräsidenten einen Besuch im Sanatorium Kurländerhaus ab. Die Rückfahrt zum Kurhaus-Hotel ist für 18.05 Uhr vorgesehen.

Bei günstiger Witterung marschiert um 19.30 Uhr das Jugendmusikkorps vor dem Kurhaus-Hotel auf und bringt dem Thailändischen Königspaar ein Ständchen. König Bhumibol und Königin Sirikit werden sich dabei auf dem Balkon des Kurhaus-Hotels zeigen. Auf der Kurhausstraße ist für alle Schaulustigen Gelegenheit das beliebte Königspaar zu sehen. Anschließend ist im Kur-

haus-Hotel eine Eintragung des Herrscherpaares in das Goldene Buch der Stadt Bad Kissingen vorgesehen. Um 20 Uhr findet im Kurhaus-Hotel ein vom Bundespräsidenten für seine Gäste gegebenes Abendessen statt.

Die Weiterfahrt des Königspaares mit seiner Begleitung erfolgt am Freitag um 10.05 Uhr vom Kurhaus-Hotel. Der Bundespräsident und seine Gattin werden die hohen Gäste begleiten. Nächstes Ziel ist das Mainfränkische Museum auf der Festung Marienberg in Würzburg. Dort ist ein Aufenthalt bis gegen 12.00 Uhr vorgesehen. Um 12.05 begibt man sich zur Grundmühle nach Rimpf. An dem Frühstück nehmen neben dem Thailändischen Königspaar der Bundespräsident mit seiner Gattin, Regierungspräsident Dr. Gündel, Bezirkstagspräsident Oberbürgermeister Dr. Weiß, Bürgermeister Seitz, Würzburg, Landrat MdB Dr. Wilhelm, Museumsdirektor Prof. Dr. von Freeden, Protokollchef Freiherr von Brand und der thailändische Gesandte in München Senator Josef Riepl mit Frau teil. Der Bundespräsident verabschiedet König Bhumibol und Königin Sirikit um 15.30 Uhr. Anschließend fährt das Königspaar mit seinem Gefolge weiter nach München.

ข่าวหนังสือพิมพ์ วันที่ 26 สิงหาคม 2509

วันที่ : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ

หมายกำหนดการเยือนทั้งสองพระองค์/ เพลงซาราเนตใน Brunnenhof

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งอยู่ในระหว่างการเสด็จเยือนรัฐบาวาเรียเป็นการส่วนพระองค์จะเสด็จถึงนครมิวนิคในตอนบ่ายวันนี้ หมายกำหนดการของทั้งสองพระองค์ประกอบด้วย การเสด็จเข้าชมสถานีสื่อสารดาวเทียมที่ Raisting การเสด็จเข้าชมโบสถ์ที่เมือง Diessen และการบรรเลงเพลงซาราเนต ที่ Brunnenhof der Residenz ในตอนบ่ายของวันอาทิตย์หลังจากเสด็จเยือนทะเลสาบ Chiemsee แล้ว ทั้งสองพระองค์จะเสด็จต่อไปยังออสเตรีย

ขบวนรถยนต์พระที่นั่งและรถยนต์ของผู้ติดตามที่เดินทางมาจาก Würzburg จะถึงนครมิวนิคที่โรงแรม Vier Jahreszeiten ในเวลา 16.45 น. ของวันนี้ ในตอนค่ำประมาณ 20.00 น. นายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาวาเรีย นาย Alfons Goppel จะจัดงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำเพื่อถวายเป็นเกียรติแด่ทั้งสองพระองค์ที่โรงแรม Continental หลังจากนั้นอาจจะเสด็จเข้าชมพิพิธภัณฑน์ Pinakothek ทั้งนี้แล้วแต่พระราชประสงค์ ในตอนเช้าของวันเสาร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเข้าชมโรงงานของบริษัท Bölkow ที่ Ottobrunn ในขณะที่เดียวกัน สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จเข้าเยี่ยมโรงเรียนเด็ก Münchner-Kindl-Heim ที่ถนน Oberbiburger Strasse หลังจากนั้นทั้งสองพระองค์จะเสด็จมาเสวยพระกระยาหารร่วมกัน เวลา 13.00 น. ที่โรงแรม Kaiserin Elisabeth ในเมือง Feldafing ริมน้ำทะเลสาบ Starnberger See ในตอนบ่ายของวันเสาร์ทั้งสองพระองค์มีหมายกำหนดการเสด็จไปชมสถานีสื่อสารดาวเทียมที่ Raisting และเสด็จเข้าชมโบสถ์ Klosterpfarrkirche ที่เมือง Diessen ในระหว่างการเสด็จเข้าชมโบสถ์จะมีการเล่นออแกนสั้น ๆ ถวาย รายการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดสำหรับการเสด็จเยือนในระยะสั้น ๆ ครั้งนี้คือ เวลา 20.30 น. ของเย็นวันเสาร์ ในเวลาดังกล่าว วงดนตรี Münchner Kammerorchesters จะบรรเลงเพลงซาราเนตที่บริเวณ Brunnen hof ของ Residenz ถวาย สำหรับในกรณีนี้อากาศไม่อำนวย การบรรเลงเพลง

ดังกล่าวอาจจะมีขึ้นในห้อง Antiquarium ของ Residenz แทน ในช่วงเช้าของวันอาทิตย์ ราชอาคันตุกะทั้งสองพระองค์จะเสด็จออกจากนครมิวนิคเมืองหลวงของรัฐบาเวเรีย ไปยังทะเลสาบ Chiemsee ที่บนเกาะ Herrenchiemsee จะมีรถม้านำทั้งสองพระองค์เสด็จต่อไปยังปราสาท ในกรณีนี้อากาศเหมาะสม ฝ่ายพิธีได้วางแผนที่จะจัดให้มีการเล่นเรือใบ ในทะเลสาบ Chiemsee ด้วย เวลาประมาณ 15.30 น. ทั้งสองพระองค์จะเสด็จต่อไปยังปราสาท Fuschi ใน Salzkammergut โดยมี Dr. Freiherr von Brand ตามเสด็จไปส่งที่ เขตแดนของรัฐบาเวเรีย

204 26.VIII.66

FERN-AUSGABE

Heute: König Bhumibol und Königin Sirikit**Besuchs-Programm für das thailändische Herrscherpaar / Serenade im Brunnenhof**

Das Herrscherpaar von Thailand, König Bhumibol Adulyadej und Königin Sirikit, das sich zur Zeit zu einem privaten Besuch in Bayern aufhält, trifft heute nachmittag in München ein. Das Programm sieht unter anderem die Besichtigung der Firma Bölkow, des Münchner-Kindl-Heimes, der Satellitenstation Raisting, der Klosterkirche Dießen und eine Serenade im Brunnenhof der Residenz vor. Am Sonntagnachmittag werden die Gäste nach einem Besuch am Chiemsee nach Österreich weiterreisen.

Der Wagenkonvoi, der das Königspaar und sein Gefolge von Würzburg nach München bringt, wird heute um 16.45 Uhr am Hotel Vier Jahreszeiten erwartet. Um 20 Uhr gibt Ministerpräsident Alfons Goppel zu Ehren der Gäste im Hotel Continental ein Abendessen. Anschließend wird ihnen die Möglichkeit geboten, die Alte Pinakothek zu besichtigen. Am Samstagvormittag trennen sich die Wege von König Bhumibol und Königin Sirikit. Während der König die Werksanlagen der Firma Bölkow in Ottobrunn besichtigt, wird die Königin dem Münchner-Kindl-Heim der Stadt an der Oberbiburger Straße einen Besuch abstatten. Wieder vereint wird das thailändische Herrscherpaar um 13 Uhr an einem „Informellen Frühstück“ im Hotel Kaiserin Elisabeth in Feldafing am Starnberger See teilnehmen. Das Programm für Samstagnachmittag sieht die Besichtigung der Satellitenstation Raisting und der Klosterpfarr-

kirche in Dießen vor. Während des Kirchenbesuchs ist ein kurzes Orgelkonzert geplant.

Den kulturellen Höhepunkt der kurzen München-Visite der fernöstlichen Gäste bildet am Samstagabend (20.30 Uhr) eine Serenade des Münchner Kammerorchesters im Brunnenhof der Residenz. Bei schlechtem Wetter soll das Konzert im Antiquarium der Residenz stattfinden. Am Sonntagvormittag verläßt das Königspaar die bayerische Landeshauptstadt in Richtung Chiemsee. In Pferdekutschen werden sie auf der Insel Herrenchiemsee zum Schloß gebracht. Für den Fall einer Wetterbesserung haben die Herren vom Protokoll ferner eine Segelpartie auf dem Chiemsee arrangiert. Gegen 15.30 Uhr werden die Gäste an der bayerischen Landesgrenze von Ministerialdirigent Dr. Freiherr von Brand verabschiedet. Ihr nächstes Ziel ist das Schloß Fuschl im Salzkammergut.

Otto Fischer

ข่าวหนังสือพิมพ์ Abendzeitung วันที่ 27/28 สิงหาคม 2509

**มีเหตุการณ์ขัดข้องเล็กน้อยเมื่อราชอาณาจักรไทยทั้งสองพระองค์เสด็จถึงนคร
มิวนิคทรงทำให้ขบวนรถยนต์พระที่นั่งต้องหยุด**

เมื่อวานนี้ขบวนรถยนต์พระที่นั่งของพระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินี
วิ่งมาถึงนครมิวนิคและเหลืออีกประมาณ 70 เมตร จะถึงโรงแรมที่ประทับ ปรากภูมิ
รถรางสาย 4 หมายเลข 970 จอดรับส่งผู้โดยสารทางทงอยู่ ทำให้ขบวนรถยนต์พระที่นั่ง
ต้องหยุดจอดรออยู่ระยะเวลาชั่วขณะหนึ่งโดยที่ไม่ได้มีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า
แต่อย่างไรก็ดีตลอดทางที่ผ่านมาขบวนรถยนต์พระที่นั่งสามารถวิ่งผ่านพ้นมาได้ด้วยดี
โดยตลอดโดยไม่ต้องหยุด ทั้งนี้ ด้วยความช่วยเหลือของตำรวจจำนวน 20 คน ของ
นครมิวนิคและรถจักรยานยนต์ตำรวจสี่ขาจำนวน 7 คัน ที่วิ่งนำหน้าขบวนรถยนต์
พระที่นั่ง

รถยนต์พระที่นั่งได้มาถึงโรงแรมเวลา 16.45 น. ตรงตามหมายกำหนดการ มี
ประชาชนจำนวนมากซึ่งมีคนไทยด้วยต่างมายืนรอรับเสด็จกันอยู่ที่บริเวณขอบถนน
เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เสด็จลงจากรถยนต์พระที่นั่งประชาชน
ที่รออยู่ต่างก็ปรบมือขึ้นพร้อมกัน ทั้งสองพระองค์ทรงเข้าประทับในห้องพักหมายเลข
330 ถึง 332 ซึ่งเป็นห้องที่สวยงามที่สุดของโรงแรม ก่อนหน้านั้นสองชั่วโมงได้มีรถยนต์ที่
จัดขึ้นพิเศษพร้อมด้วยกระเป๋าสองใบและสิ่งของต่าง ๆ ส่วนพระองค์เดินทางมาถึงก่อนแล้ว
และเพื่อเป็นเกียรติแด่ราชอาณาจักรทั้งสองพระองค์ ได้มีการประดับประดาโรงแรม
ในด้านที่ติดกับถนน Maximilianstrasse ด้วยดอกไม้ต่าง ๆ และเมื่อเวลา 16.00 น. ทาง
โรงแรมก็ได้นำเอาธงชาติสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ธงชาติบาวาเรีย และธงชาติไทย
มาประดับไว้

ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จถึงนครมิวนิค ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จไปเยี่ยมประธานาธิบดี
แห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน Heinrich Lübke ที่เมือง Bad Kissingen วันนี้พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเข้าชมบริษัท Bölkow ในขณะที่เดียวกันสมเด็จพระนางเจ้า

สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถจะเสด็จไปเยี่ยมโรงเรียนเด็ก Münchner-Kindl-Heim ในตอนบ่าย ทั้งสองพระองค์จะเสด็จไปยังเมือง Feldafing ที่ริมทะเลสาบ Starnberger See วันนี้ตอนค่ำ วงดนตรี Münchner Kammerorchester จะบรรเลงเพลงซาราเนต ที่ Brunnenhof ของ Residenz เพื่อถวายเป็นเกียรติแก่ทั้งสองพระองค์ วันอาทิตย์พรุ่งนี้ทั้งสองพระองค์จะเสด็จไปเข้าร่วมการเล่นเรือใบที่ทะเลสาบ Chiemsee และทั้งสองพระองค์จะเสด็จต่อไปยังประเทศออสเตรียต่อไปในเวลาประมาณ 16.00 น.

ANKUNFT IN MÜNCHEN: das thailändische Königspaar wird vom Protokollchef der Staatsregierung, Freiherrn von Brand, (rechts) ins Hotel geleitet.

**Kleiner Zwischenfall bei der Ankunft des
thailändischen Königspaares in München:**

Trambahn stoppt Sirikit-Kolonnen

GESPRÄCH IN DER HEIMATSPRACHE: das Königspaar unterhält sich in der Hotelhalle mit Prinz Ajavadis Diksul (rechts) aus Bangkok, dessen Frau mit der Königin verwandt ist.

Photos: Haase

Von unserem Redaktionsmitglied Michael Graeter

München (Eig. Ber.) — Der Fahrer des Trambahnwagens 970 der Linie 4 ließ sich in der Maximilianstraße auch wegen eines Königspaares nicht aus der Ruhe bringen. Obwohl drei Polizisten heftig gestikulierten und laut schrien: „Weiterfahren, los, fahr'n S' weiter“, durften seine Fahrgäste schön brav ein- und aussteigen, dann klingelte er gemütlich ab und fuhr weiter. Hinter dem weißblauen Trambahnzug wartete unterdessen die Wagenkolonne mit Thailands Königspaar. König Bhumibol und seine schöne Königin Sirikit lächelten geduldig, als sie gestern in München eintrafen. Der unfreiwillige Stop, der sich 70 Meter vor dem Hotel Vier Jahreszeiten, der Residenz des Herrscherpaares, abspielte, war der einzige unplanmäßige Aufenthalt in München. 20 Münchner Polizisten sorgten dafür, daß die Kolonne, die von sieben weißen Motorrädern eskortiert wurde, grüne Welle durch München hatte.

Programmgemäß fuhr um 16.45 Uhr der schwarze Mercedes 600 Cabriolet mit dem Kennzeichen S - KE 600 vor dem Hotel vor.

rand. Als Königin Sirikit aus dem Luxusauto stieg, schien die Sonne. Die Passanten klatschten Beifall und während der König mit ern-

stem Gesicht dem Hotelportal zustrebte, lächelte sie freundlich in die Menschenmenge. Die Königin trug ein hellblaues Chanelkostüm und ein reizendes Hütchen. Die hohen Gäste bewohnen die Luxusappartements 330 bis 332. Es sind die schönsten Zimmer des Hauses.

Bereits um 15.30 Uhr waren mit einem Spezialwagen die Koffer des Herrscherpaares angekommen.

Seit 14 Uhr wartete der zehnjährige Daniel Krochmeink aus München vor dem Hotel. „Mich interessieren alle Persönlichkeiten“, meinte er wichtig. „Ich bin nämlich Autogrammjäger.“ Aber er hatte keinen Erfolg, als Königin Sirikit ankam. Protokollchef von Brand schob den Bubbe zur Seite.

Polizeirat Franz Hübner ließ sich nicht nehmen, den königlichen Einsatz zu leiten. Schon vor Wo-

chen kündigte er im Polizeipräsidium an: „Diese schöne Frau fährt ich selber, des wißt scho.“

Bevor König Bhumibol, der ernste „Halbbruder der Sonne und Sohn des Mondes“ und seine mandeldügelige Königin, eine zierliche Siamesin aus adeligem Geblüt, in München eintrafen, hatten sie Würzburg besucht und waren Gäste des Bundespräsidenten Heinrich Lübke gewesen, der in Bad Kissingen gerade seinen Urlaub

Träger Stuhlgang? Pollinger Kloster-Pillen
hervorragend bewährt, auch bei Gallen- und Leberleiden, in Apotheken DM 2.30

verbringt. Heute besichtigt der König die Firma Bölkow, während Königin Sirikit dem Münchner Kindl-Heim einen Besuch abstattet. Am Nachmittage fährt das Paar nach Feldafing am Starnberger See. Heute abend findet zu Ehren der königlichen Gäste eine Serenade des Münchner Kammerorchesters im Brunnenhof der Residenz statt. Der morgige Sonntag steht unter sportlichem Zeichen. Das Königspaar nimmt an einer Segelpartie auf dem Chiemsee teil. Gegen 16 Uhr verlassen Bhumibol und Sirikit Deutschland und reisen nach Österreich weiter.

BITTE, MAJESTÄT: Protokollchef von Brand und Königin Sirikit

ข่าวหนังสือพิมพ์ Abenzeitung วันที่ 28 สิงหาคม 2509

การต้อนรับด้วยการปรบมือ : สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
ในสถานเลี้ยงเด็ก Münchner-Kindl-Heim

“ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท - เด็กคนนั้นเป็นเด็กผู้หญิงไม่ใช่เด็ก” *

ในระหว่างการเสด็จเยือนนครมิวนิกเป็นการส่วนพระองค์เมื่อวานนี้ เส้นทางเสด็จพระราชดำเนินของพระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินีแยกกันไปคนละสาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเสด็จไปเยี่ยมชมบริษัทอากาศยานของนครมิวนิก Bölkow เป็นเวลาหลายชั่วโมง พร้อมกับนายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาเวเรีย นาย Alfon Goppel เป็นผู้ตามเสด็จ ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถได้เสด็จไปเยือนโรงเรียนเด็ก Münchner-Kindl-Heim ที่ทันสมัยโดยมีนาย Georg Brauchle นายกเทศมนตรีนครมิวนิกเป็นผู้ตามเสด็จ

“เร็ว เด็ก ๆ ซ้อมกันอีกหน” ขณะนั้นเป็นเวลา 10.45 น. ก่อนเวลาที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจะเสด็จมาถึงประมาณครึ่งชั่วโมง นางสาว Hildegrad Lades ได้เตือนเด็ก ๆ ให้ซ้อมร้องเพลงเพื่อถวายเป็นการต้อนรับเสด็จอีกครั้ง และเพื่อให้เป็นการสมพระเกียรติได้มีการบูรณะสีน้ำตาลเป็นทางเดินจากถนนมาจนถึงสถานเลี้ยงเด็กนายกเทศมนตรี นาย Brauchle ในชุดน้ำเงินดำ กางเกงรัดจับกลับเป็นพิเศษ ยืนรอเพื่อถวายเป็นการต้อนรับที่บ้านโดทางเข้า เมื่อถึงเวลา 11.05 น. ขบวนรถยนต์พระที่นั่งของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถก็มาถึงตรงตามเวลา ประชาชนที่อาศัยอยู่ในถนน Oberbiburger Strasse ที่มารวมกันอยู่ที่บริเวณสถานเลี้ยงเด็กต่างก็ปรบมือถวายเป็นการต้อนรับและแสดงความชื่นชม “ไอ้โฮทำงามกว่าในรูปเสียด้วยซ้ำ” หญิงสูงอายุผู้หนึ่งร้องชม สายตาแสดงความตื่นเต้น นาย Brauchle เองก็มีความภูมิใจเป็นอย่างมากที่ได้เป็นผู้นำเสด็จในการเสด็จเยือนสถานเลี้ยงเด็กครั้งนี้ (ภริยาของนายกเทศมนตรีร่วมอยู่ด้วย)

การเสด็จเยี่ยมชมของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เริ่มต้นที่ห้องครัว

* เนื่องจากเด็กผมฟูยาว จึงพูดล้อเปรียบเทียบกับนักร้องกลุ่ม Beatle

ต่อจากนั้นเป็นห้องนอนและห้องนั่งเล่น ในห้องนั่งเล่นเด็กชายอายุ 4 ขวบ ชื่อ Helmut จะถวายช่อดอกไม้แด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แต่ปรากฏว่าเด็กชายผมสีทองในชุดพื้นเมืองสีน้ำเงินได้ตื่นตกใจมิใช่ต่อองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แต่ต่อผู้คนจำนวนมากที่ตามเสด็จมาด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงได้ทรงปลอบเด็กชายคนนั้นด้วยการทรงลูบศีรษะของเด็กคนนั้น

ในขณะที่ทรงเสด็จไปเข้าชมห้องพยาบาล ปรากฏว่าทรงทอดพระเนตรไปยังเด็กชายคนหนึ่งที่มีผมหยิกหยอง นายกเทศมนตรี Brauchle จึงได้พูดเกมตลกขึ้นว่า “ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเด็กคนนั้นไม่ใช่บีเทิล แต่เป็นเด็กผู้หญิง”

เด็กหญิง Waltraud มีความตั้งใจที่ได้ถวายตุ๊กตาที่เธอได้ทำขึ้นเองแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “ท่านทรงน่ารักจริง ๆ เหมือนพระราชินีในเทพนิยาย” เธอกล่าวอย่างชื่นชม สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงมีความรักต่อเด็ก ๆ และได้ทรงหักท่ายกับเด็ก ๆ ทุกครั้งที่มีโอกาส เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทอดพระเนตรเห็นเด็กชาย Mattias อายุ 2 ขวบ วาดรูปอยู่บนกระดาน พระองค์ก็ทรงพระสรวลด้วยความพอพระทัย เด็กชายตัวสูงสักสามคืบคนดังกล่าวหันมามองพระองค์ด้วยตากลมโตอยู่นิดหนึ่งแล้วก็หันไปวาดรูปในมโนภาพของเขาต่อไปอย่างสนุก

Herzhaft mußte Sirikit lachen, als sie dem kleinen Töpfer bei der Arbeit zuschaute.

Ein Phantasiegemälde zeichnete der kleine Knirps für die Königin. Lächeln betrachtete Sirikit das Kunstwerk.

Bürgermeister Brauchle führte Königin Sirikit durch das Münchner-Kindl-Heim. Unser Photo: Aufenthalt in der Bastelstube.

Mit Blumen begrüßt: Königin Sirikit und die Landesmutter Gertrud Goppel.

Mit Beifall empfangen: Sirikit im Münchner-Kindl-Heim

„Majestät - das ist ein

Mädchen, kein Beatle“

AZ München — Gestern trennten sich die Wege des Königspaares von Thailand, das sich zur Zeit zu einem privaten Besuch in München aufhält. König Bhumibol wurde zusammen mit dem bayerischen Ministerpräsidenten Alfons Goppel zu einem mehrstündigen Rundgang in der Münchner Raumfahrtfirma Bölkow empfangen. Königin Sirikit sah sich unter Führung von Bürgermeister ~~Georg Brauchle~~ das moderne Münchner-Kindl-Heim an.

„Los, Kinder, wir probieren es noch einmal“, mahnt Fräulein Hildegard Lades. Es ist 10.45 Uhr — in einer halben Stunde wird die Königin erwartet. Die Kinder singen zur Probe: „Sei Willkommen in diesem Haus, wir wünschen Dir von Herzen Gesundheit und Glück.“

Zu Ehren der Königin wurde von der Straße zum Heim ein breiter brauner Läufer ausgelegt. Bürgermeister Brauchle wartet an der Treppe im dunkelblauen Anzug mit extra feinen Bügelfalten. Pünktlich auf die Minute fährt um 11.05 Uhr die Autokolonne mit Königin Sirikit vor. Die Anwohner der Oberberger Straße, die sich vor dem Heim versammelt haben, klat-

schen begeistert. „Mei, die is ja noch schöner als auf den Bildern“, lobt ein Rentner und bekommt ganz verzückte Augen. Auch Bürgermeister Brauchle (seine Gattin war mit dabei) ist ganz stolz, daß er die Königin durch das Kinderheim führen darf.

Der königliche Rundgang beginnt beim Küchentrakt. Dann werden die Unterkunftsräume besichtigt. In einem der lichten Aufenthaltszimmer soll der vierjährige Helmut der Königin ein Blumensträußchen überreichen. Aber der blonde Bub in seinem blauen Rieserkittel hat Angst. Aber nicht vor der Königin, sondern vor den vielen Erwachsenen, die Sirikit begleiten. Die

thailändische Königin bückt sich mütterlich herunter und streichelt den Kleinen.

Beim Betreten des Krankenzimmers fällt der Königin ein Kind mit Wuschelkopf auf. Da witzelt Bürgermeister Brauchle: „Majestät, das ist kein Beatle, sondern ein Mädchen.“

Die kleine Waltraud ist noch ganz aufgeregt. Eben hat sie der Königin eine selbstgebastelte Puppe schenken dürfen. „Diese Frau ist ja so lieb, eine richtige Märchenkönigin“, schwärmt sie. Sirikit ist sehr kinderlieb. Wo es nur geht, beschäftigt sie sich mit den Kleinen. Herzhaft muß sie lachen, als sie den 2jährigen Matthias an der Tafel malen sieht. Der Dreikäsehoch dreht sich nur kurz um, schaut die Königin mit großen Augen an und malt dann ungestört an seinem Phantasiegemälde weiter.

ข่าวหนังสือพิมพ์ Süddeutsche Zeitung วันที่ 29 สิงหาคม 2509

การเสด็จเยือนนครมิวนิกของพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระราชินี
บันทึกเกี่ยวกับการเสด็จเยือนของพระประมุขแห่งประเทศไทยทั้งสองพระองค์
ในช่วงสุดสัปดาห์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถใน Münchner-Kindl-heim

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จต่อไปยังปราสาท Fuschl ใน Salzkammergut แล้วเมื่อตอนบ่ายของเมื่อวานนี้ หลังจากที่ได้เสด็จมาประทับเพื่อเยือนนครมิวนิกเป็นการส่วนพระองค์เมื่อช่วงสุดสัปดาห์ ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จเข้าเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ หลายแห่ง โดยมีนายกรัฐมนตรี แห่งรัฐบาเวเรีย Alfons Goppel เป็นผู้ตามเสด็จ ตลอดทางที่ทรงผ่านไปได้ รับการถวายการต้อนรับจากประชาชนด้วยการปรบมืออย่างจริงใจทั้งสองพระองค์ที่ได้เสด็จเยือนสถานเลี้ยงเด็ก Müncher-Kindl-Heim บริษัท Bölkow ใน Ottobrun สถานที่สื่อสารตมเทียม ที่ Raisting และการบรรเลงเพลงซาราเนตใน Antiquarium ของ Residenz

ในตอนเช้าของวันเสาร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จไปเยือนบริษัท Bölkow เพื่อทรงรับฟังการถวายการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องอากาศยานใน Ottobrun ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จแยกไปเพื่อทรงไปเยี่ยมสถานเลี้ยงเด็ก Münchner-Kindl-Heim ที่ถนน Oberbiburger Stasse

ที่สถานเลี้ยงเด็ก ก่อนที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจะเสด็จต่อ ได้มีการเตรียมการถวายการต้อนรับ เวลาประมาณ 11.00 น. นายเทศมนตรี George Brauchle แห่งนครมิวนิกและภริยาได้เดินทางมาถึง หลังจากนั้นผู้จัดการสถานเลี้ยงเด็กได้เข้ามาชี้แจงให้นายเทศมนตรีทราบถึงแผนการถวายการต้อนรับ

เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จถึง เด็ก ๆ ที่เตรียมตัวอยู่ที่ร้องเพลงประสานเสียงต้อนรับ นายเทศมนตรี Brauchle ได้เข้าไปถวายตุ๊กตาเครื่องเคลือบเป็นรูปเด็กชวานครมิวนิก เมื่อเสด็จไปเยี่ยมครอบครัวแรกในสถานเลี้ยงเด็ก ทรงได้รับการถวายการต้อนรับจากเด็กอายุ 3 ขวบชื่อ Helmut ด้วยการโคงค้ำับ ซึ่ง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงตอบแทนการต้อนรับดังกล่าวด้วยการพระราชทานลูกกวาดให้ หลังจากนั้น เสด็จเข้าชมห้องครัวและเสด็จเข้าเยี่ยมครอบครัวอื่นๆ ในสถานเลี้ยงเด็กต่อไปโดยมีนาย Werner Wittmann หัวหน้าของสำนักงานเยาวชนประจำเมืองเป็นผู้ถวายคำอธิบาย

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงให้ความสนพระทัยต่อเรื่องการศึกษาของเด็ก ๆ ตลอดจนพื้นฐานความเป็นมาของเด็ก ๆ โดยเฉพาะทรงให้ความสนใจต่อประวัติความเป็นมาของเด็กชายชาวซาอุดีอาระเบียซึ่งเดินติดตามเสด็จเพื่อถ่ายภาพของการเสด็จเยือนทุกระยะ หลังจากที่ได้เสด็จชมสถานเลี้ยงเด็กเป็นเวลาอันสมควรแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพร้อมด้วย นาง Gertrude Goppel ภริยาของนายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาวาเรีย หม่อมเจ้าหญิงฯ และผู้ติดตาม ลงไปในสวนของสถานเลี้ยงเด็ก ที่นั่นทรงได้พระราชทานสัมภาษณ์เป็นกรณีพิเศษแก่นักข่าวเกี่ยวกับเรื่องดนตรีที่ทรงโปรด และพระราชวินิจฉัยเกี่ยวกับกระโปรงสั้น ๆ

ใน Ottobrunn พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเสด็จพร้อมกับ นาย Goppel นายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาวาเรีย ได้รับฟังคำบรรยายและเยี่ยมชมเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดในยุโรป ซึ่งใช้ในการทำการบินจำลอง เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ Bo 105 และการพัฒนาการต่าง ๆ เกี่ยวกับอากาศยาน โดยมี Dipl-Ing Ludwig Bölkow และผู้ร่วมงานของเขาเป็นผู้ถวายคำอธิบาย นอกจากนี้ ทรงทอดพระเนตรจรวดที่ใช้ในการทดลอง Eldo และ จรวดต่อสู้อากาศ Cobra และทรงเข้าชมแบบจำลองรถไฟใต้ดินและสกีที่มีการพัฒนาจัดทำขึ้นใหม่จากวัสดุพิเศษ

ที่โรงแรม Kaiserin Elisabeth ในเมือง Feldafing ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จมาทรงพบกัน และเสวยพระกระยาหารเข้าร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการก่อนที่จะเสด็จไปยังสถานีสื่อสารดาวเทียม ที่สถานีสื่อสารดาวเทียม นาย Stücklen รัฐมนตรีว่าการไปรษณีย์แห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นผู้ถวายการต้อนรับ และนำเสด็จเข้าชมการทำงานของกระจกแก้วขนาดใหญ่ภายในสถานีสื่อสารดาวเทียม หลังจากการ

เสด็จชมสถานีดาวเทียม ได้เสด็จต่อไปยังเมือง Diessen เพื่อเข้าชมโบสถ์สมัยรอกโคโคโค เมื่อเสด็จถึงสมาชิกสภาตำบลและคณะผู้บริหารของโบสถ์ ได้มาถวายการต้อนรับก่อนที่จะเสด็จเข้าไปทอดพระเนตรภายในของโบสถ์โดย Benefiziat Sommer เป็นผู้ถวายคำอธิบาย หลังจากทรงเยี่ยมชมเรียบร้อยแล้ว ทั้งสองพระองค์ได้ทรงฟังการบรรเลงออกแทนในโบสถ์ตามที่ได้จัดถวายด้วย

ในตอนค่ำฝ่ายพิธีได้จัดให้มีการบรรเลงเพลงซาราเนตถวายโดย Münchner Kammerorchester ที่ Antiquarium ของ Residenz พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงได้รับการปรบมือเป็นเวลานานถวายเป็นการต้อนรับ ในคืนนั้นได้มีการบรรเลงเพลง Kleine Nachtmusik ของโมซาร์ท และ คอนเสิร์ตไวโอลิน C-Dor ของ Joseph Haydn ถวายการเสด็จเยือนของลันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์สิ้นสุดลงเมื่อวานด้วยการเสด็จไปเยือนทะเลสาบ Chiemsee ได้มีการจัดเตรียมเรือพระที่นั่งชื่อ Dido ไว้เรียบร้อยในบริเวณท่าเรือของโรงเรียนเรือใบที่เขต Harras ใน Chiemsee แต่อย่างไรก็ดีการเล่นเรือใบได้ถูกยกเลิกไปเพราะอากาศไม่อำนวย ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จลงประทับในเรือยนต์ชื่อ Irmingard แทนเพื่อเสด็จไปยังเกาะ Herreninsel โดยมีปลัดกระทรวงฯ Dr.Franz Lippert ถวายการต้อนรับ หลังจากนั้นทั้งสองพระองค์จึงเสด็จต่อไปยังปราสาทที่สร้างโดยกษัตริย์ Ludwig ที่ 2 ของบาวาเรียโดยทางรถม้า เพื่อทรงเข้าไปทอดพระเนตรภายในปราสาท เวลาประมาณ 15.30 น. ทั้งสองพระองค์เสด็จถึงบริเวณพรมแดนรัฐบาวาเรีย หัวหน้าฝ่ายการพิธีของรัฐ Dr.Freiherr von Brand ถวายการอัญเชิญ ทั้งสองพระองค์เสด็จต่อไปยังปราสาท Fuschl ใน Salzhammergut

Die Münchner Visite des Königspaares

Notizen vom Wochenend-Besuch des thailändischen Herrscherpaares / Sirikit im Münchner-Kindl-Heim

Von unserem Redaktionsmitglied Otto Fischer

Das thailändische Herrscherpaar, das sich über das Wochenende zu einem privaten Besuch in München und seiner ~~mühsen~~-Umgebung aufhielt, ist gestern nachmittag zum Schloß Fuschl im Salzkammergut weitergereist. König Bhumibol und Königin Sirikit, die in Begleitung von Ministerpräsident Alfons Goppel ein umfangreiches Besichtigungsprogramm absolvierten, wurden von der Bevölkerung überall mit herzlichem Beifall bedacht. Bei ihrer kurzen Visite besuchten die Gäste aus dem Fernen Osten unter anderem das Münchner-Kindl-Heim, die Firma Bölkow in Ottobrunn, die Satellitenstation Raisting und eine Serenade im Antiquarium der Residenz.

Die Sonne gibt eines ihrer seltenen Gastspiele in München, als sich König Bhumibol Adulyadej, „der Halbbruder der Sonne und Sohn des Mondes“, und Königin Sirikit am Samstagmorgen anschicken, ihr strapaziöses Tagesprogramm zu bewältigen. Am Vormittag trennen sich die Wege der Monarchen aus dem Reich der weißen Elefanten. Während sich der König bei der Firma Bölkow in Ottobrunn in die Geheimnisse der Luft- und Raumfahrt einweihen läßt, stattet die Königin dem Münchner-Kindl-Heim an der Oberbiburger Straße einen Besuch ab.

„Da waar i großzügiger gwesen“

„Kann ich ihr einen so primitiven Kugelschreiber zum Eintragen in das Gästebuch anbieten?“ erkundigt sich eine Angestellte des Heimes aufgeregt beim städtischen Sozialreferenten, Alfons Hofmann, der schon eine Stunde vor dem Eintreffen des hohen Gastes vor dem Eingang Stellung bezieht. Der im heimeigenen Garten gepflückten A sternstrauß mit dem schwarzgelben Bändchen findet er „a bisserl einfach“. „Da waar i fei scho großzügiger g'wesen und hätt' sauber eikafft“, bemerkt er, während eine Heimmutter im Büro noch einmal hingebungsvoll auf einer Gitarre das Begrüßungsrepertoire herunterzupft. Vor dem Gebäude, wo die Pflasterer tags zuvor noch Überstunden einlegen mußten, findet der zur Feier des Tages ausgerollte bräunliche Kokosläufer das Mißfallen eines Teils des königstreuen Schaupublikums aus Neuharlaching und Umgebung. „Wenigstens rot ostreicha hättns'n kenna“, grantelt ein Rentner. Um 11 Uhr trifft Bürgermeister Georg Brauchle mit seiner Frau ein. Als ihn die

Heimleitung über den geplanten musikalischen Willkommensgruß informiert, meint er: „Aber kurz muaß's sei. I leg' Wert drauf, daß's was siehgt bei uns. Um zwölfe muaß's sowieso schon wieder abhau'n.“ Einer der kleinen Musikanten versichert, keinerlei Aufregung zu verspüren, und weist stolz auf seine einschlägigen Erfahrungen mit gekrönten Häuptern hin: „D' Humaira vo Afghanistan war ja aa schon da.“

„Tante Königin“ verteilt Zitronenbonbons

„Holleri, hoilero, Holleridi-ria-o“, singt der Kinderchor den steiermärkischen Glockenjodler, während Bürgermeister Brauchle dem Gast ein Münchner Kindl aus Nymphenburger Porzellan überreicht. Die Herrscherin bedankt sich mit ihrem aus allen Illustrierten bekannten ~~charmanten~~ Lächeln. Die 1964 zur ~~bestgekleidetsten~~ Dame des Erdballes gekürte Monarchin trägt ein türkisfarbenes Complet, einen turbanartigen Hut, eine Perlenkette und perlenbesetzte Ohrklips. In der ersten Heimfamilie wird die „Tante Königin“ vom dreijährigen Helmut mit einem vollendeten Kratzfuß begrüßt. Die Königin revanchiert sich mit Zitronenbonbons. Brauchle erkundigt sich indes in der Familienküche: „Was gibt's heit Guat's?“ Auch die Monarchin folgt mit Interesse der Zubereitung von Apfelkuchen. In einer Lehrlingsfamilie des Heimes werden die Ausführungen des Leiters des Stadtjugendamtes, Werner Wittmann, über die psychologische Erziehungsmethoden von lautstarker Beatmusik aus dem Grammophon übertönt. Ein rhythmisch wippender Teenager stellt mit Genugtuung fest: „So a Königin laß i mir aa

eigeh", und ein weiblicher Lehrling bekräftigt: „Wirklich sehr niedlich.“

Die mandeläugige Königin fragt, ob die Kinder hier auch ermuntert würden, die Universität zu besuchen, und informiert sich über die soziologische Zusammensetzung der Heimbewohner. Ihr besonderes Augenmerk aber gilt dem 13jährigen Talat, der jede Phase des Besuches photographisch festhält. Immer wieder erkundigt sie sich nach dem Schicksal des dunkelhäutigen Buben aus Saudi-Arabien. In den Heimwerkstätten im Keller pinseln, weben und töpfeln die Kinder ihrem Gast aus Leibeskraften etwas vor. Auf einem ziemlich abstrakt gehaltenen Gemälde eines kaum dem Windelalter entwachsenen Buben entdeckt die Königin einen Schmetterling. Bürgermeister Georg Brauchle glaubt hingegen, es auch hier mit einem Vogel zu tun zu haben. Nach ausgiebigem Händeschütteln und Winken und der Ablehnung des Vorschlags des Sozialreferenten, auch noch den Heizungskeller zu be-

MIT HEFTIGEN KREIDESTRICHEN vermittelte ein kleiner Bub der thailändischen Königin Sirikit bei ihrem Besuch im Münchner-Kindl-Heim einen Einblick in sein künstlerisches Schaffen.

staunen, begibt sich die Königin, die von der Frau des bayerischen Ministerpräsidenten, Gertrude Goppel, einer Prinzessin und mehreren Hofdamen begleitet wird, in den Garten, Gegen jedes Protokoll steuert dort der kleine Helmut auf die Märchenkönigin zu und fordert energisch: „Hand geben, mitgehen!“ Die Herrscherin über 23 Millionen Thais gehorcht lächelnd. Sie lächelt selbst dann noch, als sie von einem rasenden Reporter in einem „Exklusiv-Interview“ nach ihrem Lieblingsschlag und ihrer Einstellung zu Miniröcken befragt wird.

Unterricht an der Hybrid-Rechenanlage

In Ottobrunn lassen sich König Bhumibol und Ministerpräsident Goppel von Dipl.-Ing. Ludwig

Bölkow und seinen Mitarbeitern über Europas größte Hybrid-Rechenanlage zur „Systemsimulation komplexer Flugkörper“, den neuen „Geschäfts-, Reise- und Mehrzweckhubschrauber BO 105“ und vielfältige Raumfahrtentwicklungen informieren. Der Rundgang führt vorbei an einem Modell der Eldo-Forschungsrakete und der Panzerabwehrrakete Cobra. König Bhumibol, der auch der oberste Befehlshaber der thailändischen Armee ist, legt seine fast scheue Zurückhaltung erst ab, als er einen neu entwickelten Kunststoffski entdeckt. Er prüft fachkundig die Spannung des Wintersportgeräts und forscht: „Better than wood?“ (Besser als Holz?). Münchens Stolz, ein Modell der künftigen weißblauen U-Bahn, läßt der hohe Besuch hingegen links liegen. Den Höhepunkt der Be-

IN DIE GEHEIMNISSE DER RAUMFAHRT ließ sich König Bhumibol bei einer Besichtigung der Entwicklungsfirma Bölkow in Ottobrunn einführen. Er wurde von Ministerpräsident Alfons Goppel (rechts) und vom Firmengründer, Dipl.-Ing. Ludwig Bölkow (links), begleitet.

Photos: Fritz Neuwirth

sichtigung bildet das Abbrennen eines Feststoff-Triebwerks der Cobra-Rakete. Der König verfolgt das Schauspiel von einem mit Panzerglas gesicherten Bunker aus.

Zu Fuß zur Satellitenstation

Während sich das nun wieder vereinte Königspaar im Hotel Kaiserin Elisabeth in Feldafing bei einem „Informellen Frühstück“ für die nächsten Etappen stärkt, vollzieht sich in Raisting eine wahre Völkerwanderung zur Satellitenstation. Mit Kind und Kegel strebt die Landbevölkerung dem weithin sichtbaren Kugelbau zu. Auch viele Bauern unterbrechen die Erntearbeiten und stellen ihre Traktoren als willkommene Zuschauertribünen zur Verfügung. Kaum ist die Kolonne der nagelneuen BMW-Wagen mit dem Mercedes-600-Kabriolet in ihrer Mitte ausgerollt, da schickt eine aufgeregte Mutter ihre zur Feier des Tages mit Bändern geschmückten Sprößlinge ins Feuer. Sie bringen ihre Feldblumensträußen an den Mann, noch ehe der Hausherr, Bundespostminister Stücklen, seine Gäste begrüßen kann. „Daß a Kini

z'Fuß geht, hätt i aa net glaabt“, kommentiert eine resolute Feldarbeiterin, als sich die Gäste auf Schusters Rappen vom Verwaltungsgebäude zur etwa 150 Meter entfernten Satellitenstation begeben.

Da das vielköpfige Spalier den Vorbeimarsch voll ehrfürchtiger aber stiller Bewunderung aufnimmt, muntert der Ministerpräsident hinter dem Rücken seiner Gäste seine Landeskinder durch heftige Handbewegung zum Klatschen auf, mit Erfolg. Während im Innern des Gebäudes der riesige Parabolspiegel eine Ehrenrunde dreht, versuchen sich die wartenden Landleute mit Bewunderungsbezeugungen gegenseitig zu übertreffen. „Da kennan si de zamzupften Weiberleit vom Fuim hoamgeign lassen“, stellt ein Austragsbauer fest und poliert die Gläser seines Feldstechers. „Der König tuat mir richtig leid, weil er gar so traurig schaut.“

Orgelkonzert in Dießen

Eine halbe Stunde später ist halb Dießen auf den Beinen. Vor der stattlichen Fassade des ehemaligen Augustiner-Chorherrenstifts werden

heftige Platzkämpfe ausgetragen. Der Verlierer im Gefecht um eine umgestürzte Blumenschale, die er zwei Stunden lang besetzt gehalten hatte, droht sogar „grichtsmaßig“ zu werden. Bevor das Herrscherpaar das Prunkstück des bayerischen Rokoko besichtigen kann, muß es noch die tiefen Verbeugungen der Herren vom Gemeinderat und der Kirchenverwaltung entgegennehmen. Benefiziat Summer erläutert dann die kostbare Architektur und Ausstattung der Kirche, an der auch François Cuvillies und J. B. Straub mitgewirkt haben. Anschließend lauschen die Gäste einem Orgelkonzert. Nutznießer des königlichen Besuchs in Dießen ist ein Schweizer Autofahrer. Er wird von den Polizisten bei Rot über die Kreuzung gelotst. Er hat eine mandeläugige Exotin als Beifahrerin.

Am Abend trug die Protokollabteilung der Staatsregierung den Neigungen der Gäste mit dem Besuch einer Serenade des Münchner Kammerorchesters im Antiquarium der Residenz Rechnung. Der musikliebende Herrscher und die Königin, vom Publikum mit anhaltendem Applaus begrüßt, lauschten Mozarts Kleiner Nachtmusik und dem Violinkonzert in C-Dur von Joseph Haydn. Die Stärke des Königs liegt allerdings auf einem anderen Gebiet der Musik. Der passionierte Jazz-Saxophonist und Klarinetist läßt in seinem Palast in Bangkok nicht selten zu einer

Jam-Session, zu deren Gelingen er mit seiner zwölfköpfigen Band selbst beiträgt.

Mit der „Irmingard“ auf die Herreninsel

Der Besuch des Königspaares endete gestern mit einem Abstecher zum Chiemsee. Die Jacht *Dido* lag blankgescheuert unter der thailändischen Flagge mit dem roten Drachen auf gelbem Grund startklar im Hafen der Chiemsee-Jachtschule bei Harras. Die geplante Segelpartie wurde jedoch in letzter Minute auf Wunsch des Protokolls wegen des ungünstigen Wetters abgeblasen. Die fernöstlichen Gäste wurden statt dessen mit dem Motorboot *Irmingard* auf die Herreninsel gebracht. Die mit 80 Seglerinnen besetzten 25 Jachten und Jollen der Schule zogen in Kiellinie an dem Schiff vorbei. Am Landungssteg hieß Staatssekretär Dr. Franz Lippert das Königspaar willkommen. In Pferdewagen rollten König Bhumibol und Königin Sirikit zum Schloß des bayerischen „Märchenkönigs“ Ludwig II., um das Innere des Prunkbaues zu hesichtigen. Gegen 15.30 Uhr wurden die Gäste an den weiß-blauen Grenzpfählen vom Protokollchef der Staatsregierung, Dr. Freiherr von Brand, verabschiedet. Die nächste Station ihres privaten Europabesuchs ist Schloß Fuschl im Salzkammergut.

ข่าวหนังสือพิมพ์ Abendzeitung วันที่ 29 สิงหาคม 2509

ทั้งที่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายพิธีการและเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ : นักข่าวของ AZ ได้รับพระราชทานสัมภาษณ์จากพระประมุขแห่งประเทศไทย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงยื่นพระหัตถ์ให้แก่ผม

ในระหว่างที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระราชทานสัมภาษณ์แก่ผมเมื่อวันเสาร์นี้ในระยะเวลาสั้น ทรงยื่นพระหัตถ์ให้แก่ผมซึ่งปกติจะทรงยื่นพระหัตถ์ให้แก่บุคคลสำคัญ ๆ เท่านั้น

ผมรู้ดีว่าการที่จะได้เข้าไปสัมภาษณ์สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งที่ไม่เป็นไปไม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี ในระหว่างการเสด็จเยือน Münchner-Kindl-Heim ผมได้รับโอกาสอันน้อยนิดดังกล่าว แม้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถจะทรงถูกห้อมล้อมด้วยเจ้าหน้าที่พิธีและเจ้าหน้าที่ตำรวจ นายกเทศมนตรี หัวหน้าสถานเลี้ยงเด็ก แต่หม่อมเจ้าหญิง รังสิต ก็ทรงเห็นใจผม และให้ความหวังแก่ผมว่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะพระราชทานสัมภาษณ์ให้ผม และให้ผมรอจนถึงโอกาสอันเหมาะสม

ก่อนที่การเสด็จเยือน Münchner-Kindl-Heim จะสิ้นสุดลงเล็กน้อยหม่อมเจ้าหญิง รังสิต ซึ่งได้เสด็จติดตามสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงโบกมือเป็นสัญญาณให้ผม เมื่อผมไปยืนอยู่ต่อหน้าพระพักตร์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระองค์ได้ทรงพระกรุณายื่นพระหัตถ์ให้ผม เหมือนกับว่าพระองค์จะเคยทรงรู้จักผมมาก่อนเป็นอย่างดีหลังจากนั้นพระองค์ได้ทรงตรัสแก่ผมว่า “ฉันกำลังรอฟังอยู่ คุณอยากจะทราบเกี่ยวกับเรื่องอะไร” ในเวลานั้นทุกคนรวมทั้งนายกเทศมนตรี Georg Brauchle และภรรยาของนายกรัฐมนตรีนั่งรัฐบาลบาเวีย นาง Gertrud Goppel ได้ห้อมล้อมเข้ามาและติดตามคำถามคำตอบที่ไม่มีพิษภัยของเราด้วยสายตาที่ตำหนิ “ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงมีความเห็นเกี่ยวกับแพชั่นใหม่ ๆ จากปารีสเช่นไรโดยเฉพาะในเรื่องกระโปรงสั้น”

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “ที่จริงแล้วแพชั่นกระโปรงสั้นมาจากลอนดอน

ไม่ได้มาจากปารีส แต่อย่างไรก็ดี ฉันเห็นว่าเป็นแฟชั่นที่ตลกดี สำหรับแฟชั่นจากปารีส นั้นฉันเห็นว่าเป็นแบบที่สวยงามมาก แบบแฟชั่นจากปารีสเป็นแบบอนุรักษนิยม” สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงทราบเกี่ยวกับเรื่องแฟชั่นเป็นอย่างดีในปี ค.ศ. 1964 ทรงได้รับการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญด้านแฟชั่นกว่า 2,000 คน ให้ทรงเป็นสุภาพสตรีที่แต่งกายดีที่สุด

“ได้ผ้าละออธงสุลิพระบาท พระองค์ทรงเห็นว่า ใครเป็นช่างตัดเสื้อที่ดีที่สุด”

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “ฉันมีช่างตัดเสื้อประจำตัวในประเทศไทย ซึ่งสามารถตัดเสื้อได้ดีมาก ฉันเห็นว่าเสื้อผ้าที่ออกแบบโดย Pierre Balmain สวยมาก” (ในระหว่างที่ทรงเสด็จเยือนเยอรมันในตอนค่ำจะทรงฉลองพระองค์ด้วยแบบไทย และในตอนกลางวันจะทรงฉลองพระองค์ด้วยแบบแฟชั่นจากปารีส)

“ได้ผ้าละออธงสุลิพระบาททรงมีความเห็นเกี่ยวกับชุดพื้นเมือง ของนครมิวนิค อย่างไรบ้าง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “น่าเสียดายที่ฉันยังไม่เคยเห็นมาก่อน ฉันจึงไม่ทราบจะออกความเห็นอย่างไรดี”

“ได้ผ้าละออธงสุลิพระบาท ทรงชอบดอกไม้อะไร”

“สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ “ฉันชอบดอกไม้ทุกชนิด ที่ชอบมากเป็นพิเศษคือ ดอกกุหลาบ”

ผมไม่สามารถถามอะไรได้มากกว่านี้ เพราะพอถึงตอนนี้เจ้าหน้าที่พิธีได้ร้องบอกว่า “เราต้องเดินทางต่อไปแล้ว ตอนนี้เราสายไปแล้วประมาณ 15 นาที”

Trotz Protokoll und Kripo: AZ-Reporter interviewte Thailands Herrscherin

Königin Sirikit gab mir die Hand

Von unserem Redaktionsmitglied Michael Ghaeter

München — Was sonst nur hohen und höchsten Persönlichkeiten zuteil wird, durfte ich auch fühlen: Königin Sirikit, Thailands wunderschöne Herrscherin, gab mir die Hand. Die persönliche Begrüßung entstand bei einem Blitzinterview, das mir Königin Sirikit freundlich am Samstag gewährte.

Die mandeläugige Königin unter vier Augen zu sprechen — das war mir klar — ist nahezu unmöglich. Aber beim privaten Besuch des „Münchner-Kindl-Heims“ sah ich eine winzige Chance. Zwar war Sirikit bei dem Rundgang umgeben von Kripo und Protokollbeamten, von Bürgermeister und Heimleiter, doch die reizende Thailand-Prinzessin Rangsit, die Begleiterin der Königin, hatte Mitleid mit mir und machte mir Hoffnungen. „Die Königin wird Ihnen antworten, ich werde es ihr sagen, daß Sie

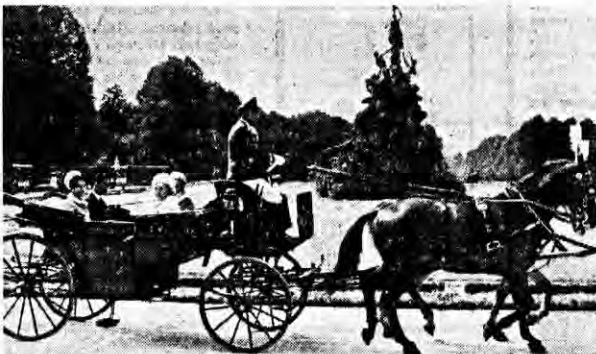
sie sprechen wollen und ich werde Ihnen ein Zeichen geben, wann das sein kann.“

Vorerst war Sirikit, die zierliche Siamesin aus adeligem Geblüt, mit den Kindern beschäftigt. Mit geradezu herzlicher Hingabe widmete sie sich ihnen, streichelte die Buben und fragte die kleinen Mädchen aus. Herzhaft mußte sie über den zweijährigen Martin lachen, der sie mit großen Augen ansah und dann ungestört an seinem Phantasiegemälde weiterkritzelte. Sirikit, im blauen Complot aus Thai-Seide und einem

taubenblauen Samthut auf der pechschwarzen Hochfrisur, erkundigte sich nach den kranken Kindern und machte einem kleinen Mädchen am Webstuhl Komplimente.

Mit Herzklopfen vor der Herrscherin

Kurz vor Beendigung des Besuchs im „Münchner-Kindl-Heim“ winkte mich Prinzessin Rangsit herbei. „Kommen Sie, jetzt stelle ich Sie vor.“ Ich bekam ein wenig Herzklopfen und dann stand ich

Die geplante Segelpartie auf dem Chiemsee fiel ins Wasser, dafür machte Thailands Königspaar, König Bhumibol und Königin

Sirikit, einen Ausflug mit der Kutsche (links) zum Schloß Herrenchiemsee. Die buntbeflaggte Barkasse „Irmingard“ hatte die königlichen Gäste

zur Insel übergesetzt. Mit dem Besuch der Morreninsel endete der mehrtägige private Aufenthalt in der Bundesrepublik. Das Herrscherpaar

wurde während seiner Reise von Hunderten von Amateuren fotografiert. Wie das Photo (rechts) beweist: Der König „schob“ zurück.

ALS VOLLENDETER KAVALIER erwies sich beim Besuch der thailändischen Königin Sirikit im Münchner-Kindl-Heim ein kleiner Bub. Mit einem tiefen Diener begrüßte er die Majestät. Photos: Noga, Hosse, dpa

vor der Königin von Thailand. Sie ist noch schöner als auf allen Bildern, sie lächelte freundlich und gab mir die Hand, als ob wir alte Bekannte wären.

Am liebsten hätte ich ihre Hand geküßt, doch das ist bei einer Königin laut Anstandsregeln nicht möglich. Dann sagte

sie mit leiser Stimme: „Ich höre, was wollen Sie wissen?“ Die anderen Teilnehmer des Rundgangs versammelten sich um uns, Bürgermeister Georg Brauchle und Landesmutter Gertrud Goppel verfolgten mit kritischen Augen unser harmloses Frage-und-Antwort-Spiel.

„Majestät, was sagen Sie zur neuen Pariser Mode, vor allem zu den Miniröcken?“

Königin Sirikit: „Ich muß Sie berichtigen, die Miniröcke kommen nicht aus Paris, sondern aus London, aber ich finde sie ganz lustig. Was die Pariser Mode angeht, so möchte ich sagen, daß ich sie sehr schön finde. Sie ist konservativ.“ Über die Mode weiß die Königin genau Bescheid. 1964 wurde sie durch eine Rundfrage bei 2000 Modefachleuten und Berühmtheiten des öffentlichen Lebens als bestgekleidete Dame ermittelt.

„Majestät, welchen Schneider finden Sie am besten?“

Königin Sirikit: „In Thailand habe ich einen eigenen Schneider, der sehr gut ist. Sehr chic sind die Kleider des Pariser Modeschöpfers Pierre Balmain.“ (Während des Deutschlandbesuches trug Sirikit am Abend meist thailändische Kreationen, während sie am Tag die Pariser Mode vorzog.)

„Majestät, wie gefällt Ihnen denn ein Münchner Dirndl?“

Königin Sirikit: „Oh, ich habe leider noch keines gesehen, so kann ich Ihnen darüber nichts sagen.“

„Majestät, was ist Ihre Lieblingsblume?“

Königin Sirikit: „Mich erfreuen alle Blumen — Rosen mag ich besonders gern.“

Zur nächsten Frage kam ich nicht mehr, denn ein Protokollbeamter rief: „Wir müssen weiter, wir haben schon 15 Minuten Verspätung.“

ข่าวหนังสือพิมพ์ วันที่ 27 สิงหาคม 2509

พระมหากษัตริย์ไทยและสมเด็จพระราชินีได้เสด็จไปจาก Bad Kissingen แล้วเมื่อวานนี้

- การอภิล่าเป็นไปอย่างจริงใจเหมือนกับการต้อนรับ -

อดีตอันน่าชื่นชมของเมือง Bad Kissingen ซึ่งเคยเป็นที่พักผ่อนของจักรพรรดิ กษัตริย์และเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ ได้ทวนกลับคืนมาอีกครั้งจากการเสด็จเยือนของราชอาณาจักรไทย จากประเทศไทย ความสัมพันธ์ระหว่างราชอาณาจักรทั้งสองพระองค์กับประธานาธิบดี แห่งสหพันธ์ฯ และภรรยา ไม่ได้แสดงให้เห็นเพียงแค่สัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างประเทศไทย กับเยอรมันเท่านั้น หากแต่ได้แสดงให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคลด้วย สิ่งนี้สามารถเห็นได้ชัดเจนจากวันอภิล่าเมื่อวาน ประธานาธิบดี Lübke และภรรยาได้ร่วม เดินทางไปกับราชอาณาจักรทั้งสองพระองค์ไปยังเมือง Würzburg และต่อไปยัง Grundmühle

ประมาณ 10.00 น. ประธานาธิบดี Lübke และภรรยา เดินทางมาถึงโรงแรม Kurhaus หลังจากได้เฝ้าเข้าพบปะสนทนาในห้องที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแล้ว ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพร้อมประธานาธิบดี และภรรยา ลงมายังห้องโถงใหญ่ชั้นล่าง โดยได้รับการปรบมือต้อนรับจากแขกที่มาพักอาศัยอยู่ในโรงแรมในบริเวณนั้นอย่างจริงใจ หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ทรงขึ้นประทับในรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วยประธานาธิบดี Lübke และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ประทับรถยนต์พระที่นั่งพร้อมด้วย นาง Lübke เมื่อรถยนต์พระที่นั่งเริ่มเคลื่อนออกจากโรงแรม ประชาชนที่มาคอยยืน รับอยู่หลายร้อยคนได้ปรบมือและโบกมืออย่างจริงใจด้วยความยินดี ทั้งนี้ จุดสนใจที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษก็คือสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

ในด้านพิธีการทูตปรากฏว่าการเยือนครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ด้วยความร่วมมืออย่างดีจากทุก ๆ ฝ่ายทำให้เหตุการณ์ที่สำคัญใน Bad Kissingen ครั้งนี้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี ทั้งนี้ รวมถึงความร่วมมือของโรงแรม Kurhaus ที่สามารถจัดหาที่ประทับแรม สำหรับราชอาณาจักรทั้งสองพระองค์ และผู้ติดตามอีกจำนวน 26 คน ได้ แม้ว่าจะอยู่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวพอดีก็ตาม

BAD

KISSINGEN

Gestern verließ das thailändische Königspaar wieder Bad Kissingen

Herzlich wie der Empfang, gestaltete sich auch der Abschied

Zum Sonntag

Schon neigt sich der Erntemonat seinem Ende zu. Vollbeladene Erntewagen bestimmen in diesen Wochen das Bild der heimatischen Fluren und bahren die Millionen Früchte in den schützenswerten Scheunen. Wagen für Wagen sahen wir heimwärts fahren mit dem kostbaren Gut, das mit des Herrgotts Segen in den vergangenen Monaten und Wochen zur Ernte herangereift ist. — Ein unvergeßliches Bild, das uns immer wieder bezaubert und nachdenklich stimmt. Ein Bild, das unsere Gedanken auch hienieden auf unser eigenes Leben mit seiner Saat, Reife und Ernte.

Auch wir werden eines Tages Ernte halten und die Früchte unseres Lebens zählen; denn was in unserer Jugend gesät wurde, dies werden wir im Alter ernten. Und wie aus den Halmen die Frucht hervorquillt, so bringt das Leben der Menschen Werke hervor, die wir als Früchte unseres Lebens dereinst in himmlischen Scheunen zu bergen haben. Am Erntetag unseres Lebens wird sich dann zeigen, ob die Früchte unseres Lebens zu einer guten oder schlechten Ernte herangewachsen sind.

Wer goldene Ähren und reifes Korn einfahren will, darf nicht Disteln und Dornen säen und das Unkraut überhandnehmen lassen. So ist es auch mit unserem eigenen Leben. Unsere Früchte, gereift aus der Saat unseres Lebens, können nur gute Früchte sein, wenn auch die Saat gut war. Was uns in jungen Jahren mit auf den Lebensweg gegeben wurde, dies wird entscheidend die Ernte unseres ganzen Lebens beeinflussen.

In dieser Sicht ist die Verantwortung der Älteren und Alten gegenüber der Jugend besonders groß; denn unser gutes oder schlechtes Beispiel wird zum Saatkorn auf dem Ackerland der Jugend. Und auch das Wort, das unserem Munde heute entflieht, kann morgen schon Saatkorn sein in einem jungen Herzen und dort heranreifen zur guten oder bösen Tat, zu Segen oder Verderben. — Sorgen wir deshalb immer dafür, daß wir die Saat für eine gute Ernte in die taufischen Furchen der Kinderherzen legen. Dann werden wir auch mit unserer eigenen Lebensernte zufrieden sein.

Arzte-Vortrag

Am Montag, 29. August, 20 Uhr, spricht im Kleinen Kursaal des Regentenbaues Dr. med. Jaup, Bad Kissingen, über „Die Bedeutung der Diät während und nach einer Bad Kissingener Kur“. Kurgäste werden auf diesen Vortrag hingewiesen.

Die glanzvollste Epoche der Geschichte Bad Kissingens, die in der zweiten Hälfte des vorigen Jahrhunderts mit der mehrfachen Anwesenheit von Kaisern, Königen, Großherzögen, Kronprinzen und der 14maligen Anwesenheit von Fürst Bismarck, sowie vieler anderer gekrönter und ungekrönter Oberhäupter ihren sichtbaren Ausdruck fand, wurde in den letzten Tagen mit der Anwesenheit des thailändischen Herrscherpaares würdig erneuert. Die herzliche Verbundenheit des Königspaares aus Thailand mit dem Staatsoberhaupt der Bundesrepublik und dessen Gattin entspringt nicht nur der deutsch-thailändischen Freundschaft, sondern einer gegenseitigen persönlichen Sympathie. Diese wurde am gestrigen Abschiedstag in Bad Kissingen nochmals deutlich. Bundespräsident Lübke und Gattin begleiteten ihre königlichen Gäste zur nächsten Station des Deutschlandaufenthalts, nach Würzburg. Dort werden sie das Mainfränkische Museum besichtigen und anschließend zur Grundmühle weiterfahren.

Um 10 Uhr fuhren Bundespräsident Lübke und Gattin vor dem Kurhaus-Hotel vor, und nach einer kurzen Begegnung im Appartement des Königs erschienen sie mit dem Königspaar im Foyer, wo die Hotelgäste herzlich applaudierten. Dann bestiegen König Bhumibol und Bundespräsident Lübke das Fahrzeug, das die beiden Standarten des thailändischen und des deutschen Staatsoberhauptes führte. Im Präsidentenwagen nahmen Königin Sirikit und Frau Lübke Platz.

Herzlicher Beifall und freudiges Winken von mehreren hundert Menschen, die vor dem Kurhaus-Hotel gewartet hatten, begleitete die Abfahrt. Zweifellos war das Hauptinteresse auf Königin Sirikit gerichtet, die bei jedem Winken neue Ovationen auslöst. Mit der Abfahrt der Wagenkolonne wurde die Königsstandarte am Kurhaus-Hotel wieder eingezogen.

Vom Protokoll her war man mit dem Ablauf des Staatsbesuches voll und ganz zufrieden. Obwohl die bei solchen Anlässen notwendigen Absperr- und Sicherheitsmaßnahmen nicht übertrieben wurden, kam es zu keinerlei Pannen. Von der Stadtpolizei, die an diesen Tagen von der Landpolizei tatkräftig unterstützt

Im Kurhaus-Hotel holte der Bundespräsident mit Gattin die königlichen Gäste ab; Protokollchef Baron von Brand (Bildmitte) wacht, damit die Abfahrt pünktlich erfolgt.

wurde und auch die Eskorte der „Weißen Mäuse“ geliehen bekam, ist mustergültige Arbeit geleistet worden. Aber auch viele andere Stellen haben in diesen Tagen durch Verständnis und Mithilfe beigetragen, dieses für Bad Kissingen so bedeutsame Ereignis in seinem technischen Ablauf gelingen zu lassen. Nicht zuletzt gehört hier das Kurhaus-Hotel

genannt, das mitten in der Hochsaison die entsprechenden Räumlichkeiten für das thailändische Herrscherpaar mit seinem 26köpfigen Gefolge bereitstellen konnte.

Bundespräsident Lübke im Gespräch mit der Begleitung des thailändischen Königspaares; links mit dem Militärattaché der Königl.-thailändischen Botschaft in Bonn, Oberst Pattana Payakaniti, und rechts mit dem thailändischen Generalkonsul in München, Senator h. e. Josef Riepel.

Aufnahmen: Fuhrmann

Besonders herzliche Ovationen galten Königin Sirikit, die mit Frau Lübke (linkes Bild) gemeinsam in einem Wagen nach Würzburg fuhr. Sie lächelte immer, wie hier beim Einsteigen vor ihrer Abreise (rechtes Bild).

ข้าวตัดจากหนังสือพิมพ์ฉบับต่าง ๆ
ในประเทศไทย

ลงข่าวการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน*

* แหล่งข้อมูล : กองจดหมายเหตุแห่งชาติ

หน้าว่าง

ชาวนครเบรเมนถวายพระพรกักก้อง ประธานาธิบดีลิบเกิร์นเสด็จ ฯ วันนี้

24 ส.ค. 2509

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ

นางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

เสด็จถึงนครเบรเมนเมื่อ
วันจันทร์ ซึ่งเป็นสถานที่
แห่งแรกที่ทั้งสองพระองค์
ประทับในการเสด็จเยือน
เยอรมันตะวันตกโดยไม่มี
เป็นทางการเป็นเวลา ๕
วัน

ทั้งนามบินเบรเมน นาย
เทศมนตรีวัลลี เดห์นแคมป์
คณะเทศมนตรีและประชาชน
หลายพันคน ได้ มารับเสด็จ
นายกเทศมนตรี ได้ ถวาย
หลานสีแดง ๒๕ ซองแด่สมเด็จพระ
พระบาท สมเด็จพระ เจ้า

อยู่หัวในฉลอง พระ องค์ สีน้ำ
ตาลอ่อน หน้าพระศอก สีเขียว
กัน ส่วนสมเด็จพระฉลอง
พระ องค์ สีน้ำ ตาล และ พระ
มาดาหนึ่งสีน้ำตาลเข้ม ทั้ง
สอง พระ องค์ ได้ สว่าง ความ
ประทับใจให้แก่ชาว เมืองเบร
เมนอย่างซึ้ง เสียงโห่ร้อง
ถวายพระพรกักก้อง คอออก
เส้นทางนับว่า การ เสด็จประ
พาสครั้งนี้จะเป็นการนำออกดี
งาม

เมื่อวานนี้ พระบาทสม-
เด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯเยือน
บริษัทการบินเวโรนิคเต้ ฟลิค
เดซิซ ซึ่งตั้งอยู่นอกชานเมือง
เลม เวย์ เดอร์ และ อู๋เวือ

ลอร์สเซน

ส่วนสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ
โรงงานทำเครื่องปั้น และพิ-
พิธภัณฑ

เมื่อค่ำ คณะเทศมนตรี
เบรเมน ได้ถวายพระกระยา
หารค่ำแด่สองพระองค์ที่ศาลา
เทศบาลเก่า งานเป็นไปอย่าง
สมพระเกียรติ

วันนี้ทั้งสองพระ องค์ จะ
จะเสด็จฯไปยังเมือง แบค คิส
ซินเกน ซึ่งประธานาธิบดี ลิบ
เกิร์คยอมเฝ้ารับเสด็จอยู่ที่นั่น.

ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ เสด็จถึงเบอร์เมนแล้วเมื่อวันจันทร์

รายงานข่าวจากเบอร์เมน เยอรมนี เมื่อวันอังคาร
แจ้งว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
นางเจ้าพระบรมราชินีนาถได้เสด็จถึงกรุงเบอร์เมนแล้ว
เมื่อวันจันทร์ อันเป็นที่ๆ ทรงหยุดพักครั้งแรกในการเสด็จ
ประพาสเยอรมันตะวันตกอย่างไม่เป็นทางการ

ผู้ที่มาคอยรับเสด็จ ล้น
เกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ที่
สนามบินมีนาย วิลลี เคน
แคมป์ นายกเทศมนตรี และ
บรรดาสมาชิกคนสำคัญๆ ของ
เทศบาลกับประชาชนพลเมือง
หลายพันคน

นายกเทศมนตรี แห่ง นคร
เบอร์เมนได้ถวายช่อดอกกุหลาบ
สีแดงสด ๒๕ ดอกแก่สมเด็จพระ
บรมราชินีนาถที่กำลังแย้ม
พระสรวลอยู่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัว ทรงฉลองพระองค์สีน้ำเงิน
อ่อน ทรงผูกไทสีเดียวกัน

สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรง
ฉลองพระองค์สีน้ำตาลอ่อน
และทรง หมวก ผ้าพันคอสี
น้ำตาลแก่

ในวันอังคารพระ บาท สม
เด็จพระเจ้าอยู่หัวกำหนด จะ
เสด็จไปเยือน บริษัทการบิน
แห่งหนึ่งที่ฐาน เมือง เดมแอร์
เดร์และอยู่ต่อเรือที่เลฮอสเซน
เจ้าหน้าที่พิธี การนคร เบอร์
เมนกล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระ
บรมราชินีนาถจะเสด็จไป
เยือน โรงงาน เครื่องเงิน แห่ง
หนึ่งในเบอร์เมนและพิพิธภัณฑ์

เทศบาล เมือง เบอร์เมนจะ
จัดถวายการเลี้ยงแก่ล้นเกล้าฯ
ทั้งสองพระองค์เพื่อเป็นเกียรติ
ที่ศาลาเทศบาล

ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์
จะเสด็จไปเบอร์แมร์ ฮาเวน ใน
วันพุธ แล้วทรงรถยนต์ไป
บาวาเวียนสปลา แห่ง บาต
คิชซิงตัน ณ ที่นั้น จะได้ทรง
เป็นแขกของ นาย ไฮน์ริช
ลิบเก้ ประธานาธิบดีเยอรมัน
ตะวันตก.

ทรงมีพระราชดำรัสที่เยอรมัน

๒๕ กันยายน ๒๕๐๙
ข้าพเจ้าประทับใจความก้าวหน้า

“ข้าพเจ้าประทับใจ - ใจที่ได้มาเห็นความก้าวหน้าเยอรมัน ตะวันตกด้วยตนเอง และพอใจในการต้อนรับ ข้าพเจ้าและสมเด็จพระราชินี”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสในงานซึ่งคณะแพทยศาสตร์ เมืองเบรเมน แห่งเยอรมันตะวันตก จัดถวายพลอง พระกระยาหารค่ำ

เนื่องในโอกาส เสด็จประพาสเยอรมัน โดย ไม่เป็นทางการ เป็นเวลา ๖ วัน

ในการเสด็จเยือนวันที่สอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เยือนโรงงานสร้างเครื่องบินเก็ช เอช. ๖. ซึ่งเจ้าหน้าที่โรงงานได้นำเสด็จ ทอดพระเนตรทั่วโรงงาน หลังจากนั้นคอนนำเสด็จไปยังอู่เรือลอร์เซน

ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จไปยังโรงงาน ทำเครื่องเงินเบรเมน หลังจากนั้นเสด็จฯ พิพิธภัณฑสถาน ฟ็อคเก อโร

ตลอดเส้นทางที่เสด็จผ่านประชาชนต่างคอยเฝ้ารับเสด็จอย่างเนืองแน่น แม้ว่าจะเสด็จเป็นการล้าลองก็ตาม.

His Majesty the King, during Their Majesties' present visit to Germany, was shown the VFW aeronautical plant at Bremen Tuesday. Photograph shows plant officials explaining the various parts of a European rocket project.—AP photo

Their Majesties visit factories in Germany

BREMEN, Germany, Wed—Their Majesties the King and Queen went their separate ways yesterday visiting factories on the second day of their unofficial visit to West Germany.

His Majesty spent the morning touring the Giat VFW (Vereinigte Flugtechnische Werke) aircraft plant in Bremen where officials gave him a thorough briefing on West Germany's aircraft industry.

His Majesty showed great interest in a one-man helicopter being developed by the company. He then visited a Bremen shipyard.

Her Majesty the Queen meanwhile was guest of honour at the Sebaldsprucec Bremen Silverware factory. This was followed by a visit to Bremen's Focke Aro Museum (Photo page 12).

Their Majesties ended the first day of their private visit to West Germany Monday at a gala reception given by the Bremen government.

Mayor Willy Dehnkamp handed His Majesty a ship's model as a

gift from the ancient Hanseatic port city.

Her Majesty was given a coffee service.

His Majesty reciprocated with a gift for the Mayor and his wife.

His Majesty, speaking in German, told this Hanseatic city's senate at the dinner how satisfied he was to have seen for himself the progress made in West Germany and his pleasure at the welcome given him.

Their Majesties arrived Monday to the cheers of thousands of Bremen residents and the official welcome of the city.

The Royal Couple travel to Bad Kissingen in Bavaria today for a meeting with President Heinrich Luebke who is holidaying there.

—UPI, AP, Reuter, AFP

ชาวยุโรป มั่นนั บหมิน เฝ้ารับเสด็จ
 26 ต.ค. 2509 ประชากรไทย
 ทอดพระเนตร ร.จ. ด้รางเครื่องบิน

เมื่อวันอังคาร ที่ ๒๓
 เดือนนี้ เป็นวันที่ ๒ ที่พระ
 บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 และ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ
 พระบรมราชินีนาถ เสด็จ
 พระราชดำเนินเยี่ยมสหพันธ์
 ด้รางอาวุธยุทโธปกรณ์ หรือ
 เยอรมันตะวันตก ในตอนเช้า
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 หัว เสด็จพระราชดำเนิน
 จากที่ประทับ ที่เมืองเบร -
 เมิน ไป ทอดพระเนตร กิจ -
 การ ของ โรง งาน ด้ราง -
 เครื่องบินชื่อเฟโรนิคเค้ พลุก
 เทกนิชเช่ แวเรเค้ เจ้าหน้าที่
 ของโรงงานได้นำเสด็จทอด
 พระเนตรกิจการ ของ โรง -
 งาน โดยตลอด และกราบ

บังคม ทูลถวาย คำชี้แจง ให้
 ทรงทราบ ความเป็นไปของ
 ด้รางอากาศยาน ด้รางเครื่องบิน
 ในประเทศนั้น

ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ
 พระบรมราชินีนาถ เสด็จ
 พระราชดำเนินไป ทอด พระ
 เนตรพิพิธภัณฑที่ฟอกเคือไร
 แล้วเสด็จเยี่ยมและทอดพระ
 เนตรกิจการของ โรงงานทำ
 เครื่องเงินชื่อเซ บาดด์ ทรุก
 เช่

ในตอนบ่าย พระบาทสมเด็จพระ
 เจ้าอยู่หัว เสด็จ ฯ
 ทอดพระเนตรอยู่ต่อ เรือ บรู
 เซนที่เมืองนั้น
 ในตอนค่ำวันเดียวกันนั้น

เทศบาลเมืองเบรเมิน ได้ จัด
 งานถวายพระกระยาหาร คำ
 ณ ศาลาเทศบาลอันเป็น ดึก
 ด้วยงานที่ด้ราง มา แต่ สมัย
 กดาง

รายงานข่าวว่า เมื่อถึง
 ดองพระองค์เสด็จพระราช -
 ดำเนิน โดยเครื่อง บิน พระที่
 นั้งจากตอนตอนถึงเมืองเบร
 เมินนั้น เจ้าหน้าที่ของเมือง
 นั้นและ ประชาชน จำนวนนับ
 หมื่นได้รับเสด็จ ให้รอดถวาย
 พระพร และชมพระบารมี
 ด้วยความปีติยินดียิ่ง.

ใบหลวง'แดงกำลังคุกคามหนัก -จะแบ่งไทยออกเป็นสองส่วน'

ทรงมีพระราชดำรัสแด่ นสพ.

ขณะเสด็จฯเยอรมันตะวันตก
26 ธ.ค. 2500

'ประเทศไทยกำลังถูกคุกคาม จาก พวก ก่อ
การร้าย' ที่มาจากจีนคอมมิวนิสต์ และ เวียดนาม
เหนือ' พิมพ์ที่เทศ

นี่คือ พระราชดำรัส ขอ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
แก่ หนังสือพิมพ์ ใน เบรเมน
ประเทศเยอรมันตะวันตก ซึ่ง
พระองค์และสมเด็จพระนาง-
เจ้าพระบรมราชินีนาถ กำลัง
เสด็จฯ เยือนประเทศนั้นอยู่

พระบาท สมเด็จพระ เจ้า
อยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสต่อ
ไปว่า 'คอมมิวนิสต์พยายาม
จะแบ่งแยก ประเทศไทย ออก
เป็นสองส่วน และตั้งรัฐบาล
มาร์กซิสต์ขึ้นมา'

เมื่อวานนี้ ทั้งสองพระ-
องค์ได้เสด็จจากเบรเมน ไปยัง

ดิสซิงเกน ซึ่งที่นั่นประชาชน
จับตาสอบไต่คอยเฝ้ารับเสด็จอยู่

เมื่อวันพุธทั้งสองพระองค์
เสด็จฯ เยือน โรงงานแห่งหนึ่ง
เบรเมนและต้องทรงสวม จลอง;
พระองค์กินเป็อนส์ชาวดัว

ผู้ อำนวยการ โรงงาน ชี้
แจงกรณีที่ว่าชายชุดกันเป็อนว่า
'ไม่ สามารถ ขัด ขึ้น รัช -
เบียบได้ในขณะที่เสด็จฯ โรง
งาน'

ทั้งสองพระองค์ ทรง พระ
สรวลเมื่อรับคำอธิบาย

นายกเทศมนตรี ในโต -
เชลเก้แห่งเบรเมอร์ฮาเวินได้
เฝ้ารับเสด็จเมื่อเสด็จฯ ไปถึง

เมืองท่า แห่งนั้น คณะเทศ-
มนตรี ได้ ถวาย ของ ที่ระลึก
แก่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ
บรมราชินีนาถเป็นจานเคลือบ
ส่วนพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว เป็น อาลัยภูมิ ภาพเมือง
โดยมีปกหนังหุ้ม

ทั้งสองพระองค์ยังเสด็จฯ
ท่าเรือและสถานีรถไฟก่อนจะ
เสด็จฯ ประทับที่มิวนิค ซึ่ง
อยู่ใกล้ ๆ

ในตอนกลางคืน ตอน แรก
ทางเมืองเบรเมนจะจัดบัลเลต์
ถวาย แต่ต่อมาทางกระทรวง
ต่างประเทศในกรุงบอนน์แจ้ง
ให้ทราบฯ พระองค์ ทรง สน
พระทัยดนตรีวงแจ๊ส ทางคณะ
เทศมนตรีจึงเปลี่ยนโปรแกรม
โดยจัดวงดนตรีแจ๊ส ของ เฮ
วาลส์ อักสไตน์มาแทน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัว ให้พระราช ทาน อาหารค่ำ
ก่อนที่วังดนตรี จะเริ่มขึ้นใน
โรงแรมปาร์ค ซึ่งทั้งสองพระ
องค์ได้ประทับอยู่ที่นั่น

วานนี้ ชาว เมือง เบรเมน
ได้ส่งเล็จ ๆ อย่าง คับคั่งก่อน
ที่จะเสด็จฯ ไปยังเมืองแมดริส
ซิงเคน

เมื่อวันก่อน พระ นาท สม
เด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแสดงพระ
ราชประสงค์ว่าต้องการจะเสด็จ
พระราชดำเนินไปรอบๆ เมือง

เพื่อชื่อของขวัญถวายแด่เจ้าฟ้า
ชายและเจ้าฟ้าหญิงทั้งสี่

พระองค์ทรงมีพระราชดำ
รัส กับบรรดา นาง สือหิมพัว
พระองค์ ไม่เคยละเลยที่จะชื่อ
ของขวัญไปฝากสมเด็จพระเจ้า ฟ้า
ชายและเจ้าฟ้าหญิงขณะที่เสด็จ
ประพาสที่ ไหนก็ตาม

'ข้าพเจ้าได้ส่งไปส-
การ์ตสีเมืองประวัติศาสตร์
ซึ่งเป็นข่าวของโลกนี้ ไปให้
เขานลั้ว'

พระองค์ทรงมีพระ
ราชดำรัส.

รับสั่งถึงพระราชโอรส-ธิดา ซึ่งประทับคอยอยู่ที่อังกฤษ

ข่าวความเคลื่อนไหว
เกี่ยวกับการเสด็จพระราช
ดำเนิน เยือน เยอรมัน ตะ
วันตก แจกแจงว่า เมื่อวันที่
ที่ ๒๕ เดือนนี้ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ
บรมราชินีนาถ เสด็จพระ
ราชดำเนิน ไป ทอด พระ
เมตรกิจการ ของโรง งาน
ทำผลิตภัณฑ์จากปลา

หลังจากนั้น เสด็จพระราช
ดำเนินต่อไปยังเขต เบรเมนธา
เฟิน อันเป็นเมืองท่าอยู่ใกล้
เคียงกับเบรเมน มีนายโบโก
เชดเก นายเทศมนตรีของ
เมืองนั้นคอยเฝ้ารับเสด็จ อยู่ที่
ท่าเรือประมง และเสด็จพระ
ราชดำเนิน ทอดพระเนตรบริ
เวหาท่าเรือ ทางการเมืองนั้น
ได้ทูลเกล้าฯ ถวายอภิมภภาพคำ
ของเมืองนั้นบุคด้วยหนังสือ และ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และทูลเกล้าฯ ถวายสามฝากระ
เบื้อง แก่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ ทั้งสอง

พระองค์เสด็จฯ ทอดพระเนตร
อาคารในเขตท่าเรือ ท่าเทียบ
เรือคลองจนสถานีรถไฟในเขต
ท่าเรือแล้ว จึงเสด็จจากลี้ที่ประ
ทับโรงแรมปาร์กในเบรเมน

ในตอนค่ำ เทศบาล
นคร เบรเมน ตั้งใจจะจัด
การแสดงระบำปดายเท้า
ถวายให้ทอดพระเนตร แต่
เนื่องจากได้ทราบจากกระ
ทรวงการต่างประเทศ ที่
กรุงบอนน์ว่า พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ทรงโปรด
ดนตรีประเภทแจ๊ส จึงได้
เปลี่ยนแปลงเสียใหม่ โดย
จัดวงแจ๊ส ๔ ชิ้นของฮาร์
วาร์ด เอ็กส์โคเนตถวายแทน
ระบำปดายเท้า ก่อนที่จะ
เสด็จฯ ออกทรงฟังดนตรี
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวได้พระราชทานเลี้ยงอา
หารค่ำแก่แขกที่ได้รับเชิญ
และข้าราชการบริพารที่ โรง
แรมนั้น

ก่อนหน้านั้น พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี
พระราชประสงค์ว่า จะเสด็จฯ
ทรงซื้อของคามที่ต่าง ๆ ในเบร
เมน เพื่อทรงนำไปฝากสมเด็จพระ
เจ้าลูกยาเธอ และ สมเด็จพระ
เจ้าลูกเธอทั้ง ๔ พระองค์
ในอังกฤษ แต่ตามรายงานว่า
ทรงจำต้องงดเพราะเหตุว่าทรง
มีพระราชภารกิจอยู่มาก และ
ทรงมีเวลาไม่พอ

พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว รับสั่งแก่ ผู้แทน
หนึ่งคือพิมพ์ว่า พระองค์
มิได้ทรงดื่มพระเจ้า ลูกยา
เธอและพระเจ้าลูกเธอที่
ประทับ คอยอยู่ใน อังกฤษ
จึงทรง ส่งภาพโปสเตอร์
ดีทิวทัศน์ของเมืองเบรเมน
อัน เป็น เมือง ท่า ที่มี ชื่อ
เสียงของโลก ไปพระราช
ทานแล้ว

ทั้งสองพระองค์ กำหนด
เสด็จฯ จากเบรเมน ไป
ถึงบาดคิตซ์ซิงเกน ในรัฐบา
วาเรียเมื่อวันที่ ๒๕ เดือนนี้

ในหลวงราชินีเสด็จเยี่ยม โรงงาน จัดวางตนตรีแจ้สธวาย

เมื่อวันที่ ๒๕ ธ.ค. ๑๙
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เสด็จ
พระราชดำเนิน จากเมือง
เบรเมนบนฝั่งทะเลเหนือใน
ภาคเหนือของสหพันธ์ด่า-
ซารณรัฐเยอรมัน ไปยัง
เมืองบ ค คัดซิงเกน ใน
รัฐบาเวเรียทางภาคใต้ของ
ประเทศ ประชาชาติโซ
วิส ดิปเก้ แห่งสหพันธ์—
ด่าซารณรัฐเยอรมัน ซึ่งไป
พักผ่อน อยู่ที่นั่น จะ เฝ้า รับ
เสด็จด้วยตนเอง

รายงานข่าวจากเมืองเบร
เมนแจ้งว่า เมื่อทั้งสอง
พระองค์เสด็จฯ ถึงเบร —
เมน เมื่อวันจันทร์ ในค่ำวัน
เดียวกัน นายอิลดี เบน
คัมป์ นายกเทศมนตรีของ
เมืองนั้นจัดงานถวายพระกระ
ยาหารค่ำ ในโอกาสนั้น

นายกเทศมนตรีทูลเกล้าฯ
ถวายเรือจำลองแก่พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและทูล
เกล้าฯถวายชุกกาแพแก่สมเด็จพระ
นางเจ้าฯ พระบรมรา
ราชินีนาถ ทั้งสองพระองค์
ได้พระราชทานของขวัญแก่
นายกเทศมนตรี และภริยา
เป็นการตอบแทนด้วย เช่น
เดียวกัน พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว รัชตั้งเป็น
ภาษาเยอรมัน ทรงชอบใจ
สภาพเท่บาด ของเบรเมนที่
ได้รับเสด็จและ จัดงานถวาย
พระเกียรติ ทรงพอพระราช
หฤทัย ที่มี โอกาส เห็นความ
เจริญก้าวหน้า ของ สหพันธ์
ด่าซารณรัฐเยอรมันระหว่าง
เสด็จประพาสคราวนี้

เมื่อวันที่ ๒๕ ธ.ค. ๑๙
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เสด็จ

พระราชดำเนินไปทอด พระ
เนตรกิจการ ของ โรงงานทำ
ผลิต ภัณฑ์ จากปลา เมื่อ
เสด็จฯ ถึง โรงงาน ผู้จัด
การ โรงงานได้ทูลเกล้าฯถวาย
ฉลองพระองค์คลุมก่อนเสด็จ
เข้าสู่ โรงงาน หลังจากนั้น
เสด็จพระราชดำเนินต่อไปยัง
เขตเบรเมน ฮ่า เฟิน อัน เป็น
เมืองท่าอยู่ใกล้เคียงกับเบร
เมน มีนายโบโค เซลเก้
นายกเทศมนตรีของเมืองนั้น
คอยเฝ้ารับเสด็จอยู่ที่ท่าเรือ
ประมงและเสด็จพระราช ดำ
เนินทอดพระเนตรบริเวณ—
ท่าเรือ ทางการเมือง นั้นได้
ทูลเกล้าฯ ถวายอัลบั้มภาพ
ถ่ายของเมืองนั้นบุ ด้วยหนังสือ
หมึก แต่ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว และทูลเกล้าฯ
ถวายชามฝากระเบื้องเคลือบ
เคลือบพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ ทั้งสองพระองค์

เด็กร้อง ทอดพระเนตรอาคาร
ในเขตท่าเรือ ท่าเทียบเรือ
ตลอดจนสถานีรถไฟในเขตท่า
เรือแล้วจึงเสด็จ ราชดัดที่ประ
ทับ โรงแรมปาร์กในเบรเมน
ในคำวานนี้เทศมาตนคร
เบรเมนตั้งใจจะจัดการแสดง
ระบำปลายเท้า ถวายให้
ทอดพระเนตร แต่เนื่องจาก
ได้ทราบจากกระทรวง การ
ต่างประเทศ ที่กรุงบอนน์ว่า
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
หัวทรงโปรดคนตรีประเภท
แจ๊ตจึงได้เปลี่ยนแปลง เดี่ยว
ใหม่ โดยจัดวงแจ๊ต ๕ ชิ้น
ของชาวดัตช์ เอ็กรโตมด์ถวาย
แทน ระบำ ปลายเท้าก่อนที่
จะเสด็จฯออกทรง พังคนตรี

พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า
อยู่หัวได้พระราชทานเลี้ยง
อาหารค่ำแก่แขกที่ได้รับ
เชิญและข้าราชการที่โรง
แรมนั้น

เมื่อวันอังคาร พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมี
พระราชประสงค์จะเสด็จฯ
ทรงซื้อของตามที่ต่าง ๆ ใน
เบรเมนเพื่อทรง นำไปฝาก
สมเด็จพระลูกยาเธอ และ
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ทั้ง—
๕ พระองค์ ในอังกฤษ
แต่ตามรายงาน ว่าทรง —
จำต้องงด เพราะ เหตุว่า—
ทรงมี พระ ราช ภารกิจ อยู่
มากและทรงมี เวลา ไม่ พอ

เมื่อเสด็จฯ ทอดพระเนตร
กิจการ ของโรงงานทำ
เครื่องเงินในเมืองนั้น เมื่อ
วันอังคาร ทางโรงงานได้
ทูลเกล้าฯ ถวายของที่ระลึก
แก่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ
บรมราชินีนาถ เป็นเครื่อง
เงิน ชุด กาแฟ ๑๕ ชิ้น
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ
บรมราชินีนาถ รับสั่ง คอบ
ขอบใจโรงงาน พระองค์
เองทรงโปรดเครื่องเงินเป็น
อันมากอยู่แล้ว
ทั้งต้องพระองค์ กำหนด
เสด็จฯจากเบรเมนไปถึงมา
คิสซิงเกน ในรัฐบาเวเรีย
ในวันนั้น.

เสด็จไปยังรัฐบาวาเรีย ประธานาธิบดีลิบเก็บเสด็จ

เมื่อวานนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินจากเมืองเบรเมนบนฝั่งทะเลเหนือ ในภาคเหนือของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ไปยังเมืองบาด คิสซิงเกน ในรัฐบาวาเรียทางภาคใต้ของประเทศ ประธานาธิบดีไฮริช ลิบเก็บแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งไปพักผ่อนอยู่ที่นั่นเฝ้ารับเสด็จด้วยตนเอง

รายงานข่าวจากเมืองเบรเมนแจ้งว่า เมื่อทั้งสองพระองค์เสด็จฯ ถึงเบรเมนเมื่อวันจันทร์ ในค่ำวันเดียวกัน นายวิลด์ เดนคัมป์นายกเทศมนตรีของเมืองนั้น จัดงานถวายพระกระยาหารค่ำในโอกาสนั้น นายกเทศมนตรีทูตเกล้าฯ ถวายเรือจำลองแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทูตเกล้าฯ ถวายชุดกาแฟแก่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม

ราชินีนาถ ทั้งสองพระองค์ได้พระราชทานของขวัญแก่นายกเทศมนตรี และภริยาเป็นการตอบแทน ด้วยเช่นเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รับตั้งเป็นภาษาเยอรมัน ทรงขอบใจสภาเทศบาลของเบรเมนที่ได้รับเสด็จฯ และจัดงานถวายพระเกียรติ ทรงพอพระราชหฤทัยที่ทรงมีโอกาสเห็นความเจริญก้าวหน้าของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

มัน ระหว่างเสด็จประพาส
คราวนี้

เมื่อวันที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการของโรงงานทำผลิตภัณฑ์จากปลา เมื่อบริษัทถึงโรงงาน ผู้จัดการโรงงานได้ทูลเกล้าฯ ถวายกลองพระองค์คลุม ก่อนเข้าสู่วิหาราน หลังจากนั้นเสด็จพระราชดำเนินต่อไปยังเซตเบรเมน ซาเฟน อันเป็นเมืองท่าอยู่ใกล้เคียงกับเบรเมน มีนายไมโต เซดเก้นนายกเทศมนตรีของเมืองนั้นคอยเฝ้ารับเสด็จอยู่ท่าเรือประมง และเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรบริเวณท่าเรือ ทว่าการเมืองนั้นได้ทูลเกล้าฯ ถวายอัครมณเฑียรของเมืองนั้นด้วยหนังสือพิมพ์แก่พระบาทสมเด็จพระ

เด็จพระเจ้าอยู่หัว และทุก
 เกด้า กวายชามฝากระ
 เบองแต่สมเด็จพระนางเจ้า
 พระบรมราชินี นาดทั้ง ต้อง
 พระองค์ตั้งทอดพระเนตร
 อาคารในเขตท่าเรือ ท่าเทียบ
 เรือทอดจนถนัดถื่นไฟใน
 เขตท่าเรือ แล้วจึงเสด็จฯ
 กลับที่ประทับวังบรมปาร์ก
 ในเบรเมน

คำวันเดียวกัน เทศบาล
 นครเบรเมนตั้งใจจะจัดแสดง
 ระบายปลาเท้ากวายให้ทอด
 พระเนตร แต่เนื่องจากได้
 ทราบจากกระทรวงการต่าง
 ประเทศที่กรุงบอนน์ว่า พระ
 บาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
 ทรงโปรดคนตรีประเภทแจ๊ส
 จึงได้เปลี่ยนเพลง เดี่ยวใหม่
 โดยจัดวง แจ๊ส ๕ ชิ้น ของ
 สาราดี ซึ่งถูกไตน์บวลา
 แทนระบำรำฟอกทำ กอนน์

จะเสด็จฯ ออกทว พัทธ
 ตรี พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว ได้พระ ราชทานเตียง
 อาหาร ค่าเช่าเชกที่ ได้รับ
 เชิญ และ ซ้ำราช บริพาร ที่
 โรงแรมนั้น

เมื่อดันฮังการ พระ บาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง มี
 พระราชประสงค์ว่าจะเสด็จฯ
 ทรงชอของคามที่ต่างๆ ใน
 เบรเมนเพื่อทรงนำ ไป ผาก
 สมเด็จพระ เจ้า ถูก ยา เรอ
 และสมเด็จพระเจ้า ถูก เรอ
 ทั้ง ๕ พระ องค์ ใน อัง กฤษ
 แต่ตามรายงานว่า ทรงจำ
 ค้องงดเพราะเหตุว่า ทรง มี
 พระราชภารกิจอยู่มากและ
 ทรงมีเวลาไม่พอ

พระบาทสมเด็จพระ เจ้า
 อยู่หัว รับสั่งแก่ผู้แทนหนึ่ง
 ชื่อพิมพ์ว่า พระองค์มิได้ทรง
 ถิ่นพระเจ้าถูก ยา เรอ และ

พระเจ้าถูก ยา เรอประทับคอย
 อยู่ในอังกฤษ จึงทรง
 ตั้งภาพไปรษณีย์ รัชส์ ทวทัศน์
 ของเมืองเบร เมน อัน เป็น
 เมืองท่าที่มีชื่อเสียงของโลก
 ไปพระราชทานด้วย

เมื่อเสด็จฯ ทอด พระ
 เนตรกิจการ ของ โรง งาน
 ทำ เกรียงเงิน ใน เมือง นั้น
 เมื่อดันฮังการ ทางโรง
 งานได้ทอดเกล้ากวาย ของ
 ที่ระดักแต่ สมเด็จพระ นาง
 เจ้าพระ บรมรา ชินี นาด
 เป็นเกียรติอันชุกตลาเป็น ๑๔
 ๕ สมเด็จพระ นาง เจ้า
 พระบรมราชินีนาถ รับ สั่ง
 ทอม ชอบใจ โรง งาน พระ
 องค์เอา ทราโปรดเครื่องเงิน
 เมื่อนั้นมาอยู่ด้วย

ในหลวง

29 ส.ค. 2509

ทรงสนพระทัย
พายุใหญ่
สมอกลง

~~พระบาทสมเด็จพระ~~

เจ้า อยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันเสาร์ ได้เสด็จฯ เยือนมูนิกแห่งเยอรมัน ตะวันตก ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “นครหลวง แห่งเบียร์”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จฯ โรงงานการบินโบเอลเกา ที่ออกโคบรันซ์ ใกล้ๆ กับมูนิก โดยมีลูกวิคโบเอลเกา เฝ้ารับเสด็จ พระองค์ทรงสนพระทัย เครื่องมือกล ไบบริค ขนาดใหญ่ ซึ่ง

เป็นคัมภีร์สำคัญในการบินบินอวกาศ นอกจากนี้ยังได้ทอดพระเนตรอาวุธ แอนตี้ รอดจ์ สมัยใหม่, การพัฒนาด้านอวกาศ, โครงการเฮลิคอปเตอร์ และรถใต้ดิน

ส่วนสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แยกเสด็จไปสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า โดยภรรยาของนายกรัฐมนตรีกล่าวไว้ว่าเรียกคอยเฝ้ารับเสด็จฯ

ที่เปลดาฟิง ชายฝั่งทะเลสาบสตาลินเบิร์ก ทั้งสองพระองค์ ได้ทรงเสวยพระกระยาหารเช้า โดยไม่เป็นทางการที่นั่น ก็จะเสด็จฯ ไปยังที่ทำการไปรษณีย์ ซึ่งเป็นสถานีวิจัยโทรทัศนและ ที.วี. ชมทีวีแอตแลนติกโดยผ่านดาวเทียมเจอวีเบิร์ต.

ในหลวงทอดพระเนตรสถานี สื่อสารติดต่อกับดาวเทียม

เมื่อวันที่ ๒๗ เดือนนี้เป็นวันที่ ๒ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประทับอยู่ในเมืองมิวนิค อันเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงโด่งดังในการผลิตเบียร์ ในวันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินแยกกันไปทอดพระเนตรสถานีต่างๆ ภายในเมือง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้เวลาเกือบ ๓ ชั่วโมง ในการทอดพระเนตรโรงงานสร้างเครื่องบินเบิลเกา ที่เมืองฮัง

โตบรูนน์ ใกล้เมืองมิวนิค ในขณะเดียวกันที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จเยี่ยม สถานีส่งเคราะห์เด็กกำพร้า ภริยานายอัสฟองด์ กอปเปิล มุขมนตรีรัฐบาเวเรีย ได้นำเสด็จทอดพระเนตร

ที่โรงงานสร้างเครื่องบินเบิลเกา นายสุภวิท เจ้าของโรงงานได้เข้าเฝ้า รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้นำเสด็จทอดพระเนตรสถานีที่ทำงานในโรงงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ ในการแสดงอวกาศจำลอง ซึ่งมีเครื่องกลไกอิเล็กทรอนิกส์ ควบคุมการบินในอวกาศ ที่สร้างขึ้นเป็นรูปจำลองนอกจากนั้นยังได้ทอดพระเนตรอาวุธ คอค่านรดลิ่งแบบทันสมัย โครงการพัฒนาอวกาศ โครงการสร้างสถานี

คอมพิวเตอร์ เครื่องบินแบบสปอรัท และรถโตคิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระกระยาหารกลางวันร่วมกันที่ทะเลสาบสตาร์นเบิร์ก และหลังจากนั้น ได้เสด็จทอดพระเนตรสถานีสื่อสาร ติดต่อกับดาวเทียมเออร์ดี เบิร์ก ซึ่งถ่ายทอดดาวเทียมอวกาศโทรคัพท์ ซ้ำมหาสมุทร และถ่ายทอดโทรคัพท์ซ้ำมหาสมุทร ทั้งนี้ อยู่ในความอำนวยความสะดวกแก่พนักงานไปรษณีย์เยอรมันตะวันออก

ในหลวงราชินีเสด็จเมืองลำคัญ มีผู้รับเสด็จคับคั่ง

เมื่อวันเสาร์ที่แล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ทอดพระเนตรกิจการสถานีถ่ายทอดวิทยุ โทรทัศน์จากยานอวกาศ สถานีแห่งนี้อยู่ที่โรดคิง ทางใต้ของนครนิวยอร์กประมาณ ๔๗ กิโลเมตร หลังจากสมเด็จพระราชินีนาถ เสด็จฯ ไปยังเมืองคิงคอง บนทะเลสาบอัมเมอร์ไคต์เสด็จฯ เยี่ยมวัดเก่าแก่อันนั้น ทางวัดได้บรรเลงเพลงถวายด้วยออร์แกน ในตอนค่ำ ทางนครนิวยอร์กคนตรี คอนเสิร์ตถวาย ณ ที่ประทับ ที่ทางการจัดถวาย ในครั้งนี้เป็นพระราชวังเดิมของ กษัตริย์แห่ง บาฮาเรีย

แต่โบราณ ตลอดวันเสาร์ที่แล้ว นายฮัลฟอนด์ กอปเปด นายกรัฐมนตรีแห่งบาฮาเรีย และภริยาเป็นผู้นำเสด็จพระราชดำเนิน โดยตลอด
เมื่อวานนี้ อันเป็นวันที่ ๕ และ วันสุดท้าย ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยี่ยมมณฑลพันธ์ ดำรงารณรัฐเยอรมัน ทั้ง สอง พระองค์เสด็จฯ จากที่ประทับล่าถอยที่กำหนดไว้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่พิธีการได้เปลี่ยนแปลงหมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินเสียใหม่ เพื่อให้ทรงมีเวลา เปลี่ยนพระราชพิธีบาฮาเรียได้มากขึ้น แต่

เดิมแน้นตามหมายกำหนดการที่ทางการจัดถวายนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะเสด็จฯ ทรงเรือใบใน ทะเลสาบซีมี แต่เนื่องจากอากาศไม่เหมาะแก่การเดินเรือใบ เจ้าหน้าที่จึงงดหมายกำหนดการนั้นเสีย และจัดเรือยนต์ประทับของชาติไทยและธงชาติเยอรมันถวาย เป็น เรือ พระที่นั่งประพาสเกาะต่าง ๆ ในทะเลสาบซีมีแทน

หลังจากประพาสทะเลสาบซีมี ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ พระราชดำเนินด้วยพระกระยาหาร ถวายวัน ครั้นแล้วจึงเสด็จฯ โดยรถม้าทอดพระเนตรพระราชวัง

โบราณ ของ พระเจ้าดุคิก
ที่แห่งบาเวเรีย พระราชวัง
แห่งนั้น สร้างไว้บนเนินเขา
ท่ามกลางป่าดง เป็นโบ—
ราณสถาน ที่มีชื่อเสียงมาก
ในบาเวเรีย สร้างด้วย
แบบพระราชวัง แคว้นซายด์

ของฝรั่งเศส เมื่อเสด็จฯ
กลับจากพระราชวังโบราณ
แห่งนั้นแล้ว พระบาท —
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงอำลาเจ้าหน้าที่ของ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่ตามเสด็จ กับบรรดาผู้ที่ไปเฝ้า ตั้งแต่จ.ฯ แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปยังชายเขตแดน ออสเตรีย เพื่อทรงเยี่ยมจังหวัดซาลซ์เบิร์กในออสเตรียต่อไป

ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินเมื่อวานนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงฉลองพระองค์และฉลองพระองค์คอมดีน้ำตาตาดพระมาลาดีเดียวกัน

ชาว ยู.พี.ไอ. จากเมืองซัลซ์เบิร์ก ประเทศออสเตรีย เมื่อวัน อังคารที่ ๓๐ ๕ นี้ แจ้งว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถแห่งประเทศไทย ได้เสด็จไปเยี่ยม และ ทอดพระเนตรกิจการของ โรงงานทำกระดาษไฟฟ้าที่คาปรัน เมื่อวันจันทร์ที่ตามกลางประชานต้นหลามผู้พากันมาคอยถวายความจงรักภักดีจากใจจริงของเขาเหล่านั้น

การเสด็จ ประ พาธ และ

เยี่ยมเยียนออสเตรีย เป็นการต้อนรับพระองค์ของต้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ในครั้งนั้นก่อให้เกิดความปีติแก่ประชาชนชาวออสเตรียเป็นอย่างมาก พระ องค์ได้ เสด็จทอดพระเนตร การแสดงโอเปร่า ของโมซาร์ทซึ่งจัดขึ้นถวายเป็นพิเศษใน ซัลซ์เบิร์ก เมื่อคืนวันอาทิตย์

หลังจาก ได้เสด็จเยี่ยม และทอดพระเนตร โรงอุตสาหกรรม ที่คาปรัน ในวันจันทร์แล้วพระองค์ได้เสด็จกลับไปประทับพักผ่อนพระราช อริยา บด ที่ พระ ดอดด์ฟีลส์ ในซัลซ์เบิร์ก และในวันอังคาร จะได้เสด็จ พระราช ดำเนินไปยัง กรุงเวียนนา

เสด็จจากเยอรมันนี้ตะวันตก ไปเยือนออสเตรเลียก่อนนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากเยอรมันนี้ตะวันตก ไปเยือนออสเตรเลียแล้ว เมื่อวานนี้ ภายหลังได้เสด็จฯเยือนเยอรมันนี้ตะวันตกเป็นการด่วนพระองค์ เป็นเวลาฉับ

เมื่อค่ำวันพฤหัสบดีที่แล้ว ประชาราธิบดี ไฮริชลิบเล่ได้จัดงานต้อนรับ ถวายพระ เกียรติ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่เมืองบาดคิสซิงเกน ในรัฐบาวเวเรีย ในเช้าวันศุกร์ ประชาราธิบดี และภริยาไปเฝ้าสองพระองค์ ณ ที่ประทับ แล้วยกจากนั้นได้นำเสด็จประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จฯ จากโรงแรมบาด คิสซิงเกน ทอดพระเนตร ทิวทัศน์และสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณรอบ ๆ เมืองวีร์สเบิร์ก หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงอำนวยการประพาสและภริยาเสด็จจากเมืองวีร์สเบิร์กไปยังนครมิวนิกโดยรถยนต์พระที่นั่ง ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ ถึงนครมิวนิกในก่อนเย็นวันเดียวกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรง ไร้อวดาเกือบ

๓ ชั่วโมง ในการทอดพระเนตร โรงงาน สร้าง เครื่อง มีมเบ็ดเกา ที่เมืองออกโคโค บรุนน์ ใกล้เมืองมิวนิกในขณะเดียวกันที่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยี่ยม สถานตั้งเคราะห์เด็กกำพร้า ภริยานาย อันฟอนด์ กอปเปลด นายกรัฐมนตรีรัฐบาวเวเรีย ได้นำเสด็จทอดพระเนตร

ที่โรงงานสร้างเครื่อง บิน เก็ดเกา นายสุควิค เม็ดเกนเจ้าของโรงงานได้เข้าเฝ้ารับ เสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้นำเสด็จฯ ทอดพระเนตรสถานที่ต่าง ๆ ในโรงงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษ ใน

การแสดงอวกาศจำลอง ซึ่งมีเครื่องกลไกอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมการบินในอวกาศที่สร้างขึ้นเป็นรูปจำลอง นอกจากนั้นยังได้ทอดพระเนตรอาวุธต่อต้านรถถังแบบทันสมัยโครงการพัฒนาอวกาศ โครงการสร้างเฮลิคอปเตอร์ เครื่อง บิน แบบสปอร์ด และรถไถดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสวย พระกระยาหารกลางวันร่วมกันที่ทะเลสาบสดาร์นเบอร์ก และหลังจากนั้นได้เสด็จ ทอดพระเนตรสถานติดต่อการค้ากับดาวเทียมเฮอริ่งเบิร์ก ซึ่งถ่ายทอดการติดต่อทางโทรศัพท์ ข้ามมหาสมุทร และถ่ายทอดโทรทัศน์ข้ามมหาสมุทรทั้งอยู่ในความอำนวยความสะดวกของ เจ้าหน้าที่ เยอโรมันตะวันตก

อนึ่งเมื่อวานนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเรือใบในทะเลสาบ เข็มนอก นครมิวนิก ภายหลังนี้จึงได้เสด็จฯ โดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังเมืองซาลสเบิร์กประเทศออสเตรีย

น.ส.พ.เขตรมมัลลคีตอินรบีในหลวง-ราชินี ยิ่งกว่ากษัตริย์-ราชินีองค์ใดๆในประวัติศาสตร์

19 มิ.ย. 2509

โดย ฤทธิ อติมาน ผู้สื่อข่าวพิเศษ

นิตยสารและหนังสือพิมพ์ในเยอรมัน ตะวันตก ยกย่อง และสักดิ์พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้า- อยู่หัว

**พระเจ้า อยู่หัว และ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินี นาด
มากกว่าที่เคยยกย่อง
กษัตริย์ และ รา ชินี
องค์อื่นใดใน บัจจุ-
บัน**

ระหว่างที่ทั้งสองพระองค์เสด็จเยือนอย่างไม่เป็นทางการ ๕ วัน เสนอข่าวถึง ๔๐๐ ข่าวด้วยกัน แม้ว่าสิ้นเกล้าฯ ทั้ง ๒ พระองค์จะเสด็จกลับ จากการเยือนเยอรมันตะวันตก อันเป็นการเสด็จฯ ส่วนพระองค์ ต่อไปยังอังกฤษ หลายเหล่าแล้ว ก็ตาม แต่นิตยสาร และหนังสือพิมพ์รายวันในเยอรมัน ก็ยังลงข่าว และพระบรมฉายาลักษณ์ อันสืบเนื่องจากการเสด็จฯ ครั้งนั้น

อยู่ เสนอไม่ขาดสาย นับรวม ทั้งที่เสนอข่าวก่อนเสด็จฯ ระหว่างเสด็จฯ และหลังเสด็จฯ เข้าด้วยกันทั่วทั้งเยอรมัน ตะวันตก จากเหนือจรดใต้ จากเมืองชายแดนด้านตะวันตกจรดเมืองชายแดนด้านตะวันออก รวมทั้งชาวที่เสนอแล้วจะมีจำนวน รวมกันทั้งสิ้นกว่า ๔๐๐ ข่าวด้วยกัน ซึ่งเมื่อเทียบกับระยะเวลา ที่เสด็จฯ พระราชดำเนินเยือนเพียง ๕ วัน ก็นับว่าสิ้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงเป็น ต้นตอ ของข่าวที่มีความ สำคัญยิ่ง อันหนึ่ง และเมื่อเทียบกับการเสด็จฯ เยือนอย่างไม่ เป็น ทาง การ ของ กษัตริย์และราชินีองค์อื่นๆ ใน บัจจุบันแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ทั้งสมเด็จพระองค์ของปวงประชาชนชาวไทย ทรงได้รับการยกย่อง และสักดิ์ พระเกียรติจากบรรดานิตยสาร และหนังสือพิมพ์เยอรมันมากที่สุด

ผู้สื่อข่าวพิเศษ รายงานว่า นิตยสารรายสัปดาห์ชื่อ "สแตร์น" (Stern) ซึ่งมีจำนวนจำหน่ายสูงที่สุดเสนอพระบรมฉายาลักษณ์ และรายงาน การ สัมภาษณ์ ของคอลัมนิสต์สาวชื่อดัง "ซีบิลเล่" รวมเล่มที่ถึง ๖ หน้า ข้อเขียนของเขากล่าวยกพระเกียรติของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านพระสิริโฉม หรือพระอิริยาบถในด้านต่างๆ รวมทั้งพระสรวลเยิ้ม ที่มีสำเนียงและ

วิจารณ์เปรียบเทียบได้ตัวละครเงินเธอ
เขียนว่า

“สมเด็จพระนริ
พระราชดำรัสเป็นภาษา
อังกฤษอย่างช้าๆ ระมัด
ระวังด้วยพระ อริยาบ
ธน์ไว้เคียงสาคอ้าๆนัก
เรียนแต่ สมเด็จพระ กัทร
เป็นราชินีสง่า และ
ทรง เป็น มงคล ที่ น่า
ทึ่งที่สุดเท่าที่ เคย เคยมี
โอกาส พบปะ สัก สวรรค์
มานับ ตั้งแต่ ภิรัช ประ
ธานาธิบดีอเมริกา เจ้า
หญิงเกรซแห่งโมนาโค
หรือหญิงขี้มน้ำของโลกล
อีกมากหน้าหลายตา”

ซีบิลเล่าซึ่งได้รับ พระราช
ทานเวลาให้เข้าเฝ้า ที่ไฮเต็ด
เพียร์ยาเรสซ็อน (ดีทั้ง๔ฤดู)
เมืองมิวนิคได้รับพระมหากรุ
ณาธิคุณต่อ เวลา ให้ เป็น ๕๐
นาทีสำหรับการสัมภาษณ์ เธอ
เขียนในบทความ ของ เธอว่า
เป็นการเฝ้า อย่างส่วนพระองค์
จริงๆ สำหรับ เรื่อง ของ สตรี
และความน่ารัก เมื่อเธอกราบ
บังคมทูลลาสมเด็จพระ ขอบ

พระทัยพร้อมทั้งทรงกล่าวเพิ่ม
เติมว่า “เพราะฉันรู้ว่าคุณจะ
ต้อง เขียนถึง ประเทศไทย
อย่างดีและประชาชนในประ
เทศของคุณก็คงจะคิดถึงประ
เทศของบ้านอย่างดีเช่นกัน”

ตลอดเวลาที่ทรงให้สัมภาษณ์
ซีบิลเล่าแก่ข่าวสาว เขียน ว่า มี
ความรู้ลึกประ หัน ใจ กับรอย
พระสรวล และ พระ อริยาบ
ธน์ของสมเด็จพระ เป็นอย่างยิ่ง เมื่อ
ซีบิลเล่ากราบบังคม ทูล ถาม ถึง
จุดพระ ราช ประ สงค์ ใน การ
เสด็จเยือนเยอรมนีครั้งนี้ สม
เด็จพระตอบว่า “ฉันคิด
ตาม พระ ราชดำรัสมา
แล้วฉัน รู้สึกไม่ ปลอดภัย
และโลกเดือด พระ
องค์ทรงเป็นผู้คุ้มครอง
ป้องกัน ฉันปรับความ
พระองค์ ฉันเต็มใจ
เคารพพระองค์”

ซีบิลเล่าเขียนถึง ตอน
สมเด็จพระ ทรงมีพระราชดำ
รัสถึงการครองเรือน ของ
หญิงไทยว่า “ผู้หญิงทุกคน

ในประเทศไทย ตาม ใจ
สามีของพวกเขาด้วยความ
สมัครใจ สามีคนเดียว
เท่านั้น ที่จะ ออก คำสั่ง ได้
ตามกฎหมายเรามี สิทธิเสรี
ภาพเท่าพวกผู้ชาย ใน
มหาวิทยาลัย มี นิสิต หญิง
เกือบเท่าผู้ชาย ผู้หญิง
หลายคนประกอบ การงาน
ทันตแพทย์ประจำตัวฉันก็
เป็นผู้หญิง แต่ในชีวิต
ส่วนตัว ของ พวก ผู้หญิง
เรานั้นเราไม่ต้องการ สิทธิ
เท่าเทียมกันนั้น เราต้อง
การรักสามีของเรา และเห็น
เขามีความสุข เมื่อเขามี
ความสุข แล้ว เราก็ จะ มี
ความสุขเอง ในประเทศ
ไทยไม่มีการหย่าร้าง มาก
นัก”

ซีบิลเล่าจากหนังสือ พิมพ์
“ชแทร์น” ซึ่งแปลว่า “ดวง
ดาว” จบข้อเขียนของเธอว่า
ถ้าหากสมเด็จพระ ไม่ใช่พระบรม
ราชินีแล้ว ก็เห็น จะต้องของม
พิศ สักหน่อย เพราะ ทรงเป็น
หญิงที่น่ารัก มากที่สุดที่เธอได้

เศษพระปะสังสรรคัมมา

นิตยสาร "บุนเท" ซึ่งแปลว่า "หลากสี" เป็นนิตยสารชั้นนำอีกฉบับหนึ่ง ที่อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ ของสมเด็จพระเจ้าไว้ที่หน้าปก พิมพ์สีอย่างหรูหราในฉบับเป็นสารคดีประกอบภาพชื่อ "หัวใจทศกวางสำหรับ พระนางเจ้าฯ - สิริภคินี" นิตยสาร "บุนเท" (Bunte) เห็นพระหัตถ์อันเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ที่ตั้งทรงประคอง พระราชกรณียกิจตลอดเวลาที่เสด็จฯเยือนเยอรมันคราวนี้ขนาดแทบจะไม่ได้ทรงหยุดพักผ่อน พระองค์เสวย การเสด็จฯเยือน สดงาน เลี้ยง เด็กกำพร้าของรัฐบาเวเรีย (บาย-แอร์น) ที่เมืองมิวนิค (มิวนเชิน) เป็นภาพที่ประทับใจ ผู้ที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ ชมพระบารมีมากที่สุดแห่งหนึ่ง

นิตยสาร "ควิก" - (Quick) ซึ่งเป็นนิตยสารชั้นนำอีกฉบับหนึ่งก็อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ ของสมเด็จพระเจ้า ลงหลาย ภาพ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็น พระบรมฉายาลักษณ์ที่แสดงถึงพระสิริโฉมอันงดงาม และ - "พิมพ์ไทย" ได้ถ่าย ทอดมาเสนอท่านผู้อ่าน ในโอกาสนี้ด้วยแล้ว

"ควิก" รายงานว่า สมเด็จพระเจ้า ทรงโปรด ชุดผ้าไหมไทยมาก ตลอดพระองค์ ทรงโปรดผ้าไหมไทยแทบทั้งสิ้น และทรงโปรด สีเข้ม เป็นค้นว่าดำหรือ แดงแก่ ในการเสด็จ พระราชดำเนินเยือนเยอรมนี คราวนี้ ทรงมี พระราชดำรัส ว่า ได้ทรงโปรดให้นำฉลองพระองค์มาไม่มากนัก หรืออาจจะ กล่าว ได้ว่าน้อยเกินไปด้วยซ้ำ ชุดฉลองพระองค์สีฟ้าอ่อนซึ่งเป็นผู้ถือ

ของบาทแมง นักร้องแบบชั้นนำของปารีสนั้น ได้เคยทรงใช้มาครั้งหนึ่งแล้วเมื่อ ๒ ปีก่อน ในการเสด็จประพาสออสเตรเลีย พระเจ้าแมกกลัดคพลอย (แซฟฟายร์) และสวีย์พระกาทองคำขาว ซึ่งทรงใช้ร่วมกับฉลองพระองค์ชุดนั้นเป็นของขวัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน ให้เมื่อวันวันฉลองพระชนมพรรษา ของสมเด็จพระเจ้า

นอกจากนิตยสารชั้นนำฉบับดังกล่าวแล้ว ก็ยังมีนิตยสารชั้นนำ และ หนังสือพิมพ์รายวันทั้งฉบับประจำท้องถิ่น และฉบับที่อ่านกันแพร่หลายทั่วประเทศเสนอข่าวคราวการเสด็จพระราชดำเนิน คราวนี้ อย่างพร้อมเพรียง และทั่วถึง ตั้งแต่ต้น จนจบ พร้อมทั้งยืนยันด้วยความมั่นใจว่า กันเกล้าฯ ทั้งสอง พระองค์ ทรงเป็นคู่กษัตริย์-ราชินี ที่ทรงชนะใจชาวเยอรมัน มากกว่า กษัตริย์-ราชินี คู่ใดทั้งสิ้น ทั้งที่เคยเสด็จ พระราชดำเนินเยือนเยอรมันแล้ว หรือยังไม่เคยก็ตาม.

Royal Thai Embassy

Bad Godesberg

Ubierstraße 65 · Telefon 65966/7

กำหนดการ

ถวาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

แห่งประเทศไทย

ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินเยือนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ สิงหาคม ๒๕๐๔

หน้าว่าง

รายพระนามและนามผู้โดยเสด็จฯ

1. ม.จ. วงศานุวัตร เทวกุล	ราชเลขาธิการ
2. พลเรือเอก ม.จ. กาฬวรรณดิศ ดิศกุล	สมุหราชองครักษ์
3. ม.จ. วิภาวดี รังสิต	นางสนองพระโอษฐ์
4. นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์	หัวหน้ากองมหาดเล็ก
5. นายชูพาณิชย์ ชูโต	มหาดเล็ก
6. นายสหัส พุกกะมาน	มหาดเล็ก
7. น.ส. ผุสดี ศรีวิถิ	คุณข้าหลวง
8. น.ส. ออมทรัพย์ สุจริตกุล	คุณข้าหลวง
9. ม.ล. ทัดสมัย เทวกุล	คุณข้าหลวง

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

1. พันโท ม.ร.ว. พงศ์ดิศ ดิศกุล
2. พันตำรวจตรี ชวลิต มนต์รีวัตร
3. ร้อยโท วิเศษ คงอุทัยกุล

ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

1. นายกนต์ธีร์ สุภมมงคล	เอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์
2. นางดุขฎิ สุภมมงคล	
3. พันเอก พัฒนา พัยคณินธิ	ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารบกและรักษาการ
	ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ
4. นาวาเอก ชอบ ศรีวิวัฒน์ ร.น.	ผู้ช่วยทูตฝ่ายทหารอากาศ
5. นายโกศล สินชวานนท์	เลขานุการโท
6. นางโสน ศรีพิพัฒน์	
7. น.ส. กณนจิรา สุภมมงคล	ฝ่ายบริการเครื่องเสวย
8. น.ส. รุ่งฤดี ศรีพิพัฒน์	

รายนามผู้ติดตามขบวนเสด็จฝ่ายเยอรมัน

ก. กระทรวงการต่างประเทศ

1. ดร. เกานต์ เวลเชกค์
(Dr. Graf Welczeck)

รองอธิบดีกรมพิธีการทูต

2. เคานเตส เวลเชกค์
(Gräfin Welczeck)

3. นายชตอตซ์
(Mr. Stotz)

เจ้าหน้าที่กรมพิธีการทูต

4. น.ส.ซีโบร์ก
(Miss Siebörg)

ล่าม

ข. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

1. นายบาวเฮาส์ (Kriminalobermeister Bauhaus)

2. นายฮิลเกอร์ส (Kriminalobermeister Hilgers)

กำหนดการ

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนนครเสรีเบรเมน
22 - 24 สิงหาคม 2509

วันจันทร์ที่ 22 สิงหาคม 2509

- 16.00 น. - เครื่องบินพระที่นั่ง (HFB-320) ออกจากสนามบิน London Heathrow
- 17.30 น. - เครื่องบินพระที่นั่งถึงสนามบิน เบรเมน

ขบวนเสด็จเครื่องบินพระที่นั่งจากลอนดอน - เบรเมน

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
3. ม.จ.วงศานุวัตร เทวกุล
4. พลเรือเอก ม.จ. กาฬวรรณดิศ ดิศกุล
5. ม.จ. วิภาวดี รังสิต
6. เอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์
7. นายไบรท์ม (Mr. Blöhm - die Vereinigten Flugtechnischen Werke)

คณะโดยเสด็จขบวนล่วงหน้าออกเดินทางจากสนามบินลอนดอนเวลา 15.00 น. โดยเครื่องบินราชการลำที่สอง (Convair, CA-031) ถึงสนามบินเบรเมน 17.00 น. ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์	2. พันเอก พัฒนา พัยคณินิ
3. นายชูพาณิชย์ ชูโต	4. นายสหัส พุกกะมาน
5. น.ส. ศุสดี ศรีวิถิ	6. น.ส. ออมทรัพย์ สุจริตกุล
7. ม.ล. ทัดสมัย เทวกุล	

ผู้ถวายการต้อนรับ ณ สนามบิน

1. ประธานสภาซีเนตแห่งรัฐเบรเมนและภรรยา (Mr. & Mrs. Dehnkamp)
2. เลขาธิการสภาซีเนตแห่งรัฐเบรเมนและภรรยา (Mr. & Mrs. Kachlitz)
3. ผู้แทนผู้มีอำนาจเต็มของรัฐเบรเมนประจำสภาสูงสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันและภรรยา (Mr. & Mrs. Richter)

วันจันทร์ที่ 22 สิงหาคม 2509

4. รองอธิบดีกรมพิธีการทูตแห่งกระทรวงการต่างประเทศเยอรมัน และภรรยา (Dr. Graf & Gräfin Welczeck)
5. หัวหน้าฝ่ายการต่างประเทศและพิธีการของรัฐเบรเมน และภรรยา (Dr. & Mrs. Heuer)
6. ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

-
- เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ประทับ Park Hotel
 - เสวยพระกระยาหารเป็นการส่วนพระองค์ ณ ที่ประทับ

วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2509

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- 9.45 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับโดยรถยนต์พระที่นั่ง ไปเยือน
เทียบเรือ Martini-Anleger
- 10.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากเทียบเรือไป Lemwerder
- 11.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงงานสร้างเครื่องบิน และทอดพระเนตร
กิจการของโรงงาน (Vereinigten Flugtechnischen Werken)

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

- 9.45 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับโดยรถยนต์พระที่นั่ง
- 10.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงงานเครื่องเงินแห่งเบรเมน และทอด
พระเนตรกิจการของโรงงานเครื่องเงิน (Bremer Silberwaren
Fabrik)
- 11.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ
- 12.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับ
- 13.00 น. - สภาซีเนตแห่งเบรเมน เป็นเจ้าภาพถวายพระกระยาหารกลางวัน
ณ กัฏตาคาร Strandlust

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- 15.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากภัตตาคาร Strandlust
- 15.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินถึงโรงงานต่อเรือ และทอดพระเนตรกิจการของโรงงาน Luerssen
- 16.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ

วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2509

สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ

- 15.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากภัตตาคาร Strandlust
- 15.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมสถานพิพิธภัณฑ์ Focke
- 16.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ.

-
- 19.20 น. - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับ
- 19.30 น. - ประชานสภาซีเนตแห่งรัฐเบรเมนถวายพระกระยาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถที่ das Alte Rathaus
- 22.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ

เครื่องแต่งกาย Dark suit

วันพุธที่ 24 สิงหาคม 2509

- 9.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับไปยังเมือง Bremerhaven
- 10.30 น. - ถึงท่าเรือการประมง (Fischereihafen-Betriebs-Gesellschaft)
- นาย Selge นายกเทศมนตรีเมือง Bremerhaven ถวายการต้อนรับ
- เสด็จทอดพระเนตรกิจการท่าเรือการประมง

- 13.00 น. - นายกเทศมนตรีเมือง Bremerhaven ถวายพระกระยาหารกลางวัน
ที่ภัตตาคาร Bahnhof am Meer
- 15.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมเขื่อนเทียบเรือ "Columbus"
- 15.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับ เบรเมน ผ่าน Weserport (ท่าขนสินค้าแร่)
- 16.30 น. - เสด็จทอดพระเนตรห้องจำลองส่วนย่อยของโรงเก็บสินค้าท่าเรือ
เบรเมน
- 17.45 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ
- เสวยพระกระยาหารค่ำ ณ ที่ประทับอย่างส่วนพระองค์

วันพฤหัสบดีที่ 25 สิงหาคม 2509

- 9.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากที่ประทับ (Park Hotel) ไปสนามบิน เบรเมน
- 10.00 น. - เครื่องบินพระที่นั่ง (C-47) ออกจากสนามบิน เบรเมน

ขบวนเสด็จในเครื่องบินพระที่นั่งจาก เบรเมน - กิตซิงเกน

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
3. ม.จ. วงศานุวัตร เทวกุล
4. พลเรือเอก ม.จ. กาฬวรรณดิศ ดิศกุล
5. ม.จ. วิภาวดี รังสิต
6. นายพูนเพิ่ม ไกรฤกษ์
7. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยฝ่ายไทย 1 นาย

ข้าราชการสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์

8. เอกอัครราชทูต ณ กรุงบอนน์
9. นางดุษฎี ศุภมงคล
10. พันเอก พัฒนา พัยคณินธิ
11. นายโกศล สินชวานนท์

ข้าราชการเยอรมัน

12. รองอธิบดีกรมพิธีการทูต ดร. เคานต์ แวลเชกค์
13. เคานเตส แวลเชกค์
14. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเยอรมัน 1 นาย

คณะโดยเสด็จขบวนล่วงหน้าจะออกเดินทางจากสนามบินเบอร์เมนเวลา 9.00 น. พร้อมด้วยกระเป๋าเดินทาง โดยเครื่องบิน Convair ของกองทัพอากาศเยอรมัน และจะถึงสนามบิน คิตซิงเกนประมาณ 9.30 น. ดังมีรายชื่ต่อไปนี้ :-

1. นายชูพาสน์ ชูโต	2. นายสหัส พุกกะมาน
3. น.ส. ผุสดี ศรีวิถิ	4. น.ส. ออมทรัพย์ สุจริตกุล
5. ม.ล. ทัดสมัย เทวกุล	6. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไทย
7. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยไทย	8. น.ส. กณชิตรา ศุภมงคล
9. นางโสน ศรีพิพัฒน์	10. น.ส. รื่นฤติ ศรีพิพัฒน์
11. Mr. Stotz	12. Miss Siebörg
13. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
เยอรมัน 1 นาย	

กำหนดการ

การเสด็จพระราชดำเนินเยือนรัฐบาวาเรีย

25 - 28 สิงหาคม 2509

วันพฤหัสบดีที่ 25 สิงหาคม 2509

- 11.30 น. - เครื่องบินพระที่นั่งถึงสนามบิน คิตซิงเกน (Kitzingen Airport)
 - Dr. Freiherr von Brand หัวหน้ากรมพิธีการแห่งทำเนียบรัฐบาล
 บาวาเรีย (ข้าราชการชั้นพิเศษ) เข้าเฝ้าถวายการต้อนรับ
 - Senator h.c. Riepl กงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ประจำเมืองมิวนิค
 และภรรยาคอยถวายการต้อนรับ

เครื่องแต่งกาย **Dark suit**

- 11.40 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจากสนามบิน คิตซิงเกน
 11.45 น. - ถึง Kurhaus-Hotel ที่ประทับ ณ เมือง บัดคิสซิงเกน (Bad
 Kissengen)
 - เสวยพระกระยาหารกลางวันส่วนพระองค์ ณ ที่ประทับ
 14.30 น. - Dr. Freiherr von Brand เข้าเฝ้ากราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
 14.35 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจาก ที่ประทับไปเมือง Aschach
 14.45 น. - ถึงเมือง Aschach
 14.50 น. }
 15.30 น. } - เสด็จพระราชดำเนินชมปราสาทโบราณของเมือง Aschach
 15.35 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับเมือง บัดคิสซิงเกน โดยรถยนต์
 พระที่นั่ง
 15.45 น. - รถยนต์พระที่นั่ง ถึงที่ประทับ
 - ประทับพักผ่อน

เครื่องแต่งกาย **ธรรมดา**

- 16.50 น. - Dr. Freiherr von Brand เข้าเฝ้ากราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
 16.55 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจาก ที่ประทับไปยังสถานที่พักผ่อน
 (Sanatorium "Kurländer Haus")
 17.00 - 18.00 น. - ทรงเยี่ยมประชาชนาธิบดี ลีบเก้ และภรรยา ณ ที่สถาน
 พักฟื้น

- 18.05 น. - เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ โดยรถยนต์พระที่นั่ง
 18.10 น. - ถึงที่ประทับ
 - ประทับพักผ่อน
- 20.00 - 22.00 น. - ประทานอภินิหาร สืบแก้ และภรรยา เป็นเจ้าภาพถวายพระกระยาหาร
 ค่าเพื่อเป็นเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ณ Kurhaus-Hotel
 เครื่องแต่งกาย Dark suit

วันศุกร์ที่ 28 สิงหาคม 2509

- 10.00 น. - ประทานอภินิหาร สืบแก้ และภรรยา ฝากกราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
 10.05 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจาก ที่ประทับไป Würzburg
 10.55 น. - ถึงป้อมโบราณ Marienberg
 11.00 - 11.35 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมพิพิธภัณฑ์สถาน Mainfränkischen
 11.35 - 12.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมบริเวณป้อมโบราณ Marienberg
 12.05 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากป้อมโบราณ
 12.20 น. - ถึงท่าเทียบรับรอง Zur Grundmühle แห่งเมือง Riayar
 12.55 น. - ถึงป้อมโบราณ Marienberg
 11.00 - 11.35 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมพิพิธภัณฑ์สถาน Mainfränkischen
 11.35 - 12.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมบริเวณป้อมโบราณ Marienberg
 12.05 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากป้อมโบราณ
 12.20 น. - ถึงท่าเทียบรับรอง Zur Grundmühle แห่งเมือง Rimpar
 12.30 - 13.45 น. - เสวยพระกระยาหารกลางวัน (informal)
 13.50 น. - ประทานอภินิหาร สืบแก้ และภรรยา กราบบังคมทูลลา
 14.00 น. - รถยนต์พระที่นั่ง ออกเดินทางไปเมืองมิวนิค
 16.45 น. (ประมาณ) - เสด็จพระราชดำเนินถึงที่ประทับ “Vier Jahreszeiten” เมือง
 มิวนิค
 - ประทับพักผ่อน

เครื่องแต่งกาย ธรรมดา

- 19.55 น. - Dr. Freiherr von Brand ฝากกราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
 20.00 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจาก ที่ประทับไปไฮเต็ล Continental

- 20.05 – 21.45 น. - นายกรัฐมนตรีแห่งรัฐบาเวเรียและภรรยา (inisterpräsident und Frau Goppel) ถวายพระกระยาหารค่ำเพื่อเป็นเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ณ ไฮเต็ล Continental (ภายหลังพระกระยาหาร อาจพาเสด็จทอดพระเนตรภาพวาด ณ Finakothek ซึ่งเป็นสถานที่แสดงภาพที่มีชื่อเสียงมาก)
- เสด็จพระราชดำเนินกลับจากไฮเต็ล Continental หรือ จาก Finakothek

เครื่องแต่งกาย Smoking

วันเสาร์ที่ 27 สิงหาคม 2509

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- 8.40 น. - นายกรัฐมนตรีรัฐบาเวเรียมากราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
- 8.45 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจากที่ประทับไป Ottobrunn
- 9.00 น. - ถึงบริษัทสร้างเครื่องอาวุธจรวดและการบิน Firma Bölkow
- 9.05 – 12.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมโรงงาน
- 12.05 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากโรงงาน
- 12.50 น. - ถึงไฮเต็ล Kaiserin Elisabeth ณ เมือง Feldafing

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

- 10.55 น. - ภรรยา นายกรัฐมนตรีบาเวเรียมากราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
- 11.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังสถานเลี้ยงเด็ก
- 11.15 น. - ถึงสถานเลี้ยงเด็ก
- 11.12 – 12.00 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมกิจการของสถานเลี้ยงเด็ก
- 12.05 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากสถานเลี้ยงเด็ก
- 12.50 น. - ถึงเมือง Feldafing

เครื่องแต่งกาย ธรรมดา

- 13.00 – 14.15 น. - เสวยพระกระยาหารกลางวัน (informal) ณ ไฮเต็ล Kaiserin Elisabeth

- 14.20 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์เพื่อไป Raisting พร้อมด้วย
นายกรัฐมนตรีบาวาเรียและภรรยา
- 14.45 น. - ถึง Raisting
- 14.50 - 15.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมสถานีอวกาศ (Satellite Station)
- 15.35 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งเพื่อไป Diessen
- 15.45 น. - ถึง Diessen
- 15.50 - 16.05 น. - เสด็จทอดพระเนตรวิหาร Klosterpfarr
- จัดคอนเสิร์ต ออร์แกน ถวาย
- 16.15 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งกลับเมืองมิวนิก
- 17.00 น. (ประมาณ) - ถึงที่ประทับ
- ประทับพักผ่อน

เครื่องแต่งกาย ขรรมดา

- 20.20 น. - เสวยพระกระยาหารค่ำ ณ ที่ประทับ อย่างส่วนพระองค์
- Dr. Freiherr von Brand ฝากกราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
- 20.25 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากที่ประทับไป
ยังพระราชวังเก่า
- 20.30 น. - ถึงพระราชวังเก่า
- 20.35 - 21.45 น. - ดนตรีโดยวงดนตรีของ Chamber Orchestra of Munich แสดง
ถวายที่ลานกลางแจ้งในบริเวณพระราชวังเก่า (ในกรณีที่
อากาศไม่อำนวย จะแสดงถวายในห้องโถงซึ่งเป็นสถานที่
เก็บโบราณวัตถุอันมีค่า และถ้ามีเวลา จะนำทอดพระเนตร
พระราชวัง)
- หลังจากนั้น เสด็จพระราชดำเนินกลับที่ประทับ

เครื่องแต่งกาย Smoking

วันอาทิตย์ที่ 28 สิงหาคม 2509

ในกรณีที่อากาศดี

- 9.00 น. - Dr. Freiherr von Brand ฝากกราบบังคมทูลเชิญเสด็จ

- 9.05 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจากไฮเต็ลที่ประทับไปทะเลสาบ Chiemsee
- 10.15 น. - ถึงโรงเรียนเรือใบ ณ Harras
- 10.20 - 11.45 น. - เล่นเรือใบในทะเลสาบ Chiemsee
- 11.50 น. - นำเรือใบไปถึงเกาะ Herreninsel
- Dr. Lippert ปลัดกระทรวงการคลังแห่งรัฐบาลาเวียถวายการต้อนรับ
- 12.15 - 13.30 น. - เสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ไฮเต็ลของเกาะ
- 13.35 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถม้าไปยังปราสาทของเกาะ
- 13.45 - 14.15 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมปราสาท
- 14.20 น. - เสด็จพระราชดำเนินจากปราสาทโดยรถม้าไปยังท่าเรือของเกาะ
- 14.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์เร็วไป Stock
- 14.45 น. - ถึง Stock
- 14.50 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปเมือง Fuschl
- 15.35 น. (ประมาณ) - Dr. Graf Welczeck และ Dr. Freiherr von Brand เข้าเฝ้ากราบบังคมทูลลา
- 16.00 น. (ประมาณ) - ถึงปราสาท Fuschl

ในกรณีที่อากาศไม่ดี

- 10.30 น. - Dr. Freiherr von Brand เฝ้ากราบบังคมทูลเชิญเสด็จ
- 10.35 น. - รถยนต์พระที่นั่งออกจากไฮเต็ลที่ประทับไปทะเลสาบ Chiemsee
- 11.45 น. - ตรงไปถึง Stock
- 11.50 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์เร็วไปเกาะ Herreninsel
- 12.05 น. - ถึงเกาะ Herreninsel
- Dr. Lippert ปลัดกระทรวงการคลังแห่งรัฐบาลาเวียถวายการต้อนรับ
- 12.15 - 13.30 น. - เสวยพระกระยาหารกลางวัน ณ ไฮเต็ลของเกาะ
- 13.35 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถม้าไปยังปราสาทของเกาะ
- 13.45 - 14.15 น. - เสด็จพระราชดำเนินชมปราสาท

- 14.20 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถม้าไปยังท่าเรือของเกาะ
- 14.30 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์เร็วไป Stock
- 14.45 น. - ถึง Stock
- 14.50 น. - เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปเมือง Fuschl
เครื่องแต่งกาย ธรรมดา

หมายเลขโทรศัพท์ที่ฝ่ายไทย

1. ทำเนียบราชการเอกอัครราชทูต	Bad Godesberg	1	42	88
2. ที่ทำการสถานเอกอัครราชทูต	Bad Godesberg	6	59	66 / 67
3. บ้านอัครราชทูต จินตันน์ กุญชร ณ อยุธยา	Bad Godesberg	1	24	13
4. บ้านนายสละ คิวะรักษ์	Bonn	28	33	08

หมายเลขโทรศัพท์ที่ฝ่ายเยอรมัน

1. ทำเนียบประธานาธิบดี	Bonn	2	01	01
2. กระทรวงการต่างประเทศ	Bonn		20	71
3. สภาซีเนตแห่งรัฐเบรเมน	Bremen		36	11
4. ทำเนียบรัฐบาลรัฐบาวาเรีย	München	22	81	41
5. สนามบิน เบรเมน	Bremen	50	40	71

หมายเลขโทรศัพท์ที่ประทับในเยอรมัน

1. Park Hotel, Bremen	Bremen	30	08	03
2. Hotel Kurhaus, Bad Kissingen	Bad Kissingen		30	31
3. Hotel Vier Jahreszeiten, München	München	22	88	21

P R O G R A M M
für den Besuch
Ihrer Majestäten
des Königs und der Königin
von Thailand

in der
Bundesrepublik Deutschland
vom 22. bis 28. August 1966

หน้าว่าง

Begleitung I.I.M.M. König Bhumibol Adulyadej und Königin Sirikit von Thailand :

Seine Durchlaucht Prinz Wongsanuvatra Devakula, Privatsekretär S.M. des Königs von Thailand

Seine Durchlaucht Admiral Prinz Galavarnadis Diskul, R.T.N., Generaladjutant S.M. des Königs von Thailand

Ihre Durchlaucht Prinzessin Vibhavadi Rangsit, Hofdame I.M. der Königin von Thailand

Herr Poonperm Krairiksh, Kammerherr

Herr Xubasna Xuto, Beamter des Königlichen Hofes

Herr Sahas Bukhamana, Beamter des Königlichen Hofes

Fräulein Phussadi Soravithi, Dame des Königlichen Hofes

Fräulein Omsap Sucharitul, Dame des Königlichen Hofes

M.L. Dasamai Devakula, Dame des Königlichen Hofes

Oberstleutnant M.A. Pongdis Diskul

Polizeimajor Chavalit Montrivatra

Leutnant Vises Konguthaikur

Montag, 22. August 1966

16.00 Uhr Abflug von London Heathrow

17.30 Uhr Ankunft I.I.M.M. des Königs und der Königin von Thailand auf dem flughafen Bremen

(Ankunft der Vorausmaschine 17.00 Uhr)

Zur Begrüßung sind anwesend :

der Herr Präsident des Senats

Frau Dehnkamp

Herr Staatsrat Kaehlitz, Chef der Senatskanzlei

Frau Kaehlitz

Herr Staatsrat Richter, Bevollmächtigter der Freien Hansestadt
Bremen beim Bund

Frau Richter

Dr. Graf Welzeck, Stellvertretender Chef des Protokolls

Gräfin Welzeck

Herr Oberregierungsrat Dr. Heuer Leiter der Abteilung Auswärtige
Angelegenheiten und Protokoll

Frau Heuer

Mitgliedèr der Königlich Thailändischen
Botschaft

anschließend

Fahrt zum "Park Hotel"

Privates Abendessen im Hotel

Dienstag, 23. August 1966

- 9.45 Uhr Abfahrt S.M. des Königs von Thailand vom
"Park Hotel"
- 10.00 Uhr Fahrt S.M. des Königs von Thailand vom
Martini-Anleger nach Lemwerder
- 11.00 Uhr Ankunft bei den Vereinigten Flugtechnischen Werken
Besichtigung der Werke

DAMENPROGRAMM

- 9.45 Uhr Abfahrt I.M. der Königin von Thailand vom "Park Hotel"
- 10.00 Uhr Besichtigung der Bremer Silberwaren Fabrik
- 11.30 Uhr Rückfahrt I.M. der Königin von Thailand zum "Park Hotel"
- 12.30 Uhr Abfahrt I.M. der Königin von Thailand vom "Park Hotel"

-
- 13.00 Uhr Frühstück zu Ehren I.I.M.M. des Königs und der Königin von Thailand
im Restaurant "Strandlust", Vegesack, gegeben von dem Senat der Freien
Hansestadt Bremen
- 15.00 Uhr Abfahrt S.M. des Königs von Thailand vom Restaurant "Strandlust"
- 15.30 Uhr Besichtigung der Luerssen-Werft
- 16.30 Uhr Rückfahrt zum "Park Hotel"

DAMENPROGRAMM

- 15.00 Uhr Abfahrt I.M. der Königin von Thailand vom Restaurant
"Strandlust"
- 15.30 Uhr Besichtigung des Focke-Museums
- 16.30 Uhr Rückfahrt I.M. der Königin von Thailand zum "Park Hotel"

-
- 19.20 Uhr Abfahrt I.I.M.M. des Königs und der Königin von Thailand vom "Park
Hotel"
- 19.30 Uhr Abendessen zu Ehren I.I.M.M. des Königs und der Königin von Thailand
in der oberen Halle des Alten Rathauses, gegeben vom Präsidenten des
Senats der Freien Hansestadt Bremen

dunkler Anzug

gegen

- 22.30 Uhr Rückfahrt zum "Park Hotel"

Mittwoch, 24. August 1966

- 9.30 Uhr Abfahrt I.I.M.M. des Königs und der Königin vom "Park Hotel" nach Bremerhaven
- 10.30 Uhr Ankunft bei der Fischereihafen-Betriebs-Gesellschaft
Begrüßung durch den Oberbürgermeister der Stadt Bremerhaven, Herrn Selge
Besichtigung von fischverarbeitenden Betrieben
- 13.00 Uhr Frühstück zu Ehren I.I.M.M. des Königs und der Königin von Thailand im Restaurant des Columbusbahnhofs "Bahnhof am Meer", gegeben vom Oberbürgermeister der Stadt Bremerhaven
- 15.00 Uhr Besichtigung der Columbuskaje
- 15.30 Uhr Rückfahrt nach Bremen über "Weserport" (Erzumschlaganlage)
- 16.30 Uhr Besichtigung des Modellraums der Bremer Lagerhaus-Gesellschaft
- 17.45 Uhr Rückfahrt zum "Park Hotel" Privates Abendessen im Hotel

Donnerstag, 25. August 1966

- 9.30 Uhr Abfahrt I.I.M.M. des Königs und der Königin von Thailand vom "Park-Hotel" zum Flughafen Bremen
- 10.00 Uhr Abflug nach Kitzingen (Abflug der Vorausmaschine 9.00 Uhr)
- 11.30 Uhr Ankunft auf dem Flugplatz Kitzingen (Ankunft der Vorausmaschine 11.10 Uhr)
 Begrüßung durch
 den Leiter der Protokollabteilung der Bayerischen Staatskanzlei,
 Ministerialdirigent Dr. Freiherr von Brand
 Ferner sind anwesend :
 der Königlich Thailändische Generalkonsul in München
 Senator Dr. h.c. Riepl und Frau Riepl
- 11.40 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen nach Bad Kissingen
- 12.45 Uhr Ankunft in Bad Kissingen, "Kurhaus-Hotel" Privates Mittagessen im Hotel
- 14.30 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen nach Aschach
- 14.45 Uhr Ankunft in Aschach
- 14.50 bis Besichtigung des Schlosses Aschach
- 15.30 Uhr
- 15.35 Uhr Rückfahrt nach Bad Kissingen
- 15.45 Uhr Ankunft im "Kurhaus-Hotel"
- 16.55 Uhr Abfahrt zum Sanatorium "Kurländer Haus"
- 17.00 bis Besuch I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand bei dem
- 18.00 Uhr Herrn Bundespräsidenten und Frau Lübke
- 18.05 Uhr Rückfahrt zum "Kurhaus-Hotel"
- 20.00 Uhr Abendessen zu Ehren I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand, gegeben von dem Herrn Bundespräsidenten und Frau Lübke im "Kurhaus-Hotel"

dunkler Anzug

Freitag, 26. August 1966

- 10.00 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen nach Würzburg
 10.55 Uhr Anknft auf der Feste Marienberg
 11.00 bis Besichtigung des Mainfränkischen Museums
 11.35 Uhr
 11.35 bis Spaziergang im Bereich der Festungsanlagen
 12.00 Uhr
 12.05 Uhr Abfahrt nach Rimpar
 12.20 Uhr Ankunft in Rimpar, Gästehaus "Zur Grundmühle"
 12.30 Uhr Frühstück im Gästehaus "Zur Grundmühle"
 13.50 Uhr Verabschiedung I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand
 durch den Herrn Bundespräsidenten und Frau Lübke
 14.00 Uhr Abfahrt I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand mit Kraftwagen
 nach München
- gegen
- 16.45 Uhr Ankunft in München, Hotel "Vier Jahreszeiten"
 20.00 Uhr Abfahrt zum Hotel "Continental"
 20.05 Uhr Abendessen zu Ehren I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand,
 gegeben vom Bayerischen Ministerpräsidenten und Frau Goppel
 Smoking
- anschließend
 Möglichkeit zur Besichtigung der Alten Pinakothek
 Rückfahrt vom Hotel "Continental" oder von der Alten Pinakothek zum
 Hotel "Vier Jahreszeiten"

Sonnabend, 27. August 1966

- 8.40 Uhr Abholung S.M. des Königs von Thailand durch den Bayerischen
Ministerpräsidenten
8.45 Uhr Abfahrt nach Ottobrunn
9.00 Uhr Ankunft bei der Firma Boelkow
9.05 bis Besichtigung der Werkanlagen
12.00 Uhr
12.05 Uhr Abfahrt nach Feldafing
12.50 Uhr Ankunft in Feldafing, Hotel "Kaiserin Elisabeth"

DAMENPROGRAMM

- 10.55 Uhr Abholung I.M. der Königin von Thailand durch Frau
Goppel
11.00 Uhr Abfahrt zum Münchner-Kindl-Heim
11.20 bis Besichtigung des Heimes
12.00 Uhr
12.05 Uhr Abfahrt nach Feldafing

-
- 13.00 Uhr Informelles Frühstück im Hotel "Kaiserin Elisabeth"
14.20 Uhr Abfahrt I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand sowie des
Bayerischen Ministerpräsidenten und Frau Goppel nach Raisting
14.50 bis Besichtigung der Satellitenstation in Raisting
15.30 Uhr
15.35 Uhr Abfahrt nach Diessen
15.50 bis Besichtigung der Klosterpfarrkirche in Diessan mit kurzem Orgelkonzert
16.15 Uhr
16.15 Uhr Rückfahrt nach München, Hotel "Vier Jahreszeiten"
20.25 Uhr Abfahrt zur Residenz
20.30 Uhr Ankunft in der Residenz
20.35 bis Serenade des Münchner Kammerorchesters im Brunnenhof der Residenz
21.45 Uhr (bei ungünstiger Witterung im Antiquarium der Residenz)

Smoking

Gelegenheit zur Besichtigung der Residenz
Rückfahrt zum Hotel "Vier Jahreszeiten"

Sonntag, 28. August 1966**Bei günstiger Witterung**

- 9.00 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen zum Chiemsee
 10.15 Uhr Ankunft in Harras, Segelschule
 10.20 Uhr Segelpartie auf dem Chiemsee
 11.50 Uhr Ankunft auf der Herreninsel
 Begrüßung I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand durch den Staatssekretär im Bayerischen Staatsministerium der Finanzen, Dr. Lippert
 12.15 Uhr Informelles Mittagessen im "Schloßhotel"
 13.35 Uhr Fahrt mit Pferdedroschken zum Schloß
 13.45 bis Besichtigung des Schlosses
 14.15 Uhr
 14.30 Uhr Rückfahrt mit Motorboot nach Stock
 14.50 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen nach Fuschl
 gegen Verabschiedung I.I. M.M. des Königs und der Königin von Thailand
 15.35 Uhr durch den Stellvertretenden Chef des Protokolls, Dr. Graf Welzeck und Ministerialdirigent Dr. Freiherr von Brand am Grenzübergang
 16.00 Uhr Ankunft in Schloß Fuschl

Bei ungünstiger Witterung

- 10.30 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen zum Chiemsee
 11.50 Uhr Fahrt mit Motorboot zur Herreninsel
 12.15 Uhr Informelles Mittagessen im Schloßhotel
 13.45 bis Besichtigung des Schlosses
 14.15 Uhr
 14.30 Uhr Rückfahrt mit Motorboot nach Stock
 14.50 Uhr Abfahrt mit Kraftwagen nach Fuschl

TELEFONVERZEICHNIS
LIST OF TELEPHONE NUMBERS

Bundespräsidialamt	Bonn	2 01 01
Auswärtiges Amt	Bonn	20 71
Residenz S.E. des Königlich Thailändischen Botschafters	Bad Godesberg	1 42 88
Königlich Thailändische Botschaft	Bad Godesberg	6 59 66/7
Flughafen Bremen	Bremen	50 40 71
Park Hotel Bremen	Bremen	30 08 03
Senatskanzlei Bremen	Bremen	36 11
Hotel Kurhaus Bad Kissingen	Bad Kissingen	30 31
Hotel Vier Jahreszeiten München	München	22 88 21
Bayerische Staatskanzlei	München	22 81 41

